

ཨ།འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི་མཆན་འབྲེལ་ བཅུགས་སོ།

(སྟོང་ཆ།)

མཆད་པ་ལྟེ། རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ།

དཔལ་ལྷན་ལྷན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་མཆོ།

Paldan Drepung Gomang Library

དཀར་ཆག

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཚུང་དོན་
གསལ་བའི་མཆན་འགྲེལ་ཀྱན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་མུན་སེལ་
ལས་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་བཞུགས་སོ།།

འགྲེལ་བའི་མཆན་དོན་བཤད་པ།.....	2
འགྲེལ་བའི་མཆོད་བཞེད་དང་ཚྭ་པར་དམ་བཅའ་བ་བཤད་པ།	4
ནང་གི་དོན་རྟོགས་ཤེས་རབ་ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ།.....	13
དེས་ན་འགྲེལ་བ་ཚྭ་རིགས་པ་བཤད་པ།.....	14
མཆམས་སྦྱར་གྱི་གྲངས་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ།	16
མཆོད་བཞེད་ཀྱི་མཆམས་སྦྱར་བཤད་པ།.....	17
ཅ་བ་བཤད་པ།.....	21
ཡུམ་གྲས་ཀྱི་དོན་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།.....	23
བསྟུས་དོན་བཤད་པ།.....	25
བཀལ་ལན་བཤད་པ།.....	31
ཆིག་དོན་བཤད་པ།.....	36
ཞར་བྱང་ཆོས་འཁོར་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།	39
ཡང་དག་མཐའི་ཚྭ་ལན་བཤད་པ།.....	46

མདོ་དང་རྫོས་སྦྱོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ།	66
ཞར་བྱང་བཀའ་བསྟན་བཅོས་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	76
བསྐྱུས་དོན་ལུས་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།	82
ཞར་ལ་ཤེར་བྱིན་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	83
ལུས་རྣམ་བཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	90
ཞར་ལ་རྫོང་སྤོང་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	96
ཞར་བྱང་མདོ་རྒྱན་སྐྱར་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	97
ཐོབ་བྱ་རྣམ་མཁྱེན་བཤད་པ་ལས་མཚམས་སྐྱར་བ།	100
སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།	102
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	109
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ།	112
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	117
ས་མཚམས་བཤད་པ།	126
གདམས་ངག་བཤད་པ།	128
སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ།	130
སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པ།	135
བདེན་བཞི་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	140
ཉེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ།	147
སྐྱབས་གསུམ་ལ་དོགས་པ་གཅིད་པ།	150
སྐྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་དོགས་གཅིད་དང་བཅས་པ།	159
མདོན་ཤེས་བྱུག་ལ་གདམས་པ་དོགས་གཅིད་དང་བཅས་པ།	164
མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ།	170
དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	174

ཞར་བྱང་དཔེའི་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།	193
ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།	227
དམན་པའི་སྒྱུར་ལམ་ལས་བྱུང་ཞུགས་པར་བསྐྱབ་པ།	229
དམིགས་པ་བརྩུ་གཉིས་བཞིར་བསྐྱབ་པ་བཤད་པ།	234
སྒྱུར་ལམ་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།	236
རྒྱས་བཤད་ལས་བྱུང་ཆོས་སྡེ་མ་གསུམ་བཤད་པ།	240
བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཚོད་པ་སྒྲོང་བ།	262
རྟོགས་པའི་བྱུང་ཆོས་བཤད་པ།	270
གཟུང་འཛིན་རྟོག་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ།	280
ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ།	289
རྒྱབ་པའི་རྟོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ།	293
རིགས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།	296
རྒྱབ་པ་བརྩུ་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་བཤད་པ།	304
ཞར་ལ་དགོངས་ལྗེས་དགོངས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།	309
རྒྱབ་པའི་གོ་རིམ་སོགས་བཤད་པ།	313
རིགས་ཀྱི་ཚོད་སྒྲོང་།	315
རྒྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ།	320
རྒྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ།	328
རྒྱབ་པ་སྒྱུར་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།	333
གོ་སྐྱབ་བཤད་པ།	339
འདུག་སྐྱབ་བཤད་པ།	344
ཡུལ་གྱི་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ རྣམ་བཞག་སྒྱུར་བསྟན་པ།	351

བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལས་སྒོམ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།.....	354
ཞི་ལྷག་གི་སྐད་ཡིན་སོགས་བཤད་པ།.....	357
ཞི་ལྷག་སོ་སོར་བཤད་པ།.....	365
ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱིས་བསམ་གཟུགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།.....	379
ཐོབ་བྱ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།.....	386
ཚད་མེད་བཞི་བཤད་པ།.....	394
ཆོགས་སྒྲུབ་བཤད་པ།.....	397
ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ།.....	405
ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ།.....	408
སའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ་ལས་སྒྱིའི་དོན།.....	415
སའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ་ལས་ཡན་ལག་གི་དོན།.....	428
གཉེན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ།.....	454
ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ།.....	457

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་ཚུང་དོན་གསལ་བའི་མཆན་འབྲེལ་གྱུན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ལྷན་སེལ་ལས་སྐབས་གཉིས་པའི་མཆན་འབྲེལ་བཞུགས་སོ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།.....	463
ཞར་ལ་ཐེག་གསུམ་ངང་ངེས་སུ་འདོད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།.....	468
འཁོར་བར་མཐའ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།.....	472
བྱང་སེམས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།.....	477

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།	481
ཤེས་བྱའི་ལམ་བཤད་པ།	485
རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ་བཤད་པ།	488
རྒྱ་རེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།	489
རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།	495
ཚོད་པ་སྒྲོང་བ།	504
རི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ་བཤད་པ།	506
དེའི་རྒྱ་རེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།	511
འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།	513
སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་པ་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ།	514
ནམ་པ་སྒྲོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	521
ནམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ།	527
སྒྲོམ་ལམ་ཀྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ།	529
བྱེད་པ་ཅན་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ལས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་མཚམས་སྦྱར་བ།	531
སོ་སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ།	533
མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།	534
དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བསྟགས་གསུམ་བཤད་པ།	540
བསྟོད་བསྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།	543
རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།	549
སྦྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།	551
ནམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།	554
ཡུལ་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ།	556

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནམ་དག་ཤིན་ཏུ་བར་བསྐྱབ་པ། 564

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཆུང་དོན་
གསལ་བའི་མཆན་འགྲེལ་ཀྱན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ཐུན་སེལ་
ལས་སྐབས་གསུམ་པའི་མཆན་འགྲེལ་བཀྲགས་སོ།།

ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 570

ཉེ་རིང་གི་རྒྱ་མཚན་ལ་རྩ་བ་བཤད་པ། 571

འགྲེལ་བ་བཤད་པ་ལས་དངོས་བསྟན་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་བཤད་པ།
.....571

ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་དག་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ། 573

ཉེ་རིང་དུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་བསྐྱབ་པ་ལ་རྩོད་པ་འགོད་པ། 575

འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 576

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 578

གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། 580

གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ། 587

སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ། 593

མཐོང་ལམ་བཤད་པ། 594

རྒྱས་བཤད་ལ་དྲི་བས་མཚམས་སྦྱར་བ། 595

ལན་གྱི་འགྲེལ་བ་བཤད་པ་ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། 597

ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། 602

སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ། 602

མཁུན་གསུམ་མཇུག་སྟུང་བཤད་པ། 605

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
འབྲེལ་ཚུང་དོན་གསལ་བའི་མཆན་འབྲེལ་ཀྱན་བཟང་
ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ཐུན་སེལ་ལས་སྐབས་དང་
པའི་མཆན་འབྲེལ་བཟུགས་སོ།།

༡༢། །སྐལ་བཟང་འགོ་ལ་ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི།
གཞུང་དོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་བོ་མཆོག།
སྟོན་མཛད་སྤྱི་བའི་དབང་ཐུག་ཡབ་སྐུ་ལྔ།
བྱང་ཚུབ་བར་དུ་དད་པས་གཙུག་གིས་མཛོད།
སྟིགས་མའི་རྒྱུད་པ་དྲུངས་ནས་འབྱིན་པ་ཡི།
དང་པོའི་ཐུགས་བསྐྱེད་གོ་ཆས་རྒྱལ་སྐུ་ཀྱན།
སྐྱེངས་ཤིང་རྒྱལ་ཀྱན་བསྐྱེད་པའི་མེ་ཉྱེ་འཕྱོར།
མཉམ་མེད་བྱ་རམ་ཤིང་བས་ཉྱེ་ཉྱེ་སྐྱེངས།
དེ་ཡི་རྒྱལ་ཚབ་མི་པམ་མགོན་པོ་དང་།
དམར་སེར་ལི་ཁྲིའི་མདངས་འཛིན་ཡབ་ཡུམ་བྱང་།
དུས་ཀྱན་སྤྱིང་གི་ཟུར་འབྱུང་ལེགས་བཟུགས་ནས།
འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་སྒོ་གྲོས་སྤང་བ་སྟོལ།
ཆོས་མངོན་གཉེར་མཛོད་ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆོད་དང་།
མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་འབྲེལ་མཛད་གྲོལ་སྤེ་གཉིས།
ཡུམ་ཀྱན་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་མཛད་སེང་བཟང་ཞབས།

ལ་སོགས་འཕགས་ལུ་མཁས་རྣམས་ཕྱག་གི་ལུ་ལ།
སྒྲིངས་འདིའི་ཐུན་སེལ་སློབ་ལྷན་གཉིས་རབ་སོགས།
གངས་ཅན་མཁས་དབང་སྦྱི་དང་བྱད་པར་དུ།
སློབ་བཟང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྐུ་གིས།
གཞུང་འདིའི་འབྲེལ་ཚུལ་དྲན་པས་སྦྱོལ་ལོང་གཡོ།
བདག་སློབ་པ་ད་ཆ་ལ་འབྲེལ་པའི་ཉིན་བྱེད་འོད།
བཞད་པའི་རྩོམ་རྒྱུ་བཟ་མཆན་ཅན་ལ།
མཆོག་ཏུ་བརྟུན་དེ་དེ་ཡི་ལེགས་བཤད་དང་།
གསེར་ཕྱིང་རྣམ་བཤད་ཅི་བཞིན་འཆད་གིས་ཉོན།

དེ་ལ་འདིར་མདོ་དང་རྒྱན་གཉིས་ཀའི་གནད་དོན་ཆང་བར་སྟོན་
པས་རྒྱ་འབྲེལ་གཞན་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་
དོན་མཆན་འབྲེལ་གིས་འཆད་པ་ལ།

འབྲེལ་བའི་མཆན་དོན་བཤད་པ།

མཆན་གྱི་དོན། གཞུང་གི་དོན། མཐུག་གི་དོན་གསུམ། དང་པོ་ལ།
དངོས་དང་། འཕྱར་ཕྱག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། **རྒྱ་གར་**ཞེས་པ་བཤད་ཚུལ་
མང་ཡང་དེའི་འཕུལ་བྱིས། ཀའང་གར་བསྐྱར་ཏེ་གྲོང་བྱིར་ཆེན་པོ་དུག་གནས་
པའི་ཕྱོགས་ལ་འདོད་རྒྱལ་དུ་བརྒྱུས་པ་གསེར་ཕྱིང་ལྟར་རྟོ། །ཡུལ་དེའི་སྐད་
ལ། ལེགས་སྦྱར། ལུང་ཆག་རང་བཞིན་པ། ཤ་བ་བཞིའམ། ཉ་ཁྲིལ་ལྟར་ན་རྒྱ་
མཆོད་མཐའི་སྐད་དང་ལྷ་ལས། སྐྱི་ཏའི་**སྐད་དུ།** འདིའི་མིང་ལ་**ཨ་ཁྱི་ས་མ་**
ཡ་མདོན་པར་ཉོགས་པ། **ཨ་ལི་ཀཱ་ར་**རྒྱན། **ན་མ་**ཞེས་བྱ་བ། **པ་ལྷོ་བྱ་ར་མི་ཏ་**

ཤེར་ཕྱིན། ལྷ་བ་དེ་ག་མན་ངག་ རྒྱལ་བསྐྱེད་བཅོས། སྤྱི་རྒྱུ་འགྲེལ་བའོ། །ཐོད་ནི།
ཉ་ཁྲིལ་ལས། དེ་ལ་ཐོད་དང་ཐོད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ། དབུས་གཙང་དང་ཁམས་
ལ་རིམ་བཞིན་ཟེར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེའི་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མདོའི་དོན་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་པས་མན་ངག་གི་བསྐྱེད་བཅོས།
ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི། ལུམ་གྱི་ལུས་མངོས་བྱེད་
ཡིན་པས་རྒྱ་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཆོག་འགྲེལ། དཀའ་
འགྲེལ། དོན་འགྲེལ། བསྐྱེད་དོན་གྱི་འགྲེལ་བ། མདོ་སྦྱར་གྱི་འགྲེལ་བ། ལོ་
སྤེའི་འགྲེལ་བ། འགྲེལ་བཤད་དང་བརྒྱུད་ལས། ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་དོན་འགྲེལ་
དང་། གསེར་སྤྲིང་བས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་བཞེད་པར་བྱ་ཁྲིལ་དང་། ཉ་ཁྲིལ་ཏུ་
ཕྱི་མས་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བཞེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། རང་ལུགས་ཆོས་བཤེས་
ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། བམ་གྲངས་དང་། འཇུར་བྱག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
བམ་པོ་ནི་ཤུ་ལྷག་བདུན་བརྒྱ་དང་། ལྷ་བརྒྱ་དང་། རྟོང་གི་སུམ་ཆ་དང་། སུམ་
བརྒྱ་ལ་བྱས་པ་རྣམས་ལས་འདི་ཐ་མ་ཡིན་ལ། ཤུ་ལྷག་ནི། ཆོགས་བཅད་རྒྱང་
བཞི་དང་། ལྷག་པ་ཆོག་བར་སོ་གཉིས་ལ་བྱས་སོ། །དང་པོ་ནི་ལྷ་ཡོད་པས་
དང་པོའོ།

གཉིས་པ་འཇུར་བྱག་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། །བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་པརྒྱ་ལྟར་སངས་
རྒྱས། ཞེས་འདྲེན་པ་དང་། རྟེན་སྦྱོང་གསུམ་ངོས་འདྲིན་པའི་བྱག་ཏུ་བཀགས་
བཅད་པ་མི་འཐད་པར་བཤད་པ་དགག་ཚུལ་གསེར་སྤེང་ལྟར་རོ། །གསེར་
སྤེང་ནི་ས་བཅད་སོགས་ཚོམ་ལུགས་པལ་ཆེར་ཉ་ཁྲིལ་ཡིད་ཀྱི་སུན་སེལ་ལ་
བརྟེན་ཅིང་། དེ་ཡང་པལ་ཆེར་བྱ་ཁྲིལ་ལུང་གི་སྟེ་མར་བརྟེན་ལ། མཁས་
གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བ་ནི་པལ་ཆེར་རྟེན་པེད་མདའ་

པའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་བརྟེན་ནོ། །རྣམ་བཤད་སྟོང་བོ་རྒྱན་ནི་
ལོ་ཆེན་གྱི་པར་རྟེན་སྟགས་རྒྱན་འགྲེལ་རྣམས་ལས་ལེགས་པའི་ཆ་བསྟུས་
ཤིང་། གཙོ་བོ་རྩི་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་པས་དགེ་
ལུན་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་འདིར་ཡང་ས་བཅད་དེ་
ལྟར་བྱའོ། །

འགྲེལ་བའི་མཚན་བརྗོད་དང་རྩི་མ་པར་དམ་བཅའ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བཤད་པ་ཉིད་
འགོད་པ་དང་། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
མཚན་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩི་མ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་རྩི་མ་
རིགས་པར་བསྟུབ་པ་དང་། ཁེངས་སྦྱངས་ཤིང་སྟོབ་སྟེ་བའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་བྱག་འཆལ་ན། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་**ཤེས་རབ་**
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ། ཞེས་པས་ཉིད་དགོས་དང་། ཤེས་བྱིན་ནམ་ཡུམ་
དེའི་རྒྱན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི་ཚིགས་བཅད་རྩ་བ་བཞི་བ་ཚིག་བར་
བརྒྱད་མར་ཉི་ཤེས་ཀྱི་གསུངས་པས་གསེར་ཕྱིང་དུ་དེའོ། །དེ་**དག་**བརྗོད་
བྱ་དང་བཅས་པ་ནི་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་། ཚིག་གསལ་ལྟར་གཞུང་ལམ་
འབྲས་བུ་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་བྱིན་ནམ་ཤེས་འབྱུང་ལྟར་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་
བསྟུས་པ་ཀྱན་གྱིས་རྒྱན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས།
རི་ལྟར་འདིས་ཀྱན་གྱི་རྒྱན་དུ་འཁྱུར་བར་བཤད་ཅི་ན། ཡན་ལག་རྒྱས་
བཤད་ཀྱི་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་འཆད་པར། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་
གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་། ཞེས་ཡུམ་གསུམ་ག་དང་སྦྱར་ཞིང་། མཇུག་དུ། ལ་

ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཆིག །གཞན་ལས་ནམ་གངས་མིང་གིས་
ཏེ། །མཁས་པ་ནམས་གིས་ཡུམ་ཀུན་ལའང་། དོན་བསྐྱུས་དེ་ཅམ་ཤེས་
པར་བྱ། །ཞེས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནམས་
ཡུམ་གསུམ་གས་བསྟན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཡུམ་**ཀུན་**
གི་རྒྱ་དུ་རྟོགས་པར་**འགྱུར་བར་ནི།** །དེའི་ཕྱིར་**ནམ་པར་དབྱེ་**ཞེས་
ཚིམ་པར་དམ་བཅའ་དང་། དེའི་**ཕྱིར་གྲུས་ལྷག་འཆལ།** །ཞེས་མཚོན་
བཟོན་གི་དགོས་པ་གསུངས་ཤིང་འབྲེལ་བ་བྱགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །གསེར་
སྒྲིང་བས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུམ་དེའི་རྒྱ་ཞེས་པ་དང་། མངོན་
པའི་སྡེ་སྟོད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་གི་རྒྱ་ཞེས་པ་མི་འཐད་ཚུལ་གསེར་
སྒྲིང་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བཤད་ནས། གཉིས་
པ་ལ། ཕྱིའི་རྒྱ་སྟོབ་དཔོན་སྡེ་མའི་མན་ངག་ལྟར་ཚུལ་དང་། ནང་གི་
རྒྱ་བཟོན་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྟར་ཚུལ་དང་། དེས་ན་འགྲེལ་བ་
ཚིམ་རིགས་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ལོ་ཆེན་གི་འཇམ་པའི་བཤད་པ་ནི།
དེ་ཉིད་གི་ཁྲིམ་ཚུང་ལས། ཁོ་བོའི་བཤད་པ་འདི་ནི། ཞེས་པ་ནས། སྤྲ་མ་
བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོད་པའི་དོན་བཟོན་པའི་ཕྱིར་
ཡིད་མི་ཆེས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། གསེར་སྒྲིང་བའི་བཏང་སྟོམས་གི་
བཤད་པ་ནི། གསེར་སྒྲིང་ལས། ཅི་མངོན་རྟོགས་རྒྱ་གི་འགྲེལ་བ་གཞན་
དག་ཀྱང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པའི། ཞེས་པ་
ལྟར་ལ། ཤེར་འབྱུང་གི་རྒྱབ་པའི་བཤད་པ་ནི། གསེར་སྒྲིང་ལས། ཤེར་
འབྱུང་ནི། བྱོད་གིས་ཚིམ་མི་རིགས་ཏེ་སྟོན་གི་སྟོབ་དཔོན་ནམས་གིས་
མདོ་ལ་ཚོངས་པ་བསྒྲིག་ཟིན་ལ་མ་བསྒྲིག་ན་བྱོད་ཀྱང་བསྒྲིག་མི་རུས་
ཞེས་པའི་ལན་དུ། ནས། གཞི་ལམ་ནམ་པ་མཐའ་དག་བསྐྱུས་ཤིང་མངོན་
རྟོགས་དང་སྦྱོར་བས་ཀུན་གི་རྒྱ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དབུ་མ་དང་

སྐྱུར་བས་དོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲིག་པའོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །ཞེས་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་སྐྱུར་བཞི་རྒྱས་པར་མ་བཤད་པས་མ་རྟོགས་པ་དང་། དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་སེམས་ཅམ་དུ་ཞེན་པས་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། འཕགས་
པས་ཉི་མི་ཅམ་དང་སྐྱུར་བས་ཐེ་ཆོམ་དང་། བཅུན་པས་ཡུམ་དོན་ཆང་
བར་མ་རྟེན་པས་སྒྲོངས་པའི་དྲི་མ་དང་ལྡན་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
གསེར་ཕྱོང་ལས། འདིར་སྤྲུལ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བཤད་དོ། །ཞེས་བྱ་
ཉ་སོགས་ལྟར་འཇམ་པའི་བཤད་པ་བྱས་ཀྱང་། འོག་ཏུ་ཆོག་གསལ་ལས།
རང་ཉིད་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ་
སོགས་དང་། ཤེར་འབྲུང་གི་བཤད་པ་བཀོད་ནས་དགག་པ་མ་གནང་
བས་གསུམ་ག་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །རྣམ་བཤད་ལས། སྟོབ་དཔོན་སྤྲུ་
མའི་འགྲེལ་བ་ལ་བཞེན་པའི་མན་ངག་ཡོད་ཅིང་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་
འགྲེལ་བས་སྒྲོས་པའི་སྟོན་ཡང་མེད་པ་ལ། ཞེས་པ་ལྟར། རེད་མདའ་བ་
དང་མཁས་བྱབ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་གསུངས་པ། འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་མ་
རྟེན་པའི། ཞེས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་པས་ཤེར་འབྲུང་གི་དེ་གཙོ་བོའོ། །དེ་
ལ་བཞི་ལས། དང་བོ་སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་ནི། བྱ་
ཀྱི་ལས། ཆོས་བཤེས་ཀྱིས། འགྲོ་བའི་ཆགས་ལ་ཆགས་མེད་མཛད། །ཟེར་
ཏེ་ཀུན་ཏུ་ལྷ་རིང་བོ་ཡིན་པས་མཚམས་སྐྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ཏུ་
ཞེས་འདོད་པ་ནི་མཚམས་སྐྱུར་མ་ཤེས་པར་བྱད་དོ། །དེས་ན་དགག་
པའི་ཨ་ཕྱང་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་ལ་ཆགས་པས་རང་དོན་ལ་ཆགས་པ་མེད་
པར་བྱི་མོ་ལ་ལུས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པའོ། །ཞེས་འགྲེལ་བ། ཉ་
ཀྱི་ལས། འོན་ཀྱང་ལྷ་རིང་བོ་མཚམས་སྐྱུར་བ་དུ་མ་ཡོད་པར་སྤང་བས་
སྟོབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་འཁྲུལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། རྟོགས་དགའི་སྤང་
བར། ཡང་ན་སྦྱང་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་རང་དོན་ལ་ཆགས་མེད་

མཛད་པའི། ཞེས་རང་ལུགས་བྱས་སོ། དེ་ལྟར་ན་ཆགས་པ་ཕྱི་མ་ཆགས་
པ་དངོས་སོ། །རྒྱ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་སྤྱིང་རྗེས་རྒྱད་ལཱི་**འགྲོ་བ་ལ་**
ཆགས་པས་ཀྱུན་ཏུ་སྟེ་ལྷག་པར་ཆགས་པས་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་པ་
མཛད་ཅིང་བྱི་མོ་ལ་ཤ་སྦྱིན་**པར་མཛད་པ་**ཆོག་གསལ་སོགས་ལྟར་ས་
གསུམ་པ་བརྟེས་པས་**འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་**ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་
གཞན་སྟག་བསྐལ་ལས་**སྦྱོབ་ཉིད་ཀྱིས།** །འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷས་མི་ཐུབ་
པས་**མི་པམ་**པ་སེམས་ཅན་གྱི་**མགོན་ལ་**དགའ་ལྡན་དུ་མི་ལོ་ལྔ་བཅུར་
ཤེར་མདོ་དང་བྱམས་ཆོས་ལྟ་སོགས་**གསན་ནས་ནི།** །མདོན་རྟོགས་རྒྱན་
ཨ་བྱ་ཀ་རའི་རྒྱ་འོད་དུ། བྱམས་པའི་བསྐྱུས་པའི་རྗེས་སུ་དུས་དེར་གནས་
པ་ཉིད་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོ་སྟེ་བསྐྱུས་རྗེས་གནས་དེར་བརྩམ་ཞེས་
རྒྱན་སྤང་ལ་དགག་པ་བྱས་ཀྱང་། གསེར་ཕྱོང་ལས། མི་འཐད་པར་གོ་སྟེ།
ནས། རྩ་མ་ཁོ་ནར་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྩ་མ་བཤད་དུ་ཡང་
ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །ལོ་ནི་དགྲ་བརྒྱ་ལོན་པ་
ན། ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བྲངས་པ་མ་གཏོགས་ད་ལྟའི་མདོ་ན་
མེད་ལ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཕྱི་སྟོན་གྱི་རྩ་མ་བཞག་ལ་མཛོད་
དང་འགལ་བ་སྟོང་བ་དང་། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་
བྱས་པ་ལས་མཛད་པ་དང་བཞིར་ངེས་པར་བྱམས་པས་གསུངས་པ། རོ་
བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། ཞེས་སོགས་བྲངས་ཤིང་། རྟོན་པ་
འདས་ནས་ལོ་བདུན་བརྒྱ་ལོན་ནས་བརྒྱད་བརྒྱ་མ་ལོན་པའི་དུས་སུ་
འགྲེལ་ཆེན་ངི་མེད་འོད་རིགས་ལྡན་པད་དཀར་གྱིས་བརྩམ་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་བེར་བའི། དང་པོ་ནི། དུས་འཁོར་རིག་ཆེན་ལས། དེ་ཡང་སངས་
རྒྱས་པའི་མཛོད་མཐོང་ནས་འཁྲལ་བ་འདི་མི་བྱ། ཞེས་འདིར་གསུངས་
པའི་མཛོད་ཀྱང་། མདོན་པ་མཛོད་ཡིན་ནམ་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་

ན། དབྱིག་གཉིན་སངས་རྒྱས་མུ་དན་ལས་འདས་ནས་ལོ་སྟོང་དུ་ཉེ་བ་ན་
བྱོན་པར་བཤད་ཅིང་། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་གཅིག་ན་ཙུང་
གསུངས་པ་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་ན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་དང་། དེ་ནས་ལོ་
བརྒྱ་ན་པད་དཀར་བྱོན་པ་ཡིན་པས། འགྲེལ་ཆེན་འདི་བརྒྱམས་ནས་ལོ་
བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་ཅམ་འདས་པ་ན་མངོན་པ་མཛོད་བརྒྱམ་པ་ཡིན་དགོས་
པས་དེ་དང་འགལ་བ་སྟོང་བ་འགྲེལ་བ་འདིར་འོང་བ་ཅི་ལྟར་རིགས།
ཞེས་པ་ནས། བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་འདིར་
གསུངས་པ་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་འཆད་ལ། སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་
མངོན་པ་མཛོད་ལ་འཆད་དོ། །ཞེས་སྒྲ་མ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ལ་བྱས་
པ་འཐད་ཚྭ་གས་གནང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གསེར་སྤང་ལས། མཉམ་
པོ་ལ་མཁས་པ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་བརྒྱད་ནས་གྲགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ།
ཞེས་གསུངས་པས། གདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་པ་མ་ཡིན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་སྒར་
གསུངས་ཀྱང་། ཐུན་མོང་པ་དང་མང་བ་གཙོ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་ན་བྱིས་
གསུངས་ཞེས་བཤད་ན་ཆོག་གམ་དཔྱད། ལྷང་སྒྱའི་གྲུབ་མཐར། གཞུང་
གཞན་དག་ལས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་།
ཐོགས་མེད་བྱོན་དུས་དགུ་བརྒྱ་ཡིན་པ་ཀུན་གཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་
དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་རང་ལུགས་བྱས་པ་དང་། དུས་འཁོར་
ཤིག་ཆེན་སྒར་དངས་པས་འགྲུབ་པོ། །**བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་**ནི་གསེར་
སྤིང་བ་ལྟར་བྱ་ཤིག་ཉ་ཤིག་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བ་རྣམས་སུ་རྒྱན་དང་།
ཆོག་གསལ་དང་ཤེར་འབྱུང་ལྟར་གསེར་སྤང་རྣམ་བཤད་ཉི་ཟེར་རྣམས་
སུ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ལ་བྱས་ཤིང་། གསེར་སྤང་ལས། ཡང་ན་བསྟན་བཅོས་
དང་མདོ་མ་སྒྱུར་ཡང་དེ་གཉིས་བཛོད་བྱ་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་
སོ། །ཞེས་པ་སྒྲ་མ་རྒྱན་གྱི་བཛོད་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་དགོངས་ཞེས་

པའོ། **ཀླུ་བཤད་**དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་**མཛད།** རྩིས་པར་ལས། རྣུལ་བའི་
ཡུམ་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་ཉི་མེ་ཁོ་ནའི་འགྲེལ་བ་མིན་པས།
གསེར་ཐེང་དུ་བརྟག་གསུངས་པར་སྦྱི་དོན་རྩིས་མཚར་བཤད་
དོ། རྟེན་པ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་ཚུལ་ནི། གང་གིས་ན། འགྲོ་བའི་
དོན་མངོན་མཐོང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྣུ་དབྱིག་སྟེ་ལོ་རྒྱུད་འབྲུ་བ་རྫོགས་
པར་སྟོན་པས་རྩིས་པ་གཉེན་ཞེས་བྱ་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་
པར་ཉ་ཀྱི་གསུངས། **འགྲོ་བའི་དོན་**མངོན་མཐོང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྣུ་
བསྟན་ནས་འདོད་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་**རྩིས་པ་དབྱིག་གི་**
གཉེན། རྟེན་ཉི་མེའི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་གཉིས་སྟོང་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
རང་གི་ཚོས་པ་གཙོར་བྱེད་པས། **ཤེས་བྱ་ནང་གི་**བདག་ཉིད་**ཡིན་པ་**
ལ། **ཡང་དག་པར་བརྟེན་ནས་**སྤྲུལ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་རྣམ་
རིག་པའི་ལུགས་སུ་**རྣམ་པར་དགྲོལ་ལོ།**མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ། ཉི་
མེའི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་སྦྱ་སྦྱབ་ཀྱི་ལུང་བྲངས་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སེམས་ཅམ་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཐོགས་མེད་སྦྱ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་གི་
སྦྱས་བྱིན་ལ་རྣམ་རིག་ཅམ་གསུངས་པ་ཡང་སྦྱ་ཁྲི་བཞིན་པ་མིན་པའི་
བྲང་དོན་ནོ་ཞེས། **ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པ་ལ།** ཤེས་སོགས་ལ་དགག་པ་
བྱས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་སྦྱོང་སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་
སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་བ། ལྷ་བས་འཇུག་འགྲེལ་ལས། གནས་བརྟན་ཆོས་
སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་འདོར་བ་ཡིན། ཞེས་པས་བཀག་ཀྱང་། ལྷ་བས་
སྦྱ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་དམ་པའི་ཕར་བྱིན་ནམ་དེའི་དགོངས་དོན་
སུན་འབྱེན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སྦྱ་སྦྱབ་དང་ཐོགས་མེད་སོགས་
དགོངས་པ་མི་མཐུན་པར་འཇུག་བའི་བྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཞི་བ་

འབྲུང་གནས་རང་ཉིད་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱེད་ལ་ཆད་མར་བྱེད་པ་དང་།
འབྲུག་འབྲེལ་གྱི་ལུང་དེར་སློབ་གསུང་གིས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་
པར་བཤད་པས་དེ་འདྲིན་པ་ནང་འགལ་དང་། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆོད་
སོགས་ཀྱི་རྒྱད་ཆོད་བཟུང་དཀའ་ཡང་། དེ་དག་གི་གཞུང་ནས་བཤད་
ཆོད་ནི། ཤེར་མདོའི་དོན་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་བཀྲལ་ནས་དེ་དབུ་མའི་ལམ་
དུ་འཆད་དེ། དཔེར་ན། ཤེར་པས་སེམས་ཅམ་རྒྱན་དུ། དུམས་པ་ཐོགས་
མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་ཀྱང་བཞེད་པ་ཡི། ཆད་མ་ལུང་
དང་ལྟན་པ་ཡི། བདེན་པ་གཉིས་འདིར་བཤད་པར་བྱ། ཞེས་ཚུལ་པར་
དམ་བཅས་ནས། འོག་དུ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་ཀྱང་། རི་སྐད་དུ།
འདིར་གང་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་མེད་པ། ཅུང་ཟད་འགགས་པའང་ཡོད་མ་
ཡིན། སྐྱེས་པ་དང་ནི་འགགས་པ་དག་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་ཁོ་ནའོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། ཞེས་རྣམ་རིག་ཅམ་དུ་མར་འཛོག་པ་ལ་ལྷ་སྐྱབ་ཐོགས་
མེད་དགོངས་པ་གཅིག་པར་བཤད་པ། སྟོང་ཐུན་ལས། ལྷ་སྐྱབ་དང་
ཐོགས་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ་སེམས་ཅམ་དུ་མཐུན་པར་སེམས་ཅམ་རྒྱན་དུ་
བཤད་ལ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་། འདི་ལ་གསེར་སྤེང་དུ། དབུ་མ་རྒྱན་ཅ་
འབྲེལ་དང་། ཞེས་པ་འདིའི་མཆན་ལ། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་དབུ་
མའི་ལམ་གྲུབ་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ནང་གི་ཆོགས་བཅད་
རྣམས་རྩ་བ་དང་། ལྷག་པ་རྣམས་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུར་བྱས་པས་ཡིན་སྟེ།
མོ། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ལས་ཀྱང་། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱང་། བས།
འབྲུང་བ་ཆེ་ལ་སོགས་བཤད་པ། རྣམ་པར་ཤེས་སུ་ཡང་དག་འདུ། ཡི་
ཤེས་ཀྱིས་ནི་དེ་བྲལ་ན། ལོག་པར་རྣམ་བཟླགས་ཅིས་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་
བས་འདི་ཐམས་ཅད་གསུངས་ཏེ། ཞེས། སྤར་གྱི་ཆོགས་བཅད་དང་
གཉིས་ཀ་དཀྱུས་གཅིག་དུ་བྲངས་ནས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ལྷ་སྐྱབ་

གྱི་དགོངས་པར་བཤད་པ། ལེགས་བཤད་སྟིང་བོར། དབུ་མ་རྒྱ་རང་
འགྲེལ་དུ་གཉིས་ཀ་རྒྱ་གཅིག་དུ་བྲངས་པ་ལ་འབྲུལ་གྱི། སྡེ་མ་ལང་
གཤེགས་དང་ཕྱི་མ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། དེས་
རྣམ་རིག་ཅན་དབུ་མར་བཤད་པ་བཞིན་ཞེས་པ་གསེར་སྤེང་གི་དོན་
ནི། ཉི་ཟེར་ལས། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ནི་མཁྱེན་གསུམ་ལས་ཡན་ལག་ལྷག་
མ་བཤད་པ་མ་མཛད་པར་གྲགས་ལ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་རྫོགས་པར་
བཤད་པའོ། ཞེས་སྡེ་མ་དང་རྫོགས་སྤྲོང་བྱས་པ་ནི་མ་རྫོགས་པ་དང་ལོག་
པར་རྫོག་པའི་དྲི་མ་ལྷན་པའི་ཁྲངས་སོ། གསུམ་པ་འཕགས་པས་བྱེ་ཚུལ་
ནི། སྡེ་མ་གཉིས་སུ་མ་བཟད། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེས་
པས་འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི། བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་
སྤང་ལས་གྲོལ་བས་རྣམ་གྲོལ་སྟེ་ཞེས་བཤད་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྟེ་ཞེས་
བྱ་བས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་སྡེ་མ་གཉིས་པོ། དེས་འགྲེལ་བ་བྱས་པ་རྣམ་
རིག་ཅན་གྱི་གཞུང་དང་མཐུན་པར་རམ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་རྣམ་རིག་
ལ་ཞེན་པ་མ་སྤངས་ཤིང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དེ་འདུལ་བྱིར་བྱས་པས་ཡུམ་
དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་མིན་པར་མཐོང་ནས། ཡུམ་དང་བསྟན་
བཅས་ཀྱི་དོན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བུལ་བའི། དབུ་མར་གནས་པ་དེ་
ལྟར་རྫོགས་པའི་སློབ་སམ། གཞུ་བོར་གནས་པའི་སློབ་བྱི་ནང་གི་སྡེ་
སྟེགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལོག་རྫོག་བསྐྱོག་པའི་བྱིར། རྒྱ་ཉི་མི་དང་
སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བར་དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རྣམ་པར་བྱེ། བས་སྡེ་མ་
གཉིས་དང་མི་རྫོགས་ལ། སློབ་དཔོན་སྡེ་མ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་
རིམ་སྦྱི་འདི་དང་མཐུན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། བཞི་བ་
བཅུན་པས་རྣམ་བཤད་བྱས་ཚུལ་ནི། དུས་འཕགས་གྲོལ་གྱིས་བྱེ་བ། དེ་
ཡི་འོག་དུ་བཅུན་པ་རྣམ་གྲོལ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱད་པར།

དད་པའི་ས་ཚོགས་ལམ་ལ་གནས་པ་ཡིས། །རི་ལྟར་ན། གསེར་སྤེང་ལས།
བསྟན་བཅོས་རྒྱ་གྱི་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་མ་རྟོན་པར་ཞེས་པ་ནི་ཉ་
ཀྱི་ལྟར་ཡིན་ལ། ཚིག་གསལ་ལས། གྲུབ་པའི་མཐའ་རབ་འབྱམས་ལ་མ་
འདྲིས་པར་རོ། །ཞེས་གྲུབ་མཐའ་རབ་འབྱམས་མ་རྟོན་པ་དང་། གསེར་
སྤེང་བས། རྒྱ་མཛད་པ་པོ་ལས་དངོས་སུ་མ་ཐོས་པའམ། ཡང་ན་མདོན་
པའི་སྡེ་སྟོན་སོགས་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་མ་རྟོན་པར་བཤད་པ་
གཉིས་སྐབས་དང་མི་མཐུན་ལ། བོད་སྡེ་མ་འགས་དགོས་འབྲེལ་དང་།
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྦྱོར་ལམ་རྒྱས་བཤད་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཚིག་མ་
རྟོན་པར་ཉི་མེ་ལེ་མང་དང་མཐུན་པར་བཤད་དེ། ལེ་མང་ན་མདོ་མེད་
པ་རྣམས་རྒྱ་གྱི་ཚིག་མིན་སྟུང་ནས་དོར་བེར་བ་མི་འཐད་ཚུལ། གསེར་
སྤེང་དུ་འགའ་ཞིག་ལ་སོགས་སྐྱ་སྐྱར་བ་དང་། འགའ་ཞིག་གཞུང་མང་བ་
སྤང་བྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། རྣམ་བཤད་ལས།
བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འདྲིང་བསྐྱས་པ་མཐའ་དག་གིས་མདོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཚང་བར་སྟོན་པ་མ་རྟོན་པར་རང་གིས་རི་ལྟར་
རྟོན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཉི་མེ་འབའ་ཞིག་དང་སྐྱར་ནས་བྱས་
སོ། །ཞེས་དང་། མཁས་གྲུབ་རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། བསྟན་བཅོས་འདི་
ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་དུ་མ་རྟོན་པར་ཉི་མེ་ཁོ་ནའི་རྒྱ་དུ་
སྐྱར་ཉེའོ། །ཞེས་སྡེ་མ་ལྟར་ན། **བསྟན་བཅོས་ཡུམ་རྒྱས་འདྲིང་བསྐྱས་པ་**
མཐའ་དག་གི་མདོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཚང་བར་སྟོན་པ་མ་རྟོན་པར། །རང་
གིས་ཉི་མེ་ཁོ་ན་དང་སྐྱར་ཚུལ་རྟོན་པ་**དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཉི་མེའི་**
རྣམ་བཤད་རྣམ་འགྲེལ་བྱས་སོ། །མཁས་གྲུབ་རྟོགས་དཀའ། རང་གི་སྒོ་
གྲོས་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱིར་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེས།
རང་དང་རྗེས་མཐུན། ཞེས་པ་ཉི་སྤང་དང་སྒྲོས་སྒྲོང་དུ་བྱས་སོ། །གསེར་

སྤང་དུ། ད་ལྟའི་ཉི་མེད་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་པ་འདི་འཕགས་པའི་སློབ་མ་
བཅུན་གྲོལ་གྱི་ཡིན་མིན་བརྟགས་གསུངས་ཀྱང་། ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། སྤང་
བོད་སྤང་མས། མ་རྟེན་པའི་དོན་བཤད་པ་འགོག་སྐབས་འདི་ཡིན་པ་
གཞིར་བཞག་གནང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱན་སྤང་དུ་བྲངས་པ་རྣམས་ད་ལྟའི་
གཞུང་ལ་ཆད་པར་མངོན་ནོ། །

ནང་གི་དོན་རྟོགས་ཤེས་རབ་ལྡན་ཚུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཚུལ་ནི། གསེར་
སྤང་ལས། སྤང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་མཁས་པ་འཕགས་གྲོལ་གྱིས་ནི་སྤང་བར་
བྱས་པ་སྟེ་རྟེན་ཅིང་། འགའ་ཞིག་ཁོ་ན་སྟེ་དབྱིག་གཉེན་དང་བཅུན་པ་དང་
གདུལ་བྱའི་དབང་ལས། ཐོགས་མེད་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྟེན་པའི་ཡུམ་དང་རྒྱན་གྱི་
དོན་དེའོ། །ཞེས་པ་ནི། ཆོག་གསལ་ལྟར་ཉེས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གསེར་སྤང་བ་
དང་རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། སྤང་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མཁས་པ་སྤང་བ་ཞེས་
ཆོག་དོན་ཅི་རིགས་སྤང་བར་བྱས་ཤིང་། །གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་སྤང་མཆོད་
གཉིས་དང་གྲོལ་སྟེ་གཉིས་སོགས། འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་དོན་དེ་ལྟར་བཞེད་དུ་
མ་རྟེན་པའི། བསྟན་བཅོས་ཡུམ། རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་པ་མཐའ་དག་འདི་སྟེང་
བོད་དོན་དུ་མའི་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཆད་
བར་སྟོན་ཞིང་དེ་ཉིད་རྒྱན་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྲེལ་བ་དེ་ལྟར། །བདག་གིས་
རྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡ་མཚན་ནོ། །ཞེས་རང་ཉིད་སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་ཤེས་
རབ་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་བསྟན་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། འདིས་འགྲེལ་
བ་སྤང་མ་རྣམས་དང་སྟོན་པའི་སྟོན་སྤངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་

པས། མ་རྟེན་པ་ལ་ཡུམ་མཐའ་དག་གི་རྒྱན་དང་། ཡུམ་དོན་དབྱ་མར་གནས་
པ་བཞག་ན་ལེགས་སོ། །

དེས་ན་འགྲེལ་བ་ཚྭ་མ་རིགས་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེས་ན་འགྲེལ་བ་ཚྭ་མ་རིགས་པ་ལ། སྤར་བཤད་པའི་མཁས་
པ་བཞི་པོ་**དེ་ལྟ་བུས་**གུང་མ་རྟེན་པས་**ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བ།** །**ཟབ་མོའི་ལམ་**
སྤར་བཤད་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་**འདི་ཅི་ཞིག་ལྟར།** །**ཉི་**
སྟེས་དབང་གིས། ཤེར་འབྱུང་གི་བསྐྱུས་དོན་ལས། སེལ་བཟང་པོ་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་ལ། ཉན། སྟོ་བ་སྟེས་ཉི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་
པོ་དང་ལྷན་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱམས་པས་དེས་སྟོ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར།
མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་བཅས་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཡང་བཤད་
དོ། །ཞེས་པ་ལྟར། **སངས་རྒྱས་**བྱམས་པས་མི་ལམ་དུ་ཞལ་གཟིགས་ཉི་ཕྱིན་
ཀྱིས་བཤུབས་པའི་**དབང་གིས་རྟེན་པས་**ན་གཞུང་འདི་ལ་**ནི།** །གཟུར་གནས་
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་བཤད་ཀྱིས་**དབྱེ་བའི་རིགས།** །**ཉི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་**
གཞུང་དེ་ཚྭ་པས་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་མ་ལུས་པ་ཆོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟེན་བ་
འདི་བཞིས་དམ་བཅའ་དང་། སྤར་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྟབ་བྱེད་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་
པ་ཁེངས་སྐྱེད་ཤིང་སྟོ་བ་སྟེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་
མཐུས་མ་གཏོགས་རང་དབང་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་**རྣམ་པ་ཀུན་དུ་**སེང་བཟང་
བདག་གི་ནི། །ཁྲོས་**སྟོན་ཡུལ་མིན་ཡང་**ཞེས་ཁེངས་སྐྱེད་མཛད་ནས། འགྲེལ་
བ་ཚྭ་པ་ནི་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་སྟེ་ཆེད་དུ་སྟེན་སོགས་ཀྱི་

བསོད་ནམས་དག་སྐྱབ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཚུམ་པའི་དགོས་པ། རང་ཉིད་
བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་། བརྟེན་བྱ་དུ་བྱ་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་
གཞན་ལ། །པན་གདགས་འདོད་གྱི་བསམ་པས་སོ། །ཞེས་སྟོབ་སྟེས། །པས་རྒྱ་
མཚན་བསྟན་ཏོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས། འདི་དང་སྔ་མའི་རྒྱུ་བ་ཐ་མ་ལ་འགྲེལ་
བྱེད་གཉིས་འདི་ལས་གཞན་དུ་འཆད་ཀྱང་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་པས་
རྒྱུ་བ་ཐ་མ་ནི། ཆོག་གསལ་ལས། ཡུམ་འདི་རྟེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་
ཡིན་པས་ན། དེ་ལ་བྱས་པ་ཤེས་པའི་མཆོད་པ་བྱ་བར་རིགས་པས་ན། མཁས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་རིགས། ཞེས་སྟོབ་ཏེ་ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པའི་
ཕྱིར་བདག་གིས་དབྱེ་རིགས་པ་དང་། རྟོགས་དཀར། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དབྱེ་བའི་རིགས། །བདག་ཀྱང་འགྲོ་བའི་དོན་བསྐྱབ་པར་དམ་བཅས་པ་ཡོད་
པས་བདག་གིས་རྣམ་པར་བྱེ་བ་དང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ལ་འགལ་
བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅས་བདག་གིས་བྱེ་བ་དང་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་བྱེ་བ་ལ་
འགལ་སྟོང་བྱས་པ་དང་། འདི་དང་། ཞེས་པ་བསོད་ནམས་དག་བསྐྱབ་དང་
མཐུན་ཕྱིར། ཞེས་པ། ཆོག་གསལ་ལས། བསོད་ནམས་དག་བསྐྱབ་དང་ཞེས་པ་
ནི་བསྐྱབ་པའི་ལན་དུ་མཆོད་པ་སྟེ། མཐུན་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་མཆོད་པའི་ཐབས་
བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པའོ། །ཞེས་དང་། རྟོགས་དཀར།
རབ་དུ་བྱེད་པ་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། བསོད་ནམས་སྐྱེད་པ་ལ་གྲུས་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་པ། ཞེས། གཉིས་ཀས་རང་གི་བསོད་ནམས་བསྐྱབ་པ་ཙམ་ལ་
བྱས་པ་དགོངས་པ་མིན་ཞེས་པའོ། །

མཚམས་སྐྱར་གྱི་གྲངས་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ།

གསེར་སྒྲིང་ལས་རྫོང་བྱེད་དོན་ལྟན་གྱི་མཚན་ལ། དངོས་དང་། ཞར་
བྱུང་འཁྱར་བྱུག་གཉིས། བརྫོང་བྱ་དེ་ལྟན་གྱི་གཞུང་ལ། ཚྭ་པ་ལ་འཇུག་པ་
དང་། བཅམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན། ཚྭ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་གསུམ། དང་
པོ་ལ། འབྲེལ་བ་ཚྭ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཚྭ་བ་ཚྭ་པ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་
བྱས་པའི་དང་པོ་འདྲ་ལ། གཉིས་པ་ལ། གདུལ་བྱ་དང་བ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་
མཆོད་བརྗོད། རྟོགས་ལྟན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་
འབྲེལ། གཉིས་བྱས་པ་ནི་ཉ་དཔོན་ལྟར་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་འཆད་བྱེད་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ལ། རྣམ་བཤད་རིགས་པར། མདོ་དོན་སྒྲ་བ་དག་གིས་ནི། ཞེས་
སོགས་དངས་ནས་རྒྱན་གྱིས་མདོ་དོན་བཤད་ཐབས་ལས་འཆད་ཚུལ་དང་།
འབྲེལ་བས་རྒྱན་གྱི་དོན་བཀའ་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཆིངས་གཉིས་གསུངས་པ་ནི། ཆོག་
གསལ་ལ་བརྟེན་ལ། ཆོག་གསལ་ལས་རྒྱན་གྱི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་མཚམས་སྐྱར་
བརྒྱ་དང་གསུམ་བྱས་པ། འཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ཡང་མཚམས་སྐྱར་ཐོབ་པ་དེ་ཙམ་
ཞིག་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། ཞེས་དོན་ཐོབ་ཡིན་པར་གསུངས་པས། གསེར་
སྒྲིང་དུ་སྐྱ་མ་འབྲེལ་བའི་ཆོག་ཟིན་ཡིན་ན། སྐབས་དང་པོ་ལ་གྲངས་མང་བ་
དང་། བཞི་བ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ལ་གྲངས་ཉུང་བའི་སྟོན་དང་། དོན་ཐོབ་ཡིན་
ན། སྐབས་དང་པོ་གཉིས་པ་བཞི་པ་གསུམ་ལ་གྲངས་ཉུང་བའི་སྟོན་བརྗོད་
ནས་བརྗོད་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཆོག་དུ་གསུངས་སོ། །འགའ་ཞིག་
གིས་གསེར་སྒྲིང་ལས་སྐབས་དང་པོ་ལ་ཉེར་ལྷ་ཞེས་པ་འོག་དུ་སྐབས་གྱི་དང་
པོར་བསྟན་པའི་མཚམས་སྐྱར་དང་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚམས་སྐྱར་སོ་སོར་
བྱས་པ་དང་། དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་རྟོག་པ་
རྒྱས་བཤད་གྱི་མཚམས་སྐྱར་དུ་བྱས་པ་སོགས་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་

དེ། འདིར་རྩ་ཆེག་རང་རང་གི་སྒྲིབ་དུ་ཡོད་པ་ནམས་སྤྱོད་གས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་
ཤིང་། རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དེ་ནི་རྒྱན་གྱི་གོ་རིམ་ངེས་པའི་མཚམས་སྒྱུར་
མིན་པས་མ་བཟངས་སོ། །སོ་སོར་བཟང་ན་སྒྲུབས་དང་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཆེག་
གི་ཟིན་པ་ཉེར་བདུན་ནམ་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད་པ་བཞིན་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

མཚན་བརྗོད་ཀྱི་མཚམས་སྒྱུར་བཤད་པ།

ནམ་བཤད་སོགས་པལ་ཆེར་ལས། འདི་ནས་བཤད་པ་ཉིད་འགོད་
པ་བྱས་པ་ནི། འབྲེལ་བས་རྒྱན་གྱི་དོན་བཀྲལ་ཚུལ་ཡིན་པས་སྡེ་མ་དང་མི་
འགལ་ལོ། །དེས་ན། གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་འགོད་པ་ལ་གསུམ། མཚན་བརྗོད་
དང་། རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། བསྐྱུས་དོན་གཞན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྱུར་བ་དང་། རྩ་བ་དང་། འབྲེལ་བའོ། །དང་
པོ་ནི་གང་ཟག་གང་གིས་བྱག་འཆལ་ན། སོ་སྒྲུབ་པ་ལས་རིང་དུ་སོང་བས་
འཕགས་པ། བྱམས་པ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས། རྩེ་བཙུན་འདི་སངས་རྒྱས་རིན་
ཆེན་གདུགས་ཀྱི་བཟླན་པ་ལ་དགེ་སློང་སློ་གྲོས་བརྟན་པར་གྱུར་བ་ན་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པ་བསྒྲིམ། གཞན་ལའང་དེའི་ཐབས་སྟོན། ཞེས་པ་
ནས། སངས་རྒྱས་དེས་ལྷའི་བྱ་དགེ་སློང་འདི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་ན་འང་བྱམས་པ་
སངས་རྒྱས་པ་ན་འང་བྱམས་པ་ཞེས་པ་ལྷར་སློབ་མི་སློབ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱམས་
པའི་མིང་ཐོབ་པའམ། རྩེ་སློང་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་བྱ་བར་གྱུར་བ་ན་སངས་
རྒྱས་བྱམས་པ་ཞེས་པའི་དུང་དུ། བདག་སངས་རྒྱས་པའི་ཆེ་ཡང་མིང་བྱམས་

པ་ཞེས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་པས་**བྱམས་པ་**ཞེས་པས་སོ། །དེའི་
དགོས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་ནི། **བྱམས་པ་རང་ཉིད་**
སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྟོན་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དམ་
པ་རྣམས་བྱ་བ་བྱད་པར་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མར་སྐྱབས་གནས་ལ་མཆོད་
པར་བརྟུན་པས་སོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་རང་ཉིད་དམ་པར་ཤེས་ནས་རང་གི་
བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འཇུག་པའོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་ནི།
གསེར་ཕྱང་ལྟར་ན། དང་བ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་མཆོད་བརྟུན་གསུངས་པའམ།
རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་དཀའ་ལྟར་ན། ཡུམ་ལ་ཞུགས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱ་སྐྱི་
དོན་སྐྱེའི་སྤང་བ་དང་མ་འདྲེས་པས་**སོ་སོ་**རང་སྟོབས་ཀྱི་འཕམ་འཕགས་པ་ནང་
ཕན་ཚུན་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ན་**རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་**
ཀྱིས་ཏེ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་**ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་**
ཀྱི་ཞེས་པ་གསེར་ཕྱང་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཀྱི་ཤེར་བྱིན་ལ་
ཞེས་པ་ལྟར། རང་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་ཤེར་བྱིན་ཡུམ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་**རབ་**
ཏུ་དང་བ་ནི་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་**ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྱོ་**
པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་ཤིང་ལྟོག་ཆས་བྱེ་བའི་རྗེས་ཐོབ་
ཀྱི་**ངེས་པར་བརྩམ་ནས།** དང་བ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་མཆོད་བརྟུན་བྱས་པའམ།
དང་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་དགོངས་ནས་གདུལ་བྱ་**གཞན་དག་**བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐད་དོད་ལྟ་ག་ལན་ཞེས་པ་བཅོམ་པ་དང་ལྷན་པ་གཉིས་ཀ་
ལ་འཇུག་པས་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་ཅེ་མོ་ལས། ཉོན་མོངས་
ལས་དང་དེ་བཞིན་སྐྱེས། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་དེ་བཞིན། །གང་ཡང་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆོས་བཅོམ། །དེ་འདྲིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་སུ་བཤད། །ཅེས་
པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་གསུམ་མམ་སྐྱབ་གཉིས་བཅོམ་པ་དང་ལྷན་པའམ། གཉིས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྤྱི་བྱ་ཏེ་ལས། དབང་ཐུག་དང་ནི་གཟུགས་བཟང་

དང་། །དཔལ་དང་གྲགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །བཙོན་འབྲས་སྤྱན་སྒྲུབ་ཚོགས་
 པ་སྟེ། །དྲུག་པོ་ནམས་ལ་སྐལ་ཞེས་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཚོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་
 གྱིས་རང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་དབང་བསྐྱར་བས་དབང་ཕྱུག །མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་
 གྱིས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པས་གཟུགས་བཟང་། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སེར་
 ལྷ་མེད་པར་སྤྱན་ཚོགས་ཀྱིན་བརྟན་པས་དཔལ་དང་། དེ་ཡང་ཕྱག་དོག་མེད་
 པས་སྟོན་པར་གྲགས་པ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཚོས་ཀྱིན་མཁྱེན་པས་ཡེ་ཤེས།
 བྱ་བྱབ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་གཞན་དོན་ལ་དུས་ཀྱིན་ཏུ་བཙོན་པ་སྟེ། སྐལ་བ་དྲུག་
 དང་ལྡན་པས་སྐལ་ལྡན་ནམ་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་སྐད་དོད་ལ་མེད་ཀྱང་
 འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་གཞན་ལས་སྤྲ་ཐབས་སུ་བསྟོན་པར་སྤྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་
 སུ་བཤད་པ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་སུ། ག་བྱིངས་བྱས་ནས་
 ཉེ་བསྟོན་པས། ག་ཉེ་སོང་བ་ལ་འཇུག་པས་རིང་དུ་སོང་བ་སྟེ། གང་ལས་སོང་
 བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བཤད་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟར་དང་།
 འཕགས་བཞི་འཕ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་བྱེད་པས་མ་སྟེ། **བཙེམ་ལྡན་འདས་མ་**
 གསེར་གླིང་བ་སོགས་ལྟར་ན་སྟོབས་བརྒྱ་སོགས་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་
 བཅ། གསེར་སྤང་ལྟར་ཉེར་ཞིར་བྲིད་པ་སོགས་**ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་**ལམ་སོ་
 སོ་ལ་སྟོས་ཉེ་མཐར་ཐུག་པས་**ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་སྟོས་གངས་དཔག་**
དུ་མེད་པའི་སྐས་བཞིའི་བཞེད་དོན་མཐར་ཐུག་པའི་**འབྱུང་གནས་ལ་**སྟེ་ངེས་
 ལེགས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་**དོན་གྱིས་**ཆེད་དུ་ཐོས་སོགས་གྱིས་**འཇུག་པར་བྱ་**
བའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུག་དུ་མེད་པའི་**རབ་དུ་དང་བ་སྦྱེད་པའི་**ཆེད་དུ་འོ། །དུས་ནམ་
 གྱི་ཆེ་ན། **རེ་ཤིག་**སྟེ་གོ་རིམ་བསྟན་བཙོས་ཚུམ་པ་ལ་མཚོད་བརྗོད་དགོས་
 དོན་བསྟུས་དོན་སོགས་བྱ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་**དང་པོར་**རོ། །གང་ལ་ན། སྐས་
 བཞིའི་**ཡུམ་ལ་**འོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། ཉེར་ཞིར་བྲིད་པ་སོགས་གྱིས་**ཡོན་ཏན་རི་**
ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་ཐོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་སྟོན་སྐྱེད་འཚལ་

བྱ་བ་ཞེས་སྐྱར་དགོས་ཏེ། ཁོ་རང་གི་འབྲེལ་ལུགས་གཉིས་པ་ཡང་ན་སོ་སོར་
རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཤེར་སྤྱོད་ལ་རབ་རྒྱ་དང་བ། ཞེས་
བ་ལྟར། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་དང་བ་ཞེས་སྐྱར་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གསེར་སྤེང་ལྟར་རོ། །གསེར་སྤེང་ལས་མཆོད་བཟོད་བཤད་
ཐབས་ལྟའི་མཆོམས་འབྱེད་ཚུལ་པལ་ཆེར་ལོ་ཆེན་གྱི་ཀྱེ་ཆུང་ལྟར་ཡིན་ལ།
རང་ཉིད། ཉན། ཆེད་དུའི་བར་དགོས་དོན། ཡུམ་ལ། ཉན། ཕྱག་འཆོལ་བར་
བསྐྱུས་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་གཉིས་དང་བཟོད་བྱ་མཐུན་པས་ཡིན་གྱི།
སྤྲུལ་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཕྱི་མ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཕྱག་
འཆོལ་ཚུལ་ལ་བྱས་ནས་མཆོམས་སྐྱར་གྱི་གཞུང་དུ་གསེར་འབྲེང་རང་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྐྱུས་དོན་དུ་འདོག་པ་ཚོམ་པ་པོས་དེར་བྱས་ནས་
གསུངས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཅ'བ'བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཅ'བ་ལ་གཉིས། བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཆོལ་བའོ། །དང་པོ་
ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། འཕགས་
བཞིའི་ཡུམ་བྱེད་པས་བསྟོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་མཆོད་བཟོད་ཀྱི་
ཡུལ་ལ་རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷ་དང་བརྒྱུད་པའི་སྤྲུལ་མ་སོགས་དང་། བསྟོད་ཚུལ་
ཡང་སྤངས་ཉོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡུམ་གསུམ་ལ་སྐས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྐབ་ཚུལ་
གིས་བསྟོད་པ་ནི། ཁྱོལ་བ་དོན་གཉེར་ནམས་གིས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་དུ་

བཟོད་པའི་རྩ་བ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཟོད་བྱར་གོ་ནས་འཇུག་པའི་སྤྱིར་
ཡིན་པས། དེ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་ལ་བསྟོན་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཞག་
གི་རྟེན་**ཉན་ཐོས་**དང་རང་རྒྱལ་སྟུག་ཀུན་རགས་པ་ཉེ་བར་**ཞི་བ་ཆོལ་བ་**
རྣམས། ཐབས་གང་གིས་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པ་སོགས་ཀྱི་**ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས།** འབྲས་བུའམ་བཞེད་དོན། སྟུག་ཀུན་རགས་
པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་**ཉེར་ཞི་དེར་ཁྲིད་**པར་**མཛད་**པ་**གང་ཡིན་དང་།** །དེའི་གཞི་
ཤེས་ཐེག་ཆེན་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་འཁྲིད་པ་དེས་གདུལ་
བྱ་གཞན་འཁྲིད་པའམ་གཞི་ཤེས་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ཆོག་གོ། །གཉིས་པ་ལམ་
ཤེས་ལ་བསྟོན་པ་ནི། རྟེན་**འགྲོ་བ་ལ་**གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་**པན་**
པ་སྐབ་**པར་བྱེད་**པའི་བྱང་སེམས་**རྣམས།** ཐབས་ལམ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་**ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས།** འབྲས་བུ་སྐྱད་ཅིག་གིའམ་རྒྱུན་
ཀྱིས་འཛིག་པ་ལ་བརྟེན་པས་**འཛིག་རྟེན་**དེ་སེམས་ཅན་ཀྱི་**དོན་སྐྱབ་**པར་
མཛད་པ་གང་། །ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བསྟོན་པ་ནི། འདིར་
ཐབས་སྟོན་དུ་གསུངས་པ་ཆོག་གི་སྤེབ་སྦྱོར་ཀྱིས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་གང་ཞེས་
པའི་སྤྱི་སྒྲ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གོ་ཚུལ། མཁྱེན་པ་གཉིས་ལ་བསྟོན་ཟིན་པའི་ལྷག་
མར་གྱུར་བ་དང་། ཡང་དག་ལྷན་ཞེས་པའི་དོན་ཀྱི་བྱུགས་ཀྱིས་དང་། རྟེན་
བྱད་པར་བ་སྐབ་པའི་ཆོག་དང་འབྲེལ་བ་གསུམ་ཀྱིས་གོ་བས། ཐབས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན། **གང་དང་ཡང་དག་**པར་
ལྷན་པས། རྟེན་**སྐབ་**པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་**རྣམས།** འབྲས་བུ་བཟོད་
བྱའི་**རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྷན་**པའི་རྫོད་བྱེད་སྣ་**ཆོགས་**པ་**འདི་**གདུལ་བྱ་ལ་
གསུངས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་བཞག་
གི་རྟེན་**ཉན་ཐོས་**དང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་**བྱང་ཚུབ་སེམས་**དཔའ་
འཕགས་པའི་**ཆོགས་**དང་**བཅས་**པ་སྟེ་དེ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་**སངས་**

རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་ཞེས་པས། ཉན་རང་བྱང་
སེམས་འདིག་རྟེན་པའི་སྒྲ་མ་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་སྒྲ་མ་ཡིན་ཞིང་།
ཡུམ་འདི་དེས་ཡུམ་མམ་སྒྲ་མ་ཡིན་པས་གསུམ་གའི་ཡུམ་དུ་བསྟན་པར་དག་
ལྟ་ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། **དེ་ལ་ཕྱག་འཆོལ།** །བ་སྟེ་གྲུས་པས་འདུད་
པའོ། །ས་བཅད་འདི་ལོ་ཆེན་ལྟར་བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ལ། གསེར་ཕྱེང་དང་
རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། དེ་ལ་ཞེས་པས་ཕྱག་འཆོལ་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་སུའི་
ཡུམ་ཡིན་པ་རྒྱང་བ་བཞི་བ་དང་། ཡུམ་དུ་འཇུག་ཚུལ་དེ་དག་གི་བཞེད་དོན་
བསྟུན་པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་རྒྱང་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱས་པ་
དོན་འདྲའོ། །འདིར་གསེར་ཕྱེང་ལས་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་མདོན་རྟོགས་མཐའ་
དག་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟུན་པར་གསུངས་པ། འདིར་བསྟན་པའི་ཉན་རང་
བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་
ནས་དེས་བསྟུན་པའི་དོན་ཡིན་པ། ཉི་སྤང་གི་དགོངས་པ་སྐྱས་ཀྱི་གཙོ་བོ་
བརྗོད་པར་འདོད་ནས་ཡིན་གྱི། ཞེས་དང་། དེ་མཁས་པའི་དགོངས་པར་
བསྟན་སྐབས། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་བརྒྱད་མ་ལུས་པ་ཡུམ་ཡིན་པ་འདི་ཙམ་བའི་
དགོངས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་དུ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀྲལ་ལ། ཞེས་
འཕགས་སེང་གཉིས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དངས་སྐབས་མདོན་རྟོགས་བརྒྱད་
འདིའི་ཡུམ་གྱིས་བསྟུན་ཚུལ་གསུངས་པའི་བྱིར།

ཡུམ་སྐྱུ་གི་དོན་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།

ཡུམ་སྐྱུ་གི་དོན། གསེར་ཕྱེང་ལས་ཤེད་བའི་དག་ལྟར་ལྟར། རང་

རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་ཉེར་ཞིར་འབྲིད་པ་སོགས་དོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གང་
རུང་སྐབ་པས་པན་འདོགས་པའམ་མཐར་ཐུག་གི་བཞེད་པ་སྐབ་པའི་ཡུམ་
དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་གྱི་སྤང་བོ་སྤར་མ་སྦྱིས་པ་སྦྱིད་བྱེད་དང་ཟག་
མེད་གྱི་སྤང་བོའམ་དེའི་རྒྱན་སྦྱིས་ཟིན་གནས་པར་བྱེད་པའི་གསོ་བྱེད་གྱི་
ཡུམ་གསུམ་ག་བྱེད་པས་ཡུམ་སྲས་ལ་དུས་མཉམ་པས་བྲབ་པར་གསུངས་
ནས། འབྲེཨར་གཉིས་གྱི་ཡུམ་སྲས་གྱི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པས་རྣམ་པར་བཞག་
འཛོག་དུ་འདོད་པ་དང་། བྱ་ཉ་སོགས་གྱིས་པན་འདོགས་པ་དང་གསོ་པའི་
ཡུམ་སྲས་ནི་དུས་མཉམ་པ་དང་། སྦྱིད་པའི་ཡུམ་སྲས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་
བཀག་གོ། །དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་མཁྱེན་ནི་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱས་གྱི་གསོ་བའི་ཡུམ་ཙམ་དུ་རུང་ཡང་དེ་མ་སྦྱིས་པ་སྦྱིད་པའི་
ཡུམ་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ཡོན་ཏན་གོང་འཕེལ་དུ་སྦྱིད་བྱེད་མིན་པ་ལ་
དགོངས་གྱི། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་བོ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
རང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་མ་སྦྱིས་པ་སྦྱིད་བྱེད་གྱི་ཡུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་
བཤད་ལས། མཁྱེན་པ་སྤྲ་མས་འཕགས་པ་ཕྱི་མ་བསྦྱིད་ཅིང་། བྲས། ཡུམ་དང་
སྲས་ནི་སྦྱིད་བྱ་སྦྱིད་བྱེད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས།
ཡིག་ཆ་གཞན་མང་པོས་སྤྲ་ཕྱི་བར་བཞེད་ཀྱང་། མཁྱེན་པ་སྤྲ་མ་མཐོང་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ལྟ་བུར་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སྲས་དེ་ལ་འཕགས་པ་ཕྱི་མའི་
རྟོགས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བསྦྱིད་ཅིང་བཞེད་དོན་བསྐབ་པས། ཡུམ་སྲས་ནི་
བསྦྱིད་བྱ་སྦྱིད་བྱེད་གྱི་ཡུམ་སྲས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་ཏེ། གོང་
དུ་རྟོན་ཐབས་གཉིས་གཉིས་བྲས་པ་སྲས་དང་ཡུམ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁྱེན་གང་
དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པས་སོ། །ཞེས་ཅེ་འགྲེལ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཡུམ་
དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་སྣང་དུ། རྒྱ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་
པ་རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས། སངས་རྒྱས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེར་

ཕྱིན་ནམས་ནི། དེའི་འཕྲིན་ལས་ལས་བྱུང་བའི་འཕགས་བཞི་ཕྱི་མ་ནམས་
བསྐྱུན་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་ཡིན་པས་ཡུམ་གྲས་དག་ནི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དང་། ལྷ་
ཕྱིར་ལྷུར་བའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མཆན་ཉིད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྷར་ཡིན་
པས་རང་ལྷགས་མིན་ནམ་དཔུང་། ཉི་སྤང་ལས། ཞེས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་གྱི་བཤད་པ་འདི་སྐྱུར་བར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྷར་མཆོད་
བརྗོད་གྱིས་བྱགས་ལ་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྐྱུ་དོན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་བཞི། བསྐྱུ་དོན། དགོས་དོན། བཟུལ་ལན།
ཆིག་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། **ཞེས་བྱ་བའི་སྐད་དོད་ཨི་ཏི་སྤྱེ།** སྤོ་ལས། ཨི་ཏི་རྒྱ་
མཆན་གོ་སྐབས་དང་། གསལ་བྱེད་སོགས་དང་རྫོགས་ནམས་ལ། ཞེས་པ་
ལྷར་མང་པོ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདི་དེ་ལྷར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷར་**གསུངས་**
སོ། ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་བའི་**ཆིགས་སུ་**
བཅད་པ་འདིས་ནི་ཡུམ་**འདིས་**སྐྱུ་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྐབ་པའི་**ཆེ་བའི་**
བདག་ཉིད་ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ལས་**སུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་**
ལྷན་པ་བརྗོད་དེ་ཞེས་བརྗོད་བྱ་མདོར་བསྟན་པས་བསྐྱུ་དོན་ནོ། །གསེར་
སྤེང་ལས། ཆིགས་སུ་ནས། གཙོ་བོ་ཡིན་ནོའི་བར་ནི་དགོས་དོན་དང་། དེ་ལ།
ནས། བསྐྱེད་དོའི་བར་ནི་བསྐྱུ་དོན་ལས་འབྲོས་གསུངས་པ། གསེར་སྤེང་བ་
ལྷར་བྱས་ལ། རྟོགས་སྤང་དུ། དགོས་དོན། བསྐྱུ་དོན་དངོས་བྱས་པ་བྱ་ཉ་
སོགས་ལྷར་ཡིན་ནོ། །གཉིས་ཀས་གཞུང་འདིས་དང་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་བསྟན་

པར་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་དགོས་དོན་ལ། རྒྱས་བཤད་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ། དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ། དེ་ལས་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པ་སྐྱེ་བ། དེ་ལས་
ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་སྐྱེས་ནས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ།
དབང་རྒྱལ་དང་། དབང་རྟོན་དང་བ་སྐྱེད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་མཚོད་
བརྟེན་གྱི་ཆིག་ **དེ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རེ་ཤིག་ནི་བཤད་པའི་རིམ་པའམ་**
འདི་དབང་རྟོན་ལས་དང་བ་སྐྱེ་ཐུར་བའོ་ཞེས་གསེར་བྲེང་ལས་གསུངས་
སོ། །གསུངས་པ་པོ་གང་ཟག་གམ་ཆིག་ཅམ་ལས་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་པས་ **དད་**
པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནམས་ནི་ཡུལ་གང་ལ་དད་ན། ཡུམ་ **འདི་ལའོ།** །ཚུལ་རི་
ལྟར་དད་ན། ལྟར་བཤད་པའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་ནམ་མི་
ལྟར་སྐྱམ་པའི་ **ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་**ཆིག་དེ་ཐོས་མ་ཐག་ཏུ་ **ཐུར་དུའོ།** །རོ་བོ་ནི།
རབ་ཏུ་སྟེ་མི་ལྟོག་པའི་ **དང་བ་**ཆེན་པོ་ **སྐྱེའོ།** །གཉིས་པ་ནི། དང་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མཚོད་བརྟེན་གྱི་ཆིག་དེ་ཐོས་ནས། དབང་རྒྱལ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཆོས་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་འཇུག་པའམ་དོན་ལ་དབྱད་ནས་འཇུག་པས་ **ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་**
བ་ནམས་ཀྱང་རོ། །དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། གདུལ་བྱ་དབང་རྟོན་དེས་གཅིག་དང་
དུ་མའི་རོ་བོ་ཉིད་དང་བལ་བའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྟོ་རྗེ་གཟེགས་མ་ལ་
སོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ་གཏན་ཆིགས་ནམས་ཀྱིས་ **༼ཁ༽**གཞི་དང་ལམ་དང་
ནམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ **༼ག༽**མཚོད་བརྟེན་གྱི་ཆིགས་སུ་
བཅད་པའི་བརྟེན་བྱའི་དོན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་ **༼ག༽**ཡུམ་གསུམ་ཀྱིས་
མཁྱེན་ཚུལ་དང་སྤྲས་བཞི་བསྐྱབ་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ **གཞོད་པ་མ་མཐོང་ཞིང་།**
ཡུམ་ཀྱིས་སྐྱེ་མེད་མཁྱེན་པ་དོན་དམ་དང་། སྤྲས་བཞི་བསྐྱབ་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མཐོང་ནས། དེ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། དབྱེ་གཞི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ལུགས་གསུམ་པ་ཅན་ནི་གདོན་མི་བཟང་པོར་

སྤྱི་དོ་ཞེས་ཡུམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དང་། དེས་སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་བཞི་
 སྤྱི་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་བཅས་སྤྱི་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་
 རྟེ། ཡུམ་དེའི་རྒྱལ་པ་ལ་རབ་རྒྱ་སྟེ་མི་སྟོན་པའི་དང་པ་སྤྱི་པར་བྱེད་པ་ཉིད་
 རོ། །བྱ་ཉ་གཡག་སྤྱག་པ་སོགས་གྱིས་གཅིག་དང་། བསྐྱེད་པ་མ་མཐོང་
 བསྐྱེད་པས་གདོན་པ་མ་མཐོང་བ་དང་། དེ་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་པར་བཞི་ཞེས་པའི་བར་།
 སྤྱི་བྱེད་བཟུང་བ་སྟེ་དང་པ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་བྱས་པ་དང་། ཡང་དེ་
 དག་གིས་གཞི་ལམ་རྣམས་གསུམ་སྤྱི་མེད་དུ་གང་གིས་བྱུང་ན། གཅིག་དུ་བྱལ་
 ལ་སོགས་པས་བཅས་པ་མི་འཐད་ཚུལ། གསེར་སྤྱི་དུ། དང་པོ་ལ་གདོན་པ་མ་
 མཐོང་བས་སྤྱི་པར་རྣམས་བསྐྱེད་པར་བཟུང་སྟེ་བཅས་དགོས་པས། དེ་གཉིས་སོ་
 སོར་གཅོད་མི་དགོས་ལ། གཞུང་གཉིས་པ་སྤྱི་མས་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པས་སྤྱི་བྱེད་
 བྱེད་དུ་མི་འཐད་ཅེས་བཀག་གོ། །གཉིས་པ་ལ་གཞི་ལམ་རྣམས་གསུམ་སྤྱི་མེད་
 མཚན་བཟོད་ཀྱི་ཆོག་གིས་མ་བེན་པས་མི་འཐད་གསུངས་ཀྱང་། རྣམ་བཤད་
 ལས། གཞི་ལམ་རྣམས་གསུམ་སྤྱི་མེད་དུ་ཆད་མ་གང་གིས་བྱུང་ཅེ་ན། ཞེས་པ་
 བསྐྱེད་པ་ཉ་གས་ལ་བཞེན་པའི་ཆད་མས་དང་པོར་ཆོགས་ལམ་གྱི་སྤྱི་བས་སྤྱི་བྱེད་
 ཅིང་། ཞེས་ཆད་མ་ཡང་ཆད་མ་དངོས་ལ་བྱས་ལ། དེ་བཞེན་དུ་ཉ་གས་སྤྱི་དུ་
 ཡང་གསུངས་ལ། ཆད་མ་གཏན་ཆོགས་ལ་བྱས་པས། དབང་རྩོད་ཀྱིས་བདེན་
 པའི་སྤྱི་མེད་ཅམ་བྱུང་བྱིར་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་དབྱང་ན་མི་འཐད་ཅེས་པ་
 ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་རིགས་པ་འདི་དག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མེད་དུ་སྤྱི་བྱེད་
 པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འགལ་བ་ལྟར་སྤྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་གྱིས་སྤྱི་པར་
 བསྐྱེད་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་རིགས་པས་སྤྱི་མེད་སྤྱི་བྱེད་པ་དོན་དམ་དུ་ཡིན་པའི་
 བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཆོག་གསལ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན།
 བསྐྱེད་པ་ཉ་གས་ཀྱི་ཆུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་པའི་དོན། དབྱེ་གཞི་ཤེས་བྱིན་ལ། དབྱེ་བ་
 མཐུན་པ་གསུམ་བྱས་པ། ཀུན་རྫོབ་དུ་དབྱེ་བ་མེད་སྤྱི་པར་དགག་པ་དང་།

སྲས་གསུམ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་པ་ལས། སངས་རྒྱལ་
རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱལ། ཞེས་སོགས་དང་། ཡུམ་བསྐྱེད་པ་ལས། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ས་ལ་སྒོ་བ་པར་འདོད་པས། སོགས་དང་། བར་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལས་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་སོགས། ཉན། རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཏོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡུམ་འདི་ལ་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལས་
སྤུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། ཡུམ་སྟོན་པའི་ཤེས་མདོ་ལ་མདོ་གཞན་ལས་ལྷག་པ་མེད་
པ་འགྱུར་རོ། །ཡུམ་འདིས་ཉན་རང་བསྐྱེད་པའི་ཆ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཅམ་རྟོགས་པ་དང་། བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་བདག་མེད་
གཉིས་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་མིན་པ་ལྟར་མདོ་བྲན་པ་ཉེར་
བཞག་དང་སྒོང་བོ་བཀོད་པ་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྟམ་ན། དེ་བསལ་
བའི་ཕྱིར། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་སྒོས་ཏེ། འདིའི་དོན་ཡུམ་ལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་
བ་གསུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྲས་གསུམ་གྱི་ཡུམ་དུ་བཏགས་ཀྱི།
རྣམ་པར་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཆེ་ནི་སངས་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་ཡུམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་
རང་རིགས་ངན་ལྟ་བུ་བྱུང་མེད་རིན་པོ་ཆའི་ལྟ་བུའི་ཡུམ་འདིས་ག་ལ་བསྐྱེད།
དེས་ན་ཡུམ་འདིས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་སུ་སྐྱབ་པས་མཐུ་རྩི་མཆར་བ་
དང་། དེའི་ཕྱིར་དེ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡང་མདོ་གཞན་ལས་མཆོག་སྟེ། གཞུང་
གཞན་ནི་ཕྱོགས་རེ་པ་ཡིན་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་རྣམས་ནི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ལམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མདོ་དང་འགྲེལ་བ་
དང་དེ་ལྟར་ཕྱག་འཆལ་བ་དང་ཞེས་སོགས་འོག་གི་བཀལ་ལན་རྣམས་ཀྱིས་
བསྐྱབས་ནས། དུ་མར་སྤང་བ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་པ་
ཡིན་ལ། གཅིག་དུ་མར་སྟོན་པའི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པས་སྟོན་ཅིང་། མཐུ་དེ་སུའི་སྟམ་པ་ལ་ཤེར་
ཕྱིན་ཞེས་སྒོས་པར་གསུངས་པ། གཤེར་ཤིང་དུ། ཡུམ་གྱིས་སྲས་གསུམ་སྐྱེད་

བ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ན། སྤར་དེ་ཉིད་ལས། སྤར་གསུམ་སྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་
 དང་མི་ལྟན་ནོ་ཞེས་རིགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གནོད་པ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་
 བ་ནི། ཞེས་པ་དང་ནང་འགལ་བ་དང་། ཉན་རང་ལ་ཐར་ལམ་མེད་པར་འགྱུར་
 ཏེ། ཡུམ་མ་གཏོགས་པའི་ཐར་ལམ་མེད་པ་བྱེད་ཀྱིས་བྱངས་པའི་བསྟོད་པའི་
 ལུང་། ཐར་ལམ་བྱེད་ཉིད་གཅིག་ལྟ་སྟེ། ཞེས་པས་གྲུབ་ལ། ཡུམ་ཉན་རང་ལ་
 མེད་པར་ཁས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀག་གོ། སྤར་ཆོག་གསལ་
 དུ་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་ནི་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་དགག་པར་བྱའོ། ཞེས་
 བ་ཡང་དེའོ། ཀུན་ལ་སྤྱོད་ལས། འདི་ཡི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་
 ལེགས་པར་མ་བཏགས་སོ། ཞེས་པ་ཉ་དཔོན་དང་རེད་མཉའ་བ་སོགས་ཡིན་
 རམ་སྟུམ་སྟེ། ཉ་ཀྱི་ཀྱང་འདི་སྐབས་ཆོག་གསལ་གྱི་བཤད་པ་ཅམ་བཞོད་ནས།
 དངོས་སུ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཁོ་ནས་ཡུམ་ཡིན་གྱི་ཞེས་དང་། ཉི་ཟེར་ལས།
 ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་སྐྱེས་
 པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་
 བདག་ཉིད་དུ་བཞག་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྟོན་མཛུལ་
 གསུམ་པ་ཅན། ཞེས་དང་བསྟོད་ལུང་གྱི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་
 ཡང་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ལ་མི་འདོག་གི་གཙོ་བོའི་ཤེས་བྱིན་ཉིད་གཞི་དང་
 ལམ་སྐྱེས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྷོག་པ་ནས་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་སུ་
 བཞག་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཤེས་བྱིན་དང་ལུང་གཉིས་དོན་
 གཅིག་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བཞག་པ་དང་། སྤར་ཆོག་གསལ་གྱིས་
 བྱང་སེམས་ལ་ཡུམ་མཚན་ཉིད་པ་འདོད་ཅེས་པ་ཡང་བཀག་གོ། ཁོང་དུ་འདི་
 དང་འདིར་དེ་ལ་ཞེས་པ་མཚོན་བརྗོད་ལ་ཉེ་རིང་གིས་ཡིན་གྱི། གཡག་ཕྱག་
 པས་དབང་རྒྱལ་ཆོག་ཐོས་མ་ཐག་དང་། དབང་རྟོན་ཆོག་ཐོས་མ་ཐག་དང་བ་
 མི་སྐྱེས་པའི་ཡིན་ཟེར་བ། ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པར་རྣམ་བཤད་ལས་

གསུངས་སོ། རྣམ་བཤད་གི་མཐའ་དབྱང་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་
རོ། །གཉིས་པ་ནི་དང་བ་སྐྱེས་པས་དགོས་པ་ཐོས་པ་ལས་དང་བར་མ་ཟད་རྒྱ་
ཡུམ་དེ་ལ་རབ་རྒྱ་དང་བས་ཀྱང་ངོ་། །གང་ན། ཡུམ་དེའི་ཡོན་ཏན་འཕགས་
བཞིའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་པ་སོགས་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་རྒྱན་གི་
གདུལ་བྱ་དབང་སོ་རྣམས་གཉིས་ཀ་ཡང་། གང་ལ་ན། ཤེར་ཕྱིན་དེ་དང་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེས་གསུམ་ལ་ལོ། །འདི་རྣམ་བཤད་དང་
རྟོགས་སྣང་ལྟར་ལ། གསེར་ཕྱིང་དུ། གསེར་སྒྲིང་བས་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་གསུང་རབ་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཞེས་པ་བསྐྱོག་ན་འགྲིག་ཅེས་
བཀག་ཚུལ་འདིའི་གསུང་རབ་ལ་མཐུན་གསུམ་བཞིན་བྱར་བྱས་དགོས་ཞེས་
བཀག་ནས། ཡུམ་གི་མདོ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་རྒྱན་བཞག་ལ།
ཉ་དང་རེད་མདའ་བས་གསུམ་ག་བཀོད་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་ལྟར་བྱའོ། །གང་
གིས་དོན་དུ་ན། ཆོག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པས་བཅང་བ་
དང་སྟོག་པ་དང་དོན་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་
གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ལོ། །ངོ་བོ་ནི། ཤིན་རྒྱ་གུས་པར་ཉེ་དོན་གཉིར་
གིས་འདུན་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདུན་པ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་དེ་ནས་
ཡུམ་གི་དོན་སྦྱོར་བཞི་ནས་ཆོས་སྐྱའི་བར་གི་ལམ་གི་རིམ་པ་མ་ལུས་པ་
མཐར་ཆགས་སུ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྐྱ་སྐྱི་ཅམ་གིས་ངེས་པས་ཐོས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ལ་སོགས་པས་དོན་དེ་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པའི་བསམ་
བྱུང་དང་། དེ་ལ་གོམས་པ་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བསྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་
རབ་གསུམ་༼ཁ༽སྐྱེས་པའི་སྟོབས་གིས་༼ཀ༽རིམ་གིས་༼ག༽ལེགས་པའི་
མཆོག་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཕྲོག་པར་འགྱུར་རོ། །གསེར་ཕྱིང་ལས། མིང་
རྒྱུད་། དོན་རྒྱུད་། གཉིས་ཀར་དམིགས་པ་ཤེས་རབ་གསུམ་གི་དོན་དུ་བྱ་སྟོན་
སོགས་གི་བཤད་པ་བཀག་ནས་སྔར་ལྟར་གསུངས་སོ། །ལེགས་པའི་མཆོག་

ཤེར་སྒྲོན་དུ་མཁྱེན་གསུམ་དང་། བུ་སྒྲོན་བྱང་ཚུབ་གསུམ་ལ་བྱས་པ་ཉ་ཤིག་ཏུ་
བཀག་གོ། གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་བཟོད་པ་ཐོས་པ་ལས་དད། དེ་ལས་གྲུས།
དེ་ལས་ཐོས་བྱང་གི་ངེས་པ་རྟེན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས། དེ་ལས་ལེགས་པའི་
མཆོག་ཐོབ་པ་**དེས་ཕྱིར་བཙོམ་ལྷན་འདས་མ་ཡུམ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི།**
ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཕྱོང་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་སྟེ་དང་པོའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །**ཇི་**
བཙུན་གྱིས་དད་པ་དེ་དང་པོའི་རྒྱར་གཟིགས་ནས་མཆོད་བཟོད་མཛད་
དོ། །ཆོག་གསལ་ལས་གཙོ་བོའི་དོན་བྱེད་རྒྱ་དང་། གསེར་སྤིང་བས་དངོས་རྒྱ་
ལ་བྱས་པ་མི་འཐད་དོ། །རྟོགས་སྣང་དུ། དད་པ་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། གྲུས་
པ་མན་ཆད་བརྒྱད་པའི་དགོས་པར་བྱས་པ་ལེགས་སོ། །

བཀལ་ལན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། མཆོད་བཟོད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་པ་དེ་མངོན་རྟོགས་
མཐའ་དག་ལ་ཡིན་ན་ཉུང་བ་དང་། རྟོགས་གཅིག་ལ་ཡིན་ན་མང་པའི་སྒྲོན་
ཡོད་ཅེས་བཀལ་བ་ན། སྤྲ་མ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་ཉུང་བའི་སྒྲོན་མེད་པར་མ་ཟད།
མཁྱེན་པ་གསུམ་སྒྲོས་པ་**དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་དང་།** དགོས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་
པོ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། **ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་**
བསྐྱུས་ལ་དེ་བརྒྱད་བསྐྱུས་པས་བསྐྱུ་བྱེད་དེར་མ་ཟད་བསྐྱུ་བྱ་དེ་དག་ཀྱང་
བྱག་ཡུལ་དུ་བཀོད་པས་དུ་བརྒྱད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དང་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
པ་དགོས་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྐྱུས་པར་མ་ཟད་མཁྱེན་པ་

གསུམ་པོ་དེས་ཀྱང་འགྲེལ་བའི་ཆོག་དོན་གྱི་སྐབས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲོས་བཞིའི་བཞི་དོན་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་སུ་མཆོག་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གདུལ་བྱས་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་
པ་གཉིས་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། རྩེ་བཙུན་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གཙུག་པོ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
བསྟོན་དོ། །འདིའི་ཚེད་པ་འདི་ལོ་ཆེན་གྱིས་རིག་ཚུང་དུ་བཀོད་ནས་བསྟུས་
པའི་དོན་བརྗོད་པའི་ལན། ཞེས་གསུངས་པས། བྱ་ཉ་སོགས་གྱིས་བསྟུས་དོན་
དུ་བྱས་པ་ལྟར། རྟོགས་སྣང་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ནི་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྟུས་
པའི་དོན་ཟེར་བ་ཡིན་པ་ཚེད་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པས། རང་ལུགས་ནམ་བཤད་
ལྟར་བརྒྱལ་ལན་དུ་བྱས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་། ནས། ཡིན་ཞིང་ཞེས་པ། གསེར་
ཕྱིང་དུ་རྒྱ་མཚན་ལ་སྐྱར་ཞིང་། ནམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ་དགོས་པ་ལ་
སྐྱར་བ། དེས་ཀྱང་ཞེས་པའི་དེ་སྐྱེད་དང་ཀྱང་སྐྱས་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །བྱ་
དང་རེད་མདའ་བས། ཡིན་ཞིང་ཡན་ཆད་ཉུང་བའི་སྟོན་མེད་པའི་ལན་དང་།
དེ་མན་ནམ་མཐེན་གྱིས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པས་དེ་གཅིག་བྱས་ཆོག་གོ་ཞེས་
པའི་ལན་དུ་སྐྱར་བ་ཡང་ལེགས་སོ། །ཁ་ཅིག་དོན་བརྒྱད་པོ་དེས་ཀྱང་འཆད་
འགྱུར། དུལ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། ཞེས་སོགས་ལ་འཆད་ཟེར་པ། གསེར་
ཕྱིང་དུ་དོན་བརྒྱད་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་གིས་མ་ཟིན་པ་དང་། དུལ་ནི་ཞེས་
སོགས་སྤྲོས་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་པས་བཀག་གོ། །གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་
བསྟུས་ཚུལ། ཆོག་གསལ་དུ་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་བྱེད་དེ་སྐབས་བརྒྱད་བྱས་པ་
དེ་དག་དངོས་གནས་ལ་ནམ་མཐེན་གྱི་སྐབས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་མིང་གདགས་
རིགས་ཏེ། ལམ་ཐམས་ཅད་གྱིས་དེ་དངོས་དང་བརྒྱད་པས་སྐྱབ་པའི་བྱིར་
ཞེས། འགྲེལ་བར། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་ནི། ནས། ཉེ་བར་མཚོན་
པ་ལྟར་ལན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ནས། འོན་ཀྱང་ལམ་ཐམས་

ཅད་ཐེག་དམན་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་འདུས་པས་སྐབས་
 བརྒྱད་སྐབས་གསུམ་དུ་བསྟུ་བ། འདིར་ཐམས་ཅད། ཉན། བསྟུས་ལ། ཞེས་པའི་
 ཉོན་ཡིན་ལ་མཆོད་བརྗོད་གྱིས་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་
 འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས། ཐོག་མར་ཉན་ཐོས་དང་འབྲེལ་བ་གཞི་ཤེས་
 གྱི་སྐབས་གྱིས་བསྟུས་ཚུལ་ནི། སྐབས་བཞི་བའི་བྱང་སྤྱོད་སོ་བདུན་གཞིར་
 བྱས་ཏེ། མཐོང་ལམ་ལ་གཞི་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་བཅུ་དྲུག་ཤེས་མཆོན་བཅུ་
 དྲུག་། རྩོམ་ཉིད་མཆོན་བཞི་ལོ། སྦྱོར་ལམ་ནི་སྐབས་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་
 པའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་བཞུན་ལ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་མཐོང་ལམ་རྣམ་
 པ་དང་བཅས་པ་བཞུན་ནས། འབྲས་བྱ་མ་བཞུན་པ་གོ་སྤྲོ་བའམ། རང་གཞུང་
 ལ་སྟོས་པས་སམ། ཡང་ན་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐབས་སུ་བཞུན་དུ་རུང་ངོ་ཞེས་
 གསུངས་སོ། རང་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ནི། སྐབས་གཉིས་པར་སྦྱོར་ལམ་མཐོང་
 ལམ་བྱད་པར་དང་བཅས་པ་དང་། བཞི་བར་སྟོམ་ལམ་གཞི་ཤེས་གྱི་རྣམ་
 པ་བཅུ་གཅིག་གི་སྟོན་ས་བཞུན། སྦྱོན་ཡོན་འདི་ལ་མི་སྦྱོར་བ་འདིའི་གཙོ་
 བོར་མ་བྱས་པས་ཡིན་ཟེར་རོ། དེས་ན་སྟུང་བྱེད་དང་པོས། སྐབས་གཉིས་
 པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་བ་དག་བསྟུས་ལ། གཞན་ལྷ་ལས་མ་བསྟུས་
 གསུངས་སོ། བྱང་སེམས་དང་འབྲེལ་བ་ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་གྱིས་བསྟུས་ཚུལ་
 ནི། ཉན་རང་དེ་དག་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལས་ལངས་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་
 པ་ན་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་གསུམ་དང་པོར་གཅིག་ཆར་དུ་ཐོབ་སྟེ། གདམས་
 ངག་གིས་ཆོགས་ལམ་པལ་བ་སྦྱངས་ནས། སྐབས་བཞི་བའི་ཐར་ཆ་བསྐྱེད་པ་
 ཆོགས་ལམ་དང་། དེ་ནས་སྐབས་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་གོ་སྤྲོ་བ་སོགས་བཞི་བ་
 དང་། ལྷ་བའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱངས་ཏེ། དེ་དག་གི་རྟགས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས།
 གཉིས་པ་དང་། ལྷ་བའི་མཐོང་ལམ་གྱིས། དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། ལྷ་
 བས་བཞུན་པའི་མཐོང་སྤང་གི་རྟོག་པ་རྣམས་སྤངས་ཏེ། སྦྱོར་མཐོང་གཉིས་

ཀྱི་རྣམ་པ་མཚན་ཉིད་ཉགས་དང་བཅས་པ་སྦྱངས་ཤིང་། རྒྱག་པར་བསྟན་པའི་
ལམ་སྦྱངས་ཏེ། དེ་ནས་སྒོམ་ལམ་བྱུང་པར་ཅན་ལྷ་བ་ལས་བསྟན་པ། བདུན་
པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ངེས་འབྱུང་སྦྱབ་པའི་རོ་བོར་
གྱུར་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ། ལམ་བཞི་བོ་དེ་དག་ལ་སེམས་བསྐྱེད་རིགས་
གདམས་ངག་དམིགས་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྦྱོན་ཡོན་རྣམས་སྤྱན་མོང་དུ་ཅི་
རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་དང་བརྒྱད་པ་ལས་མ་བདུས་སོ། །སངས་རྒྱས་
དང་འབྲེལ་བ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྐབས་ཀྱིས་བསྟུས་ཚུལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་དང་
བོ་བཅུ་དགུ་ནི་རྒྱ་དང་། གདམས་ངག་གིས་སྦྱོན་པར་བྱེད། དེས་ཟིན་པ་སྦྱོར་
ལམ། དེ་རིགས་ལ་གནས་པས་རིགས། དེ་ལ་གནས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྦྱོན་ཚུལ་གཞན་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པ་བྱུང་པར་ལམ་གྱི་
རོ་བོ་གོ་སྦྱབ་སོགས་སྦྱབ་བཞི་དང་། རྒྱག་པས་འདིས་བྱེད་ལམ་སྦྱོར་བསྟན་
པས་དེ་དག་རྒྱར་བསྟུས་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཐ་མ་གསུམ་དང་བརྒྱད་པའི་
ལམ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུར་བསྟུས་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྐབས་ཁོ་ནར་སྐབས་
ཐམས་ཅད་འདུས་པར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། སོགས་ཀྱིས་སྦྱབ་
བོ། ཞེས་པ་བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་རང་ལུགས་བྱས་ཀྱང་། གསེར་སྤེང་དུ། སྐབས་
བསྟུ་བ་རུ་བྱས་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྟུ་ཚུལ་མིན་པས་སྐབས་དོན་བོར་བ་
དང་། སྐབས་གསུམ་པའི་ཤུགས་བསྟན་སྦྱོར་ལམ་བསྟུ་ན། རྣམ་ཀྱན་གྱི་ཉན་
རང་གི་ཆོགས་ལམ་བསྟུ་དགོས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མཚོད་བརྗོད་དང་། བརྒྱད་
པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་། སྦྱོན་གནས་ཤེས་པའི་ཤུགས་བསྟན་དང་དམན་
པ་ས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་སྦྱོར་བ་མ་ཤེས་པ་དང་། མཚན་
ཉིད་ཉི་ཤུ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། གལ་ཏེ་སྦྱོར་ན་བྱེད་མཚན་དང་བོ་
གསུམ་དང་སྤིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་སོགས་སྦྱོར་བ་གསུམ་གྱི་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་
ཆད་པ་དང་། གཉིས་པའི་ཉན་རང་གི་འཕགས་ལམ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནར་སྦྱར་

བཤེས་བྱེད་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་ལ། གཞན་ཡང་སྐབས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་
 ཏུ་མ་ཞིག་བྱས་ཞེས་པ། ཆོག་གསལ་ལས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གཞན་བསྐྱེད་
 ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ངེས་པ་དངས་ཏེ་བྱང་བར་བྱ་བ་
 དང་། བཞི་བ་གོ་མས་པར་བྱ་བ་དང་། ལྷ་བ་བཏན་པ་དང་། རྩག་པ་འབྲིས་པར་
 བྱ་བ་དང་། བདུན་པ་མཐར་ཐུར་བ་དང་། བརྒྱད་པ་འབྲས་བུ་སྟེ་རྩག་བྱས་
 པ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དང་། ཡང་སྐབས་
 དང་པོ་གསུམ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་དང་། དེ་ནས་བཞི་ཙམ་འབྱོར་བྱ་བ་དང་། ཐ་
 མ་འབྲས་བུ་སྟེ། གསུམ་བྱས་པ། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། ཞེས་སོགས་
 ཀྱི་དོན་དང་། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་གཉིས་
 ཀའི་དབང་བྱ་བྱས་པ་དང་། ལྷག་མ་ལྷ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་བྱ་
 བྱས་པའི་སྐབས་ཞེས་པ། འགྲེལ་བར། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་
 དོན་དང་། སྟོབ་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་བཏན་པར་བྱེད་པ་དང་། བཏན་པར་ཐུར་
 པའི་འབྲས་བུའི་སྐབས་གསུམ་ཐོས་བསམ་སྟོམ་གསུམ་མམ་སྦྱོར་མཐོང་སྟོམ་
 གསུམ་ལ་སྦྱར་བ། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་
 དོན་དང་། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་སྐབས་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་གཉིས་སུ་
 འདུ་བར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ལོ་ཆེན་དང་འབྲེཨ་རེད་མདའ་བ་རྣམས་
 ཀྱི་འདོད་པ་དགག་ཚུལ་རང་རེའི་མཐའ་དཔྱོད་ཏུ་གསལ་ལོ། །གསེར་ཕྱིང་དུ།
 མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཐམས་ཅད་རང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་
 པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་བྱིན་པ་ལྟར་ལ། རྟོགས་སྣང་དུ། འཕགས་
 རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་རྣམས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱབ་བྱ་བསྐྱེད་
 པར་གསུངས་པའང་རང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་ན་དེ་ལྟར་དགོས་པ་
 ཡིན་ལ། རང་ལུགས། རྣམ་བཤད་ལྟར་དོན་བརྒྱུད་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་མཁྱེན་
 གསུམ་གང་རུང་གི་སྦྱོར་བའི་བསྟོམ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས། ཉམས་ལེན་གྱི་

ཚུལ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆེག་དོན་བཤད་པ།

བཞི་བ་ཆེག་དོན་ལ། སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ་དང་།
བསྟུས་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་གྱི་ཡོན་
ཏན་བརྗོད་པའི་བསྟོན་པ་ནི། ཉེན་མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་
སྐྱེ་བྱེད་འགོ། །རང་རྒྱལ་རྣམས་ནི་རྒྱེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྟར། །ཞེས་པ་ལྟར་རང་
གིས་སྐྱབས་བཅས་སུ་ཉན་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཡང་སྐྱབས་བཅས་སུ་ཐོས་པར་བྱེད་པས།
ཉན་ཐོས་དང་། དེར་མ་ཟད་རང་དོན་དུ་ཞི་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་མཚུངས་
པས་**དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུར་པ་སྟོང་བ་**སོགས་**རྣམ་པར་ཐར་བ་ཅུང་ཟད་**
ཅམ་ཞིག་གིས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་པ། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་ཆ་ཆེག་**རིམ་པ་**
གཅིག་གིས་ཕྱགས་ལ་བསྐྱུར་པ་ཆོས་ཉན་བཤད་གྱི་སྐྱེལ་མི་ལྟོས་པར་རྒྱུ་
རྟོགས་ཅམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པས་**རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ།** རང་ཁོ་ནའི་
དོན་དུ་**ཐུ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་**རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱུར་
པ་ཞེས་པ། ཁ་ཅིག་གིས་ཉན་རང་གཉིས་འབྲས་སུ་སོགས་མཚུངས་པས་བྱང་
པར་མེད་དམ་སྟུམ་ན། ཐེག་པའི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་ལྷག་པར་བསྐྱུར་ཞེས་པ་
དང་། འགའ་ཞིག་ཐེག་པ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱུར་ཟེར་བ་གཞན་དག་གིས་
དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་གསུམ་མི་འཐད་པར་འཇུག་ཞེས་བཀག་པ་ལེགས་ལ། ལུ་
ཉ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཐེག་དམན་རྟོགས་པ་གཞི་ཤེས་བསམ་པ་རང་དོན་
དུ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱུར་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུར་ཞེས་དེའི་རྒྱ་

མཆན་ལ་སྐྱར་བ་རྣམས་དགོངས་པ་མིན་ནོ།། ཐབས་བྱས་པས་བདག་འདྲིན་
 དང་འཕགས་པས་དེ་སྟོང་བའི་གཞི་སྟེ་སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་
 གང་ཟག་གི་བདག་དང་བྱི་དོན་གྱི་སྟེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་གཞི་
 ཤེས་ཉིད་ཀྱིས། འབྲས་བུ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་
 རྣམ་སྒྲིབ་གྱི་སྤང་བོ་དེའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་སྤང་བོ་དེའི་ལྷག་མ་མེད་
 པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་མཛད་
 པ་གང་ཡིན་པ་གཞི་ཤེས་གྱིས་ཉོན་རང་གི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་ལ། དང་འདྲི་
 དང་འོག་མའི་དང་ཞེས་པ་འོག་མ་བསྐྱས་པའི་ཆིག་གོ། ཉོན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་
 སྒྲིས་ཕྱང་འདས་གཉིས་གྱི་དོན་སྤང་བོའི་རྒྱན་ཆད་མ་ཆད་ལ་འདྲོད་པས་
 ལྷག་མེད་གྱི་ཆེ་ཕྱང་འདས་འབའ་ཞིག་ལྷས་པར་འདྲོད་ལ། ཉི་འོག་པས་དེ་
 བཞིན་ཉིད་སྟེ་བྱི་དང་སྟོང་གཞི་ལ་ལྷོས་ནས་ཀྱང་འཕྱར་བ་གཏན་མེད་པས་
 ཏྲག་པར་འདྲོད་དོ། སྐྱུན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཁྱེགས་གྱིས་ཕྱང་འདས་རྣམས་སུ་
 ཡོད་པར་སྐྱབ་བ་བདེན་གྲུབ་དང་། རྣམས་སུ་མེད་པ་བདེན་མེད་ལ་བྱས་སོ། སྐྱབ་
 དགོངས་ལས། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་སྟེ་འདྲི་ལྷར་སྤང་བོ་ལྷག་མ་
 དང་བཅས་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་དེ། གང་དུ་ཉོན་མོངས་པའི་
 འཆིང་བ་ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་བོ་ཅམ་མོ། གཞན་སོ་སོར་བརྟགས་
 མིན་གྱི་འགོག་པ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱེན་མ་ཆང་པ་སྟེ། འདྲི་ལྷར་སྤང་བོ་ལྷག་མ་མེད་
 པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སྤང་བོའི་འཆིང་བ་ཤིན་ཏུ་ཆད་པའི་
 མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ཞེས་བྱེ་སྒྲུའི་འདྲོད་པར་འཆད་པ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས།
 སྟེ་བ་གཞན་དག་ན་རེ། སྤྱ་རྒྱས་རྣམས་མི་སྟེ་བར་བྱ་བ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱས་པ་
 ཡོད་དོ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། སྐྱུག་བསྐྱལ་
 མ་སྒྲིས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟེ་བའི་རྒྱེན་སྤྱ་རྒྱས་མེད་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དེ་
 ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱས་པ་མེད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མིན་པས་

འཁོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཞེས་གཞན་འདོད་བཀོད་པ་དེར་འབྲུལ་
ཞིང་། ཡང་དགོངས་རྒྱན་ལས། ཉན་མོངས་མེད་ཅམ་སོ་སོར་བརྟགས་པས་
འཁོག་པ་ལོ། །ཕྱང་བོ་མེད་ཅམ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འཁོག་པ་སྟེ། མར་མེ་
ཤི་བ་བཞིན་ཡིན་གྱི་རྩལ་སྲུ་མེད་དོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་བ་རྣམས། ཞེས་དེའི་འདོད་
པར་བཤད་པ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ན་རེ། སྤ་རྒྱས་དང་སྦྱི་
བ་སྦྱིས་པ་འགགས་ནས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་མི་སྦྱི་བ་ནི་
སོ་སོར་བརྟགས་པས་འཁོག་པ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་
རྒྱན་མ་ཆང་བས་མི་སྦྱི་བ་ནི་སོ་སོ་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པས་འཁོག་པ་སྟེ། ཞེས་
པ་དང་འགལ་ལོ། །སེམས་ཅམ་པས་ཐེག་དམན་ལྷག་མེད་གྱི་ཆོ་བམ་རིག་རྒྱན་
ཆད་འདོད་ཅེས་པ་དེ་དག་གི་ཟག་བཅས་གྱི་ཆ་ཆད་པའི་དོན་དང་། གསེར་
འོད་སོགས་ལས་སྦྱ་གསུམ་ཕྱང་བོ་དང་བཅས་མ་བཅས་གྱི་ལྷག་མ་ཡོད་མེད་
གྱི་ཐུང་འདས་སྲུ་བཟོད་པ། ཉན་ཐོས་དང་སྤྱན་མོང་བའི་དེའི་དོན་བཟོད་
ཚུལ་དུ་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་བས་བཤད་དོ། །འདི་དག་གསེར་སྤང་གི་དོན་ནོ། །གཉིས་
པ། ལམ་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པས་བསྟོད་པ་ནི། ཉན་དཀའ་སྤྱད་ལ་མི་ལྟ་
བར་སྤང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པས་**བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གདུལ་བྱའི་འཁོར་**
བ་རི་སྤྱད་བར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་འདོད་པ་རྣམས། ཐབས་དམིགས་
ཡུལ་ལམ་གསུམ་པོ་**ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་སྦྱིས་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་**
དུ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ལམ་ཤེས་པ་**ཉིད་ཀྱིས།** འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་
མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་གྱི་**དོན་སྦྱབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་**ལམ་ཤེས་
ཀྱིས་བྱང་སེམས་གྱི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་**དང་།** གསུམ་པ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡོན་ཏན་
བཟོད་པས་བསྟོད་པ་ནི། ཐབས་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོའི་**རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་**
པར་སྦྱི་བ་མེད་པར་སྤྱགས་སྲུ་རྒྱུད་པ་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ལྷན་ན་སྟེ་ལྷན་
པ་ཡིས། གང་སྦྱི་སྒྲ་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ལ་གོ་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། ཉན་གྱི་ཆོག་

ཐུབ་ཅན་མས་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། དང་པོ་གཉིས་ལ་བསྟོད་ཟིན་པའི་
ལྷག་མར་ཐུར་བ་དང་། ལྷན་ཞེས་པའི་དོན་གྱི་ཐུགས་ཀྱིས་གོའོ། རྟེན་སངས་
རྒྱས་སྒོ་གསུམ་མི་མཐུན་ཐྱོགས་ལས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྐྱུ་ཅན་གྱི་
རོལ་བའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཐུག་གམ་མཆོག་
ཉན་རང་བྱང་ལེམས་དག་གི་གཙོ་བོ་སྟེ་གཙུག་རྒྱུ་ཐུབ་པ་རྣམས། དགོས་པ་
གདུལ་བྱ་ཉན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལ་སྟོད་པའི་གཉིན་པོར། འབྲས་
བུ་ཆོས་ཐུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་
པ་བརྗོད་བྱ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའམ་
དུས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་བསྐྱོར་བར་མཛད་པ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །

ཞར་བྱང་ཆོས་འཁོར་ལ་དོགས་པ་གཙང་པ།

བྱེ་སྐྱེ་རྣམས་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་འཁོར་ཏུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན།
དང་པོ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་ལྷ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྟར་ན་
གོ་ལུ་དི་ལས་གཞན་མིང་ཅན་སོགས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཀྱང་ཆོས་འཁོར་མིན་
ཟེར་དགོས་པས། འཛམ་གླིང་གཞན་ཏུ་དང་། སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་ཆོས་འཁོར་
བསྐྱོར་མ་བསྐྱོར་སོགས་དཀའ་ལ། རྒྱ་མཚན་གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་
མཐུན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས་བདེན་པ་ཐུར་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྲ་མའི་དམིགས་
རྣམ་དོར་ནས་ཕྱི་མར་འཇུག་པ་དང་། མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་
རྣལ་ཏུ་འགོད་པ་དང་། མཐོ་བ་ལ་འཕར་བ་དང་། །དམའ་བ་ལ་འབབ་པ་དུག་

གིས་སྐྱུར་བས་ཐ་མ་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་དོ། །ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་
གོ་ལུ་དི་ཉུས་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་མིན་ཀྱང་ཆོས་འཁོར་
ཡིན་པ་སྐྱུར་མཐོང་ལམ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་ཡིན་པས་བཞག་གོ། །དབྱངས་སློགས་
ཀྱིས་མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆོས་གསུམ་གྱི་
ཆོས་འཁོར་དུ་བཞག་པས། ཚུལ་བྱིམས་གསུམ་ལྟེ་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་
ལྷུང་དང་། གཞན་བཞི་ཤེས་རབ་དང་གཙོད་པའི་རྩིབས་ལ་སྐྱུར་བ་མཛོད་
རང་འགྲེལ། སློབ་གྲྭ་མི་ཟད་པའི་མདོ་འགྲེལ་སོགས་མང་པོར་གསུངས་པས་
གསེར་སྤེང་དུ་བྲན་པ་ཆད། བསོད་གྲགས་པ་དང་རྩེ་བཅུན་པའི་སྤྱི་དོན་དུ་
བྲན་པ་སྐྱེ་ལྷུང་ལ་སྐྱུར་བ་སེམས་སྤྱད་བྱེད་ཡིན་པས་བཞག་ཀྱང་། སྐར་གྱི་རྒྱ་
གཞུང་ནམས་དང་འགལ་ལོ། །དགོ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱི་པར་བྱིན་སྤྱི་
དོན་ནམ་བཤད་སྤྱིང་བོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱང་བར། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལྟེ་བ་དང་། ཚུལ་
བྱིམས་གསུམ་སྐྱེ་ལྷུང་ལ་སྐྱུར་བ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་ནོ། །དེ་སྐབས་བྱེད་
ཕྱོགས་རེ་བ་ལ་འཁྲུལ་བས། གསེར་སྤེང་ལས། ལྷགས་དེ་དག་དོར་ལ་འདིར་
ནི་ལྷུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་པར་བྱ་སྟེ།
ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པས་ལྷུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་
ངེ་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས། སློ་མང་
དང་། སེར་སྤྱད་པའི་ཡིག་ཆར་ལྷུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་ཆོས་གང་རུང་ཡིན་ན་
ཆོས་འཁོར་ཡིན་པས་བྱུང་པར་འདོད་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། མཛོད་འགྲེལ་
ལས། ཡང་ན་འཕགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འདུག་
པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། མཁས་བྱུང་རྟོགས་དཀའི་སྤྱང་
བར། རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་སློམ་ལམ་དག་ཡིན་
ལ། ཆོགས་སྐྱུར་ནི་མིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བོན་གཙོད་མི་རུས་པའི་

ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ས་བོན་གཙོད་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཆིག་གསལ་ལས།
 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁ་ཅིག་ནི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་མོ། །ཞེས་ཆོགས་ལམ་ནས་བཞག་
 པ་མཆན་གཞི་ཅམ་ཡིན་ཏེ། གསེར་སྤེང་ལས། ལྷང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པས་
 གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྒྱད་གཞན་ལ་འཕོ་བར་སྤང་བས་འཁོར་ལོ། །ཞེས་དང་།
 རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ཡང་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་དང་། འདོད་
 ཆགས་སོགས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་འཁོར་ལོ་དང་
 ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
 ཁམས་གསུམ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤོང་རྫོགས་བྱེད་དང་། །ཞེས་པ་ལྟར་ལམ་མ་
 བྱགས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱིས་བརྩམ་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ལ་ཆོས་འཁོར་གྱི་དོན་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསོད་གྲགས་པ་དང་རྗེ་
 བཅུན་པ་སོགས་ཀྱིས། གསེར་སྤེང་ལས། སྤར་གྱི་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད། ཆོས་འཁོར་
 གསུམ་གྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་དང་། ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་
 ཆོས་འཁོར་གྱི་དོན་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། བཅོམ་
 ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལྷང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས། ཞེས་
 གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་ལམ་བྱགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གང་
 རུང་གིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། དེའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་
 གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་སོ། །གཞི་བསྟུ་བར། རྣམ་བཞི་བཞུས་པ་སྡེ་མ་གཉིས་ནི་
 སློབ་པའི་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གོ་ཕྱི་མཤོས་ནི་མི་སློབ་པའོ། །ཞེས་
 བཞུས་པ་གསུམ་པའི་དེ་མི་སློབ་ལམ་དུ་བཤད་དོ། །ཀྱན་བདུས་དང་། གཞི་
 བསྟུ་བའི་གསུངས་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བཤད་
 གཞིའི་མདོ་མི་གཅིག་པ་མཐའ་དབྱེད་ལྟར་རོ། །མདོད་ལས་ཆོས་སྤང་གི་ཆད་
 གསུམ་གསུངས་པའི་ཐ་མ་རང་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་ཀྱང་། སེམས་ཅམ་
 པ་མན་གྱིས་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་གཅིག་མགོ་གཞོན་པའི་བྱམས་སོགས་

ནས། མཐུག་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་གཉེན་པོ་ཆང་བར་སྟོན་པར་
བྱས་ཏེ། དེའི་ཆད་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཤེས་ལ། ཐལ་རང་གིས། བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་སྦྱར་བས་ཉན་རང་གི་མི་ཤེས་སོ། །འཕགས་སེང་ལྟར་ན། བར་བྱིན་
ཟིན་བྲིས་ལས། དཔེར་ན། མི་མཁས་པ་གཅིག་གིས་ཆིག་གི་འགོ་སྒྲོས་པ་ཙམ་
ཀྱིས་མཐུག་ཏུ་གང་བཤད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་འགོ་བ་ལྟར། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་ལྟ་བུའི་ཆིག་འགོ་སྒྲོས་པ་ཙམ་
ནས་ཤེས་འགོ་བ་ཡིན་པས་ཆོས་འཁོར་གཅིག་ཆར་བསྐྱོར་ཚུལ་དེ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་དགའ་བོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས་དེའི་གཉེན་
པོ་ཆ་ཆང་གསུང་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། དེ་འདྲའི་མདོ་ཤེས་ཀྱང་། གཉེན་པོ་ཆ་ཆང་
མི་ཤེས་ཟེར་རམ། ཡང་ན་གཉེན་པོ་ཆ་ཆང་ཤེས་ཟེར་དཔྱད། ཆོས་སྤང་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གྲངས་འདྲེན། མདོ་སྟེ་བསྐྱལ་བཟང་ལས། དེ་དག་ལས་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ནི་འདོད་ཆགས་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་
སྟོན་པའོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ནི་ཞེ་སྟངས་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་
ཆོས་སྟོན་པའོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ནི་གཏི་ཟུག་སྟོད་པ་
རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པའོ། །པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ནི་ཆ་མཉམ་
པར་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་
བཞི་བརྒྱའོ། །དེ་དག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱང་བརྒྱད་སྟོང་བཞི་བརྒྱའོ། །དེ་དག་
གི་རྣམ་པ་འཐུག་པ་ཡང་སྟོང་སྟོང་སྟེ་རྣམ་པ་བརྒྱ་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་སྟོང་སྟོང་
རོ། །དེས་ན་དེ་དག་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
གོང་ཏུ་བྱིན་བྱུག་ཆོན་སུམ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་གསུངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བྱ་
ཚུལ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བསྐྱལ་བ་བཟང་པོའི་མདོ་ལས། སྟོ་གསུམ་
བརྒྱ་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱུག་ཡོད་པ་དེས་ན་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་ཏེ། གཉེན་པོ་དེ་དག་འབྱུང་བ་ཆེན་

པོ་བཞི་དང་། ཞེ་སྤང་བྱག་གི་ནང་དུ་རབ་དུ་སྒྱུར་བས་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་ཉིད་
 དུ་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ནད་ནམ་པ་བཞིའི་
 གཉེན་པོའི་ཕྱིར་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ལྟར་བྱག་ཚན་
 ལུམ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པོ་དེ་ཕྱིན་བྱག་གིས་དབྱེ་བའི་ཉིས་སྟོང་ཆིག་བརྒྱ་དང་། དེ་
 དག་འབྱུང་བཞི་དང་ཞེ་སྤང་བྱག་གི་ནང་སོགས་བཅུའི་གཉེན་པོར་སྒྱུར་བས་
 ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་བྱས་པས། དེ་དག་གི་མི་མཐུན་སྒྱུགས་དུག་གསུམ་རེ་རེ་བ་
 དང་ཆ་མཉམ་པ་ཡང་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་བྱས་པས་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་
 བཞི་སྟོང་བྱེད་དགོས་སོ། འོན་ཀྱང་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡིན་ཁྱབ་
 མཉམ་མིན་ཏེ། ལྷ་བའི་ཆིག་གསལ་ལས། དེར་ནི་འདོད་ཆགས་བསལ་བར་བྱ་
 ཕྱིར་གསུངས་པ་དེས་ནི་ཞེ་སྤང་བྱད་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་
 དམན་གྱི་མདོ་ནམས་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པས་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་
 བཞི་སྟོང་དུ་འདུས་ཀྱང་དེ་གང་རུང་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་གི་གཉེན་
 པོ་ཆང་བར་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་སྟོང་བ་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་
 ཡིན་ན། བདག་ལྟ་བུས་ཀྱང་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཐོས་པར་ཐལ། དེ་
 ཐོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཐོས་པའི་ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཡོད་
 ཀྱང་། མདོ་ལས། བརྒྱད་ཁྲི་ལྷག་ནི་བཅོམ་ལུན་འདས་ལས་བཟུང་། ཞེས་སོགས་
 གྱི་དོན། ཆིག་གསལ་ལས། དེ་ལ་ཆོས་སྤང་གཅིག་གི་ཆད་ངི་ཙམ་ཞེ་ན། དེ་ལ་
 ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟོང་ཉིད་དོ། ཞེས་སྤུན་མོང་བའི་ལུགས་ཀྱན་བདུས་
 འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྐས་མ་ལྟར་དང་། ཐེག་པ་སློན་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།
 དབང་བོའི་སྤང་བོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀྱར་བར་འོས་པའི་སྒྲག་ཆས་ནི་
 ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་གཅིག་འབྲི་བར་རུས་སོ། ཞེས་པ་གསེར་ཕྱིང་སོགས་སུ་
 བཀོད་པ་ལྟར་ཤོ་ལོ་ཀ་དང་སྟེགས་བཅ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་སྤང་ཐོས་
 རྒྱལ་ཡིན་པས། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ཐོས་མ་ཐོས་དེ་ལ་བྱེད་ཅེ་ན་ཆིག་གསལ་

ལས། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་བོ་དེ་སྟེད་ཡོད་པ་ཉིད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དང་སང་འཛམ་བུའི་
སྤྱིར་ན་རབ་དུ་མི་སྤང་ཞེ་ན། ལ་ཅིག་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དག་ན་
སྟོད་ཅིང་། གཞན་ཡང་པལ་ཆེར་སྤྱ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ན་སྟོད་པ་སྟེ་ཞེས་པ་
དང་འགྲིག་ལ། མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་བའི་སྤྱི་དོན་ལས། ཐེག་ཆེན་པ་རང་
ལྷགས་ལ། སྤང་བོ་ཆེ་ས་ལ་རབ་བརྟན་གྱིས་ངི་ཙམ་ཐེག་པའི་སྤྲུག་ཆས་འབྲི་
རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་རེ་ལ་ཆོས་ཕུང་རེའི་ཆད་དུ་བྱེད་དེ། དག་སྟོང་ལྷན་བྱིན་
གྱི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཕུང་གཅིག་ཡོད་པར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུག་སྟེ་
དབྱེད། རྣམ་བཤད་དུ་ཡར་འབྲོག་པ་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་བར་བ་བྱང་དོན་
དང་། ཐ་མ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བྱས་ཏེ། བར་བ་ལ་དགོངས་འབྲེལ་དང་། ཐ་མ་
ལ་ཤེར་མདོ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་བོའི་མདོ་བཞག་པ་དང་། རྩོ་
ནང་བས་ཡོངས་གྲུབ་སྦྱབ་པ་རང་དབང་བ་དང་། རྩོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་
རང་ངོས་ནས་མེད་པ་ཆད་སྟོང་དུ་བྱས་ནས། སྤྲུག་སྟེ་བོའི་མདོ་བཅུ་དང་།
བྱི་མར་ཤེར་མདོས་བསྟན་པར་འདོད་ཚུལ་བཀོད་ནས། སྤྲུག་དགོངས་འབྲེལ་
གྱི་དོན་ལ་མ་དབྱེད་པ་དང་། བྱི་མ་དགོངས་འབྲེལ་དང་སྟིང་བོའི་མདོ་སོགས་
བསྟན་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དང་། སྟིང་བོའི་མདོ་དང་ཤེར་མདོ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་
སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་རྒྱུད་སྤྲུག་ཆ་འབྲེལ་དུ་བསྦྱབ་པ་དང་འགལ་བས་བཀག་གོ་
།ཐལ་འཇུར་བའི་ལྷགས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ཡོད་
གསུངས་པ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གཉིས་བྱང་དོན་
དང་། གསུམ་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པ་ཤེས་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་དང་པོ་བསྟོར་བའི་ཆེ་ཞེས་སོགས་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱིས་ཤེས་པས། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཙམ་ལ་མིན་པས། བར་བ་ལ་མཚུངས་པས་སྟོན་ཀྱང་མེད་ལ། འདིར་
བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ངེས་དོན་བཞག་པ་ཡང་མིན་ཏེ་དེ་ལ་ངི་བ་ཞུས་
པ་ལྟར་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ནས་

བཤད་པའི་མདོ་རིམ་པ་གསུམ་གཅིག་ཆར་དུ་མ་བསྐྱོར་བར་རྗེ་བཙུན་པའི་
 མཐའ་དབྱེད་དུ་ནོར་བུ་གཅིག་ཉིད་སྦྱོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱིས་སྦྱོང་
 བས་བསྐྱབ་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གཅིག་ལ་རང་རྒྱུད་གཅིག་ཆར་སྦྱོང་བྱིར་མི་
 བསྐྱོར་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། གདུལ་བྱ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ལ་གསུང་གཅིག་གིས་
 བསྐྱོར་ལ། དག་ས་པ་སོགས་ལ་གཅིག་ཆར་བསྐྱོར་བའི་བྱིར་རོ། །བསོད་གྲགས་
 པའི་མཐའ་དབྱེད་ལས། རིམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་
 གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་རིམ་པ་དང་པོ་ལ་ཐེག་
 དམན་གྱི་མདོ་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། རྣམ་བཤད་ལས། འདིས་ཅི་བསྟན་ཅེ་
 བ། གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
 རིགས་ངེས་པ་གཉིས་ཀའི་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
 པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་གིས་འཁྲིད་དགོས་པའི་
 བྱིར་དང་། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར། མི་རྟག་སོགས་སྦྱེས་བྱ་འབྲིང་གི་ཆོས་སྐོར་
 དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དེ་ནས་བཤད་པའི་རིམ་པ་དང་པོའི་མདོ་
 དང་། རྣམ་ཐར་སྐོ་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དེ་ནས་
 བཤད་པའི་རིམ་པ་གཉིས་པ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་
 བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་དེ་ནས་བཤད་པའི་རིམ་
 པ་གསུམ་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེའི་སྦྱི་དོན་ལས།
 རིམ་པ་གསུམ་པའི་མདོ་ཡིན་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་དགོས། ཞེས་པའང་མི་
 འཐད་དོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟིང་པོའི་མདོ་རིམ་པ་གསུམ་པར་རྣམ་
 བཤད་ལས་གསུངས་པས་རིམ་པ་བྱི་མ་གཉིས་མི་འགལ་ལ། ཐལ་འཇུར་བའི་
 དང་པོ་གཉིས་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་འདོག་དགོས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཐེག་
 པ་དམན་པར་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་རིམ་པ་དང་པོས་རྒྱུད་སྦྱིན་པར་
 བྱས་ནས་རིམ་པ་གཉིས་པས་སྲིད་པ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསྐྱས་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བ་ནི། **སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཏེ་སྤྲས་བཞིའི་འཁོར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་
བ་སྤྲས་བཞི་བོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ཤེར་
ཕྱིན་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ།** |

ཡང་དག་མཐའི་རྩོད་ལན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་བྱེ་སྤྲོ་བཤད་པ་ལ། བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་
དགོས་དོན། བསྐྱས་དོན། ཆོག་དོན་གསུམ། དང་པོ་ལ། བསྐྱར་བཅོས་བརྩམ་པ་
དགོས་མེད་ཀྱི་དོགས་པ་སྤངས་ནས་བརྩོན་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་
དང་། མདོ་དང་རྒྱུ་སྤྲོད་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའོ། །འདིའི་
དང་པོ། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཆལ་བ། རྣམ། རྩོགས་པར་བསྐྱར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ།
ལོ་ཆེན་དང་བྱ་ཉ་སོགས་སྤྲུམ་པ་ལ་ཆེར་གྱིས་མཆོད་བརྩོན་ཀྱི་བཀལ་ལན་དུ་
བྱས་པ་ལྟར། གསེར་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་མཆོད་བརྩོན་ལས་འབྲོས་པས་
ཡིན་ལ། འབྲེལ་བའི་ཐུན་བྱིས་ལས། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཆལ་བ་དང་བསྐྱོད་པ་
སྤྲོད་དུ་འགྲོ་བས། ཞེས་པའི་ཆོག་འདིས་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་པ་
ཡན་ཆད་ཀྱིས་མཆོད་བརྩོན་བཤད་ཆར་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་འདུག
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་བཤད་ཀྱིས་དགོས་འབྲེལ་ལ་མར་སྐྱར་བ་ནི། ལྷང་
བ་གཉིས་སོགས་དང་མཐུན་ཞིང་། འདིས་མདོ་དང་རྒྱན་བརྩམ་པ་དགོས་པ་
མེད་ཅེས་བརྩོད་ཀྱི་མཆོད་བརྩོན་ཀྱི་བསྐྱར་ཚུལ་ལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་
ཕྱིར་གི་དེ་བྱ་ཉ་སོགས་དང་མཐུན་ཆེད་ཅུ་མོ། ཉི་ལྷང་ལས། ཅི་མདོན་པར་

རྟོགས་པའི་རྒྱ་ལོ་འདི་གཞི་བསྐྱུས་པས་སམ། ཞེས་པ་ལྟར་ཉི་ལྔ་རྒྱུ་འགྲེལ་
 གཉིས་སུ་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ཐད་དུ་བཀོད་ནས་རྒྱ་གྱི་བསྐྱུས་ཚུལ་ལ་སྦྱར་
 ཞིང་། ཚོད་ལན་གྱི་མཚམས་ཀྱང་འགྲེལ་བ་དང་འདྲ་ལ། རྒྱ་སྦྱང་ལས། དེ་
 དག་གསུམ་ཆར་ཡང་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚུགས་དང་པོ་གཞི་མ་
 ལུས་པར་བསྐྱུས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདིར་ཆོས་མངོན་པའི།
 ཞེས་ཚུགས་དང་པོ་ལྟར་ན་མན་ཆད་ལན་དུ་བྱས་ཤིང་། དེ་བརྒྱུད་སྦྱང་བའི་
 བསྐྱུས་ཚུལ་ལ་ཚོད་པར་བྱས་སོ། རྟོགས་སྦྱ་མ་ཡང་། གསེར་ཕྱེང་ལས། རྒྱ་
 སྦྱང་དང་བསྐྱུས་ན་དངོས་སུ་བྱུང་བར་གསལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ། རྒྱ་སྦྱང་
 ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ་དང་། གཞན་དག་ནི་དང་། ལ་ལ་ནི། ཞེས་གསུངས་པས་
 ཡིན་ལ། རྒྱ་བཤད་ལས། དེ་ལྟར་སྟོན་བའི་གང་ཟག་དངོས་སུ་ཡོད་ན།
 མཐུན་པ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་སྟོན་ས་ངས་ནས་དེ་
 གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་གཞི་དང་ལམ་དང་རྒྱ་པ་
 གསུམ་མ་རྟོགས་པར་ཡུལ་ཅན་གསུམ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པས། དམིགས་པ་
 གསུམ་པོ་ཐོག་མར་གཏན་ལ་འབབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་འོག་ནས་འཆད་
 པའི་སྟོན་དུ་འཇུག་རོ། ཞེས་དང་། རྟོགས་སྦྱ་ཁོང་ན་གནས་པ་སྟོབ་དཔོན་
 གིས་བསུ་པའི་དོན་དུ་གསལ་ལོ། འགྲེལ་ཆེན་དང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་
 འདོད་པ་བྱུང་ན་འདིར་བརྒྱལ་བའི་སྐབས་སུ་བསྐྱུས་པའི་སུན་འབྱིན་འདི་
 དག་འཕེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཞེས། སྦྱ་མས་གལ་ཏེ་དངོས་སུ་ཡོད་ན་དེ་འདྲ་
 ཞིག་དགོས་གསུངས་ནས། རང་ལུགས་ལ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་
 ན་སུན་འབྱིན་དེ་འཕེན་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ཡང་དོགས་པ་ཁོང་སྟོང་ཡིན་
 པར་གསུངས་པ་ལྟར། ཁེར་འབྲས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྒྱས་སུ་གསུངས་སོ། ཚོད་ཚུལ་
 བོད་སྦྱ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་གཞི་གཉིན་རྒྱ་པ་རེ་རེ་ཅམ་བསྐྱུས་ན་མངོན་པ་
 འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་འབྱུང་ལ། གསུམ་ག་བསྐྱུས་ན་

བསྟན་བཅོས་ལུས་གསུམ་མམ་སྟོན་གསུམ་གར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བཀོད་ནས། ལན་
དུ། བྱ་རམ། ལྷ། ལྷ་ལེ་ཤམ་གསུམ་སོ་སོར་བོས་ན་རིམ་པ་ལྟར་བད་ཀན། མཁྲིས་
པ། རྒྱུ་རྒྱུ་མམ་སྟོན་གྲུབ་། དེ་གསུམ་སྟོན་ནས་བོས་ན་ནད་གང་ཡང་མི་
བསྟོན་པ་བཞིན། གསུམ་ག་བཟོན་བྱར་བསྟུས་པས་སྟོན་མེད་ཅེས་བཤད་བྱ་
ལ་སྟུར་བ་ལ། གསེར་ཕྱིང་དུ་ཕྱོགས་སྟུས་བཟླ་པ་ལས་སྒྲངས་ན་སྟོན་འོང་ན་
སྟོན་དེ་དག་འོང་བར་ཐལ་ལ། མི་འོང་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་
ན་མན་ཆད་ལན་བྱས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། སྟོན་གྱི་དཔེ་དང་མི་འགྲིག་ལ།
གང་རུང་རེ་བསྟུས་ན་སྟོན་མེད་བེར་དགོས་པར་འགྱུར་བ་བཀག་ནས། བཤད་
བྱ་ལ་སྟུར་ན་ཁོ་ན་སྟོས་གྲང་སྟོས་པར་སྟུབ་མི་རུས་ཏེ། མདོན་པར་བཤད་པའི་
ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པས་སོ། ཞེས། བཤད་བྱ་ལ་སྟུར་
ན་སྟོས་གྲང་སྟོས་སྟོན་ཡོད་པར་སྟུབ་མི་རུས་པར་གསུངས་སོ། །རང་ལྷགས་ལ་
དགོས་པ་དང་འཆད་ཚུལ་ལ་སྟུར་ནས། དང་པོ་འདི་ལ་ཚོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། སྟུར་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་མམ་རིམ་གྱིས་བསྟུས་ཏེ་**
ཕྱག་འཆལ་བ་དང་བསྟོན་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་མཛད་པའི་ཕྱགས་ལ་མདོའི་
བཟོན་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་སྟོན་པའི་**བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་**
ཅེས་པ་ཞིག་ཚུམ་པར་དམ་བཅས་པ་ན། ཚེལ་བ་རྟོག་ལུན་ཁ་ཅིག་དེ་གསུམ་
གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་དེའི་ཡུལ་གསུམ་པོ་སྟོན་དགོས་ཤིང་། མདོན་ལྟར་
གཞི་ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟེ་ཕྱིར་སྟོན་དགོས་པས། དེའི་ཕྱིར་
ཡུམ་གྱི་མདོའི་བཟོན་བྱ་**གཞི་**སྤང་ཁམས་སྟེ་མཆེད་ཅམ་**དང་།** མི་མཐུན་
ཕྱོགས་སྒྲང་བ་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་**གཉེན་པོ་**ཅམ་**དང་།** ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཤེས་པ་
ཅམ་གྱི་ཕྱིར་**རྣམ་པ་**ཅམ་བསྟུས་བེར་བ་**རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་**
བཟོན་བྱར་**བསྟུས་པས་**ཡུམ་གྱི་རྒྱན་དུ་**མཛད་པ་**བཟླ་པ་ན། གསེར་ཕྱིང་ལས་
འདི་ཡན་ངི་བ་དང་། མན་དེ་ལ་སྟོན་བཟོན་བྱས་པས་རྒྱན་སྤང་ལྟར་ན་འདི་

ཚོད་པ་ཡིན་ལ་དེས་ཚོད་ཚུལ་ནི། ཡུམ་མདོས་དགོས་པ་དེ་གསུམ་རེ་རེ་ཙམ་
 གྱི་ཕྱིར་དེ་གསུམ་རེ་རེ་ཙམ་སྟོན་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་དགོས་པ་ལྷག་
 པོ་མེད་སྟམ་པའོ། རྟོགས་དཀའི་སྤང་བར། མཁྱེན་གསུམ་བཟོད་བྱར་བྱས་པའི་
 བསྟན་བཅོས་ཚོམ་ན་གང་བཟོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚོམ་ཞེས་འདི་
 བ། ལྷས་བྱིན་ཁྱོད་གྱི་མིང་ཅི་ཞེས་འདི་བ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་ཀྱང་། གསེར་
 སྤང་ལས། ཡང་ན་འདིར་ལོག་རྟོག་མདོ་ལ་བྱང་བ་དང་། ཉན། ཉི་སྤང་རྣམ་
 འབྲེལ་ལས་ཀྱང་མདོ་ལས་ཞེས་པས་སོ། །ཞེས་པ་ལྷར། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལས་
 མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་མདོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་དགོས་པ་བྱད་པར་
 ཅན་མེད་སྟམ་པ་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་དོ། །དེ་གསུམ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མི་
 རིགས་ཏེ། བརྟགས་པའི་**ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན།** ཆོས་མདོན་པ་ལས་ཡུམ་མདོ་
 དང་རྒྱུ་ལོགས་སུ་གསུངས་པའི་**འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།** ཤེས་རབ་གྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱུ་འདི་ལས་ནི། རང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་
 སྟོན་པའི་**མཆན་ཉིད་གྱི་**བསྟན་བཅོས་ཏེ་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོད་དག་ལས་མི་
སྟོས་པའི་གཞི་བསྟན་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་འབྱུང་བ་ནི་མེད་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་རྫོས་སྟོན་ཡོད་དོ། །སྤྲ་མར་མ་ཟད་གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡང་གཉིན་
 པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ལས་གསུམ་ཙམ་བཟོད་བྱར་བསྟུས་པའི་ཕྱིར་
 སྤང་བྱ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་བཟོད་བྱར་མ་བསྟུས་པས་བསྟན་
 བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉིན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་
 པར་མི་འཇུག་རོ། །སྤྲ་མར་མ་ཟད་བརྟག་པ་གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་
 གཞི་བཅས་བསྟན་ན་མདོན་པ་དང་རྫོས་པས། **རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་**
བསྟུས་པའི་ཕྱིར་གཞི་མི་རྟག་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་**དོན་**བསྟན་བཅོས་འདི་
 ལ་བརྟེན་ནས་**རྟོགས་པ་**སྟེ་ཐོབ་པ་མེད་པར་ཐལ་བས། དེས་ན་འདིར་སྟོས་བྱ་
 ལ་མཁོ་བའི་དོན་**རྒྱུ་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།** བསྟན་བཅོས་འདི་ཚོམ་

པ་དོན་ནམ་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་རྟོག་ལུན་གཞན་དག་སེམས་
ཤིང་དོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། གསེར་སྤིང་བས་ཕྱོགས་གསུམ་
གའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་སྒྱུར་བ། གསེར་སྤིང་ལས། འདི་
དང་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་སྒྲས་འབད་པ་དོན་མེད་བསྐྱབ་བ་དུ་སྒྱུར་ཡང་།
ཞེས་པ་དེའོ། དོན་བསྐྱབ་ན། ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྒྱན་བཅས་པ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་གཞི་གཉིན་རྣམ་གསུམ་གང་བསྟན་ཀྱང་
སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཉི་སྣང་དང་རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ཡིན་པས། གསེར་སྤིང་
ལས། རྩོམ་པར་དམ་བཅའི་གཞུང་ལ་རྩོད་དོ། ཞེས་པ་ལྟར། མཆོད་བརྗོད་ལས་
འཕྲོས་ལ། རྒྱན་སྣང་གི་དེ་དགོས་འགྲེལ་ལས་འཕྲོས་པ་མ་གཏོགས་རྩོད་ཚུལ་
འདྲའོ། རང་ལུགས་ལ། རྣམ་པ་གཞི་བཅས་བསྟན་ཀྱང་མདོན་པ་དང་རྩོས་པ་
མེད་དེ། གསེར་སྤིང་ལས། རྣམ་པ་གཉིས་མིང་མཚུངས་ཀྱང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ།
ཁོ་བོའི་ལུགས་ཀྱི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་ལ་འདོད་པས་རྩོས་སྟོན་
ཡོད་ལ། རང་ལུགས་ནི་བདེན་བཞི་དང་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལ་འདོད་པས་
སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསེར་སྤིང་ལས། འདིར་གཞན་དག་ཅེས་པ་
དང་། ཕྱོགས་གསུམ་རེ་རེ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་མི་གཅིག་སྟེ།
ཞེས་པའི་རེ་རེ་བསྐྱབ་ཀྱང་སྟོན་མེད་སྟམ་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་རྟོག་པ་མིན་ཏེ།
འདིར་སྟོན་མེད་ཅེས་རྩོད་པ་མིན་པས་སོ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། ལན་དངོས།
ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་འགོད། ལུང་གི་དོན་བཤད། དོན་བསྐྱབ་བའོ། དང་པོ་ནི། རྒྱན་
ལས། རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་གཞི་
གཉིན་རྣམ་པ་ཕྱོགས་རེ་བརྗོད་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་སྟོན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་མཆོན་གང་གི་ཕྱིར་ན་(༡)ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དང་། སློན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་(༥)གོ་རིམ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་(༡)དེ་དག་གི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་

གྱིས་(༤)མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་(༥)བསྐྱུས་པས་ནའོ། (༡)གཞི་གཉིན་
 རྣམ་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་ཅན་གྱི་དང་པོས་གཞི་ཤེས་མཆོན་པར་མ་བཟང་གཉིས་
 པའི་ལམ་ཤེས་དང་གསུམ་པས་རྣམ་མཐུན་མཆོན་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་བཟོད་བྱར་
 བསྐྱུས་ནས་མཐུན་གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། (༢)བྱས་རྒྱན་དེ་ནི་
 ཞེས་དེ་སྐྱེ་རྒྱན་ལ་བསྟེན་པ་དང་རྒྱན་གྱིས་ཕྱོགས་གསུམ་ཅན་བཟོད་བྱར་
 བསྐྱུས་ཏེ། དེས་མཐུན་གསུམ་དང་དེས་སྤྱོད་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་
 ཕྱིར་བེར་བ། རྟགས་ཆོས་མ་འབྲེལ་བར། གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་པ། རྣམ་
 བཤད་ལས། རྟོད་བྱེད་སེལ་བའི་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མ་ཤེས། ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱི་
 མ་བཟོད་ན་སྤྱོད་མ་བཟོད་མི་དགོས་པས་ཡིན་ནོ། །འོ་ཆེན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱང་ལས།
 གལ་ཏེ་གསུམ་ག་བཟོད་བྱར་ཁས་ལེན་ན་ནི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་དུ་འགྱུར་
 ཏེ། ཀྱན་མཐུན་གསུམ་ནི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཏེ་རེ་རེ་ཁས་ལེན་ན་ཡང་གཞུང་ནས་བཟོད་པའི་
 ཉེས་པ་ཉིད་ཡོད་དོ། །ཞེས་འདོད་པའམ། ལན་གྱི་དོན་ནི། ནས། གང་ཟག་
 གཅིག་ཁོ་ནའི་ཆ་རྒྱན་བཟོད་པས་བསྟན་བཅོས་གཅིག་ཁོ་ནར་འཐད་པའི་
 ཕྱིར། སོ་སོར་བཟོད་བྱར་བྱེད་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ཞེས་དང་། འོ་ན་གང་
 ཟག་གཅིག་ཁོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཡིན་གྱི་གསུམ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་ན། དེ་གང་
 ཟག་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ། ཞེས་སོགས་འགོག་ཚུལ། རྣམ་བཤད་ལས།
 ཡ་གྲུལ་རེ་རེའི་ཚོད་སྤང་པལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གསུམ་ག་བསྐྱུས་ན་
 བསྟན་བཅོས་ཚོམ་པ་དགོས་མེད་དུ་ཐལ་བ་ཚོད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་
 འབྲེལ་བ་འདིའི་བྱུགས་བསྟན་གྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཞེས་པར་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུམ་བར་མ་དང་། བསྐྱུས་པའི་ཤེས་
 བྱེད་འགོད་པ་དང་། རྒྱས་པའི་ཤེས་བྱེད་ལ་ཁ་འཐང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་
 བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐུན་གསུམ་གྱིས་

འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྟུས་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
བར་མ་ལས། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་རབ་སེམས་
བྱན་སྟུང་ཆོགས་པས་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་
བཞག་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་མངོན་རྟོགས་རིགས་སོ་
སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་རྟེན་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་བཞག་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གཉིས་ཀ་ལྟར་
ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་དུ་བྱ་བ་ཉ་སྟགས་ཀྱིས་
གཞི་ཤེས་ཉན་རང་ཁོ་ན་དང་། ལམ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པར་
འདོད་པ། འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀར་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙུག་བོ་
ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གིས་ཉམས་སྲུ་སྤང་བྱར་གསུངས་པས་བཀག་ལ། ཁ་ཅིག་
གཞི་ཤེས་ཀྱིས་གཞི་ཁོ་ན་ཤེས་པ་སྟགས་སྲུ་བྱས་ནས་མཐུན་གསུམ་ངོ་བོ་ཐ་
དད་དེ་འགལ་བར་འདོད་པ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་གསུངས་པས་བཀག་ཚུལ་ཡིག་ཆ་ལྟར་
རོ། །རང་ལྷགས་ལ་རྣམ་བཞག་གི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཚུལ་ནི། ཉན་རང་
འཕགས་པས་རང་གི་བཞེད་དོན་ཅམ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞི་ཤེས་ངེས་པར་དགོས་
ཤིང་དེ་ཅམ་ཀྱིས་རྟུས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པ་
ལ་ལམ་ཤེས་དགོས་ཤིང་དེ་ཅམ་ཀྱིས་རྟུས་པ་དང་། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་ལ་
རྣམ་མཐུན་ངེས་པར་དགོས་པས་ལག་རྒྱུ་མི་འདྲ་བས་ཡིན་པར་རྣམ་བཤད་
ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་
གི་མངོན་རྟོགས་བསྟུས་ཚུལ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཁྱབ་ནི། རབ་འབྱོར་ཀྱིས་བཅོམ་

ལྷན་འདས་ཞེས་བོས་ནས་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཐམས་ཅད་
 འཆལ་བའམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་
 མངོན་རྟོགས་བསྐྱེད་པ་ལགས། གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས།
 གཞི་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་རྣམས་ཇི་
 སྟེད་པ་སྟེ་གངས་འདི་ཙམ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
 རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་དང་བདག་མེད་བྱེད་དང་གཉིས་ཙམ་དུ་
 མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་གཞི་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ཙམ་ཀྱིས་རང་གི་བཞེད་
 རོན་ཡང་སྐྱབ་ཅུས་ཀྱི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་
 བཞིན་པའམ་དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པས་ལམ་ཤེས་མེད་ལ་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་རྣམ་མཐུན་མེད་
 པ་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་
 ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །གསེར་ཕྱེད་ལྟར་ན་ལམ་
 གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པ་མིན་པ་དང་ངི་ལྟ་ངི་
 སྟེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མིན་པ་དང་ཀྱང་སྤྲ་མ་ངོས་
 བཟུང་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཁྱབ་ནི། བཙོམ་ལྷན་
 འདས་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅིའི་སྤང་དུ་ལམ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆལ་བ་
 སྟེ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་
 རྟོགས་བསྐྱེད་པ་ལགས། གཉིས་པ་ལན་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་འདྲིན་རྩལ་
 གཞན་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་
 པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད། དང་

པོར་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་དེ་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་
པར་བྱའོ། །གསེར་ཕྱེང་ལྷར་ན་རྟོགས་རིགས་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་ཅིང་དེ་གཞན་
ལ་སྟོན་ཚུལ་ཤེས་པ་དང་། རྟོགས་སྣང་དུ་སྒྲིམ་བྱུང་གིས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐོས་
བསམ་གྱིས་ཤེས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེད་པ་ཙམ་
དུ་མ་ཟད་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་། ལམ་གསུམ་
པོ་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་སྤང་བྱ་སྤངས་པ་དང་སེམས་ཅན་སྟོན་པ་ཡང་བྱ་
ལ། ཞེས་སྦྱར་བཏང་དང་། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱའམ་ཞེ་ན། དམིགས་བསལ་རང་
སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་དམ་བཅའ་བའི་
སྟོན་ལམ་གྱི་རྣམས་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རྟོགས་སྣང་ལས་
རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་དངོས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཆེ་དེ་ལ་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་རུང་དུ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་ཡོངས་
སུ་སྟོན་པར་མ་བྱས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྷར་རང་སངས་རྒྱས་ཆེ་ཐོག་མར་
འཕགས་ལམ་ལ་འགོད་རྒྱུའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་སྦྱོར་ལམ་
ལ་འགོད་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བྱང་
པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རྣམས་པ་ཡོངས་སུ་མ་སྤྱངས་པར་
ལམ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་བྱ་བ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལ་སྤྲར་
མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱའོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས། བྱང་
སེམས་དེ་དག་གིས་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱ་ལ། ཞེས་དང་། བྱང་སེམས་དེ་དག་
གིས་རང་དོན་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་
པས། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་དག་གིས་ཞེས་བཏོན་ནས་གཞུང་མ་དག་པ་ལ་
བཤད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་པ་ཞེས་པ། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱེད་ཆོག་ཅེས་པ་མ་
དག་ཅེས་པ་མིན་གྱི། གཡག་པས་བྱང་འཕགས་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་མཐའ་

ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་མི་བྱ་བ་སྒྱིར་བཏང་དང་། གོང་དུ་རྫོགས་སྒྲིན་སྒྱུངས་
གསུམ་མ་བྱས་པར་མི་བྱ་ཞེས་པ། དངོས་བསྟན་རྣམ་བཅད་བཀག་པའི་
དམིགས་བསལ་དང་། རྒྱགས་ལ་དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ན་རྫོགས་སྒྲིན་སྒྱུངས་གསུམ་
བྱས་པའི་ཆོ་བྱའོ། ཞེས་པ་རྒྱགས་བསྟན་ཡོངས་གཙོད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་
ཞེས་པ། གཞུང་གི་གཙོད་མཆམས་མ་དག་པ་ལ་བཤད་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་
ཅས་པ་ཡིན་ནོ། ལམ་གྱི་བྱ་བ་བྱ་བ་**དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་**
ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་**ཉིད་ཅས་**
བྱའོ། གསེར་ཕྱེང་ཆོག་ཟིན་ལ་སྦྱེད་པ་བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པ་ཡིན་
པས། བསྦྱེད་བྱའི་ལམ་འོག་མ་ཉན་རང་གི་ལམ་གཉིས་ཉན་རང་གི་ལམ་
བཏགས་པ་དང་། དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མཆོན་ཉིད་པར་མ་ཟད་ཤེས་བྱར་
བཤད་པའི་ལམ་གསུམ་གའང་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་དེ་གསུམ་དང་པོ་
གཞན་ལ་སྟོན་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི་བྱབ་
པ་མ་ངེས་ཏེ། མདོ་ལས། གང་ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྦྱེད་པར་བྱ་ཞིང་
ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ལམ་གསུམ་པོ་
ཐམས་ཅད་དང་པོར་རྒྱུད་ལ་བསྦྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། ཞེས་དང་། རྟོགས་སྣང་ལས།
ལམ་ཐམས་ཅད་སྟོམ་བྱུང་གིས་བསྦྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ལམ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་གསུམ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྦྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་
ལམ་གྱིས་དང་པོར་ཤེས་པ་དང་། སྟོམ་བྱུང་གིས་བསྦྱེད་པ་དང་། དེ་གཞན་ལ་
སྟོན་ཚུལ་ཤེས་པ་དང་། བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་དང་། ཐོས་བསམ་
གྱིས་ཤེས་པ་ལ་སྒྱུར་ན་ཡབ་སྐུ་གསུམ་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསེར་
ཕྱེང་ལས། དང་པོར་ལམ་གསུམ་གྱི་སྣངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རང་རྒྱུད་ལ་མ་
སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བསྦྱེད་པར་བྱ་ཞིང་། ཞེས་པས་གྲུབ་པོ། །བྱ་དང་སྒྲ་མ་
གཡག་པ་དཔོན་སྟོབ་གཉིས་སོགས་ཀྱིས། ཉི་སྣང་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་

སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ལྟ་བུ་གི་ཤེས་པ་དང་སྤངས་པ། ཉན་སྒྲུབ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་
པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པར་བརྟེན་ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་
གཉིས་ས་དང་པོར་རྟོགས་ཟེར་ཞིང་། བྱས་བྱེད་པར་འདུ་བས་རྟོགས་ཟེར་ལ།
ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཉན་མོངས་ས་དང་པོ་ནས་སྤངས་
པར། རྒྱུད་སྒྲུབ་འཕགས་པའི་ན་དང་རྒྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
ཅིང་། ཉན་མོངས་དང་ཉན་སྒྲིབ་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་མ་སྤངས་པ། དབྱས་མཐའ་
ལས། བྱས་དང་ཉི་ཆེ་ལྷག་པ་དང་། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ལ།
རིགས་པ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སས་ཡིད་ལྷན་ལེན་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་
ཉན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
རིགས་ས་དང་པོ་ནས་རྟོགས་པ་དང་། ས་བརྩམ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་བྱུང་མེད་
པ་དང་རྒྱལ་མཐར་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་ཟེར་བ། རྣམ་བཤད་དུ་ཉན་རང་
དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉན་སྒྲིབ་མ་སྤངས་པ་ཤིང་རྟེན་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་
བ་དང་། མཐོང་ལམ་པས་ཉན་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱུང་བཀྲགས་མ་སྤངས་ན་དགེ་འདུན་
དགོན་མཆོག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཤིང་རྟེན་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མཛད་པ་དང་། བག་ལ་ཉལ་གྱི་ཉན་སྒྲིབ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་
བྱས་པ་ངོ་མཆར་བས་བཀྲག་པ་རྒྱས་པར་ཡིག་ཆ་རྣམས་སྤྱད་པས་ལོ། །གསེར་
ཕྱོང་ལས། ཉན་སྒྲིབ་སྤངས་པ་ས་བརྒྱུད་པར་རྟོགས་ཏེ། དེ་ནས་ཉན་ཡིད་
གཏན་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་འཁྱུར་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་རྟོགས་པ་ས་དང་པོར་རྟོགས་ཏེ། ཞེས་པ་འོད་ཟེར་མགོན་པོ་དང་རེད་
མཛའ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རེད་མཛའ་བས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པ་ས་དང་
པོ་དང་རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པ་ས་བརྒྱུད་པར་རྟོགས་པར་སྟོབས་ཐོབ་པས་བཞག་
ལ། སྤངས་པ་རྒྱལ་མཐའི་མཐུག་ཏུ་རྟོགས་ཟེར་པས། གསེར་ཕྱོང་དུ་རི་སྟེང་པ་
རྟོགས་པ་དང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱལ་པ་ན་རྟོགས་གསུངས་

བ་རང་ལུགས་ཡིན་ནོ། །ཉ་ཀྱི་ལས། རྒྱུན་དུ་ལུགས་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་
 གྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྤྱོད་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་
 ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མདོར་གསུངས་ཤིང་
 ཨ་རུས་བཟོད་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་
 པའོ། །ཞེས་སོ། །གཞོན་འཛོམས་སུ་མི་སྤྱོད་བའི་བཟོད་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་བཤད་
 བས་དེར་རྫོགས་གསུངས་ཏེ། དད་པའི་རྗེས་འབྲང་ནས་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་
 བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མི་སྤྱོད་
 བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་གྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་
 ཐམས་ཅད་གྱི་དགྲ་བཙུན་པའི་ལམ་གྱི་འབྲས་བུའི་ཤེས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་
 ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་རྣམས་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་ལུགས་པ་མི་སྤྱོད་བའི་ཆོས་ལ་
 བཟོད་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་གཏུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་དང་
 སྤངས་པ་ནི་བཟོད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པ་མེད་དོ། །དེ་ཕན་ཆད་ནི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་
 པས་རྫོགས་པའི་དོན་ས་བརྒྱད་པར་ཐོབ་པའི་སྤངས་རྫོགས་དེ་ལས་ལྷག་པ་
 ཉན་རང་དགྲ་བཙུན་ལ་མེད་ཀྱི་དེར་དེའི་སྤངས་རྫོགས་ཀྱི་རིགས་རྫོགས་
 པའམ་དེ་ཐོབ་པས་དེ་དག་གི་སྤངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་ལ་དེ་
 གླུ་ཟེར་རོ། །དེས་ན་ཨ་རུའི་ལྟར་མི་ལེགས་ཀྱི། གཞོན་འཛོམས་ལྟར་ཤིན་ཏུ་
 ལེགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྫོགས་སྤངས་དུ། དེ་འདྲ་བའི་ས་བདུན་པ་ཕན་ཆད་དུ་
 མི་རྫོགས་ཏེ། བས་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བརྒྱད་
 པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་ས་བརྒྱད་པར་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྫོགས་གཉིས་
 ཀ་རྫོགས་པར་གསུངས་པ། སྤྱི་མ་དེ་དག་གི་བཤད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རྗེ་
 ཡབ་སྤྱིས་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་དེ་དག་ཏུ་སྤྱི་བ་གཉིས་གཅིག་

ཆར་སྤངས་པར་ལན་དུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དགག་ཚུལ་རྣམ་
བཤད་ལས། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བཅུ་དྲུག་
གི་དབྱེ་བ་མཛད་ནས། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་
བཅུར་རྣམ་པར་བཞགགོ། ཞེས་གསུངས་པས། ས་བཅུ་བའི་གནས་སྐབས་ན་
ཡང་ཉོན་སྦྱིབ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་སྤངས་པ་ས་བཅུད་པར་རྫོགས་པ་
བཀག་ཅིང་། ཉི་སྤང་ལས། རིགས་དང་དབང་བོ་དང་ཆོགས་ཁྱད་ཞུགས་པར་
འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་གཞན་
རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་འཇུག་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་
ལྟར་སྤང་ཉི་སྤང་དུ་བཟོད་པའི་བྱེད་པར་འདུ་བར་གསུངས་ལ། རྟོགས་པའི་
ཆད་འདི་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྫོགས་པ་ལ་དེའི་རྒྱས་པ་རྫོགས་དགོས་
པས་བྱེད་པར་འདུ་བའམ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་རྫོགས་པ་རྟོགས་རིགས་
རྫོགས་པའི་ཆད་མིན་གསུངས་པས། ཡིག་ཆ་གཞན་གྱིས་ཉོན་ཡིད་མི་འདོད་
པས་བཀག་པ་ལེགས་སོ། །ལོ་ཆེན་གྱིས། རྒྱུད་སྒྲའི་འགྲེལ་བར། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལམ་ཤེས་ས་བཅུད་པར་རང་གི་ངང་གིས་
འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
ནམ་རྟོགས་རིགས་ས་བཅུད་པ་མན་ཆད་བསྐྱེད་ན་འབད་ཚོལ་དགོས་པས་
ཐེག་དམན་དུ་ལྷུང་བས། ཉི་སྤང་གི་ཆོས་བཟོད་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་ཡིན་ལ།
ས་བཅུད་པར་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་བས་དེ་ནས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་
རྣམས་བསྐྱེད་པས། དེའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱང་ས་བཅུད་པར་རྫོགས་ཟེར་བ། རྣམ་
བཤད་དུ་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱས་མཐུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཐེག་དམན་ལ་སྦྱར་
བ་མི་འཐད་པ་དང་། རིགས་ངེས་གྱིས་ཀྱང་ས་བཅུད་པ་མན་ཆད་དུ་མི་རྟག་

སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ན་མཐོང་སྤང་ཡང་སྤང་མི་རུས་པར་ཐལ་བ་
 སོགས་ཀྱིས་དགག་པས་སྤོ། །རང་ལུགས་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟ་མིན་
 པར་དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཉོན་སྤྲིབ་ཀྱི་
 ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་
 མི་འབྱུང་བ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དམན་ལམ་
 སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་
 རྟོགས་ལ། དམན་ལམ་སྟོན་སོང་གིས་རང་རང་གི་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ན་རང་
 རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྟོགས་པར་ཡིག་ཆ་གཞན་གྱིས་གསུངས་པ་
 ལྟར། སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བར་གསུངས་ལ། ཡིག་ཆ་རྟིང་བར་རང་རྒྱལ་དགྲ་
 བཅོམ་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་རྟོགས་ཀྱང་། དེའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
 རིགས་མ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ། རྣམ་བཤད་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 རྟོགས་པའི་རུས་པ་མ་ལུས་པ་མཐོང་ལམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན་
 ནོ། །ཞེས་པར་སྤྱགས་ཅེ་གཏད་ཀྱང་། ཡིག་ཆར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་
 རྟོགས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྟོགས་པས་མ་བྱལ།
 ཅེས་པ་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མ་ནི་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་དེ་
 དག་གི་ཆད་རྟོགས་པར་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ཉི་སྤང་གི་དོན་དང་། ཕྱི་མ་རྟོགས་
 པ་ལ་དེའི་རུས་པ་རྟོགས་དགོས་པ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐལ་
 འཇུར་བ་དང་ལེགས་ལྟན་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་
 རིགས་རྟོགས་པར་འདོད་དམ་སྟུམ་ལ། རྟོགས་རིགས་འདྲ་བའི་ལུགས་ལ། ཉན་
 ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་རང་རྒྱལ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་རིགས་རྟོགས་སམ་དཔུང།
 སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་མཚམས་སྤར་ལྟར་སྤྲས་ཟིན་ལ་སྦྱོར་ལ། གསེར་
 བྱང་ལས། གཞུང་འདི་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་ནི་མི་འཐད་
 དེ། གསུངས་པ་སྤར་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་བཀོད་པ་ལྟར། བྱ་ཉ་

སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱ་ཞེས་པ་སྤྱིར་བཏང་དང་།
སློན་ལམ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་སོགས་དམིགས་བསལ་དུ་བྱས་པ་མི་འཐད་
ཅེས་པ་ཡིན་ནོ། སློན་ལམ་རྫོགས་ཆད། བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་དུ་བྱེད་ནུས་པར་བྱས་
པ། རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་སྐྱུ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཆོས་སྐྱུ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། ཞེས་
པར་འགྱུར་ཞེས་བཀག་ལ། གསེར་ཕྱེད་ལས། གཞན་དོན་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་
པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་གྲུབ་པའོ། ཞེས་དང་། རྫོགས་སྤང་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་
ནམ་དཔུང། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པའི་ཆད་ཀྱང་བྱ་ཉ་གཉིས་ཀའི་ཁྲིམས། གདུལ་
བྱའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲིབ་པ་ཅི་རིགས་སྤོང་རུང་དང་གཉིན་པོ་སྤྲི་རུང་དུ་
བྱས་པ་དང་། ཞེས་དང་། གསེར་ཕྱེད་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་རྟེན་ཆ་དང་ཁ་ཟས་
ལྟ་བུ་འདིར་ཡང་། ཞེས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ། ལྷར་ལྷར་འཁོར་གྱི་ཐོག་མའི་
གདུལ་བྱ་ལ་སྤྱར་ན་རུང་ཡང་། སྤྱིར་ཡིན་ན་རོལ་མཆོ་ལྷར་སྟོན་པས་གདུལ་
བྱ་ལམ་ལ་མ་བཀོད་པར་ཐལ་ལོ། རྩོད་ཁྲིམས་པས། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་གདུལ་
བྱ་རྫོགས་པ་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པའི་ཆད་དང་། སངས་རྒྱས་རང་སྤང་ལ་ཞིང་
དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྱངས་པའི་
ཆད་ཟེར་པ། རྣམ་བཤད་དུ་སྤྲ་མ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་ཡོད་པས་བཀག་ལ། ཕྱི་
མ་མ་དག་པའི་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པར་ཐལ་བས་བཀག་ནས།
རང་ལྷགས་ལ། སྤྲ་མ་སློན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆད་སྤང་ཆོག་དོན་དུ་བཤད་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། བར་བ་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པའི་ཆད་ནི། རང་སངས་རྒྱས་པའི་
འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་ཆོས་ཆོགས་བཅད་རེ་བསྟན་ནས་འཕགས་ལམ་ལ་འགོད་
རྒྱའི་གདུལ་བྱར་དེ་ལྟར་བསྟན་ནས་འཕགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་ནི། ཀུན་སྤོང་
གི་རྟོག་པ་ལྷོག་པ་སོགས་ལ་རག་ལས་ཤིང་ཤེས་སྤྲིབ་སྤངས་པའི་ཞི་བའི་
དབྱིངས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པས། དེ་འདྲའི་གདུལ་བྱ་སྤྲིན་གྲོལ་གཉིས་

ལས་སྒྲིན་ལམ་ལ་བཀོད་ཟིན་པའམ་འགོད་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། ཞིང་སྤྱངས་པའི་
 ཚད་ཀྱང་། ཞིང་གང་ཡིན་གྱི་ལོངས་སྤྱུལ་གྱི་ཞིང་བྱང་པར་ཅན་འགྲུབ་པའི་
 དགེ་བའི་རྩ་བའི་རྒྱས་པ་ལོངས་སྤྱོད་གས་པ་ལ་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་
 བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ནི། རྟོགས་སྤང་ལས། ཆོས་ཉིད་ཅམ་ལ་ཡང་དག་པའི་
 མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་ནི། དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པ་འཛོག་རྒྱས་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་མཁས་པ་གཡག་གཞོན་གཉིས་ལྟར་ཡིན་ལ། བྱ་ཉ་གཉིས་
 གྱིས་ཆོས་ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་ཐོབ་ནས་མངོན་དུ་བྱས་
 པར་བཞག་པ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སངས་རྒྱས་
 མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་འཐད་པར་དགའོ། །ཞེས་
 གསུངས་ལ། གསེར་གླིང་བས་ཆད་པའི་ཐུང་འདས་ལ་བྱས་པ་ཡང་རྟོགས་སྒྲིན་
 སྤྱངས་གསུམ་བྱས་ཐེས་སུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་བཀག་གོ། །གསེར་ཐེང་དུ་
 ཡང་བཀག་གོ། །རྟོགས་སྤང་ལས། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་རྒྱས་
 ཀྱང་དག་པ་གཉིས་ལྟར་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་རྒྱས་པ་
 མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནས། མཉམ་པར་འཛོག་རྒྱས་པ་ཅམ་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་
 མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱང་སེམས་གྱིས་དྲི་བྲལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་
 མཉམ་པར་འཛོག་མི་རྒྱས་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་ལ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་དེ་ལྟར་རྒྱས་
 ཀྱང་ཐབས་མཁས་པས་མི་འཛོག་ཅེས་པ་རེད་མདའ་བའི་བཤད་པ་ཡིན་པས།
 རྣམ་བཤད་ལས། མཉམ་པར་བཞག་རྒྱས་མི་རྒྱས་གྱི་བྱང་པར་འབྱེད་པ་ནི་
 བཞད་གད་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་
 པར་འཛོག་རྒྱས་པ་མེད་པས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གདམས་པ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་
 བཀག་ནས། འདིར་ནི་བྱབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱག་བསྐུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཞི་བའི་
 དབྱིངས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་གསུམ་ལྟར་གྱི་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པ་གོང་།

གི་སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་ཤེས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་གྲགས་པ་དང་རྩི་བཙུན་པ་
སོགས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ལ་གསུམ་ལྟན་གྱི་དེས་བྱབ་ཅིང་།
དེ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་རྒྱུད་གྱི་དེ་
མེད་ཟེར། སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀར། གསེར་སྤེང་ལས། དེས་ན་མཚན་མ་
མེད་པའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱིས་མི་གནས་པ་དང་
ཆད་པའི་མུང་འདས་གཉིས་སུ་འཇུག་བའི་ཚུལ་འདི་ནི་ཁོ་བོས་ལེགས་པར་
བརྟགས་པའོ། ཞེས་པ་ལྟར། མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ཆོས་གསུམ་རྫོགས་
རྩིས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་གདམས་ཤིང་། ཆད་པའི་དེ་བཀག་པ་ཁོ་ནར་
གདམས་པས། དེ་གཉིས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་གདམས་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་
དེ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །གདམས་ཚུལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆོས་
གསུམ་མ་རྫོགས་པར་མངོན་དུ་མི་བྱ། ཞེས་གདམས་པས། དུལ་ལ་སེམས་
བསྐྱེད་མ་ཐག་པ་དང་། ས་བརྒྱུད་པ་བ་གཉིས་ཡོད་དམ་དཔྱད། མངོན་དུ་བྱས་
ཆད། སེམས་ཅན་གྱིས་ཞི་བདེས་སྤྲུགས་འཕྲོག་ནས་རང་གི་བསམ་ངོ་ལ་སྟོས་
ཏི་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོམས་པར་
བྱགས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱིས་དེ་ལ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོམས་པར་
བྱགས་པ་ལ་བྱའོ། །རྣམ་བཤད་དུ། འགོག་བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་
ལུགས་ལ་ཡང་དག་མཐའ་ཆོས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་བྱ། ཞེས་པ། འདིར་བསྟན་
ཡང་དག་མཐའ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པའི་དོན་ནོ། །གསུམ་པ། རྣམ་མཁྱེན་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལ་གཉིས། དང་པོ་བྱ་བ་ནི།
བཙེམ་ལྟན་འདས། རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་**ཅིའི་སྤྲད་དུ་**རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གྱིས་རྟོན་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཤེགས་པ་དེ་
བཞིན་དུ་བྱིན་པས་**དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་**མཆོད་པར་འོས་པའི་**དབྱ་བཙེམ་པ་**
ཆོགས་གཉིས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱབ་

པ་ལགས། གཉིས་པ་ལན་ནི། **རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ངོ་བོ་**
གང་དག་དང་། མཚན་བྱེད་**ཉགས་ཏུ་བ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུ་གང་དག་དང་།**
མཚན་མ་བུ་དེ་ལྟ་བུ་ཆུ་གང་དག་གིས་གཟུགས་ནས་རྣམས་མཁྱེན་བར་
གི་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པ་སྟེ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ངོ་བོ་དེ་དག་དང་ཉགས་
འབྲས་བུ་དེ་དག་དང་མཚན་མ་ཆུ་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་
མཁྱེན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱུགས་སུ་རྒྱུད་དེ། ཆུ་མཚན་དེའི་**ཕྱིར་**
ཆོས་ཉིད་ཇི་བཞིན་སྟོན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་
དབྱ་བཅོམ་པ། ཆོས་ཀྱན་མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་པས་**ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་**
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་
པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ཡུམ་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱེད་ནི། ཡུམ་བར་མ་ལས་
 གསུངས་པ་**དེ་བཞིན་ཏུ།** **མདོར་བསྐྱུས་པ་བརྒྱད་སྟོང་བ་ལས་ཀྱང་།** **ཉན་ཐོས་**
ཀྱི་ས་དེའི་བཞེད་དོན་ཉེར་ཞི་སོགས་ལ་**སློབ་པ་སྟེ་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་**
 ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་གཞི་ཤེས་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ། **ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རང་**
 རྒྱལ་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྟེ་བཞེད་དོན་སྐྱབ་པར་འདོད་པས་ཞེས་
 སྐྱར་རོ། །**ཉ་ཀྱི་ཀ་ལས།** ས་ནི་མཁྱེན་གསུམ་ལ་སློབ་དཔོན་འཆད་དོ། །ཆོས་རྗེ་
 འཇམ་གསེར་སོགས་ས་ནི་ལམ་དང་འབྲས་བུ། ཤེར་ཕྱིན་ནི་གཞི་ཤེས་སོགས་
 ཞེས་གསུངས་སོ། **གསུངས་ལ།** གསུམ་པ་རྒྱས་པར་ཁ་འཕངས་པ་ནི། **རྒྱས་པ་**
 སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བ་ལས་ཀྱང་འབྲས་གནས་བཞི་དང་ས་བརྒྱ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་རྣམས་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཞེས་**རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།** །གསེར་ཕྱིང་
 ཏུ། ཉི་མའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་རྒྱས་གཉིས་མེད་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་པ་
 ཡུམ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཏུ་འགྲེལ་འདོད་དང་། བསྐྱུས་འབྲིང་རྒྱས་པའི་བྱང་པར་
 བརྗོད་བྱ་སྤང་བོ་ལྟར་བསྐྱུས་ཤིང་ཆོག་ཀྱང་བསྐྱུས་པ་དང་པོ་དང་། དོན་རྒྱས་
 ལ་ཆོག་ཅུང་ཟད་བསྐྱུས་པ་བར་མ་དང་། གཉིས་ཀ་རྒྱས་པ་ཐ་མར་གསུངས་

སོ། །བརྗོད་བྱ་འབྲེལ་ཀླང་བརྒྱ་ཙུག་བརྒྱད་དུ་བྱེ་བ་ནི། སྤང་བོ་ལྷ། ལམས་བཙོ་
བརྒྱད། རེག་པ་དུག་ཚོར་བ་དུག་ལམས་དུག་ རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་
ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ང་གསུམ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ལ་ལམ་བརྒྱད་ལས། སྟོན་པའི་
ལམ། བར་བྱེན་དུག་དང་། ལྷ་བའི་ལམ། སྟོང་ཉིད་བཙོ་བརྒྱད་དེ་ཉེར་བཞི།
(༡༡)རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལམ། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་དང་། ཞི་གནས་གྱི་ལམ།
(༡༢)བདེན་བཞི། (༡༣)བསམ་གཏན་བཞི། (༡༤)ཚད་མེད་བཞི། (༡༥)གཞུགས་
མེད་སྟོམས་འདུག་བཞི། (༡༦)རྣམ་ཐར་བརྒྱད་(༡༧)མཐར་གནས་སྟོམས་
འདུག་དགུ། ལྷག་མཐོང་གི་ལམ། (༡༨)རྣམ་ཐར་སྟོན་གསུམ། ཡོན་ཏན་བྱང་ཅན་
གྱི་ལམ། (༡༩)མདོན་ཤེས་དུག་ །དཔའ་བར་འགོ་བ། རྣམ་མཁའ་མདོད། ཇི་མ་
མེད་པ། (༢༠)སེལ་རྣམ་བསྐྱེད་ཏེ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་བཞི། (༢༡)གཞུངས་བཞི།
འབྲས་བུའི་ལམ། (༢༢)སྟོབས་བཅུ། (༢༣)མི་འཇིགས་པ་བཞི། (༢༤)སོ་རིག་
བཞི། (༢༥)བྱམས་པ་ཆེན་པོ། (༢༦)སྟོང་ཇེ་ཆེན་པོ། (༢༧)མ་འདྲེས་པ་བཙོ་
བརྒྱད། གང་ཟག་གི་ལམ་ལ། (༢༨)རྒྱན་ཁྱེད་ཀྱི། (༢༩)བྱིར་འོང་། (༣༠)བྱིར་མི་
འོང་། (༣༡)དག་བཙོམ་ (༣༢)རང་རྒྱལ། (༣༣)གཞི་ཤེས། (༣༤)ལམ་ཤེས། (༣༥)
རྣམ་མཁྱེན་ཏེ་ང་ལྟོ། །གསུམ་པ་ལྷང་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དང་བོ་གཞི་
ཤེས་ངོས་བབྱང་བ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
ནི། བྱང་པར་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། དམིགས་པ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ།
རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བཅུ་དུག་གི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན།
དེས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པའི་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་བདག་དུ་ཚོངས་པ་སྤངས་པ་
ཅན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ངོས་བབྱང་བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་
དམིགས་པ་རྒྱུའི་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་ལས་
ངོས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་དག་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱང་། ཐབས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན། བདག་པོའམ་སྦྱེས་
 བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་སེམས་ཅན་མ་བསྐྱུས་པ་འཁོར་དུ་སྦྱང་ཅིང་ཆོག་ས་
 ལམ་བསྐྱེད་པ། ལ་སོགས་པས་སྦྱིན་པ་སྦྱོར་ལམ་དང་། གྲོལ་བ་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་
 བར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ་འབྲོམ་དང་ཉ་ལྟར་
 དམིགས་རྣམ་ལ་མ་སྦྱར་བར་ཐབས་ཤེས་ཅམ་ལ་སྦྱར་ཡང་། བྱ་ཉ་ལྟར་གསེར་
 བྲེང་ལས་སྤར་ལྟར་གསུངས་སོ། །ཉས་ཆིག་གསལ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
 རོན་ཐེག་གསུམ་གྱི་ཐུང་ན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་
 ལུགས་དང་འདྲ། གསེར་སྤིང་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐེག་དམན་གྱི་ཐུང་འདས་ལ་
 བྱས་ཤིང་སྤུ་མ་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ངེས་པར་འབྱུང་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་པས་མི་
 འཐད་ལ། ཕྱི་མ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ལ་བྱ་ཡི་དེ་ཅམ་ལ་མི་
 བྱའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་ངོས་བབྱང་བ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་ནི་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་བདེན་གྲུབ་གྱི་
 སྦྱོ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན། དེའི་འབྲས་བྱ་གཞན་དོན་
 རྣམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་བདུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་རྒྱུན་
 མི་འཆད་པ་དང་། རང་དོན་རྟོགས་པའི་བྱེད་པར་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་
 ལ་སྤར་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤངས་པའི་བྱེད་
 པར་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤིང་པར་
 མཆམས་སྦྱོར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གསེར་སྤིང་བས་རྣམ་རྟོག་སྤུ་
 མཆམས་སྦྱོར་བ་དང་། བདག་མེད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་
 དུ་བྱས་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་འཐད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་
 གཉིས་མདོའི་དོན་དང་། འབྲས་བྱ་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ནོ། །འབྲས་བྱ་ཕྱི་
 མ་གཉིས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་སྤུ་མ་སྤུ་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་
 གསེར་བྲེང་ལས་སོ། །བཞི་བ་དོན་བསྐྱུ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་

མདོན་རྟོགས་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ན་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་མཁྱེན་གསུམ་མཆོན་གྱིར་གཞི་དང་གཉིན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པས།
གསུམ་ག་བསྐྱེད་ཀྱང་སྟོན་མེད་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་
རིལ་བོ་སྟེ་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པས། ཐུགས་རེ་ཙམ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ཀྱང་མེད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ལན་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོད་དང་རྫོས་སྟོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་མདོད་དང་རྫོས་སྟོན་སྤངས་ནས་དགོས་པ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་
པ་ལ། ཚེད་པ་བཀོད་ནས་མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། ཚ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་
གསུམ། །དང་པོ་ནི། མཆོད་བཟོད་ཀྱིས་རྒྱན་ཚེས་པར་དམ་བཅས་པ་ན་ཡུམ་
མདོད་དང་བསྐྱེད་བཅས་ཀྱི་སྐུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པའི་བྱད་པར་མི་ཤེས་
པའི་སྟེ་བོ་མོས་པ་ཡོད་ཀྱང་སློབ་ཀྱི་དམན་པ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆེག་
རྒྱས་པ་དང་འབྲིང་དང་མདོར་བསྐྱེད་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་དབང་བོ་
རྒྱལ་འབྲིང་ཚོ་གསུམ་ལ་པན་འདོགས་པར་བཞེད་པ་ཐུགས་རྩེ་ཅན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་དེ་དང་བསྐྱེད་པ་དེ་ལས་མདོན་པར་རྟོགས་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་གསལ་
བར་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱ་མཆོན་དེས་ན། བཅོམ་ལྡན་
འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་སྟེ་རྒྱལ་དཀའ་བའི་སྤང་བྱ་བ་དུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་
བ་བྱམས་པས་ཡང་མདོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་དོན་ནམ་དགོས་པ་
ཅི་ཞིག་ཡོད་སྟམ་དུ་དོགས་པ་སྟེ་བས། དེས་མཆོན་པའི་བཟོད་བྱ་དང་། ཉིང་

དགོས་དང་། འབྲེལ་བ་གསུམ་མེད་སྟུང་པའི་ལོག་རྟོག་བཞི་དང་། ཡོད་དམ་
མེད་སྟུང་པའི་ཐེ་ཆོམ་བཞི་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་
དང་། ཡོངས་གཙོ་དུ་དགོས་པ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཐོས་བྱུང་གིས་ངེས་པ་དང་།
དབང་རྟོག་གྱིས་དགོས་སོགས་བཞི་པལ་ཆེར་ཡོད་སྟུང་པའི་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་
བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ།
མ་པམ་པ་རང་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དངོས་
པོ་བརྒྱད་དང་། དགོས་པ་དེ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། དགོས་པའི་ཡང་
དགོས་པ་ཆོས་སྐྱེ་དང་། འབྲེལ་བ་སྐྱས་མ་བེན་པར་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་
ཀྱི་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་སོ། །ཉི་ཅི་རྩ་བ་འབྲེན་པ་སྟེ་འོག་མ་དག་
ལ་ཡང་འབྲེལ། དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་པ། གཞོན་ཅུ་མ་ལེན་གྱིས་དགོས་
སོགས་བཞི་ཡོད་པར་ཆད་མས་ངེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཟེར། རྒྱལ་ལྟ་དང་།
ཞི་འཆོས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་དབྱུ་མ་རྒྱན་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་དུ། འདི་
བརྩམ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོས་སོགས་དང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར། བྱ་རོག་སོ་རྟོགས་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བཞིན་ཞེས་པའི་སྒྲུར་བ་ངན་པ་བསྒྲོག་པ་ཡིན་ཟེར། བྲམ་བེ་
བདེ་བྱེད་དགའ་བ་དང་། བྱང་རྟུ་མི་དང་། ལོ་ཆེན་གྱིས་དབྱུ་རྒྱན་ལྟར་བསྟན་
བཅོས་ཀྱི་དབྱུར་བཀོད་པས་ལུས་མངོས་པ་ཡིན་ཟེར། ཆོས་མཆོག་གིས་དོན་
འཇུག་གི་ཐེ་ཆོམ་བཞི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཟེར། དང་པོ་ངག་ཅམ་ལས་བརྗོད་བྱ་
ངེས་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་བུའི་ངག་ལ་འཁྲལ་བ་སྤིད། སྐྱེས་བུ་བྱང་པར་ཅན་
ཀྱི་ངག་ངག་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་མི་རུས། སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་
ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་པར་དུ་ངག་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་མེད་
དེ། རྩལ་གྱུབ་ཀྱི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་ན། མེ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་ཁ་ཆོག་
བར་ཐལ་བ་དང་། ངག་བརྗོད་འདོད་ཅམ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཀྱི་དོན་ལས་མ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་བྱུང་འབྲེལ་མིན་ནོ། །བྱ་རྟོག་སོགས་ཀྱིས་གཉིས་པ་དང་

གསུམ་པ་འགོག་མོད། གསེར་ཕྱེད་ལས། གཉིས་པ་དགག་མི་རིགས་སོ། །གསུམ་
པ་ལ་མངའ་པ་ཁོ་ན་དགོས་པར་འདོད་ན་དགག་རིགས་ཏེ། བས། སལ་བའི་
དགོས་པར་འདོད་ན་མི་རུང་བ་མེད་དེ། ཞེས་དང་། ཉ་ཀྱི་ལས། དེ་ལྟར་
བསྟན་བཅས་ཚུམ་པའི་སྐབས་སམ་བྱ་བ་འགོག་པ་བསྒྲིག་པ། གཞུང་བཀོད་པ་
མངའ་པ། དབང་རྩོན་ལ་དེ་འབྲེལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པ། དབང་
རྩལ་ལ་དེ་འབྲེལ་ངེས་པ་སྐྱེས་པ། བསྟན་བཅས་དགོས་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་
བསྒྲིག་པ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་བསྒྲིག་པ། རུལ་ལྷའི་སུམ་ཅུ་བའི་འབྲེལ་
བཤད་དུ་བཤད་པ་ལྟར། ཉན་པ་པོ་སྟོ་བ་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་དགོས་
པའམ་བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ལ། ཞེས། རྩོ་ན་གྲིས་ངེས་པ་སྐྱེས་པ་དགོས་པར་
བཤད་པ་དང་། བཅས་པ་འཐད་པར་གསུངས་པས། དེ་དག་གིས་རེ་རེ་ཙམ་
དགོས་པར་མི་འཐད་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་དགོས་
པ་འོག་ནས་འཆད་པ་ལྟར་དགོས་སོ། །མཆོད་བཟོད་ཀྱིས་དང་བ་བསྐྱེད་ནས་
བསྟན་བཅས་ཀྱི་དོན་ལ་དབྱེད་པ་འཇུག་པས། དགོས་འབྲེལ་ངག་མཆོད་
བཟོད་ཀྱི་འོག་དུ་བཀོད་པ་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །སྦྱིར་བདེན་ཆོག་
ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་སོགས་བཞི་ཡོད་པས། དཔེར་ན། སུམ་པར་རྒྱ་ལོངས་
ཞེས་བཟོད་པ་ན། རྒྱ་ལེན་པ་བཟོད་བྱ། དེ་ལས་དེ་ལེན་དགོས་པར་རྟོགས་པ་
དགོས་པ། སྤངས་ནས་སྐྱེས་བུའི་སྒྲིམ་པ་སེལ་བ་ཉིང་དགོས། དེ་དག་ཕྱི་མ་སྤྲ་
མ་དང་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་ཚུལ་ལོ། །བསྟན་བཅས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་
དགོས་འབྲེལ་ངག་གི་བཟོད་བྱ་དང་། ངག་ལས་དབང་རྩོན་ལ་དེ་བཞི་ཡོད་
སྟམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་པ་དང་། དབང་རྩལ་ལ་དེ་དག་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐོས་བྱུང་
སྐྱེས་པ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་བསྟན་བཅས་ལ་འཇུག་པ་ཉིང་དགོས་ཡིན་ལ།
བསྟན་བཅས་ཀྱི་དགོས་སོགས་བཞི་གཞུང་དུ་སྟོན་ནོ། །གཙོ་སལ་ལ་དངོས་
བསྟན་བྱགས་བསྟན་དུ་བྱས་ན། གསེར་ཕྱེད་ལས། ཉིང་དགོས་ཙམ་དངོས་

བསྟན་ཏུ་གསུངས་ལ། བྱ་ཀྱེ་གཡས་། དགོས་པ་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་
 ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། སྦྱིར་སྦྱས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་བྱེད་པ། འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་
 ཡོད་ཅེས་པས་འགྲུབ་པོ། །བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་གོགས་བཞི་ནི། བསྟན་
 བཅོས་འདི་བརྩམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་དང་། དགོས་པ་དེ་སྦྱིར་སྦྱབ་མི་
 རུས་པ་དང་། དེ་རུས་ཀྱང་དམ་པས་འདོད་བྱ་མིན་པ་དང་། དེ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱབ་
 པའི་ཐབས་གཞུང་འདི་དང་མ་འབྲེལ་སྟམ་པ་བཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་
 ལྟར་བྱ་རོག་སོ་རྟོག་ལྟ་བུ་མིན་པར་དགོས་པ་དེ་ཡོད་པ་དང་། འཛོག་པོའི་
 གཙུག་རྒྱུ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་འདིའི་བརྗོད་དོན་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་
 དེ་སྦྱབ་རུས་པ་དང་། མ་བག་མར་ལེན་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་དགོས་པ་དེ་འདོད་
 དོན་མཆོག་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་དོན་ཏུ་སྦྱགས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུ་མིན་
 པར་དགོས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་དང་འབྲེལ་བར་ངེས་པའམ་དོན་འཇུར་གྱི་ཐེ་
 ཆོམ་སྦྱིས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་སྟེ། དགོས་པ་དང་ཉིང་དགོས་ཀྱིས་གོགས་དང་
 པོ་དང་གསུམ་པ་བསལ་ནས་དེའི་དོན་ཏུ་འཇུག་འདོད་སྦྱེ་ལ། བརྗོད་བྱ་འདི་
 ལྟ་བུ་རྟོགས་པས་དོན་དེ་སྦྱབ་རུས་པའི་ཐབས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཡོད་
 དོ། ཞེས་འགལ་རྒྱུན་གཞན་གཉིས་བསལ་ནས་ངེས་པར་འཇུག་པས། དེ་ལས་
 མང་མི་དགོས་ཉུང་ན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱད་རྩ་གྲིས་གོགས་དང་པོ་
 གཉིས་ལ། བརྗོད་བྱ་མེད་པ་དང་། སྦྱབ་མི་རུས་པ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། བརྗོད་
 བྱ་དེ་མེད་པས་དེ་རྟོགས་པས་དགོས་པ་སྦྱབ་མི་རུས་ཞེས་དེ་གཉིས་གོགས་
 གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གོང་གི་ལོག་རྟོག་བཞིའི་དཔེར་
 བྱ་རོག་སོ་རྟོག་བརྗོད་བྱ་མེད་པ་དང་། འཛོག་པོའི་གཙུག་རྒྱུ་ལེན་པ་དགོས་
 པ་མེད་པར་སྦྱོར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ར་བའི་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཤེར་སྦོན་ཏུ་རྒྱང་
 བ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བརྗོད་བྱ་དང་། ཆོས་སྦྱོད། བསྟན་མཐོང་འཇུར་བར་གྱིས་
 ཉིང་དགོས་དང་། ཕྱིར། བསྟན་པ་ཡིན། བར་གྱིས་དགོས་པ་བསྟན་ནས་

འབྲེལ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་བཤད་ལ། ཆོག་གསལ་དུ་ཡང་དགོས་པ་ཞེས་
པ་དགོས་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱར་བ་མ་གཏོགས་གཅོད་མཚམས་དེ་དང་འདྲ་ལ།
གསེར་སྤིང་བས། སྟོ་དང་ལྷན་པའི་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ཡན་ཉིང་དགོས་
དང་། བདེ་སྐྱག་ཏུ་ནི་རྟོགས་འགྱུར་བ། སོགས་རྐང་བ་གཉིས་དགོས་པར་སྐྱར་
ནས། གཙོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དགོས་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། འབྲེལ་བ་
ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་གྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་མ་སྟོས་
སོ། ཞེས་གསུངས། དེ་དག་གིས་དགོས་སོགས་བཞི་དང་སྐྱར་ལ། ཉི་ལྔ་དང་དུ་
དགོས་པ་ཅུ་ལ་སྐྱར་རོ། གཤམ་ལྷན་དུ་རྐང་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་མཐར། སྟོ་
ལྷན་ཀུན་ཏུ་མངོན་བྱ་བ། ཞེས་བཏོན་ནས་སྟོ་ལྷན་དེ་བྱང་སེམས་གྱིས་མངོན་
དུ་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་གསལ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་ནས་ཞེས་བྱ་
བར་དགོངས་པ་སྟེ་དེ་ནི་བརྟན་པའི་གཙོ་བོའི་དགོས་པ་འོ། ཞེས་ཁོང་ན་
གནས་པའི་ཚོད་ལན་ལ་བསམས་ནས་མངོན་རྟོགས་ཤེས་པ་གཙོ་བོའི་དགོས་
པ་དང་། ཆོས་སྟོན་ནས་བྱ་བ་པ་ལ་བཞག་ནས། བདེ་སྐྱག་ཏུ་ནི་རབ་སྐྱབ་པ།
ཞེས་བཏོན་ནས་སྐྱབ་པ་སྟེ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་ཚུམ་པའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་
པའི་དགོས་པ་འོ། ཞེས་མངོན་རྟོགས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གཙོ་བོ་མིན་པའི་
དགོས་པར་བཤད་པ་ལ། གསེར་སྤིང་དུ། བདེ་སྐྱག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཉམས་ལེན་
དང་། སྟོ་དང་ལྷན་པས་མཐོང་བ་ཤེས་པར་བྱས། རྟོགས་དགོས་པ་གཉིས་གོ་
བཞོག་པ་དང་། མངོན་རྟོགས་ཤེས་པ་གཙོ་བོ་དང་། ཉམས་སུ་ལེན་པ་གཙོ་བོ་
མིན་པར་བཤད་པ་ནོར་ཏེ། མཚམས་སྟུར་གྱི་དོགས་པ་སེལ་བ་གཙོ་བོ་ཡིན་
ཡང་། བསྟན་བཅོས་བརྟན་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་མངོན་རྟོགས་རྒྱད་ལ་
སྟེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀག་གོ། རད་ཀིར་གྱི་གྲགས་ཆའི་བཤད་ཚུལ་
ནི། ཉེ་ཀ་ལས། རད་ཀིར་ནི་རྐང་བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་སྟོ་དང་ལྷན་པས་མཐོང་
འགྱུར་གྱིས། དགོས་པ་སྟེ། སྟོ་དང་ལྷན་གྱི་སྟོ་བ་མའི་རྒྱད་ལ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་

རིམ་བཞིན་ངེས་པར་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ། ཆོས་སྤྱོད་ཅེས་སོགས་གཉིས་དང་།
བདེ་སྐྱེད་ཉོགས་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་སྤྱར་ནས་དགོས་པའི་དགོས་པ་
སྟེ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མཚན་ཉིད་
དེའོ། ཞེས་གསུངས་པས་པལ་ཆེར་ཤེད་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཀྱུ་མ་རའི་འདོད་
ཚུལ་ནི། གསེར་ཕྱེད་ལས། དགོས་པ་དེ་གཉིས་ལ་དངོས་དང་། བརྒྱད་པའི་
དགོས་པ་ཞེས་གཞིན་ཅུ་དཔལ་ལོ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། དེ་དག་གིས་ཆོས་བཞི་
ལ་མ་སྤྱར་བར་དགོས་པ་སྟོན་པར་སྤྱར་རོ། །རྣམ་བཤད་ལས། ཐེ་ཆོམ་བསལ་
ནས་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་དོན་དུ་མི་བབྱང་ངོ་། ཞེས་པ་ཆ་མཉམ་པའི་ཐེ་
ཆོམ་ཡིན་ཏེ། བྱ་ཁྲིཀ་ལས། བསལ་བྱ་ཆ་མཉམ་མཁ། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ཆོག་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བརྗོད་བྱ་ནི། **རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་**
ཉིད་དང་དེར་བགྱོད་པའི་**ལམ་**ཆོས་བརྒྱ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེ། **སྟོན་**
པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡུམ་གསུམ་པོ་**འདི་ལས་བཤད་པའི་**མངོན་པར་རྟོགས་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་**གང་**ཡིན་པའི་བརྗོད་བྱ་བྱུང་པར་བ་ཐེག་ཆེན་ཁོ་ནས་
ཉམས་སུ་སྦྱོང་བྱ་ཡིན་གྱི་སྟེ་རོལ་བ་དང་ཉན་རང་སོགས་**གཞན་གྱིས་**ཉམས་
སུ་སྦྱོང་བར་བྱ་བ་**མ་ཡིན་ཏེའོ།** །རྣམ་བཤད་ལས། དེར་བགྱོད་པའི་ལམ་ཆོས་
བརྒྱ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟེ། ཞེས་པ་ནི། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་ཡིན་
ལ། དེ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དེར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གཞན་དག་
ཀྱང་འདུས་པས། ཅ་བར་དེ་འབའ་ཞིག་སྟོས་པ་ནི་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་
ཐམས་ཅད་ཉི་ཟེར་མཚོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ། ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་རྒྱན་སྤྱང་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་
པར་ལེགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མ་ལུས་པ། ཞེས་པའི་

དོན་ཡིན་ཏེ། ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཕྱིང་
ལས། ཟུང་མི་མཐུན་ལ། ལམ་དང་རྣམ་མཐུན་སོ་སོར་འཆད་པ་གཉིས་ཀའི་
དགོངས་པ་མིན་ནོ། ཞེས་པ་དེས་ལམ་དང་རྣམ་མཐུན་འགལ་བ་འགྲེལ་བ་ཆེ་
ཆུང་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་མིན་ཞེས་པའོ། རྟོགས་སྤང་ཡང་རྣམ་བཤད་ལྟར་
རོ། །གཉིས་པ་ཉིང་དགོས་ནི། རྣམ་མཐུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་
ཆོས་སྦྱོང་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། བདོ་དོན་༼ཁ༽ཐོས་བྱུང་གི་བག་ཆགས་
ཀྱིས་མི་བརྟེན་པར་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དྲན་པའི་ཡུལ་ལ་བཞག་ནས། ༼༽ཀྱི་སྒོ་
དང་ལྟན་པའི་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔས་༼ག༽ས་དང་པོ་ལ་སོགས་པར་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ནས་མཐར་ཐུག་པའི་བར་རོ། །ཕྱིར། ཞེས་པ་
འགྲེལ་བར་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་དགོས་པ་ནི། ཆོས་སྦྱོང་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
མདོ་དོན་ནི། མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་དཀའ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོགས་ཆུང་
བྱས་བདེ་ཐྲག་དུ་ནི་(༡)བསྟན་བཅོས་(༢)རྟོགས་པ་ཞེས། ༼(༡)བྱ་བ་ཚྲོམ་པའི་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་བ་འགྲེལ་བ་ནི། ཚྲོམ་པའི་དགོས་པ་ཞེས་པས་དགོས་
པ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྲེལ་བ་དང་། ཕྱིར་ཞེས་པས་དགོས་པ་གཉིས་འགྲེལ་
བ་འཕངས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། གོང་དུ་གསུངས་ཏེ་ཞེས་པའི་བསྟན་
བྱ་དགོས་སོགས་བཞི་དང་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ནི་བཀོད་མ་ཐག་འདི་ཞེས་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །འོག་མ་དག་ལ་འདྲའོ། །འདི་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བརྟེན་
བྱ་ནི། གང་ལས་ན། ༼ཁ༽བརྟེན་བྱ་གང་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ལམ་སྟེ་དེ་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གཞན་བདུན་པོ་ཐམས་
ཅད་བརྟེན་བྱར་ཉི་བར་མཚོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་གིས་སྟོན་ན་
བཅོམ་ལྟན་འདས་སྐུ་རྒྱ་འཕུལ་ཀྱིས་སྐུ་བསྐྱུར་བསྟན་ཏེ་དད་པར་མཛད།
ཐུགས་ཀྱན་བརྟེན་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་མཐུན་ནས་སྒྲིབ་པར་བྱེད།

གསུང་རྒྱུ་ལ་བརྟུན་ནས་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་བརྟུན་པས་
 སྤྱི་བར་མཛད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྒྱུ་ལ་བརྟུན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གྲུ་བའི་
 ལུས་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅན་ལས་བཞེད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་
 བསྐྱུ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྐྱུ་བཅོས་ཀྱི་བཞེད་བྱ་ཡིན་ནོ། ། གྲུ་གཉིས་པ་
 འགྲེལ་བ་ནི། རྒྱུ་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་དང་བཞེད་པར་བྱ་བ་ལམ་འབྲས་དག་
 དངོས་པོ་བརྒྱད་ཤེས་བྱའི་ཐབས་དང་རྒྱུ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་དེ་
 བསྐྱུ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཐབས་ཐབས་བྱུང་གི་འབྲེལ་བར་བྱམས་པས་
 ཁོང་ནས་མཛད་པའི་འབྲེལ་བ་ནི་འདིའོ། ། འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་འདི་
 རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ། བཞེད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་བ་
 སོགས་ཀྱིས་མ་ཐུངས་ཏེ། རྒྱུ་བྱེད་རྒྱུ་ཐབས་དང་བཞེད་བྱ་མངོན་རྟོགས་
 ཐབས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། ལུས་དང་
 རྒྱུ་ལ་དེ་དག་གིས་ཐོས་བསམ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཤིང་སྟོན་དང་། ཆོག་
 གསལ་དང་། ལོ་ཆེན་ལྟར། ཀླང་བ་གསུམ་པ་བཞེད་བྱའི་བྱུང་པར་གྱི་རྟགས་
 ལྟ་བུས་ནས་མ་ཐུངས་པ་སྟེ་ཞེས་པ་ཡན་བཞེད་བྱ་ལ་སྐྱར་རོ། ། གསེར་ཕྱིང་
 ལས་ཀྱང་། ལྷ་མ་ཡང་དོན་གྱིས་འབྲེལ་བ་ལ་བཞེད་བྱ་ལ་སྐྱེལ་བྱུང་ཡང་རྒྱང་
 བའི་གཅོད་མཆམས་བྱུང་མིན་ནོ་ཞེས་མ་ཐུངས་པ་བཞེད་བྱ་ལ་སྐྱར་བྱུང་བར་
 གསུངས་སོ། ། ཡང་གསེར་ཕྱིང་ལས། རྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་མདོ་ཡི་བཞེད་བྱ་
 དང་རྒྱུ་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པ་བསྐྱུ་བཅོས་ཀྱི་བཞེད་
 བྱ་ཞེས། གཞུང་འདི་བཞེད་བྱ་ལ་སྐྱར་ཡང་། འབྲམ་པས། ཅུ་བར་ཤུགས་བསྐྱུ་
 གྱི་འབྲེལ་བ་འགྲེལ་བར་བཤད་པར་འཆད་པ་ལེགས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འབྲེལ་
 བ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུ་ནས་ཞེས་པ་མ་འབྲེལ་བར་འཕྱར་རོ། ། འབྲེ་ཆེན་པོའི་
 བཞེད་པ་འདིས་ཤེས་རབ་སྟོན་མེར་ཡང་འབྲུལ་བ་སྐྱེད་དོ། ། ཞེས་པ་ཁ་ཆེན་

འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ་པའི་བཞེད་པ་འབྲེལ་ཤེས་རབ་འབར་གྱིས་བཀོད་པ་འདིས་
ཤེས་སྒྲོན་དུ་རྒྱུ་བ་གསུམ་པ་བརྗོད་བྱའི་བྱུང་པར་ལ་སྦྱར་བ་ཡང་འབྲུལ་
བར་ངེས་པ་སྦྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་འབྲེལ་བ་ལ་སྦྱར་ཞིང་། རྒྱུ་བ་
གསུམ་པ་ཉིང་དགོས་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་བྱ་ཉ་གཉིས་དང་གཡག་གཞོན་གཉིས་
ཀྱང་གསུངས་སོ། །རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། གཞུང་འདི་འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་གནས་
པ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ་ཡང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
པས། གཉིས་ཀ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པར་གནས་སོ། །གསེར་སྤེང་ལས། འདི་
མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ་ཉིང་དགོས་དགོས་པ་དང་། དེ་བརྗོད་བྱ་དང་། དེ་རྗོད་བྱེད་
ལ་རག་ལས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་དོ་ཞེས་པ་ལྟར་བསྟན་ནོ། །**ཕྱི་རོལ་པ་**རྒྱན་
སྤང་ལྟར་སེམས་བྱལ་འདུག་**དང་འཕྲོག་བྱེད་དབང་ལྷག་དང་དབྱིག་གི་སྦྱིང་བོ་**
ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེའི་**ཅིག་ཤོས་**ནང་བའི་ལམ་**ཀྱིས་**ཁམས་གསུམ་
ལ་**འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་**ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་དང་ལ་**སོགས་པས་**ཉན་
རང་སྒྲོབ་པ། མཐུན་རྒྱན་**ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་**སྟེ་བདེན་མེད་ལ་
གོམས་པར་མ་བྱས་ཤིང་། འགལ་རྒྱན་མཚན་མར་འདྲིན་པ་ཅན་**རྣམས་ཀྱིས་**
ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་བྱུང་གི་**ཤེས་པའི་**ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་**རིམ་གྱིས་མ་བྱུངས་པ་**དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེའོ། །དེ་གང་
གིས་ཐོང་ན། བདེན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་སོགས་སྦྱབ་པའི་**བྱང་ཆུབ་**
སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་སངས་རྒྱས་
སྦྱབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རག་པ་སྟེ། གཞན་ངིང་མི་འདྲིག་པར་བྱང་ཆུབ་དུ་**ཆས་**
པ་དག་ཁོ་ནས་ཐོང་ངོ་། །ཐབས་གང་གིས་ན། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཆོམ་དང་
བྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་མདོའི་ཆོག་དོན་**ཉམས་སུ་ཐོང་བ་**སེམས་ལ་ཤིན་དུ་གསལ་
བའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་**བྲན་པའི་**
ཤེས་པ་གྲོགས་ཤེས་བཞིན་དང་ལྟན་པའི་ཡུལ་ལ་སྟེ་ཡུལ་དུ་ཤེས་རབ་**ཀྱི་པ་**

རྩ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ། དེ་ཡང་སྤང་གཞི་སོགས་དང་སྤྱིང་
པའི་དོན་གཉིས་ལས། སྤྱིང་པའི་དོན་མདོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དང་། དེ་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་བསམ་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་བ་
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་དང་ལོ་ཆེན་བྱ་ཉ་སོགས་ལྟར།
གསེར་སྤང་ལས། སོགས་པས་པར་བྱིན་ལྟག་མ་དགུའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། བྱང་
ཚུབ་སྦྱབ་པའི་སྦྱོད་པ་བཅུ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་སོ། །ཆོས་སྦྱོད་བཅུ་ཤེརྟེ་བ་
སོགས་ཀྱིས། དབུས་མཐའ་ལས། ཡི་གེ་འབྲི་མཆོད་སྦྱིན་པ་དང་། ཉན་དང་
སྒྲོག་དང་ལེན་པ་དང་། །འཆད་དང་ཁ་བཏོན་བྱེད་པ་དང་། །དེ་སེམས་པ་དང་
སྒྲོལ་པ་སྟེ། སྦྱོད་པ་དེ་བཅུའི་བདག་ཉིད་ནི། །ཞེས་པའི་ཆོས་སྦྱོད་བཅུ་ལ་
འདོད་པ་དང་། དགོ་བ་བཅུ་ལ་འདོད་པ་ཆོས་བཤེས་དང་། དེ་ཤེར་འབྱུང་
གིས་བཀག་ལ། རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ལ་བྱེད་པ་རྒྱན་སྤང་ལས།
མདོའི་དོན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པ་སྦྱབ་པའི་རང་
བཞིན། ཞེས་དང་། འགྲེལ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་པས། དང་པོ་དང་།
སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་སྦྱབ་བཞི་བསྟན་པས་བར་བ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་
པར་འགྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས་པ་ཉི་ཟེར་ན་ཡང་ཡོད། གསེར་སྤང་
ལས། རྒྱན་སྤང་། རྣམ། ཞེས་པས་ཆོས་སྦྱོད་བཅུ་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ལ་
བཤད་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ལུང་དེས་དོན་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་
འཛིན་ཏེ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཞེས་པས་སོ། །ཞེས་བཀག་ཀྱང་།
རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་བཅུ་གནས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱེ་བ། ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་
པས། སོགས་སྦྱས་དོན་བདུན་ཅུ་འཛིན་པ་མིན་པས་དེ་སྤྲ་མའི་བཤད་ཚུལ་
བཀོད་པའོ། །ཉ་ཀྱི་ཏུ་དགོ་བ་བཅུ་དང་པར་བྱིན་བཅུ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་
བཅུ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་གྲགས་ཆེ་བ་ཤེརྟེ་བ་ལྟར་ཡིན་གསུངས་སོ། །ལམ་གང་
ལ་བཏེན་ནས་སྦྱབ་ན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀྱན་ཏུ་འགོ་

བ་སྟེ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་
ངོ་བོ་ཉིད་ས་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་གྱི་བར་བཅུ་རྟོགས་
བ་སྟེ་ཐོབ་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འཕྲོལ་བོ། །རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་
ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་
ནི་ཉིང་དགོས་སོ་བེར་དགོས་ལ། གསེར་སྤང་ལྟར་ན་བཞི་བ་དགོས་པ་ནི།
དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་རྟོགས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དོན་བྱན་པ་ལ་བཞག་པར་རྟོགས་པ་བྱང་
ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འདུག་པའི་སྟོང་པ་དང་། འདུག་པའི་སེམས་སམ་པར་བྱིན་
བཅུ་ནི་རི་ལྟར་སྟོན་པ་སྟབས་པའི་སྟོང་པའོ། །ལ་སོགས་པས་ཆོས་སྐྱེ་འཕྲིན་
ལས་དང་བཅས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་དེ་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་
སྐྱེ་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩིས་པའི་དགོས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཤེར་མདོ་ལས་དངོས་པོ་བརྒྱུད་གསལ་བར་མཛད་ཟིན་ཀྱང་རྒྱན་བཙམ་
པ་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲོས་སྟོང་གི་ལན་ནི་དགོས་པའི་གཞུང་
འདི་ཡིན་ལ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་འདུག་པའི་ཡན་ལག་ཙམ་སྟོན་ནོ། །

ཞར་བྱང་བཀའ་བསྟན་བཙུག་པོ་ལ་དོགས་པ་གཙོད་པ།

མཛོད་ལས། ཆོག་གམ་མིང་ཡིན་དེ་དག་ནི། །གཟུགས་དང་
འདུ་བྱེད་དག་ཏུ་འདུས། །ཞེས་པས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀར་སྐབ་པའི་བཀའ་

ནམས་མིང་ཆོག་ཡི་གེའི་ཆོགས་པ་དང་། བེམ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་
 འདོད་པ་མཐུན་ཀྱང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་བས་གཞུགས་
 གྱིས་བསྟུས་ཀྱང་གཞུགས་སུང་མིན་ཟེར་རམ། ཡང་ན་རང་འགྲེལ་ལས།
 དེ་དག་ནི་གཞུགས་གྱི་སུང་བོས་བསྟུས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར། སར་བྱིན་
 དང་མཛོད་མཐའ་དབྱེད་དུ་གསུངས་པས། གཞུགས་སུང་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་
 པས་གཞུགས་སུང་གིས་བསྟུས་ཀྱང་གཞུགས་སུང་མིན་ཟེར་དགོས་ཏེ།
 མཛོད་མཐའ་དབྱེད་ལས། སུང་བོའི་དོན་མིན་ཚུལ་སྟར་སུང་བོའི་དོན་
 བཤད་པས་ཤེས་པའི་བྱིར། ཞེས་དང་། སྟར་མདོ་སྡེ་བ་དང་སྟོབ་དཔོན་
 གཞུགས་ཆོར་རེ་རེ་བ། ཉན། རྗེས་སུ་ཡོད་ཀྱང་གཞུགས་སུང་སོགས་
 བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད། ཅེས་སོགས་གསུངས་ནས། འདིར་གསེར་སྤེང་
 སོགས་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས་སོ། །ཞེས་པའི་ཞིབ་ཆ་དེ་ཡིན་ནོ། །སུང་བོ་ལ་
 དུ་མ་སྟུངས་བའི་རང་ལྟོག་ཅམ་ལས་མི་འདོག་གོ། །མདོན་པ་པ་ལས་
 གཞན་པའི་བྱེ་སྐྱའི་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་གིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་གེའི་སྟོང་
 ཡུལ་མ་ཡིན་པས་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་ཡིད་ལ་གསལ་བའི་ཆ་
 ལྟན་མིན་དུ་འདོད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། ངག་ནི་མིང་ལ་འཇུག་ལ་མིང་
 གིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། མཆིམས་མཛོད་མཆན་ལས། ཡི་
 གེ་ནི་ཡིད་ཁོ་ན་ལ་གསལ་བའི་ཀ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གོ་བར་བྱ་
 བའི་བྱིར་ཡིག་འབྲུའི་གཞུགས་སུ་འཇུར་བའི་ཀ་སོགས་བྱས་པ་ཡིན་
 ནོ། །སྐྱ་ཅམ་གྱིས་དོན་མི་གོ་བའི་བྱིར། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་ནི་སྐྱ་
 མིན། དེས་ན་ངག་ནི་མིང་གསལ་བ་འམ་སྟེད་པས་མིང་ལ་འཇུག་ལ།
 མིང་གིས་དོན་བཛོད་ཅིང་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ཟེར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདིས་མང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་ཀྱང་ལྟན་
 མིན་དུ་འདོད་དོ། །མདོན་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་བྱེ་སྐྱས་ཆོས་སུང་གི་གཞི་

ལྟོག་གཟུགས་དང་། སྤྱི་ལོག་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོར་འདོད་པར་མཛོད་
མཐའ་དབྱེད་ལས་གསུངས་པ། གསེར་སྤང་མཆིམས་མཛོད་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་པའོ། །དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། བྱེ་སྤྱོད་ལྟན་མིན་འདུ་
བྱེད་དང་བཅས་པོའི་གཞི་མཐུན་འདོད་པར་གསུངས། ཞེས་པ། ཆོས་སྤང་
དང་ལྟན་མིན་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དང་། ཆོས་སྤང་དང་བཅས་པོའི་གཞི་མཐུན་
འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་
ནི། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གང་ཞེ་ན། གང་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་དང་གསུང་དང་བཛོད་པ་དང་དབྱངས་
དང་ངེས་པའི་གསུང་དང་གསུང་གི་ལམ་དང་གསུང་དབྱངས་དང་
གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་དང་གསུང་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡིན་ནོ། ཞེས་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན།
གང་མིང་གི་ཆོགས་དང་། ཆོག་གི་ཆོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཆོགས་རྣམས་
གོ་རིམ་དུ་བཀོད་པ་དང་། གོ་རིམ་དུ་བཞག་པ་དང་། གོ་རིམ་དུ་ཡང་
དག་པར་སྐྱར་བའོ། ཞེས་འབྲུང་བས་གཉིས་ཀས་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་ཀར་འདུས་སོ་ཞེས་འདོད། ཞེས་པ་ལྟར། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་
པར་བཞེན་ལ། དེའི་དོན་རྒྱལ་སྤྱོད་མ་ལས། ཆོས་མངོན་པ་བ་དེ་དག་
གིས་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བོ་བརྒྱུད་ཁྱི་བོ་དེ་དག་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བོ་དང་། འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། །གསེར་སྤང་ལས། རྒྱལ་
བོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡང་གང་སྤེལ་དང་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་པར་དུ། ཆོས་མངོན་
པ་བ་རྣམས་བཀའི་ངོ་བོ་གཟུགས་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཀར་འདོད་ཅེས་
འཆད་དོ། ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན། །མཛོད་མཐའ་དབྱེད་ལས། མངོན་
པ་སྤེ་བདུན་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མངོན་པ་བ་དག་གིས། ཆོས་སྤང་གི་གཞི་
ལྟོག་གཟུགས་དང་སྤྱི་ལོག་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་

ཞིབ་ཆ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡི་ཤེས་ལ་འདྲུག་པའི་ཆོག་དང་འགྲིག་
 པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་དང་ལྡན་མིན་གྱི་གཞི་མཐུན་འདོད་
 ན། དེའི་ལུགས་ལ། སྐྱེ་ཁམས་དང་ཆོས་ཁམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་
 ཐལ་བ་དང་། འདྲ་བྱེད་ལ་ཐུང་བོ་བཞི་ལས་གཞན་མི་དགོས་པར་ཐལ་
 ཡོ། །དོགས་སྒྲོང་ལས། འདི་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་པར། མཛོད་མཐའ་དབྱེད་ཀྱིས་
 སྐབ་པ་གཙོད་མཆམས་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་དབྱེད་ལས། ཁ་ཆེ་བ་དང་།
 མངོན་པ་བ་ལས་གཞན་པའི་སྡེ་བ། ཞེས་པ། མངོན་པ་བ་ལས་གཞན་པའི་
 སྡེ་བ་འགའ་ཞིག་དང་ཁ་ཆེ་བས་ལྡན་མིན་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་ཡིན་གྱི།
 ཁ་ཆེ་བ་ལས་གཞན་ཞེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། གང་
 དག་གི་ལྟར་ན། མིང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་པ་
 དང་། རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། སྡེ་བ་གཞན་དག་གི་ལྟར་ན། ཞེས་པ། མཛོད་
 རང་ལུགས་ལས་གཞན་པའི་སྡེ་བ་ཁ་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབ་མཐའ་
 ཙ་བར། སྡེ་བ་དུན་བཀའ་དང་ལུང་འདྲ་བྱེད། །ཅེས་ལྡན་མིན་དུ་འདོད་
 པ་བྱེ་སྐྱེ་སྐྱེའི་ལུགས་སུ་བྱས་ཤིང་། སྐྱིར་ཡང་ཁ་ཆེ་བ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་
 དང་། རང་འགྲེལ་ལས་མིང་བྱེད་པ་ནི་མིང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ལྡན་མིན་དུ་
 འདོད་པ་དགག་ལུལ་སྒོ་བ་དཔོན་འདུས་བཟང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་
 ན་མཛོད་རང་ལུགས་ལ་བསྟན་བཅོས་ནམས་གཟུགས་སུ་འདོད་དེ། ཙ་
 བར། འདོད་པ་གསུམ་བཀོད་ནས། རང་འགྲེལ་དུ། འདྲ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་
 ལ་དགག་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་དུ་སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྐྱེ་ལ་
 བསྟན་བཅོས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། སྐབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། མིང་
 གི་ཆོགས་སྐྱི་ཡིན་པས་བེམ་པོ་དང་ལྡན་མིན་འདྲ་བྱེད་དུ་གཏོགས་ལ།
 ཞེས་གཞི་མཐུན་བཞག་པ་ལྡན་མིན་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་གསུངས་
 པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བེམ་པོའི་ངོ་བོར་འདོད་ན་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་

ཐལ། ཞེས་རིགས་པའི་འཕུལ་གྱིས་ཀྱང་ཆོག་གམ་དབྱད། གསེར་སྤེང་
ལས། དེས་ན་མིང་ཡིན་ན་འདྲ་བྱེད་དང་། ཆོག་ཡིན་ན་གཟུགས་སུ་
འདྲས་ཞེས་ངེས་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་པ་དང་། མཛོད་མཐའ་དབྱེད་ལས།
ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་བཤད་མི་ཤེས་པར་མདོ་སྡེ་བས་རྣ་བའི་ཡུལ་སྤྲུང་དང་། བྱེ་
བྲག་སྤྲུང་བས་ཡིད་གྱི་ཡུལ་མིང་ལ་འདོད་ཟེར་བ་སོགས་ནི། མཛོད་དང་
འཛོད་རྩ་འབྲེལ་བྱེད་གང་དང་མི་མཐུན་པའི་བབ་ཅོལ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
པ། མཆིམས་མཛོད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མདོ་སྡེ་བའི་རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་
གྱུར་བ་ཆོག་གམ་སྟེ་ཆོག་གི་རང་བཞིན་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲུང་བས་ཡིད་
གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་མིང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེ་དག་ནི་
རིམ་པ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བོ་དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོ་དག་ཏུ་འདྲས་
ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གསེར་སྤེང་ལས། ལྷགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་
བསྟན་བཅོས་བཅའ་པོའི་ངོ་བོར་འདོད་ལ། ཞེས་དང་། སར་བྱིན་མཐའ་
དབྱེད་ལས། བྱེ་མདོས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་བཅའ་པོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ།
བཅའ་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་བྱིར་ན་མ་བྲལ་པོ། ཞེས་པ། བྱེ་
སྤྲུང་དག་གིས་སྤུམ་པ་ཞེས་བཏགས་པའི་ཆའམ། དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ན་
དོན་དེ་ཡིད་ལ་གསལ་བའི་ཆ་མིང་དང་བསྟན་བཅོས་སུ་བཞག་པའི་
དག་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པས་ཡིན་ནམ་དབྱད། རྟོག་གོ་དབྱེད་
པ་བ་ནི། དངོས་ཀྱི་རྫོད་བྱེད་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་ཆ་ཀུན་བཏགས་དང་།
ཞེན་པའི་རྫོད་བྱེད་སྤྲུང་མཆན་པར་འདོད་ཀྱང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་སུས་ཀྱང་མ་བྲས་པས་རྟག་དངོས་གཉིས་ཀར་འདོད་པས་དོན་
ཀྱིས་དངོས་མེད་དུ་ཁས་སྤངས་སོང་བ་ཡིན་ནོ། གསེར་སྤེང་དུ་འདི་
མན་ཀྱིས་འཐད་པའི་ཚྭ་གས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་སྟོན་པ་པོ་དང་། དེས་
བསྟན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་བྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྤང་བ་ནི། གཏུལ་

བྱས་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ཉན་པ་པོའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་
 གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུང་སྟེ། སྤྱི་བ་པ་མ་ལུས་པ་སྒྲུངས་པའི་
 ཕྱིར། ཉན་པ་པོ་ལ་སྒྲུང་ཙམ་གྱི་བཀའ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 གྱི་བདག་ཀྱིན་གྱི་མཐུ་ལས་བྱང་བས་དེས་བྱས་པར་བཞག་སྟེ། དཔེར་
 བ། མི་ལམ་ན་སྟགས་སོགས་ལྟའི་མཐུས་རྟེན་པ་དེ། རང་གི་ཤེས་པའི་
 བདག་ཉིད་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་ལྟས་བྱས་ཞེས་བཞོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་
 དེར་བྲངས་པའི་བཤད་སྒྱུར་དང་རྒྱན་སྒྲུང་སོགས་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ལྷང་
 ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་བཤད་དོ། །དབུས་མཐའི་འབྲེལ་བཤད་ལས།
 མིང་དང་། ཉན། བསྟན་བཅོས་སོ། །ཞེས་པས། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བསྟན་
 བཅོས་དང་། ཡང་ན་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱེད་
 པའི། ཞེས་སོགས་གྱིས་ནང་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ངག་གི་བདག་
 ཉིད་ཏུ་འདོག་ཚུལ་བསྟན་ལ། ས་བརྒྱ་པ་བ་མན་གྱི་འཆད་པ་པོ་དང་
 ཉན་པ་པོ་གཉིས་ཀ་ལ་བསྟན་བཅོས་སོགས་ཕྱི་དོན་ཏུ་སྒྲུང་དོ། །དེས་
 བ་བྱེ་སྤྱོད་ལྟར་སྤྱོད་ལ་འདོད་ན་དངོས་མེད་ཏུ་འཁྱུར་བས་རིག་བྱེད་པ་
 ལྟར་འཁྱུར་ལ། མདོ་སྟེ་བ་ལྟར་ངག་སྤྱོད་རང་མཚན་པར་འདོད་ན་ངག་ཏུ་
 མ་ཐོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མེད་པར་འཁྱུར་བ་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུས་ཀྱང་
 གཏུལ་བྱ་ལ་ཆོས་མ་བསྟན་པར་འཁྱུར་རོ། །ཞེས་གཞན་ལྟགས་བསྟན་པ་
 བཀག་གོ། །བཞོད་དོན་བསྟན་ནས་སྟོབ་མའི་རྒྱུད་བཅོས་པ་བསྟན་བཅོས་
 གྱི་སྤྱོད་དོན་ཡིན་པས། ལྷང་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལྟར། རྒྱལ་བའི་བཀའ་
 ཡང་བསྟན་བཅོས་སུ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བསྐྱུས་དོན་ལུས་རྒྱལ་བཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བསྐྱུས་དོན་ལ་བཞི། མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། ཚ་བའི་ངག་ཉི་
བར་འགོད་པ་དང་། འབྲེལ་བས་བསྐྱུས་ཉི་བཤད་པ་དང་། རྒྱས་པར་མ་བཞོལ་
བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་ཚ་བར་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་ཀྱང་།
འབྲེལ་བར་བསྐྱུས་པ། **དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་བསྐྱེད་ནས།** དགོས་
པ་དང་པོ་**གདུལ་བྱ་**ཉན་པ་པོ་**རྒྱལ་གྱིས་**དཀྱུས་བསྐྱུས་པའི་རྟ་ཆམ་ཆོམ་
མེད་པར་རྒྱག་པ་ལྟར་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་རྒྱལ་མ་འདྲིངས་བར་**བདེ་སྐྱག་**
ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེར་མ་བཟད་དགོས་པ་གཉིས་པ་བསྐྱུས་**ཅོས་**
ཀྱི་དོན་རྒྱལ་པར་དབྱེ་བ་བྱས་པ་དཀྱུས་མཐོང་བའི་ཁ་ལོ་བས་རྟ་ལེགས་པར་
ཆར་གཅོད་པ་ལྟར་འཆད་པ་པོ་**རྒྱལ་གྱིས་ཡང་མ་འདྲིངས་བ་སྟེ་མ་འཁྲུགས་**
པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་བར་བྱམས་པས་གཟིགས་ནས། བསྐྱུས་དོན་གྱི་
ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས། དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་མདོར་བསྐྱུས་པ་དང་།
ལྷག་མས་རྒྱས་པར་བསྐྱུས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་**ཏུ་ཕྱིན་པ་ལུམ་གྱི་མདོའི་**
ལུས་རྒྱལ་པར་བཞག་པ་གསུངས་ཏེ། གཉིས་པ་ཚ་བ་ལ། ལུས་མདོར་བསྐྱུས་པ་
དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བཤད་བྱ་འཆད་བྱེད་མདོར་བསྐྱུས་པ་
དང་། འཆད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་གངས་སོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་**ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་**
ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་པ་གསུམ་ནི། །བཤད་བྱ། དེ་གང་གིས་ན། རྒྱན་
འདིས། ཇི་ལྟར་ན། རྫོང་བྱེད་སྐབས་བརྒྱད་དང་། བརྫོང་བྱ་**དངོས་པོ་བརྒྱད་ཏུ་**
བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྫོགས་པར་**བཤད་དོ།** །སློབ་
དཔོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལྟར་ན། དགོས་འབྲེལ་ལས་འཕྲོས་ནས་
མདོ་དོན་བདེ་སྐྱག་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས་པར་བཤད་པ་ན། རྒྱན་གྱིས་ཤེར་
མདོའི་དོན་བཤད་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་ཏུ་སྐྱར་བས། སྐར་ལྟར་

ནམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྒྲུབ་ཏུ་གསུངས་སོ། ཉི་སྒྲུབ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། ཞེས་
མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་ཡུལ་གྱི་ཤེར་བྱིན་དེ་རྒྱན་འདིར་རི་ལྟར་འཆད་ཅེ་
ན། ཞེས་པའི་ལན་ཏུ་སྒྱུར་བས། ལོ་ཆེན་གྱི་རིག་ཆུང་ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་
བྱིན་པ་ནི། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དང་གཞུང་ལས། དོན་གྱི་མཆོན་ཉིད་གཙོ་བོར་
བབྱང་ངོ་། ཞེས་པ་ལྟར། གསེར་སྤང་ལས། ཤེར་བྱིན་དེ་ནི་དངོས་པོ་བརྒྱད་
ཏུ་བྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ཞེས་ཤེར་བྱིན་ལམ་འབྲས་གཉིས་ལ་བྱས་ནས། དེ་
ལ་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཏུ་བྱེ་ནས་བཤད་པར་གསུངས་པས། དང་པོའི་མཆོམས་
སྦྱོར་ཚུལ་ནི། འགྲེལ་བ་དང་ནམ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། ཞེས་གྲོལ་
སྤེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པར་གསུངས་ལ། ཤུཌི་བས། མདོ་ལས་ཅི་སྟོན་ཅེས་པའི་
ལན་ཏུ་སྒྱུར་བ་སྐབས་དང་མ་འབྲེལ་ཞེས་བཀག་ནས། བུཌ་གྲིས་བཤད་པ་
སྟོབ་དཔོན་ལྟར་ཡིན་པས་མ་བཀག་གོ།

ཞར་ལ་ཤེར་བྱིན་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།

གཞུང་དང་དོན་གཉིས་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཏུ་འདོད་པ་པོ་འཆོལ་དགོས་
ལ། ཉ་རིག་ལས། ཤེར་འབྱུང་གིས་མདོན་པར་ཉེ་ཀྱན་ཏུ། འདིས་སམ་འདི་
རྟོགས་པ་སྟེ་ཤེས་སོ། ཞེས་བྱེད་པ་དང་ལས་སྒྱུབ་པའོ། ཞེས་པ་དང་། རད་
ཀིར་ལྟར་མདོན་རྟོགས་ལ་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པ་དང་རྟོགས་བྱེད་ཡིན་པ་གཉིས་
ཆར་ཡོད་ཅིང་། རོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་མདོན་རྟོགས་སུ་འགལ་
མོད། འདིར་དངོས་པོ་བརྒྱད་ནི་ཆིག་གི་དོན་མདོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཉིད་ལ་ཨ་

ལྟ་ཡས་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར། བུ་སྟོན་ཡང་དེ་གཉིས་གཅིག་པར་གསུངས་སོ། །རང་ལུགས་ལ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་འདེན་ནོ། །དོན་བསྟུས་སྟོན་མེད་བཤད་ཚུལ་སོགས་རང་རེད་མཐའ་དབྱེད་དུ་གསལ་ལོ། །གཞོན་འདོམས་གཉིས་དང་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ། སྟོན་ལམ་སོགས་རྣམ་པ་དགའི་པ་རོལ་དུ་སོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སངས་རྒྱས་སའི་རྟོན་ཏིང་སྟངས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདོག་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སྟོན་སྟངས་བཅས་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་སོགས་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། གཞུང་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མིང་ཅམ་འདུག་པས་བཏགས་པ་བར་བཤད་དོ། །ཆོག་གསལ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་དེ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དང་ཐ་མི་དད་པ་དང་། ལམ་དང་གཞུང་ཡང་དེའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ཟེར། འདིས་ཀྱང་ཕྱོགས་སྒྲུང་གི་ལུང་གཙོ་བོ་པ་ལ་འདོད་ཅེས་གསེར་སྟེང་གསུངས་སོ། །དག་ལྟ་ལས། རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བརྩའི་གཉེན་བོ་ས་བརྩའི་མཉམ་བཞག་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་མཆོད་ཉིད་པ་དང་། སོ་སྐྱེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཏགས་པ་བར་བཞེད་དོ། །ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་པ་རོལ་ཀྱི་དོན་སོ་སྐྱེ་སྐབས་སུ་བདག་མེད་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། རབ་དགའ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་གི་དབེན་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་དག་དུ་བཞག་ལ། བི་མ་ལ་མེ་ལྷས། དོན་དམ་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་སྐྱེ་དང་། རྒྱའི་ཤེར་ཕྱིན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བྱས་ནས། ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོ་ལ་སྦྱོད་ཅེས་པའི། ལ་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་ན་རྒྱ་མཆོད་ཀྱི་བདུན་པ་དང་། རྒྱ་ལ་སྦྱར་ན་ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པར་གསུངས་པས། བྱད་རྟེན་དང་ངི་མེད་བཤེས་གཉེན་གཉིས་ཀས་སྟོབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡོད་པར་

གསུངས་སོ། །རྣམ་བཤད་ལས། གཞུང་དང་ལམ་ཤེར་བྱིན་གཉིས་ནི། ཤེར་བྱིན་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་འབྲས་བུ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་
བྱིར་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་
ནི། །འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་དང་ལམ་ཉམས་
སུ་ལེན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་
བྱིན་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་ལོ་ཆེན་དང་བྱ་དང་གཡག་གཞོན་གཉིས་
སོགས་ལྟར་གསུངས་པས། རྗེ་བཙུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པ་དང་སྟོ་མང་ཡིག་
ཆ་རྟེན་བ་རྣམས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱས་ལ། ཉ་ཁྲིཀ་ལས། དེ་ལས་ཀྱང་སངས་
རྒྱས་སའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གཙོ་བོ་དང་གཞན་པལ་བ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་
མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྟོབ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཀྱན་ཤེར་བྱིན་པལ་བ་
ཡིན་ཞིང་། ཤེར་བྱིན་པལ་བ་ལ་ཡང་ཤེར་བྱིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆང་བས་སྟོབ་
ལམ་ན་ཤེར་བྱིན་ཡོད་དོ། །ཚྭ་གས་སྤང་ཡང་གཙོ་པལ་དུ་དགོངས་ཏེ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐྱ་ནི་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོ་དང་པལ་བའོ། །ཞེས་
དགོན་མཆོག་འབངས་ཀྱིས་བཤད་ལ། མི་པལ་བས་ཀྱང་མིའི་གོ་ཆོད་པ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གསེར་བྲེང་ལས། དགོངས་པ་བཅའ་ན་ནི། མཚན་
བཏགས་ཀྱི་དོན་དུ་མི་སྤང་གི་གཙོ་པལ་ལ་བཞེད་པར་སྤང་སྟེ། ཞེས། དོན་
བསྟུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་རྒྱན་སྤང་ལས། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། ཞེས་
བྱ་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ། ཞེས་སོགས་བྲངས་ཤིང་། དེས་ན་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་ཆ་རྣམས་མཚན་གཞིར་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། སྤྱད་པ་བྲངས་ལ། སྟོབ་
ལམ་ན་ཤེར་བྱིན་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས། དེ་
ལྟར་ན་སྟོབ་ལམ་དང་ཤེར་བྱིན་འགལ་བར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས། ཞེས་པ་
ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུམ་འཆོ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་རྒྱལ་སྐྱས་

ནམས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྒྱ་འདིར་ས་རྒྱལ་
པར་པར་བྱིན་རྒྱལ་རྩོགས་པས་སྤང་བྱ་རྒྱལ་སྤངས་པ་དང་། ཚུལ་རོལ་ས་རོལ་
མཐའ་ལ་མིན། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བས་སྒོ་བ་ལམ་ན་ཤེར་བྱིན་མཆན་ཉིད་པ་
ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པས། བསྟན་དར་བའི་སྤྱི་དོན་ལས། ཐེག་ཆེན་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཁུན་པ་ཤེར་བྱིན་
གྱི་མཆན་ཉིད། ཅས་དང་། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྟོན་ནམས་
གཞུང་ཤེར་བྱིན་དུ་བཞག་ནས། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དོན། བྱིན་ཟིན་པའི་ཤེར་བྱིན་
ལ་དགོངས་གསུངས་ལ། བྱད་པར་བཞི་ལ། རྟེན་སངས་རྒྱས། རྩ་བོ་ཡེ་ཤེས།
གཞུང་གྱི་སྤྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་བ། བདེན་སྟོང་རྒྱ་མ་ལུ་བྱ་ཡིན་པ། བཞི་གངས་ལ།
རྩི་བཅུན་པས། རྟེན་དང་རྩ་བོ་འདྲ། རྣམ་པའི་བྱད་པར་གཉིས་སུ་མེད་པ་
དགག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་བྱད་པར་བདེན་སྟོང་རྒྱ་མ་ལུ་བྱ་བེད། བསོད་གྲགས་
པས། རྒྱའི་བྱད་པར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བསྒོམས་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ། རྟེན་
རྩ་བོ་དགག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་བྱད་པར་བཞི་རྒྱར་བ་རྒྱ་སྤང་དང་འབྲེལ་
ལོ། །སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བས། འདིའི་ཤེར་བྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་
བ་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་བཏགས་པ་བ་ཡིན་མི་དགོས་པ་ཉེར་ལེན་
བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིན། ཞེས། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དོན་སེར་སྤང་ལྟར་གསུངས་ནས།
ཤེར་བྱིན་དང་། པར་བྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད་བྱད་མེད་བྱས་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་ཡིན་ན་ཤེར་བྱིན་ཡིན་པས་བྱད་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྤར་གྱི་གཙོ་
པལ་ནི། ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཤེར་བྱིན་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་པལ་དང་། གསེར་སྤང་
སོགས་ལས་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཆོག་
གསལ་ལས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེར་བྱིན་གཙོ་བོ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར། སྤྱིར་ཤེར་
བྱིན་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། དོན་དམ་ཤེས་པའི་བྱིན་
བཤད་དོ། །ཞེས་དང་། པར་བྱིན་མཐའ་དབྱོད་ལས། ས་རོལ་བྱིན་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་

བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་སྟོན་པའི་གསུངས་པ་
 བཞིན་དབུ་སེམས་མཐུན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། རྟོགས་སྣང་
 ལས། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ལམ་ཤེར་བྱིན་ཡིན་ཀྱང་། རས།
 དེས་ན་ལམ་ཤེས་བྱིན་དང་འབྲས་བུ་ཤེར་བྱིན་འགལ་བ་མིན་ནོ། ཞེས་དང་།
 བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅམ་ནི་ཤེར་བྱིན་དངོས་མིན་ལ། ཞེས་དང་།
 སྟོབ་ལམ་དེ་དག་ཤེར་བྱིན་དངོས་མིན་པར་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
 པས། རྣམ་སྒྲིལ་ཆོད་ན། ཤེར་བྱིན་ལ་འབྲས་བུ་ཤེར་བྱིན་གྱིས་བྱུང་གསུངས་སམ་
 དབུད། གཉིས་པ་འཆད་བྱེད་གྱི་རྒྱུ་གྲངས་ལ་གསུམ། མཁྱེན་གསུམ་དང་།
 སྟོར་བཞི་དང་། ཆོས་སྐྱེལ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་
 སོགས་ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ། འདིར་
 བསྟན་**རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད་**གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། གསེར་ཕྱེད་དང་དོན་
 བདུན་ཅུའི་དེ་སྒྱིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་འདོག་གཉིས་པ་ནི། ལམ་
 གསུམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་
 ཆེན་འཕགས་པའི་མངོན་རྟོགས་དེ། **ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་**གྱི་མཆན་ཉིད། གསུམ་
 པ་ནི་**དེ་ནས་**གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་
 པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་གྱི་མཁྱེན་པ་དེ། **ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་**
ཉིད་གྱི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་
 པ་སྟོམ་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། **རྣམ་ཀུན་**
མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པའི་སྟོར་བའི་མཆན་ཉིད་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་
 ལ་དམིགས་པའི་སྟོམ་བུང་གི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་མཁྱེན་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་པ་སྟོམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ།
ཅེ་མོར་བྱིན་པའི་སྟོར་བའི་མཆན་ཉིད་དང་། གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་

ནམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་
པའི་སེམས་དཔའི་ནལ་འབྱོར་དེ། **མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད།** བཞི་པ་
ནི། མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའི་ནལ་
འབྱོར་མཐར་ཐུག་དེ། **སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་**
པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་བསྒོམས་
སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དེ། འབྲས་བུ་**ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་མཚན་**
ཉིད་དང་། དེ་ནམས་ཀྱི་གངས་བསྐྱབ་པ་ནི། **དེ་ནམ་བརྒྱད་**ཅེས་ནམ་བཤད་དུ་
གསུངས་སོ། །གསེར་ཕྱེད་དུ་དངོས་པོ་བརྒྱད་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་ནི་
བུ་ཉ་གཉིས་ལྟར་ཡིན་པས། །ནམ་བཤད་དུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་
པ་མཛད་པ་ལྟར། སལ་ཆེར་ཆོག་ཟིན་ལྟར་མི་རུང་ལ། གངས་ངེས་ནི། འཕགས་
བཞིའི་བཞེད་དོན་བསྐྱབ་པ་དང་གང་ཟག་གཅིག་འཛང་རྒྱ་བའི་ཉམས་སུ་
སྤང་བའི་ཡུལ་ལ་མཁྱེན་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ལ། སྤང་བུ་མ་ལུས་པ་འཛོམས་པ་ལ།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཤེས་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དེ་སྒོམ་པ་ལ་དབང་
ཐོབ་དགོས་པས་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་ཆོས་སྐྱ་ཐོབ་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་
ནམ་པ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་དགོས་པས། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་སུ་
ངེས་པས། ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱོར་བཞི་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐྱར་
ངེས་སོ། །ཁོ་རིམ་ནི། གདུལ་བུ་འབྲས་བུ་ལ་སྟོབ་སྦྱེད་ཕྱིར་ནམ་མཁྱེན་དང་།
དེའི་ཐབས་ལམ་ཤེས་དང་། ཐབས་དེ་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལས་དག་བྱེད་དམ།
གོ་ལ་ས་ཤེས་ཕྱིར་གཞི་ཤེས་གསུངས་པ་བཤད་པའི་རིམ་པ་དང་། ཕྱི་མ་ལྷ་རྒྱ་
འབྲས་དོན་རིམ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་སྦྱེས་ནས་གསུམ་པ་བསྒོམ་པས་དེ་
གཉིས་ཡང་སྦྱེས་རིམ་དང་། དང་པོ་གསུམ་དང་ཕྱི་མ་ལྷ་བཤད་པའི་རིམ་པར་
ནམ་བཤད་དུ་གསུངས་སོ། །ས་མཚམས་ཀྱང་། གསེར་ཕྱེད་ལས། ཐེག་པ་གསུམ་

གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་བར་དུ་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་
 གཉིས་སུ་བཞག་གོ། ཞེས་པ་གཞི་དང་འདྲིམས་དང་ཉ་ཁྲིལ་ལས། བྱས་
 འཕགས་ལམ་ནས་བཞག་གོ། མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་བར་དུ་ཞེས་པ་མི་སྒྲོབ་ལམ་
 ཐོབ་ཁ་མན་གྱི་ལམ་རྣམས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་དོན་ཡིན་གྱི་སངས་
 རྒྱས་སར་བཞག་པ་མིན་ལ། འོག་དུ་ལམ་ཤེས་ལ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་དུ་འགོ་
 དགོས་པས་དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ལམ་ཤེས་འདོད་པར་བྱའོ། ཞེས་པ།
 གཞི་དང་འདྲིམས་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་བྱ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་
 ཐམས་ཅད་ལམ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། རེད་མདའ་བ་སོགས་ཀྱིས་
 སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་ལ་བྱད་པར་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་རེ་བྱས་ནས། བྱད་
 པར་ཅན་གྱི་དོན། ཉེན་གྱི་བྱད་པར་ཕྱིར་མི་ལོག་པ་དང་། སྒྱུར་བའི་བྱད་པར་
 སྒྱེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དང་། ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་སྟོབས་སོགས་རྣམ་པ་མ་
 ལུས་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་གསུམ་ལྟར་ཟེར་བ་དང་། ཐུབ་དགོངས་སུ། ཚོས་སྒྱུ་
 རྣམ་ཀྱན་མངོན་ཚོགས་མཆན་ཉིད་པ་དང་། སྒྱུར་བ་རྣམས་བཏགས་པ་བར་
 བཤད་པ་སོགས་བཀག་ནས་གཞན་རང་ལུགས་ལྟར་ལ། མཐར་གྱིས་སྒྱུར་རྒྱན་
 མཐར་བཞག་པ་ནི། ཉ་ཁྲིལ་ལས། ཡ་མཐའ་རྒྱན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་པར་ཨུ་
 བཞེད་པར་མངོན་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། སྐད་ཅིག་སྒྱུར། ལོ་ཆེན་གྱི་ཁྲིལ་ཆུང་
 ལས། སྒྱུར་བ་བཞི་ནི། ས་བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་། དགུ་བ་དང་བརྒྱ་བ་
 ལ་རིམ་བཞིན་འཐོབ་པོ། ཞེས་པ་དང་། ཚིག་གསལ་དུ། རྩལ་གཅིག་གོ་ས་
 འཕོས་པ་དང་། སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སུམ་བརྒྱ་རེ་བརྒྱད་
 བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་དང་། བྱ་ཚོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་ལས་གང་ལ་
 བྱེད་ཅེས་པའི་ལན་དུ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན་ཡང་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་
 དབང་ལས་དུས་མཐའ་གཅིག་དུ་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་
 ལྟར་བྱ་ལ། དེའི་ཡུན་དབང་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རིམ་ཅན་ཐོབ་ཀྱང་སྒྱེན་

མེད་ཅེས་པ། བྱ་ཉའི་རྟེན་རང་ལུགས་སུ་བྱས་པ་རྣམས་བཀག་ནས། རང་
ལུགས་རྒྱུ་མཐའ་ཁོ་ནར་བཞག་གོ། རྒྱུ་སྤྱོད་བཞི་བྱ་རྟེན་ལྟར་གསེར་མེད་
དུ་གསལ་ལ། རྣམ་བཤད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་རྣམས་རང་རེའི་མཐའ་དབྱེད་དུ་གསལ་
ལོ། རྟོགས་སྤང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངེ་ལྟ་ངེ་སྟེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
རྣམ་མཁྱེན་མིན་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་དེ་མཁྱེན་ཀྱང་དེ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་མིན་པ་དང་། ཀང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གཞི་ཤེས་
ཡིན་ཀྱང་ལམ་ཤེས་མིན་ལ། དེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་མི་དགོས་ལ། བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། རྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་
ངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་ཤེས་ཡིན་ལ་གཞི་ཤེས་མིན་པར་གསུངས་ནས། དེའི་
ཕྱིར་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་གཉིས་ཤེས་གཉིས་ཀ་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་མིན་པར་འགལ་
ལོ། །འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡང་རིགས་བསྐྱེད། ཁྱེད་མཁྱེན་གསུམ་འགལ་
བར་བཤད་དོ། །

ལུས་རྣམ་བཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལུས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། མཁྱེན་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བཞི་
དང་། ཆོས་སྐྱའི་ལུས་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། རྣམ་མཁྱེན་དང་།
ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ལུས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཆོས་བརྒྱུས་རྣམ་
མཁྱེན་མཚན་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཤད་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་

དེའི་དོན་རྒྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་ངག་། དོན་དེ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱབ་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། བསམ་པ་**སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་།** གཉིས་པ་ནི། **གདམས་**
ངག་དང་། །གསུམ་པ་ལ། ལྟོང་ཉིད་ལ་སྟོན་བྱུང་གི་ཐོག་མ་ངོས་བཟུང་བ་དང་།
 རྒྱབ་པ་སྦྱིའི་ནམ་བཞག་གཉིས། དང་པོ་ནི། **ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནམ་པ་བཞི་**
དང་། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་**རྒྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་བ།** ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ ཏུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། །གཉིས་པ་བརྟེན་པ་རྒྱབ་
 པ་ལ། གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱབ་པའི་**དམིགས་པ་དག་དང་།** གཉིས་པ་རྒྱབ་
 པའི་**ཆེད་** ཏུ་བྱ་བ་དང་ནི། །གསུམ་པ་བརྒྱབ་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ་བཞི་ལས། དང་
 པོ་**གོ་ཆའི་**རྒྱབ་པ་དང་། གཉིས་པ་**འདུག་པའི་**བྱ་བ་དང་། །གསུམ་པ་**ཆོགས་**
 ཀྱི་རྒྱབ་བ་དང་ནི། བཞི་བ་**ངེས་པར་འབྱུང་བའི་**རྒྱབ་པ་དང་**བཅས་**པས་བཅུ་
 བོ་དེ་**ནམས་**མངོན་སུམ་ཏུ་མཐེན་པས་ནམ་མཐེན་ཞེས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་
 མཆོན་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་འབྲས་བྱ་མཆོན་ཚུལ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་ཏུ་ཡོད་
 པར་ནམ་བཤད་གསུངས་སོ། །གོ་རིམ་བཤད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ཀྱི། དོན་རིམ་
 བྱས་ན་མདོ་རྒྱན་ལྟར་རིགས་དང་པོ་བྱ་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་མདོར་བསྟན་
 དང་རྒྱས་བཤད་རྒྱར་བ་ནི། རྟེན་**བྱུང་པའི་**ནམ་གྱུན་མཐེན་པ་**ཉིད་**ཅེས་རྟེན་
 ཀྱི་གང་ཟག་དང་རྒྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཆོས་བཅུ་གཅིག་
 གིས་ལམ་ཤེས་མཆོན་ཚུལ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི། འོད་
མོག་མོག་པོར་བྱེད་པས་རྟེན་གཤམ་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་དང་བྲལ་བ་དང་། **ལ་**
སོགས་པས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་བཞི་དང་། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་དངོས་ལ་གསུམ་
 ལས། དང་པོ་སྲིད་པ་མཐའ་མའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་ལ་ལྟོས་པས་**སྟོབ་མ་**ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་། གཉིས་པ་**བསེ་རུའི་**རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་
 པའི་**ལམ་ཤེས་གང་**ཡིན་པ་དང་། །གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་
 ཤེས་ལ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ཆོ་**འདིར་**ནད་མེད་པ་སོགས་དང་། ཆོ་**གཞན་པའི་**

ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་དང་མི་འབྲལ་བ་སོགས་ཀྱི། །པན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་
ལམ་དང་། །གཉིས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་
དང་ནི། །གཉིས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དངོས་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཟག་བཅས་སྒྲོམ་
ལམ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མོས་པ་དངོས་
ནི། མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། །གཉིས་པ་དེའི་པན་ཡོན་བསྟོན་པ་དང་བཀྱར་བ་
དང་བསྐྱགས་པ་གསུམ་དང་། །གཉིས་པ་བསྟོན་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་གསུམ་པ་རྩེས་
སུ་ཡི་རང་བ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲུབ་མེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་དག་གོ། །གཉིས་པ་
ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། །གཉིས་པ་
ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཞེས། །བྱ་བ་མོས་པ་ནས་འདྲིའི་བར་ལྷ་
བོ་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་མོ། །འདྲི་དག་གིས་ལམ་ཤེས་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་ཅི་རིགས་
ཀྱིས་མཚོན་པར་རྣམ་བཤད་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྟེན་དང་བསྟན་བཤད་
སྒྱུར་བ་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། །ལམ་
ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འབྲས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་
མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་དགྲ་བཤད་པ་ལ་བཞི། དང་པོ་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རང་གི་
རྒྱ་མཚན་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་སྟེ་མི་གནས་
པའི་གཞི་ཤེས་དང་། །གཉིས་པ་སྲིད་རྩེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་དང་
ལྷན་པས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བ་དང་། །གཉིས་པ་ཉེ་རང་གི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་
བསྒྱུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་དེ་གཉིས་དང་
བྲལ་བས་འབྲས་ཡུམ་སྒྱུབ་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པས་དེ་ལས་རིང་བའི་གཞི་
ཤེས་དང་། །གཉིས་པ་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པས་ཐབས་མཁས་
ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཤེས་ཉིད་དང་། །གསུམ་པ་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་དང་
གཉིན་པོའི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་དང་བྲལ་
བས་ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། །གཉིས་པ་ནི།

ཐབས་ཤེས་དེས་ཟིན་པས་གཉིན་པོའི་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དག་དང་། །བཞི་
 བ་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་ལ་གསུམ། དང་པོ་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་དངོས་དང་། གཉིས་
 པ་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། །**ཉག་ཤེས་པ་རྟེན་དང་**
བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་ནི། **ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་ཉག་ཐོས་ཉན་ཐོས་དང་**
རྒྱལ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉག་ཐོས་ཐོས་ཐོས་ཐོས་དགའི་དངོས་བསྟན་
ཤུགས་བསྟན་གཉིས་ཀས་མཆོན་པར་རྒྱལ་བཤད་གསུངས་སོ། །**ཉེ་དེ་འབྲས་**
ཀྱན་ཤེས་ཉིད་ཏུ་འདོད་དོ། །ད་ལྟོ་འདི་སྤེལ་སྒྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་
 འཇུག་གཞན་ལ། མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཀྱི། །ཞེས་ཡོད་པར་གསེར་
 བྲེང་རྒྱལ་བཤད་རྟོགས་སྤང་གསུམ་གར་གསུངས་སོ། །རྩོམ་པའི་དཔེ་པོ་ད་
 བ་ལྟེན། སོགས་ཀྱི་སྒྲ་ཨ་ཉིད་དོན་ཡིན་པས་དང་པོ་དང་མཆོག་ལ་བྱེད་ཅེས་
 པ་དང་། གོ་མི་འཆི་མེད་ཀྱི་སྒོ་བ་མ་རྒྱལ་གྱིས། སོགས་སྒྲས་རང་རྒྱལ་བསྟེ་
 ཟེར་བ་ལ་ཅིག་གིས་བཀག་ཚུལ་སོགས་གསེར་བྲེང་དུ་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་
 སྒྱུར་བཞིའི་ལུས་རྒྱལ་པར་བཤད་པ་ལ། གཉིས་ལས། དང་པོ་དབང་དུ་བྱ་བ་
 རྒྱུ་འབྲས་ལ་གཉིས། དང་པོ་དབང་དུ་བྱ་བའི་རྒྱ་རྒྱལ་རྟོགས་སྒྱུར་བ་ལ་གཉིས།
 དང་པོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱལ་རྟོགས་སྒྱུར་
 བ་སྒྱུའི་རྒྱལ་བཞག་ལ་ལྟ་ལས། དང་པོ་**རྒྱལ་པ་དང་།** གཉིས་པ་**སྒྱུར་བར་ལྷུང་**
 པ་དང་། **བཅས་རྒྱལ་དང་།** །ཞེས་པས་སྒྱུར་བ་བསྒྲོམ་པ་དང་དགེ་ཅུ་གསོག་
 པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་ལོ་ཞེས་རྒྱལ་བཤད་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སྒྱུར་
 བའི་**ཡོན་ཏན་དང་།** བཞི་བ་སྒྱུར་བའི་**སྒྱུར་དང་ནི།** ལྟ་བ་སྒྱུར་བའི་**མཆོན་**
ཉིད་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་སྒྱེ་རིམ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
 སྒྱུར་བ་སྒྱེ་གནས་ཀྱི་སྐབས་**ཐར་ཆ་དང་།** གཉིས་པ་སྒྲིན་པའི་སྐབས་**ངས་**
འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། གསུམ་པ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སྒོ་བ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
 དགེ་འདུན་གྱི་**ཆོགས་དང་།** བཞི་བ་གང་གི་སྒོ་མ་རིམ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་

སྲིད་དང་ཞི་བ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དང་། གཉིས་པ་ཞིང་དག་སྐྱ་ན་མེད་
པའི་སྒྱུར་བ་དང་ནི། གསུམ་པ་༼ག༽ནམ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་
པ་མཚོན་པར་གསེར་བྲེང་ལས་གསུངས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་རོ། ༼༼ཁ༽གཉིས་པ་
བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་ནི། ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་འདིས་ནི་གཉིས་པ་དང་ཐ་མ་
གསུམ་གྱིས་ངོ་བོ་དང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དང་རྟེན་དང་སྤང་བྱ་དང་
ཤེས་བྱ་དང་ཕན་ཡོན་སོགས་ཀྱིས་༼ག༽ཐབས་མཁས་སྒྱུར་བ་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ནོ། ༼༼ང༽གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཅེ་སྒྱུར་ལ་བཞི་ལས།
དང་པོ་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་ལ་བཞིའི། དང་པོ་ཅེ་སྒྱུར་དེ་ཡི་རྟོགས་གང་རུང་
ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་བྱོད་དང་། རྣམ་འཁེལ་བཅུ་དྲུག་ཆང་བའི་ཆ་ནས་ཅེ་མོ་
དང་། མཁྱེན་གསུམ་རྗེས་མཐུན་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་གཞན་དོན་ལ་
མི་བྱེད་པའི་ཐབས་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་བཟོད་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་དགེ་རྩ་
ལ་ཡི་རང་བའི་དོན་ལ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ཆོས་མཚོག་དང་། གཉིས་པ་
དང་གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་ཞེས་བྱ་དང་སྒྲོམ་པ་ཞེས། བྱ་བའི་ལམ་ཅེ་
སྒྱུར་གཉིས་ནི་སོ་སོ་ལ། སྤང་བྱ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞི་ཡི། གཉིན་པོ་
རྣམ་པ་བཞི་བཞི་དང་ནི། བཞི་བ་བར་ཆད་མེད་ཅེ་ལོག་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་
ལ་གཉིས། དང་པོ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་ཅེ་སྒྱུར་དང་། གཉིས་
པ་བསལ་བྱ་ལོག་པར་བསྐྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། ཅེ་མོའི་ཆོས་བརྒྱད་དོ། གཉིས་
པ་བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་ནི། དང་པོ་བདུན་གྱིས་ངོ་བོ་དང་ཐ་མས་སྤང་བྱའི་སྒོ་
ནས་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཚོན་ནོ། གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་ལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་མཐར་སྒྱུར་ལ་གཉིས། དང་པོ་བསྟན་བཤད་སྒྱུར་བ་ནི།
དྲུག་དང་དྲུག་དང་གཅིག་གིས་རིམ་པ་བཞིན་ངོ་བོ་དང་གནས་སྐབས་དང་
དག་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཐར་གྱིས་སྒྱུར་བ། མཚོན་ནོ། གཉིས་པ་མཚོན་བྱེད་
ཀྱི་ཆོས་ལ་དཀོན་མཚོག་གསུམ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ལྷག་

མ་རྒྱལ་པ་བཅུ་ལྔ། གཉིས་པ་བརྟན་པའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲིབ་པ་ལ།
 བརྟན་བཤད་སྒྲིབ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མངོན་ཚྭ་གས་བྱང་ཆུབ་
 པའོ། གཉིས་པ་དབྱེ་ན། རྫོག་པ་མི་འདྲ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་
 ལ་རྫོག་པ་ཐ་དད་པ་རྒྱལ་པ་བཞི་ལོ། གསུམ་པ་ཆོས་སྒྲིབ་ལུས་རྒྱལ་པར་བཤད་
 པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་དང་། ལོངས་སྒྲིབ་ཚྭ་གས་པའི་སྒྲིབ་དང་བཅས་པ་དང་། །དེ་
 བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་སྒྲུལ་བའི་སྒྲིབ་དང་ནི། ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་
 དང་ཞར་བྱང་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །དབྱེ་བ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲིབ་རྒྱལ་པ་
 བཞིན་ནི་ཡང་དག་པར་བཟོད་དོ། །ཉི་ལྔ་དག་ལྟན་གྲགས་ཆ་རྒྱལ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
 གསུམ་མཛད་པ་དང་བཞིན་བྱས་ལ། ཆོས་སྒྲིབ་ཞེས་པ་བརྟན་བཤད་སྒྲིབ་པའི་
 ཆོག་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་ཡང་བཞིན་པར་རྒྱལ་བཤད་གསུངས་པས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་
 སྒྲིབ་དང་གཉིས་ཀར་སྒྲིབ་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བས་བསྒྲུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི།
 ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཆོག་ལེའུ་བྱས་པ་དང་བོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དངོས་བོ་
 བརྒྱད་ཅུ་བསྒྲུས་པའི་ཕྱིར་ལུས་མངོན་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོག་ལེའུར་
 བྱས་པ་ལྟག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བདུན་ཅུ་
 ཅུ་བསྒྲུས་ནས་ལུས་རྒྱལ་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྒྲུས་པ་དང་རྒྱལ་
 པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལུས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། བསྒྲུས་
 པའི་དོན་ཀྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་རྒྱལ་པ་ནི། བརྟན་བཅོས་མཛད་པ་བོ་
 བྱམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་
 བ་ལ་སོགས་པས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་འཆད་པར་འཇུག་བའི་ཡན་ལག་རྒྱལ་
 བཤད་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་མཐའ་དག་གིས་དེ་འཆད་པས། རྒྱལ་བཤད་
 ཀྱི་ཅ་ཆོག་དེ་དག་རྒྱལ་པར་བཤད་པས་ལུས་འདི་བཤད་པར་བསམ་ཏེ། ཡན་
 ལག་རྒྱལ་བཤད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་། རྫོག་པའི་ཉིས་པར་འཇུག་དུ་དོགས་ནས་
 ཆོག་རེ་རེ་ནས་རྒྱལ་པར་མ་བཀོལ་ལོ། །

ཞུར་ལ་སྒྲོང་སྒྲོང་ལ་དོགས་པ་གཙང་པ།

གསེར་མེད་དུ་ལུས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲོས་སྒྲོང་ལ། བྱ་ཤིག་ལས་སྐྱབ་
པ་དང་། སྒྲོར་བ་ལན་གཉིས་དང་། གང་ཟག་ལན་བཞི་བྱས་པས་སྐྱབ་པ་
ཡི་ནི་ཉེན་ལྷུང་བ་དངས་པ་བཀག་ནས། དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་དང་། ཉེན་གྱི་
བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། ཞེས་པ་གཉིས་བསྟན་ནས་དུག་བྱས་ལ། རྟོག་པ་ལན་
བཞི་དང་། སྒྲོམ་ལམ་སྐབས་གཉིས་པ་བཞི་བ་ལྟ་བུ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་
བྱ་ཤིག་ལྟར་བྱས་ནས། དེའི་སྒྲོང་དུ་རྩ་བར་མིང་ཅམ་ཡོད་པ་གདམས་ངག་
དང་། གཉེན་ཆོགས་གཉིས་དང་། མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་འབྲེལ་བར་མིང་ཡོད་
པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རིགས་དང་། སའི་ཆོགས་སོགས་ལ་སྒྱུར་དགོས་པར་
གསུངས་ནས། ཚུལ་དེ་ནི་ལམ་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་སྒྱུར་རོ། ཞེས་
མཐོང་ལམ་སྒྲོར་ལམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བར་གསུངས་སོ། མཐོང་ལམ་
ལན་ལྟ་དང་། སྒྲོར་ལམ་ལ་སྐབས་དང་པོ་དང་གཉིས་བའི་ཉན་རང་གི་སྒྲོར་
ལམ་གཉིས་དང་བཞི་བའི་སྒྲོར་ལམ་སྟེ་བཞི་ཉི་ལྔར་ལྟར་དང་། དེ་སྒྲོང་སྐབས་
ལྟ་བའི་སྒྲོར་ལམ་བསྟན་པ་བྱ་ཤིག་ལྟར་ལ། དེར་བློད་དང་རྩེ་མོ་བཟོད་བཅས་
དང་། ཞེས་པ་གསུངས་ཀྱང་། བོད་དུ་གང་ཟག་ལ་སྒྱུར་བ་དང་ནང་འགལ་
བས་མ་གསུངས་པར་ལྟ་བྱས་ལ། ཆོག་གསལ་ལས། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དག་
ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་པས་སྒྲོས་བར་ལྷུང་བ་སྒྲོར་བའི་ལམ་ཉིད་བརྩ་
གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་འདིར་ཅི་ལྟར་འཐད་ཅེས་པའི་བརྩ་གསུམ་
ནི། བྱ་ཤིག་ལས། དེ་དག་གི་སྒྲོང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་བ་དང་རྟོགས་པའི་
ཆོས་དུག་གི་དང་པོ་བཞི་དང་། བོ་འཇུག་དང་། སྒྲོད་པ་བཀག་པའི་སྒྲོར་བ་
དང་། དབང་བོ་ལྟ་བུས་ལྟ་དང་། སྒྲོར་བ་ཉི་ཤུའི་ཁ་ཅིག་དང་། མཐར་ཁྱིས་བྱ་
བ་རྣམས་བསྟན་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་བོ་འཇུག་དང་། ཞེས་པ། འབྲེལ་བར་སྐྱབ་པ་

སྤྱི་འཕྲིན་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་དང་། ཞེས་པ་དང་། སྦྱོང་པ་བཀག་པའི་ཞེས་པ་འབྲེལ་བར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ནི་ཞེས་པས་ཡིན་ལ་ཆོག་གསལ་དུ། གང་ཟག་དང་སྦྱོར་བའི་སྒྲིམ་སྦྱོང་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་ལ་སྦྱོར་བ་རུ་ངོ་། །སྒྲིམ་སྦྱོང་འདི་དག་ནི། ཉི་ལྔ་དང་ལས། སྦྱོར་མཐོང་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིམ་སྦྱོང་དངོས་སུ་བཀོད་ནས། འདི་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་འདིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པར་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དང་དེ་དག་གི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བའི་བྱུང་པར་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་བཏགས་ཤིང་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པའོ། །

ཞར་བྱང་མདོ་རྒྱན་ཐུར་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་གཙང་པ།

བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས། རྒྱན་སྣང་དུ་དགོས་འབྲེལ་ཀྱི་འོག་རྒྱ་སྤྱོད་གཞི་གསུངས་པ་དང་བསྟན་ནས། སྐབས་དེར་ཡུམ་བར་བའི་སྤྱོད་གཞིའི་འབྲེལ་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། བསྟན་དོན་ཀྱི་ཡང་དག་བཤད། ཅེས་པ། ཤེལ་བ་ལ་སོགས་པས་ཡུམ་མདོ་ལས་བཤད་པར་བྱས་ནས་ཡུམ་པར་བའི་ལེའུ་བརྒྱད་ཀྱི་མཆོམས་ཕྱེ་ནས་དངོས་བརྒྱད་དང་སྦྱར་བ། གསེར་སྤྱོད་ལས། མདོས་འདི་ལྟར་བཤད་པ་སྐབས་དང་འབྲེལ་དཀའ་ཞེས་བཀག་གོ། །གསེར་སྤྱོད་དུ་ནི། ཆོག་གསལ་ལས། ད་ནི་བསྟན་པའི་དོན་དང་ཆོག་གི་དོན་ཀྱི་བར་སྐབས་འདི་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་བདག་གིས་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ་ཆོག་ལེའུ་བྱས་པ་དང་།

འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང་། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་བཤད་
པ་གཉིས་བྱས་ནས་དང་པོ་ལ་མདོ་དང་སྐུར་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་སྤོང་
གཉིས། དང་པོར་སྤོང་གཞི་བྱམས་ཁྱུས་རྟག་ཆོས་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུར་ལྷ་
རྒྱན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་བསྟུས་ཟེར་པ་སོགས་ཆོག་གསལ་གྱི་བཤད་པ་བཀོད་
ནས། ཕྱི་མ་གསུམ་རྒྱན་སྤང་སྤོང་གཉིས་ཀར་མ་བསྟུས་གསུངས་ལ། ལེའུ་
བརྒྱད་མ་དག་སྤོང་སྤོང་བཞིར་བྱིན་ཅི་ལོག་སྤོང་བ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་
ལས་དང་སྐུར་ལ། ཉི་སྤང་ལས། དེའི་ལོག་ཏུ་བྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་ལ་རབ་ཏུ་
འདྲིལ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་མཆོམས་བྱེ་བས་
སྤུ་མ་བཞི་འདྲ། ཞེས་བྱམས་ཁྱུས་མ་བསྟུས་པ་བཀག་ལ། ལ་ཅིག་སྤོང་གཞི་
མ་བསྟུས་ན། ཉི་སྤང་ལས། འདི་སྤྲད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྲེད་པ་ནས་
བཅུམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་
ན་ཞེས་སོགས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་རྟོགས་དཀའ་བའི་དབུ་ཞབས་ཀྱི་དོན་
ཅམ་བསྟུས་པ་ལ་དགོངས་ཏེ། བྱ་ཤིག་ཏུ་སྤོང་གཞིར་སངས་རྒྱས་མང་བོས་
སྦྱེས་བསྐྱར་བ་དང་བྱང་སེམས་མང་བོ་འདུས་པར་གསུངས་པ་ཡུམ་བཤད་པ་
རྫོགས་པར་འདྲིལ་རྟེན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། དེ་ན་ཡོད་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་མང་བོར་བསྟན་པའི་
ཆེད་ཡིན་པར་འཕགས་པའི་གསུངས་པ་ལེགས་ཞེས་གསུངས་ནས། རིན་
ཆེན་སྦྱོན་མེ་དང་། འབྲུམ་འབྲེལ་སོགས་སུ་མཆོད་བརྗོད་དང་སྤོང་གཞི་སྐུར་
བ་དང་། མཆོད་བརྗོད་དང་དགོས་འབྲེལ་མདོའི་བཤད་པ་དངོས་མིན་པས་
བཀག་ནས། དེའི་ཕྱིར་མདོ་དང་རྒྱན་སྐུར་ནས་འབྲེལ་བ་ལ་སྤོང་གཞི་བཤད་
པར་རིགས་མོད་རྒྱན་ཟུར་དུ་འཆད་པ་ལ་ཡང་སྤོང་གཞི་འགོད་པ་ནི་ཏ་ཅང་
བཤད་པ་ཞེས་པའི་སྦྱོན་ཡོན་དོ། ། ཞེས་པ་བྱ་ཉ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། བྱ་ཤིག་ལས།
འདིར་སྤོང་གཞི་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། ཞེས་དང་། ཉ་ཤིག་ལས། གཉིས་པ་

ལ་གཉིས། ཚེས་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྲིང་གཞི་བཤད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོན་ནི་རྒྱན་སྤང་དུ་མདོ་རྒྱན་གཉིས་ཀའི་ཆིག་དོན་
རྒྱུར་ནས་འགྲེལ་བས་དེར་སྒྲིང་གཞི་དང་། ལེའུ་ཐ་མ་གསུམ་སོགས་བཤད་
པར་རིགས་མོད། འགྲེལ་བ་འདིས་རྒྱན་གྱིས་དོན་བྱུར་དུ་འཆད་སྐབས་སྒྲིང་
གཞིའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཏུ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་སྒྲོན་ཡོད་ཅེས་པའོ། །སྒྲོན་
དེ་མེད་དེ། སྒྲིང་གཞི་རྒྱན་གྱི་རྩ་བའི་མདོ་དང་པོར་བྱང་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
བེར་ན། ཐ་མ་གསུམ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲོན་བཅའ་ཚུལ་དང་གཏད་པ་ཡིན་པས་
ཤོད་ཅེས། དེས་ན་དེ་དག་མ་བཤད་པའི་སྒྲོན་ཡོད་ཅེས་བཀག་གོ། །ཉེ་ཀ་
ལས། ཡང་སྒྲིང་གཞི་ཞིང་དག་པས་གཙོ་ཆེར་བསྟུས། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་
གྱིས་བསྟུས་པའང་ཡོད་དོ། །ཉེ་ཀ་ཏུ་དང་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ཡོངས་
འཛིན་གྱིས་བསྟུས། གཏད་ལེ་དེ་ཡི་རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་གྱིས་བསྟུས་གསུངས་
སོ། །འོན་ཀྱང་བྱམས་ཁུས་ཐ་མ་ནི་ཤེད་དང་ཨ་ལྷ་ལས་འཕྲིན་ལས་དང་རྒྱུར་ལ།
སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་བསྟུས་དོན་འགྲེལ་པར་མ་བསྟུས་སོ། །འཕགས་པས་ཀྱང་རྒྱན་
དང་མ་རྒྱུར་རོ། །ཞེས་པ། གསེར་ཕྱིང་དུ། དེའི་རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་ཡོངས་
གཏོད་དང་པོ་རྒྱུར་གྱི་ཐ་མ་མིན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཐལ་ཆེར་གྱི་སྒྲིང་
གཞི་དང་། རོན་བཟང་གིས་སྒྲིང་མ་བསྟུན་ཚུལ་སོགས་རྒྱན་གྱིས་བསྟུས་པར་
ཐལ་བས་བཀག་ལ། ཤོད་དུ་ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་ཉི་ལྔ་དག་གི་བྱམས་ཁུས་འཕྲིན་
ལས་དང་རྒྱུར་ཞེས་པའང་དེ་ལ་ཡིན་འོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་རྒྱན་རྒྱུར་བ་ན་
ཁ་ཅིག་ཆིག་བེན་དང་། ཁ་ཅིག་ཆིག་གིས་མ་བེན་ཀྱང་རྒྱ་མཁོན་སྤང་བས་
རྒྱུར་རིགས་མོད། བྱང་ཚུབ་རྒྱས་བཤད་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པར་རྒྱུར་བ་ལྟ་
བུ་ལ། དེ་སྒྲོན་པའི་རྒྱ་མཁོན་མེད་པ་དང་། རོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་མེད་དུ་མི་
སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་རྒྱན་དུ་ཆིག་དོན་གང་ལ་མ་ཐོན་པ་དང་། རྒྱན་ན་ཡོད་པ་ད་ལྟའི་
མདོར་མི་སྤང་བ་དེ་ལྟར་རྒྱུར་ཞེས་པའི་ཚོད་ལན་ནི། མདོ་རྒྱུར་བའི་རྒྱ་མཁོན་

མེད་པ་ལྟར་སྤང་བ་ནམས་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་ཏུ་སྐྱར་བའི་
རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཡོད་པའི། དང་པོ་ནི། དྲང་ཚུབ་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུ་རིམ་བཞིན་
སྐྱར་བ་ན་སྔ་ཕྱིད་ཤུགས་ཀྱིས་སམ་འབྲེལ་གྱིས་དེ་ལ་སྐྱར་བར་གོ་བ་དང་།
གཉིས་པ་ནི། རྩི་བཅུན་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐྱར་བས་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་པ་ལྟ་བ་
ལ་པའི་ལུང་གིས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁ་ཅིག་ལྷན་བསྐྱུས་ལ།
ཁ་ཅིག་གཙུག་པོ་བཞུགས་པས་འཁོར་ཁར་ལ་བསྐྱུས་ཤིང་། ལུང་བསྟན་སོགས་གོ་
སླ་བས་མ་བསྐྱུས་ཞེས་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

འདིར་སྤང་གཞི་སོགས་ལེའུ་བཞི་གོ་སླ་བས་མ་བསྐྱུས་ཞེས་པ་རྒྱན་
དང་མ་སྐྱར་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་དག་གི་བཞུགས་དོན་རྒྱན་གྱིས་མ་བསྐྱུས་
པ་མིན་ཏེ། ཆོས་གསལ་ལས། དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྐྱབས་བརྒྱན་ཆར་གྱི་དོན་
རྒྱུགས་པར་སྐྱར་ཡང་སྒྲོས་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའོ། །དེ་བས་ན་
ངས་པར་ཡང་དག་རེ་རེ་ལ་དོན་མཐའ་དག་ནམ་པར་བཞག་བར་བྱའོ། །ཞེས་
དང་། ཡིག་ཆར། བཤོའི་ཆོས་དོན་མ་ལུས་པར་དངོས་སུ་བསྐྱུས་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྐྱེད་ནས་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བར་གྱི་མདོ་ནམས་བསྐྱུས་དོན་གྱི་ཁྱད་བ་དང་པོ་གཉིས། དེ་
ནས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་གཉིས་དང་། འོག་གི་སྐྱབས་བྱུག་དང་། གསུམ་
ཀྱི་ཆོག་ལའང་སྐྱར་དགོས་ཏེ། སྤང་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ལུས་རྒྱས་བཤད་ཅམ་
དང་སྐྱར་ལ། རྒྱན་སྤང་ཏུ་ཡང་དེར་སྐྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཐོབ་བྱ་ནམ་མཁུན་བཤད་པ་ལས་མཚམས་སྐྱར་བ།

གཉིས་པ་ཆིག་དོན་ལ། ཐོབ་བྱ་མཁུན་པ་གསུམ། ཉམས་ལེན་སྒྱུར་བ་
 བཞི། འབྲས་བྱ་ཆོས་སྒྱུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐོབ་བྱ་
 རྣམ་མཁུན། དེ་ཐོབ་བྱེད་ལམ་ཤེས། དེ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་གྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་བཟོད་པས་མཆོམས་སྒྱུར་བ། ཆོས་བརྩ་རྒྱས་
 བཤད་པ། སྐབས་བསྟུ་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་བསྟུས་པའི་**
དོན་ལུས་རྣམ་བཞག་**ཀྱན་བསྟན་ནས་**དང་པོར་ཞེས་པ་བྱ་དང་གཡག་གཞོན་
 སོགས་སྐབས་བརྒྱད་གྱི་དང་པོ་དང་། ཉོགས་སྤང་དུ་དངོས་པོ་བརྒྱད་གྱི་དང་
 པོ་དང་། གསེར་གླིང་བས་མཆོད་བཟོད་དང་ལུས་གྱི་མཁུན་གསུམ་གོ་རིམ་མི་
 མཐུན་པའི་ལན་དུ་བྱས་པ་དོན་མིན་ནོ། །ཉ་ཀྱི་ལྟར་གསེར་ཕྱིང་དུ་མཁུན་
 གསུམ་གྱི། **༡༨༥** དེ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་**བྱང་ཚུབ་སེམས་**
དཔའ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་**བྱང་ཚུབ་**འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་
 གཤེགས་པའི་**རྗེས་སུ་**མཐུན་པར་**འཐོབ་པར་འདོད་པས་**སོ། །**༡༩༥** དེ་དགོས་
 ཏེ། དེའི་ཐོབ་བྱའི་**འབྲས་བྱའི་**གཙུག་པོ་**ཡིན་པའི་**ཕྱིར། **༡༩༦** མདོན་ཉོགས་མ་
 ལུས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་མཐར་**རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་**
མཁུན་པ་ཉིད་འཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ། །**༡༩༧** དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དེ་བཟོད་བྱར་སྟུང་པའི་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལུས་རྣམ་
 བཞག་རྣམས་**རྣམ་པར་**ཏེ་བྱེ་བྲག་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་**སྟོན་པ་བཤད་པར་**
བཞེད་དེ། ༡༩༨ འདི་ནི་བསྟུས་དོན་གྱི་བཤད་པ་རྫོགས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ལ་
 འདུག་པ་དགོས་པའི་སྟོན་པ་མཆོམས་སྒྱུར་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་
 དུ་དེ་སྟུང་པའི་ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྟོན་པ། ཞེས་པ། རྣམ་
 མཁུན་བཤད་སྐབས་ཆོས་བརྩ་ཙམ་འཆད་པ་ཅི་ཞེས་པའི་ལན་དུ། ལུས་རྣམ་
 བཞག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྟོན་པ་རྣམ་མཁུན་མཆོན་པར་བཞེད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆོས་བརྩས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་སྒྱུར་ནས། ལ་ཅིག་གིས་

ཆིག་དེ་སྐབས་འོག་མ་བདུན་ལ་སྐྱར་ནས། མདོན་རྟོགས་རང་རང་གི་མཆོན་
བྱེད་གྱི་ཆོས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ་
བཤད་པས་ལྷག་མ་གོ་མི་རུས་པ་རྒྱན་གྱི་གདུལ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་འོག་སོགས་གྱི་དོན་མི་ཤེས་པ་འོག་སོགས་འདུས་བས་བ་སྐྱང་མཆོན་ཡུལ་
མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཆིག་དེ་འོག་མར་མི་སྐྱར་གསུངས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཆོས་བཅུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་འདོད་གྱི་
བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། བསམ་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་གདམས་
ངག་གདམས་དོན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྐྱབ་པ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། རྩེ་ཡབ་
སྲས་གསུམ་གྱིས། སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་བྱས་པས། དང་པོ་སྤྱི་དོན་
ནི། འགྲོ་བ་རིགས་རྒྱལ་གི་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་གསར་སྤྱོད་པར་སེར་ར་
སྟོན་སྤྱད་དང་སློབ་སྤྱིང་བའི་ཡིག་ཆར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་ཡི་དྲགས་ལ། རོལ་
མཚར་ཟ་མ་ཉོག་བཀོད་པའི་མདོ་དང་། ལྷ་མ་ཡིན་ལ། བཟན་དར་བའི་སྤྱི་
དོན་ལས། རྒྱ་ཆར་རོལ་བ་ལས་དེའི་ཆེ་ལྷ་སྤྱད་གཞོད་སྤྱིན་དང་བྱི་ཟ་དང་
ལྷ་མ་ཡིན་དང་ནམ་མཁའ་ལྗིང་དང་སྟོ་འབྲེ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་གངས་ལས་
འདས་པ་དག་གིས་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་པ་དངས་སོ། །སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་རྟིང་གཉིས་ཀར།
འགྲོ་བ་རིགས་རྒྱལ་གི་ལུས་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་གསར་སྤྱོད་ཀྱང་། ངན་
སོང་གསུམ་གྱི་རྟེན་ལ་མེད་དེ། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱིས་པ་ན་རྒྱལ་སྲས་དང་

བདེ་འགྲོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས། སྤྱོད་འདུག་ལས། དྲང་ཚུབ་སེམས་སྦྱོར་
 གྱུར་ན་སྐད་ཅིག་གིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ལ། ར་ར་ཀ་ཞེས་པ་དགའ་བ་
 དང་སྦྱབས་མེད་པ་སོགས་སྐད་དོད་ཀྱིས་ཀྱང་འགྱུར་པས་དེ་འདྲའི་ལུས་ཉིན་
 ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་དཔྱལ་བ་པ་དང་སྤྱོད་སོགས་མིན་ནོ། ར་ར་འགྲོ་བའི་ཉིན་
 ལ་དེའི་གདགས་གཞིའི་སྤང་བོ་ལྷ་འདྲིལ་དགོས་པས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེའི་
 སེམས་ངན་འགྲོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་མནར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། སེམས་ཉིན་
 ལ། གསེར་སྤང་ལས་རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
 པའི་སྦྱིང་རྩེ། དྲང་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་གསུམ་གསུངས་པ། སྦྱོར་བའི་
 སེམས་ཉིན་ལ་བྱེད་པ་པར་ཕྱིན་མཆན་ལྟར་རོ། རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་
 གསུམ་ཡང་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཅམ་ཞིག་ཡིན་མོད།
 ཅེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་མ་བཟོད་ནས་དེ་དང་བྲལ་བར་
 འདོད་པའི་སྦྱིང་རྩེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པ་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས།
 བསྐྱེད་བདུས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་བཞིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱོར་མཐོང་ནས་དད་
 པ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་མཐོང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་
 པ་ལྟུང་པ་མ་བཟོད་པ་གསུམ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་ན་སྦྱོར་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
 པ་སངས་རྒྱས་དོན་གཉེར་ཅམ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དངོས་ལ་ཐ་མ་སྦྱིང་
 རྩེ་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དྲང་སའི་རྒྱ་བཞི། རྒྱུན་བཞི། སྦྱོབས་བཞི་ཡང་རྒྱ་
 རྒྱུན་མཐའ་ཚོད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ངེས་པར་མི་དགོས་སོ། སེམས་ཉིན་
 རང་རེའི་སྐྱབས་བཞི་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཉིན་གཉིས་
 སེམས་བསྐྱེད་དང་འདྲ། ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་ཆ་ལ་གསུངས་པས། སྦྱོབ་པའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ས་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དམ་དཔྱད། རྩེ་བཅུན་པ་དང་
 རྒྱུད་ལྷག་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ན་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་
 ཐོབ་དགོས་པར་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱབ་ཀྱང་།

རོལ་མཚོར་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་གསུངས་སོ། །གསེར་ཕྱིང་ལས། བྱང་སར།
ནས། སེམས་པ་ལ་བཞེད་དོ། །ཅེས་བྱ་ཉ་དང་རེད་མདའ་བ་སོགས་ཀྱི་བཤད་
པ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉ་ཀྱི་ལས། བྱང་ས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བཀོད་ནས།
དེས་ན་སྟོན་པའམ་འདོད་པའི་སེམས་བྱང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་སེམས་
ཀྱིས་ཀྱང་སྟོན་ཅིང་འདོད་པ་སྟེ་བྱ་རྒྱུ་གིས་བཤད་པ་འོག་ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་
རོ། །རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་གཞན་སྤྲས་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་གཙོ་བོ་སེམས་ཁོ་ན་
དགོས་ཀྱི་སེམས་བྱང་ཡིན་པ་མེད་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་སེམས་
སེམས་བྱང་གང་ཡིན་ཡང་རུང་བཤད་ཟིན་འཆད་འཇུག་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆང་
བའི་སྟོ་ཞིག་མཚན་གཞིར་བཟུང་དོ། །ཞེས་དང་། ཉི་ཟེར་ལས། མདོ་སྟེ་རྒྱན་
ལས། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པ་
སྟེ། །ཞེས་འདུན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་སེམས་པ་ལ་བཤད་པ། །ཞེས་དང་།
རྟོགས་སྤང་ལས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ལྟར་ན། །ནས། སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་བྱང་དུ་བཞེད་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་
ཏུ། གསེར་ཕྱིང་ལས། རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། །ནས། སྐྱེ་
མཆེད་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུག་སྟུང་མོ། །ཞེས་པས། རང་གཞན་ཀྱི་དོན་
གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་དོན་གཉིས་ཀྱི་སེམས་པར་བྱེད་པའམ་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་སེམས་འབྱུང་བ་དང་། བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་པ་
མིན་ཞེས་བཀག་པ་ཡིག་ཆར་གསལ་ལོ། །འཕགས་པས་ངོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་དང་། གཞན་དོན་དུ་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉིས་ལ་བཅོས་མིན་ཀྱི་ཐྱོང་
བ་མ་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པའི་མཚམས་ཤེས་ཕྱིར་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བཤད་ནས། ཅ་
བར་འདོད་པའི་མིང་བཏགས་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤངས་པ་ལྟར། བཅུན་གྲོལ་སེང་
བཟང་ཨུ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། ཆོག་གསལ་དུ། འགྲེལ་བར། སེམས་
བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ། །ཞེས་པའི་དོན་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་གཙོ་བོར་བསྟན་

པ་འདུན་ལྡན་སོགས་དང་། སྦྱིན་པ་དང་ལྡན་པ་སོགས་གྲོགས་ལ་བཏགས་
 རས་དང་། ཐ་མ་གཉིས་འབྲས་བྱ་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་ཟེར་བ་དགོངས་པར་
 མ་སོང་བར་གསུངས་སོ། །བྱད་རྩ་གིས་སེམས་བསྐྱེད་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་
 ཀ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཤེའི་བས་ཡིད་དང་འདུན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་
 འདོད་པ་འཕགས་སེང་གི་ཚོད་ལན་དེ་དག་གིས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྟོན་
 གཉིས་ལྡན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། །ཞེས་པས་སེམས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པར་
 བརྟེན་པས་བཀའ་གོ། །དེས་ན་སྤར་ཐོགས་མེད་སྦྱ་མཆེད་སེམས་བྱུང་དུ་
 བཞེད་པར་འདོད་པ་རང་ལྷགས་སུ་བྱས་ཡོད་ན། གསེར་ཕྱིང་དུ་སྦྱ་མཆེད་གི་
 བཞེད་པ་མདོ་རྒྱན་གི་དགོངས་པར་མ་སོང་བར་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་
 བཤད་དུ་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཚུབ་དོན་གཉེར་གི་བསམ་པ་སྦྱོང་ཚུལ་ལམ་
 རིམ་ལ་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་བདག་
 གཞན་མཉམ་བཞེས་སེམས་སྦྱོང་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ལ་དེའི་རྒྱ་འབྲས་བདུན་ལ།
 ལམ་རིམ་ལས། རྒྱ་འབྲས་བདུན་ནི། རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཚུབ་གི་
 སེམས་ལས་འབྱུང་ལ། རས། རིན་པོ་ལ་ནི་མར་མཐོང་བ་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ་
 བདུན་ནོ། །ཞེས་པར་བརྟེན་ནས་རྒྱ་འབྲས་བྱང་བདུན་འདྲིན་ཟེར་བ། ལམ་
 རིམ་ཆེ་ཆུང་སོགས་དང་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་
 ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རྒྱ་འབྲས་སྟོང་རྩེར་གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། ཐེག་ཆེན་གི་ལམ་གི་ཅ་བ་སྟོང་རྩེར་བསྟན་པ་དང་།
 རྒྱ་འབྲས་གཞན་རྣམས་དེའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱར་འགྱུར་ཚུལ་ལོ། །ཞེས་དང་།
 མར་ཤེས་ནས་བྱམས་པའི་བར་རྒྱར་འགྱུར་ཚུལ། ལྷག་བསམ་དང་སེམས་
 བསྐྱེད་འབྲས་བྱ་འགྱུར་ཚུལ། ཞེས་སོགས་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་ན་གསལ་ལ། ལྷ་
 བ་སྟོང་རྩེ་དུག་པ་ལྷག་བསམ་ཞེས་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་གསུངས་
 པ་བསུབ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །གསེར་ཕྱིང་དུ་སྦྱོན་འདུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་

གཉིས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་དང་ལོ་ཆེན་གྱིས་ས་མ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་དང་། ཆོས་
བཤེས་གྱིས་ཆོ་གས་མ་སྒྲངས་པ་དང་སྒྲངས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་སྟོག་མ་ཐོབ་པ་
དང་། ཐོབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། རྒྱ་ཕྱིན་
བྱུག་ལ་སྟོན་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་འདུན་སོགས་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ་གསུམ་སྟོན་སེམས་དང་།
བཅུ་དགུ་འཇུག་སེམས་སུ་འདོད་པ་ནམས་སྤྲོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་དང་ཞི་བ་
ལྟའི་གཞུང་དང་འགལ་བས་བཀག་ནས། དེས་ན་སྟོན་འཇུག་གཉིས་ནས། བྱང་
ཆུབ་སྐྱབ་པའི་བྱ་བས་ཟིན་མ་ཟིན་གཉིས་ཡོད་པས་འདི་གཉིས་འགལ་ཏེ།
དཔེར་ན་ཡུལ་དེར་འགོ་འདོད་པའི་སྟོ་སྐྱེས་པ་ཅམ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་
དུ་ཞུགས་ནས་འགོ་བའི་བྱ་བས་ཟིན་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་པ། རྣམ་བཤད་ལས།
སྟོན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བ་ནི་ལུང་སྔ་མའི་ཡང་དོན་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་དང་མཐུན་པས། བསོད་
གྲགས་པའི་སྟེ་དོན་ལས། ཆོག་གསལ་དང་སྟོམ་རིམ་དངས་ནས། ཞེས་འཇུག་
སྟོམ་མ་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོན་སེམས་དང་། འཇུག་སྟོམ་ཐོབ་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་དེ་འཇུག་སེམས་སུ་བཤད་ལ། དེ་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་། ལེགས་པར་བཤད་པའི་གསེར་
གྱི་ཕྱོང་བར་ཆོག་གསལ་དང་སྟོམ་རིམ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་ཤིང་།
རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་རྗེས་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ན་ནི། སྟོན་འཇུག་ལས། རྣམ་
སྟོན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་
བ་ནི་གཞུང་གི་བསྟན་ཆོད་ཡིན་ལ། འཇུག་སྟོམ་ཐོབ་ནས་སྟོན་སེམས་མེད་པ་
མི་རིགས་ཏེ། ཞེས། ལམ་རིམ་སོགས་ཀྱི་དེ་ལ་དགག་པ་བྱས་ལ། འོག་དུ་རྣམ་
བཤད་ཀྱི་ཆོག་ཟིན་ལྟར་ན། ཞེས་པ་ནས། སྟོན་སེམས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དང་། འཇུག་སེམས་ཀྱི་ས་

མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་
 ཏོ། །ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་གསེར་སྤང་ལྟར་ན། མཚན་ཉིད་སྤྱར་དང་
 འདྲ་བ་ལ། སློན་སེམས་ཚོགས་ལམ་ཁོ་ན་དང་། འཇུག་སེམས་འཇུག་སྒྲིམ་ཐོབ་
 པའི་ཚོགས་ལམ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་ན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །འདི་
 ཉིད་ཡིད་རབ་ཏུ་དང་བའི་གནས་སུ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་དང་། དེའི་མཐའ་དཔྱིད་
 ལས། རྣམ་བཤད་ལས་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ལས་ལམ་རིམ་
 སོགས་ནས་བཤད་པ་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གཉིས་ཀའི་ཕྱགས་ཀྱི་བཞེད་པར་
 གོའོ། །ཞེས་གསེར་སྤང་རྣམ་བཤད་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་
 ཏོ། །འདིས་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ལམ་མེད་ལ། བདེན་འདྲིན་མདྲོན་ཏུ་གྱུར་
 པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་མདྲོན་སུམ་ཏུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་རྣམ་མཐུན་
 ཏོན་གཉེར་གྱི་བྱུང་འདུན་ཏུ་རེ་བ་དང་སེམས་བསྐྱེད་མདྲོན་གྱུར་ཏུ་ཡོད་
 པས་འཇུག་སེམས་ཡོད་ཟེར། བསྟན་དར་བ་ཡང་པལ་ཆར་འདྲ་སྟེ། དེའི་སྤྱི་
 ཏོན་ལས། འཇུག་སྒྲིམ་ཐོབ་ཅིང་སྟོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་བྱེན་
 པ་ལ་སྟོས་དགོས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ནས། སློན་
 པ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ཡོད། ཅས་
 དང་། སྟོང་ཉིད་མདྲོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་བཙུན་པའི་རོལ་མཚོ་ལས།
 ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གཞིར་བྱས་ལ། སྟོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་
 སུ་བྱེན་མ་བྱེན་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། སྤྱི་མ་འཇུག་སེམས་ཕྱི་མ་སློན་སེམས་སུ་
 འདྲིན་ལ། འཇུག་སྒྲིམ་སྤངས་ནས་སྟོད་པ་ལ་སྟོབ་པའི་ཆེ་སློན་སེམས་མེད་པ་
 ལྷུང་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། ནས། དེས་ན་སློན་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་
 བར་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་སྤངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་མདྲོན་ཏེ། རྒྱུན་མཐའ་

བའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོང་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཀྱང་།
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྟོན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་
སུ་མ་བློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་གཉིས་ཀྱི་
བློན་འདུན་དུ་རེ་བས་དངོས་སུ་མ་བློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་དོན་
གཉིས་ཀྱི་བློན་འདུན་དུ་རེ་བ་དངོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྡུ་མ་བཀག་ནས་
སྟོན་པ་མཉམ་བཞག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སྟོན་སེམས་སུ་
གསུངས་པས་བློན་བྱ་མངོན་དུ་གྱུར་དགོས་པར་འདོད་དམ་སྟུམ་སྟེ་དཔུང། སྟོ་
མང་ཡིག་ཆ་གསར་རྟོང་གཉིས་ཀར་སྟོན་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་
བློན་པ་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་པས། ཕྱིན་དུག་གི་བྱ་བས་དངོས་སུ་བློན་མ་བློན་
ཀྱིས་བཞག་ནས་བློན་བྱེད་བློན་བྱ་གང་རུང་ཞིག་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། དངོས་
སུ་བློན་པ་ཡོད་པར་ལམ་རིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་སྟུབ་སྟེ། སྡུ་མ་རྣམས་བཀག་
ནས་སྟོན་སེམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་བཞག་པ་ནི། རྩི་ཡབ་
སྲས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་གྲུང་བསྐྱིག་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་སྣང་དུ་སྟོན་
པའི་བྱ་བས་མ་བློན་པ་སྟོན་སེམས་ཁོ་ན་དང་། དེས་བློན་པ་སྟོན་འདུག་
གཉིས་ཀ་དང་། སངས་རྒྱས་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པ་དང་། ལམ་མ་ཞུགས་
ན་སྟོན་སེམས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི། གཞན་དོན་དུ་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་པར་
སྟོན་པའི་སེམས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོན་སེམས་སུ་བཞག་གམ་དཔུང།
གཞིར་ཕྱིར་དུ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་ས་བརྒྱུད་ལས་བྱང་བ་དང་། བསྟོམས་སྟོབས་
ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སྐྱས་བརྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། ས་
མཚམས་ཀྱིས་མོས་པ་སྟོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་བཞི་དང་། དེར་རྒྱལ་
སྲས་ལ་ཡོད་པས་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་པ་མི་ཞིགས་ལ། ཞེས་པས་སྤྱི་བྱབ་
གསུངས་ལ། མདོ་རྒྱན་གྱི་དོན་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ཐོབ་བྱའི་སེམས་བསྐྱེད་

སྒྲིན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་ཅིས་པའོ། །བསྐྱེད་ཚུལ་གྱིས་ཕྱགས་རྩི་ལྟ་བུ་སོགས་གསུམ་དང་། བཅོམ་ལྷན་རིགས་རལ་གྱིས་རྩི་བོ་དང་མཉན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་དེའི་གསུམ་པས་བྱབ་ཟེར་བ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་ལ་མི་འགྲུབ་པ་མང་བོ་ཡོད་པས་བཀག་གོ། །ཕན་ཡོན་གནས་སྐབས་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སོགས་གསུངས་ནས། བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་རྩ་ལྟར་སོགས་འཆད་པ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་བཤད་པ་ཡིན་པས་མ་གྲིས་གསུངས་སོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། དུམ་མ་མཚན་ཉིད་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། འཕྲོས་དོན་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་ཡན་ལག་དམིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། **སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་དོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བཅས་པ་**གསུངས་པ་ནི། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་**སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་**མཚོན་བྱ། **ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་རྩྭ་གས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་ལྷན་གྱི་སེམས་བྱད་པར་ཅན་མཚན་ཉིད་དོ།** །རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་ཆུབ་སྡོན་ལ་འབྱུང་ཡང་། ཞེས་པ། གོང་དུ། དེས་ན་འདོད་དོ། །གང་ན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་པོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན་གཞན་གྱི་དོན་དུའོ། །ཞེས་འཆད་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སྡོན་ལ་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ། །**ཅིས་བྱ་བ་གསུངས་**ཞེས་པ་རྩ་བ་དེ་བཤད་

པ་འགོད་པ་དང་། ཉེ་ནི་འཆད་བྱེད་འབྲེལ་པར་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཤེས་དགོས་
ཞེས་གསེར་བྲིང་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས། ཆིག་དོན་
དང་། ཚྱོད་སྤྱོད་ངོ་། །དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུབ་ནས་སེམས་ཅན་
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་
སྐལ་བ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་འབད་པར་བྱའོ་ཞེས་པའམ་སྟུམ་པའི་འདོད་པས་
བྲངས་ཤིང་། རྒྱ་ཁྱེ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཁྱེ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་ལྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གཙུག་པོའི་ཡིད་
གྱི་རྣམ་རིག་བྱང་པར་ཅན་དེ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་ཁྱེ་མཚན་ཉིད།
དབྱེ་ན། སྟོན་པ་དང་འདུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། དེ་རྒྱ་ཁྱེ་
རྫོགས་བྱང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་ལུལ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་
ལས་བྱང་བ་ཡིན་ལ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། མདོ་
རྒྱན་ལས། སྟོན་བཞེ། ནས། དོན་གཉིས་ལྟན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། ཞེས་པ་ལྟར་
སེམས་གང་ཞིག་ལུལ་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་དོན་གཉིས་སྤང་བ་ཅན་འབྱུང་
བ་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཁྱེ་རི་ལྟར་ན་དེ་སྟེ་བྱོད་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ཡིན་པར་འཇུག་ཏེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཁྱེ་ཞེ་ན་ཁ་ཅིག་སེམས་བསྐྱེད་
འདོད་པར་བཞག་པ་ལ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་ཚྱོད་པ་ཁས་ལེན་
མེད་པ་ཡིན་ཟེར་བ། རྣམ་བཤད་དུ་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་
དུ་བཞག་པར་ཚྱོད་པས་སྟོན་མེད་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱ་མིང་
འབྲས་སུ་དང་། གྲོགས་མིང་གྲོགས་ཅན་ལ་བཏགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་
པ་སེམས་བྱང་ཡིན་པས་སེམས་བསྐྱེད་མིན་པ་བདེན་མོད་གྱི་འདིས་ལན་
གཉིས་ཀའི་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པར་གསེར་བྲིང་གསུངས་སོ། །འོན་

ཀྱང་ཡུམ་མདོ་དང་རྒྱན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་
 པའི་མིང་གིས། (༡)དགེ་བའི་ཆོས་སེམས་ཅན་སྟག་བསྐྱེད་མཐའ་དག་དང་
 བྲལ་བ་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་
 ན་དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་པར་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་སྐྱེ་བས་
 ན་རྒྱ་འདོད་པའི་མིང་གིས་འབྲས་བུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདུན་པ་དེ་རྒྱར་ཡོད་ན་
 སེམས་བསྐྱེད་ངེས་པར་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་སྦྱོད་པའི་ཉིན་དང་། སྦྱོད་པས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་
 བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་
 མཁས་དགོས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། (༡)ཉེ་བར་བཏགས་
 པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་སྟེ་མེད་དེ། ཆོས་གསུམ་ཆང་བས་
 བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལན་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་རོ། །གཞན་དོན་དོན་གཉེར་
 གྱི་འདུན་པའི་མིང་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། (༡)གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་
 རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན་། སྟོན་ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འདིར་
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། གྲོགས་གཙོ་བོ་
 དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྟས་ལྟན་ཅིག་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱལ་
 བོ་འཁོར་བཅས་འགོ་བ་ནི་རྒྱལ་བོ་གཤེགས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །། ཀྱེ་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུ་ལ་སྟོན་པ་དེའི་སྐར་བསྟན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ནི་ཡོད་དེ། །གེ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་ལམ་དང་
 སེམས་བསྐྱེད་ལྟན་ཅིག་སྦྱོད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
 བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་ལམ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་སེམས་
 བསྐྱེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྟོན་དང་གཞུང་ཤིང་དུ་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་པར་
 བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཙོད་ལན་འདི་ཐོག་

མར་འཕགས་པས་བཀོད་ཅིང་། དགོས་པ་ཡུམ་མདོ་ལས། འདི་འདོད་པ་དང་།
དེ་འདོད་པའི། ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོད་པའི་མིང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྒྱན་དུའང་གསུངས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་
མི་དགོས་ཀྱང་སྟོང་རྗེས་མཚན་པའི་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་དུག་དང་ཆུང་འབྲིང་
ཐུན་མོང་གི་བསམ་པ་སོགས་རྒྱར་དགོས་པ་ཤེས་ཕྱིར་གཞན་དོན་འདོད་པ་
དང་། དེ་ནས་གང་བྱས་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱར་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་
པར་ཆུད་པ་གོགས་བྱང་ཆུབ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་
དག་གི་མིང་བཏགས་ལ། ཆོས་བརྒྱའི་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པ་ཡང་
དེ་དག་གི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དམིགས་པ་ལ། རྒྱ་བས་མཚམས་སྒྱར་བ་དང་། ལན་གཉིས།
དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་མ་ཟད་ཡང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་
ཐོབ་བྱའི་དམིགས་པ་(༡)དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་དམིགས་པ་(༡)ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན་(༡)
གཞན་གྱི་དོན་དེ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ། ཅ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་གཉིས།
དང་པོ་ནི། དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་གཞན་དོན་དེ་ནི་ཡུམ་བར་མའི་
མདོ་ལས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ། རྒྱས་བསྐྱུས་གཉིས་ལས་བསྐྱུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་
སྟོན་ས་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་
པར་མ་ཟད་འབྲིང་དང་། དེར་མ་ཟད་བསྐྱུས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ལས་

ཀྱང་། །ཁ། ཡུམ་བར་མ་ལས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་
 པར་གསུངས་པས། མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོག་སྣ་བསྟུས་པར་རེད་མདའ་བ་སོགས་
 བཞེད་ཀྱང་། རང་ལུགས་དོན་སྣ་བསྟུས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
 དང་། ཕྱིན་དུག་ལ་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཟེན་པའི་སློན་ནས་བསྟུབ་པར་སློན་པ་
 དེའི་ཐབས་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དོན་སྣ་བསྟུས་པ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
 ལ་སྐྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱིན་པ་སོ་དང་ལེན་པ་སོ་ལ་སོགས་པས་པར་ཕྱིན་
 ཕྱི་མ་ལྗེའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བསྟུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟར། ཡུམ་
 བསྟུས་པར་ཆོག་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་། དོན་ཆང་བས་མདོར་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་
 ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བརྗོད་དོན་ཅན་གྱི་ཡུམ་རྒྱས་བསྟུས་ཀྱི་ངག་དང་། བར་མ་
 ལས། བྱང་འདས་ལ་འགོད་པར་གསུངས་པས་གཞན་དོན་ཐབས་ཀྱི་སློན་ནས་
 མདོར་བསྟན་པའི་དོན་བསྟུས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་སྐལ་
 བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་། ཕྱིན་དུག་རེ་རེ་མི་མཐུན་
 རྟོགས་སྤངས་པ་ལ་འགོད་པར་གསུངས་པས་དེའི་ཐབས་ཀྱི་སློན་ནས་རྒྱས་པར་
 བཤད་པའི་དོན་བསྟུས་པ་སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པས་ཚུལ་འཆལ་ཅན་སོགས་
 ལྟ་བོ་རྣམས་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་པར་ཕྱིན་ཕྱི་མ་ལྟེན་པར་འདོད་
 པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྟུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ་གཞན་དོན་མདོར་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་སྤར་ལྟར་རབ་དུ་སློན་པ་ལྟར་
 བྱེད་པའི། ཡུམ་རྒྱས་པ་དང་བསྟུས་པའི་ངག་གིས། ཡུམ་བར་བའི་མདོའི་དོན་
 དང་མི་འགལ་བར་དེ་བཞིན་དུ་ཆང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །ཀ། བསྟུས་པ་
 དང་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀའི་སློན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། །ཀ། གཉིས་པ་ངེས་ལན་གྱི་གྲུབ་དོན་
 བློ། དམིགས་ཡུལ་གཉིས་མདོའི་དོན་དུ་བསྟུབ་པ་དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་
 པ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཐོབ་བྱ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་

བྱང་རྒྱལ་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་བྱང་ས་
གཞན་མི་འདྲིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་གསུང་རབ་ལས་
སྐབས་ཀྱི་དོན་མཇུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་སྟོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ནི། ཡུམ་
གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི། འགྲེལ་བ་འདིར་མདོར་
བསྡུས་ཅམ་ཞིག་འཆད་པར་འདོད་པས་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་ཡུམ་རྒྱས་
བསྡུས་བྱང་ས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ། །འགྲེལ་འདི་དག་ནི་རྣམ་བཤད་ལྟར་བཀོད་
ཀྱི། གསེར་མེད་ལས། དེ་མདོ་དང་སྐུར་བའོ། །ཞེས། ཀྱང་བ་འདི་གཉིས། ཀྱང་
བ་སྡེ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་མདོ་དང་སྐུར་བར་བྱས་ནས། མཚམས་སྐུར་ཀྱི་གང་
ཡིན་ཞེས་པ། གང་ལས་ཤེས་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། རྩ་བ་ཡང་། དམིགས་ཡུལ་
གཉིས་བསྡུས་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཡུམ་ཀྱི་མདོ་ལས་བཟོད་པ་བཞིན་དུ་
འདིར་བཤད་ཀྱི་རང་དགར་མིན་པ་དང་། འགྲེལ་བ་ཡང་། ཆོག་གསལ་དང་
ཉེ་ཀྱི་ལྟར། ཡུམ་གསུམ་ཆར་ལས་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པའི་དོན་
དང་མི་འགལ་བར་རྒྱན་འདིར་བཤད་པ་དང་། ཉེ་ཀྱི་ལས། ཡུམ་བསྡུས་པ་
ལས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་འབྲིང་གིས་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས།
ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པའི་སོགས་སྒྲས། སྒོ་གྲོས་མི་
ཟད་པ་སོགས་མདོ་གཞན་ལས་གཞན་དོན་དམིགས་པར་གསུངས་པ་བསྡུ་བ་
དང་། ལྟར་ལེན་པའི་དག་གིས་ཞེས་པ་ཡུམ་བར་བའི་དག་བཞིས་དམིགས་
ཡུལ་མདོར་རྒྱས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བྱས་ནས། ཁ་ཅིག་དག་གིས་མདོ་དེའི་དོན་
དང་མི་འགལ་བར་ཞེས་པར་བརྟེན་ནས། ཡུམ་བར་མའི་དག་དེས་མདོ་དང་
མི་འགལ་བར་འཆད་ཅེས་པ་དེ། ཡུམ་མདོ་དང་མི་འགལ་ཞེས་པ་ཡིན་ན། རང་
གིས་རང་མི་འགལ་བར་ཞེས་པར་འཇུག་བསཤེས་འདོད་མེད་ལ། གསེར་སྤྲིང་
བ་བྱ་དང་གཡག་གཞོན་སོགས་ལྟར། དཀོན་མཆོག་རྣམ་བཤུན་སྤྲོད་པོ་བཀོད་
པ་སོགས་དང་མི་འགལ་བར་བཟུང་ན། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དང་མི་འགལ་བར་

བདག་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས། རྒྱུ་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་བསྟན་པ་ཡུམ་མདོ་དང་མི་འགལ་བར་ཞེས་པ། རྒྱུ་སྣང་གི་དགོངས་པ་
 ཡིན་པ་དང་། ཨ་མ་རའམ་གྱི་མི་འཆི་མེད་ཀྱིས་ཡུམ་མདོ་དང་མི་འགལ་བར་
 རྒྱུ་གྱི་དག་གིས་ཤུགས་ལ་བསྐྱུས་རྒྱས་སུ་བརྗོད། ཅེས་པ་འགྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་བསྐྱུས་རྒྱས་སུ་སྟོན་པ་མདོ་ཉིད་ལ་སྦྱར་བ་དང་འགལ་ལ། རྟོགས་སྣང་ལྟར།
 རྒྱུ་ལས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་བསྐྱུས་པ་དང་། དབྱེ་
 བའི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བརྗོད། ཅེས་པ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་འཆད་འགྱུར་
 ཀྱི་ངི་བ་དང་། དབྱེ་བའི་སྟོན་དུ་བཤད་ཟིན་ཀྱི་མཚན་སྦྱར་བྱང་བས་བཀག་
 པས། འདི་དག་རྣམས་ཡང་བཀག་གོ་ཚིག་གསལ་ལས། ཡང་གང་འདོད་པའི་
 བདག་ཉིད། ཅེས་པས་འདོད་པའི་ངོ་བོ་དང་། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་
 སོགས་ཀྱིས་དམིགས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་ཡིན། ཞེས་
 པ་གཞན་དོན་ངི་བ་སྟེ་གསུམ་བྱས་ནས། དང་པོའི་ལན་དུ། སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་
 པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
 རྟོགས་བྱང་འདོད་པ་དང་། གཉིས་པའི་ལན་དུ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད། ཅེས་
 སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་དེ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བྱེད་ལས་གཞན་
 དོན་བསྐྱབ་པར་བསྟན་པས་བྱེད་པ་པོ་བྱང་ཆུབ་བསྟན་པ་དང་། གསུམ་པའི་
 ལན་དུ། སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་སོགས་ལ་འགོད་
 པར་འདོད་པའི་འབྲས་བྱ་གཞན་དོན་བསྟན་ཟེར་བ། བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་
 ཀྱི་མདོ་ཆད་ཅིང་ཁོ་རང་གིས་འོག་ཏུ་མདོ་བཞི་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྦྱར་བ་དང་
 རང་འགལ་བས་བཀག་ལ། བྱ་དང་གཡག་པས་སྤར་ལྟར་ངི་བ་གསུམ་བྱས་
 བས། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། ཞེས་སོགས་བྱབ་དོན། ངི་བ་དང་པོའི་
 ལན་དུ་མཛད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཞོར་གསུངས་ནས། མདོ་བཞིས་བྱབ་པ་དེ་ལྟར་
 བ། བས། འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་སྤར་བསྟན་པ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་

མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ནམ་པར་སྐྱར་ཏེ། ཞེས། དེ་སྐར་ལྟར་ངི་
བ་གསུམ་བྱས་པའི་ལན་གྱི་གྲུབ་དོན་དུ་བྱེད་པར་ཆོག་གསལ་ལེན་བརྒྱད་མ་
དག་ལྟན་གྲགས་ཆ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབས་སོ། །བཅུག་ལག་གི་གཞུང་སྐབས་ཀྱི།
ཞེས་སོགས་ནི། སློབ་གྲྭ་མི་ཟད་པ་སོགས་མདོ་གཞན་འདིར་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱས་ནས། བྱ་ཉ་གཡག་གཞོན་སོགས་ཀྱིས་སྐར་ལྟར་ཡུམ་གསུམ་ག་
ལས་གསུངས་པ་ནི། འདིར་རྒྱས་བསྐྱབས་གཉིས་མི་འདྲེན་པ་ཅི་ཞེས་པའི་ལན་
དུ་སྐྱར་བ། བསྐྱབས་པ་ན་མདོར་རྒྱས་ཀྱི་ཆོག་འགོད་རྒྱ་མེད་པ་དང་། མདོ་དང་
པོ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་དེ་དག་ལ་ཆོག་མང་ཉུང་མེད་པས་བཀག་པ་ནི། ཆོག་
གསལ་ལས། གཞན་དག་ནི་མདོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་དག་བསྐྱབས་པ་དང་རྒྱས་
པའི་སློབ་སྐབས་ལྟར་ཏོ། །ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ནི་མདོ་རབ་ཏུ་བསྐྱབས་པ་དང་བསྐྱབས་
པ་ལས་དེ་ལྟར་ག་ལ་ཞིག་བསྐྱབ། ཞེས་པ་ལྟར་ལས། སྐྱིར་བཀག་པ་མིན་ཏེ།
གོང་དུ་གང་ན། ཡང་དག་རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དེའོ། །གང་གི་སློ་
ནས་ན། མདོར་བསྐྱབས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སློབ་སྐབས་སོ། །གང་ལས་ན།
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱབས་པ་ནམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་སོ། །ཀྱང་ནི་ནང་
པན་ཚུན་བསྐྱབ་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། སློབ་དཔོན་འདིས་ཡུམ་གསུམ་ག་ལ་ཆོག་
རྒྱས་བསྐྱབ་ཡོད་ཀྱང་དོན་ལ་བྱད་པར་མེད་པས་རྒྱན་འདི་ཡུམ་གསུམ་གའི་
རྒྱན་དུ་བཞེད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཨུ་དང་བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས། ཉི་
ལྟར་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ནས། ཞེས་པ་ནས། དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་པ། ཉི་ཁྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མདོར་འདྲེན་པ་བཀག་པ་སོགས་ཞིབ་ཆ་
མང་དུ་གསུངས་པ་ནི། རྒྱན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡུམ་མདོ་དང་
སྐྱིར་ཚུལ་གསུངས་པ་འདིས། ཆོག་འོག་མ་ནམས་ཀྱང་སྐྱར་དགོས་པ་མཚོན་
པ་དང་། རྒྱན་འདི་རྩེ་བཅུན་གྱི་རང་དགར་མིན་པར་ཤེར་མདོའི་མན་ངག་
ཡིན་པ་ཤེས་པ་སོགས་དང་། ནམ་བཤད་ཀྱི་དེ་ནི་ཉི་ཁྱི་རྒྱས་བསྐྱབས་འཆོམས་

པས་རྒྱན་དང་སྐྱར་སྤྲོ་ཞིང་གསལ་བ་དང་། རྒྱས་བ་ཏ་ཅང་མང་བོས་འཕྲོར་བ་
 དང་། བསྐྱེད་པ་ཆོག་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུགས་སྤང་གིས། དེ་ལྟར་རི་སྐྱད་
 བཤད་ནམས་ཀྱི། །བརྒྱད་སྟོང་འདིར་དོན་མ་ཆང་མེད། །འདིར་གཞུང་བསྐྱེད་
 པ་ཡིན་འདོད་དེ། དོན་ནི་རི་སྐྱད་གསུངས་དེ་ཉིད། །ཅེས་པ་ལྟར་དོན་ཆང་
 བར་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་བར་བ་དང་འབྲ་པར་འདིར་དེ་ལྟར་བཤད་པས་
 ལྟག་མ་ནམས་ལ་གོ་བ་དང་། འགྲེལ་བ་གཞན་ལས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་ཁྱད་
 འདིར་གསལ་བར་བསྐྱེད་ཚུལ་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ཙུ་
 འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་
 སྐྱར་བ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་
 དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། ཀྱི་ཀྱི་རང་གི་དོ་བོ་དང་ཀྱི་གཉི་
 བཅས་པ་བརྗོད་ནས། ད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དེའི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ནམ་པ་ནི་
 རྩ་ཙུ་གཉིས། ལུས་ནམ་བཞག་གི་དཀྱུས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་འཕྲོས་དོན་
 ཡིན་པས་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི།
 གཉིས་པ་ཙུ་བ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་དོ་བོའི་སྟོན་ནས་བསྐྱེད་པར་མ་ཟད་
 ཡང་དབྱེ་ན། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་དེ་བཞིན་དུ་གསེར་སྐྱ་བ་
 མེ། །གཉིས་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ། །དོན་རྗེ་རི་སྐྱད་བཤེས་
 གཉིན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཉི་མ་སྐྱེ། །རྒྱལ་བོ་མཛོད་དང་ལམ་བོ་

གསུམ་མཁུན་པའི་སྒྲོམ་བྱང་གི་སྒྱུར་བ་དང་། ལུ་བ་སྒྱུན་པའི་སར་བྱིན་
 དང་། རྟག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སར་བྱིན་དང་། བདུན་པ་བཅོད་པའི་སར་
 བྱིན་དང་། བརྒྱད་པ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་སར་བྱིན་དང་། དགུ་བ་བསམ་
 གཏན་ཀྱི་སར་བྱིན་དང་། བརྒྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སར་
 བྱིན་དང་། བརྒྱ་གཅིག་པ་ཐབས་མཁས་པའི་སར་བྱིན་དང་། བརྒྱ་གཉིས་
 པ་སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་སར་བྱིན་དང་། བརྒྱ་གསུམ་པ་སྒྲོབས་ཀྱི་སར་བྱིན་དང་།
 བརྒྱ་བཞི་བ་ཇི་སྟེད་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་རོལ་རྩ་བྱིན་པ་དང་།
 བཙོ་ལུ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྟག་དང་། བརྒྱ་རྟག་པ་བསོད་ནམས་དང་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་དང་། བརྒྱ་བདུན་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་
 མཐུན་པའི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་། བཙོ་བརྒྱད་པ་གཞན་དོན་ཁྱར་བྱེད་ཀྱི་
 སྟོང་རྗེ་དང་། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་དང་། བརྒྱ་དགུ་པ་
 ཆོས་ཀྱི་དོན་འཇིག་པའི་གཟུངས་དང་། གཞན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲོབས་པ་
 དང་། ཉི་ཤུ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོམ་བཞི་རྟོགས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་། ཉེར་
 གཅིག་པ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱན་མི་ཆད་པར་བཞུགས་པ་གཅིག་པའི་ལམ་
 དང་། ཉེར་གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དང་
 ལུན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཆོས་ཅན་ཞེས་ཆོས་ཅན་དང་། དཔེས་སོགས་
 ཉེར་གཉིས་ལ་མཐའི་ལྟ་བུ་སྟེ་ཞེས་པ་སྐྱར་ནས། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལོ་
 རྟོག་སོགས་སྐྱེ་པའི་གཞི་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ་དང་ནས། རོ་བོ་མི་འགྱུར་བའི་
 གསེར་བཟང་པོ་དང་། ཡར་ངོའི་སྒྲོ་བ་ཆོས་པ་དང་། མེ་དང་། དུང་
 སོགས་ཀྱི་གཏོར་ཆེན་པོ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་གནས་
 དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་། རྩོམ་རིན་ཆེན་པ་ལམ་དང་། རིའི་རྒྱལ་བོ་
 རི་རབ་དང་། སྤུན་ཆེན་པོ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། ཡིད་
 བཞིན་ཀྱི་ནོར་བུ་དང་། ཉི་མ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྱུ་དབྱངས་སྟན་པ་བྱི་བའི་

སྤྱི་དང་། རྒྱལ་བོ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་མང་བོ་བཞག་པའི་བང་མཛོད་དང་།
ལམ་བོ་ཆེ་དང་། བཞོན་པ་ཏྲ་ཅང་ཤེས་སོགས་དང་། རྒྱ་མི་ཟད་པར་
གྱེན་དུ་འབྱེན་པའི་བཀོད་མའི་རྒྱ་དང་། སའི་དངོས་གཞིར། རྒྱ་མིག་ནི་
སྒོ་ནས་རྒྱ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །བཀོད་མའི་རྒྱ་གྱེན་དུ་འབྱུང་བ་
གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་སོ། །ཐོས་ན་ཡིད་ཆིམ་པ་ཀུན་དགའ་བའི་སྒྲ་སྟན་
པ་དང་། རྒྱ་བོ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་དང་། སྟོན་གྱི་འབྱོར་བ་འབྱུང་བའི་སྒྲིན་
ལྷ་བྱ་སྟེ་འཕ། ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དང་། ཐ་མ་ཉེར་
གཉིས་ལ་མཐའི་ཉིད་གྱིས། ཞེས་སྐྱར་ནས་ཆོས་དཀར་བོ་སངས་རྒྱས་
དང་དེའི་རྒྱ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་གྱི་གཞི་འཕ་རྒྱའི་དངོས་པོ་ཉིད་གྱིས་
དང་ནས། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་
བཀའ་སྩལ་བ། ནས། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བཙོན་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པ་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན་ནོ། །བྱིན་དུག་གིས་བསྐྱས་པའི་
ཕན་བདེའི་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་།
མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་། ནས། ཤེས་རབ་དང་ཤེས་རབ་
འཆལ་པ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་ཤེར་བྱིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པ་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་བཤད་དོ། །སྤྱི་མའི་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་
དངོས་སུ་མ་བསྟན་པས་སྟོན་སེམས་དང་། འདིས་བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་སུ་
བསྟན་པས་འདུག་སེམས་ལ་སྐྱར་རོ། །བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་སོགས་ཀྱི་
དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་
བ་དང་། མདོ་ནི། ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་གནས་ཏེ་བྱ་བ་པ་མི་
དམིགས། ནས། བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
པའོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྟེ་མེད་གསུམ་ཤེས་པ་
ལ་སྟོབ་པའི་བྱད་ཤིང་མདོན་གྱུར་བ་སྟེག་པ་དང་། གྲགས་ཆ་ཤེར་སྟོན་

འབྲམ་ཁིག་རྣམས་སུ་འདི་ལྟར་བཤད་ལ། འབྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཤུ་པ་ཨུ་
 མདོ་རྒྱན་འབྲེལ་བ་རྣམས་སུ། བྱད་ཤིང་གི་བྱད་པར་གྱིས་མེ་འཕེལ་བ་
 ལྟར་སྒྱུར་བ་བྱད་པར་དུ་འགོ་བར་སྒྱུར་བ། གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་ལ།
 དཀོན་བཅེགས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ལེམས་བསྐྱེད་བསམ་སྒྱུར་ལྟ་
 བསམ་དང་། །ཞེས། སྒྱུར་བ་དང་ལྟན་པ་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་སྒྱུར་བ། གསེར་
 སྒྲིང་ལས། གཉིས་ཀ་ཡང་ཆོགས་སྒྱུར་གཉིས་ཀར་འབྱུང་བ་ཤེས་པར་
 བྱེད་པའོ། །ཞེས་པ། མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གི་སྒྱུར་བ་དང་ལྟན་པའི་
 དེ་ཆོགས་ལམ་ན་ཡོད་པས་ཡིན་གྱི། སྒྱུར་སྒྱུར་བ་དང་ལྟན་པ་སྒྱུར་ལམ་
 བས་འདོག་སྟེ། མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གི་མདོན་ཤེས་དང་ལྟན་པ་ས་
 བརྒྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། སྒྱུར་དེ་ས་བཅུ་བ་བས་འདོག་པ་བཞིན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ནི། ཉི་ལྔ་དང་ལེ་བརྒྱད་མར། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
 ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་པ་སོགས་དང་། ལེ་མང་དུ། རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པའི་མཆོག་ བས། ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་སྒོ་
 མང་བོ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆེན་ཤེས་ཕྱིན་ལ་བསྐྱེད་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་ཕྱི་མཐའ་འདྲ་བས་འཇུག་བྱད་དམ་དཔྱད། ཆོས་དང་ཟང་
 ཟིང་གི་ལོངས་སྒྱུད་ཀྱིས་**ལེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆོས་པར་བྱེད་**ཅིང་མི་
 ཟད་**པ་དང་།** མདོ་ནི། ལྷ་མ་གཉིས་སུ་སེར་སྒྱ་ཅན་སྒྱུན་པར་འགོད་པ་
 ཡོད། ཕྱི་མར། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་པའི་སྒྱུན་པའི་དགེ་ཅ་ཐམས་ཅད་
 རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་ལྟན་པའི་ལེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་བྲིལ་གྱིས་
 གཞོན་པར་འདོད་པས་ཞེས། ཕྱི་མཐའ་ཕལ་ཆེར་འདྲའོ། །སྟོབས་སོགས་
 ཀྱིས་**ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་**ཐམས་ཅད་སྒྱེད་པའི་**རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་བྱེད་**
 པ་**དང་།** མདོ་ནི། ཚུལ་འཆལ་ཚུལ་བྲིམས་ལ། ཞེས། ཚུལ་བྲིམས་སོགས་
 བརྗེས་པ་མ་གཏོགས་ཤེས་རབ་བར་ལྷ་སྒྱུན་པ་དང་འདྲ་བར་ལྷ་མ་

གཉིས་སུ་གསུངས་ལ། ལེ་མང་དུ། ཉན་རང་གི་ཟག་མེད་གྱི་སྤང་ལོ་ལྷ་
བསམ་གཏན། རྣམ་ཐར། ཉིང་འཛིན། སྟོམས་འཇུག་རྣམས་ཟིལ་གཞོན་
སྦྱར་བ་ལྷ་ག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱོར་བར་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་ཟིན་བྲིས་སུ་
གསུངས་ཀྱང་། འཇུར་བྱད་ཡིན་ཞེས། ཚན་པ་ལྷ་སོ་སོར་སྦྱར་ཀྱང་ཆོག་
གམ། རྩ་མ་གཉིས་ལྟར་ན་ཆད་དམ་དཔུང། ཉན་དང་མཚན་ལ་སོགས་
པའི་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཐོག་ཏུ་བབ་པས་སེམས་མི་འཁྲུགས་པ་
དང་། བྱང་རྒྱལ་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་བརྟན་པས་བདུད་སོགས་གྱིས་
མི་བྱེད་ཅིང་དེ་འདོམས་པ་དང་། མཚན་མར་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་
གཡེང་བས་ཉིང་འཛིན་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཉན་
མོངས་པ་དང་གཟུང་རྟོག་སོགས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་
དང་། སེམས་ཅན་མི་འདོར་བའི་ཐབས་ཆད་མེད་བཞིས་གནས་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། མདོ་ནི།
སྤྲུམ་པར་དགོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་སོགས་དང་། ཕྱི་
མར། གཞན་ཡང་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་
སྦྱོར་བ་རྒྱུ་དུ་བྱིན་ཡང་། སོགས་སལ་ཆེར་འབྲེལ། །གང་གིས་པན་པ་
མདོན་ཤེས་ལྷས་གཟིགས་ནས་སྟོན་ལམ་བཟབ་ནས་རི་ལྟར་སྟོན་པའི་
འབྲས་བུ་འབྲུབ་པ་དང་། མདོ་ནི། ཤུ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སངས་
རྒྱས་གྱི་སྦྱོ་བསྦྱབ་པར་འདོད་པ། སོགས་སལ་ཆེར་འབྲེལ། །བསྐྱུ་བ་བཞིའི་
སྟོན་སྒྲུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི་ཤུ་བྱ་གཞན་
ཡང་བྱང་ཆེན་ཟས་སྟོམ་སོགས་སལ་ཆེར་འབྲེལ། །གསེར་མེད་ལས།
སྐབས་འདིར་གཞན་དོན་རྒྱས་བཤད་གྱི་བྱིན་དུག་ལ་འགོད་པ་ཡང་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བྱང་ཆེན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱིན་
དུག་ལ་འགོད་པར་འདོད་པའི། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། སེར་སྤྲུམ་ཅན་སོགས་

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམས་མེད་དོ། །ཉི་ལྔ་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མའི་གོང་དུ་
 གཞན་དོན་རྒྱས་བཤད་དངས་པར་མེད། ཉ་ཀྱི་ལས། ཕྱི་མ་འདི་བར་
 མར་སེམས་བསྐྱེད་ཡན་གྱི་མདོ་ན་མི་ལྔ་ཡང་སྐབས་གཞན་ན་ཡོད་
 ཅེས་པའང་། ཆེག་དེ་དག་མེད་པ་ལ་དགོངས་སམ་དཔུང། སྐབས་འདི་འི་
 རྩ་བའི་མདོ་ཡིན་པས་ཡོད་དགོས་སོ། །རྣམ་གྲོལ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སོར་
 རིག་བཞིའི་སྒོ་ནས་**གདུལ་བྱའི་ཡིད་འདུན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་**
དང་། མདོ་ནི། ཉི་ལྔ་དུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་ཕྱར་བ་གྱི་
 ཆད་དུ་ཤེས་པར་འདོད་པ། རྣམ་དང་། ལེའུ་བརྒྱད་མར། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ།
 རྣམ། ཕྱིན་དུག་རྫོགས་པའི་བར་མཚུག་འདྲ་ལ། ལེ་མང་དུ། སྤྱ་བྱ་གཞན་
 ཡང་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་ལ། རྣམ། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་རི་
 སྟེང་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་འོག་གི་རྒྱལ་བོ་ལྟ་བུའི་མདོའི་དཀྱིལ་ན་ཡོད་པ་
 དང་། མཛོད་ལྟ་བུའི་མདོའི་མཚུག་ཏུ། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་
 ཕྱིན་ལ་སྟོང་ཅིང་སྟེན་པ་གཏོང་བའི་ཆོ། རྣམ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདིའི་མདོར་ཡར་སྐངས་ན་སྤྲ་མ་
 གཉིས་དང་མཐུན་ནོ། །ཟིན་ཟིས་སུ་སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི།
 རྣམ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་བཟོད་པར་དགའ་བས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཅམ་འདིར་སྐྱར་བ་མི་འཐད་དེ་ལེའུ་བརྒྱད་
 མར། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་། རྣམ། བདག་གི་བསྐྱེད་པ་བཟོད་པར་འདོད་
 པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཉི་མ་
 ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་**མཐུ་ཐོགས་**
པ་མེད་པས་ ཉོན་པ་བཞིས་ཆར་གཙོད་རྗེས་འཛིན་གྱིས་**གཞན་གྱི་དོན་**
སྐྱབ་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དག་

གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ། རྣམ། ཟག་
ཟད་མངོན་ཤེས་མངོན་ཏུ་བྱེད་པར་འདོད་པར་སྡེ་མ་གཉིས་ལས་
གསུངས། ལེ་མང་ཏུ། སྟོང་གསུམ་གྱི་ཤིང་སོགས་རྩལ་ཕྱ་བའི་ཚུལ་ཤེས་
པར་འདོད་པའི་བར་ལས་མངོན་ཤེས་ཏུག་ཡན་ཆད་གཞན་
འདྲའོ། **།བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ལས་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་གྱི་**
ཡོན་ཏན་མང་བོ་འབྱུང་བས་ཡོན་ཏན་མང་བོའི་མཛོད་ལྷ་བྱ་དང་། མདོ་
ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཚུགས་བརྩའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བཅས་
བསོད་སྟོམས་གཅིག་གིས་བྱུང་པར་འདོད་པ། རྣམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟུང་ན་
ལས་འདའ་བར་འདོད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་འདྲའོ། །ཉ་ཀྱེ་ཀ་ལས། གདུལ་
བྱའི་སྐལ་བ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ་ཚུགས་བརྩའི་སེམས་ཅན་ཟག་མེད་ཐུང་
བོ་ལྷ། རྣམ། ལྷག་མེད་ལ་འགོད་པའི་བར་གྱིས་གཞན་དོན་བསྟན་ཏེ།
བྱང་ཆེན་ཤར་ཚུགས་གྱི་འཇིག་རྟེན། རྣམ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཚུགས་དགུ་ལ་
སྐྱར་རོ། །ཞེས་པས་གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
འདིའི་མཚུགས་གི་ཆོག་འདི་དག་གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་ཀྱང་ཡིན་
ནོ། །འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་**འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་དེ་ནས་**
གཤེགས་ཤིང་མ་འོངས་པ་རྣམས་དེར་རྗེས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། སྡེ་མ་
དག་གྲོགས་ལ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་གྲོགས་ཅན་ལ་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཟེར་རོ། །མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་
ཆེན་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་འདོད་པ། རྣམ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་མཐའ་རྟོགས་པར་འདོད་པས་བར་ཐམས་ཅད་
འདྲའོ། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་ཏུ་འགྲོ་བས་སྲིད་པ་**འཁོར་བ་དང་ཞི་བ་**
ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་གང་ཏུ་ཡང་མི་ལྟུང་བས་མི་གནས་པའི་
ཟུང་འདས་སུ་བདེ་ལྷག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་

ཆེན་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་འདོད་པ། ཉན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཞིང་མང་བོ་མཐོང་བར་འདོད་པས་བར་ཐམས་ཅད་འདྲའོ། །གཟུངས་
 བཞིས་སྤར་ཐོས་པའི་ཆོས་མི་བརྗེད་པར་འཇིན་པ་དང་། སྟོབས་པས་
 སྤར་མ་ཐོས་པའི་ཆོས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མང་དུ་འཇིན་པས་མི་བྟད་པ་
 དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་དང་
 དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ། ཉན། རྒྱལ་ས་བཅུར་སྤར་ཏེ། མ་ཞོར་བའམ་རྒྱ་
 ཆེར་བསྟན་པར་འདོད་པས་བར་ཐམས་ཅད་འདྲའོ། །སྤྱི་ཞི་ལས་ཐར་
 བའི་ཐུང་འདས་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བཞི་སོགས་སྟན་
 པར་སྒྲོགས་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་ས་བཅུར་
 འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སྟན་པ་སྟན་ནག་ཉན། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡང་
 དག་པའི་ལྷ་བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་བར་ཐམས་ཅད་འདྲའོ། །སྤྱིང་
 རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གིས་རང་གིས་འཇུག་ཅིང་རྒྱན་མི་འཆད་
 པར་གཞན་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་འཇུག་པས་ཐ་མི་དད་པ་
 དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་རྒྱལ་ས་བཅུར་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་
 སེམས་ཅན་མང་བོའི་གཟུགས་མཐོང་བ། ཉན། དེ་དག་སྤྱི་མེད་བྱང་ཆུབ་
 ལ་འགོད་པར་འདོད་པས་བར་ཐམས་ཅད་འདྲའོ། །དགའ་ལྷན་ཀྱི་གནས་
 ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་མ་དག་པའི་གདུལ་
 བྱ་ལ་ཀྱན་དུ་སྟོན་པར་བྱང་བ་སྟེ་རྒྱས་པ་ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །དང་རྣམས་
 བྱི་བསྐྱ་བའོ། །ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་གངས་བཞིན་དུ་རྟོགས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་
 བོ། །མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་དེ་བའི་སྟོན་ལམ་ལ་བསྐྱབ་
 པའམ་སྟོན་པར་འདོད་པས། ཉན། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་འདོད་
 པས་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྷ་དགོས་པ་བསྟན་པའི་བར་
 ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ནི་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་

དེ་ལྟར་ན། དེ་ཡང་ས་གསེར་སྒྲ་བ་མི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། རྣམ་
བཤད་ལྟར་ན་དཔེས། གསེར་སྒྲིང་ལྟར་ན་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་བྱ་ཉམ་སློབ་གྲྭ་མི་ཟད་པའི་མདོ་དང་མཐུན་
པར་ཟེར་རོ། །བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ས་མཆོམས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ས་མཆོམས་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། ལམ་ཀྱན་
བསྐྱབས་བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེར་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་
པོ་གསུམ་ནི་༼ཁ༽ཆོགས་ལམ་རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
རིམ་བཞིན་བསྐྱས་པས་༼ག༽ལས་དང་པོ་བའི་སས་བསྐྱས་ཏེ་༼ག༽སོ། །དེའི་
འོག་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་ལྟན་པ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་སྒྱུར་བའི་ལམ་
ཀྱིས་བསྐྱས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྒྱུར་ལྟན་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྟན་གྱི་བར་བརྩ་ནི་རབ་
ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བརྩས་རིམ་བཞིན་བསྐྱས་ཏེ། དང་པོ་མཐོང་བའི་
ལམ་དང་ལྟག་མ་དག་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྒྱུད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་སྟེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་མདོན་ཤེས་དང་ལྟན་པ་སོགས་ལྟ་ནི་རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་
བས་ན་དོན་རྟོགས་པའི་གོ་རིམ་ཀྱིས་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་གོ་རིམ་དང་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་དག་ཡིན་གྱི། ལྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། མ་ཆང་བ་ཡང་མ་ཡིན།
ཞེས་པ་ལྟར། ས་བརྩ་བའི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་ཀྱིས་བསྐྱས་སོ། །ཞེས་གསེར་
སྒྲིང་ལས་གསུངས་པ། ཨུལ་བྱ་ཉ་རེད་མདའ་བ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ།
སྒར་སྒྲི་བྱ་ཆུ་འབྲས་སུ་བཤད་པ་དང་མཐུན་པས་རང་ལྷགས་ཡིན་ནོ། །རྣམ་

བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ། དག་ས་གསུམ་ལ་བཞག་པ། བྱ་རྒྱུ་ལས། དག་
 པའི་སར་འདོད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར། གཡག་ཕྱག་པ་སོགས་འདོད་
 པས་དེ་མཐུན་བྱས་ཀྱི་རང་ལྷགས་མིན་ནོ། །**དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་**
མ་གསུམ་ནི་(༡)སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་**སྦྱོར་བ་དང་།** རྒྱན་སྣང་དུ་**དངོས་**སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་**དང་།** རྗེས་ཐོབ་**མཐུག་ཨུམ་**དངོས་ཆོས་ལོངས་གཉིས་
 སམ་ཡེ་ཤེས་བཞི། མཐུག་སྦྱུ་ལ་སྦྱུའམ་བྱ་སྦྱབ་ཡེ་ཤེས་དག་**གི་སྒོ་ནས་**རིམ་
 བཞིན་བསྐྱུས་པའི་བྱིར། **(༡)སངས་རྒྱས་ཀྱི་སམ་བསྐྱུས་ཏེ།** **(༡)**བྱད་རྩ་གིས་ཐ་
 མ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་བཞིས་བརྒྱད་པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་དགུ་བ་དང་། དེ་
 ནས་གཉིས་བཅུ་བའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས་གཞན་དག་གི་ནི། རྒྱལ་བོ་
 ཆེན་པོ་དང་འབྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ས་ལས་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །ཞེས་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་འཆད་དོ། །ཞེས་གསེར་ཕྱིང་
 ལས་གསུངས་པ་ལྟར། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས། འཕགས་པ་ལ་སོགས་པ་
 ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཐ་མ་བརྒྱད་ས་བཅུ་བའི་བྱད་པར་ལ་འདོག་སྟེ། ཞེས། རྒྱན་
 སྣང་གི་གཞན་དག་སོགས་དང་། ཉི་སྣང་ལས། བགྲོད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ས་
 དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་གྱི་དོན་བྱ་བ་ཐ་མི་
 དད་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དྲངས་པ་ལྟར། རྟོགས་སྣང་དུ། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་
 གཉིས་པའི་མདོར། སྤྱི་རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་
 བརྟན་པར་འདོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྐས་རྣམས་
 གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སྤར་གྱི་ཉི་སྣང་ལུང་རྣམས་
 དྲངས་ནས། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ས་བཅུ་བ་ལ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན། ཞེས་རྒྱན་སྣང་གི་འདོད་ཚུལ་
 སྤྱི་མ་གཞན་ལྷགས་དང་། གཞན་དག་སོགས་དྲངས་ནས། ཞེས་པ་རང་ལྷགས་

ཡིན་པར་གིན་ཏུ་གསལ་ལོ། སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་བཤད་པ་ནི།
པལ་ཆེར་སྤངས་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་ཏུ་ན་རྒྱན་ལ་འགལ་བ་འདུ་བར་
འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་འཕགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནམ་དབྱེད་དེ། འོན་འདི་ལ་འཕགས་
སང་དགོངས་པ་མི་གཅིག་སྟུང་། གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་ན་སེམས་**
བསྐྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། ལས་དང་པོ་བའི་ས་ཆོགས་ལམ་ནས་བབྱང་སྟེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱིས་རིམ་པ་བཞིན་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལོ། །

གདམས་ངག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དམ་བཅའ་བའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་གདམས་
ངག་ལ། དངོས་དང་། གདམས་དོན་བསྒྲུབས་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་སྒྲིམ་བྱང་སྟེ་
བའི་ཐོག་མ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚམས་སྒྱུར་བ་དང་། དོན་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དཀྱུས་མའི་དོན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་པོ་སོགས་དང་། **དབྱེ་བ་དེའི་**
ཞར་ལ་བཙུང་ནས་དེའི་རྩིས་སུ་༼ཁ༽ ཡུལ་གང་ལ་བཙུང་ན། གོང་ཏུ་བཤད་
པ་**དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི།** རྣམ་བཤད་
ལས། སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་པ་ཆོས་རྒྱན་གྱི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ལ། རེད་མདའ་བས་སྲིད་པ་ཐ་མ་བ་
མ་གཏོགས་པ་གསུངས་ཀྱང་། གསེར་ཕྱོང་སོགས་ལྟར་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་
དང་སྒྱུར་སངས་རྒྱས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །རྒྱན་སྤང་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་
རྒྱུ་ལ་དམིགས་པས་**བྱང་རྒྱུ།** སྟོང་རྩིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་**སེམས་**
དཔལ། དེའི་བྱང་པར་ནི། དགོས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་གདམས་ངག་གཉིས་སྟོན་

བ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་**དུས་རི་ལྔ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པའི་**
 བྱང་མེམས་ལ། སྟོན་པ་པོ་སོགས་ལས་རྒྱ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་བཟང་ལས་
 འདས་པ་འཛིན་ཅུས་པའི་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེའི་རྒྱར་བསྐལ་
 བ་དུ་མར་ཆོགས་བསགས་པ་སོགས་ལྷ་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །དགོས་
 བ་སྤར་མ་ཐོབ་པའི་**བྱང་རྒྱལ་གྱི་མེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེས་འཕངས་པའི་**
 སངས་རྒྱས་སམ་བསྐབ་བྱ། དཀར་བོའི་**ཆོས་**སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་རྣམས་**འབྲུབ་**
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་བསྟན་དང་། སྤར་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་པ་
ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་གྱི་དབང་གིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
འདོམས་པ་ནི། གདམས་པའི་གདམས་ངག་གོ། **།༡༡།གདམས་ངག་བརྗོད་པ་**
སྟེ། ༡༡།གསེར་སྤེང་ལས། ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་ཆ་ཆང་
 སྟོན་པའི་མདོ་དང་བསྟན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་བྱུང་པར་
 ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་པལ་བ་ལ་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ཚྭ་གས་རེ་ཅམ་སྟོན་པ་འཛོག་གམ་དབྱེད་ལ། རྟོགས་སྤང་
 ལས། གདམས་ངག་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྱུང་པར་ཅན་མིན་པ་ནི། སྟོན་པ་པོ་
 འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེ། བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་སོགས་ཀྱིས་བྱེ་བ་
 ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་འཛོག་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་དོན་ནོ། །ཆོག་
 གསལ་ལས། རི་ལྔར་གདམས་པ་ལྔར་སྐྱབ་པ་ཡང་འདིར་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་
 གདམས་ངག་གོ། ཞེས་པ། གསེར་སྤེང་སོགས་སུ་བཀག་གོ། །སངས་རྒྱས་དངོས་
 ལ་ཉན་ན་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་བ་དགོས་གསུངས་པ། མདོ་སྟེ་རྒྱུན་གྱི་དངོས་
 བསྟན་དང་། ཉན་པ་པོ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་དགོངས་སོ། །རྗེ་བཙུན་པ་དང་བསོད་
 བྲགས་པས་གདམས་ངག་ལ་ངག་གིས་བྱུང་བའི་ངག་ལ་རང་རྒྱ་སྟེ་བྱའི་ཕྱེ་
 ཀན་ལས་བྱུང་བས་མ་བྱུང་ལ། ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངག་
 དགོས་པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུམ་མདོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངག་ཡིན་པས་ཐེག་

ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་མིན་ཟེར་ལ། རྩི་བཙུན་པས། གཞན་དབང་བདེན་སྒྲུབ་
དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ངག་རྣམ་དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་གྲང་གསུངས། སྒོ་
མང་ཡིག་ཆར་ཟུ་བ་དེ་ཤ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པས། དེའི་ངག་ངག་ཆིག་
གཉིས་ཀྱི་ངག་ལ་བྱ་ལ། སྦྱིར་ངག་ལུས་ངག་གི་ངག་ལ་བྱེད་པས། དེ་ལ་ལྷེ་
རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དགོས་གྲང་། སྒྲ་མར་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་
ལ། སྦྱིའི་དབྱེ་བ་དང་། དགོ་འདུན་དགོན་མཆོག་གྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་གསུམ། རྩི་བ་དང་། འགྲེལ་བ་དང་། རྟོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་སྦྱབ་
པའི་རོ་བོ་དང་། དམིགས་ལུལ་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་དང་ནི། རྟོན་སངས་
རྒྱས་ལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་། སྦྱབ་པ་བྱུང་པར་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་
མ་ཞེན་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། ཐེག་
པ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། གཞན་དེང་མི་
འདྲིན་པ་སྦྱན་ལྟ་དང་ནི་སྦྱབ་པ་སྦྱར་དུ་རྩོགས་བྱེད་མདོན་ཤེས་ཀྱི། ཡོན་ཏན་
དུག་དང་། སྤང་བྱ་གྲུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་དང་། ལྷན་སྦྱས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ནི། །བཙུ་
ཡི་བདག་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་
བ་ལ་གསུམ། བཞེན་པ་སྦྱབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང་། དེའི་རྟོན་ལ་གདམས་པ་
དང་། དེའི་བྱུང་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པའོ། །

སྦྱབ་པའི་རོ་བོ་ལ་གདམས་པ།

དང་པོ་ལ་སྦྱབ་པའི་རོ་བོ་དང་། དེའི་དམིགས་ལུལ་ལ་གདམས་པ་

གཉིས། དང་པོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་གང་ལ་འཇུག་ན། **བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་**
ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་དེས་འཕངས་པའི་དེ་གང་ཆོས་སྒར་**ཇི་སྐད་བཤད་**
པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་**བསྐྱབ་པ་ལའོ།** ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྐྱབ་ན། སྟོད་པ་པོ་བྱང་
 སེམས། སྟོད་བྱ་ཡུམ། སྟོད་འབྲས་བྱང་ཆུབ། སྟོད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་དག་མི་
 དམིགས་པར་རྟོགས་པ། རྟོག་ཆེན་བདེན་ཞེན་དང་བཅས་པ། དེ་ཁོ་ནར་མེད་
 གྲང་ཐ་སྟོད་དུ་རྟོགས་པ་**ཀུན་རྫོབ་**བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་རིམ་**དང་།**
 དེ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་**དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་**ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་
 རིམ་གཉིས་**ལས་མི་འདའ་བས་**སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་དང་། བྱང་པར་ནི། **ཉན་ཐོས་**
ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་**དང་ཕུན་མོང་མ་ཡིན་པ་**སྟོར་བ་ཕྱིན་དུག་གིས་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་ཕྱིར་སྟོད་པའི་བྱང་པར་བཞི་
མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱབ་པ་
ལ་འདོམས་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་དང་། ཞེས་སེམས་
 བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་དང་དེ་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ། ཞེས་
 པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཇི་ལྟར་སྟོབ་ཞུས་པའི་ལན་དུ། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་
 ཆེ་བྱང་སེམས་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་
 མི་མཐོང་ངོ་། ཞེས་པ་ནས། སྐྱ་བུ་དེ་ལྟར་སྟོད་པའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 སྟོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་ངག་དང་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ཡན་གྱི་ཀུན་
 རྫོབ་དང་། ལྷག་མ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་
 པའི་ལམ་རིམ་ལས་མི་འདའ་བར་བསྟན་པས་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གདམས་པ་
 དང་། མདོ་འདི་ཐེག་བསྟུས། ཀུན་བདུས། མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་
 བསྟུས། དག་ལྡན་རྣམས་སུ། རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བརྒྱའི་གཉེན་པོར་བཀྲལ་
 བས། གཞན་དབང་སྟོང་གཞི་དང་། ཀུན་བདུགས་ཁོ་ན་དགག་བྱར་བསྟན་
 ལ། ཡུམ་གསུམ་གཞོན་འཛོམས་ལས། མི་སྟོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཡན་གྱིས་གང་

ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། སྤང་བོ་ལྷ་མི་མཐོང་ཞེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
བསྟན་པར་འཆད་ཅིང་། དེར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་བཏགས་ཏེ་རྟོག་
པས་བཏགས་ཅིང་དང་། རང་སྟོང་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པར་རིགས་ཆོགས་
བཞིན་འཆད་པས། སྤང་མ་རྣམས་སེམས་ཅིང་དུ་བཀྲལ་བེར་བ་མི་འཐད་ལ།
མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བ་སོགས་དབྱིག་གཉིན་གྱི་གཞུང་གང་དང་མི་མཐུན་པས་
དེས་མཛད་པ་མིན་ཞེས་གསེར་ཕྱེད་ལས་གསུངས་སོ། །སྤྱབ་པའི་བྱད་པར་
ལ་གདམས་པ་ནི། སྤྱ་བྱ་གལ་ཏེ་འཛམ་བུའི་སྤིང་། ཞེས་པ་ནས། མ་འདྲེས་པ་
བཙེ་བརྒྱད་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས། དངོས་བསྟན་མཆོག་བྱང་
ལྷ་བུའི་དགྲ་བཙེམ་དང་། རྒྱགས་བསྟན་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྒྱག་ལ་གནས་པའི་
ཐེག་དམན་སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལས་སེམས་
བསྐྱེད་མ་ཐག་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཉིན་གཅིག་སྟོམ་པ་བྱད་པར་འཕགས་ཏེ། གཞན་
དོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟུང་འདས་ལ་འགོད་པ་དང་། རང་དོན་ཕྱིན་རྒྱག་
རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བསྟན་ནོ། །ཉི་ལྷང་དུ་དཔེ་རྒྱག་གིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྒྱག་བསྟན་བེར། ལ་
ཅིག་གིས་དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྒྱག་ཉིད་དགྲ་བཙེམ་གྱིས་གང་བའི་དཔེ་འཇམ། ཡང་
ན་ཆོས་རྒྱག་ལ་གནས་པས་གང་བའི་དཔེར་བྱེད་ནའང་། འམ་ཞེས་པ་དོན་
མེད་དེ། དཔེ་དོན་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པར། གསེར་ཕྱེད་དུ་དངོས་
བསྟན་གྱི་དོན་དགྲ་བཙེམ་འདམ་བུ་ལྷ་བུའམ་འོད་མ་ལྷ་བུ་ཞེས་དོན་གཅིག་
ལ། དཔེར་བྱི་མ་རྒྱངས་ཕྱིར་འམ་སྟོས་ལ། རྒྱགས་བསྟན་གྱི་དོན་འདམ་བུ་ལྷ་
བུའི་ལས་ཉོན་ཆུང་རུ་མི་བཟོད་པའི་བྲོད་པ་བ་དང་། འོད་མ་ལྷར་ལས་ཉོན་
རྒྱག་པོས་དགེ་རྩ་གཅོད་དཀའ་བའི་རྩེ་མོ་བ་དང་། སུར་ཤིང་མངར་བ་ལྷ་བུ་
བཟོད་ཐོབ་ངན་སོང་ཆད་པས་ཆོས་སྟོམ་པའི་མངར་བ་ཁོ་ན་དང་། སྦྱིག་མ་
ཟུར་སྦྱིས་ལྷར་མཐོང་ལམ་ཟུར་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་དང་པོར་བྱང་

བའི་འབྲས་མཆོག་ལྟར་མཐོང་ལམ་དུ་འཕགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་པོར་ཐོབ་
 པ་དང་། ཉིལ་མེ་རྟོག་སོགས་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་བྱད་པར་ཡོད་པ་
 ལྟར་མཐོང་སྒོམ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། འབྲས་བུ་སྒོམ་སྤང་
 སྤང་ཚུལ་མི་འདྲ་བས། འདམ་བུ་ལྟ་བུའི་བྲོད་པ་བའམ། འོད་མ་ལྟ་བུའི་ཆེ་མོ་
 བས་གང་བར་གྱུར་ཀྱང་ཞེས་དོན་སོ་སོར་འམ་སྒྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་
 ལ་དབང་བོ་རྗེ་རྒྱལ་སོགས་ཐ་དད་རིགས་གཅིག་པ་མཆོན་ཕྱིར་ཆལ་སྒྲོས་ལ།
 དེས་ཐ་མ་ཉིལ་གྱི་ཞིང་ལ་འམ་སྒྲོས་པ་འཕགས་པའི་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་
 གྱི་དཔེ་བྲངས་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་མ་བཟོད་པ་དེ་ལ་དཔེ་སྒྲུ་ཆོགས་
 ཡོད་པས་ཡིན་པར་ཉི་སྤང་དུ་གསུངས་པ། དོན་ཐོབ་ཡིན་ལ། ད་ལྟའི་འཇུར་
 ལ་མེད་པ་དངོས་སུ་བཞག་ན་མི་བདེ་བས་ཡིན་ནོ། །ཤུ་བུ་སོགས་གྱིས་གང་
 གིས་གང་བའི་རྟེན་ཉན་རང་སྒོམ་མི་སྒོམ་དང་། འཛམ་གླིང་། ཉན། རྩྱགས་
 བཅུའི་འཛིག་རྟེན་ནི་གང་གིས་གང་བའི་གཞི་འམ་གནས་སོ། །བརྒྱ་ནས་
 བྲངས་སུ་ཡང་ཞེས་པས་བྲངས་གྱི་བྱད་པར་དང་། ཆར་ཡང་ཞེས་པས་མཐུའི་
 བྱད་པར་དང་། བབྲང་བར་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་རབ་གྱི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་
 བྱད་པར་དང་། རྒྱར་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་རབ་དེ་ནི་འདིའི་རྒྱ་ཚམ་དུ་ཡང་མི་
 འཇུར་བ་རྒྱའམ་བུ་བའི་བྱད་པར་དང་། དཔེར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགོ། ཞེས་པས་
 དཔེ་ལས་འདས་པར་སྟོན་ལ། འདིའི་བྱང་སེམས་བྱང་སེམས་བཞི་ལས། བཞི་
 བ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་མིན་པར་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་རྗེས་མཐུན་པ་
 མཛད་པས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པས་དང་། གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་མིན་
 པར་དེ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མུང་ངན་ལས་འདའ་བ་བཀག་པས་དང་། གཉིས་
 པ་སྦྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་མིན་པར་ཉན་རང་གི་ཤེས་པ་དང་སྤངས་པ་ཐམས་
 ཅད་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་བྱེད་པར་འདུ་བར་གསུངས་པས།
 དེ་དག་ཉན་རང་ལས་བྱད་པར་འཕགས་པར་འདིར་བཟོད་མི་དགོས་པས།

དང་པོ་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པ་ལ་བྱེད་པར་ཉིས་ལས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་གོང་གི་སྒྲུབ་པ་བྱང་སེམས་བཞི་ག་ལ་ཡོད་པ་གསེར་མེད་ལྟར་རོ། །གནོད་འདྲིམས་ལས་དེས་སྡེ་མ་གཉིས་འཐུག་པ་དང་མཐོ་བ་ཆེ་བ་དང་། བར་བ་གཉིས་དེ་འབྲིང་དང་། ཐ་མ་གཉིས་འཐུག་མཐོ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེར་བྱས་ནས་སྡེ་མ་སྡེ་མ་འཐུག་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པར་བཤད་ཀྱང་། མདོ་ལྟར་ན་སྡེ་མར་མ་ཟད། ཅེས་དཔེ་འདམ་ཁ་ཅན་བྱེད་དགོས་པས། སྡེ་མ་སྡེ་མ་སྒྲུབ་ལ་ཕྱི་མ་རྣམས་འཐུག་པར་གསེར་མེད་ལྟར་རོ། །རྣམ་བཤད་ལས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་འཐུག་ལྟར་བཞག་ནས། སྡེ་མ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་བྱ་མིན་པ་སྒྱུར་བ་བསོད་གྲགས་པས། སྟོན་འཐུག་དར་རྒྱུ་ལས། རང་མདོན་སྤྱུང་བ་རྟོགས་པའི་མདོན་སྤྱུང་ཆད་མས་གཉིས་སྤྱང་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་དེས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། ཞེས་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་སྤྱང་དང་བཅས་པའི་རྟོགས་བྱ་མིན་པ་ལ་བྱེད། ཕྱི་མར་རིགས་གནས་སྒོས་པ་རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་མཁྱེན་ལ་མི་སྤྱང་བས་དེ་བསྐྱེད་ཡིན་ཞེས་བཤད་ནས། དེ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་དུ། འོན་ཀྱང་གཉིས་སྤྱང་བཅས་ཀྱིས་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་སྤྱང་བ་ལ་མཛད་པ་རྒྱུད་ཟད་འགྲིག་དཀའ་བས། འཐུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ལུང་བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་སམ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒོ་མང་ཡིག་ཆར། སྡེ་མ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཁོ་ནར་གོ་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ། རོ་ནང་བ་དགག་ཆད་ཡིན་པས་ལེགས། ཕྱི་མའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ་ཡིན་པ་ལ་བྱའོ། །རྣམ་བཤད་ལས། དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོར་གནས་པས་ཀྱང་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་། དེའི་རོ་བོར་བདེན་པའི་སྒྲུབ་ཤད་པའོ། །ཞེས་པར་ཉེན་ནས། རོ་ལ་མཚོར། སྟོ་ཀུན་རྫོབ་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རོར་བདེན་ཀྱི་དོན་ལ་རྩུབ་པས་དེ་ལྟར་བརྫོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས། གང་གི་རོར་བདེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་དབང་ཤེས་བཞག་པ། དེའི་དོན་མིན་

ཏེ། དེ་ནི་བདེན་འདྲིན་ལ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་དབང་ཤེས་སོགས་ཀྱི་ངོར་གནས་པས་
བདེན་འདྲིན་དེ་ལ་སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་པ་དང་། དེའི་ངོར་བདེན་པའི་སྒྲུབ་ཤད་ཅེས་
པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་སྒྲུབ་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འདུག་པ་ལྟར་བཞག་
ལ། ལྷ་གྲུ་བདེན་མེད་ལྷ་གྲུ་ཡིན་པས། དངོས་སོ་ཡིན། ཞེས་པ་བདེན་པར་མེད་
པའི་ལྷ་གྲུ་ལ་དགོངས་སོ། །

སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པ།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གདམས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ།
སྐྱག་བསྐྱལ་བདེན་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། ཀྱན་རྫོབ་དུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་རང་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་གི་འབྲས་བུ་གྱུར་བ་ནམས་སྐྱག་བསྐྱལ་བར་
ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དོན་དམ་པར་དེའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དག་བདེན་པའི་སྟོང་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་
རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གདམས་པ་དང་། མདོ་ནི། གསོལ་
བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཇི་ལྟར་ཤེར་བྱིན་ལ་བཅོན་ངེས་པའི་ལན་
དུ། བྱང་ཆེན་གཟུགས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་བཅོན་ན་བཅོན། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་བཅོན་མི་བཅོན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་
པས་སྤང་བོ་ལྷ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བདེན་པ་བཞི་རྟེན་
འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་བདུན་བདེན་པས་སྟོང་བ་སྟེ་
སྟོང་ཉིད་བདུན་ཐ་སྟོད་དུ་སྟོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྟོད་མི་སྟོད་གང་དུ་ཡང་
མི་དམིགས་པར་ལེ་མང་དུ་གསུངས་པས། གསེར་ཕྱིང་ལས། སྟོང་ཉིད་ཉི་

ཤུལ་བཙོན་ན་ཞེས་པ། ལེ་མང་དུ། ཚེས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་བཙོན་
ན། ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཡིན་ནམ་དཔུང་དེ། སྟོང་བ་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་
དག་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་བའི་སོགས་སྒྲས་བསྐྱས་པ་སྐྱག་
བདེན་དུ་ཐུར་བའི་སྤང་ཁམས་སོགས་དང་། འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཞར་ལ་
བྱང་བའོ། །གཉིས་པ་**ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་**གདམས་པ་ནི། དེ་བདེན་པའི་**སྟོང་བ་**
ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་ཐུར་བ་དག་རོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཕྱིར། ཟག་བཅས་རྒྱུར་ཐུར་གྱི་**གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་**ཐ་སྟོན་དུ་སྤང་བར་བྱ་
བ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གསར་དུ་**ཀུན་འབྱུང་བ་དང་།** སྤང་ཡང་འགོག་པ་
དང་། ཆགས་སོགས་**ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།** དད་སོགས་**རྣམ་པར་བྱང་**
བའི་ཚེས་ཅན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །**ཞེས་སྤང་བྱར་གདམས་པ་དང་།** མདོ་
ནི། གཟུགས་སྐྱེ་པའི་ཚེས་ཅན་ནམ། ནས། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་
པའོ། །ཞེས་ཀུན་འབྱུང་གིས་བསྐྱས་པའི་སྤང་བོ་ལྷ་རང་བདེན་སྟོང་དང་རོ་བོ་
གཅིག་ཡིན་པས། ལྷ་བོ་པན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་འགག་དང་ཀུན་བྱང་དུ་བདེན་
པར་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན། གཞོད་འདོམས་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་
གཞན་ལས་མིན། ཞེས་སོགས་བྱངས་ནས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དང་སྒྲ་བ་
གྲགས་པའི་རིགས་པ་དང་བྱད་པར་མེད་པར་བཤད་པས། སུ་སྟོན་སོགས་
ཀྱིས་དེས་སེམས་ཅམ་དུ་བཀྲལ་ཟེར་བ་གསེར་ཕྱིང་དུ་བཀག་གོ། །གསུམ་པ་
འགོག་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། སྟོ་བྱར་ངི་བྲལ་གྱི་**སྟོང་བ་ཉིད་**དམ་བྲལ་བ་ནི་ཐ་
སྟོན་དུ་མདོན་དུ་བྱར་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་**སྐྱེ་**
བ་དང་། འགག་པ་དང་། སྤང་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་**ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་**
དང་། **རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་།** གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་མ་གཅིག་དུ་ཐུར་
བའི་**ཉམས་པ་དང་།** གཅིག་དུ་མར་སོང་བའི་**འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པས་**བསྐྱས་
པ་དུས་གསུམ་**དང་བྲལ་བའི་**ཕྱིར། དེ་ལ་**ནི་**དོན་དམ་པར་ཀུན་ཉོན་གྱི་སྐྱི་

གཟུགས་མེད་པ་དང་། ཉན་གྱི་སྒྲས་ཕུང་པོ་བཞི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཁམས་
 རྒྱལ་བསྐྱེས་ལ། གསེར་ཕྱེད་ལས། སྟེ་མཆེད་རྒྱལ་དང་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་གྱི་
 བར་ཞེས་པ་མ་དག །མ་རིག་པ་སྟེ་བ་དང་ཡང་གིས་བསྐྱེས་པ་ཆ་གི་འི་བར་དུ་
 སྟེ་བ་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་དང་ཡང་གིས་ཆ་གི་འི་བར་དུ་འགག་པ་མེད།
 རྩ་མར་མ་ཟད་རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། རྟོགས་བྱ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་བར་
 རྒྱ་དང་ཡང་གིས་བདེན་པ་བཞི་འབྲས་བྱ་བཞི་རང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་
 མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་གདམས་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་སྟོང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ནི། མི་སྟེ་མི་འགག་ཅིང་། ཉན། བྱང་རྒྱལ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་འཇོག་
 པར་ཉི་ལྔར་ལྟར་གསེར་ཕྱེད་དུ་གསུངས་ཀྱང་། ལེ་མང་དུ། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་དེ་
 ལྟར་སྟོང་པ་ནི། ཉན། ཆ་གི་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བཙོན་ཞེས་བྱ་བར་
 ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་དོ། །ཞེས་པ་ཡང་སྟོར་དགོས་སྐྱམ་སྟེ་དབྱེད།
 བཞི་བ་ལམ་བདེན་ལ་གདམས་པ་ནི། ལོ་ཆེན་གྱི་ཁྱིམ་ཆུང་ལས། འདིས་ཀྱང་
 ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་། དེས་པར་འབྲིན་པ་ཉིད་
 གསུམ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པ། ཉི་ལྔར་ལྟར་ཡིན་པས་གསེར་ཕྱེད་དུ་ལེགས། ཞེས་
 གསུངས་ནས། དེ་ལམ་དང་། རིག་སྒྱུབ་དང་། དེས་འབྲིན་གསུམ་ལ་སྒྱུར་བ་ལྟར།
 རྣམ་བཤད་སོགས་གྱིས་སྒྱུར་བས། དང་པོ་ལམ་ནི། སྒྱུང་བྱ་སྟེན་པ་ལ་སོགས་
 པའི་པ་རོལ་དུ་སྟེན་པ་རྒྱལ་དང་། སྟོང་པ་པོ་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་བསྟོམ་བྱ་
 སྟོམ་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ལྟན་པ་མ་ཡིན། དེ་དག་བསྟོམ་བྱ་སྟོམ་བྱེད་དུ་བདེན་
 པར་མི་ལྟན་པ་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཞེས་དང་། དམ་
 ཞེས་པས་པན་ཚུན་ལྟན་མི་ལྟན་བསྐྱེས་ཏེ། གསེར་ཕྱེད་ལས། དམ་ནི་འོག་མ་
 རྣམས་སྒྱུད་པ་སྟེ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རིག་སྒྱུབ་གཉིས་ལ་གདམས་པ་ནི། རང་
 སྟོར་བ་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པས་མཆོན་མེད་སྟོན་མེད་
 ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་ནི། ཕྱི་སྒྱུར་ས་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་མཆོན་

མེད་སྟོན་མེད་གསུམ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱོར་བའམ་ལྡན་པ་བདེན་པར་
བྱུང་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་བདེན་པར་མི་ལྡན་པའམ་མི་སྦྱོར་བ་ཡང་
བདེན་མེད་དུ་རིགས་པར་བྱས་ལ་སྦྱབས་ཤིག་ཅེས་དང་། འདི་རིག་སྦྱབ་དང་
སྦྱར་བ། ཉི་སྒང་ལས། མདོ་སྡེ་མ་ལམ་དང་། ཕྱི་མ་ངེས་འབྱེན་ལ་སྦྱར་བས་
དོན་ཐོབ་ཡིན་པར་གསེར་སྤང་ལས་སོ། །སོགས་པའི་དོན་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་།
གསེར་སྤང་བ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་བྱས་པ་བྱ་ཉས་བཀག་གོ། །གསུམ་པ་ངེས་
འབྱེན་ལ་གདམས་པ་ནི། **སྟོན་གྱི་མཐའ་འདས་པ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་མ་འོངས་**
པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དག་པན་ཚུན་ལྡན་པ་དོན་དམ་པར་གཅིག་ལ་གཅིག་
སྦྱོར་བ་དང་། དེ་ལྟར་མི་སྦྱོར་བ་སྟེ་མི་ལྡན་པ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་
སྦྱབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་། ལམ་གྱི་མདོ་ནི། སྦྱོར་པའི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱ་བའམ། མི་བཙོན་ཞེས་ཡང་དག་པར།
ནས། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱིན་དྲུག་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་
།བྱང་ཕྱོགས་སྟེ་ཆོན་བདུན། འཕགས་པའི་བདེན་པ། བསམ་གཏན། ཆོད་མེད།
གཟུགས་མེད་སྟོམས་འཇུག་རྣམ་ཐར་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་
སྟོང་མཚན་སྟོན་མེད་གསུམ། མདོན་ཤེས། ཉིང་འཛིན། གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་ཐམས་
ཅད། སྟོབས་བཅུ། མི་འཛིགས་པ་བཞི། སོ་རིག་བཞི། བྱམས་པ་དང་། སྟིང་
རྩེ་ཆེན་པོ། མ་འདྲེས་པ་བཙོན་བརྒྱད། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་བཙོན་མི་བཙོན་
ཞེས་པར་དངོས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས། ལམ་དེ་དག་ལ་པར་དོན་དམ་པར་སྦྱོད་
མི་སྦྱོད་དངོས་སུ་བཀག་ནས། ལམ་དེ་དག་ཚུར་བཙོན་བྱར་ཤུགས་ལ་བཀག་
གོ། །རིག་སྦྱབ་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྦྱོད་ཆོ། སྟོང་བ་ཉིད་
སྟོང་བ་ཉིད་དུ་མི་བསྐྱེད་མི་འབྱེད། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ། །ནས། དེ་ལྟར་སྦྱོད་བའི་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །
ཞེས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་སོགས་གསུམ་དང་སྟེ་གསུམ་ལ་ཡུལ་ཅན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་

ཉིང་ངེ་འཇིན་སོགས་གསུམ་གྱིས་དོན་དམ་པར་པར་ཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ་སྟེ་སྦྱོར་
 བ་དང་། སོ་སོར་འབྲེད་པ་སྟེ་མི་སྦྱོར་བར་མ་ཟད་ཡུལ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་རང་
 ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་བཀའ་སྟེ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
 བར་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱོར་མི་འབྲེད་ཅེས་དངོས་སུ་བཀའ་པས། ཡུལ་གསུམ་
 གྱིས་ཚུར་སྦྱར་བྱ་ཡིན་མིན་བཀའ་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །ངེས་འབྱིན་གྱི་མདོ་
 བོ། སྤྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོང་ཆེ་གཞུགས་དང་སྟོན་གྱི་མཐའ་མི་སྦྱོར་
 མི་འབྲེད། བས། སྤྱ་བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་བཙོན་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙོན་ཞེས་
 བུའོ། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཉི་ལྷང་དུ། སྤྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོང་ཆེ་རྣམ་
 པ་འདི་ལྟར་བཙོན་པར་བྱེད་དེ། བཙོན་པ་དེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་འདས་པ་དང་མི་སྦྱོར་མི་འབྲེད་དེ། ཞེས་པ་མན་ངེས་འབྱུང་དང་། དེ་
 ཡན་ངེས་འབྱིན་ལ་སྦྱར་བས། ཉོགས་སྣང་དུ། སྟོན་མཐའ་ལམ་དང་། ཕྱི་མཐའ་
 རྣམ་མཁྱེན་དག་པན་ཚུན་ངེས་པར་འབྱུང་བྱེད་དང་འབྱུང་སར་ལྡན་མི་ལྡན་
 བདེན་པར་མེད་པར་སྦྱར་ལ། རྣམ་བཤད་དུ། སྟོན་མཐའ་འཁོར་བ་དང་། ཕྱི་
 མཐའ་མུང་འདས་དག་པན་ཚུན་གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། གང་དུ་
 ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ། ལྡན་མི་ལྡན་ལ་སྦྱར་བ། སུ་ཉ་སོགས་ལྟར་ངེས་འབྱིན་
 གྱི་སྦྱ་དོན་གྱིས་ཡིན་པས། སྟོན་དང་ཕྱི་མཐའ་འམ་འདས་མ་འོངས་བྱེ་བྲག་
 པར་སྦྱར་ལ། གསེར་མྱེང་ལས། གང་དག་གི་སྟོན་མཐའ་འཁོར་བ་ནས་ཕྱི་
 མཐའ་མུང་འདས་སུ་འབྱིན་མི་འབྱིན་གྱི་སྟོས་པ་དང་བུལ་བ་ཞེས་འཆད་པ་
 བོ་དོན་དུ་མི་སྣང་སྟེ། ཞེས་པ་འཁོར་འདས་ཙམ་ལ་བྱས་ན་མི་འཐད་པའི་དོན་
 ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སྟོང་བ་ཉིད་གྱིས་ཕྱིར་སྟོན་
 གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་སྦྱོར་མི་འབྲེད་དོ། ཞེས་དུས་གསུམ་སྦྱི་དང་།
 ཉི་ལྷང་དུ་འབྱུང་ས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བཤད་པས་བཀའ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་འདི་ལ་
 སྦྱོར་བ་བཀའ་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་མི་སྦྱོར་བ་བཀའ་པ་མི་སྣང་། ཞེས་པ། ཉི་ལྷང་

ལྷར་གསེར་སྤེང་དུ་བྲངས་པའི་མདོ་ལ་ཡིན་གྱི། ལེ་མང་སྤར་བྲངས་པ་དང་།
རྣམ་བཤད་དུ། འབྲེད་པར་མི་བྱེད། ཅེས་བྲངས་ལ། གསེར་སྤེང་ལས། འབྲེད་
པའམ་མི་སྦྱོར་བ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་དུས་གསུམ་པན་ཚུན་
སྦྱོར་མི་སྦྱོར་དངོས་སུ་གསུངས་པས། སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས་སྤྲུལ་གཉིས་ཀྱི་ཤུགས་
བསྟན་དང་བཅས་གསུམ་གར་པན་ཚུན་ལྷན་མི་ལྷན་མིན་པ་དངོས་སུ་སྦྱར་
བར་གསེར་སྤེང་ལས་སོ། །གསེར་སྤེང་དུ། ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་
པ་དང་། ཞེས་པ་གཉིས་པ་དོན་བསྟུར་བྱས་ཀྱང་། བྱ་ཤིག་ལས། བོང་གིས་དང་
གིས་ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་པ་བསྟུས་ལ་ཞེས་ནི་དེ་
ལྷར་རོ། །ཞེས་པ་ལྷར་རྣམ་བཤད་དུ་གསུངས་སོ། །

བདེན་བཞིལ་དོགས་པ་གཙང་བ།

གསེར་སྤེང་ལས། བདེན་བཞིའི་སྦྱ་བཤད། དེའི་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་
གསུང་རབ་ལས་བསྟན་པ་ལྷར་དོན་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་དག་རྟོགས་ཟིན་
གོམས་པས་སྦྱིབ་པ་དག་པར་འཇུག་བས། བདེན་པ་ཙམ་གྱི་སྦྱ་དོན་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤེང་ནས་བསྟུ་བ་ལས་དང་། འཕགས་པས་མི་རྟག་སོགས་
གཟིགས་པ་ལྷར་གནས་གྱི། སོ་སྦྱེས་རྟག་བདེ་སོགས་སུ་གཟིགས་པ་ལྷར་མི་
བདེན་པས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་ཉན་ས་དང་མཛོད་འབྲེལ་ལས་
བཤད་པ་གཉིས་ཀ་བཀོད་ཀྱང་། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་ཕྱི་མ་གཅིག་བྱ་བཀོད་པ་
ནི། ཉ་ཤིག་ལས། སོ་སྦྱེས་རྟག་བདེ་སོགས་སུ་འཛིན་པས་སོ་སྦྱེའི་བདེན་པ་མི་
ཟེར་གྱི། འཕགས་པས་དེ་སྟུག་བསྟུལ་སོགས་སུ་གཟིགས་པས་འཕགས་པའི་

བདེན་པ་ཟེར་རོ། །འོག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་ངོ་། །ཞེས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཀྱན་
 འབྱུང་བར་འཕགས་པས་གཟིགས་ཤིང་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་དེའི་དོན་དེར་
 བདེན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་སམ་སྤྱག་བསྐྱེལ་འགགས་པས་འགོག་པ་
 དེར་འཕགས་པས་གཟིགས་ཤིང་གཟིགས་པ་ལྟར་གནས་པས། དེའི་དོན་
 བདེན་པས་འགོག་བདེན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཟུང་འདས་ཀྱི་གྲོང་བྱིར་དུ་ཕྱིན་པར་
 བྱེད་པས་ལམ། དེར་འཕགས་པས་གཟིགས་ཤིང་གཟིགས་པ་ལྟར་གནས་པས་
 དེའི་ངོར་དེར་བདེན་པའོ། །ཞེས་དང་། བྱ་ཁྲིལ་ལས། མི་རྟག་པའི་བདེན་པ་
 ཞེས་བརྗོད་ན་ལམ་སོགས་ཀྱང་དེར་དོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་དགག་པའི་
 ཕྱིར་དུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས། སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་བྱང་
 ཆོས་དང་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་མི་རྟག་པ་དང་རྒྱུད་བདེན་པ་ཞེས་
 བརྗོད་ན། ལམ་སོགས་དེར་དོགས་པར་འགྱུར་བས། བྱང་ཆོས་གཉིས་པ་སྤྱག་
 བསྐྱེལ་བ་དང་ཀྱན་འབྱུང་གིས་མིང་བཏགས་ལ། གཞན་གཉིས་ལ་བྱང་ཆོས་
 དང་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་གསུངས་པ་སོགས་དང་མཐུན་ལ། དེ་རང་
 རྒྱུད་པ་མན་ཆད་འདོད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བས། འཕགས་པའི་དོན་བཞི་བོ་དེ་
 དོན་དང་མཐུན་པར་གནས་པས་སམ། ཡུལ་བྱང་པར་འཕགས་པ་ཡིན་པས་
 འཕགས་པ། ཞེས་ཡུལ་དང་སྦྱར་ཞིང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱེད་ན་དེས་
 བསྟན་པའི་བདེན་པ་དང་། བདེན་པའི་དོན་རང་རང་གི་ལོག་འཛིན་གྱིས་
 གཟུང་བ་ལྟར་མི་གནས་ཀྱང་། མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་སོགས་སུ་བདེན་
 པས་བདེན་པ་ཟེར་རོ། །གསེར་སྤེང་དུ། རང་བཞིན་ལ་མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་
 ཉིད་གཉིས་བྱས་པའི་དང་པོ་སྤྱག་བདེན་ལ། ཀྱན་བཏུས་ལས། དེ་ནི་སེམས་
 ཅན་སྦྱེ་བ་དང་སྦྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་
 བས། རྗེ་བཙུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པས། ལས་ཉོན་གྱི་སྦྱེ་བ་བླངས་བའི་ཐེག་
 དམན་གང་ཟག་བཞག་ཀྱང་། སྤྲ་མས་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ན་སྤྱག་

བདེན་མེད་པར། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། འཕགས་པས་འཆི་དང་རྒྱ་བ་དང་། ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཅིང་བྱི་མས་དབྱ་བཅོམ་པ་རྣམས་སྒྲུག་བདེན་མེད་པར། ཉན་
ཐོས་རྗེར་ཉིང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེའི་བདག་ཡིན་ཀྱང་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ཡིན་པས་སྒྲུག་བདེན་མེད་པར་བཤད་ལ། སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བར།
སྒྲུག་བདེན་ལ་སྤང་བྱ་དགོས་པས་གང་ཟག་མ་བཞག་ལ། ཡིག་ཆ་རྟིང་བས།
འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་སྤང་བྱ་མེད་ཀྱང་། སྒྲུག་ཀུན་གང་རུང་ཡིན་
པར་བཤད་དོ། །རྩི་བཅུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པས་དེ་སྒྲུག་ཀུན་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པས། དེ་ལ་སྤང་བྱ་མི་དགོས་སོ་ཟེར་བ། ཡིག་ཆ་གསར་བས། བཞི་བརྒྱ་
བ་རྩ་འགྲེལ་དང་རྗེར་གཅོད་སོགས་བྲངས་ནས་བཀག་གོ། རྩི་བོའི་སྒོ་ནས་
སྒྲུག་བསྐལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དང་པོ་གཉིས་ལ་ཆོར་བས་བྱད་པར་
བསོད་གྲགས་པས་གསུངས་སོ། །བྱ་ཁྲིལ་ལས། རྒྱུ་རྒྱ་ན་འཆི་སྒྲུག་པ་དང་ཕྱད་
པ་ལྷ་དུམ་འའི་དུམ་སྒྲུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་འདྲོད་པ་བཅའ་ཉེ་མ་རྟེན་པ་
གཉིས་འཁྱར་བའི་དུམ། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་བོ་ལྷ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དུམ་འོ། ། ཞེས་
གསུངས་པས་ཀྱང་ཆོར་བ་མི་དགོས་པར་ཤེས་སོ། ། ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ།
ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ལས་འདྲིག་པ་ཀུན་བརྟུས་
ལྟར་ལ། རོལ་མཚོ་ལས། དེ་དང་གཅོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་འདྲིག་ལ། བསོད་
གྲགས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་བོ་ལྷ་དེ་གཉིས་
ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། འགྲེལ་བར། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་རྒྱུར་བ་དག་ ཅེས་པ་བྲངས་ལ། གསེར་ཕྱིང་ལས།
དཔེར་ན་ཀུན་གཞི་དང་སྟོན་གྱི་འདྲིག་རྟེན་དང་། དབང་བོ་ལྷ་དང་གཞན་
ཡང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་ཟག་བཅས་རྣམས་ལྷ་བུའོ། ། ཞེས་དེ་དག་ཀུན་
འབྱུང་མེད་པར་གསུངས་པས་དཔྱད། འགོག་བདེན་ནི། ཀུན་བརྟུས་ལས།

འགོག་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཟག་པ་དང་། བརྟ་དང་། རྟོན་དམ་པ་དང་།
 ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱན་མེད་པ་དང་། རྒྱན་
 དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། བྱང་
 པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཞེས་པའི། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་
 བདེན་དང་། གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་
 པའི་སྤངས་པ་དང་། གསུམ་པ་འགོག་བདེན་དང་། བཞི་བ་ཐེག་དམན་སྟོབ་
 པའི་འགོག་བདེན་དང་། ལྷ་བ་ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པའི་འགོག་བདེན་
 དང་། རྩག་པ་དག་བཅོམ་རྒྱན་མེད་ཀྱི་དང་། བདུན་པ་དག་བཅོམ་རྒྱན་བཅས་
 ཀྱི་དང་། བརྒྱད་པ་ཐེག་དམན་ལྷག་བཅས་དང་། དགུ་བ་ཐེག་དམན་ལྷག་
 མེད་པའི་མུང་འདས། བཅུ་བ་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་འགོག་བདེན་དེར་བསྐྱུས་ནས་ཟབ་པ་མ་བགངས་སོ། །བསྐྱུ་ན་
 བརྟ་དང་དོན་དམ་པའི་འགོག་པ་གཉིས་སོ། །གསེར་སྤང་ལས། ཁ་ཅིག་འགོག་
 བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པར་འདོད་ཅིང་། གཞན་དག་བསྐྱོག་སྟེ་
 འདོད་པ་དེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཞིབ་རྒྱ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཞེས། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་
 ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ནི། དགག་གཞི་བྱམ་པས་དག་
 པའི་ས་ཚྭ་གསུང་དང་། དེའི་སྟོང་དུ་བྱམ་པ་བཀག་པའི་ཆ་གཉིས་ཀ་བྱམ་མེད་
 ཡིན་པ་ལྟར། གང་དུ་འགོག་པའི་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་དུ་གང་གིས་
 འགོག་པ་ལམ་གྱིས། གང་འགོག་པ་སྤང་བྱ་འགོག་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་པས།
 དགག་གཞིའི་ཆ་ནས་སྟོང་ཉིད་དུ་འཇོག་གི། སྤང་བྱ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་སྟོང་
 ཉིད་དུ་མི་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱབ་གསུངས་པ་
 མིན་ཏེ། འོག་རྒྱ་ཐོགས་འགྲེལ་གྱི་བཤད་པ་བཀོད་ནས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 འི་བྲལ་དུ་གནས་གྱུར་པ་འགོག་བདེན་དུ་འདོད་དགོས་སོ། །ཞེས་ཐལ་འགྱུར་
 བ་དང་བྱང་པར་མེད་པར་གསུངས་ལ། དེ་སྟོང་སྐྱབ་ལས། འགོག་བདེན་དེ་

བཞིན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་
པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བཞེད་པ་རྣམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་པར་བསོད་གྲགས་པས་
གསུངས་པ་ལེགས་སོ། །ལམ་བདེན་ལ། ཀུན་བདུས་ལས། ལམ་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ།
ཞེས་པ། ལམ་བདེན་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཡིན་པར་དེའི་འགྲེལ་བར་
གསུངས་ལ། དུ་སྟོན་གྱིས། མི་སྟོབ་ལམ་དང་ཆོགས་སྦྱོར་ལ་ལམ་བདེན་གྱི་
བྱད་ཆོས་བཞི་དང་དག་གསལ་གཉེན་གསུམ་མ་ཆང་བས་ལམ་བདེན་མིན་
ཟེར་བ། གསེར་སྤེང་དུ། རྒྱུད་སྤྲེལ་འགྲེལ་བ་དང་། སུམ་ཅུ་ཅད་ཀྱང་དག་ཏུ་
བཞེད། ཞེས་སོགས་ལུང་དང་། སངས་རྒྱས་སར་སྤང་བུ་འདོམས་པས་མཐུ་
ཐོགས་པ་མེད་པ་མངའ་བས་རིག་པ་དང་། གདུལ་བུ་ཐར་བར་འབྱེན་པས་
ངེས་འབྱེན་དང་། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པས་སྐྱབ་པ་ཡོད་པར་
རིགས་པས་སྐྱབ་ལ། ཆོགས་སྦྱོར་ལམ་བདེན་མིན་ཀྱང་། ས་བོན་སྤོང་མི་རུས་
པ་དང་བདག་མེད་དོན་སྦྱི་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་པས་ལམ་མིན་ཟེར་བར། མདོན་
ཀྱུར་ལ་སྤང་བུ་མིན་དགོས་པ་དང་། རྟོག་ཀྱུར་ཡིན་ན་མ་རྟོགས་པས་བྱབ་པ་
དང་། སོ་སྦྱི་ལ་ལམ་ཞུགས་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གྱིས་བཀག་གོ། གསེར་
སྤེང་དུ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གསུངས་ཤིང་། རྟོགས་སྤང་དུ།
མཚན་ཉིད་ནི། མི་རྟག་སོགས་མཚན་ཉིད་བཞིའི་སྟོན་སྟེས་པར་བུ་བའི་
ཟག་བཅས། ཞེས་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ལ། དེའི་རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་སྤང་བར་
བུ་བ། མདོན་དུ་བའི་བྲལ་བ། བརྟེན་པར་བུ་བའི་ཟག་མེད་ཡི་ཤེས། ཞེས་
གསུངས་པས། རོལ་མཚོ་ལས། ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག་མི་རྟག་
སོགས་བཞིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བ། སྤྱག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད།
སོགས་སུ་གསུངས་ལ། སྟོ་མང་དང་སྟོ་སྤིང་གི་ཡིག་ཆར་མཚན་ཉིད་བཞག་པ་
ནི། གསེར་སྤེང་ལས། གཞན་ཡང་བསྐྱབ་པར་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པའི་དོན་

གང་ཞེ་ན། སྤྲུལ་པ། ཉོན་མོངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནོ། །ཞེས་
 པ་ནས། འདི་དག་གི་མཆན་ཉིད་གོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བསོད་
 གཤམ་པས། འཁོར་བས་བསྐྱུས་པ་སྐྱུར་བས་སྦྱོང་གི་འཛིག་ཉེན་འཁོར་བས་
 བསྐྱུས་པར་འདོད་དམ་དཔྱད། རང་གི་བྲལ་བྱའི་སྤྲུལ་ཀུན་གང་རུང་ཞི་བའི་
 སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་འགོག་བདེན་དང་། བཞེད་དོན་གསུམ་གང་རུང་སྐྱབ་
 པའི་འཕགས་ལམ་ལམ་བདེན་གྱི་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་ན་ལེགས་སོ། །གསེར་
 བྱེད་དུ། ལོག་འཛིན་བརྒྱ་དྲུག་གི་གྲངས་ལ་བདག་གི་དང་བདག་དུ་ལྟ་བ་
 གཉིས་བགྲངས་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་
 སོགས། ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བསྐྱུ་བ་སོགས་ལས་གཙང་འཛིན་བགྲང་བ།
 བྱུང་སོགས་བདག་ལས་དོན་གཞན་པའི་གཙང་བར་འཛིན་པ་ལ་བྱས་ན་སྟོང་
 བའི་ལོག་འཛིན་དུ་བྱས་ཆོག་པ་མཆན་དུ་གསུངས་པས། སྤྲུལ་བསྐྱུལ་གྱི་ལོག་
 འཛིན་དུ་གསུངས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་ལོ། །ལོག་ཁྱུགས་ལྷག་མ་གསེར་བྱེད་
 ལྟར་ལ། བདེན་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ལོག་འཛིན་ནི། དང་པོ་གསུམ་རྒྱུ་ཕན་
 དང་། དུས་ཉག་པ་གཅིག་བྱུར་འཛིན་པ་བྱེ་བྲག་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་
 འཕྱར་དུ་འཛིན་པ་གྲངས་ཅན་པ་དང་། སྟོ་གཡོ་བ་སྟོན་དུ་བཏང་བ་དབང་
 ཕྱག་པ་དང་། སྤྲུལ་བསྐྱུལ་ཐར་བ་དང་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ཀྱ་ཞོམ་པར་
 འཛིན་པ་རྒྱལ་དཔོག་པ་སོགས་མང་བོ་དང་། འགོག་ལམ་གྱི་ལོག་འཛིན་ཐ་མ་
 གཉིས་རྒྱལ་དཔོག་པ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ངན་པ་དང་། དེ་ལས་
 གཞན་ལམ་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་བ་སལ་ཆེར་དང་སྐྱུར་རོ། །རྣམ་བཤད་
 ལས། ཀུན་འབྱུང་གི་ལོག་འཛིན་ཕྱི་མ་གཉིས་གོ་བསྟོན་པ་ནི་རྟེན་རབ་སྟེ་
 ཟེར་པས་རིམ་པའོ། །གཅིག་ཐ་དད། གསེར་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་བྱ་ཁྲིཀ་ལྟར་
 བཀོད་པ་ལས་རང་ལྷགས་མིན་ཏེ། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་མེད་ལ།
 འགོག་བདེན་རང་གི་སྟོང་གཞིའི་ལམ་བདེན་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ལ།

འགོག་ལམ་གཉིས་སྟུག་ཀུན་གཉིས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །རྩིས་ཐོབ་ཀྱི་
ལམ་བདེན་ནི། སྟུག་བདེན་དང་མི་འགལ། ཞེས་པ། ལུང་སྟེ་ལས། ལམ་ཟག་
བཅས་དང་སྟུག་ཀུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་སྟེ་དོ། །ཞེས་དང་། ཟག་བཅས་འབྲས་
བྱས་བསྟུས་པ་དང་རྒྱས་བསྟུས་པ་སྟུག་ཀུན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ། གསུངས་པ་
ལྟར་བྱས་པ་ལས་རང་ལུགས་མིན་ནོ། །རོལ་མཚོ་ལས། ལམ་བདེན་དང་སྟུག་
བསྟུས་མི་འགལ་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི། ཞེས་པ་མི་འཐད་དོ། །གསེར་
སྒྲིང་ལས། སྟུག་བསྟུས་དང་ལམ་གཉིས་འགལ་བར་ཡང་མ་ངེས་ཏེ། ཞེས་པ་
ལྟར། ཚེར་བ་ཡིད་མི་བདེ་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ལམ་བཞག་ཚོག་གོ། །སྟུག་ཀུན་
གཉིས་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་བཞག་ཚོག་གམ་དཔྱད།
གངས་ངེས་ནི། ཉོག་ལྟན་གྱི་སྒྲིང་དོར་བྱ་བའི་གཞི་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་
ཕྱོགས་གཉིས། དེ་རེ་ལ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་པས་བདེན་པ་བཞིར་ངེས་ཀྱི།
བྱ་ཀྱི་ལས། དབྱེ་གཞི་ནི། བདེན་པ་ཅན་མོ། ཞེས་པ་ལྟར། གྲུང་རྩས་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་དབྱེ་གཞིར་བཞག་པ། ཡིག་ཆ་གསར་བས་བཀག་གོ། །གོ་རིམ་
ནི། མདོ་ལས། རྒྱ་འབྲས་དོན་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱ་སྟོན་དང་འབྲས་
བྱ་བྱིས་བསྟན་པ། སྐབས་བཞི་བར། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྟུག་བསྟུས་དང་། ཞེས་
པ་ལྟར་ལ། འདིར་མདོད་ལས། དེ་དག་རི་ལྟར་མདོན་ཉོགས་རིམ། ཞེས་པ་
ལྟར། ཡུལ་ཅན་མདོན་ཉོགས་སྟེ་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཐོག་མར་སྟུག་
བདེན་གྱི་ངོ་བོ་ནད་ལྟར་སྒྲིང་བྱར་ཤེས་དགོས་པས་དང་པོ་དང་། དེ་ནས་དེ་
སྒྲིང་རྩས་མི་རྩས་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པས་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་སྒྲིང་བྱར་གཉིས་པ་དང་།
དེ་སྟོང་རྩས་སུ་མཐོང་བ་ན་སྟུག་བསྟུས་འགོག་པའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་རྩས་
སུ་མཐོང་བས་དེ་གསུམ་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་ཐོབ་པ་ལམ་གྲོམས་པ་ལ་རག་
ལས་པར་མཐོང་བས་ལམ་བདེན་བཞི་བར་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་བཤད་ལས། རྣལ་
འབྱོར་བའི་རྒྱད་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྟེ་བ་ན་ཡང་།

གོ་རིམ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་རྗེས་སྐྱོད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་
སྐྱེ་རིམ་མཐུ། ཡང་ན་དངོས་སྐྱེ་བ་ལྟར་གསུངས་དཔྱད།

རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ།

གཉིས་པ་རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གདམས་པ་ལ་གསུམ་དང་པོ།
སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ནི། །རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
དག་བདེན་སྟོང་དུའམ། ལོ་ཆེན་ལྟར་རྣམ་མཐུན་དུ་མཆོན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། །རྟེན་མཉམ་ཉིད་དེ་རི་ལྟར་བསྟན་ན། སངས་རྒྱས་སུ་འཛིག་པར་
བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མི་དམིགས་
པ་ལ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་བསྟན་པས་སོ། །དེ་མདོ་གང་གིས་བསྟན་ན། བར་མ་
ལས་གཞུགས་ལ་རྣམ་མཐུན་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་དང་དེས་རྣམ་མཐུན་ལ་ཡུལ་དུ་
དོན་དམ་པར་མི་སྒྱུར་བ་ནས། སོགས་པས་བསྟུས་པ། ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལྟར་ན།
ཕྱང་བོ་ཕྱི་མ་བཞི། སྐྱེ་མཆེད་བརྩ་གཉིས། ཕྱིན་དུག་བྱང་ཕྱོགས་སྟེ་ཆོན་བདུན།
སོ་རིག་མི་འཛིགས་པ། མདོན་ཤེས། སྟོབས་བརྩ། མ་འདྲེས་པ་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་
བར་རྣམ་མཐུན་ལ་མི་སྒྱུར་ཞེས་པས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྱུར་བ་བཀག་པ་
དང་། ལེ་མང་ལྟར་ན། དེ་སྟོང་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད། ཁམས་དུག་རྟེན་འབྲེལ་བརྩ་
གཉིས། སྟོང་ཉིད་བརྩ་དུག་བདེན་པ། བསམ་གཏན། ཆོད་མེད། གཞུགས་མེད།
རྣམ་ཐར། མཐར་གནས་སྟོམས་འདུག་སྟོང་མཆོན་སྟོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན།
གཞུངས་ཀྱི་སྟོ། བྱམས་པ་ཆེན་པོ། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པས། ཉ་
ཀྱི་ཀྱང་། དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །སངས་རྒྱས་དང་། རྣམ་མཐུན་པ་ལ་ཆོན་མི་སྒྱུར་

ཞེས་པས། སངས་རྒྱས་མཆོན་བྱ་དང་ནམ་མཁུན་མཆོན་བྱེད་དུ་སྐབས་ཚུན་
སྦྱོར་བ་བཀག་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་དང་བྱང་ཆུབ་སྐབས་ཚུན་མི་སྦྱོར་ཞེས་པས།
བྱང་ཆུབ་དབྱིངས་དང་ནམ་མཁུན་རིག་པར་སྦྱོར་བ་བཀག་སྟེ། **མི་སྦྱོར་ཞེས་**
པས་བསྟན་ལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། **༼༡༽དམིགས་པར་བྱ་བ་**
ཡུལ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ནོ། **ཞེས་བྱ་བར་**གདམས་
པ་དང་། **༼༢༽**ལོ་ཆེན་གྱི་རིག་ཆུང་ལས། འདིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་
ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་དེ་མཉམ་པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པ་དང་།
དེའི་འཐད་པ་གསུམ་བསྟན་ནོ། ཞེས། དང་པོ་འགྲེལ་བས་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་
པའི་ནས། མི་སྦྱོར་བས། ཞེས་པ་དང་། མདོ། གཞུགས། ནས། མ་འདྲེས་པའི་
བར་སྐྱར། གཉིས་པ། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་སོགས་དང་། མདོ། སངས་རྒྱས་
རྣམ་མཁུན་བྱང་ཆུབ་གསུམ་མི་སྦྱོར་བ་སྐྱར། གསུམ་པར། སངས་རྒྱས་དང་།
ནས། གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་པ་དང་། མདོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་སོགས་སྐྱར་ལ། བྱ་
རིག་གི་མདོ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་པོ་གཉིས་རང་ལྷགས་ལྟར་ཡིན་ལ། གསུམ་པར་
རྒྱ་མཚན་དང་རྒྱ་མཚན་ཅན་དུ་མི་སྦྱོར་ཞེས་བཤད། ཉ་རིག་ལས། གཞུགས།
ནས། ཆ་ཤིའི་བར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་། ཕྱིན་དུག་ནས། མ་འདྲེས་པའི་བར་
རྒྱ་འབྲས་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རྣམ་མཁུན་གསུམ་མི་སྦྱོར་བ་རྒྱ་མཚན་
དང་རྒྱ་མཚན་ཅན་དུ་བྱས་ནས། དེ་གཞོན་འཛོམས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས།
གསེར་ཕྱིང་དུ་གཞོན་འཛོམས་བྱངས་པའི་དོན་དེའོ། །མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་གཞན་
ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོན་ཆེ་གཞུགས་དང་རྣམ་མཁུན། ནས། སྤྱ་བྱ་
བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། གཉིས་
པ་**ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་**གདམས་པ་ནི། **ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་**
གྱིས་ཡུལ་དུ་བསྐྱས་པའི་གཞིའི་དངོས་པོ་དང་གཉིན་པོ་ལམ་དང་རྣམ་པའི་

གསལ་བ་མཐའ་དག་བསྐྱུས་པ་དག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
 པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོམས་པ་དང་། མདོ་ནི། དུམ་གསུམ་
 དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྐྱུས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སུ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས།
 སྤྱ་སུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་ཆེ་གཟུགས་དང་དངོས་སོ་ཡོད་
 ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར། ཞེས་སོགས་གཞི་ཤེས་དང་། སྤྱ་སུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 སྦྱོད་ཆེ་སྦྱིན་པར་གྱི་དོན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་སྦྱོད། ཞེས་སོགས་ལམ་ཤེས་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་སྟོབས་བརྩའི་དོན་དུ། ཞེས་པ་མན་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སྦྱར། ལོ་ཆེན་
 དང་རེད་མདའ་བས། ལེ་མང་ལྟར་གྱི་མདོ་སྡེ་མ་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་འབྲེལ།
 གསུམ་པའི་འགོ་སྤྱ་སུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་ཆེ་བདུད་སྒྲགས་ཆོལ་ཞིང་།
 ཞེས་པ་ནས། མདོ་གསུམ་པའི་འགོ་བཟུང་བ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་ལྟར་སྦྱོད་པ་
 ནི། ཞེས་པ་དགོས་པར་བྱས་སྣང་ལ། ལེ་མང་དུ། སེམས་ཅན་ཆད་མེད་ཟུང་ན་
 ལས་འདའ་བ་མདོ་སྡེ་མའི་ནང་དུ་ཡོད་པས་ཡིན། ལེ་བརྒྱད་མ་ལྟར་ན། སྤྱ་སུ་
 བྱང་ཆེན་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་གཞལ་མེད། ཅེས་སོགས་
 ནས། སྦྱར་ན་ཉི་སྣང་དང་འགྲིག་གོ། མཆོག་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་སེམས་མི་
 བསྐྱེད་དོ། ཞེས་པའི་བར་རོ། མདོ་འདི་དག་གིས་ཡུལ་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་
 བདེན་མེད་དུ་བསྐྱུས་པས་ཡུལ་ཅན་མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱུས་པ་སྟོབ་དཔོན་
 ཀྱིས་དགོངས་པ་དང་། ཆོས་གང་གི་དོན་དུ་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་པ་བཀག་པས་ཆོས་
 འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བསྐྱུས་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་བར་གསེར་ཕྱིང་
 གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ནི། (༥)སངས་
 རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། (༦)དབྱེ་བཅོམ་པ་
 ནི་འདིའི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དུ་མ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། (༧)རྩ་བའི་
 གངས་དུ་ཞིག་ཅེ་ན། འབྲས་སུ་ལ་གནས་པ་དང་སོ་གསུམ་གྱི་མིང་ཅན་གསུམ་
 དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་མིང་ཅན་བཞིའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྦྱེས་སུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་

རང་སངས་རྒྱུ་གི་མིང་ཅན་དང་ལྷན་ཅིག་སྟེ་བཅས་པའི་བརྒྱད་པོ་འོ། །(༥)
ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་པའི་རྩིས་འབྲང་ལ་
སོགས་པ་ནས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་མིང་ཅན་གྱི་བར་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གངས་
ཉི་ཤུར་ཆང་པའམ་ངེས་པའི་བྱིར། །(༦)ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་དང་སྟོང་རྩིས་
སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ། སོ་སྟེའི་ས་ལས་རིང་དུ་
སོང་བས་འཕགས་པ། བྱང་ཚུབ་ལ་བཙོན་པས་སྟོབ་པ། རྩིགས་བྱང་ལས་བྱིར་
མི་སྟོག་པ་རྣམས་ལ་ཐ་སྟད་དུ་གངས་སུ་བྱེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་
པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་འདོམས་པའོ། །(༧)ལུང་འབོགས་པ་ཞེས་པ་
མན་གསེར་ཕྱིང་དུ་དོན་བསྟུ་བྱས་ལ། རྣམ་བཤད་ལས་སོ་སོར་སྦྱར་རོ། །ལུང་
འབོགས་པ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་མདོ་
འོག་དུ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བཤད་སྐབས་སྦྱར་བ་ལས་འོགས་སུ་མེད་དོ། །

སྐྱབས་གསུམ་ལ་དོགས་པ་གཙད་པ།

གསེར་ཕྱིང་ལས། མདོ་སྟེ་བ་ཡང་། སྐྱབས་གསུམ་འདྲིལ་ཚུལ་འདི་
དང་མཐུན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པས། མདོད་ལས། སངས་རྒྱུ་དགེ་འདུན་བྱེད་
པའི་ཆོས། མི་སྟོབ་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ཟུང་ན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་
འགོ། ཞེས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་དཀོན་མཆོག་ལ་སངས་རྒྱུ་གི་མི་སྟོབ་ལམ་
དང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ། གསེར་ཕྱིང་ལས། དགེ་འདུན་དུ་བྱེད་
པའི་ཆོས་སྟོབ་པ་དང་སངས་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་མི་སྟོབ་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
པ་ལྟར། སངས་རྒྱུ་གི་མི་སྟོབ་ལམ་མ་གཏོགས་པའི་སྟོབ་མི་སྟོབ་གི་ལམ་

ཐམས་ཅད་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐུང་འདས་ནམས་
 འདྲིལ་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་འདྲ་ལ། བྱེ་སྐྱ་སྡེ་མས། སངས་རྒྱས་གྱི་གཟུགས་
 གྱི་ཕུང་བོ་སྡེ་བྱི་བྱུང་པར་མེད་པས་སངས་རྒྱས་མིན་པར་འདོད་ལ། སངས་
 རྒྱས་བཙེམ་ལྟན་འདས་སངས་རྒྱས་སུ་འདོད་པས་ནང་འགལ་ཡིན་ནམ་
 དབྱེད་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། སངས་རྒྱས་ལ་ངན་སེམས་གྱིས་ཁྲག་ཕུང་བས་
 མཚམས་མེད་དུ་མི་འཇུག་བར་ཐལ་ཞེས་བར། བྱེ་སྐྱས་རྟེན་ལ་གཞོད་པས་
 བརྟེན་པ་ལ་གཞོད་པ་མིག་ལ་གཞོད་པས་མིག་ཤེས་ལ་གཞོད་པ་བཞིན་ཟེར་
 བར། སློབ་དཔོན་གྱིས་གདགས་པ་ལས། མི་སློབ་པ་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་
 ཆོས། ཞེས་པས། རྟེན་ཕུང་བོ་དང་བརྟེན་པའམ་བྱེད་ཆོས་མི་སློབ་པ་དག་
 སངས་རྒྱས་སུ་བསྟན་པས། དེ་བསྟན་བཙེམ་ལ་ཁྲན་ཀར་མི་འཇུག་ལ། སངས་
 རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་གྱིས་འདྲིལ་རྟེན་པའི་ཡིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་སངས་
 རྒྱས་དང་དགེ་འདུན་མིན་པར་འཇུག་ཏེ། དེ་ཆེ་སློབ་མི་སློབ་ཟག་མེད་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ལ། བྱེ་སྐྱས་ཐོབ་པ་ཟག་མེད་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་ཅེས་
 ལན་བཏབ་པོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་སོགས་བྱེ་སྐྱ་བྱི་རབས་པ་དང་མདོ་སྡེ་
 བས་རྟེན་ཕུང་བོ་སངས་རྒྱས་དང་། སྟུག་བདེན་གཉིས་ཀར་འདོད་ཀྱང་།
 སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་དུ་མི་འདོད་ལ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པའི་
 འཕགས་པ་ནམས་དགེ་འདུན་ཅམ་དུ་འདོད་དམ་དབྱེད། ཐེག་ཆེན་ལྷགས་གྱི་
 སྐབས་གསུམ། རྒྱུད་ལྷ་མར། སྐབས་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ། གནས་སྐབས་གྱི་
 སྐབས་གསུམ། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་གཅིག་དཀོན་མཆོག་གི་སྐྱ་དོན་བཞི་
 གསུངས་པའི་དང་བོ་ལ། གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། བསྟན་
 བཤད་སྐྱར་བ་གསུམ་གསུམ་གྱིས་བཤད་པས། དང་བོ་སངས་རྒྱས་དཀོན་
 མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ལྟན་པའི་
 སྐབས་མཐར་ཐུག་བཞག་ལ། ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ནི། རང་བཞིན་ནམ་དག་གི་

ཡོན་ཏན་རྩོམ་ཉིད་སྐྱེ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དབུས་སུ་གནས་པ་མཐའ་མར་འདིག་
པ་བདེན་པར་མེད་པའི་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། སློབ་བྱར་ནམ་དག་འབད་ཚེ་ལ་
ཞི་བས་གཞན་དོན་ལྷན་གྱུ་བ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་
པ་ནི་རང་གིས་སྟོང་ཉིད་གཟིགས་པ་ལྟར་ནང་པན་ཚུན་ཁོ་ན་ལས་གཞན་
ཀྱིས་རྟོགས་མི་རུས་པ་དང་། རི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པ་འགོ་བའི་ངང་ཚུལ་གཟིགས་
ནས་དེའི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་མཁྱེན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་
བྱ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་ཕྱིར་སྟོན་པའི་བཅེ་བ་དང་། མཁྱེན་བཅེའི་རལ་གྱི་དང་
རྩོམ་ཇི་ལྟ་བུས་གདུལ་བྱའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱེལ་གྱི་ལྷ་གུ་དང་ལྟ་བའི་ནགས་ཀྱིས་
བསྐྱོར་བའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཕྱིག་པ་འདིག་པར་མཛད་པའི་རུས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ།
དང་པོ་གསུམ་རང་དོན་ཆོས་སྐྱེ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱེ་
སྐྱུལ་བའི་ཐབས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོད་ཉིད་ནི། བསམ་
མེད་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་བུ་
བདེན་པའོ། ཀུམ་པ་ཕྱི་ལས། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་
ལྷན་པའོ། ཞེས་པ། རྒྱུད་སྐྱེ་ལྟར་ཡིན་པས། ཇི་བཙུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་
པས་དམན་ལམ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་པ་འགོག་བདེན་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་མི་ལྷན་པས།
ཆོས་དང་དགོ་འདུན་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ལ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་སྐྱར་བ་ཞེས་
སོ། ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། རྟོག་པ་དང་སྐྱེས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་གཉིས་མིན་ཏེ་
མཐའ་བཞིར་དོན་དམ་པར་བསམ་པ་དང་བརྟེན་དུ་མེད་ཅིང་། འཕགས་པའི་
མཉམ་བཞག་གིས་རི་བཞིན་མཁྱེན་པས་བསམ་མེད་དེ། རང་བཞིན་ནམ་དག་
གི་ཡོན་ཏན་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཉོན་གཉིས་ཅི་རིགས་ཞི་བས་གཉིས་
མེད་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་བདེན་འདྲིན་དང་གཙང་བདེ་སོགས་སུ་ཞེན་པ་
ཅི་རིགས་མེད་པས་རྟོག་མེད་དེ། འདི་གཉིས། སློབ་བྱར་ནམ་དག་གི་དང་། ལམ་

གྱི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དག་པ་དང་། ཐེས་བུའི་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 དང་། ཏུག་གསུམ་ཅི་རིགས་འཛོམས་པའི་གཉེན་པོའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། དང་པོ་
 གསུམ་གང་ཞིག་ཆགས་བྲལ་འགོག་བདེན་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གང་གིས་
 ཆགས་བྲལ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཏེ། བརྒྱད་པོ་སྟོ་མང་ཡིག་ཆར། མཐོང་
 ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དེའི་རྒྱད་
 ཀྱི་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་བཞག་པ། དར་ཁྱིམ་ལས། ཀུན་བཏགས་དང་
 ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ས་བོན་ཅི་རིགས་པ་གཉེན་པོས་བཅོམ་པའི་སྟོ་ནས་ཞི་བ། ཞེས་
 དང་། རྩ་བར། གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། ཞེས་རྒྱད་ལ་མེད་ཅམ་ལ་བྱས་པ་
 ལྷར་ཡིན་ནོ། །གསེར་བྲེང་ལས། དེ་ལྷར་ན་རྩ་བར་སྦྱིར་འགོག་པ་དང་དང་
 ལམ་ཅམ་ཞིག་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་ལམ་
 ལ་གཟུང་དགོས་ལ། ཞེས་པ། རྒྱད་སྟོ་མའི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོའི་དབང་ཏུ་
 བྱས་པར་སྟོ་མང་ཡིག་ཆར་གསུངས་པ་ལྷར་ནོ། །དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་
 མཆོན་ཉིད་ནི། སྟོ་མང་བས། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་
 འཕགས་པ་གསུངས་ལ། སེར་སྟོ་བས་གང་རུང་སྦྱར་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེའི་
 མཆོན་ཉིད་ལ་ཡང་། རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྷན་དང་གང་རུང་སྦྱར་རོ། །
 གསེར་བྲེང་ལས། ཡོན་ཏན་དེ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་སྦྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་
 སེམས་སོ། ཞེས་པ་ནི། གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་སྟོ་ན་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་
 ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པ་ཡིན་ལ། དགེ་འདུན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ལྷན་ཏུ་འཆད་
 པ་ནི་འོལ་སྦྱི་ཅམ་སྦྱར་ཏུ་རུང་ཡང་འགྲེལ་བས་མ་བཤད་ཅིང་རྩ་བ་ལ་ཡང་
 རྩ་མ་ལྟ་བུར་མི་གསལ་བས་བདག་གིས་དོར་རོ། ཞེས་པ། སྦྱི་གཉིས་བཟང་བ་
 རྩ་མ་གཉིས་ལྟར། རྩ་འགྲེལ་ཏུ་མི་གསལ་ལ། སོ་སོར་རང་རིག་པ། བུ་ཉ་གཉིས་
 ཀྱིས། དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་རྟོགས་པ། ཞེས། རྩ་མ་
 གཉིས་ཀྱི་སྦྱི་ཅམ་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཤད་ཅིང་། རྩར་གྱི་ཡོན་ཏན་བཞི་རྩ་འགྲེལ་

གྱི་ཆོག་ལ་གསལ་བས་ཡིན་གྱི། གཏན་མི་འཐད་ཅེས་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུད་སྤྲོད་ར་
ཀྱི་ལས། རྟོན་བརྒྱུད་དེ། རི་ལྟ་བུ་རིག་པ་དང་། རས། རྒྱི་གཉིས་བསྐྱངས་པས་
རིག་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པའི་བྱང་སེམས་གསུངས་པ། སྒོ་ལྟ་བུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོགས། ཞེས་
པའི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། རྟོགས་སྤང་དུ། རི་ལྟ་རི་སྟེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
གཟིགས་པ་དག་པའི་བྱང་འཕགས་གསུངས་པ་རེད་མདའ་བ་ལྟར་ཡིན་
ནོ། ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ནི། གང་ཟག་དང་སྤང་བོ་སོགས་སྤང་ཅིག་གིས་འཇུར་
འགོ་བ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཞི་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རི་ལྟར་རིག་
པ་དང་། རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་རྟོགས་པ་རི་སྟེད་པ་རིག་པ་དང་།
ཆགས་ཐོགས་དམན་པའི་སྐྱིབ་པ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཁ་བྲི་བའི་སྒོ་ནས་སྤར་
ལྟར་རི་ལྟ་རི་སྟེད་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནང་རིག་པར་འཛོག་སྟེ། ཙ་
བར། ནང་གི་ནི། ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཐོགས་
འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་སོ་
སོ་རང་གི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པར་འདོད་
དོ། ཞེས་དང་། དར་ཀྱི་ལས། སྤངས་པའི་བྱང་པར་གྱི་ཆོས་ཡེ་ཤེས་གཉིས་
དང་ལྟན་པ་ལ་བྱུག་འཆལ་བས་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པ་དང་ལྟན་པར་བསྟན་
ལ། དེས་དམན་སྐྱིབ་ལས་གྲོལ་བར་བསྟན་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་
འཇུར་བའི་ལྷགས་ལ། མཆན་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་སོ། ཐལ་འཇུར་བའི་ལྷགས་
ལ། ཆགས་སྐྱིབ་བདེན་འཛིན་དང་། ཐོགས་སྐྱིབ་ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་
པའི་ལྷགས་ནི། སར་ཕྱིན་ཟིན་བྲིས་ལས། ཆགས་སྐྱིབ་ཐོགས་སྐྱིབ་གཉིས་ཤེས་
སྐྱིབ་ལ་བྱེད་དེ། གཉིས་ཀ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ།
དམན་སྐྱིབ་ལ་ཉོན་སྐྱིབ་འཛོག་གོ། དམན་སྐྱིབ་ཡིན་ན་ཉོན་སྐྱིབ་ཡིན་པས་

བྱབ་པ་མི་འཐད། ཅེས་པ་ལྟར། ཉན་ཐོས་འདིགས་སྟེད་དང་རང་རྒྱལ་བཅེ་
 མེད་གི་སྦྱིབ་པ་དམན་སྦྱིབ་དང་ཤེས་སྦྱིབ་ཏུ་འདྲིལ་གོ། ཤལ་འཇུར་བས་
 ཐོགས་སྦྱིབ་ཅི་རིགས་ལས་གྲོལ་བ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཞག་པས། ཟུད་སྒྲིབ་
 དངོས་བཟུན་གཙོ་བོའི་དགེ་འདུན་ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་། ཐེག་ཆེན་གི་དགེ་
 འདུན་གི་མཆོན་ཉིད་ལ་ཡང་། རིག་གྲོལ་གི་ཡོན་ཏན་གཉིས་ལྟན་ཅམ་སྦྱར་
 རོ། །གནས་སྐབས་གི་སྐྱབས་སམ་སྐྱབས་སྦྱིབ་དོན་ནི་སྤར་གི་སྐྱབས་གསུམ་
 འདྲིལ་ཚུལ་དེ་དང་། སྤན་མོང་བའི་མདོ་ལས། རྒྱུ་གཉིས་རྣམས་གི་མཆོག་
 སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་མཐུན་པས། ཕྱི་མའི་དགོས་པ་དང་།
 གང་ཟག་གང་ལ་ཡིན་ཞེས་པའི་ལན་ཏུ། དགོས་པ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་།
 དེའི་བཟུན་པ་ཆོས་དང་། གཞན་གི་སྦྱིབ་ལས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་སྟོབ་མ་
 གསུམ་སོ་སོའི་འབྲས་སྐྱབས་སུ་ཤེས་ཆེད་དང་། གང་ཟག་ཐེག་པ་གསུམ་གི་
 ལམ་ཏུ་ཞུགས་པ་གསུམ་དང་ལམ་ཏུ་མ་ཞུགས་ཀྱང་མཆོག་གསུམ་སོ་སོར་
 མཆོད་པ་སོགས་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་མོས་པ་གསུམ་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་རྒྱུའི་
 སྐྱབས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས། སྟོན་པ་བཟུན་པ་སྟོབ་དོན་གི། ཞེས་
 སོགས་གིས་བཟུན་ནོ། །མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་གཅིག་ཏུ་བཟུན་པའམ། རྣམ་
 བཤད་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སྐྱབས་གི་བྱེད་པར་ལ། སྤང་བྱིར་
 བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་བྱིར། ཞེས་སོགས་གིས་ཉགས་དང་། ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་
 འཕགས་པའི་ཆོགས། ཞེས་པས་ཚོད་གཞི་དང་། གཏན་གི་སྐྱབས་གནས་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་ཆོས་བཟུན་པས། སྟོབ་པའི་ལུང་གི་ཆོས་རྣམས་ནི། དོན་
 མདོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་བྱིར་ཆེད་ཏུ་བསྟེན་དགོས་ཀྱང་། དོན་མདོན་སུམ་ཏུ་
 རྟོགས་ནས་གཟིངས་ལྟར་སྤང་པར་བྱ་བ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་ལྟ་བུ། དེས་དོམ་དོ་བོ་ལ་དྲི་མས་སྤྲད་པ་མེད་ཀྱང་། དོན་ལ་དྲི་མ་
 སྤངས་པ་མ་ཡིན་པས་དེར་སྤང་དེས་སྟོང་ཆོགས་པའི་རྟུན་པས་བསྐྱུ་བའི་

ཆོས་ཅན་དང་། དམན་པའི་ལྷག་མེད་མུང་འདས། རགས་པའི་སྤྱག་ཀུན་མེད་
པའི་རབ་བྱེ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། སློབ་པ་འཕགས་པ་ནམས། ཤེས་སླིབ་ཀྱི་
འཛིགས་པ་དང་བཅས་པས། གཏན་སྐབས་མིན་པར་སྦྱབ་ཀྱི། བུ་རེད་མདའ་
བ་སོགས་ལམ་ལ་འདུས་བྱས་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་དང་། གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་
དུས་ན་མེད་པས་བསྐྱབ་བ་དང་། འགོག་བདེན་བྱ་དང་རེད་མདའ་བས་ཉན་
ཐོས་ཐྱེ་བའི་ལྷགས་ལ་ལྷག་མེད་པ་མར་མེ་ཤི་བ་ལྷར་གྱུར་བ་དང་། ཉ་དང་
རྩ་རྟེན་པས་མེད་དགག་ཡིན་པས་སྦྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་གཞི་ནི། ཐོགས་
འགྲེལ་ལས། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩུན་པ་
བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མར་མེ་རྩུན་ཆད་པ་
བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འདུས་བྱས་ལམ་བདེན་དེ་ནི་ཞེས་འདུས་
བྱས་ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱོར་ལ། ཕྱི་མ་ཉན་ཐོས་ལྷག་མེད་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ཐུབ་མཐའ་མིན་ལ་མར་མེ་ཤི་བ་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཆེ་གཞན་དོན་རྩུན་ཆད་པའི་
དཔེ་ཡིན་པ་དར་རྟེན་ལྷར་རོ། །དམ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ནི། འགྲོ་བ་ཡི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་ཡིན་
ཏེ། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱབ་བརྟེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས། རྒྱ་སྐབས་དང་།
སློབ་པ་འཕགས་པའི་ཆོགས་ཀྱང་ཆོས་སྐྱའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་པས། འབྲས་སྐབས་དང་དེས་སྐབས་གསུམ་ཆང་བར་བཞུན་ཏེ། །དཀོན་
མཆོག་གི་སྐྱ་དོན་ནི། རྩ་རྟེན་པོ་ཆེ་དང་དཀོན་མཆོག་གཉིས་ཀར་འཇུག་
པའི་རྟོན་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷར་འབྱུང་བ་དཀོན་པ་དང་། ཇི་མ་མེད་པས་འདོད་
དོན་མི་སྦྱབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་། མདོན་ཤེས་སོགས་ཀྱི་མཐུ་དང་ལྡན་
པས་ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་དགེ་བ་ཀུན་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་རྩུན་དུ་
གྱུར་བ་ཕན་འདོགས་ཆེ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་སོགས་ལས་མཆོག་དུ་
གྱུར་བས་ལྷ་མེད་པ་དང་། བསྟོན་སྟོན་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་སུ་མི་མཛད་པར་

འབྱུང་བ་མེད་པ་སྟེ། ཆོས་མཐུན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས། འབྱུང་བ་དགོན་ཕྱིར་ངི་
 མེད་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། དེ་ལྟར་སྐབས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་
 དང་ཁྱད་པར་ནམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ཇི་ལྟར་སྐབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ནི།
 སྐྱེས་བུ་ཚུང་དུས་ངན་འགྲོའི་ཉེས་དམིགས་དང་། འབྲིང་གིས་འཁོར་བ་སྦྱིའི་
 ཉེས་དམིགས་དང་། ཆེན་པོས་རང་གཞན་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བའི་འཇིགས་
 པ་ནམས་ངན་པ་དང་། མཆོག་གསུམ་ལ་འཇིགས་པ་དེ་ལས་སྦྱོབ་པའི་རྣམས་པ་
 ཡོད་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བསམ་
 པ་ཐག་པ་ནས་སློ་སྟོས་འཆའ་བའི་ཡིད་དམ་བཅའ་ཞིང་། ལྷ་གཞན་ལ་སྤྲུགས་
 གི་སློ་མི་གཏོད་པ་ནི་སྐབས་འགྲོ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པ་
 བསྐྱེད་པ་ལས་གསུངས་པའི་བསྐྱེད་བྱ་བ་ཆུད་དང་། མན་ངག་ལས་འབྱུང་བའི་
 དགག་སྐྱབ་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་ལ་བསྐྱེད་ན་དལ་འབྱོར་ལ་སྦྱིང་བོ་ཁྱད་པར་ཅན་
 སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་འགྲེལ་བའི་དངོས་བསྟན་ཐེག་ཆེན་སྤྱན་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་སྐབས་གསུམ་དང་། སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། ཞེས་
 པས་སྦྱིའི་སྐབས་འགྲོའི་ཡུལ་བསྟན་པར་ནམ་བཤད་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་
 སྐྱབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ལ་གདམས་པ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མངོན་
 བྱུར་སེལ་བ་དང་། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱབ་པ་དང་། སྤང་བའི་ས་བོན་སེལ་
 བར་གདམས་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཅ་བར། སྤྱན་སོགས་སྦྱོད་ཡུལ་བཙོན་འབྲུས་
 དང་། ཞེས་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་གཙོ་བོ་བཙོན་འབྲུས་ཡིན་ལ། དེའི་
 སྤང་བུ་སྦྱོད་འདུག་ལས། ལེ་ལོ་ངན་ལ་ཞེན་པ་དང་། སྦྱིད་ལྷག་བདག་ཉིད་
 བརྟན་པའོ། ཞེས་པ་ལྟར། གསུམ་ལས། དང་བོ་སྟོམས་ལས་འཇིན་པ་སྤོང་བྱེད་
 སྐྱབ་པ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་ནི། དུས་གང་གི་ཆོ་གདམས་ན། སྐྱབ་
 པའི་བཙོན་འབྲུས་བཙམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རི་
 སྐད་བཤད་པའི་དོན་རྒྱུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་དེས་འཕངས་པའི་གཞན་དོན་

དང་བྱང་ཆུབ་སོགས་སྐབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ལ་སྟེ་བྱེད་པའི་དུས་
ནའོ། །དགོས་པ་ནི། ལུས་ལ་སོགས་པས་བསྐྱས་པའི་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བ་
དམན་པ་ལ་ཆགས་པས་བསོད་ནམས་ཉམས་པར་བྱེད་པས་བསོད་ནམས་ཉིད་
ཀྱིས་རྒྱ་ལས་དབང་རྒྱལ་ལ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་སྤྲོ་མོའི་རྒྱ་བྱ་བ་ངན་
པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤང་བའི་ཆེད་དུའོ། །གང་ལ་ན། བྱ་
བ་ངན་པ་དེ་ལ། མ་ཞེན་པའམ་མ་ཆགས་པའི་བཙུན་འགྱུས་ལའོ། །ཚུལ་ཇི་
ལྟར་ན། ལུས་ལ་སོགས་པས་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་དམན་བདེ་དག་བདེན་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྐྱན་པའི་འདོམས་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅས་
བཀའ་སྒྲུབ་བ་དང་ལྷ་བྱས་བཙུན་ལྟན་འདས་ལ་གསོལ་དོ། །བཙུན་ལྟན་འདས་
བྱང་ཆེན་ལུས་ཀྱི་ལས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། ནས། དེ་དག་ནི་སུས་ཀྱང་སྐབ་པ་
མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་སྐབ་པ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ལ་གདམས་པ་ནི། དུས་
ནམ་གྱི་ནི། དུས་ལྟན་རིང་མོ་སྐལ་བ་མང་བོ་ཞིག་དུ་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱས་
ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཆམ་པའི་འདོད་པའི་དོན་བྱང་ཆུབ་སོགས་མ་གྲུབ་པའི་ཆེ་
ནའོ། །དགོས་པ་ནི། དངང་བའམ་འཇིགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་སྒྲོམ་སེམས་
ལ་བཞེན་ནས་སྐབ་པ་བྱེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲི་ཞིང་སྒྲིད་ལུག་པར་འགྱུར་བས་
དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུའོ། །གང་ལ་ན། ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པའི་བཙུན་
འགྱུས་ལའོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡིད་ཆད་པ་ཐབས་མིན་ལ་དོན་
དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
བར་འདྲིས་རྒྱུ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ལ་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྱིས་ཤིག་ཅས་
བསྐྱན་པའི་གདམས་ངག་དང་། མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཙུན་ལྟན་འདས་བྱང་
ཆེན་ཇི་ལྟར་སྒྲིད་པ་ནམས་སྐབ་པ་མ་མཆིས་ལགས། ནས། ལུས་ཡོངས་སུ་
འཇིན་པར་མི་འགྱུར་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ཐེག་དམན་
དུ་མི་ལྟར་བའི་རྒྱུད་ལ་གདམས་པ་ནི། དགོས་པ་ཅིའི་དོན་དུ་ན། ཕྱགས་བརྩ་

ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱང་སེམས་ལས་དགོས་པའི་དོན་
མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ལུང་ལོན་པར་བྱ་ཞིང་དཀའ་སྤྱད་
དགོས་ན། དེ་འདྲ་བདག་གིས་མི་རྣམས་ཞེས་སེམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བས་དེ་
སེལ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་ལ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའི་
བཙོན་འགྲུས་ལ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་
དུ་བསྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱས་བཙོམ་ལྡན་འདས་ལ་
གསོལ་དོ། །བཙོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པས། ཉན། སངས་
རྒྱས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་
པའོ། །མདོ་དང་པོས་བྱ་བ་དམན་པ་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པས་ཞེན་བྱ་མིན་
པ་དང་། གཉིས་པས་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ན་བྱ་བ་ངན་པར་སྐྱོ་
མི་དགོས་པ་དང་། གསུམ་པས་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ན་འདུག་
བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བས་ཞུམ་མི་དགོས་
པར་གསུངས་སོ། །

སྐྱུན་ལྡེ་ལ་གདམས་པ་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐྱབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འདུག་པའི་རྒྱ་སྐྱུན་
ལྡེ་ལ་གདམས་པ་དང་། སྐྱབ་པ་སྐྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་རྒྱ་མདོན་ཤེས་དུག་ལ་
གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་ན། ཕྱིན་དུག་སོགས་བསྐྱོམས་པའི་རྣམ་
སྐྱེན་གྱི་ཤའི་མིག་དབང་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་བདག་ཁྱེན་བྱས་པའི་ཤའི་སྐྱུན་
དང་། སྐྱོན་ཕྱིན་དུག་སོགས་བསྐྱོམས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐྱེན་པ་ལས་བྱུང་

བའི་ལྷ་འདྲེ་མིག་དབང་གིས་བདག་ཀྱིན་བྱས་པའི་ལྷ་འདྲེ་སྦྱན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྦྱན་དང་། ཚོས་ཀྱི་སྦྱན་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱན་ཏེ། དེ་ལྷ་མིང་ངམ་མཚན་
བྱ་དང་། ཕྱི་མ་ལྷ་དོན་ནམ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས། གྲངས་རིམ་ལ་བཞིན་དུ་
སྦྱར་ན། རང་ཡུལ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་སྤྲ་
རགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པའི་སྦྱན་དང་། རང་ཡུལ་དུ་སྦྱར་བའི་མནར་
མེད་ནས་འོག་མིན་བར་ཀྱི་རགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་
བ་དང་། རྒྱུ་བ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་དུ་ཅི་ཡང་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། འཕགས་པའི་
གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་བོ་རྣེས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་། རི་ལྷ་
རི་སྟེང་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་
ཚུབ་པའི་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ། དེ་ལྷ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ནོ། །ཚུལ་རི་
ལྟར་གདམས་ན། ཐ་སྙད་དུ་སྦྱན་ལྷ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་། དོན་དམ་པར་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་དེ་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རོག་ཅིག་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པོ་ཞེས་སྟོབ་
པ་སྦྱན་ལྷ་ལ་འདོམས་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོང་
ཆོ། བས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིག་གོ་ཞེས་པ། མིང་ལྷ་ལ་རྩེ་བཅུན་པ་དང་བསོད་
གྲགས་པས་སྦྱར་བ་ལེགས། དེ་མདོར་བསྟན་དང་། གསོལ་བ་ནས། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་པ་རྒྱས་བཤད་དང་། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
མིག་ལྷ་ལ་བསྐྱབ་པའི་བྱང་ཆེན་སྤྲ་མེད་རྟོགས་བྱང་དུ་འཛང་རྒྱུའོ། །ཞེས་པ་
དོན་བསྟུ་བའོ། །ཤའི་སྦྱན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཤའི་མིག་དབང་ཁྱད་པར་ཅན་
ཀྱིས་བདག་ཀྱིན་བྱས་པའི་རང་ཡུལ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྲ་
རགས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་འདྲིལ་པ་གཞུང་ཐམས་ཅད་མཐུན་ལ།
ཤའི་མིག་དབང་ནི་རྟེན་ཤིང་ཁྱད་དང་འདྲེས་པ་ལ་བྱེད་པས་ལྷ་དང་སངས་
རྒྱས་ལ་མེད་ལ། དེ་དག་གི་ཤའི་སྦྱན་ཀྱི་བདག་ཀྱིན་ཀྱི་ཤའི་མིག་རྒྱུ་བ་སྤྲ་མའི་

རྒྱུད་ལ་འཛོག་གཤམ། ཡང་ན་ཁོ་རང་གི་བདག་རྒྱུན་ལ་མེད་ཀྱང་རྣམས་རྒྱུན་སྡེ་
 མའི་བདག་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པས་ཆོག་ཟེར་རམ། ལྷའི་རྟེན་ལ་གསར་སྐྱེ་ཡོད་མེད་
 སོགས་དབྱད། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་དེ་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྡེལ་ལ་འཇུག་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། གཟུགས་སྤྱ་རགས་རྣམས་མཐོང་བ་དང་།
 ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱུན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་བྱ་ལ་ཁོ་རང་གི་བདག་རྒྱུན་
 དབང་བོའི་ཡུལ་མི་དགོས་སོ། དེར་མ་ཟད་སྐྱུར་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཁོ་རང་
 གི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་གི་ཡུལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་མི་རྟག་པ་
 དང་བུམ་མེད་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉི་སྤང་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་
 ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རམ། ཤའི་མིག་
 ནི་བདག་པོའི་འབྲས་བུའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཆེན་
 པོའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོ། དྲུང་སེམས་
 ཀྱི་ཤའི་རྒྱུན་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་
 ནི། རང་གི་ཡུལ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་དུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
 བདག་རྒྱུན་ཀྱི་མིག་དེ་ཕྱིན་དུག་བསྒྲོམས་པའི་རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
 དང་། ཕྱིའི་ཡུལ་ལྡེལ་ནང་གི་དབང་བོའི་དབང་གིས་གྲུབ་དགོས་པས་ཤའི་མིག་
 ཀྱང་རང་གི་བདག་འབྲས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། འདོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་བདག་འབྲས་སམ། ལོངས་སྟོད་བྱ་ལ་ཆགས་འཛིག་མཉམ་
 པའི་སྟོང་གསུམ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། ལྷའི་རྒྱུན་ནི། གཞོད་
 འཛོམས་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
 ནི་ལྷའི་མིག་གོ། ཞེས་དང་། མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་སྒྲིན་ལས་བྱུང་
 བའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་བསམ་གཏན་སོགས་
 སྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ལྷའི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་འཆི་སོགས་མཐོང་
 བ་གཉིས་བཤད་པ་ལྟར། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་རྒྱན་བཤད་སྐུར་དུ་ཡང་

བཤད་ལ། ཀ་མ་ལ་གླིང་ལས་འདིས་གཉིས་པ་ལྟར་བཤད་པས། གསེར་ཕྱིང་ལས།
དེ་གསུམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་བཤད་པ་འཕགས་སེང་དང་མི་
མཐུན་གསུངས་པ། ཉི་ལྟང་ལས། སྤྱན་ལྡན་བསྐྱབས་པའི་ལྟའི་སྤྱན་གང་ཡིན་པ་
ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། མངོན་པར་ཤེས་པས་བསྐྱབས་པ་འདི་
ནི་བསམ་གཏན་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ལྟའི་སྤྱན་
དང་མངོན་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ་ལྟར། འགྲེལ་བས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། རྩི་བཅུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པས་ལྟའི་སྤྱན་དང་མངོན་ཤེས་དེ་གཉིས་
ལས་བྱུང་བར་སྐྱར་ལ། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར། དེ་གཉིས་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་
སྐྱར་བ་ལེགས་ཏེ། ཁོ་དགོ་བ་ཡིན་པས་སྤྱན་མོང་གི་རྣམ་སྤྲིན་ལས་བྱུང་བར་
མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རང་གི་ལས་ཀྱི་མཐུས་དབང་
བོ་དྲངས་མའི་མིག་ཐོབ་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདོད་པའི་སའི་
བསྐྱབས་ཀྱི་ཕྱིན་དུག་སོགས་བསྒྲོམས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ལ་ལྟའི་མིག་ཡོད་པས་
མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་མིའགལ་ལ། ཤའི་མིག་གི་བདག་འབྲས་སྟོང་གསུམ་
པན་མེད་པར་བཤད་པ། གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཀྱི་བྱུང་པ་མ་ངེས་ཏེ། རྩི་འཕུལ་དང་
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་འོག་མིན་སོགས་མཐོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡིག་ཆ་
གཞན་གྱིས་སྤྱན་ལྟའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལྟང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་ཟིན་ལྟར་བྱས་
ནས། གཞོད་འདོམས་སོགས་ཀྱི་དེ་རང་ལུགས་མ་བྱས་ཀྱང་། སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་
གསར་བས། གཞོད་འདོམས་དང་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་དེ་གསེར་ཕྱིང་ལས།
དགག་པ་མ་བྱས་པས། རང་ལུགས་བྱས་ཏེ། ཤའི་སྤྱན་གྱིས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་
གནས་པའི་གནས་ཤེས་པ་དང་། ལྟའི་སྤྱན་གྱིས་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཤི་འཕོས་ཏེ་
སྐྱེ་བ་དང་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་སྒྲོམས་འདུག་སོགས་ཤེས་པ་དང་། དེ་ཡང་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། གང་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གཟུགས་མཐོང་། ཞེས་པ་
ལྟར། དེའི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་གིས་སྐྱེ་འཆི་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་

དབྱིབས་སོགས་མཐོང་ལ། སྐྱུན་གྱིས་དེའི་སྐྱེ་འཆི་དང་དེའི་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་
 སོགས་མཐོང་ངོ་། །གསེར་སྤེང་ལས། གཞོད་འཛོམས་གཉིས་སུ་འདི་ཡི་ངོས་
 འཛིན་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གོ། ཞེས་བཤད་
 པ་ནི། ཆོས་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་མེད་པ། ཞེས་པའི་མདོ་ལ་དགོངས་སོ། ཞེས་
 པ་ལྟར། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར། གཞུགས་མཐོང་བའི་དེ་བཞག་པ་རྣམ་བཤད་ལས།
 གསུམ་པས་གདུལ་བྱ་གདུལ་བའི་ཐབས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་
 ཤེས་ཤིང་། ཞེས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་བྱས་པའི་བྱིར། གསེར་
 སྤེང་དུ། འཕགས་སེང་གིས་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པ་དངས་ནས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
 པར་སྐྱུར་པར་གསུངས་ཀྱང་། ད་ལྟའི་ཉི་སྤང་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མར་ཅི་ཡང་མི་
 ཤེས་པ་མེད་པ་དངས་པ། ཕྱིས་ལེ་མང་དང་བསྐྱེད་ནས་འཇུག་བྱས་སམ་སྟམ་
 མོ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུན་ལ། གཞོད་འཛོམས་སུ། གནས་དང་གནས་མིན་མཁྱེན་པ་
 མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་དགྲ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསུང་རབ་ཡན་ལག་
 བརྒྱ་གཉིས་མཁྱེན་པ་བཞག་པ། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར་རང་ལུགས་བྱས་པ། རྣམ་
 བཤད་ལས། བཞི་བས་གོགས་དང་ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་དབང་
 བོའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་སྐྱབ་བའི་
 གོགས་དང་གདུལ་བྱའི་དབང་བོའི་རིམ་པ་རྟོགས་པར་གསུངས་པས་ཤེས་
 པ་དགྲ་འཛོག་ཚུལ་མཆན་ལྟར་ལ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སྟོའི་
 འཇུག་པ་ལྟར་བྱུང་གིས་འཛོག་པས་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུན་དང་རྣམ་
 མཁྱེན་དོན་གཅིག་གོ། སེམས་རྟེན་བསོད་གྲགས་པས་བསམ་གཞུགས་བརྒྱད་
 བཞག་ཀྱང་། དང་པོ་གཉིས་འདོད་པའི་མིག་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་
 གྱིས་སྐྱབ་པར་གསུངས་པས། འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་ས་དྲག་གང་
 རུང་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ས་བརྒྱ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ཆོག་གོ། ས་མཆོམས། གསེར་
 སྤེང་ལས། དང་པོ་ཆོགས་ལམ་ནས་དང་། ལྟའི་མིག་ཆོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་

ལ་སྒྲིན་མེད་ལ། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་བཞི་བ་མཐོང་ལམ་རྩིས་
ཐོབ། ཞེས་དང་། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྒྲིང་གི་མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཐོགས་
པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཐོབ་པ་གང་
ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྩིས་མཐུན་པ་ས་བདུན་པ་ནས་
དང་། ལྷ་ག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད་པ། རྩིས་གཙོད་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པར་
གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མ་གཏོགས་དེ་ལྟར་གསུངས་
ལ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་བཞག་གོ། རྣམ་བཤད་
ལས། ལྷའི་སྤྱན་སྒྲིང་ལམ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྩིས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་
པ་ནས་བཞག་པ། བྱ་ཉ་སོགས་ལྟར་བྱས་སོ། །བསོད་གྲགས་པས། སྤྱན་དང་པོ་
གཉིས་དངོས་ཐོབ་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་བཞག་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ཉན་ཐོས་
མཐོང་ལམ་དུ་བཞག་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དེ་ས་ཐོབ་ནས་བཞག་གོ། རྩི་བཅུན་
པས་ཀྱང་ལྷའི་སྤྱན་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གཉིས་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །དེ་དག་གི་རྒྱ།
ཕྱིན་དུག་དང་རྩེ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་བ་བསྒྲོམ་པ་ལ་ཡུམ་མདོ་དང་འབྲེལ་ཆེན་
ལས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ། སྤྱབ་པ་ལ་རང་དབང་དུ་འཇུག་ཆེད་དོ། །

མདོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་པ་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ།

གཉིས་པ་སྤྱབ་པ་སྤྱར་དུ་རྩོགས་པའི་རྒྱ་མདོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་
པ་ནི། ཡུལ་གང་ལ་ན། སྤྱ་མ་དྲུག་མིང་ངམ་མཆོན་བྱ་དང་། ཕྱི་མ་དྲུག་དོན་
ནམ་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པས། སྤྱ་མ་དྲུག་ནི། སྤྱལ་སྤྱར་སྤྱ་ཆོགས་སྟོན་བྱེད་རྩེ་
འཕྲུལ་གྱི་མདོན་ཤེས་དང་། གོང་མའི་སས་བསྐྱས་ཀྱི་ལྷའི་ན་དབང་གིས་

བདག་ཀྱི་བྱས་པའི་ལྷ་འདྲེ་ན་བའི་མདོན་ཤེས་དང་། སྦྱོར་བའི་ཆོ་ན་པ་རོལ་
 གི་སེམས་ཤེས་ན་སྦྲུམ་པས་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མདོན་ཤེས་དང་། སྦྱོ་
 བ་སྦྱོན་མ་བྱས་པས་སྦྱོན་མཐའ་ལ་ཚོངས་པ་སྒྲིག་བྱེད་སྦྱོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་
 དྲན་པའི་མདོན་ཤེས་དང་། ཕྱི་མཐའ་ལ་ཚོངས་པ་སྒྲིག་བྱེད་ཆོ་འདིར་བསམ་
 གཏན་བསྒྲིམས་སྦྱོབས་གིས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་འདྲེ་མིག་
 དབང་ལ་བརྟེན་པས་ལྷ་འདྲེ་མིག་གི་མདོན་ཤེས་དང་། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉིན་
 མོངས་ཟད་པ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་མདོན་པར་
 ཤེས་པ་དང་བླ་མ་གོ་ཏོན་བླ་མ་ནི། དང་པོ་བསམ་གཏན་ས་བླ་མ་གང་རུང་ལ་
 བརྟེན་ནས་ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོ་
 དང་མང་པོར་གྱུར་ནས་གཅིག་དང་སྒྲུབ་བ་དང་མི་སྒྲུབ་བ་ཡང་མྱོང་བ་དང་
 ཅིག་པ་དང་རྩ་བ་དང་རི་ལ་ཐད་ཀར་སོགས་མེད་དུ་འགོ་བ་དང་། ཉམ་མཁར་
 སྦྱིལ་གྱུང་གིས་འགོ་བ་དང་ས་ལ་གྱེན་དུ་འབྱུང་ཞིང་འོག་ཏུ་འཛུལ་བ་དང་།
 རྒྱུ་ལ་བྱིང་བ་མེད་པར་འགོ་བ་དང་དུ་བར་འབྱུལ་ཞིང་མེ་འབར་བ་དང་། ཉི་
 ལྷ་ལག་པས་བྱུང་ཞིང་ཆངས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ལྷས་གིས་དབང་
 སྦྱར་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་དང་། སེམས་རྟེན་སྤར་ལྷར་
 དང་སྤར་གྱི་བདག་ཀྱི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྦྱ་རྒྱུད་དུ་དང་གཅིག་ཤོས་ཆེན་པོ་སོགས་མདོན་
 སུམ་དུ་སྦྱོས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་དང་། སེམས་རྟེན་དེ་འདྲ་ལ་བརྟེན་
 ནས་རང་ཡུལ་གང་ཟག་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་
 སོགས་པ་མདོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་དང་། སེམས་
 རྟེན་དེ་འདྲ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་རང་དང་གཞན་གྱི་ཆོ་རབས་སྤར་མ་དུ་མ་
 མདོན་སུམ་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་དང་། སེམས་རྟེན་དང་
 བདག་ཀྱི་སྤར་གྱི་དེ་འདྲ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་ལྷོགས་བཅུའི་བསྐལ་མ་

བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་སྦྱོང་འཛིན་དང་གཞུགས་སྤྱོད་རྣམས་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་དང་། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་མངོན་གྱུར་བ་སྤང་བར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་དེ། འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
དེའི་དོན་དུ་བྱས་ན། གསེར་སྤང་ལས། འདི་ནི་སྦྱིབ་པ་གཉིས་ཀའི་ཟག་པ་
ཟད་པར་བྱེད་པ་ལ་འབྲེལ་བས་བཤད་དོ། ཞེས་དང་། སློ་མང་ཡིག་ཆར།
འདིར་ནི་སྦྱིབ་གཉིས་མངོན་གྱུར་བ་ཟད་པ་ནི། བྱང་སེམས་རིགས་ངེས་ལ་
ཡོད་དེ། ཞེས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ནི་མདོ་ལས། མངོན་པར་ཤེས་པ་དེས་ཀྱང་། རྩི་
རྩི་ལྷ་བྱའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་བག་ཆགས་ཀྱི་མཆོམས་སྦྱོར་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་དེ། ཞེས་པའི་དགོངས་
པའོ། ཁུལ་ཇི་ལྟར་ན། དེ་དག་ནམས་ཐ་སྦྱད་དུ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་དོན་དམ་
པར་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱོ། ཞེས་སྟོན་པའི་མདོ་ནམས་
མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་ལ་འདྲོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་པར་ཤེས་པའི་པར་ཕྱིན་ཐོབ་སྟེ། རྩི་
འབྲེལ་གྱི་ནམ་པ་དུ་མ་སྦྱོང་བར་བྱེད། བཙུན་ཞེས་པ་དང་བཙུན་ཞེས་པ་
གཉིས་གང་འཐད་མདོ་ལ་བལྟ་དགོས། བཙུན་པ་ནས། ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་
མངོན་པར་སྦྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་བར་གྱི། མངོན་ཤེས་སོ་སོའི་མཆོམས་
གསལ་ལ། རྩི་ཅིའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དེ་ལྟར་
སྦྱོད་ཅིང་མངོན་ཤེས་དུག་རྩྭ་གསལ་ཤིང་འཕེལ་ལོ། རྟས། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ། ཅེས་པའི་བར་དང་། བན་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི།
སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་ཆེ་སེམས་ཅན་ལ་སྟོམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
དེ། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ཤ་སྟག་འདིག་
ཉོན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོའི། བར་ཉི་ལྷང་ལྟར་རོ། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྔའི་

སེམས་རྟེན། གསེར་སྤང་ལས། ཀུན་བརྟམ་ལྟར། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
 ལ་དང་། ཟག་ཟད་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། རྩེ་
 བཅུན་པ་བསོད་གྲགས་པ་གྲུང་རྩ་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆ་
 གསར་བར། མངོད་ལས། བསམ་གཏན་དག་གི་ལམ་རྣམས་སྟེ། ཁ་གཞན་
 དག་གིས་དཀའ་བ་ཡིན། ཞེས་པ་བྲངས་ནས་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
 སྟུར་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྦྱོར་དཀའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱུན་ཞུགས་ཉེར་བསྟོགས་
 ཀྱི་མངོན་ཤེས་ལ་བརྟེན་པས། རྒྱག་ག་ལ་བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་བཞག་པ། བདེ་
 བ་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་འབྲས་གནས་བཞི་གསུངས་པ་སོགས་དང་འགྲིག་
 གོ། མངོད་ལས། ཟད་པའི་མངོན་ཤེས་སྟོབས་བཞིན་ནོ། ཞེས་པ་རྒྱུ་ལ་ཡོད་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོས་མིན་ནམ་དཔུང། མདོ་སྟེ་རྒྱུན་ལས། རྟེན་
 བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་། གནས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་། རྣམ་
 གནས་སམ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལུས་ཡང་བ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་པ་དང་། བདག་
 གི་ལུས་འདི་འདྲ་ལ་སེམས་འདི་འདྲ་སྟུང་བའི་གཞན་ལ་ཡང་ལུས་འདི་ལྟ་
 བྱ་ལྟར་པས་སེམས་འདི་འདྲ་ཡོད་སྟུང་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འགག་མ་ཐག་པ་
 བས་ལུགས་སྟོག་རྩ་ཉིང་མཆམས་སྦྱོར་བའི་བར་སོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།
 རྟོགས་ཀུན་སྟུང་བས་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདག་མེད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
 རྒྱག་རིམ་བཞིན་ནོ། རྟུང་པར་འདི་གསུམ་ནི། བྱང་འཕགས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་
 ཀྱི་རྟུང་པར་ཡིན་ནོ། སྟུར་གྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་ལ་ཆ་བཞག་སོགས་ཡིག་ཆ་
 རྣམས་སྟུར་རོ། རྩེ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ནི་རང་གི་སྦྱུལ་བ་ལ་དམིགས་ལ།
 རྣ་བས་སྒྲ་དང་། སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀ་དང་། མདོར་
 རྒྱག་གསུམ་སྟེད་པ་ཉེར་ལེན་ལྟ་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་བ་བཅུ་དང་། བསྟུས་
 འཕྲོ་གཉིས། རྒྱ་ཆེ་རྒྱ་ཆུང་གཉིས། ཡང་པ་ཆད་མེད་གཉིས། མཉམ་པར་བཞག་
 མ་བཞག་གཉིས། རྣམ་པར་གྲོལ་མ་གྲོལ་གཉིས། ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་

གཉིས། ཉེན་མོངས་ཡོད་མེད་གཉིས། སྒྲ་ན་ཡོད་མེད་གཉིས་སྟེ། སེམས་ཉེར་
དུག་གསུངས་སོ། །སྟོན་གནས་རྗེས་དྲན་གྱི་ཡུལ་ལ་རང་གཞན་གྱི་སྦྱོར་བ་སྟེ།
མའི་འདུག་གནས་མིང་རིགས་རྩས་ཁ་ཟས་སོགས་ཤེས་པར་མདོར་གསུངས་
སོ། །གསེར་ཕྱིང་ལས། བྱེ་སྦྱོར་ནམས་སྟར་རང་རང་གིས་མ་ཁྱོད་བ་དྲན་པར་
མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་ལྷགས་ལ། གཞན་གྱི་དེ་མི་དྲན་ནམ་
དཔུང། མིག་གི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་བྱི་མར་གང་དུ་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་དགེ་མི་དགེ་དང་
དེས་དབང་གིས་སྦྱོར་བ་དང་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བ་དང་དེའི་ཁ་དོག་བཟང་ངན་
སོགས་ཤེས་པར་མདོ་ལས་སོ། །ལྷའི་སྦྱོན་དང་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར། སྟེ་མའི་
བདག་རྒྱུན་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནམ་སྦྱིན་དང་། འདིའི་དེ་ཆོ་འདིར་བསྒྲོམ་སྟོབས་
ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་སྦྱིར་ཅམ་ལས་བྱབ་པ་མ་ངེས་སོ། །ཟག་ཟད་མདོན་
ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ། ཡིག་ཆ་པལ་ཆེར་གྱིས། འགོག་བདེན་དགོས་པར་བཤད་
ལ། ནམ་བཤད་ལས། ཉེན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་སྟངས་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས་དང་། སྟངས་པའི་བྲལ་བ་མདོན་སྟུང་ཉེས་པའི། ཞེས་པ། རེད་
མདའ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། གྲང་རྩས། རང་ཡུལ་ཉེན་མོངས་པའི་ཟག་པ་ཟད་པའི་
ཐབས་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་གོ། །རྩི་བཅུན་པས། ཉེན་སྦྱིབ་
སྟངས་པའི་མདོན་ཤེས་དང་། བསོད་གྲགས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པ་
མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པ། ཞེས་མཐོང་ལམ་ནས་བཞག་གོ། བྱེ་སྦྱོར་། མིག་ནའི་
མདོན་ཤེས་དབང་ཤེས་དང་ནམ་གྲོལ་ལམ་དུ་འདོད་དོ། །བྱུང་པར་སོ་སྦྱོར་དང་
ཉེན་རང་གི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་རང་དང་རྟོགས་པ་མཉམ་པ་དང་རང་ས་མན་
ཆད་ལས་གོང་མ་མི་ཤེས་ལ། བྱང་སེམས་དག་ས་པའི་མདོན་ཤེས་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་སོགས་གོང་མ་ནམས་ཀྱི་མཐུ་སོགས་ཤེས་པར། འབྱུང་གྱི་གཞི་འདོམས་
ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ཡང་དེས་སེམས་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་གོང་འོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་གཅིག་ཅར་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་

བསམ་གྱི་མི་བྱས་པ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བྱ་ཡི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཤེས་
 པ་མིན་ཞེས་ན་འབྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས། དེ་རྣམ་མཁྱེན་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་
 བྱེད་ན། མངོན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མི་འཐད་ལ། ཞེས་པ་དང་འགྲིག་ལ།
 ལུང་དེ་མངོན་ཤེས་རྒྱལ་ག་ལ་སྒྱུར་དགོས་པས། རྩུ་འཕྲུལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 སྒྱུའི་མཐུ་དང་། རྣ་བས་གསུང་གི་མཐུ་དང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱི་མཐུ་
 སོགས་སོགས་མེད་དུ་ཤེས་ཞེས་སྒྱུར་ན། མདོ་རྒྱན་ལས། གསང་བའི་གནས་ནི་
 རྣམ་གསུམ་རྟག་ཏུ་ཡང་དག་འདྲིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བྱང་སའི་མཐུའི་
 ལེའུ་དང་འགྲིག་གམ་སྒྲམ་སྟེ་དེར་སྟོས། ས་མཆམས་དང་པོ་ལྷ་ཕྱི་རོལ་བ་ལ་
 ཡང་ཡོད་ལ། རྒྱལ་པ་རྗེ་བཙུན་པ་དང་གྲུང་རུས་རྟོགས་སྤང་ལྟར་དག་བཅོམ་
 ཁོ་ནར་བཞག་ལ། སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བས། བྱ་ཉ་ལྟར་གསེར་སྤེང་དུ་ས་
 བརྒྱད་པ་ནས་བཞག་པ་རང་ལུགས་བྱས་པ། བྱང་ས་ལས། སངས་རྒྱས་དང་
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་ཟད་པ་མཁྱེན་པ་གང་ཞེ་ན། ནས།
 བདག་དང་གཞན་དག་གི་ཟག་པ་ཟད་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་
 ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཐབས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐབས་མ་ཡིན་
 པ་ཡང་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཁྱེན་ཏོ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཚུབ་
 སེམས་དཔའ་ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཀྱང་ཟག་པ་ཟད་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་
 མངོན་སུམ་དུ་མི་མཛད་དོ། །ཞེས་པ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །དགོས་པ། རྩུ་འཕྲུལ་
 ཀྱིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣ་བས་དེ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་ཆོས་ཉན་པ་
 དང་། སེམས་ཤེས་ཀྱིས་སྟོད་བརྟགས་པ་དང་། རྗེས་ངན་གྱིས་ཆོ་རབས་སྡུ་མ་
 ནས་སྟོན་པ་དང་གདུལ་བྱ་གང་ལ་འབྲེལ་སོགས་དང་། ལྷའི་མིག་གིས་ད་ལྟ་
 སྟོན་པ་སོགས་གང་ན་ཡོད་པ་དང་། ཟག་ཟད་ཀྱིས་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ཐབས་
 སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ནས་སྟོན་པར་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །གསེར་
 སྤེང་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་འགོད་པ་སོགས་གསུངས་པ་

ནི། མདོ་ལས་གསུངས་པའི་པན་ཡོན་ནོ། །གསུམ་པ་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སེལ་
བར་གདམས་པ་ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་
དང་། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའོ། །

མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་པ།

དང་པོ་ནི། ཡུལ་གང་ལ་ན། **མཐོང་བའི་ལམ་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་**
བསྐྱས་པ་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་བཟོད་དང་རྩིས་
སྤྱེས་པའི་བཟོད་པ་བཞི་བཞི་དང་། ཆོས་ཤེས་དང་རྩིས་སྤྱེས་པ་བཞི་
བཞིའི་བདག་ཉིད་ལའོ། །གསེར་སྤྲིང་བས་བཅུ་དྲུག་ནི་མི་རྟག་སོགས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ནི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་**རྣལ་འབྱོར་**
བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དེས་ངི་
ལྷར་བསྒྲོམ་ན། **སྦྱ་མ་མཁན་རང་གི་སྦྱུལ་བའི་སྦྱ་མ་ལ་ཞེན་པ་མེད་པ་བཞིན་**
དུ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ལྷས་ཅན་ཏེ་
གཞི་ཅན་དུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ། །དགོས་པ་གང་གིས་ན། **མཐོང་ལམ་དེ་དོན་**
དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དངོས་
པོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མཐོང་པའི་
ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། སྤྱད་ཆིག་གོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ལ་ཤེར་བྱིན་ལས་བརྩམ་སྟེ་སྟོབས་པ་སྦྱེད་
ཅིག་ནས། རང་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བསྐྱུལ་
བ་རང་གིས་མི་སྒྲོམ་པ་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་དེ་ཉོན་མོངས་མེད་

པའི་མཆོག་དང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཤེས་ཕྱིར་མིན་ཞེས་བསྟན་ལ། དེ་ནས་
 རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་དོ། །ནས། མིང་བཏགས་པ་ཙམ་
 ཞེས་པས་སྟུག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་དང་། བཏགས་པའི་ཆོས། ནས། ཆོས་སུ་
 བཏགས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བར་ཆོས་ཤེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་
 ཤེར་བྱིན་ལ། ནས། བྱང་འདས་མི་མཐོང་བའི་བར་རྗེས་བཟོད་དང་། ཅིའི་
 ཕྱིར་ཞེ་ན། ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་མི་མཐོང་བའི་བར་རྗེས་ཤེས་དང་། དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར། ནས། གདགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བར་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་
 དང་། དེ་ལྟར་ངེས་མིང་། ནས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་ལ་ཆགས་པ་མེད་དོའི་
 བར་ཆོས་ཤེས་དང་། སྦྱོན་པར་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོའི་
 བར་རྗེས་བཟོད་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ། ནས། སྦྱོན་མེད་
 པར་འདུག་པར་འགྱུར་རོའི་བར་རྗེས་ཤེས་དང་། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་ཡོངས་
 སུ་གཞོན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དང་། མངོན་ཤེས་
 རྣམས། ནས། དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་བར་ཆོས་ཤེས་དང་། རབ་འབྱོར་
 གང་ཡང་ཁྱོད་གྱིས། ནས། ཆམ་ཤི་བྱང་སེམས་ཡིན་སྟམ་གསོལ་བ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་དེ་ལྟ་མ་ལགས་སེའི་བར་རྗེས་བཟོད་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས།
 ནས། ཆམ་ཤིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་ནོའི་བར་རྗེས་ཤེས་དང་།
 རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། ནས། སྦྱོན་པ་མེད་པའི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་མི་དམིགས་
 པར་ཤེར་བྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་བར་ལམ་ཆོས་བཟོད་དང་། རབ་འབྱོར་གང་
 ཡང་ཁྱོད། ནས། ཆོས་དབྱིངས་གྱིས་ཆོས་ཡང་དག་པར་མི་མཐོང་བར་ཆོས་
 ཤེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་དབྱིངས་གྱིས། ནས། ཆོས་དབྱིངས་གྱིས་
 ཡིད་ཀྱི་དབྱིངས་མི་མཐོང་བར་རྗེས་བཟོད་དང་། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་
 དབྱིངས་གྱིས། ནས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་
 མི་མཐོང་རོའི་བར་ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་སྟེ་འདི་དག་མཐོང་ལམ་ལ་གདམས་

པའོ། ཉི་མུང་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལྟར་དང་། ཆོག་གི་ཐོག་མཐའ་ལེ་མང་ལྟར་
བྱིས་སོ། །འདིར་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་བསྟན་དོ། །སྟོམ་ལམ་ལ་
གདམས་པ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་གང་ལ་ན། །**ཁྱེད་པེར་ན་འདུས་བྱས་ལམ་**
བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་དག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་གྱིས་པན་
ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མ་སྟོས་པར་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་
དུའོ། །རྟགས་བྱབ་སྟེ། སྤར་**ངི་སྐད་བཤད་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་**
སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་སྟོམ་ལམ་དེས་
ཀྱང་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། སྟོམ་པའི་ལམ་དག་ཆོས་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་བ་མེད་པས་སོ། །**ཁྱེད་མཐོང་**
སྟོམ་སྤང་བྱ་མི་འདྲ་བས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ཡང་ཐ་དད་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་
ན། མཐོང་ལམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་རིགས་ཐ་དད་
པའི་ཟག་མེད་སྟོམ་པའི་ལམ་མཆན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་གྱི་སྟེ་
མེད་དེ། **ཁྱེད་ཡིན་གྱིས་སྟོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་ནས།** ཚིད་སྟོང་ནི། ལམ་
དེ་གཉིས་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་འདྲ་ན་སྤང་བྱ་སྟོང་བའི་རུས་པ་ཡང་འདྲ་བར་
འཇུག་རོ་ཞེ་ན། **འོན་ཀྱང་སྤང་བྱ་སྟོང་པའི་རུས་པ་དེ་ནི་ལམ་བྱི་མ་གོམས་པ་**
ཆོས་བསྲིངས་པའི་དབང་གིས་རྒྱ་འབྲས་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
ཆོས་ཉིད་གྱིས་སྤང་བྱ་ལྟན་སྟེས་གྱི་ས་བོན་སྟོང་རུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚུ་
སྤྱི་བྱད་མེད་ཀྱང་སྤྱི་མས་མ་དག་པ་བྱི་མས་དག་རུས་པ་བཞིན་ནོ། །**ཁྱེད་**
ཚུལ་ངི་ལྟར་ན་སྟོམ་པའི་ལམ་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟོད་དུ་དེས་སྤང་
བར་བྱ་བའི་སྤང་བྱ་ལྟན་སྟེས་གྱི་དངོས་པོའི་གཉིན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྟོམ་
པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོམ་ཁྱེད་པའི་ལམ་ལའོ། །ཁྱེད་འདོམས་པའོ། །སྟེ་རྟོགས་
ཆོག་གོ། **ཁྱེད་མངོན་ནི།** དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་གྱི་དབྱིངས་མ་ཡིན་
པར་འདུས་མ་བྱས་གྱི་དབྱིངས་གདགས་མི་རུས། བས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ལ་

མེད་པའོ། །ཞེས་པའོ། །འདུས་བྱས་མ་བྱས་གསེར་གླིང་བས་ཟག་བཅས་ཟག་
 མེད་ལ་སྐྱར་རོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ལ། སྤར་རྩ་འགྲེལ་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་
 དེ་ལྟར་བྱས་ན་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་དང་། སེམས་དེས་འཕངས་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་
 བྱས་པའི་ཆོས་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྟུས་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་ཉན་
 རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་བདག་གཉིས་མི་དམིགས་པར་སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱབ་
 པ་དེའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། སྐྱབ་པའི་
 ཉིན་གང་ཡིན་པ་སྐྱབས་གསུམ་དང་། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་
 སྐྱབ་པ་བྱད་པར་དུ་འགོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མ་ཆགས་པ་དང་། སྦྱིད་ལྷག་
 པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་སྐྱབ་པ་ལས་མི་སྟོག་པར་འགོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་
 ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། བྱམ་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཉམས་
 བས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་མི་འགོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་
 སུ་འཛིན་པ་དང་། སྤང་བྱ་རང་གིས་ཤེས་པས་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛིག་པར་
 འགོ་བ་ཉིད་གྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་སྐྱན་ལྔ་དང་། ཆོགས་སྐྱར་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་
 པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱད་གང་ཡིན་པ་
 མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་དང་། སྦྱིབ་གཉིས་མཐའ་དག་ཟད་པའི་སྟོན་སྐྱབ་
 པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་གང་དག་ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྟོམ་པའི་ལམ་དག་སྟེ།
 དོན་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་བརྩ་བོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་གི་སྐྱབས་སུ་
 བསྟན་ཏེ། གདམས་དོན་བརྩ་བོ་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་གང་ཟག་གཅིག་འཆང་རྒྱ་
 བའི་བཞེད་དོན་ཐམས་ཅད་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པར་འགྱུར་བས་ན། གདམས་
 ངག་གི་བརྗོད་བྱ་ནི་རྣམ་པ་བརྩའོ།

དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
དང་པོ་མཆོམས་སྐྱུར་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དགོན་མཆོག་གསུམ། ཞེས་
དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་གི་སྐབས་སུ། མདོ་ལས་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་བདེ་སྐྱབས་ལྟ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་གཉིས་སོ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། གསེར་ཕྱེད་ལས། དབྱེ་གཞི། འཕགས་
སེང་རིགས་ཕྱིན་ཤེར་འབྱུང་བུད་རྒྱ་གྲི་ཨ་མུ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྐྱེ་ལྟར་འཕགས་
པ་དང་། ཤེའི་བས་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཞག་པ་མི་འཐད་པར། དགེ་འདུན་དགོན་
མཆོག་ཡིན་པས་བཀག་གོ། དབྱེ་བའི་གྲངས་ལ། མདོ་རྒྱན་མ་སྐྱུར་བ་གཞོད་
འཛོམས་གཉིས་སུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་དགའ་ལྡན་མི་ནས་འདིར་སྐྱེས་
པའི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣེ་འབྱིང་རྒྱལ་གསུམ་དང་། ལྷ་ཆེ་རིང་པོར་སྐྱེས་པ་
ནས། ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་དང་མི་འབྲལ་བའི་བར་ཞེ་ལྷ་སྟེ་རྒྱས་སྐྱེས་ཞེ་བརྒྱད་
བྱས་པ། ད་ལྟའི་ལེ་མང་ལྟར་ཡིན་པས་དེར། རྒྱན་ཞུགས་འཕར་བ་དང་པོ་
གཉིས་སྤྱིད་ཅེར་འགོ་གཟུགས་ཀྱིས་ཆགས་བཅོམ་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་
མེད་ལ། བར་འདའ་བ་དང་འོག་མིན་འགོའི་མདོའི་དུམ་བྱ་རེ་ཡོད་དམ་དཔྱད།
དེས་ན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་ཞེ་བརྒྱད་དུ་འདུས་
པ་མིན་ནོ། ཞེ་ལྷ་ལ་ཐབས་མི་མཁས་པ་གཉིས་དང་། ཐབས་མཁས་པ་ཞེ་
གསུམ་བྱས་སོ། འབྲུམ་ཀྱི་གཞོད་འཛོམས་སུ། ཞེ་ལྷའི་ཞེ་གཉིས་པ་དགེ་བཅུའི་
ལམ་མི་གཏོང་བ་བཟངས་པ་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་བ་གསུམ་ག་དང་
འགྲིག་ལ། གཞོད་འཛོམས་ཆེ་བས། དེ་བཞག་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་སྟོམ་པ་མདོ་ན་
མེད་པ་བཟངས་པས་ཀྱང་དབྱིག་གཉེན་ཀྱིས་མིན་པར་བསྐྱབས་སོ། དེས་ན་
རྒྱལ་སྐྱེས་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་འདིན་འབྲུམ་ཀྱི་གཞོད་འཛོམས་ན་ད་ལྟའི་ཉི་

ཁྱིམ་མང་གི་གོ་རིམ་ལྟར་ཆང་བར་ཡོད་ལ། ཡུམ་གསུམ་གཞོན་འཛོམས་ན་
 གངས་ཀྱང་ཆང་བར་མི་གསལ་ཞིང་ཉི་མེད་མཐར་ཆགས་སུ་སྐྱར་ཚུལ་མི་
 གསལ་བས། འབུམ་གྱི་གཞོན་འཛོམས་ལས། ད་ནི་བཙོན་པ་ནམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་
 དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱས་ནས་མངོན་
 པར་འཆང་བྱ་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ནི་བཞི་བཅུ་ལྔ་
 བཅོ། ཞེས་པ་ལྟར་འགྲུ་བྱ་སྐྱར་རོ། །མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་འགྲེལ་བའི་འདྲེན་
 ཚུལ་ལ། བྱ་རྒྱ་མི་ཤེད་པ་གཉིས་ཀྱིས། དབང་བོ་རྣེ་རྒྱལ་གཉིས་དང་། དད་ཐོབ་
 གཉིས། རིགས་སྒྲེ་གཉིས། བར་ཆད་གཅིག་པ། ཕྱིར་མི་འོང་འདའ་བ་བཞི།
 གོང་འཕོ་ལྔ། གཞུགས་ཀྱིས་ཆགས་བཙོམ་མཐོང་ཆོས་ཞི། ལུས་མངོན་བྱེད།
 བསེ་རུ་ལྟ་བུ་སྟེ་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་འདྲེན་ལ། སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མིན་པར་འདྲེན་
 པ་འཕགས་སེང་ཡིན་ལ། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས། དེ་ལ་འཕགས་པས་
 གཞུང་གི་འོག་མིན་འགོ་ནས། སྤྱི་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགོའི་བར་ལྔ་བོ་གོང་དུ་
 འཕོ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ཞིང་། བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་བར་བ་
 གཉིས་དང་། དག་བཙོམ་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་བཞི་བསྟན་ནས་ཉི་ཤུར་
 འཆད་དོ། ཞེས་གསུངས་པས། གསེར་ཕྱིང་ལས། སྐྱ་མ་ནམས་བཅུ་དྲུག་དངོས་
 སུ་བསྟན་ནས། བཞི་ཁ་འགོངས་པ་འཕགས་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་དེ་ཞེས་པ་
 དེའོ། དེས་ན་ནམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ། ཁྱི་ཆེན་
 པའི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཆེན་མོ་ལས། སྟོབ་དཔོན་སྐྱ་མའི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་
 ཅམ་ཡིན་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །གསེར་ཕྱིང་དུ།
 ཉི་སྣང་ལས་གོང་འཕོ་ལྔ་བར་བྱས་པ། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་འདའ་བ་བཞི་གོང་འཕོ་
 གཞུགས་མེད་འགོ་མཐོང་ཆོས་ཞི་ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་
 བས་བདུན་སྟོས་པའི་ལྔ་བ་ཡིན་གྱི། ཉི་ཤུའི་ལྔ་བ་མིན་ལ། རྒྱན་སྣང་དང་
 རྟོགས་དཀར་གོང་འཕོ་ལྔ་བར་གསུངས་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་དེར་

ཐལ། ཞེས་བཀག་གོ། སྤྱབ་དགོངས་སུ། སྐྱེས་ཟིན་ཉི་ཤུ་འཛིན་འགྲོའི་ཆབ་
ཏུ་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་བསྟན་ནས་ཉི་ཤུ་འཕགས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་པ་ལྟར།
བུ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་རྩེས་འབྲང་གཉིས་དང་། འབྲས་བུ་
བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་དད་ཐོབ་གཉིས་དང་། དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་སྟེ་
ཞུགས་པ་ལྟ་དང་། འབྲས་གནས་བཅུ་བཞི་རང་རྒྱལ་ཏེ་ཉི་ཤུ་བྱས་པ། གསེར་
ཤིང་དུ། ལྷ་འོད་ལས་རྒྱན་གྱིས་རྒྱན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་
གསུམ་གོ་སྟེ་བས་མ་བསྟུས་པ་དང་། སྤིང་ཅེ་འགྲོ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་
བཅོམ་དང་མཐོང་ཆོས་ཞི་ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་
གཉིས་བྱས། གཞན་འབྲེལ་ཆུང་བཞིན་བཤད་པས་ཨ་བྱུ་ལ་སྤྱབ་དགོངས་དང་
ནང་འགལ་བསྟན་ནས་བཀག་གོ། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་འབྲེལ་བའི་སྐབས་
འཆད་ལ། ལེ་བརྒྱད་མར་ཅ་བའི་སྐྱེས་ཟིན་ཉི་ཤུ་འཛིན་སྟེང་དུ་བརྒྱད་པ་རྒྱན་
ཞུགས་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་དག་བཅོམ་ཞུགས་པ་སྟེ་ཉེར་ལྔ་ལ་མདོ་སྦྱར་
ཀྱང་། བརྒྱད་པ་རྩེས་འབྲང་གཉིས་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་སོགས་
དང་། འག་མིན་འགྲོ་འཕར་གསུམ་དང་། སྤིང་ཅེ་འགྲོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་
བཅོམ་གཉིས། མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་བྱས་
ན་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་མཐུན་ལ། ཉི་སྟངས་ལྟར་འབྲས་གནས་བར་བ་
གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་དད་མོས་གཉིས་དང་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་བསྐྱེགས་ནས་
བགྲངས་སོ། །བྲགས་ཆར། དབང་བོ་རྣེས་ཀྱིས་གཉིས་དང་འག་མིན་དང་སྤིང་
ཅེར་འགྲོ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་ལྟ་དོར་ནས་འབྲས་གནས་དང་ཕོ་གཉིས་
དང་ཞུགས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་སྟེ་ལྟ་འདྲིན་པ་དང་། འབྲུམ་འབྲེལ་དུ། སྐྱེས་ཟིན་
ཉི་ཤུ་ལས་དབང་བོ་རྣེས་ཀྱིས་འག་མིན་འགྲོ་གསུམ་དོར་ནས་མཐོང་ཆོས་
ཞི་དང་ལུས་མངོན་བྱེད་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བཅུ་དྲུག་མདོ་དང་སྦྱར། ལོ་ཆེན་
ཀྱིས། རྩེས་འབྲང་གཉིས་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཅམ་ཕོ་བ་རིགས་སྟེ་གཉིས་

དང་ལྷ་དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་
 པ་དང་ཐོབ་གཉིས་དང་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་དང་བར་ཆད་གཅིག་
 པ་དང་བཞི་སྟོན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ས་བདུན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
 འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བ་འདའ་བ་བཞི་གོང་འཕོ་གཟུགས་མེད་འགྲོ་མཐོང་
 ཆོས་ཞི་ལུས་མངོན་བྱེད་དེ་དགུ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་དང་། དག་བཙམ་ཞུགས་པ་
 སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་དང་། རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཅི་རིགས་སུ་འདུ་ཞེས་ཉི་ཤུ་
 བབྱངས་པ་རྣམས། སྤར་གྱི་དགག་པ་དེ་དག་གིས་ཁེགས་ལ། གསེར་ཕྱེང་ལྟར།
 རྩ་བ་འཕགས་པ་བཞིན་འགྲེལ་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གསལ་
 བར་འཇུར་བས། འདི་ལ་བཞི། བརྒྱད་པ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་། མཐར་གྱིས་
 པ། རང་རྒྱལ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་འཕགས་སོ། །དང་པོ་ནི། **དབང་པོ་རྩལ་དང་**
རྣམ་པོ་དག །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
 བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྣམ་པའི་གཉིས་ཀྱི་མིང་
 ཅན་ལ་བརྒྱད་པའི་མིང་ཅན་ཞེས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པས། བརྒྱད་པའི་མིང་ཅན་
 གྱི་མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་བ་དང་། ཉན། འདིར་སྐྱེ་བར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། མིང་ཅན་ཞེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་སྤར་བར་བྱའོ། །དེའི་བྱེ་
 བླ་དང་འབྲང་གི་མདོ་ནི། སྤ་བྱ་བྱང་ཆེན་མའི་ནང་ནས་ཤི། ཉན། འབྲལ་
 བར་མི་འཇུར་རོ། །ཞེས་དང་། འདིས་རྒྱལ་སྤངས་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་གསུམ་པ་མི་ནས་
 མིར་སྐྱེས་པ་བསྟན། ཆོས་འབྲང་གི་མདོ་ནི། སྤ་བྱ་བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཞིང་། ཉན། མ་འདུས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་དགའ་
 ལྷན་ནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་སྤངས་དང་པོ་གཉིས་བསྟན། གསེར་ཕྱེང་ལས།
 དེས་ན་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཀྱི་མདོ་དེ་བརྒྱད་པའི་མདོའི་དོན་དང་ཁྱད་པར་
 མེད་པས། འཕགས་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་འདི་གཉིས་ཞུགས་པ་དང་པོར་བྱེད་
 དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བརྒྱད་པར་བསྟན་སོ། །གཉིས་པ་ཆགས་བྲལ་

སྟོན་སྲོང་ལ། བྱུགས་པ་དང་། འབྲས་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀླང་བ་
དང་པོས་བསྟན་པའི་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སྲོང་གི་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུགས་པ་
དབང་རྒྱལ་གྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཐབས་མི་མཁས་པས། ཉན། རྩོམ་མ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་པས། བཞི་བ་སྟོན་ཆེ་རིང་ལྟར་སྐྱེས་པ་དང་། ལྷ་བ་བསམ་
གཏན་སྤངས་ནས་འདོད་པར་སྐྱེས་པ་གཉིས་བསྟན་ནོ། འདི་གཉིས་བྱང་
སེམས་ཐབས་མི་མཁས་པ་དང་། འོག་མ་ཞེ་གསུམ་ཐབས་མཁས་སུ་བཤད་
དོ། ཆགས་བྲལ་སྟོན་སྲོང་གི་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱུགས་པ་དབང་རྩོན་གྱི་མདོ་
ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན། ཉན། འཆང་རྒྱལོ། ཞེས་པས། རྟེན་པ་སངས་རྒྱས་འཆོ་
སྦྱང་ཞིང་དེར་སྐྱེས་པ་བསྟན་ནོ། ལེ་བརྒྱད་མར། འདི་གཉིས་ཀྱི་གོང་དུ་རྒྱུན་
བྱུགས་ཀྱི་མདོ། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན། ཉན། ང་རྒྱལ་མི་བྱེད་པ་དག་ཡོད་དོ། ཞེས་པ་
ཡོད་ལ་ལེ་མང་ན་མེད་དོ། གཉིས་པ་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སྲོང་གི་འབྲས་གནས་
ནི། **དད་དང་མཐོང་ཐོབ་**ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སྲོང་གི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་
གནས་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཆེ་གཅིག་གི་ཐོགས་པ། ཉན། འཁོར་ལོ་
བསྐྱོར་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་པས། བརྩ་བ་ཆེ་གཅིག་གི་ཐོགས་པ་དགའ་
ལྟན་དུ་སྐྱེས་ནས་འདིར་འོང་བ་བསྟན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་
མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་མདོན་ཤེས་རྟེན་ཉན། བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་
པས། བརྩ་གཅིག་པ་མདོན་ཤེས་ཐོབ་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱད་པ་དང་།
བརྩ་གཉིས་པ་དམན་པའི་སྐྱ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱད་པ་དང་།
བརྩ་གསུམ་པ་ཆེ་དཔག་མེད་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱད་པ་དང་། བརྩ་
བཞི་བ་ཐུན་གླིང་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་སྐྱ་སྒྲོགས་པ་དང་བཞི་བསྟན་
ནོ། གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་པ་ནི། **རིགས་ནས་རིགས་**ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་
ཀྱི་རྒྱུན་བྱུགས་མའི་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་བཞི།

ནས། སྤྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས། བདུན་པ་རྒྱལ་རིགས་སོགས་
 རིགས་མཐོར་སྐྱེས་པ་བསྟན་ནོ། །ལྷའི་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་
 བསམ་གཏན། བསྟན་ཀྱང་མཉེས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས། བརྒྱད་པ་རྒྱལ་
 ཆེན་བཞི་སོགས་སུ་སྐལ་བ་མཉམ་པར་སྐྱེས་པ་དང་། སྤྱ་བྱ། བསྟན་ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱོར་བའི་དོན་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས། དགུ་བ་ཆངས་
 པར་སྐྱེས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་པར་བསྐལ་བ་དང་གཉིས་བསྟན་ནོ། །**པར་ཆད་གཅིག་**
 ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་པར་ཆད་གཅིག་པའི་མདོ་ནི།
 སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་བྱ་ཏེ། བསྟན་ཆེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 པས། ཉི་ཤུ་བ་བྱ་ཏེ་སོགས་ཐོབ་ཅིང་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ལ་སེམས་ཅན་
 འགོད་པ་དང་། ཉེར་གཅིག་པ་ཕྱིན་དུག་ལ་གནས་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཀྱི་གནས་
 སོགས་སྦྱོང་བ་དང་། ཉེར་གཉིས་པ་བསམ་གཏན་ཐོབ་ཅིང་ཆེ་གཅིག་གིས་
 ཐོགས་པ་དང་གསུམ་བསྟན་ནོ། །**པར་སྐྱེས་ནས་དང་།** **བྱེད་དང་བྱེད་མིན་**
 ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་བར་འདའ་བའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་སེམས་
 དང་པོ་བསྐྱེད། བསྟན་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པས། བཙེ་ལྷ་བ་ཁམས་གསུམ་
 དུ་མི་སྐྱེས་པར་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་བསྟན་ནོ། །གསེར་ཕྱིང་དུ། ད་ལྷའི་
 མདོ་ན་འདི་མེད་ཅེས་པ། བར་བ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ཡིན་སྟུང་
 མོ། །དེའི་སྐྱེས་འདའ་བའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཕྱིན་དུག་ལ། བསྟན་
 པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པས། བཅུ་དུག་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་ཐོབ་པ་དང་།
 བཅུ་བདུན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་དེས་ཆོས་ལུན་རིང་དུ་གནས་པ་གཉིས་བསྟན་
 ནོ། །དེའི་བྱེད་བཅས་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཕྱིན་དུག་ལ། བསྟན་
 གཙོད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པས། ཉེར་གསུམ་པ་འདིག་ཉེར་བརྒྱད་ཅིང་
 སེམས་ཅན་བསྐལ་བ་དང་། ཉེར་བཞི་བ་སེམས་ཅན་དོན་ལ་བཙོན་ཞིང་སྟོ་
 གསུམ་དག་པ་དང་། ཉེར་ལྷ་བ་སངས་རྒྱས་ཞིང་བརྒྱད་ཅིང་ངན་འགྲོའི་རྒྱན་

གཙོད་པ་གསུམ་བསྟན་ནོ། ཉེ་ཉེ་བྱེད་མེད་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་དང་པོ་
སེམས་སྦྱེད་པ། བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་འདོད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་པས། བཙུག་པ་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱུད་དེ་སངས་རྒྱུ་ལ་ལྟ་བ་བསྟན་ནོ། །**འོག་མིན་**
འགྲོ། །འཕར་གསུམ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་འོག་མི་འགྲོའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་
བྱང་ཆེན་ཕྱིན་དུག་ལ་གནས་ཤིང་སྦྱིན་པར་ལྟར་ལེན། བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་
ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་པས། ཉེ་ཉེ་བྱེད་པ་སྦྱིན་པར་ལྟར་ལེན། བཅུ་ལྔ་པ་
ཤེར་ཕྱིན་ལྟར་ལེན་ཀྱི་བར་ཕྱིན་དུག་ལྟར་ལེན་དུག་བསྟན་ནོ། །གསེར་མེད་
དུ། འདིའི་མདོ་དུ་ལྟ་མེད་གསུངས་པ། ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་ཀྱི་བར་དུ་
སྦྱིས་པ་མེད་པའི་དོན་ནོ། ཉི་ལྔ་དང་ལེ་བརྒྱད་མར། སྦྱིན་པར་མ་གཏོགས་
པར་ཕྱིན་ཕྱི་མ་ལྟ་མེད་ཀྱང་། ལེ་མང་དུ་ཡོད་དོ། ཉི་ལྔ་ལས། འོག་མིན་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་གོང་དུ་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་འཇུག་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟར། དེ་དབྱེ་གཞི་བྱས་ནས། དེ་ལས་བྱེ་བའི་འཕར་བའི་
མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན། བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། ཞེས་
དང་། ཕྱེད་འཕར་ཀྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཚངས་པའི། བཅུ་ལྔ་པ་
དག་ཡོད་དོ། ཞེས་པ་གཉིས། ཉི་ལྔ་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་ཡོད། ལེ་མང་ན་མེད་
དོ། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཕྱིན་དུག་
ནས། སྦྱི་བར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་པས། སངས་རྒྱུ་སྤྱ་སྤྱུལ་ནས་
ཤར་ནས་སྦྱེད་གི་བར་ཕྱོགས་བརྒྱའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་མང་པོར་ཆོས་སྟོན་
པ་སྤྱུ་རྩ་རྩ་གཉིས་པ། བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་ལེན་ཀྱི་བར་བརྒྱ་བསྟན་
ནོ། །**སྤྱི་ཆེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ།** ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་མཐར་ཐུག་
འགྲོའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན། བཅུ་ལྔ་པ་ལྟར་འཇུག་བ་དག་ཡོད་
དོ། ཞེས་པ་དང་། **གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཙུགས་**ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་ཀྱི་
གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན། བཅུ་ལྔ་པ་

འཇུག་པ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། འདི་གཉིས་ཉི་ལྔ་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་
 ཡོད། ལེ་མང་དུ་མེད་དོ། །**མཐོང་བ་ཡི།** །**ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད།** །ཅེས་
 པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ཆོས་ཞིའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཕྱིན་དུག་ལ་
 སྦྱོང་ཅིང་མི་ཆེན་པོའི་མཆོན་སོ་གཉིས། རས། མཆོད་པ་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་
 དོ། །ཞེས་པས། ཞེ་གཉིས་པ་མཆོན་དང་ལྷན་ཞིང་ལུས་དག་དག་པ་དང་། ཞེ་
 གསུམ་པ་དབང་བོ་དག་ཅིང་བདག་མི་བསྟོན་པ་དང་། ཞེ་བཞི་བ་སེམས་
 བསྐྱེད་ནས་དན་སོང་དུ་མི་ལྷུང་བ་དང་། ཞེ་ལྷ་བ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་དགེ་
 བརྩའི་ལམ་མི་གཏོང་བ་དང་། ཞེ་དུག་པ་འཁོར་བསྐྱར་གྱི་ལུས་གཟུང་ནས་
 སེམས་ཅན་དགེ་བརྩལ་འགོད་པ་དང་། ཞེ་བདུན་པ་འཁོར་བསྐྱར་གྱི་ལུས་
 བཟུང་ནས་སངས་རྒྱས་མང་བོ་མཆོད་པ་སྟེ་དུག་བསྟན་ནོ། །ལུས་མངོན་བྱེད་
 གྱི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ། རས། འཇུག་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་
 དོ། །ཞེས་པས། བརྩ་དགུ་བ་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་རིམ་དང་ཐོད་རྒལ་དུ་འཇུག་
 པ་བསྟན་ནོ། །ཤུགས་བསྟན་དག་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་
 ཕྱིན་དུག་ནས། འབྲལ་བར་མི་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པས། ཞེ་བརྒྱད་
 བ་ལྟ་དན་ཅན་ལ་ཆོས་གྱི་སྤྲང་བ་དང་བྲལ་བར་མི་བྱེད་པའི་རྒྱལ་སྐས་བསྟན་
 ནོ། །**བསེ་རུ་དང་ནི་**ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་
 བྱང་ཆེན་སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང་། རས། འཆོང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ།
 ཉི་ལྔ་དང་ལེ་བརྒྱད་མ་ལས། ལེ་མང་ན་མེད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་ཉི་ལྔ་དང་དུ་
 རངས་པ་སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་དན་ཉི། རས། སྐལ་བ་བཟང་བོར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 པས། འདིའི་བྱང་སེམས་ནམས་ཞུགས་འབྲས་དང་། རང་རྒྱལ་དེ་དག་དངོས་
 མིན་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་ནམས་དེ་དག་ལ་འཛོག་པར་བྱེད་པ་
 ཆོས་བཟོད་གྱི་བྱེད་པར་དེ་དག་གི་སྤང་རྟོགས་གྱི་བྱེད་པ་འདུ་བས་ཡིན་ཞེས་
 བསྟན་ལ། འདི་ལེ་མང་ན་ལུས་མངོན་བྱེད་གྱི་མདོའི་མཇུག་ཏུ་ཡོད་དོ། །སྤྱ་བྱ་

འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཉན་གྱི་སྐྱབས་མི་དབྱེའོ། །ཞེས་པས། དེ་དག་གིས་མི་
དགེ་བ་རྒྱུ་སྟོང་བ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་རྒྱུ་སྟོང་ཡང་དག་པར་ལེན་པས་
འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་དུ་བསྟན་པར་ཉི་ལྔ་ལས་སོ། །ཉི་
ལྔ་ལྟ་རྒྱུ་ཞུགས་ཀྱི་མདོ་མ་གཏོགས་ཉེར་བཞི་དངས་སོ། །ད་ལྟོ་མདོར་
དགེ་འདུན་ཉི་ལྔ་རྒྱུ་སྟོང་གོང་འོག་དགྲུགས་ནས་ཡོད་པས་རྒྱལ་སྐྱོ་ཞེ་བརྒྱད་
ཀྱི་གོ་རིམ་ལེ་མང་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དད་འབྲང་གི་མདོར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་མ་
གཏོགས་ཞེས་པ་མི་ནས་མིར་སྐྱེས་པའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་དེ་དབང་རྣམས་ཡིན་
པས་དེ་དད་འབྲང་ཡིན་པ་བཀག་གོ། ཉི་ལྔ་ལྟ་བུ། བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་
ལ་དད་ཐོབ་ཀྱི་བརྒྱུད་བ་ནི། དབང་བོ་རིགས་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ལ། ལ་
ཅིག་དེ་མཐར་ཀྱིས་པའི་ཞུགས་པ་ཡིན་ཟེར་བ། གསེར་ཕྱིར་དུ། རིམ་ཀྱིས་
པའི་འདོད་ཉོན་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྟངས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་
ཀྱང་དེ་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པར་འགལ་ཞེས་བཀག་གོ། དད་མོས་ཀྱི་མདོར་ལྟ་ཆེ་
རིང་བོར་སྐྱེས་པ་དེ་འཕགས་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་
དང་། །ཞེས་དང་། སྐྱོར་ལམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། མི་དད་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་
དང་། ཆོགས་ལམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། མདོར། ཕྱིར་མི་ལྟོག་དུ་བཤད་པས་སོ། །ཞེ་
ན། ལྟ་གལ་བའི་མཁས་པ་རྒྱུ་སྟོང་གིས། མི་ཁོམ་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་བཟོད་པ་
ནས་ཡིན་པས། དེར་སྐྱེས་པ་དོད་ཅེ་བ་ཡིན་ཟེར། ཨོ་དེ་ཤ་བ་རྒྱུ་སྟོང་ནི་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་དུ་བཤད་པ་པལ་ཆེ་བ་ཡིན་པས་དེ་ཆོགས་ལམ་པ་ཡིན་ཟེར། ཀོང་ཀ་
ན་བ་ནི། ལྟ་ཆེ་རིང་བོ་ལ་མི་ཁོམ་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས། ལྟ་མ་ནི་འཆི་
ལར་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་ནས་དཔྱལ་བར་ལྟར་ལ། ཕྱི་མ་ནི། སྐྱོར་ལམ་པ་བཤེས་
གཉེན་ངན་པའི་དབང་གིས་དེར་སྐྱེས་ཀྱང་སེམས་སྐྱེད་སོགས་ཀྱི་མཐུས་མི་
ཉམས་པ། ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པའི་མདོས་སྐྱབ་ཀྱང་། འདིའི་དགེ་འདུན་ལ་འཕགས་
པ་དགོས་པར་བཤད་པས་ཞེས་པ་དང་། རང་ལུགས་གཞོན་འཛོམས་ལྟར་

ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པའི་ཆེ་དེར་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་མིའི་ནང་དུ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་
 པ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་འགྲོ་སོགས་གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་ཡང་དེར་
 སྐྱེས་པའི་རྒྱ་སྟོན་མས་འདུག་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་པར་གསེར་མེད་དུ་གསུངས་ལ།
 བུ་ཁྱིམ་གྱི་དེར་འགྲོ་བའི་ལུས་པ་ཡོད་པའམ་གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་ན་དེར་
 འགྲོ་སྤྱིད་པ་ལ་དགོངས་གསུངས་པ། ཉ་ཁྱིམ་གྱི་སྤྱི་སོ་སྐྱེ་དུས་སུ་གཞུགས་
 སུ་སྐྱེས་ནས་གཞུགས་མེད་བཞིན་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིས་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་སྤྱིད་ཅེ་
 འགྲོ་དང་། སོ་སྐྱེས་དུས་སུ་འདོད་པ་ནས་གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིས་
 འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ། གཞུགས་མེད་འགྲོར་གསུངས་སོ། །གསེར་མེད་ལས།
 མཐར་ཁྱིས་པའི་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ལ་ཞུགས་པ་ནི། རྒྱན་ཞུགས་བྱུང་
 པར་ཅན་རིགས་སྐྱེས་དང་ཕྱིར་འོང་བྱུང་པར་ཅན་བར་ཆད་གཅིག་པས་
 མཆོན་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་བར་དོར་འདུལ་བ་སོགས་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞུགས་པ་དང་པོ་གཉིས་ལ་བརྒྱད་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་དང་།
 ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་ནི་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྣེས་ཀྱིས་གཉིས་གཉིས་སུ་དང་།
 དེའི་འབྲས་གནས་གཉིས་གཉིས་སུ་བགྲངས་ནས། འོག་མིན་འགྲོ་འཕར་
 གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པས་དོར་ལ་གཞན་རྣམས་སྐྱེ་བཞིན་དུ་བགྲང་
 ངོ། །འདི་ཁོ་ན་རྩེ་བཅུན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་**ཉི་ཤུ་འོ། ། ཞེས་བྱ་**
བ་གསུངས་སོ། །འདི་དག་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་ཞུགས་གནས་སོགས་ཀྱི་
 མིང་གིས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་མངོན་ལས། དད་དང་ཆོས་ཀྱི་རྩིས་འབྲང་
 བ། ཞེས་པའི་རྒྱུ་བ་དང་པོས་ཞུགས་པ་གསུམ་སྒྱིར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ནས།
 སྟོན་པའི་སྤང་བྱ་མ་སྤང་ན། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ། རྣམ་ལུང་བར་
 བཅོམ། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ལ། །དགྲ་བ་ཚུན་ཆད་ཟད་པ་ཡིན། ཞེས་དང་།
 འདོད་པའམ་ཡང་ན་གོང་མ་ལས། ཆགས་བྲལ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ། ཞེས་
 ཆེགས་བཅད་བྱེད་བྱེད་ཀྱིས་སྤར་རྒྱན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཞུགས་པ་གསུམ་

དང་། གང་ཞིག་གང་ལ་ཞུགས་པ་ནི། བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དེ་འབྲས་གནས། ཞེས་
པ་བྱེད་ཀྱིས་དེའི་འབྲས་གནས་གསུམ་བསྟན་ལ། རིམ་གྱིས་པའི་ཞུགས་འབྲས་
སོགས་འོག་ཏུ། འབྲས་གནས་སྒྲིམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། སོགས་ཀྱིས་བཤད་པས།
དེ་དང་མཐུན་པར་འཕགས་པས། མཐོང་ལམ་སྐབས་བརྒྱད་པ་དང་ཆགས་
བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་གཉིས་ཀྱང་བཞག་སྟེ། གསེར་སྤང་ལས། འཕགས་
པའི་བཞེད་པ་ནི། རྩི་འབྲང་གཉིས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་སྒྲིམ་
ལམ་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། འདིའི་ལྷགས་ཀྱི་རྩི་འབྲང་གཉིས་ལ་ཞུགས་པ་
དང་པོས་མ་བྲལ་པར་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་འང་འདོད་པས་
སོ། ཞེས་དང་། དེ་གཉིས་ལ་དད་ཐོབ་ཀྱི་བརྟུན་བ་ནི། བྱས། དབང་བོ་
རིགས་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉི་ལྔ་ལས། གལ་
ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག་པའམ་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྟེར་སྤང་བར་གྱུར་ན། ཞེས་
སོ། རྟོལ་བོ་བ་སོགས་ཀྱིས་འཕགས་སེང་ཞོར་ཟེར་བ་དང་། བུ་སྟོན་གྱིས། ཐེག་
ཆེན་གྱི་སྤང་བྱ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས། ཉི་ལྔ་གི་དེ་ཐེག་དམན་ལ་སྟུར་དགོས་
ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྟོན་དུ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་བྲལ་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་བ་ལ། གསེར་སྤང་ལས། རྣམ་བཞག་འདི་སྟེར་གང་ཟག་གི་སྐབས་དང་།
བྱས། སྤང་བྱ་འདོམས་ཚུལ་བསྟན་པ་རྣམས་འགལ་བར་མི་བསམ་སྟེ། དེ་ནི་
མདོན་པ་ནས་སྐྱས་ཟིན་ཆོད་ཀྱིས་བསྟན་པ་རྣམས་ལྟར་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པ་
གང་དུ་འཐད་དཔྱད་པ་མིན་པས་སོ། ཞེས་མདོན་པ་དང་བསྟན་ཅིམ་ལས་
རང་ལྷགས་མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལོ་ཆེན་གྱི་ཀྱི་ཆུང་ལས། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྟན་ནས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ཅིམ་ཡིན་གྱི་སྐྱེ་ངི་བཞིན་པ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་གསེར་སྤང་ལས། ཕྱི་མའི་རྩི་སྤང་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་མཐོང་ལམ་གྱི་སྟོན་དུ་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་རགས་
པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་། དགུ་བ་ལ་

ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་བཏགས་ཀྱི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་དགུ་བ་རགས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་པ་བཞག་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་དང་པོ་གསུམ་ནི། རྟོགས་པ་མཐོང་ལམ་དང་དབང་བོས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་རོ། །འོ་ན་བརྒྱད་པ་དང་འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྒྱད་པ་ནི། མི་ནས་འདིར་སྐྱེས་པས་ལམ་ལྷན་དུ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་དང་དགའ་ལྡན་ནས་འདིར་སྐྱེས་པས་ལམ་ལྷན་དུ་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིང་མི་ཉམས་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། སྡོན་སོ་སྐྱེས་སྐྱབས་ལྷ་ཆོ་རིང་བོར་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་བོ་རྒྱལ་བོར་གྱུར་བ་དང་། བསམ་གཏན་ཆད་མེད་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེས་པར་སྤྱིང་རྗེ་ཐབས་མཁས་པས་སངས་རྒྱུ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པར་སྐྱེས་པས་སྟོ་གྱུར་བ་ལ་བྱས་ན་མདོ་དང་མཐུན་ནོ། །གཡགས་པའི་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་འདི་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་འདུག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས། འགལ་བ་མིན་ལ་ཡིན་བྱབ་མཉམ་ཀྱང་མིན་ཞེས་ཆོག་གོ། །ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་འབྲས་གནས་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་ནི་མཐོང་ལམ་ལ་མི་འཛོག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འོང་གི་མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཆོ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ། ཞེས་དང་གསེར་བྲེང་ལས། ཆོས་འབྲང་དང་། བས། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་སེམས་དཔར་བཤད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ནི་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱིས་མིང་བཏགས་ཏེ། ཉི་ལྷང་ལས། དེ་རྣམས་ནི་འཛིག་རྟེན་འདིར་ལན་གཅིག་འོངས་ཏེ་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་དང་དེར་གཏན་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། མདོར། མ་དག་པའི་ཞིང་དུ་ལན་གཅིག་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་བརྒྱད་པ་དང་། མ་དག་པའི་ཞིང་དུ་མི་སྐྱེས་པར་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་བརྒྱད་ནས་འཆང་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་དབང་

རྒྱལ་གཉིས་སོགས་གཅིག་ཏུ་བབས་བ་མདོ་གཅིག་པས་ཡིན་ལ། འབྲས་གནས་
གཉིས་སོ་སོར་བབས་བ་མདོ་སོ་སོར་ཡོད་པས་སོ། །ས་མཚམས། ཐུབ་དགོངས་
སྟུ། རྟེན་འབྲས་གཉིས་མཐོང་ལམ། རིགས་སྦྱེས་གཉིས་ས་གཉིས་པ་ནས་ལྷ་
བའི་བར། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ས་དྲུག་པ། བར་ཆད་གཅིག་པ་ས་བདུན་པ།
ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ས་བརྒྱད་དགུ་གཉིས་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་ཐམས་ཅད་ས་
བརྒྱ་བ་ལ་བཞག ལྷ་འོད་དུ། བར་ཆད་གཅིག་པ་ས་བརྒྱད་དགུ་གཉིས་ལ། ས་
བརྒྱ་བའི་བྱད་པར་ལམ་ལ་སྒྲོམ་སྤང་དོན་གཅིག་སྤངས་པ་དགྲ་བཙེམ་ཞུགས་
པར་བཤད་ནས་གཉིས་ཀར་རང་རྒྱལ་ལ་མ་གསུངས་པས། སུ་རྟེན་ཏུ། བར་
ཆད་མེད་ལམ་ལ་དགྲ་བཙེམ་ཞུགས་པ་དང་བསེ་རུ་ཞེས་ཨུའོ། ཞེས་པ་མི་
འཐད་པར་གསེར་སྤེང་ལས་སོ། །དངོས་བཏགས་ལ་བྱུང་གིས། བཏགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་སྤང་རྟོགས་ཅུང་ཟད་འབྲ་བ། དགོས་པ་བྱང་སེམས་ལ་དགེ་འདུན་
མེད་སྟམ་པ་བསྒྲོག་པ། གཞོད་བྱེད། ཡུམ་མདོ་དང་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་འཁོར་
ལོའི་མདོ་ལས་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་ཟེར། ལོ་ཆེན་གྱི་སྟོབ་མ་དྲུགས་པོ་
དབང་ཕྱག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས། རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དངོས་ཡིན་ཟེར།
ཨར་བྱང་ཡེས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཐུང་འདས་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པ་བཞིན་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རྒྱན་ལམ་ལ་ཞུགས་པས་དངོས་ཡིན་ཟེར། དེ་བཞིན་དུ་རེད་མདའ་
བའི་ཉི་ཟེར་ལས་བཤད་པས། རྟོགས་སྤང་དུ། རྒྱན་ཞུགས་མཚན་ཉིད་པར་སྦྱབ་
ནས། ཀུན་བདུས་ཀྱི་དེ་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ།
བྱང་སེམས་ལ་རང་རྒྱལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་རང་རྒྱལ་རང་གཅིག་
ཤུའི་ཕྱིར་བྱང་ཚུབ་མདོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་རང་རྒྱལ་སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་ཞིང་དུ་རང་གཅིག་ཤུར་གནས་ནས་བྱང་ཚུབ་
མདོན་དུ་བྱེད་པས་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཉི་ཟེར་གྱི་དེ་བཞོད་པས་སོ། །གསེར་
སྤེང་ལས། དེར་བཤད་པ་ནི་སྤྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཡིན་

པའི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་
 པ་གསུམ་འཆོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཀའ་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་ལ་ཉན་རང་
 ཡོད་པ་དང་། ཉན་རང་ལ་ཐེག་དམན་གང་ཟག་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་སོགས་
 གནོད་བྱེད་མང་ངོ་། །ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོར། རྒྱལ་བྱེད་ཆལ་
 རྒྱུར་མེད་པ་ལ་རྒྱུའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་ནམས་རྒྱན་
 རྒྱགས་སོགས་མིན་པ་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོར། དེ་དག་གིས་མིང་གིས་བསྟན་སྟུང་
 པའི་འདུ་ཤེས་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ། དགེ་འདུན་
 འི་ཉན་ཐོས་ཁོ་ན་ལས་བྱང་སེམས་ལ་མེད་སྟུང་སྟེ། ཉན་རང་གི་བྱང་རྒྱལ་ཅམ་
 གིས་ཆོག་ཤེས་པ་ནམས་ཐེག་ཆེན་ལ་བྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོངས་གཞི་ནི།
 མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ལོག་པ་བརྒྱད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས། །ནས། དེ་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་
 ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྤང་བརྒྱད་ལས་འདས་ཤིང་། དེ་
 སྤང་བའི་འགོག་པ་བརྒྱད་རང་རྒྱུད་ལ་རེག་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 བཟོད་པ་བརྒྱད་ལ་བདེན་ཞེན་མེད་པས་བརྒྱད་པ་ཞེས་སྤྲོ་བཤད་དུ་ཡོད་པ་
 དང་། ལ་ལས་ལོག་པའི་ཐ་སྟད་བརྒྱད་དང་ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟད་བརྒྱད་ལ་
 སྦྱོར་བེར་བ་ཁྱད་པ་གསལ་བོ་མ་མཐོང་བས་དཔྱད། སེམས་ཅན་དཔག་མེད་
 སངས་རྒྱལ་སོགས་ལ་དད་པ་ལ་འགོད་ཅིང་དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དད་
 འབྲང་དང་། ཆོས་ཉིད་སྟོམ་པའི་རྒྱན་ལ་གནས་ཤིང་ཐོབ་པས་ཆོས་འབྲང་
 དང་། སངས་རྒྱལ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པས་རྒྱན་ཞུགས་དང་།
 སངས་རྒྱལ་འགྱལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་མང་པོ་འཆོལ་ཞིང་འོང་བས་ན་ཕྱིར་འོང་
 དང་། ངན་སོང་གསུམ་གང་དུ་ཡང་ཕྱིར་མི་འགོ་བས་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཐོབ་
 པར་བྱེད་པས་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས་གསུངས་
 སོ། །སེམས་ཅན་སྟག་གསལ་ཅན་ནམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་བཅོམ་པ་དང་གོལ་
 བའི་ཐབས་སྟོན་པས་དག་བཅོམ་དང་། སྦྱོ་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་བྱང་རྒྱལ་བྱི་

མ་མེད་པ་སྒྲིགས་པར་བྱེད་པས་ཉན་ཐོས་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པའི་
ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རང་རྒྱལ་ཞེས་
བཏགས་པ་ནམས་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་ཉི་མུང་རྒྱན་སྒྲུང་གཉིས་
སུ་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོར་བལྟ་ཞེས་ཞལ་འཕངས་སོ། །དངོས་ལ་
གནོད་བྱེད་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་འཆོལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་དང་། ལུང་ཀྱན་
བཏུས་དང་། གཞི་བསྟུ་བར། ཅིའི་བྱིར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་སྦྱོན་མེད་པ་ལ་
ཞུགས་པ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱན་ལ་འཇུག་པ་ཡོངས་སུ་མ་
གྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྐབས་གཉིས་པར།
བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་
དྲུག་དུ་བྱེ་བའི་བཟོད་པ་བརྒྱད་ལ་སྟེ་ངོ་བོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
གནས་པའི་ཡུན་རིང་བོར་ཤེས་པས་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། ལྷུང་དུ་ཤེས་
པས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པའི་
མིང་ཅན་དབང་བོ་ཞི་རྒྱལ་ནམ་པ་གཉིས་སོ། །གསེར་ཕྱང་སོགས་ལས་སྐྱད་
ཅིག་དང་པོ་བཙོ་ལྷ་ལ་གནས་པ་ཞེས་པ་དངོས་སྒྲའི་འདོད་པ་དང་མཐུན་
ཆེད་ཅུ་མོ། །ཞུགས་པ་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་འོག་དུ་མཐོང་ལམ་ནམ་གྲོལ་ལམ་
ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་ནི་ཐུང་འདས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྒྱན་དུ་
ཞུགས་པ་ཅུ་མོ་མིང་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པ་དང་སྐྱབས་ཀྱིས་ཆོས་
མཐུན་སྒྱུར་རོ། །དེའི་འོག་དུ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་འདོད་ཉན་
གསུམ་པ་དང་བཞི་བ་སྤངས་ཤིང་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐོབ་ཀྱང་དེའི་
དབང་གིས་མི་སྦྱེ་བར་འདོད་ལྟ་རིགས་དྲུག་གང་རུང་དུ་སྦྱེས་པའི་བྱང་
སེམས་དེ་ལྟའི་རིགས་སྦྱེས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་། སྤངས་རྟོགས་དེ་འབྲའི་བྱང་
སེམས་རྒྱལ་རིགས་བྲམ་བེ་རིགས་མཐོན་པོར་སྦྱེ་བ་མའི་རིགས་ནས་རིགས་

སུ་སྐྱེ་བའི་མིང་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཅམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་ལས་གཞན་བྱང་པར་
ཅན་གྱི་མིང་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ས་བཞི་བ་དང་ལྔ་བ་པ་སྤངས་
རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་རོ། །**དེའི་འོག་ཏུ་**འདོད་
ཉོན་རྒྱག་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ས་
བདུན་པ་བ་**དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་རྫོན་པོ་དད་པས་མོས་པ་དང་མཐོང་བས་**
ཐོབ་པ་དག་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ་ཞུགས་པ་བའི་མིང་ཅན་ཉི་ཤུའི་
གངས་གཅིག་ཁོ་ནར་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ། །སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པས་ཆོས་
མཐུན་སྦྱར་རོ། །**དེའི་འོག་ཏུ་**འདོད་ཉོན་རྒྱག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་སོགས་ཐོབ་
ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བར་དགའ་ལྡན་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ལན་གཅིག་
ཕྱིར་འོང་བ་ཅམ་པོའི་མིང་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྤངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་
གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་རོ། །འདིའི་མདོར་ཆེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་གསུངས་
པ་འདོད་པར་ལན་གཅིག་འོང་བའི་དོན་ཏུ་འགྲེལ་ལམ་དཔྱད། **དེའི་འོག་ཏུ་**
ཕྱིར་འོང་གི་མིང་ཅན་**དེ་ཉིད་**འདོད་ཉོན་བརྒྱུད་པ་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་
བསམ་གཟུགས་ནས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་བར་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
བྱང་པར་ཅན་ཐོབ་པ་མུང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་ལྷའི་ཆེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དེ་
ནི་ཅམ་པོའི་མིང་ཅན་ལས་གཞན་ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་
མིང་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྤངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར།
ས་བརྒྱ་བ་བའོ། །**དེའི་འོག་ཏུ་སྤུངས་**ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པ་བཞིན་ཏུ་འདོད་ཉོན་བརྒྱུད་པ་སྤངས་ནས་དགུ་བ་སྟོང་
ཕྱིར་ཏུ་བཅོན་པའི་བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པ་**དད་པས་མོས་པ་དང་མཐོང་བས་**
ཐོབ་པ་གཉིས་ནི་**འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་**ཞུགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་
མིང་ཅན་ཡིན་ནོ། །སྤངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། ས་དགུ་བ་མེད་དམ་

དབྱུང། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐབས་དབང་བོ་འཕོ་བ་མེད་པས་རྒྱ་
ཁྱུགས་དབང་བོ་རྣེ་རྒྱལ་གཉིས་སོ་སོར་བྱས་ལ། སྒོམ་ལམ་སྐབས་དབང་བོ་
འཕོ་བས་བར་བ་གཉིས་ལ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པར་བཤད་དོ། **།དེའི་འོག་**
ཏུ་མདོ་དང་བསྐྱུན་ན་འཁོར་བའི་བསྐྱུས་པའི་ཁམས་གསུམ་ཏུ་མི་སྦྲེ་བས་
ཕྱིར་མི་འདྲ་བ་སྟེ། དེ་ལ་ལྷ་ལས། དང་པོ། གསེར་ཕྱེད་ལྟར་ན་བསམ་གཟུགས་
ནས་མ་འདྲེས་པའི་བར་གྱི་རྟོགས་རིགས་གྱི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པ་ཁམས་གསུམ་གྱི་
བར་མ་གཟུགས་ཁམས་སྤྱངས་རྒྱ་བའམ། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། གཟུགས་
ཁམས་སྤྱི་ཉན་སྦྲེ་བ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་
བར་མ་དོར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། སྤངས་རྟོགས་སྦྲེ་བ་ལེན་ཚུལ་མིང་
གིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། གཉིས་པ། འོག་མིན་ནས་དགའ་ལྡན་དེ་ནས་འཛམ་
གླིང་ཏུ་སྦྲེས་མ་ཐག་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་སྟོན་པའི་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་བ་པ་
སྦྲེས་ནས་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དང་། གསུམ་པ་དག་ས་པ་དག་པ་དང་མ་དག་
པའི་ཞིང་ཏུ་སོང་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པས་**མདོན་པར་འདུ་བྱེད་**
པ་དང་བཅས་པའི་མིང་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འབད་ཚོལ་རགས་
པ་ཞི་བའི་ས་བརྒྱད་པ་བ་**མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ལྷུང་ན་**
འདའ་བའི་མིང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞི་འོ། **།དེ་འོག་ཏུ་ལྷ་བ་གོང་འཕེའི་**
མིང་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འོག་མིན་གྱི་རྟོན་ལ་རྟོན་སྦྲེ་བ་ཅི་
རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མདོན་ཏུ་བྱས་པས་**འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་**
པར་འགོ་བ་སྟེ། དེ་ལ་གསུམ་ལས། ཆངས་རིས་ནས་འོག་མིན་ཏུ་སྦྲེས་ནས་
རྟོན་སྦྲེ་བ་ཅི་རིགས་སྤངས་ནས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་བྱང་སེམས་**འཕར་**
བའི་མིང་ཅན་དང་། ཆངས་རིས་གནས་གཅོང་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་དེ་
ནས་འོག་མིན་ཏུ་སྦྲེས་ནས་རྟོན་སྦྲེ་བ་ཅི་རིགས་སྤངས་ནས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་
སྟོན་པའི་བྱང་སེམས་**ཕྱིད་ཏུ་འཕར་བའི་མིང་ཅན་དང་།** ཆངས་རིས་ནས་

འོག་མིན་པར་སྐྱེས་ནས་ཉོན་སྐྱེའི་ཅི་རིགས་སྤངས་ནས་ངན་སོང་གསུམ་
 སོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་བྱང་སེམས་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་མིང་
 ཅན་ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་གསེར་ཕྱིང་ལྟར་ན་སྤྱིད་ཅེ་འགྲོ་ལས་དང་།
 རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་གྲངས་འདྲིན་ལྟ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །འདི་
 གསུམ་སྤངས་རྟོགས་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ལ་དག་ས་
 པའོ། །དེའི་འོག་དུ་གོང་འཕོ་གཉིས་པའི་མིང་ཅན་དེ་ཉིད་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མའི་
 མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ནི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཐོབ་པས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
 ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་འཇུག་ཅུས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་ལ་འདྲོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བས་སྤྱིད་ཅེ་འགྲོར་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་གཉིས། རྣམ་བཤད་
 ལྟར་ན་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེས་པ་བྱད་པ་དང་། གསེར་ཕྱིང་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་
 རང་ཉིད་གང་གིས་མཐོང་བ་ཆེ་དེར་ཐུང་འདས་ཐོབ་པས་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་
 ཞི་བའི་མིང་ཅན་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བྱད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་
 སྦྱོར། ཡར་སོང་འགོག་པ་སྟེལ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་ལུས་ཀྱིས་མངོན་
 སུམ་དུ་བྱེད་པའི་མིང་ཅན་སྤངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར། གསེར་ཕྱིང་
 ལྟར་ན་འོག་མིན་འགྲོ་ལས་དང་། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་ཉི་ཤུའི་གྲངས་འདྲིན་
 བརྒྱད་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །འདི་ས་དུག་པ་བར་རྣམ་བཤད་གསུངས་
 སོ། །དེའི་འོག་དུ་ཉོན་སྐྱེའི་བྱད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་ཕྱིར་
 བཙོན་པའི་ས་བརྩ་བ་པ་དག་བཙོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའི་མིང་
 ཅན་སྤངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་དུ་མཐུན་སྤང་
 དུ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་ཞིང་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་སྦྱུལ་ཏེ་སེམས་
 ཅན་སྐྱིན་ཅིང་འཆང་རྒྱ་བར་འཇུར་བའི་བྱང་སེམས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་
 ཅན་ཏེ། ཅ་བའི་དངོས་བསྟན་བརྩ་བ་དུན་དང་ཤུགས་བསྟན་འབྲས་གནས་
 ཅམ་པོ་གཉིས་དང་དག་བཙོམ་ཞུགས་པ་སྟེ་ཉི་ཤུའོ། །རྒྱན་སྤང་དང་གསེར་

ཐེང་དུ་འདོད་ཉོན་དགུ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་པ་དང་། བར་འདའ་
བ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྐྱོར་སྤངས་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་ཀུན་སྐྱོར་མ་སྤངས་པ་
དང་། སྐྱེས་འདའ་བ་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་བཞག་པ་ནི། ཉ་ཀྱི་ཀ་ལས། འཆད་
ཚུལ་དེ་ལྟར་སྐྱར་ན་ཐེག་དམན་ཉིད་ལ་འགྲིག་ཅིང་། དངོས་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་
ནས་དེ་དཔེར་བཞག་ནས་དོན་རྩ་བ་ལྟར་སྐྱར་ན་ལེགས་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟར།
མཚོན་བྱེད་དཔེའི་དགོ་འདུན་ཡིན་ཏེ། གསེར་ཐེང་དུ་ཆོག་གསལ་དང་དག་
ལུན་བྲངས་ནས་བར་འདའ་བ་ཁམས་བར་བ་གཟུགས་ཁམས་དང་། སྐྱེས་
འདའ་བ་ཆོ་གཅིག་གོ་དེ་ལ་འཆང་རྒྱ་བའོ་ཞེས་རྩ་བའི་སྐབས་ལྟར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་བཤད་དུ་དགག་པ་བྱས་པ་རྒྱན་སྤང་གི་དེ་སྤྲུལ་རྣམས་
ཀྱིས་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་དུ་བྱས་པ་དགག་པ་ཡིན་གྱི་གསེར་ཐེང་
སོགས་ཀྱི་དེ་དགག་པ་མིན་ནོ། །སྐྱེས་འདའ་བ་འོག་མིན་ནས་དགའ་ལུན་དུ་
སྐྱེ་བ་སོགས་དག་ལུན་ལྟར་ལས་མདོ་ན་མེད་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། གཟུགས་
སུ་སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་དང་། ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱད། འཕར་བ་
བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལས་ཉམས་པར་གསུངས་པ། རྣམ་བཤད་དུ་
མཚོན་བྱེད་ལ་བྱས་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་དེས་ཐ་སྟོད་བྱས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པ་
ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་ལ་བྲངས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྟོད་བཀའ་མིན་སྟམ་པ་
དགག་ཆེད་དུ་གསུངས་སོ། །ཐེག་དམན་གྱི་སྲིད་རྩེ་འགོ་ལ་མཐོང་ཆོས་ཞི་
དང་ལུས་མངོན་གཉིས་མི་འཐད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་འདིའི་སྲིད་རྩེ་འགོའི་
དོན་མི་འདྲ་བས་དེ་གཉིས་འཐད་པར་འབྱུང་ཕྱག་གསུམ་པའི་བཤད་པ་ལྟར་
ཡིན་ནོ། །འདིའི་དཔེ་དོན་སྐྱོར་ཚུལ་པལ་ཆར་ཁྱི་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་པའི་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེར་རང་རྒྱལ་ལ་ཆོས་མཐུན་སྐྱོར་ཚུལ་དང་ས་
མཚམས་མི་གསལ་ཀྱང་། ཆོས་མཐུན་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་གྱིས་སྐྱོར་རོ། །ལོ་ཆེན་གྱི་
ཀྱི་ཆུང་ལས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ངི་ལྟར་རིགས་པར་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བ་

ཉིད་དོ། །ཞེས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བཞིར་འདུ་བར་གསུངས་པས།
ས་བཅུའི་བྱང་སེམས་ཡོད་དམ་དཔྱད། བརྒྱད་སྟོང་བ་དང་སྟུང་པར་སྐྱབ་པའི་
ངོ་བོ་ལ་དངོས་སུ་གདམས་པའི་མདོ་དེས་གདམས་ཡུལ་གྱི་མ་དགུ་ལ་ཡང་
ཤུགས་ཀྱིས་གདམས་དགོས་སོ། །

ཞར་བྱང་དཔེའི་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།

འདིར་གསེར་སྤང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ལྟར་དངོས་བསྟན་པལ་བ་
མཆོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་ལ། སྐབས་འདིར་ཐེག་དམན་གྱི་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་དགྲ་བཙུན་
ཞུགས་འབྲས་ལ་བརྒྱད་དང་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྟེ་དགུར་ངེས་ལ། བྱང་
ས་ལས། རང་རྒྱལ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རིགས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར། གསེར་སྤང་དུ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀ་ཅིར་རུང་
གསུངས་པས། རྟོགས་རིགས་འབྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་
སྐྱེས་སུ་བྱང་བཞིར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞི་ཡང་དགེ་སྟོང་གི་འབྲས་
སུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་བྱེ་བས། དགེ་སྟོང་ཉན་མོངས་ཞི་བ་དང་། སྐབས་ཐོབ་
ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་འདས་དང་དགྲ་བཙུན་ལ་བྱས་ནས། རང་གི་ངོས་
སྐལ་གྱི་ཉན་མོངས་གཏན་ཟད་རྒྱས་པའི་ལམ་ལ་དགེ་སྟོང་གི་ཚུལ་དང་།
ངོས་སྐལ་གྱི་ཉན་མོངས་ལ་འདོད་པ་དང་ཁམས་གོང་མའི་བདེན་
བཞིའི་མཐོང་སྟོང་བརྒྱད་དང་། འདོད་པ་བསམ་གཏན་བཞི་གཟུགས་
མེད་བཞི་སྟེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྟོམ་སྟོང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་
རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་བྱེ་བས་སྟོམ་སྟོང་ཉན་མོངས་གྱུ་

གཅིག་ཉེན་མོངས་ཀྱང་གཞི་དངོས་གཉེན་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་ཀྱང་གཞི་
དང་། དེའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་སྤང་བྱ་དེ་དག་སྤངས་པའི་འདུ་བྱས་
ནམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱང་གཞི་དང་། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་འདུས་མ་བྱས་འགོག་
བདེན་ཀྱང་གཞི། ཀུན་བདུས་པ་མ་གཏོགས་པའི་ལྷགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཀུན་
བདུས་པས། རྗེས་བཟོད་བཞི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྗེས་ཤེས་བཞི་
ནམ་གྲོལ་ལམ་དུ་མི་འདོད་པས། དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་ནམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱང་
ལྷ་ལས་མི་འདོད་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་དེ་མཉམ་བཞག་ཡེ་
ཤེས་སུ་བཤད་པས། འཕགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁེས་འདྲིན་པ་
རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་ལ་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྟོང་བོའི་
མཆན་ལྟར་རོ། །མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་རྒྱས་པར་འོག་དུ་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །བསོད་གྲགས་པས་དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་དགེ་སྦྱོར་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་ཐེག་ཆེན་ལ་བཞག་གོ། །ཐལ་རང་ལྷགས་ལ་འབྲས་བུ་ཀྱང་གཞི་
འབྲས་བུ་བཞིར་འདུས་ཀྱང་། དངོས་སྤྱོད་ནམས་ཀྱིས་བཟོད་ཤེས་སྤྲད་
ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་འདོད་པས་འབྲས་བུ་དང་པོ་བདུན།
མོ་མོའི་ཁྱེད་པ་དང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་འབྲས་བུ་བཞི་གང་
རུང་མིན་ལ། དེ་དག་རྒྱུད་ལྗན་གྱི་ཁྱེད་པ་དེ་འབྲས་གནས་ཡིན་ཀྱང་
འབྲས་གནས་བཞི་གང་རུང་མིན་ནོ། །འབྲས་གནས་བཞི་མོ་མོའི་འབྲས་
བུའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ནམ་གྲོལ་ལམ་དང་འགོག་བདེན་ཀྱང་གཞི་དུ་
ཡོད་དང་། རྒྱུན་ཁྱེད་པ་ཅམ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་གྲོལ་ལམ་དང་འགོག་
བདེན་ལྟ་བུ་རྒྱུན་ཁྱེད་པ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུན་ཁྱེད་པ་དེའི་འབྲས་
བུ་མིན་ཟེར་བ་སོགས་ཞིབ་ཆ་མང་ངོ་། །མཛོད་ལྟར་ན་བརྒྱད་ཀ་ལ་
འཕགས་པས་བྱབ་ཅིང་། ཁྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་
ཁྱེད་པ་གཉིས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། བཅུ་དྲུག་པ་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པས་

གཞན་རྣམས་ལ་སྒྲོམ་ལམ་པས་བྱབ་ལ་གཅིག་ཆར་བ་མི་འདོད་
 ཏོ། །གསེར་སྤེང་ལས། ཀུན་བརྟུས་ལྟར་ན་ཞུགས་པ་དང་པོ་ལ་སྦྱོར་ལམ་
 བའང་ཡོད་ལ་ཞུགས་པ་གཞན་རྣམས་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
 ཐོད་རྒྱལ་བའི་ཞུགས་པ་གཉིས་ལ་མཐོང་ལམ་པ་དགོས་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་
 པ་དང་བསོད་གྲགས་པས། རྣམ་བཤད་ལས། ཐོད་རྒྱལ་བའི་ཞུགས་པ་
 རྒྱན་ཞུགས་ལྟར་ཏེ། ཞེས་པར་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་ནས་
 བཞག་པ། ཀུན་བརྟུས་ལས། སལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ནི།
 ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་གྱུར་བ་ལ་ཞུགས་ནས་ལན་ཅིག་སྤྱིར་འོང་
 བར་འཇུག་རོ། །ཞེས་དང་། གསེར་སྤེང་ལས། ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་
 ཞུགས་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེའི་ཞུགས་པ་མཐོང་ལམ་པར་ངེས་པ་དང་། ཞེས་
 པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་པ་
 དགོས་པའི་དོན་ནོ། །བསོད་གྲགས་པས་ཀུན་བརྟུས་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཀྱང་། འཕགས་སེང་ལུགས་ལ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་པ་
 དགོས་པར། འགྲེལ་བར། མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ལ།
 ཞེས་པས་སྒྱབ་ཀྱང་། གསེར་སྤེང་རྣམ་བཤད་སྒྲོ་གསལ་བཀོད་པའི་ཐེམ་
 སྐས་རྣམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་པོའི་ས་མཚམས་ཀུན་བརྟུས་ལྟར་དང་། ཕྱི་
 མ་གསུམ་གྱི་ས་མཚམས་མཛོད་ལྟར་བྱས་པ་པར་ཕྱིན་རང་ལུགས་ལས་
 གཞན་ལ་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་རིམ་གྱིས་པ་དང་གཅིག་ཅར་བ་
 ནི། སྒྲོམ་སྤོང་སྒྲོར་དགུ་རིམ་ཅན་ཁོ་ན་དང་དགུ་ཚན་དགུ་རེ་གཅིག་
 ཅར་སྤོང་བས། སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱིས་བརྒྱ་སྟུར་ལ། ཐོད་རྒྱལ་བ་ནི། རང་
 གིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཆེ་རང་གི་འོག་མའི་འབྲས་བུ་དེ་རྒྱལ་ནས་ཐོབ་པས་
 འཛོག་ལ། དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་བེར་བ། འདོད་ཉོན་རགས་པ་
 སལ་ཆེར་དང་། འདོད་ཉོན་རགས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་ཆགས་

པ་དང་བྲལ་བས་བརྒྱ་མཛད་དོ། །དེའི་ལྷན་དངས་པའི་འབྲས་བུ་རིམ་
གྱིས་པ་ནི་འབྲས་བུ་བཞི་རིམ་གྱིས་ཐོབ་པས་བཞག་པས་དེ་གཉིས་ཀ་
སྦྱར་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལས་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་གཅིག་ཅར་བ་མི་འདོད་པ་གོང་འོག་གི་
བདེན་བཞིའི་བྱད་ཆོས་གཉིས་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
མེད་པས་ཡིན་པས་གཞན་གྱིས་གཅིག་ཅར་བ་ཡོད་པར་བཤད་པ་
དགག་ཚུལ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་དང་ཐོད་
ཀལ་བ་གཉིས་སྒྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀས་འདོད་ལ། རྒྱན་ཞུགས་དང་དག་
བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་
དང་གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་
ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་མེད་པས་དེ་གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་མེད་
དོ། །རྒྱན་ཞུགས་ལས་འབྲས་བུ་འོག་མ་མེད་ཅིང་དག་བཅོམ་ལ་འབྲས་བུ་
འོག་མ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བ་མེད་པས་ཐོད་ཀལ་བ་མེད་དོ། །འབྲས་བུ་བར་
བ་གཉིས་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་འདོད་ཉན་རགས་པ་དུག་
པ་དང་དག་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་
ཡོད་པས་དེ་གཉིས་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཆོ་ཐོབ་པའི་ཐོད་ཀལ་བ་དང་
ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་ཡོད་དོ། །རྗེ་བཙུན་པས་ཀྱན་བརྟུས་དར་རྒྱུ་ལས།
དེ་ཉིད་ལ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་པལ་ཆེར་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་དང་། སློམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྤྱོད་མ་ཆགས་བྲལ་
སྡོན་སོང་དུ་འདོད་པ་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཆགས་
བྲལ་སྡོན་སོང་ལ་འདོད་ཉན་རགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་བྲལ་སྡོན་
སོང་དགོས་པས། ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་མེད་ཟེར་གྲང་།
ཀྱན་བརྟུས་དར་རྒྱུ་གི་དེ། ཐོད་ཀལ་བའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བྱེད་

པར་ཅན་དེ་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པར་ཏ་ཅང་
 ཐལ། ཞེས་པ་ཡིན་པས་མི་གཞོད་དོ། །དེས་ན་ཐོད་ཀླ་བ་ནི་འབྲས་བུ་
 བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་བཞི་ཙམ་ལ་འདྲིལ་པས། ཐོད་ཀླ་བའི་
 འབྲས་གནས་གཉིས་ནི་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་གོང་མ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་
 དགྲ་བཙམ་ཐོབ་ཆོ་ཐོད་ཀླ་བ་སོགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །མཛོད་
 དང་ཀུན་བརྟུས་སུ་དེའི་སྐབས་རྒྱན་ཞུགས་བཤད་པ་ནི། ཐོད་ཀླ་བ་
 དང་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་དུས་མཚུངས་པས་ཡིན་ཅོ། །འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་
 པ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་ལ། གཅིག་ཅར་བ་ལ་ནི་རྒྱན་ཞུགས་དང་དགྲ་བཙམ་
 ཞུགས་འབྲས་བཞི་ལས། བར་བ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་བཞི་མེད་དེ།
 སྲིད་ཉོན་སྒྲོར་དགུའི་གཅིག་ཀྱང་སྤངས་པའི་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་
 བུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལམ་གང་ལ་ན། རྒྱན་ཞུགས་དང་
 ཐོད་ཀླ་བའི་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ལམ་ཟག་མེད་དང་། ཀུན་བརྟུས་
 པ་མ་གཏོགས་པས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དངོས་སུ་ཐོབ་
 པར་འདོད་ལ། མཐར་གྱིས་པའི་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་འདིག་རྟེན་
 པའི་སྒྲོམ་ལམ་དང་འདས་ལམ་ཟག་མེད་གྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀུན་བརྟུས་
 པ་མ་གཏོགས་པས་འདོད་ལ། བྱེ་སྐྱེ་མ་གཏོགས་པས་སྤྲ་མ་མཐོང་ལམ་
 རྗེས་ཐོབ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་དོ། །ཀུན་བརྟུས་པས་མཐར་གྱིས་
 པའི་ཞུགས་པ་བར་བ་གཉིས་ལ་འདོད་ཉོན་ལྟ་བུ་དང་བརྒྱད་པ་སྤངས་
 བས་དུག་པ་དང་དགྲ་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར་བཙོན་པ་དགོས་པས་འདིག་
 རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་མི་འདོད་དོ། །རྗེ་བཙུན་པས། གསེར་
 བྲེང་ལས། འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤང་ནི་ལམ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྤང་བུས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་
 མོངས་འདིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བུས་ཀྱང་། དེ་དག་གི་ས་བོན་

སྟོང་མི་རྒྱས་པས་ཐོད་ཀླུང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཀྱི་ངོས་སྒྲུལ་གྱི་སྤང་བྱ་ལ་དེ་དག་གི་ས་བོན་བཞག་གོ། །བསོད་གྲགས་
པས་འཛིག་རྟེན་པའི་སྟོམ་སྤང་དུ་གྱུར་བའི་ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་སྟོར་དགུ་སྤངས་པའི་སོ་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་
འཛིན་དུ་གྱུར་བའི་སྟོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཅིག་དགུ་ཚན་དགུར་
བྱས་ནས་སྟོན་ཉོན་སྟོར་དགུ་དང་མཉམ་དུ་སྤང་དགོས་པས། རིམ་གྱིས་
པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་གཅིག་ཅར་སྤངས་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་
པའི་སྟོམ་སྤང་དུ་གྱུར་བའི་དེ་རིམ་གྱིས་སྤངས་པས་རིམ་གྱིས་པར་
བཤད་དོ། །སྟོང་མང་ཡིག་ཆར། གསེར་སྤེང་ལས། ལམ་སྤེམས་ནི་དེ་དག་
ཏུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཞོག་དེ་དག་ལ་སྟེད་
པའི་སྟོན་མཆོག་ཏུ་ལྟ་བ་ཅམ་ཞིག་ཉམས་སྟོད་པར་བྱེད་ཀྱི། སྟེད་པ་
མངོན་གྱུར་བ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་མི་རྒྱས་ཏེ། བདག་དང་བདག་གི་
བར་ཆགས་པ་ནི་ལམ་དེ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་མངོན་གྱུར་དུ་འཇུག་པ་
དང་། དེས་དེའི་རྒྱ་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་ལ་མི་གཞོད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་བྱིས་པས་ཞི་རགས་སུ་
བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པའི་སྟོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་
ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྟོང་མི་རྒྱས་ཏེ། ཞེས་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་ཐོད་ཀླུང་
བའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྤངས་པ་ལ་ཡང་ཞིབ་ཆ་བྱའོ། །ཞེས་པར་བརྟེན་
ནས་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་རགས་པ་མངོན་གྱུར་ཉམས་སྟོད་པར་བྱས་པ་ལ་ཆགས་བྱལ་དང་
སྤང་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་དེའི་ཉོན་མོངས་ཕྱ་རགས་གང་ཡང་སྤངས་
མི་རྒྱས་ཞེས་པ། གསེར་སྤེང་ལས། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོན་སྟོང་
བ་བཏགས་པ་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་སྟོན་སྟོང་བ་མཆོན་

ཉིད་པར་མངོན་པ་ལས་དོན་གྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང་། ཉོན་མོངས་
 མངོན་གྱུར་དང་བག་ལ་ཉལ་གཉིས་ཀ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 མོས་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་གྱིས་སྤོང་བར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པར་གནས་སོ། །ཐོད་རྒྱལ་བའི་སྤང་བའི་ཞིབ་
 ཆ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དབུ་མེས་གཉིས་འདྲའོ། །དགྲ་བཙེམ་པའི་
 འབྲས་བུ་སྒྲོམ་ལམ་རྩི་རྩུ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཐམས་ཅད་
 འདྲའོ། །མཛོད་ལྟར་ན། བར་བ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་
 ཐོབ་ན། དད་སོགས་ལྷ། ཆོར་བ་བཏང་སྒྲོམས། ཡིད་དབང་སྟེ་དབང་བོ་
 བདུན་ཅམ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་ཐོབ་ཟིན་ལྟར་
 པའི་ཡིད་བདེ་དང་བརྒྱད་གྱིས་ཐོབ་ལ། འདས་ལམ་ཟག་མེད་གྱིས་ཐོབ་
 ན། དེའི་སྟངས་ཏུ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་བོ་དང་བརྒྱད་དམ་དགྲ་དང་། རྒྱན་
 བྱལས་གྱི་འབྲས་བུ་ལྷ་མ་བདུན་གྱི་སྟངས་ཏུ་ཐོབ་བྱེད་མི་ཤེས་པ་ཀུན་
 ཤེས་བར་བྱེད་པའི་དབང་བོ་དང་། ཐོབ་ཟིན་ལྟར་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་
 དབང་བོ་དང་དགྲ་དང་། དགྲ་བཙེམ་པའི་འབྲས་བུ་དད་སོགས་ལྷ། ཆོར་
 བ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་ཡིད་དབང་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་བོ་སྟེ་ཐོབ་
 བྱེད་བརྒྱད་དང་། ཐོབ་ཟིན་ལྟར་པ་ཀུན་ཤེས་ལྟར་པའི་དབང་བོ་སྟེ་
 དགྲས་དངོས་སུ་ཐོབ་པོ། ཐོད་རྒྱལ་བའི་བར་བ་གཉིས་རྒྱན་བྱལས་དང་
 གལ་ཆེར་འདྲ་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་བདེ་དབང་བཏང་
 སྒྲོམས་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་སྤུར་བ་བྱུང་པར་རོ། །དབུ་མེས་ལྷགས་
 ཀྱང་གལ་ཆེར་འདྲ་ལ་ཉེར་བསྟོགས་གྱི་ཆོར་བ་ལ་ཡིད་བདེ་ཡོད་པས།
 ཐོད་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་མ་གཏོགས་པའི་འབྲས་གནས་དང་པོ་
 གསུམ་ལ་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་བཏང་སྒྲོམས་གཉིས་གང་རུང་སྤྱོར་ལ།
 ཕྱིར་མི་འོང་ལ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་བྱུང་པས་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་

དེ་ལ་ཐོབ་ཟིན་ལྡན་པའི་དངོས་གཞིའི་ཡིད་བདེ་ཁྱད་ཡོད་པས་བྱུང་
པས་དེ་ལ་བདུན་ཅུ་མ་གྱིས་ཐོབ་པ་མེད་ལ། སེམས་ཅུམ་ལྷགས་ལ་འདིག་
ཏེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ཐོབ་པ་མེད་པས་ཕྱིར་
འོང་ལ་ཡང་བདུན་ཅུ་མ་གྱིས་ཐོབ་པ་མེད་དོ། །མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་
བྱེད་པའི་དབང་བོ་སོགས་གསུམ་ལ་ཟག་བཅས་ཡོད་ཁྱད་ཁྱད་ཟག་མེད་
བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་དགོས་པས། འདིག་ཏེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་
པར་མི་གཞོད་ལ། གསེར་སྤང་ལས། ཟག་མེད་ཁོ་ནར་འཆད་པའི་རྩིས་
སྤྱ་འབྲངས་ནས་ཉི་ལྷང་དུ་དེ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། འཕགས་སེང་
གིས་དེ་གསུམ་མཛོད་ལྟར་ཟག་མེད་ཁོ་ནར་འདོད་དམ་དཔྱད། འབྲས་
བུ་བར་བ་གཉིས་འདིག་ཏེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་དེ། འདིག་
ཏེན་པའི་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། །དེ་སོ་སྟེ་ལམ་དང་
སྒྲོམ་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་གང་ལ་ན། རྒྱན་ཞུགས་རིམ་གྱིས་
པའི་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གསུམ་ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་
མེད་གྱིས་དངོས་སྤྱ་ཐོབ་དགོས་ལ། ཐོད་རྒྱལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་
བུ། གསེར་སྤང་ལས། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་
སྤིད་པས། དེ་ས་རྒྱག་གང་ལ་བཏེན་ཡང་དབང་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པས། ཉེར་བསྟོགས་མི་སྟོགས་མེད་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅུམ་
པོ་བ་དང་བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་བསམ་གཏན་གྱི་མ་གསུམ་གྱི་དངོས་
གཞི་གསུམ་སྟེ་བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་གང་རུང་ལ་བཏེན་གྱི། རྩི་བཙུན་པ་
དང་བསོད་གྲགས་པས། རྣམ་བཤད་ཀྱི་ཆིག་ཟིན་ལ་བཏེན་ནས་དངོས་
གཞིས་བྱུང་བར་བཤད་པ་འདི་དང་འགལ་ལ། རྣམ་བཤད་ཀྱི་དེ་ལམ་སྤྱ་
བ་ལ་དགོངས་སོ། །སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར། དེ་ལ་ཟག་མེད་དངོས་གཞི་ཐོབ་
པས་མ་བྱུང་ལ། ཐོབ་ཁྱད་ཉེར་བསྟོགས་ནན་གྱིས་བསྟེན་པ་ཡོད་

གསུངས་པ། དབང་དང་ལྷན་ཞེས་པ་དང་འགྲིག་གོ། །བསམ་གཏན་དང་
 བོད་ཉེར་བསྒྲགས་དང་ཉེར་བསྒྲགས་མི་སྒྲགས་མེད་དོན་གཅིག་ཡིན་
 ལ། དེའི་ཉེར་བསྒྲགས་བདུན་ལས། འདོད་ཉོན་རགས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱོར་
 གསུམ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པ་རབ་དབེན་དང་། འབྲིང་གསུམ་ལ་དགའ་
 སྦྱད་དང་། རྒྱུང་བྱ་གསུམ་ལ་སྦྱོར་མཐའི་ཡིད་བྱེད་གྱིས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་
 ལ། དེས་ན་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་པས་མཐོང་ལམ་
 བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཆེ་རབ་དབེན་གསར་དུ་ཐོབ་པས་དེ་དང་འདོད་
 ཉོན་གསུམ་པ་ཙམ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་གྱི་འབྲས་བྱ་ནི་
 རབ་དབེན་དང་། བཞི་བ་ལྷ་བ་གང་རུང་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ན་དགའ་
 སྦྱད་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བྱ་དགའ་
 སྦྱད་དང་། ཆགས་བྲལ་སྒྲོན་སོང་ནི་དུག་པ་ཙམ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ན་
 དགའ་སྦྱད་དང་། བདུན་པའམ་བརྒྱད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ན་སྦྱོར་
 མཐའི་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་
 སྦྱོར་མཐའ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཏེ། འདོད་ཉོན་རགས་པ་བཞི་བ་ལ་ཆགས་
 བྲལ་བྱས་ཁ་མ་ནས་དགའ་སྦྱད་དང་། བདུན་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཁ་
 མ་ནས་སྦྱོར་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉེར་བསྒྲགས་གོང་མ་
 ཐོབ་ན་འོག་མས་སེམས་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསེར་སྤེང་ལས།
 གཞུགས་མེད་ལ་བརྟེན་པ་མི་སྲིད་དེ། འདིའི་སྐྱབས་སུ་ཕྱིར་མི་འོང་
 ཐོབ་པའི་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་གཉིས་ས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
 གསུངས་པས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་ལ་གཞུགས་
 མེད་དངོས་གཞི་མེད་དོ། །དགྲ་བཙེམ་པའི་འབྲས་བྱ་བསམ་གཏན་ས་
 དུག་དང་། གཞུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས།
 ཅི་ཡང་མེད་གྱི་དངོས་གཞི་གསུམ་སྟེ་ཟག་མེད་ས་དགྲུ་ལ་བརྟེན་པ་

ཡོད་དེ། གཅིག་ཅར་བས་སྒྱོར་མཐའ་ཁོ་ན་དང་། རིམ་གྱིས་པས་འདོད་
གཟུགས་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་ཐོབ་ན་ས་རྒྱལ་གང་ལ་རྟེན་ན་དབང་དང་
ལྡན་ལ། གཟུགས་མེད་ལ་མི་བརྟེན། གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་ཐོབ་ན་རང་ས་དང་། སྤྱིད་ཅེའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་ན་ཅི་ཡང་
མེད་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པ་མཛོད་ལྟར་རོ། །བྱེ་སྤྱེའི་ལུགས་ལ། འོག་
སའི་རྟེན་ལ་འོག་དགོས་མེད། །ཅིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་རྟེན་ལ་ས་རྒྱལ་དང་། གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་བྱི་མ་གསུམ་དང་།
བཞི་བའི་རྟེན་ལ་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །སྤྱིད་ཅེའི་དངོས་
གཞི་དང་འདོད་སེམས་གྱིས་སེམས་རྟེན་བྱས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཐེག་དམན་ལ་མེད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡོད་དོ། །ཁམས་གང་ལ་ན། མཛོད་
ལས། འདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་ཐ་མ་ནི། །གསུམ་དུའོ་གོང་ན་མཐོང་ལམ་
མེད། །ཅིས་པ་ལྟར་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་མཐུན་ལ། གོང་མས་ཐེག་ཆེན་
མཐོང་ལམ་གཟུགས་གྱི་རྟེན་ལ་གསར་སྐྱེ་ཡོད་པ་དང་། ཐེག་དམན་
མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་པ་ལ་གོང་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་ཡོད་པ་ཁྱད་
པར་རོ། །དེས་ན་ཐེག་དམན་གྱི་འདོད་ཉོན་དང་པོའི་དངོས་གཉིན་ལ་
ས་དགུ་ཡོད་དོ། །འདི་དག་དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་གྱི་ཐོབ་
བྱེད་ཅུམ་ལ་ཆོགས་ལམ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདོད་ཉོན་སྤང་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པར་ཐལ།
དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་རྒྱུར་གྱུར་
བའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སོགས་སྟོན་བྱ་མང་ངོ་། །གང་ཟག་གི་རྣམ་
བཞག་ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་བཤད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་འབྲས་
གནས་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐོང་སྤང་ཀུན་སྒྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་རབ་
དུ་བྱེ་བའི་དགོ་སྒྱོར་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་

བཙུན་པའི་སྒྲོར་བ་རྒྱན་ཆགས་པ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་དེ། རྒྱན་
 ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། རབ་ཕྱེ་སྒྲོས་པས་ཐོད་ཀླལ་བའི་
 ཞུགས་པ་གཉིས་གཅིད་ལ། སྒྲོར་བ་རྒྱན་ཆགས་པ་ཞེས་པས། སྒྲོར་ལམ་
 ལྟན་གཅིག་པ་མ་ཐོབ་པའི་དེ་ལ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བཙུན་བཞིན་པའི་
 ཆོགས་ལམ་པ་སོགས་གཅིད་དོ། །མཐོང་སྤང་ཀུན་སྒྲོར་གསུམ་ནི། འདིག་
 ལྟ་ཀུན་བདགས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འདྲིན་གྱི་ལྟ་བ་
 དང་། ཐེ་ཆོམ་མོ། །དབྱེ་ན། རྟོགས་རིགས་འབྲེ་བའི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་
 གཉིས། གོང་མའི་ལུགས་ལ་གཅིག་ཅར་བ་དང་། རིམ་གྱིས་པ་གཉིས་
 ཡོད་ལ། རང་རྒྱལ་ལ་གཅིག་ཅར་བའི་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་མེད་དོ། །ས་
 མཚམས་བྱེ་སྤང་དང་ཐལ་འཁྱར་བས་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་དང་། སྤང་མས་སྤང་
 ཅིག་བཙོ་ལྟར་གནས་པ་བེར་རོ། །གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ཀུན་བདུས་
 ལྟར་སྒྲོར་ལམ་ལྟན་གཅིག་ནས། ལམ་རྗེས་བཟོད་བར་དུ་འདོད་ལ། དེ་
 ཡང་ཉན་རང་གི་སྒྲོར་ལམ་བཟོད་ཆེན་ནས་ལྟན་གཅིག་པས་བྱབ་ཀྱང་།
 རྟོད་སོགས་གསུམ་ལ་ལྟན་གཅིག་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས། མ་
 མཐའ་རྟོད་ནས་འདྲིན་དོ། །གཉིས་པ་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ནི།
 མཐོང་སྤང་ཀུན་སྒྲོར་གསུམ་སྤང་པའི་རབ་དུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྒྲོང་གི་
 འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེའི་མཚན་ཉིད། རབ་ཕྱེ་སྒྲོས་པས།
 ཐོད་ཀླལ་བའི་འབྲས་གནས་གཉིས་གཅིད། བརྒྱ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་
 ཐོབ་ནས་རྗེས་འབྲང་གཉིས་མིང་འཕོ་བས་དབང་བོའི་སྒྲོ་ནས། དད་
 མོས་དང་། མཐོང་ཐོབ་གཉིས་དང་། སྒྲོར་བས་དབྱེ་ན། འབྲས་བུ་གོང་མ་
 ཐོབ་ཕྱིར་དུ་མི་བཙུན་པའི་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བ་དང་། བཙུན་པའི་
 རྒྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད་པས། དང་པོ་བརྒྱ་དྲུག་པ་ནས་འདོད་ཉན་
 དང་པོ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོར་བའི་ལམ་ཐོབ་ཁའི་བར་དུ་དང་། གཉིས་པ་འདོད་

ཉོན་རགས་པ་དང་པོ་སྟོང་བའི་སྟོར་བ་ལ་དངོས་སུ་བཅོན་པ་ནས།
མཐར་ཁྱིམ་པའི་དེ་འདྲིན་ཉོན་རྒྱལ་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་
ལམ་བར་དང་། གཅིག་ཅར་བའི་དེ་དབྱ་བཅོམ་ཐོབ་ཁའི་བར་དུ་ཡོད་
དོ། །རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ན། འདྲིན་ཉོན་དང་པོ་
སྟོང་བའི་སྟོར་བའི་ལམ་ཐོབ་ཟིན་པ་མི་དགོས་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་ངེས་ཀྱི་དེས་འདྲིན་ཉོན་དང་
པོ་སྟོང་བའི་སྟོར་བའི་ལམ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་རྗེས་སུ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། བྱེ་སྐྱོད་དང་ཀུན་བདུས་པས་བྱུང་པར་འདྲིན་དོ། །ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ཡིན་ན། འབྲས་བྱ་གོང་མ་ཐོབ་ཕྱིར་
དུ་བཅོན་པའི་སྟོར་བ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པས་བྱུང་པར་ཐལ། མཐའ་
དཔྱོད་སྐལ་བཟང་འཇུག་ངོགས་ལས། ཁོ་ན་རེ། འབྲས་གནས་བྱུང་པར་
ཅན་ཡིན་ན། འབྲས་བྱ་གོང་མ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཅོན་པའི་སྟོར་བ་མངོན་
གྱུར་དུ་ཡོད་མི་དགོས་ཟེར་ན། ནས། རྒྱ་མཚན་མེད་བཞིན་དུ་དེ་འབྲས་
གནས་བྱུང་པར་ཅན་མིན་ཞེས་ཁས་སྲུངས་ན་མགོ་ལ་ཐོག་བབ་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་བྱུང་ཏེ། དེ་ལ་འབྲས་བྱ་
གོང་མ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཅོན་པའི་སྟོར་བ་མངོན་གྱུར་བ་ཐོབ་ཟིན་པ་
གཅིག་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་འབྲའི་སྟོར་བ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚྭ་སྟོང་ལས། རང་འབྲས་གོང་མ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་དངོས་སུ་མི་བཅོན་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་
ཡང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཆི་སྲིད་ལ་གནས་པའི་རྒྱན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཅམ་
པོ་བ་དང་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ། བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མ་
ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པ་ཞེས་སྟུར་བ་ཡང་དེ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་

བྱ་སྤང་ཚུལ་གྱིས། གཅིག་ཆར་བ་དང་། རིམ་གྱིས་པ་གཉིས་ལས། དང་
 བོ་ནི། ལུན་བདུས་ལས། སལ་ཆར་ནི་མཐོང་བའི་ཆོའམ་འཆི་བའི་དུས་
 གྱི་ཆོ་ལུན་ཤེས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་མི་བྱེད་ན་ཡང་དེ་སྟོན་
 ལམ་གྱི་སྟོབས་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པའི་ཁམས་
 ཉིད་དུ་སྐྱེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པ་ན་རང་རྒྱལ་བར་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། སྐྱེས་བ་བྱི་མར་དགྲ་བཅོམ་
 ཐོབ་ངེས་གཉིས་ཡོད་ལ། གསེར་སྤང་ལས། སྟོབ་པའི་དུས་ན་འང་ཉན་
 ཐོས་གྱིས་མ་བྱལ་བ་འདིས་མཆོན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པས། བྱི་མ་ལ་སྤྱིད་པ་ཐ་མའི་ཆོ་སངས་རྒྱས་དང་མ་ཕྱད་ན་དགྲ་བཅོམ་
 ཐོབ་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་གྱུར་བ་དང་། སྟོབ་པའི་སྐབས་རང་
 རྒྱལ་དུ་གྱུར་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །རིམ་གྱིས་པ་ལ་སྐྱེས་པ་ལེན་ཚུལ་གྱིས།
 མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། ལན་བདུན་པ་དང་། རིགས་སྐྱེས་དང་། དེ་གསུམ་
 གང་རུང་མ་ཡིན་པ་དང་བཞི་ཡོད་ལ། དང་བོ་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་
 ཆོ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་ངེས་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། འདོད་
 ཉོན་རགས་པ་སྟོར་དགའི་གཅིག་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་ཤིང་
 མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་པར་སྐྱེ་སྤྱིད་བདུན་ལེན་པའི་རིགས་
 གནས་གྱི་དེ་དེའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་
 ལན་བདུན་པ་གཉིས། དང་བོའི་མཆོན་ཉིད་ནི། འདོད་ཉོན་རགས་པ་
 སྟོར་དགའི་གཅིག་ལ་ཡང་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་ཤིང་འདོད་པར་སྤྱིད་པ་
 ཉོན་བརྒྱུད་ངེས་པར་ལེན་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སོ། །ཁ་ཆེ་བྱེ་སྐྱས་ལྷ་མི་སོ་
 སོར་ལན་བདུན་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར། ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་ལུན་
 བདུས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པས། རྟེན་བའགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་
 མི་བསྟོམ་པའི་བདུན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་ལ། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་སྟོ་

གསལ་བཤོད་པའི་ཐེམ་སྐས་སུ་ལྟའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པས་མིར་
ལན་བདུན་ལྟར་ལན་བདུན་སྐྱེ་བ་དང་། མིའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་དེ་ལས་
བསྐྱོག་པར་གསུངས་ལ། ཀུན་བདུས་དར་ཁྱིམ་ལས། ཐོག་མར་མིའི་རྟེན་
ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེ་ནས་འདོད་ལྟ་དང་དེ་ནས་མིར་སྐྱེས་ཏེ། ཞེས་
ལྟ་མི་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་གསུངས། སྐལ་བཟང་འདུག་དོགས་སུ། མིའི་
རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པས་མིའི་སྐྱེ་བ་དུག་དེ་ནས་ལྟའི་སྐྱེ་བ་དུག་
སྤངས་ནས་ཕྱིར་འོང་ཐོབ། སྤངས་ལྟའི་སྐྱེ་བ་གཅིག་དེ་ནས་མིའི་སྐྱེ་བ་
གཅིག་སྤངས་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་ངེས་པ་མེད་ལ།
འོན་ཀྱང་མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པས་མིའི་རྟེན་ལ་དག་བཅོམ་
ཐོབ་དགོས་སོ། །རྒྱན་ཞུགས་དེས་འདོད་ཉོན་གསུམ་པ་རགས་པར་
ཆགས་བྲལ་བྱས་ན་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྤྱོད་གསུམ་ལས་
ལྟག་མི་ལེན་པ་རིགས་སྐྱེས་གྱིས་ཤེས་ལ། དེས་ལྷ་བ་རགས་པ་ལ་ཆགས་
བྲལ་བྱས་ན་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྤྱོད་གཅིག་ལས་ལྟག་ལེན་པ་མེད་དེ།
དེ་ཕྱིར་འོང་ལ་ཁད་ཉེ་བས་ཆེ་དེ་ལ་ཕྱིར་འོང་ཐོབ་པས་བྱབ་པས་ཕྱིར།
མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ལྷ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མིན་ཞེ་ན། དེ་
སྤངས་ན་དུག་པ་ཡང་གདོན་མི་བར་སྤོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ཡང་།
ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཁམས་ལས་འདའ་མི་དགོས་པས་རིམ་
གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་གྱིས་ལྷ་བ་སྤངས་ན་ངེས་པར་ཆེ་དེ་ལ་དུག་པ་
སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཅིག་ཅར་བ་དང་
ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་འབྲས་གནས་ལྟ་བུས་འདོད་ཉོན་ལྷ་བ་སྤངས་
ན་ཆེ་དེ་ལ་དུག་པ་སྤངས་པས་མ་བྱབ་སྟེ། དེས་དུག་པ་སྤངས་ཆེ་འབྲས་
བུ་བཞི་གང་རུང་གསར་ཐོབ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། ཉན་རང་ངང་སྤང་
ཞིང་ཕྱིར་འོང་ཐོབ་པ་ལ་ཁམས་ལས་འདའ་མི་དགོས་པས་དུག་པ་ཅོམ་

གྱིས་བར་ཆད་མི་རྣམས་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ལ་ཁམས་ལས་འདའ་
 དགོས་པས་དགྲ་བ་ཙམ་གྱིས་བར་དུ་གཙོད་པས་བར་ཆད་གཅིག་པ་
 བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཉོན་ལྡན་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་
 ཞུགས་པས་ཆོ་དེ་ལ་ཕྱིར་འོང་ཐོབ་དགོས་སམ་དཔྱད། འདིས་སྲིད་པ་
 ཉེར་བརྒྱད་ལེན་ཀྱང་བདུན་ཆན་དུ་འབྲ་བས་ལན་བདུན་པ་ཞེས་པའི་
 དཔེའི་འདིག་ཉོན་ཐ་སྟོད་ལ་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་དང་། གསུང་རབ་
 གྱི་ཐ་སྟོད་ལ་ཟག་བཅས་གྱི་སྤང་བོ་ལྷའི་ངོ་བོ་སྟུག་བསྟུལ་དང་། རྒྱ་ཀུན་
 འབྱུང་དང་། དེ་སྤངས་པའི་འགོག་པ་དང་། སྤང་བྱེད་ལམ་དང་། དེའི་
 རོ་སྤྱོད་སྲིད་པ་དང་། ཉེས་དམིགས་དང་། དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ།
 སོ་ལྟར་མཁས་པ་ལ་གནས་བདུན་ལ་མཁས་པ་ཞེས་པའི་དཔེ་གཉིས་
 གྱིས་གསུངས་སོ། །མ་ངེས་པའི་དེའི་མཆན་ཉིད་ནི། གསེར་སྤང་ལས།
 རྒྱན་ཞུགས་རིམ་གྱིས་པ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལེན་པ་ནི། རེ་ལྟར་
 ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ་སྐྱེ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་ལྟར། འཕགས་པ་ལན་བདུན་
 པ་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལེན་ལ་
 ཉེར་བརྒྱད་མི་ལེན་པའོ། །གསེར་སྤང་ལས། ལན་བདུན་པ་ལ་སྐྱེ་བ་
 གཅིག་སྤངས་ནས་འདའ་བ་ནས་བདུན་སྤངས་ནས་འདའ་བའི་བར་དུ་
 ཡོད་པས། ཞེས་པ་ལྟར། སྐྱེ་བ་གཉིས་ཙམ་ལེན་པའི་དེས་སྐྱེ་བ་གཅིག་
 སྤངས་དུས་འདོད་ཉོན་དང་བོ་རགས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་ན་ལན་
 བདུན་པ་ཡིན་ནོ། །སོ་སྐྱེ་ལན་བདུན་པ་ནི། ཐེམ་སྐྱུ་ལས། དང་བོ་ནི་
 སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོ་འདིའམ་བྲལ་ཡང་སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་མི་འབྲུབ་པར་ཐུང་
 འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་པ་ལྟར། རིགས་མཐུན་
 གྱི་སྐྱེས་སྲིད་བརྒྱད་མི་ལེན་པའི་ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་པ། དེའི་མཆན་
 ཉིད་དོ། །ངེས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་ལན་བདུན་པས་སྐྱེ་བ་གཅིག་སྤངས་ཆོ་

ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ག་ཀྱང་། འདོད་ཉོན་དང་པོ་རགས་པར་ཆགས་
བྲལ་མ་བྱས་ན་མ་ངེས་པའི་ལན་བདུན་པར་འགྱུར་རོ། །ཉ་དང་རེད་
མདའ་བས་དེ་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་བར་བཤད་ཀྱང་། གསེར་སྤེང་ལས།
སྒོམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་སྤོང་པ་ལ་མི་
བཅོན་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། འདུག་དོགས་ལས། ས་
མཚམས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད། ཅེས་པ་གཙུག་པོ་ཡིན་ཀྱི་
འདོད་ཉོན་དང་པོའི་དངོས་གཉིན་བར་ཆད་མེད་ལམ་པ་ཡོད་དེ། སྒོམ་
སྤང་གཅིག་སྤངས་པས་མཚན་ཉིད་འདི་ག་ཁ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། འདོད་ཉོན་རགས་པ་གསུམ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་ངེས་པར་བྱས་ཤིང་
ལྷ་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་ཀྱི་སྐྱེ་
སྤྱིད་གཉིས་ངེས་པར་ལེན་ལ་བཞི་མི་ལེན་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་རྒྱན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དེ། རྒྱན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་
སྐྱེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་ནས་འདོད་
ལྷར་སྐྱེ་སྤྱིད་གཉིས་སམ་གསུམ་སྤངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་
པས་ལྷའི་རིགས་སྐྱེས་དང་། མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་ནས་མིའི་སྐྱེ་
སྤྱིད་གཉིས་སམ་གསུམ་སྤངས་ནས་འདའ་བས་མིའི་རིགས་སྐྱེས་གཉིས་
ཡོད་ལ། སྐྱེ་བ་གསུམ་ལེན་ངེས་ཀྱི་དེས་སྐྱེས་བ་གཅིག་སྤངས་ན་མཚན་
ཉིད་མི་འདི་ག་གོ། །མཐོང་ལམ་ཀྱི་སྟོན་དུ་འདོད་ཉོན་རགས་པ་གསུམ་
པའམ་བཞི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདོད་
ཉོན་དང་པོ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་ཐོབ་ལ། གསུམ་པ་ཅམ་
ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་དེས་འདི་ག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཕྱིར་འོང་
གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ན། བཞི་བ་རགས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཆེ་རིགས་
སྐྱེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། བཞི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རིགས་སྐྱེས་མཐོང་

ལམ་རྗེས་ཐོབ་སྐབས་སུ་ཕྱིར་འོང་ཐོབ་པ་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་ལྷ་བ་
 རགས་པ་སྟོང་བའི་སྟོར་བའི་ལམ་ཐོབ་ཆེ་རིགས་སྟེས་སུ་འགྱུར་དགོས་
 པ་གང་ཞིག དེས་ལྷ་བ་སྟོང་བའི་སྟོར་བའི་ལམ་ཐོབ་ནས་འདོད་པར་
 རིགས་མཐུན་གྱི་སྟེ་བ་གཉིས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆེ་དེ་ལ་རྒྱག་པ་
 རགས་པར་ཆགས་བྲལ་བྱས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ཉོན་གསུམ་པ་
 རགས་པ་ལ་འདས་ལམ་གྱིས་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་རིགས་སྟེས་གྱིས་
 གསུམ་པ་སྦངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རིགས་སྟེས་གྱི་འབྲས་
 བྱ་གསར་དུ་ཐོབ་པོ། །བཞི་པ་དེ་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱན་
 བྱགས་ནི། བོང་མར་སྟེས་ངེས་གྱི་དེ་རྣམས་འདོག་ལ། འདུག་ངོགས་
 ལས། སྟེ་སྲིད་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་གསུམ་རེ་ལེན་པ་རྣམས་དེ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རིགས་སྟེས་དེ་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་སྟེ་
 སྲིད་གཉིས་ལེན་ངེས་ཡིན་མིན་དང་རིགས་མཐུན་དང་རིགས་མི་
 མཐུན་གྱི་སྟེ་སྲིད་འགལ་མི་འགལ་སོགས་ཚོད་ཚུལ་མང་ངོ། །མཛོད་
 འགྲེལ་ལས། ལན་བདུན་པ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་རང་རྒྱལ་དུ་གྱུར་བ་ཡོད་
 པར་གསུངས་པས་རིགས་སྟེས་ལ་ཡོད་དམ་དཔྱད། རང་རྒྱལ་དུ་གྱུར་
 བའི་རྒྱན་བྱགས་ལ་ལན་བདུན་པ་དང་རིགས་སྟེས་མེད་དེ། ཆོགས་སྟོང་
 ཆེན་པོའི་རྒྱན་བྱགས་ལ་མཐོང་ཆོས་ཞིས་བྲལ། ཆོགས་སྟོང་ཆུང་དུའི་
 རྒྱན་བྱགས་ལ་སྟེ་སྲིད་གཅིག་ལས་ལྷག་ལེན་ངེས་མེད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་བཤད་པ་ལ། བྱགས་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་
 པོའི་མཆན་ཉིད་ནི། འདོད་ཉོན་རྒྱག་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་རབ་
 དུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྟོང་གི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་གཙོ་བོར་བཙོན་པའི་
 གང་ཟག་གོ། རབ་ཕྱེ་སྟོས་པས་འདོད་ཉོན་རྒྱག་པ་མ་སྦང་པའི་ཉན་ཐོས་
 རྣམས་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་གཙོ་བོར་བཙོན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིར་འོང་བྱགས་པ་

ཡིན་པ་གཅོད། དེས་ཕྱིར་མི་འོང་ཁྱེད་ཀྱི་འཇོག་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཕྱེའང་
ཤེས་སོ། །དབྱེ་ན། ཐོད་ཀླུ་བ་དང་། རིམ་གྱིས་པ་གཉིས། དང་པོ་དང་
མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག
གཉིས་པ་ནི། ཐེམ་སྐྱས་ལས། འདི་ནི་རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་
ཅན་དང་རྒྱས་གཅིག་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཀྱན་བརྟུས་པ་མ་གཏོགས་པ་
མཐུན་ནོ། །ཀྱན་བརྟུས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཐོགས་མེད་
ནི། །ཕྱིར་འོང་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་འདོད་ཉོན་ལྟ་བུ་སྤངས་ནས་བྱུག་པ་སྒྲོང་
བའི་སྒྲོར་བ་ལ་བཅོམ་པ་ཞིག་བཞེད་པར་མཛོན་ཏེ། ཞེས་ཕྱིར་འོང་གི་
འབྲས་བྱུང་དོན་འདོད་ཉོན་བྱུག་པ་སྤངས་པའི་སྒྲོར་བར་གནས་པ་ཞིག་
དགོས་པས། རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱི་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དང་དོན་མི་གཅིག་
གོ། །རང་རྒྱལ་དུ་ཐུར་པའི་ཕྱིར་འོང་ཁྱེད་ཀྱི་ལ་ཆགས་བྲལ་སྒྲོན་སོང་
མེད་དོ། །གཉིས་པ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། འདོད་
ཉོན་བྱུག་པ་སྤངས་པའི་རབ་རྒྱ་བྱེ་བའི་དགེ་སྒྲོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱུང་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲོན་རྒྱ་འདོད་ཉོན་
རགས་པ་བྱུག་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཐོད་ཀླུ་བ་དང་། དེ་ལྟར་མ་
བྱས་པའི་འབྲས་བྱུང་རིམ་གྱིས་པ་གཉིས། སྒྲོར་བས། འབྲས་བྱུང་གོང་མ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་མི་བཅོམ་པའི་ཅམ་པོ་བ་དང་། དེར་བཅོམ་པའི་བྱུང་པར་ཅན་
གཉིས། དང་པོ། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས། འདོད་ཉོན་བརྟུན་པ་
སྒྲོང་བའི་སྒྲོར་བའི་ལམ་ཐོབ་ཁའི་བར་དུ་ཡོད་ལ། གཉིས་པ། མཐོང་
ལམ་གྱི་སྒྲོན་རྒྱ་འདོད་ཉོན་རགས་པ་བྱུག་པའམ་བརྟུན་པའམ་བརྟུན་པ་
ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ནས་འཛིག་ཉེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་ཕྱིར་མི་འོང་
ཐོབ་ངེས་ཡིན་ན། རིམ་བཞིན་འདོད་ཉོན་རགས་པ་བརྟུན་པའམ་བརྟུན་
པའམ་དགྲུ་པ་སྒྲོང་བའི་སྒྲོར་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་འཛིག་པས། མཐོང་

ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་འདོད་ཉོན་རགས་པ་བརྒྱད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་
 ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པས་འདིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་མེད་དེ། འདོད་ཉོན་དགུ་བ་རགས་པ་སྦྲོང་
 བའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་འདོད་པར་
 སྦྱེ་སྲིད་ལེན་ངེས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདས་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་
 འོང་གི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ངེས་ཀྱི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་ནི།
 འདོད་ཉོན་བདུན་པ་སྦྲོང་བའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ནས་དང་། ཡ་མཐའ་ཕྱིར་
 མི་འོང་ཐོབ་ཁའི་བར་རོ། །ཕྱིར་འོང་ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་
 མཆན་ཉིད་ནི། འདོད་ཉོན་རགས་པ་བརྒྱད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
 བའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་གང་ཞིག་ཆེ་འཕོས་ནས་
 འདོད་ལྟའི་སྦྱེ་སྲིད་གཅིག་སྒྲངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་བྱང་འདས་མངོན་དུ་
 བྱེད་ངེས་ཀྱི་ཕྱིར་འོང་ངོ་། །དེས་འབྲས་སུ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་པ་བ་དང་བྱུང་པར་ཅན་དུ་གྱུར་མ་ཐག་པ་གཉིས་ཡོད་པ་རིགས་
 སྦྱེས་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་བཤད་པ་ལ་ཞུགས་འབྲས་གཉིས་
 ལས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད་ནི། འདོད་ཉོན་དགུ་བ་སྒྲངས་པའི་རབ་དུ་བྱེ་
 བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་སུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་གཙོ་བོར་བཙོན་པའི་གང་
 ཟག་གོ། དབྱེ་ན་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་དང་། འབྲས་སུ་རིམ་གྱིས་པ་དང་།
 དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གསུམ། དང་པོ་
 ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྲ་རོལ་དུ་འདོད་ཉོན་རགས་པ་དགུ་བ་ལ་ཆགས་
 བྲལ་བྱས་པའི་དེ་དེའི་མཆན་ཉིད། ས་མཆམས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་ཁོ་ནར་ཡོད་ལ། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་
 ལམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་
 སོང་བའི་དེ། དེའི་མཆན་ཉིད། གསུམ་པ་ཐོད་ཀླལ་བའི་ཕྱིར་འོང་དུ་

གྱུར་བའི་དེ་ལོ། །ཕྱི་མ་གཉིས་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དང་
འབྲ་བར་ཀུན་བདུས་པ་མ་གཏོགས་མཐུན་ནོ། །ཀུན་བདུས་ལས། བརྒྱད་
པ་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རིམ་
གྱིས་པའི་དེ་ལ་འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་ནས་དགྲ་བ་སྤང་ཕྱིར་
བཅོན་པ་དགོས་སོ། །ཆོགས་སྦྱོང་ཚུང་དུའི་དེ་ལ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་
པས་བྱབ་བོ། །གཉིས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི།
འདོད་ཉོན་དགྲ་བ་སྤངས་པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་
བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྡོན་དུ་འདོད་
ཉོན་རགས་པ་དགྲ་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཐོད་ཀླལ་བའི་ཕྱིར་མི་
འོང་དང་། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་ཉོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བའི་འབྲས་བུ་རིམ་
གྱིས་པ་དང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ཐོད་ཀླལ་བའི་ཕྱིར་འོང་
དང་རྒྱད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། གསུམ་ཡོད་ལ། སྦྱོར་པས། ཅམ་
པོ་བ་དང་། བྱད་པར་ཅན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་ནས་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྦྱོང་བའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཐོབ་
ཁའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །ཐེམ་སྐྱས་ལས། འདི་ཡང་ཁམས་གོང་མའི་ཉོན་
མོངས་སྦྱོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ན་འབྲས་བུ་ཅམ་ལ་གནས་པ་
ཡིན་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་དང་པོ་ནས་སྤིང་ཅེའི་དགྲ་
བའི་བར་སྦྱོང་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་གནས་པའི་ཆེ་འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་ལ་
གནས་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཞི་གཅིག་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པས། མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་སྐྱབས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་
མོངས་དང་པོ་སོགས་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་
བྱུང་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཁྱུང་འདས་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས། མཐོང་ཆོས་
ཞི་དང་། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་གྱུར་དང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་

ཕྱིར་མི་འོང་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་
 བྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཀྱི་དེ། དེའི་མཆན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི།
 འདོད་པར་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་བ་རྒྱད་མར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ།
 དེའི་མཆན་ཉིད། དེ་གཉིས་ལ་ཉན་རང་གཉིས་ཡོད་པས། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་
 དང་། ཆོགས་སྐྱོད་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་དང་པོ་དང་། ཆོགས་
 སྐྱོད་ཆུང་བུའི་དེ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས།
 གཞན་ནི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་ལ་འབྲས། ཐོབ་བྱེད་དག་བཙམ་མངོན་མི་
 བྱེད། ཁྱེས་གསུངས་པས། ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་ནས་ཀྱང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་
 གིས་སྤིང་གསུམ་དང་དག་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། མངོན་
 ལས། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་འཇུག་བའི་འཕགས། །ཁམས་གཞན་དུ་ནི་
 འགོ་བ་མེད། ཁྱེས་པ་ལྟར། བྱེ་སྐྱས་ཆེ་ཡོངས་ཀྱི་གོང་མར་སྐྱེ་བ་མེད་
 པར་འདོད་ཀྱང་། མངོན་འབྱེལ་ལས། འོ་ན་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། འདི་ནས་ཤི་
 འཕོས་མིར་ཀྱུར་རྟེན་ལ་མི་འདའ་ཡིས། །བདག་ནི་ཐ་མར་ཉམས་ན་ལྟ་
 གང་འོག་མིན་ཞེས། །རྣམ་པར་གྲགས་པ་དེར་ནི་སྐྱེ་བར་འཇུག་བར་ཤོག
 ཁྱེས་གང་སྐྱས་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཆོས་
 མངོན་པ་མངོན་པར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་
 བའི་ཕྱིར་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་ཀྱང་མ་བཀག་གོ་ཞེས་བེར་རོ། ཞེས་
 པ་ལྟར་ལ། ཐེམ་སྐྱས་ལས། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཚོད་པ་དེའི་ལན་ལ་བྱེ་
 བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་འདི་སྐད་བེར། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པ་
 དང་། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་མངོན་པ་མི་ཤེས་པར་དེ་སྐད་སྐྱས་ན་སྟོན་པས་
 དགག་པར་རིགས་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་དགའ་བ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར། སྟོན་པའི་གསུང་
 རབ་དང་འགལ་བའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་ཡལ་བར་འདོར་མི་རིགས་པའི་
 ཕྱིར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་ཡང་འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་ཀྱི་ཁམས་གཞན་དུ་

སྐྱེ་མི་དགོས་པར་ཆེ་དེ་ལ་འདའ་བར་བསྟན་པས་དགའ་བར་ཡང་
འཇུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནས། དེས་ན་མངོན་པར། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་
ཁྱུར་ཁམས་གཞན་དུ་མི་འགོ་བར་གསུངས་པ་པལ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་
སམ་སྟམ་སྟེ་དབྱད། ཅེས་གསུངས་པས། བདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྷགས་
ལ། འདོད་པར་ཆེ་ཡོངས་ཁྱུར་ཁམས་གོང་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། རྣམ་བཤད་
ལས། གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། བཟོང་
ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །ཞེས་
གསུངས་པ་གང་ཞིག་ཆེ་ཡོངས་ཁྱུར་གོང་མར་སྐྱེ་བ་མེད་ན་གཞུགས་
དང་གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་འདོད་ཉེན་ཅན་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་
སྐྱུར་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཉེན་དེའི་དེ་མ་ཐག་
གོང་མར་མི་འགོ་བས་ཉེར་འགོ་མི་བེར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ལས་
གཞན་པའི་དེ་ལ། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་དང་། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ་
དང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་གསུམ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། བཟོང་
ལམ་ཐོབ་པའི་ཆེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་གང་ཞིག ཆེ་འཕོས་ནས་
སྲིད་པ་གཞན་ཀྱི་བར་མ་ཆོད་པར་གཞུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེས་ནས་ཐུང་
འདས་མངོན་དུ་བྱེད་ངེས་ཀྱི་འདོད་ཉེན་ཅན་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ངོ་། །དབྱེ་
ན། བར་འདའ་བ། སྐྱེ་འདའ་བ། གོང་འཕོ་གསུམ། འདི་གསུམ་ཀྱི་བྱད་
པར་གསུམ་ལས། ལས་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ཙམ་དང་། སྐྱེས་ནས་ཐུང་
འཇུར་དང་། ལན་གངས་གཞན་ལ་ཐུང་འཇུར་ཀྱི་ལས་ཅན་དང་། དབང་
བོ་ནོ་འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱིས་
སོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་གང་། ཆེ་འཕོས་ནས་
གཞུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེས་ནས་ཉེན་དེ་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །དབྱེ་ན།
ཁྱུར་བ་དང་། ཁྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འདའ་བ་

གསུམ། དེ་འི་དོན། དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་བསྟན་པའི་མདོ་ལྟར། བར་
 རོ་གྲུབ་ནས་མི་རིང་བར་དང་ཆེ་དགྱིལ་ཙམ་དང་ཆེ་མཐུག་ཏུ་འདའ་
 བས་བཞག་ལ། ཀུན་བདུས་སུ། བར་རོ་གྲུབ་ནས་མི་རིང་བར་ལམ་སྒྲོམ་
 པ་དང་། སྐྱེ་སྲིད་ཏུ་འགྲོ་འདོད་མ་བྱུང་ཙམ་ནས་དང་། འགྲོ་འདོད་བྱུང་
 ནས་ཟེར་ཀྱང་པལ་ཆེར་འདྲའོ། །འདི་ལ་ནང་གསེས་གྱིས་དབང་བོ་དང་
 ཉོན་མོངས་ཆེ་ཆུང་ཡོད་དོ། །ཆངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཞུགས་
 ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་བར་དོར་འདའ་བ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ལ་
 སྐྱེ་འདའ་བ་ཡང་འདྲའོ། །སྐྱེ་འདའ་བའི་མཆན་ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་
 འགྲོ་གང་། ཆེ་འཕོས་ནས་གཞུགས་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་ཙམ་སྤངས་ནས་
 ཉེན་དེ་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །དབྱེ་ན། དེ་སྤྲུལ་ལམ་ལ་བཙོན་པ་དྲག་པོ་
 དང་། ལམ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པས་སྐྱེ་ཙམ་ནས་དང་།
 བཙོན་པ་དྲག་པོ་ཡོད་ལ་ལམ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་མེད་པ་བྱེད་བཅས་
 དང་། གཉིས་ཀ་མེད་པ་བྱེད་མེད་ཅེས་པ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་
 གྲག་གོ་ཞེས་མ་རངས་པ་མཛོད་ནས། མདོ་ལས་ནི། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་
 པ་མེད་པར་འདའ་བ་སྤར་འབྱུང་བས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ལམ་ངང་གིས་
 འབྱུང་བ་དང་། ངང་གིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་འབད་པ་མེད་པ་
 དང་། འབད་པས་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་།
 མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེ་ནས་
 ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བ་ནི། ལམ་ཆེས་ངང་གིས་འབྱུང་བ་དང་།
 ཆེས་ཆེ་བ་དང་། སྤ་རྒྱས་ཆེས་ཆུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྐྱེས་ཙམ་ནས་
 འདའ་བ་ལམ་ཆེས་ངང་གིས་འབྱུང་ཞིང་ཉོན་མོངས་ཆུང་བ་དང་། བྱེད་
 མེད་ལམ་ངང་གིས་འབྱུང་ཞིང་ཉོན་མོངས་སྤ་མ་ལས་ཆེས་པ་དང་། བྱེད་
 བཅས་ལམ་ངང་གིས་མི་འབྱུང་བར་འབད་ཚོལ་དྲག་པོ་དགོས་པས་

བཞག་པ་དང་། གོ་རིམ་བྱེ་སྤྲོ་མ་གཏོགས་མཐུན་ནོ། །རྒྱན་ལས། བྱེད་
དང་བྱེད་མིན། ཞེས་པ་ཆིག་གི་སྒྲེབ་སྒྱུར་གྱིས་ཡིན་པར་ཐེམ་སྐྱས་ལས་
གསུངས་སོ། །མདོར་ན་དང་པོ་གཉིས་ལམ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་འདྲ་ཡང་།
ཉོན་མོངས་རྒྱུད་བ་དང་ཆེ་བས་དང་། བྱེད་མེད་བྱེད་བཅས་འབད་ཚོལ་
ལ་མ་སྟོས་པར་ལམ་ངང་གིས་འབྱུང་བ་དང་མི་འབྱུང་བས་འདྲིལ་གོ་
།གསུམ་པ། གོང་འཕོའི་མཆན་ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་གང་། ཆེ་
འཕོས་ནས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱིད་གཉིས་པན་ཆད་སྤངས་ནས་འདའ་
བའོ། །དབྱེ་ན། འོག་མིན་འགྲོ་དང་། སྤྱིད་ཅེ་འགྲོ་གཉིས། ཉ་ཁྱིལ་ཏུ་འདི་
གཉིས་འོག་མིན་དང་སྤྱིད་ཅེར་འགྲོ་བར་ངེས་ཀྱང་། མཛོད་འགྲེལ་གྱི་
དོན་ཕྱིར་མི་འོང་ལཱའི་གོང་འཕོ་ཅམ་ལ་དེ་གཉིས་གང་རུང་མི་དགོས་
ལ། ལན་བདུན་པ་ལན་བདུན་ངེས་ཀྱང་སྒྲོམ་སྤང་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་
པའི་རྒྱན་ཞུགས་ལ་ལན་བདུན་ལེན་པར་མ་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་
བཤད་ལ། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་དུ། སྤྱིད་ཅེར་འགྲོ་ནི་སྤྱིད་ཅེར་མ་ངེས་
ཀྱང་གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་འདའ་དགོས་པར་སེམས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་འོག་མིན་དང་སྤྱིད་ཅེར་མ་ངེས་ལ། རྩེ་བཙུན་པ་དང་
བསོད་གྲགས་པས་ཆངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཐུང་འདས་མདོན་དུ་བྱེད་པའི་
འཕར་བ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་ཆངས་རིས་
ནས་ཆངས་རིས་སུ་སྐྱེ་དགོས་པ་གང་ཞིག་མཛོད་ལས། སོན་པ་ཕྱིར་མི་
འོང་ཕྱིར་ཉེ། ཞེས་དམ་པའི་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཆེ་འཕོས་ནས་གནས་གོང་
མར་འགྲོ་བ་ལས་སྤར་སྐྱེ་བའི་གནས་དེར་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་མཆན་ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་
ཉེར་འགྲོ་གང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱིད་གཉིས་པན་ཆད་སྤངས་ནས་གནས་
གཙང་གི་རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །དབྱེ་ན། འཕར་བ་དང་། བྱེད་འཕར་

དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་གསུམ་ཡོད། དང་པོའི་མཆན་
 ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་གང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ཙམ་
 གླངས་ནས་གནས་གཙང་གི་རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །གཉིས་པའི་མཆན་
 ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་གང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གསུམ་ཙམ་
 གླངས་ནས་གནས་གཙང་གི་རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །འདི་ལ་བར་དུ་
 གནས་རེ་བརྒྱལ་ནས་སྐྱེ་བ་ལས་ཆངས་རིས་ནས་ཆངས་བདུན་དུ་སྐྱེས་
 པ་ལྟ་བུ་མེད་དེ། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ་བྱེད་འཕར་ཆི་བའི་གནས་མེད་
 རྒྱལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་
 གང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་བཞི་པན་ཆད་གླངས་ནས་གནས་གཙང་གི་
 རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་སོ། །འདི་གསུམ་ལ་མིའི་རྟེན་ཅན་དགོས་ཏེ། རྟེན་དེ་
 ལ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་བྱབ་པ་གང་ཞིག །དེ་ལ་
 མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འཕར་བ་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི། འདིར་བསམ་གཏན་རྣམས་སྤེལ་ནས། ཞེས་དང་། ཐེམ་སྐྱས་
 ལས། འཕར་བ་གསུམ་གྱིས་དང་པོར་འདོད་པའི་མིའི་རྟེན་ལ་གནས་
 གཙང་མར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བསམ་གཏན་བཞི་བ་སྤེལ་མར་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ལ།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དང་པོར་
 འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྤྲིང་གསུམ་དག་ཏུ་སྤེལ་བར་བྱེད་ལ། ཕྱིས་ནི་
 ཉམས་པས་གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྤེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། སྤེལ་སྒྲོམ་སྒྲོམ་རྒྱལ་བྱེ་སྐྱས། བསམ་གཏན་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་
 ཟག་མེད་རྒྱན་ལྡན་སྐྱད་ཅིག་མ་གསུམ། དེ་ནས་ཟག་བཅས་རྒྱན་ལྡན་
 དང་། དེ་ནས་ཟག་མེད་རྒྱན་ལྡན་ལ་འཇུག་ལ། དེ་བྱང་བ་དང་། རྒྱན་ཕྱི་
 བས་ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས། དེ་ནས་ཟག་བཅས་སྐྱད་ཅིག་མ་
 གཉིས། དེ་ནས་ཟག་མེད་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་སྐྱོར་བ་ཡིན་

ལ། དེ་ནས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དེ་ནས་ཟག་བཅས་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་དེ་ནས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འཇུག་སྟབས་པ་ན་གྲུབ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བསེ་སྟབས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ། མཛོད་
འབྲེལ་དུ། ཞེས་གྲགས་སྟེ། འདི་སྟེལ་བའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ལོ། ཞེས་མ་
རངས་པ་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པས་སྐད་ཅིག་
མ་སྟེལ་བར་མི་རུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཆགས་གསུམ་ལ་ངི་སྲིད་འདོད་
པར་སྟོམས་པར་འཇུག་པས་རྫོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ལྟོལ། ཞེས་པ་
ལྟར། ཏུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པས་སྟེལ་མི་རུས་
པས། སྟེལ་གཞི་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཟག་མེད་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་
སྟེལ་ཆོས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་གཞི་བཅུག་
ནས་དཀྲུག་ཐོག་གཅིག་ལ་བར་མ་ཆད་པར་འཇུག་རུས་ཆེ་སྟེལ་སྟོམ་ཀྱི་
ཏིང་ངེ་འདྲིན་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་བྱེ་སྐྱེ་མ་གཏོགས་པ་མཐུན་ནོ། །དེ་ཡང་
མཛོད་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྡ་ཡི་ཕྱིར། །གནས་གཙང་སྐྱེ་བ་ལྡ་ཁོ་
ན། ཞེས་པ་ལྟར། གནས་གཙང་ལྡར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རིམ་པ་ལྟར། རྒྱང་ཅ་
གསུམ་སྟེལ། འབྲིང་དུག་སྟེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྟེལ། ཤིན་རྒྱ་ཆེ་བ་བཅུ་
གཉིས་སྟེལ། ཤིན་རྒྱ་ཆེས་ཆེ་བ་བཙེ་ལྡ་སྟེལ་བ་ལྡ་སྟོམ་ལ། དེ་ཡང་ཟག་
མེད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད། ཡང་ཟག་མེད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་དེ་དུག་
སྟེལ་ལ། སྟེལ་གཞི་ཟག་མེད་བཞི་དང་སྟེལ་ཆོས་ཟག་བཅས་གཉིས་
ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཙེ་ལྡ་སྟེལ་ལ་སྟེལ་གཞི་བཅུ་དང་སྟེལ་ཆོས་ལྡ་
ཡོད་པའི་བར་རོ། །གསེར་ཐང་ལས། དེ་ལ་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
ནི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ནི་སྲིད་པ་གཙོད་པས་སོ། ཞེས་པ་
ལྟར། བྱེ་སྐྱེའི་ལྷགས་ལ་དེ་ལ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱང་བཞག་ཆོག་ལ། ཞོང་
མའི་ལྷགས་ལ། འཇུག་དོགས་ལས། ཟག་བཅས་ནི་འདྲིག་རྟེན་པའི་དགེ་

བ་དག་པ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་གྱི་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་
 གྱི་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། འཕགས་ལམ་ཡིན་པའི་སྐྱིར་
 རོ། །འདི་ལྟ་གནས་གཙང་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཚམ་ཡིན་པས་དེ་དང་། དང་
 བོར་ཐོབ་པའི་སྤེལ་སྒྲོམ་ལ་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་དགོས་ལ། མཐོང་ཆོས་
 བདེར་གནས་དང་ཉོན་མོངས་ཐག་བསྐྱིང་བའི་སྐྱིར་སྒྲོམ་པའི་དེ་ལ་
 བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་དངོས་གཞི་ཡོད་ལ། སྒྲོམ་ཚུལ་ཡང་མཐར་
 ཆགས་དང་ཐོད་ཀླུ་དུ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །དེ་ཆངས་རིས་སོགས་
 བསམ་གཏན་འོག་མ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་ཆེ་གོང་མ་ཉམས་པར་གསུངས་པ།
 བཞི་བར་སྐྱེ་སྐྱིར་སྒྲོམ་པའི་སྤེལ་སྒྲོམ་ཉམས་པ་ཡིན་གྱི། དང་བོའི་
 དངོས་གཞིའི་སེམས་རྟེན་བྱས་པའི་དེ་ཉམས་མི་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་
 དེ་ཆེ་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་མི་ཉམས་ཀྱང་། སྤེལ་གཞི་ཟག་
 མེད་དེ་སྤེལ་ཆོས་ཉམས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྤེལ་སྒྲོམ་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་
 མ་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་མིའི་
 རྟེན་ལ་སྒྲོམ་ཆེ་འབྲས་བྱ་ཆེ་བར་འཕེན་བྱེད་དེ་གནས་གཙང་སྐྱེ་བ་
 འཕེན་བྱེད་དུ་བསྐྱུར་བྱིན་པས། གོང་མ་བའི་རྒྱུད་གྱི་དེ་དག་གནས་
 གཙང་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་བྱེད་ཅམ་ལས་
 བསྐྱུར་བྱེད་མིན་ནོ། །ཕྱིར་མི་འོང་གིས་སྤེལ་སྒྲོམ་ཐོག་མར་སྒྲོམ་པ་ལ་
 གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་སྐྱིར་བསྒྲོམ་དགོས་སམ་སྒྲུམ་སྟེ། སྤྱིང་ཅེའི་མཐར་
 ཐུག་འགྲོའི་མི་སྒྲོམ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་པའི་སྐྱིར། སྤྱིང་ཅེ་མཐར་ཐུག་
 འགྲོའི་མཆན་ཉིད་ནི། འདོད་པ་འདིར་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་མི་སྒྲོམ་
 པར་ཆེ་འཕོས་ནས་གཞུགས་གྱི་སྐྱེ་སྤྱིང་བཞི་པན་ཆད་སྤངས་ནས་
 གནས་གཙང་དུ་མི་སྐྱེ་བར་གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་ནས་ཐུང་འདས་
 མཛོན་དུ་བྱེད་ངེས་གྱི་འདོད་རྟེན་ཅན་གྱི་སྐྱིར་མི་འོང་ངོ། །འཕར་བ་

གསུམ་ལ་གནས་གཙང་ལྟར་འདུངས་ལྟ་དང་། སྲིད་ཅེ་འགྲོ་ལ་
གཞུགས་མེད་བཞིན་འདུངས་བཞི་ཡོད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། འོག་མིན་འགྲོ་
ལ་གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྟེན་ལ་འདུངས་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་ཉིས་སྟོང་ལྟ་བུ་གོ་གཉིས་འབྱེད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་བྱུང་སྟེ། དེ་སྦྱར་བར་འདུངས་པ་སོགས་ལྟའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་
འགྲེལ་ལས། གནས་གཅིག་ན་རིགས་དྲུག་གོ་ །ཞེས་པ་ལ། གནས་སམ་
རྟེན་གྱིས་གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་བཅུ་དྲུག་
རིགས་གྱིས་དྲུག་ ཆགས་བྲལ་གྱིས་རང་སའི་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྟན་ནས་
བརྒྱད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་བར་དགུ། །དབང་བོས་གསུམ་བྱེ་བར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་ལྟ་ལ་སྦྱར་ན། རེ་རེ་ལ་
གཞུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་སྦྱེས་ནས་འདུངས་བ་བཅུ་དྲུག་
ཅས་སྦྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ཁམས་གོང་ན་རིགས་དྲུག་ཡོད་
པར་བསྐྱབ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཆིམས་མཛོད་ལས། གང་དག་འོད་
གསལ་མན་ཆད་ཏུ་རིམ་གྱིས་སྦྱེས་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་
ལ་སོགས་པའང་ཡོད་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདི་གསུམ་དུ་ངས་པ་ནི་མ་
ཡིན་པར་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། མཛོད་ལས། བསམ་གཏན་
སྟེལ་ན་འོག་མིན་འགྲོ། །ནས། གཞན་སྲིད་ཅེ་མོར་འགྲོ། །ཞེས་དང་།
གསེར་བྲེང་ལས། འདི་ལ་རྒྱའི་སྟོན་ནས་བསམ་གཏན་སྟེལ་མ་སྟེལ་དང་།
འབྲས་བུའི་སྟོན་ནས་འོག་མིན་དང་སྲིད་ཅེར་འགྲོ་བ་གཉིས་སོ། །ཞེས་
དང་། ཐེམ་སྐྱས་ལས། འཕར་གསུམ་འགྲོ་ལས་གཞན་པའི་འོག་མིན་འགྲོ་
ནི། མཁས་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་དེ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་སྟོན་ལམ་ལྟར་ཉན་ཐོས་
ལྟག་མཐོང་སྟུང་པ་རྣམས་པལ་ཆེར་གནས་གཙང་དུ་སྟོན་ལམ་འདེབས་

སམ་སྟམ་མོ། །མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་གང་
 ཞིག་ཆོ་འཕོས་ནས་སྲིད་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་གཞུགས་མེད་
 ཏུ་སྦྱེས་ནས་མུང་འདས་མངོན་ཏུ་བྱེད་ངེས་ཀྱི་འདོད་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་
 མི་འོང་དེ། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཆན་ཉིད། དབྱེ་
 བ། སྦྱེས་འདའ་བ་གསུམ། གོང་འཕོ་དང་བཞི་ཡོད་ལ། གོང་འཕོ་ལ་བྱེད་
 འཕར་རྩི་བའི་གནས་མེད་པས། འཕར་བ་དང་གནས་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཆི་
 འཕོ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དོན་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དང་སལ་ཆར་
 འབྲེལ། །གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ་གཉིས་ལ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་
 གྱིས་བྱང་ཀྱང་འདའ་བ་བཞི་དང་གོང་འཕོ་ལྷ་ལ་མ་བྱེད་སྟེ། གསེར་སྤོང་
 ལས། འདའ་བ་བཞི་དང་གོང་འཕོ་སྟེ་ལྷ་ལ་ནི་གོང་མའི་རྟེན་ཅན་ཀྱང་
 ཡོད་ལ། ཉེར་འགྲོ་གཉིས་ལས་བྱེ་བའི་དེ་དག་ནི་འདོད་རྟེན་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། བར་དོའི་རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན་
 བར་འདའ་བ་དང་། སྦྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་འདའ་ངེས་ཡིན་ན། སྦྱེ་འདའ་བ་
 ཡིན་པས་བྱེད། གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་ཉེར་འགྲོའི་གོང་འཕོ་གཉིས་
 དང་རྒྱད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་གོང་འཕོས་བྱེད་པས། གོང་འཕོ་
 དང་སྦྱེ་འདའ་བ་གཉིས་མི་འགལ་ལོ། །འགོག་སྟོམས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་
 འོང་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་
 ཞི་གཞུགས་གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ་སོགས་ཡོད་དེ། འགོག་སྟོམས་དང་
 བོར་གསར་ཐོབ་ལ་མའི་རྟེན་དགོས་ལ། ཉམས་པ་བྱེ་སྦྱས་གཞུགས་
 ཁམས་དང་། གོང་མས་གཞུགས་མེད་རྟེན་ལ་ཡང་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ་ཡོད་
 པར་འདོད་དོ། །བཞི་བ་དགྲ་བཅོམ་བཤད་པ་ལ། ཞུགས་པ་དང་། འབྲས་
 གནས་གཉིས། དང་པོའི་མཆན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་
 པའི་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་རྩལ་གྱིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་ཏུ་གཙོ་

བོར་བཙུན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་གོ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་ནི། གཞུགས་
གཞུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་གཉིས། གོང་མའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་སྟོན་པ་
དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་ལཱོ། རབ་བྱེ་སྐྱུས་པས་ཆོགས་སྦྱོར་
བ་སོགས་ཀྱང་གཙོད་དེ། ཉན་ཐོས་སྟོབ་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་སྦྱིབ་སྤངས་
བྱིར་གཙོ་བོར་བཙུན་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་འཇུག་དོགས་
ལས། འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་ཞེས་
སྦྱར་རོ། །དབྱེ་ན། རིམ་གྱིས་པ་དང་། གཅིག་ཅར་པའི་ཞུགས་པ་གཉིས།
ས་མཆོམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམ་སྤང་དང་པོ་སྟོང་བའི་སྦྱོར་བའི་
ལམ་ཐོབ་པ་ནས། དག་བཙུམ་ཐོབ་ཁའི་བར་རོ། །རྟོག་ཏིང་ལྟ་བུ་དོན་
དུག་སོགས་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཀྱན་བརྟུས་པས། དག་བཙུམ་
ཞུགས་པ་ལ་སྤྱིད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་ནས་དགྲ་བ་སྟོང་བྱིར་བཙུན་པ་
དགོས་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ། དག་བཙུམ་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་ནི། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་སྤངས་པའི་རབ་དུ་བྱེ་བའི་དགོ་སྟོང་
ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ། །འདིའི་རབ་བྱེའི་སྐྱུས་པ་
དེའི་སྟོན་ནས་འདོག་པའི་དོན་ནོ། །དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་སྟོན་ནས།
རིམ་གྱིས་པ་དང་། གཅིག་ཅར་བ་གཉིས་སྤེལ། ཉོན་སྦྱིབ་ཅམ་སྤངས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་ཁྲོལ་དང་། སྟོམས་འཇུག་གི་སྦྱིབ་པ་དང་གཉིས་
ཀ་ལས་ཁྲོལ་བས་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་ཁྲོལ་བའི་དག་བཙུམ་གཉིས་ཡོད་
ལ། སྟོམས་འཇུག་གི་སྦྱིབ་པ་ལས་ཁྲོལ་ཚུལ་མདོན་གྱུར་ཉམས་སྟོད་པར་
བྱས་པ་སྟེ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་གཉིས་ལ་རྒྱན་མེད་རྒྱན་བཅས་
ཀྱང་ཟེར་བར་གསེར་མེད་ལས་སོ། །རིགས་ཀྱིས་བྱེ་ན། རིགས་དུག་སྟེ།
སྤྱི་བཤད་ཉམས་པའི་སྤེལ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་།
གསོད་ན་མི་ཉམས་ལ་མི་གསོད་ན་ཉམས་པས་བདག་གསོད་པའི་ཆོས་

ཅན་དང་། སེམས་བསྐྱང་ན་མི་ཉམས་ལ་མ་བསྐྱང་ན་ཉམས་པས་རྗེས་སུ་
 བསྐྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དང་། ཆེ་འདིར་ཉམས་བ་དང་དབང་བོ་འཕོ་བ་
 གང་ཡང་མི་བྱེད་པས་གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཆེ་འདིར་མི་
 ཉམས་ཡང་དབང་བོ་འཕོ་བས་རྟོགས་བའི་སྐལ་པ་ཅན་དང་། དབང་
 རྩོན་ཆེ་འདིར་ཉམས་བ་དང་འཕོ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་མི་གཡོ་བའི་
 ཆོས་ཅན་ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ནོ། །བྱེ་སྐྱས་དབང་བོའི་བྱེད་པར་
 དང་བོ་ལྷ་དབང་རྒྱལ་དང་རྒྱག་པ་དབང་རྩོན་ཡིན་ལ། རིགས་ཀྱི་བྱེད་
 པར་ཆེ་འདིར་དང་བོ་ནས་རིགས་ངེས་ཡིན་པ་དང་། ཕྱིས་སྐྱངས་ནས་
 དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་བ་དང་། ཉམས་ནས་དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་བ་གསུམ་
 ཡོད་པས། དང་བོ་རིགས་རྒྱག་ཆར་ལ་ཡོད་ལ། གཉིས་པ་ཕྱི་མ་ལྷ་ལ་
 དང་། གསུམ་པ་དང་བོ་བཞི་ལ་ཡོད་དོ། །སྟོར་བའི་བྱེད་པར། དང་བོ་
 གཉིས་ནི་སྟོབ་བའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་རྒྱན་སྟོར་དང་གྲས་སྟོར་གཉིས་
 ཀ་མེད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་རྒྱན་སྟོར་ཅམ་དང་། བཞི་བ་ནི་གྲས་སྟོར་
 ཅམ་དང་། ལྷ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་དབང་རྒྱལ་དང་། རྒྱག་པ་ནི་
 གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་དབང་རྩོན་ནོ། །གྲས་སྟོར་ནི་བཙུན་འབྲས་དྲག་པོ་
 དང་། རྒྱན་སྟོར་ནི་བཙུན་འབྲས་རྒྱན་ཆགས་པར་གསུངས་སོ། །གང་ཟག་
 གང་ལས། ཉམས་པའི་བྱེད་པར་ནི། རིགས་དང་འབྲས་སུ་ཉམས་པ་
 གཉིས་ལས། རིགས་དང་བོ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། འབྲས་སུ་དང་བོ་
 རྒྱན་ལྷགས་དང་། ཐོད་རྒྱལ་བའི་འབྲས་སུ་བར་བ་གཉིས་ནི་སོ་སོའི་དང་
 བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལས་ཉམས་པ་མེད་ལ། རིགས་བར་བ་བཞི་དང་།
 འབྲས་སུ་རིམ་གྱིས་པའི་འབྲས་སུ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་། ཐོད་རྒྱལ་བས་རང་
 གི་འབྲས་སུ་གོང་མ་གཉིས་སམ་གཅིག་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་
 དྲག་བཙུན་ཐོབ་རྗེས་སུ་དབང་བོ་གང་སྐྱངས་པ་དེ་ལས་ཉམས་ཀྱི།

དཔེར་ན་སློབ་ལམ་དུ་དབང་བོ་སྦྱངས་ནས་རྗེས་སུ་བསྐྱུང་བའི་ཆོས་
ཅན་དུ་སྦྱར་བའི་དགྲ་བཅོམ་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་བསྐྱུང་བའི་བར་དུ་ཉམས་
ཆོག་ལ། དེ་ལས་ཉམས་པ་མེད་དེ། དེ་སློབ་མི་སློབ་གྱི་ལམ་གཉིས་གྱིས་
བརྟན་པར་བྱས་པའི་སྤྱིར་རོ། །མངོན་འགྲེལ་དུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་
དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་སོ་ན་གནས་བཞིན་དུ་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་བ་དང་།
དབང་བོ་འཕོ་བ་དང་། ཉམས་ནས་སློབ་པར་འགྱུར་ངེས་གསུམ། བས།
རྟོགས་པའི་སྐལ་བ་ཅན་ལ་སྡུ་མ་གསུམ་གྱི་སྤྱིར་རིགས་འོག་མ་བཞིར་
འགྱུར་ངེས་བཞི་སྟེ། བདུན་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་ནས། ཁམས་གསུམ་
ག་ན་དགྲ་བཅོམ་རིགས་དྲུག་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །བྱེ་སྐྱེས་དགྲ་བཅོམ་
ཉམས་པ་ཡོད་པར་མདོ་བཞིས་སྦྱབ་པ་ལ་མདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཆད་གྱིས་དེ་
སློབ་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་པར་བཤད་ཚུལ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་
སློམ་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པ་ཡོད་པར།
ནམ་འགྲེལ་ལས། སྤངས་པ་བདེར་གཤེགས་བྱུང་པར་གསུམ་ལྟན་དུ་
གསུངས་པ་སོགས་གྱིས་སྦྱབ་ཚུལ་ཐེམ་སྐྱས་སུ་གསལ་བས་དེར་ལྟོས།
མདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཆད་གྱི་ལྷགས་ལ་དབང་བོ་རིགས་སྦྱོར་བའི་བྱུང་པར་
དང་བོ་གཉིས་པལ་ཆེར་འབྲེལ། གང་ཞིག་གང་ལས་ཉམས་པའི་བྱུང་
པར། ཐེམ་སྐྱས་སུ་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཉམས་པ་མེད་པར་མདོ་ལུང་གསུམ་
དང་། རིགས་པ་ཉོན་མོངས་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པས་སྦྱབ་ནས། ཉམས་པའི་
དོན་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་པས། འདོད་ཡོན་
གྱིས་དབྱེ་ན་བཅོས་སམ་མ་བཅོས་ཀྱང་ངེས་པར་ཉམས་པ་དང་། འདོད་
ཡོན་གྱིས་ཕྱོས་སམ་མ་ཕྱོས་ཀྱང་རང་མི་གསོད་ན་ངེས་པར་ཉམས་པ་
དང་། འདོད་ཡོན་ལ་སེམས་མ་བསྐྱུང་ན་ཉམས་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་
སེམས་མ་བསྐྱུང་ཀྱང་མི་ཉམས་ལ་དབང་བོ་མི་ཉམས་ལ་འཕོ་བ་དང་།

ཉམས་མི་སྲིད་ཀྱང་དབང་པོ་འཕེ་བའི་སྐལ་བ་ཅན་དང་། དབང་པོ་རྣ་
 བས་ཉམས་པ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆེ་འདིར་མཐོང་ཆོས་
 བདེར་གནས་ལས་ཉམས་པ་དང་པོ་གསུམ་ཁོ་ན་དང་། རིགས་ལས་
 ཉམས་པ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གཉིས་ལས་མེད་ལ། དབང་པོ་འཕེ་བ་
 བཞི་བ་དང་རྒྱག་པ་གཉིས་མ་གཉིགས་པ་བཞི་ལ་ཡོད་དོ། །མཛོད་
 འབྲེལ་ལས། ཁམས་གོང་ན་བཞི་བ་དང་རྒྱག་པ་གཉིས་ལས་མེད་པར་
 བཤད་པ། མདོ་སྡེ་བའི་ལྷགས་དང་། འཇུག་དོགས་ལས། ཐ་མ་གསུམ་ཁོ་
 ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་གོང་མའི་ལྷགས་ཡིན་ནམ་དུང་། དེ་དག་ལས་
 དང་པོ་ལྷ་རྒྱས་སྦྱོར་དང་རྒྱག་པ་རྒྱས་མི་སྦྱོར་དུ། འདོད་པ་མཐུན་ཀྱང་།
 བྱེ་སྐྱེས་འཆོ་བའི་ཡོད་བྱད་དང་ལྷན་པ་དང་ལྷས་ལ་ནད་མེད་པ་དང་།
 ཡུལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་རྒྱས་སུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
 གནས་ཀྱི། འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་བྲལ་བ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཆེ་ཉམས་པ་
 སྲིད་པས་རྒྱས་སྦྱོར་དང་། མཐུན་རྒྱུན་གསུམ་ཡོད་མེད་གང་གི་རྒྱས་སུ་
 ཡང་ཉམས་མི་སྲིད་པར་རྣམ་གྲོལ་གནས་པས་རྒྱས་མི་སྦྱོར་བེར་ལ། མདོ་
 སྡེ་བ་ཡན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འདྲིན་མདོན་རྒྱ་
 གུར་བ་རྒྱུན་གསུམ་ལ་ལྷོས་པ་རྒྱས་སྦྱོར་དང་། མི་ལྷོས་པ་རྒྱས་མི་སྦྱོར་
 རྒྱ་འདོད་དོ། །མདོ་ལས། ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་མི་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་
 གཉིས་དང་། འཆི་བར་སེམས་པའི་ཆོས་ཅན། ནས། མི་གཡོ་བའི་བར་ལྷ་
 དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་གྲོལ་དང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་གྲོལ་བ་སྟེ་མི་
 སྟོབ་པ་དགྲུ་ཡང་གསུངས་སོ། །རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ལ་མི་གཡོ་བས་
 བྱབ་པར་འཇུག་དོགས་ལས་གསུངས་སོ། །མཛོད་ལས། སྟོབ་དང་འཕགས་
 མིན་རིགས་རྒྱག་ལྷན། །ཞེས་པ་ལྟར། སྟོབ་པ་འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེ་ལ་
 ཡང་རིགས་རྒྱག་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ལ། སྟོབ་པ་མཐོང་ཆོས་

བདེར་གནས་དང་འབྲས་བུར་སྐྱར་ཆོག་ལ། མཐོང་ཆོས་བདེར་གནས་
སོགས་མ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེ་རིགས་ཅམ་གྱིས་སྐྱར་དགོས་
པས། ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དོན་ཉམས་ནས་དེར་གྱུར་བའམ། ཆོ་དེའི་
དང་པོ་ནས་རིགས་ཐ་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་གྱི་ཆོ་དེར་ཉམས་ནས་རིགས་
དེར་གྱུར་མི་དགོས་ཏེ། དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས་ཅན་ཡོད་པའི་བྱིར།
བདག་གསོད་པའི་ཆོས་ཅན་ནི། ཆོ་འདིར་བདག་གསོད་ན་རིགས་དེ་
ལས་མི་ཉམས་མི་གསོད་ན་ཉམས་པ་སོགས་རིགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་
ཡང་ཆོ་འདིར་སྐྱར་དགོས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མི་གཡོ་བ་ཁོ་ནར་
གནས་པ་སོགས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ། དབང་རྩོན་མངལ་གྱི་བ་སོགས་
གྱིས་སྐྱབ་ཆོ་བྱི་མར་དབང་རྩལ་དང་སྐྱབ་པོར་གྱུར་བ་ཡོད་པའི་བྱིར།
དེས་ན་མི་གཡོ་བ་རིགས་ལས་ཉམས་པ་མེད་ཅེས་པ་དང་། གནས་པ་
ལས་མི་སྐྱོད་པ་དབང་པོ་འཕོ་བ་མེད་པ་ཆོ་དེར་སྐྱར་ན་ཐེམ་སྐྱས་
སོགས་གྱི་དགོངས་པར་འགོ་འོ། །འབྲས་བུ་བཞིར་འདྲིལ་པའི་རྒྱ་མཚན།
མཛོད་ལས། འབྲས་བུ་བཞི་རྣམས་བཞག་པ་ནི། རྒྱ་ལྗང་དག་ནི་སྲིད་བྱིར་
རོ། །འབྲས་ལ་སྟོན་ལམ་བཏང་བ་དང་། །གཞན་ཐོབ་པ་དང་ཟད་བསྟོམས་
དང་། །ཤེས་པ་བརྒྱད་ཆན་ཐོབ་པ་དང་། །རྣམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་ཐོབ་
པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ལྟས་བཞག་ལ། གོང་མའི་ལྷགས་
ལ་ཟད་པ་བསྟོམས་པའི་བཤད་པ་ཡང་མེད་ལ། མདོ་ལས། འབྲས་བུ་
བཞིར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཅམ་གྱི་ཆ་
ནས་རྒྱན་ཞུགས་དང་། འདོད་པ་ལས་སྐྱར་དུ་འདའ་དགོས་པས་འདོད་
ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བྱིར་འོང་དང་། འདོད་ཉོན་དགྲ་བ་
སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བྱིར་མི་འོང་དང་། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྟ་སྤངས་པའི་
ཆ་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཞག་པ། གསེར་སྤེང་རྣམ་བཤད་

གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེས་འབྲས་བུ་བཞིའི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་
ཤེས་ཤིང་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བར་དུ་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱལ་བ་ལྟར་འཁོར་བ་
ལས་ཐུར་དུ་གྲོལ་བའི་ཐབས་སོ།།

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གདམས་ངག་གི་དོན་བསྟོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་
པའི་སྟོམ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ཐོག་མ་སྦྱོར་ལམ་བཤད་པ་ལ། མདོར་བསྟན་དང་།
རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་
ལམ་དང་ས་ལ་འཇུག་པའི་ལས་དང་པོ་བ་གཉིས་ལས། འདིར་དང་པོ་ལམ་
ལ་འཇུག་པའི་ལས་དང་པོ་བ་སྟར་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་སྟེ་**
དེའི་དོན་སྟོམ་པའི་ཆོགས་ལམ་པ་ལ། ཡང་དག་པའི་དོན་**ངེས་**པས། རང་རྒྱུད་
མཐོང་སྤངས་དང་འདྲེས་**པར་**གནས་པ་ལས་**འབྱེད་པའི་**མཐོང་ལམ་དེའི་རྒྱ་
ཡིན་པས་**ཡན་ལག་**སྟེ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་**འབྱུང་བས་**ན། གདམས་ངག་གི་
རྗེས་སུ་**ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་**འཆད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། བྱད་
ཆོས་གང་གིས་ན། དམིགས་པ་དང་ནི་ནམ་པ་དང་། **རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འདྲིན་**
པ་ཡིས། །བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ལ་དེར་མ་ཟད། **༼ཁ༽**བྱད་གཞི་གང་ན།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་གི་བརྟེས་པའི་ལམ་གཞན་ལ་བསྟན་ནས་སྤྲུག་
བསྐྱལ་ལས་**སྦྱོབ་པ་ཡི།** **༼དྲོད་སོགས་བཞི་པོ་ནམས་སོ།** **༼ཀ༽**བདག་ཉིད་
ཀྱི་གངས་**ཇི་བཞིན་དུ།** །གཟུང་འདྲིན་གྱི་ནམ་རྟོག་བཞི་པོ་སྤང་བྱར་ལྟན་པ་
ལ་**བརྟེན་པ་**དང་། **ཁྱེད་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་**སྟེ་དུག་གོ་ནམས་

སོ། །**ཀྲུའི་གང་ལས་ན། ཉན་ཐོས་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་ཆོགས་སྟོན་པ་**
གཉིས་དང་། །བཅས་པའི་རྟོན་སོགས་བཞི་བོ་དག་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་སོ།
འདི་ལྟར་སྒྱུར་བ་ནམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་ལྟར་ཡིན་ལ། ནམ་བཤད་ལས།
སྒྲས་ཟིན་ཆོད་ལྟར་ན་རྒྱུ་བ་བར་བ་བཞི་བྱུང་གཞི་དང་། དང་པོ་གཉིས་བྱུང་
ཆོས་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གང་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་བསྟན་ལ།
ཞེས་པ་ལྟར། གསེར་སྤེང་དུ་ཡང་གསུངས་ནས། ཉི་སྣང་ལས་བྱུང་པར་ནམ་པ་
བཞིར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་བྱངས་ནས་བྱུང་པར་བཞི་བྱས་པ་ཉི་
ཀྲུའི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཀྲུའི་ལས། ཨ་རུ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་འདྲ་བར་སྣང་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་ལ། གསེར་སྤེང་དུ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྟོན་། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཉི་སྣང་དུ་སྒྲོམ་སྟོང་སྐབས་བྱུང་ཆོས་དུག་གསུངས་པ་ཡང་། གསེར་
སྤེང་ལས། དེས་ན་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཞེས་པ་ནི་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་ལ་
བཤད་དེ། ཞེས་སྐབས་གཉིས་པའི་སྟོར་ལམ་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་པར་དུ་
གསུངས་ཤིང་། འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དག་སྟོང་སྟེ་འདྲ་བུ་ཆ་མི་ནམས་
བྱུང་པར་ལྟར་བཞེད་ལ། རེད་མདའ་བས་རྒྱན་སྣང་གི་དོན་རྟོག་པ་དོར་ནས་
ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དང་ལྟར་འདྲོད་པ་བཀག་ནས། དབྱེ་བ་འཕགས་གཞིར་
བྱས་ལ། ཁ་ཅིག་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྟོར་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་བྱེད་
ལས་དང་ཡོངས་འཛིན་ལ་བྱུང་པར་མེད་དོ་སྟུམ་པ་བསལ་ཕྱིར། དམིགས་
ནམ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱུང་
པར་བསྟན་པར་བྱས་ནས། རྒྱན་སྣང་ལས། བྱུང་པར་ནམ་པ་ལྟོ། ཞེས་པ་ལྟར།
བྱུང་པར་ལྟ་ལས། དབྱེ་བ་བྱུང་ཆོས་མིན་པར་གསུངས་པ་བྱེད་སོགས་ལྟར་
བཀོད་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱུང་པར་བཞི་འདྲོད་ཅེས་པ་ཆོག་
ཟིན་དང་ལྟ་འདྲོད་ཅེས་པ་དོན་ཐོབ་ཡིན་ནོ། ཉི་སྣང་ལས། འཆད་པར་འཇུར་
བ་གཟུང་པ་དང་འཛིན་པའི། ནས། ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་ཡང་སོ་སོར་བརྟེན་

དགོས་སོ། ཞེས་དང་། སྒྲིམ་སྒྲིལ་སྐབས་སུ། དེ་དག་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནམས་ལས་བྱུང་པར་ནམ་པ་དྲུག་
གིས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་བཞིན་
དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བཞེན་པ་འདི་དག་
རེ་རེ་ཞིང་ཚུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་
པར་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། ཞེས། རྟོག་པ་དང་དབྱེ་བའི་བྱུང་པར་
གཅིག་དུ་བྱས་ནས་ལྷ་གསུངས་པས། སྒྲུང་ལྟར་བྱུང་པར་དྲུག་བྱས་པ་འཕགས་
སེང་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེ་སྒྲུང་ལས། བྱུང་པར་བཞི་བྱས་པ་རྩ་
བའི་རྒྱུ་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ཅུ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་ནམ་པར་བཤད་
ལས། ཚུང་འབྲིང་བྱུང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྗོད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་གསོ་བར་བྱེད་
པ་ནི་བྱུང་ཆོས་སྒྲུབ་ན་མེད་པའོ། ཞེས་པ། རྗེ་བཙུན་གྱི་མན་ངག་ཀྱང་ཡིན་པ་
འདྲའོ། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ། དམན་པའི་སྒྱུར་ལམ་
ལས་བྱུང་བྱུགས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། དམིགས་པ་བཙུག་གཉིས་བཞིར་བསྐྱབ་པ་
གཉིས།

དམན་པའི་སྒྱུར་ལམ་ལས་བྱུང་བྱུགས་པར་བསྐྱབ་པ།

དང་པོ་ལ་གཉིས། བྱུང་པར་འཕགས་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་
ནོ། དང་པོ་ནི། བྱུང་གཞིའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱའི་བྱུང་པར་**བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་**
ནམས་ཀྱི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་བསམ་པས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ་

ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་གྱུར་བའི་དད་པ་ལ་སོགས་པས་བཙོན་འགྲུས་
དང་བྱན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལཱའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་ངོ་བོར་
གྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པས་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལས་སྦྱེ་བ་
དང་། དེའི་འོག་ཏུ་གསེར་སྤང་ལྟར་དམིགས་ནམ་དང་། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་
སྤང་ལྟར་ན་འབྲས་བུའི་བྱེད་པར། བདེན་པ་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
མཐོང་ལམ་དང་དམིགས་ནམ་མམ་དེ་སྦྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། །།ཁ།།
དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་བོ་ངོ་བོའི་བྱེད་པར།
སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་།།ག།།འཛིན་ཉིན་པའི་བསྒྲུབས་པ་ལས་བྱུང་བ་
སྟེ་བྱེད་པར་གསུམ་ལྟར་ནོ། །།ག།།ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་
བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྩ་མོར་གྱུར་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་བཟོད་པར་གྱུར་བ་
དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །བྱེད་ཆོས་གང་གིས་
འཕགས་ན། རྒྱུད་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་རྒྱུང་
དུ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་བས་སམ། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
བྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་བོ་རྒྱལ་བོ་ལ་སོགས་པ་གང་
ཟག་གི་བྱེ་བྲག་གིས་རྒྱུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་སྣ་ཆོགས་པ་
ནི། རྒྱས་བཤད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་ཞེས་པ་དགོས་པར་རྟོགས་སྤང་དུ་
གསུངས་ལ། རྣམ་བཤད་ལས་བྱེད་གཞི་ལ་སྦྱར་ནས། ཡང་ན་བྱེད་ཆོས་སུ་སྦྱར་
ལ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གཉིས་ཀར་སྦྱར་ཆོག་གོ། །དམིགས་པའི་བྱེད་
པར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། །བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་སྟེ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
གིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྣམ་པའི་བྱེད་པར་
ནི། གཞུགས་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་སུ་ལྟ་བའི་གཉིན་པོ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དམིགས་པ་མི་རྟག་སོགས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པས་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཁྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྒྱའི་བྱེད་པར་ནི།

ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས། རྣམ་རྟོགས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་རྟོགས་
པར་སྒོམ་པའི་མཐོང་ལམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་
ཀྱི་བྱེད་པར་ནི། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འཆང་རྒྱ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་གྱིས་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བ་ལས་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ལྡན་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་
ནི། ཅེ་སྒྱུར་གྱིས་བསྒྱུས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཟུང་
བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བོ་རྒྱས་བཤད་ནས་འཆད་
པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། གསེར་ཕྱེད་ལྟར་ན་རང་འབྲས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་
སྤང་བྱར་ལྡན་པའི་དང་། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་བོད་གྱིས་ཀུན་ཉོན་གཟུང་རྟོག་
ཉམས་སྤང་པ་ཅམ་དུ་རྟོག་པ་བྱི་མ་གསུམ་ལ་མི་རུས་ཤིང་། ཅེ་མོས་གཉིས་
པ་ཉམས་སྤང་ཅམ་དུ་བྱི་མ་གཉིས་ལ་མི་རུས་པ་སོགས་རྟོག་པ་བཞི་སྤང་
དཀའ་སྤྲོས་རིམ་བཞིན་ཉམས་སྤོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པ་དང་། རྟོགས་
སྤང་ལྟར་ན་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་སྤང་ཡུལ་ལ་བདེན་སྤང་ཡོད་
པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་
ནི། རྒྱན་སྤང་ལས། ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྒྱུས་པ་མཐོང་བ་དང་།
ནས། འདི་དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས།
འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་སྤོང་བར་གསུངས་པས། ལམ་རྒྱུད་བ་འདོད་
པ་སོགས་གྱིས་ཅེ་མོའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་དག་ས་ཁོ་ནར་བཞག་པ་བཀག་
ལ། ལྡན་ཚུལ་ཉོན་མོངས་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་གསུངས་པས། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་
གསེར་སྤྱིང་བ་སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་བྱ་ཉ་སོགས་གྱིས་རྟོག་པ་བཞི་སྒྱུར་ལམ་
བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་གཟུང་བ་བདེན་སྤོང་དུ་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འདོད་
པའང་ཁེགས་ལ། རིན་ཆེན་བང་མངོན་སོགས་སུ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ལྡན་པ་ལ་
བྱས་པ། ས་བོན་དང་མངོན་གྱུར་གང་ཡིན་དཔུང་ནས་རྣམ་བཤད་དུ་བཀག་

གོ་བྱ་ཁྱེད་ཀྱི་ལས། ད་ལྟ་སྐྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་མ་འོངས་པ་ན་རང་གི་
མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱར་འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཞེས་པ། རྣམ་བཤད་
ལས། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་ལ་པན་གཞོད་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་
བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་གོ། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར་ཉམས་སྦྱང་རྒྱུའི་དེ་མཐོང་སྤང་
ལ་སྐྱར་བ། ཉི་སྤང་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་བཞི་རྣམས་ཀྱི།
ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་རྣམ་བཤད་སོགས་མཐོང་
སྒོམ་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱར་བས། དེ་ལྟར་མཛོན་གྱུར་བཞི་ཤས་ཆུང་དུར་
འགྱུར་བ་ལ་བྱས་ན་རྣམ་བཤད་དང་མཐུན་ནོ། ཁྱད་པར་དེ་དུག་གིས་ཉན་
ཐོས་དང་ལ་སོགས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་དང་བཅས་པའི་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་
བཞི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་དེས་རྒྱ་མཚན་ནི། ཉན་
རང་དེ་དག་གི་རྩོ་བར་གྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བཞི་པོ་རྣམས་
ནི། ཉེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལས། གསེར་གླིང་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུང་ལས་ཞེས་པ་ནོར་བ་ཡིན།
དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ལས་གསུངས་ཟེར་བ། གསེར་གླིང་
ལས། ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་ལས་དམན་པར་མ་གསུངས་ཀྱང་། དམིགས་རྣམ་
ལ་སོགས་པ་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས་དམན་པར་
གྱུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཁྱད་པར་ལྟ་བུ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། ཞེས་
བཀག་གོ། ལུགས་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་བདེན་བཞི་སོགས་ཀྱི་རང་མིང་
ངམ་རང་ལྟོག་ནས་མ་དམིགས་པར་དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་གཟུགས་སུ་བྱང་
བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་མཚན་ཉིད་ལས་མཚན་པའི་སྤང་བོ་ལྟ་
དང་། ལས་ཉན་གཉིས་དང་། དེ་དག་འགོག་པ་དང་། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟེ་
བདེན་བཞིའི་མིང་མ་བཏགས་པས་མཚན་གཞིའི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
བདེན་པ་བཞི་དག་པ་བ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་
གཉན་པོ་ཙམ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དུག་

ཅམ་གྱི་རྣམ་པར་ཁྱུགས་པ་དང་། རྩ་མ་བདེན་བཞིའི་བྱུང་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་
ལ་དམིགས་ནས་བདེན་མེད་གྱི་རྣམ་པར་ཁྱུགས་པ་དང་། འདི་ནི་ཟག་བཅས་
གྱི་སྤང་བོ་ལྷ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་མི་རྟག་སོགས་བརྟུ་དྲུག་ཅམ་གྱི་རྣམ་
པར་ཁྱུགས་པས་མཆོག་དམན་ཡོད་དོ། ཉན་རང་རང་གི་ཐེག་པ་སྟེ་རྟོགས་
པའི་རིགས་ངེས་པ་རྟོགས་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་ཐོབ་པ་ཁོ་ནས་ཆེད་དུ་དང་།
འདིས་ཉན་རང་རང་ལམ་དུ་རང་གི་རྟོགས་རིགས་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འབྱུབ་
བོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྤྲིད་ཞིའི་མཐའ་ལས་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་
བྲལ་བ་དང་། རང་གི་བྱང་ཆུབ་གྱི་གོགས་སུ་གྱུར་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་
པ་བཞི་དང་རང་འབྲས་མཐོང་སྟོན་གྱི་སྤང་བྱར་མི་ལྟན་པའམ་སྤང་གཉེན་
དུ་མི་ལྟན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་བསྟུས་ན་བྱུང་པར་
གསུམ་ལྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་སྒྱུར་ལམ་ལས་བྱུང་
པར་ལྷའམ་དྲུག་གིས་འཕགས་ཏེ། ཐེག་དམན་སྒྱུར་ལམ་བྱུང་པར་དེ་དག་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཆུང་འབྲིང་སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་དང་བྲལ་
ཆུལ་དངོས་སུ་བསྟན་མ་བསྟན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་གྱི་གཉེན་པོ་
ཅམ་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་ཐེག་པ་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས། རང་བྱུང་བས་
སྐད་ཅིག་གི་དབྱེ་བ་མང་བོ་མེད་པ་ཡང་བསྟན་སྟུང་ལ། རྟོགས་སྤང་དུ། ཆོག་
འོག་མས་བསྟན་པར་བྱས་ནས། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་རྒྱུད་སྟོན་ནས་
སོགས་དམིགས་ཆུལ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་གི་སྒྱུར་ལམ་ལ་
དེ་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །

དམིགས་པ་བརྩ་གཉིས་བཞིར་བསྐྱབ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དམིགས་པ་བརྩ་གཉིས་བཞིར་བསྐྱབ་པ་ལ་བཞི། དངོས་དང་།
རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྟོན་པ་དམིགས་པ་དང་། དེ་འདིར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་
རྩ་མཆན་དང་། ཚྲིད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། **བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་**
ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། **(༡)**ལམ་ཡོངས་
རྫོགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་**ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་**བཟོད་འབྲིང་གི་
སྐབས་**ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་**བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོན་གསུམ་དང་མཆན་
དང་ཞིང་ལྷ་དག་པའི་**རྒྱུ་འབྱེད་པ་དང་།** ཆོས་མཆོག་ཆུང་དུ་འབྲི་སྐབས་**ཁ་ཅིག་**
ཏུ་ནི་དཔའ་བར་འགོ་བའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་སོགས་སྟོན་པ་ལས་**འབྲས་བུ་**གཞན་
དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྱུ་བ་ཏུ་འཇུག་པར་སྟོན་པའི་**སྟོན་པ་དང་།** བཟོད་ཆུང་
གི་སྐབས་**ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་**དོན་དམ་དུ་མེད་ལ་དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་**ངོ་བོ་**
ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་། ལྷག་མ་དགའི་སྐབས་**ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་**ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པའི་**སྟོན་པ་**བདེན་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། **(༡)**རང་གི་འདྲིན་སྟངས་ཀྱི་
རྣམ་པ་**རྒྱུ་མཆོའི་སྟོན་པ་བཞིན་བདེན་པ་བཞིའི་**དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་
ལ་སྟེ་ཡིན་ཏེ། **(༡)**འདི་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མཉམ་བཞག་
ཏུ་ཆོས་ཉིད་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྩ་མཆན་ངོ་བོ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་རྟོགས་ཚུལ་སོ་
སོར་སྐྱར་བ་ཅུང་ལས་བརྩ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
པ་ཡོད་པར་རྣམ་བཤད་ལས་སོ། །འདི་དག་གསེར་སྤྲིང་བས་ཀྱན་འབྱུང་ལ་
སྐྱབ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། སྐྱབ་བསྐྱེད་ལ་དེའི་འབྲས་བུར་དང་། འགོག་
པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དང་། ལམ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པའི་དམིགས་ཞེས་པ་དང་། ཤེར་འབྱུང་གིས་བདེན་པ་བཞི་ལ་རྟོན་འབྱུང་
གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། རྟོགས་བཞིན་པའི་འབྲས་བུ་དང་། རྟོན་ཉིད་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཐ་མི་དང་པའི་བདག་ཉིད་ཚས་ཉིད་དེ་བཞི་ཞེས་
པ་དང་། ཆོག་གསལ་དུ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་མ་ལུས་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཚས་དབྱིངས་སུ་
གནས་པ་དང་། ཚས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་ཚས་དབྱིངས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་
རྣམ་སོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་མར་རྟེན་འབྱུང་གི་མཐུའི་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་
འདིར་རང་བཞིན་གཅིག་སྣ་ཚོགས་སུ་འཁྱུར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་
མཐུའི་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། སྣ་ཚོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལྟར་སྒྲོས་མེད་དུ་འཁྱུར་བ་ནི་
ཚས་དབྱིངས་ཀྱི་ཆེ་བའོ། །ཞེས་པ་རྣམས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མིན་པ་
དང་། རྩ་མ་རྒྱན་སྣང་གི་དོན་ལོ་ཆེན་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསེར་
ཕྱོང་ལས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། **སྣ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་བཞིན་དུ་**
མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀུན་ཏུ་དམིགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱ་ཀྱི་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་
སྣ་མ་བཞིན་དུ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་དམིགས་ཞེས། སྣ་མ་དམིགས་ཚུལ་བཞི་
དང་རྣམ་པ་སྒྱུར་ལམ་ལ་བྱས་པ་དང་། ཉ་ཀྱི་ཀྱི་བྱང་སེམས་སྒྱུར་ལམ་བཞིན་
དུ་རྣམ་པ་གཞན་མཐོང་སྒོ་མ་གྱིས་ཀྱང་བེར་བ་དང་། གསེར་གླིང་བས་རྣམ་
པ་གཞན་མངོན་ཞེན་མེད་པར་སྐྱར་བ་སོགས་དོན་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི།
འདིར་རྩ་བའི་དོན་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་ཆོག་རྣམ་པར་བཀོལ་བ་ཙམ་དུ་བརྗོད་
པར་འདོད་པས་དམིགས་ཚུལ་གཞན་དེ་དག་དངོས་སུ་མ་སྒྲོས་སོ། །བཞི་པ་
ནི། བདེན་བཞི་ལ་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པས་དམིགས་ན། མཛོད་ལས། ཇི་མེད་
བརྒྱ་དྲུག་གཞན་རྣམས་མེད། ཅེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན་སྒྱུན་མེད་དེ། རྒྱ་
མཚན་གང་གིས་ཕྱིར་ན་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་རྫོགས་པར་བསྒྲོམ་པ་འདི་ནི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ཆད་མར་བྱས་པའི་**རྣམ་པར་གཞག་པ་**སྣ་མ་ཐེག་དམན་
ལས་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། **དེའི་ཕྱིར་**རྣམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་ལས་མི་སྒྲོམ་པའི་

ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་སྐབས་འདིར་མ་ཟད་གོང་འོག་གང་དུ་ཡང་
གཞུང་འདི་ལ་སྐྱོན་འབྲིན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ།

སྦྱོར་ལམ་ལ་དོགས་པ་གཙན་པ།

སྦྱོར་ལམ་ནི། མཛོད་ལས་དང་པོ་གསུམ་གསར་སྦྱེ་མི་ཁོ་ན་གྱིས་
འདོད་ལྟར་སྦྱེ་བ་ཡོད་ལ། ཆོས་མཆོག་འདོད་ལྟའི་རྟེན་ལ་གསར་སྦྱེ་ཀྱང་ཡོད་
པ་མཐོང་ལམ་དང་འབྲེལ། སེམས་རྟེན་ནི། དངོས་བསྟན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བསམ་
གཏན་ས་རྒྱག་གང་རུང་དང་། དབྱངས་སྒྲིག་བྱོད་ཅེ་གཉིས་འདོད་སེམས་ལ་
རྟེན་པ་ཡོད་ཟེར། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཚུབ་པ། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན།
ཞེས་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་སྦྱོར་ལམ་མངོན་གྱུར་བ་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་དོ། །གོང་མའི་ལུགས་ལ། རྣམ་
བཤད་ལས། ཆོས་མཆོག་དངོས་སུ་སྦྱེ་བའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཡང་། བྱོད་དང་ཅེ་
མོ་གཟུགས་ཁམས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་སྦྱེ་བར་མངོན་ནོ། །ཞེས་པར་བརྟེན་
ནས། ཇི་བཙུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་ཆོས་མཆོག་སྦྱེ་
བ་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང་། སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་རྟིང་གཉིས་ཀར་གཟུགས་
གྱི་རྟེན་ལ་སྦྱེ་བ་ཡོད་པར་ལྟའི་བུ་སློབ་ཀྱིས་རབ་གནོན་གྱིས་ཁྱུས་པའི་མདོ་
དང་། ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་གི་མདོས་བསྐྱབས་ནས། རྣམ་བཤད་གྱི་དེ་སྦྱེ་
སླ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ལས་མི་སྦྱེ་བར་བཤད་པ་ཐེག་དམན་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་སོ། །སེམས་རྟེན་སྟོ་མང་ཡིག་ཆར། བསམ་
གཏན་ས་རྒྱག་དང་འདོད་སེམས་ཡང་ཡོད་གསུངས་ལ། ཇི་བཙུན་པ་དང་

བསོད་གྲགས་པས། ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་པ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་བྱབ་པས།
 བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཙམ་ལས་ཉེར་བསྒྲགས་མེད་ཟེར། གསེར་ཕྱེང་
 ལས། བྱད་པར་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཟད་པར་འགོག་སྒྲིམས་རྣམས་
 གྲང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བས་གཙོ་བོར་བསམ་གཏན་ས་དུག་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་
 བཏེན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
 རྣམས་བསམ་གཏན་ས་དུག་གང་རུང་དང་། སྒྱིར་ས་བརྩ་གཅིག་ཡོད་ཅེས་པ་
 གསེར་ཕྱེང་གི་དགོངས་པར་འགྲོ་ལ། དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་ས་
 དུག་སྒྱུར་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་ཅིག་ཅར་ཐོབ་པ་ཡོད་པར་མངོན་ལ། དོན་དམ་
 རྣམ་ཅན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་ལ་གཟུགས་མེད་དངོས་གཞི་ཡོད་མེད་དཔྱད། སྒྲིམ་
 བྱང་གཙོ་བོར་གྱུར་གྲང་ཐོས་བསམ་ཡོད་པར་གསེར་ཕྱེང་དུ། ཀུན་བདུས་
 དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟུབ་ལ། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། ཐེག་
 ཆེན་སྒྱུར་ལམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་ཆ་རྟོགས་རྗེས་གྱི་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཛིག་
 ཉེན་པའི་ལམ་བཞག་ཆོག་ལ། རྫོད་སོགས་བཞིའི་མཆན་ཉིད་ནི། གསེར་
 ཕྱེང་དུ། བདོ་རྒྱན་ཀུན་བདུས་གཉིས་ལྟར་རྒྱན་སྣང་དུ་གསུངས་པའི་རྗེས་
 སུ་འབྲངས་ནས་སྣང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྣང་བ་མཆེད་པའི་
 དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་མདོ་རྒྱན་དང་སྦྱར་ཉི། དང་པོ་གཉིས་དང་བཟོད་པ་དང་
 ཆོས་མཆོག་གསུམ་ལ་ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་
 དུ་བཞག་པ་ནི། བུ་ཉ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་མང་ཡིག་
 ཆར་དེས་དགོངས་པར་བྱས་ནས། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་གི་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་
 བཞག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་མཆན་ཉིད་དུ་བཞག་ལ། དོན་
 སྒྱུའི་གསལ་སྣང་ཐོབ་ཚུལ་རྣམ་བཤད་ལྟར། ཆོགས་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཡུལ་ཡུལ་

ཅན་གཉིས་གཉིས་སྤང་རགས་པ་དང་བཅས་ནས་འབྲེལ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྤང་
བ་དེ་སྒྲིམ་བྱུང་གིས་དབྱད་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱབ་ནས་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་དོན་སྦྱིའི་
གསལ་སྤང་དང་པོར་ཐོབ་པ་རྟོག་དུ་འཕྲོས་ཆད་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྤང་བ་མཆེད་
པ་སྟེ་དོན་སྦྱིའི་གསལ་སྤང་ཆེ་ཆེར་འཕྲེལ་ནས་རྣམ་བྱུང་གཟུང་སྤང་ཡང་རྩི་
སྤང་བར་སོང་བ་ན་སྤང་བ་མཆེད་པ་དང་ཆེ་མོ་ཐོབ་ལ། ཡང་དབྱད་སྟོབས་ཀྱི་
རང་གི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་གཟུང་བ་བདེན་སྤང་ཡོད་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་མི་རྒྱས་ཤིང་། རྩིས་ཐོབ་དུ་ཡང་མཐོང་སྤང་གཟུང་རྟོག་མངོན་དུ་གྱུར་མི་
རྒྱས་པའི་དོན་སྦྱིའི་གསལ་སྤང་རབ་ཐོབ་པས་སེམས་སམ་འཛིན་པའི་སྤང་
བ་མྱོགས་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་དུས་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་། དེའི་
མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་གི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་འཛིན་པ་བདེན་སྤང་ཡོད་པ་
ཡང་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་རྒྱས་ཤིང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྦྱིའི་གསལ་སྤང་
རྟོགས་པར་ཐོབ་པས་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པ་ལྟར་སྤང་དུས་དེ་མ་ཐག་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་དང་ཆོས་མཆོག་ཐོབ་ལ། དེའི་རྩིས་ཐོབ་དུ་མཐོང་སྤང་འཛིན་རྟོག་ཀྱང་
མངོན་གྱུར་མི་འབྱུང་བ་མདོ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །གསེར་ཕྱེད་དུ་འབྲོམ་
ལོ་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་བཞག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཟེར་བ་
དང་། འབྲེལ་དུལ་དཀར་སོགས་ཀྱིས་བྲན་པ་བཅད་ཤེས་ཡིན་ཟེར་བའི། དང་
པོ་ཀུན་བདུས་དང་སྤྱབ་དཔོངས་ཀྱི་ལུང་གིས་བཀག་ཅིང་། གཉིས་པ་གསལ་
སྤང་ཡོད་པས་བཀག་ནས། ཞེས་གཞན་ལུགས་འགོག་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་
པ། བྱ་ཤིག་དུ་བཤད་ཅིས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མངོན་སུམ་ཟེར་བ་བཀག་པ་རང་
ལུགས་བྱས་ནས། གཉིས་པ་གསལ་སྤང་ཅན་ཟེར་བ། ཆོགས་ལམ་ཀྱི་བདེན་
སྤང་ཤས་ཆུང་དུ་སོང་བའི་དོན་སྦྱིའི་གསལ་སྤང་ལ་བྱས་ན་རུང་ལ། གསལ་
སྤང་ཡོད་པར་འདོད་ན་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བ་བསྒྲིག་མི་རྒྱས་ལ། འོག་དུ་རྟོག་
པ་བཞིའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་བཞི་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོ་དགག་རྟོག་དུ་བཞེད་པ་

དང་། འདིར་རང་ལུགས་སྐབས་སུ་སྒྱུ་དོན་སྣང་བའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་འཁྲུལ་
 ཤེས་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ཡང་ནང་འགལ་ལ། དེ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ།
 འོག་ཏུ་རྟོག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་ཅེས་པ་ཡིན་པས། དེར་བྱ་སྟོན་གྱིས་རང་
 ལུགས་བཞག་པའང་བཀག་གོ། ཡང་རང་ལུགས་སྐབས་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་སོ་
 སྒྱུའི་ཉོན་ཡིད་མངོན་གྱུར་མི་འདུག་པའི་སྐབས་སྲིད་པར་ཐལ་བ་ཞེས་པ་ནི།
 ཉ་ཀྱི་ལྷ་རྟོན་ཡིད་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། ཉ་ཀྱི་ལྷ་སྣ་མ་རྣམས་
 དང་ཚུ་མིག་པའི་རྗེས་དཔག་བཅད་ཤེས་ཡིད་དཔྱད་ཅི་རིགས་ཡིན་ཟེར་
 བ་དང་། འོད་ཟེར་མགོན་པོས་སྣང་ཡུལ་ལ་རྟོག་མེད་འོག་ཤེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
 རིགས་ལ་བཅད་ཤེས་ཆོས་ཉིད་དོན་ལ་གནས་པ་ལ་ཡིད་དཔྱད་ཡིན་ཟེར་བ་
 སོགས་མང་བོ་བཀོད་ནས། རང་ལུགས་ཆོས་ཉིད་གསལ་ཅན་ཡིན་པས་རྣལ་
 འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྒྲངས་དགོས་ཏེ། ཞེས་སོ་སྒྱུ་ལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། མཐོང་སྒྲངས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་མིན་པས་
 འཕགས་པར་མི་འགྱུར་ཟེར་རོ། ཀུམ་པེ་ཕྱིང་ལས། དེ་ལྷ་རྟོན་པའི་བཅད་
 ཤེས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། བདག་མེད་ཀྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ལ་རྗེས་དཔག་ཀྱང་
 ཡོད་དོ། ཞེས་པ་ལྷན་ རྟོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་ལམ་མཉམ་བཞག་ནི་བཅད་
 ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་ས་བཅུའི་བར་དུ་འདོག་དགོས་པ་
 བསམ་བྱུང་གི་ས་མཆོམས་གྱིས་ཤེས་སོ། མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་སུམ་ཀྱང་
 ཡོད་ལ་ཡིད་དཔྱད་ཀྱང་ཡོད་དེ། རྟོན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའ་ལས། རྗེས་སུ་མཐུན་ལ་ཕྱིན་ཅི་འོག་ཅེས་
 སོགས་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འཁྲུལ་བའམ་ཕྱིན་ཅི་འོག་
 དང་། ཕྱིན་ཅི་འོག་སྒྲོམ་སྒྲང་དང་འབྲེལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་
 འོག་དེ་དང་རྗེས་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན། སོ་སྒྱུ། སྒྲོབ་པ་
 འཕགས་པ། མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་ལ་སྐྱུར་རོ། ཀུམ་པེ་ཕྱིང་ལས། ཀྱང་དག་ཚུར་

མཐོང་གིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ནས་མི་མཐོང་བར་བཤད་པའི་འགལ་སྟོང་ལ་སྒྲགས་དང་
མཚན་ཉིད་ལམ་ཉེ་རིང་གི་དབང་གིས་ཡིན་ན་ཞེས་པའི་སྒྱུས་འདིད་པ་ནི།
ཞེས་པ་སྒྲར་གྱི་ཉ་དཔོན་དང་རྩོམ་པ་སོགས་ཡིན་ནམ་སྒྱུ་ཡང་ཁྱུངས་
གསལ་བོར་མ་མཐོང་བས་དཔྱད། མདོར་བསྟན་འདི་ལ་མདོ་སྟོར་ན་རྒྱས་
བཤད་གྱི་དེ་དག་སྒྱུར་དགོས་སོ། །

རྒྱས་བཤད་ལས་བྱུང་ཆོས་སྒྲ་མ་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་ལ་བྱུང་ཆོས་སྒྲ་མ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། རྟོག་
པའི་བྱུང་ཆོས་དང་། ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱིའི་
མཚམས་སྒྱུར། སོ་སའི་དོན་བཤད། བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྟོང་བའོ། དང་པོ་
ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོར་ལམ། ཉན་རང་གི་སྟོར་ལམ་ལས་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་ཆོས་
དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་རྒྱུའི་བྱུང་པར་དག་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་
ལན་གདབ་པའི་བྱིར་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་རྒྱ་དག་བར་སྐབས་ཀྱི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་གྱིས་བཤད་དེ། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་རྟོད་
ཀྱི་དམིགས་རྣམ་རྒྱུའི་བྱུང་པར་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི།
༼ག༽ ཐེག་ཆེན་སྟོར་ལམ་རྟོད་རྒྱུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོ་
འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། ༼ཁ༽ མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་
པ། བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ༼ག༽ བདེན་པའི་རྟོན་ཅན་ཏེ་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་
ཡི་ནི། ༼ཅ༽ རྟོད་རྒྱུའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་པའི་ཆོས་ལ་ལོག་

བར་སྒྲོ་འདྲེགས་པ་འགོག་པའི་བྱོང་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་
 མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་པ་གསུམ་འགོག་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་
 རྟོགས་པའི་བྱོང་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་སྒྲོར་བ་འདི་གཉིས་བཞིན་
 དམིགས་ནམ་འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །མདོའི་འབྲེལ་ལམ་
 མཆམས་སྦྱར་ཚུལ་ནི། སྒྲོམ་ལམ་ལ་གདམས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོན་ཆེན་པོར་མི་
 ལྷུང་བར་དགེ་བ་རྟོགས་པར་འདྲོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པར་གསུངས་པ་
 ལ། སྤྱ་བྱས་རབ་འབྱོར་ལ་སྦྱོན་དུ་ལྷུང་ཚུལ་བྱིས་པར། ཐབས་མི་མཁས་པ་ཕྱིན་
 དུག་དང་ནམ་ཐར་སྒྲོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཉན་རང་གི་སར་མི་ལྷུང་ལ་བྱང་
 སའི་སྦྱོན་མེད་པར་མི་འཇུག་པའོ་ཞེས་པར། སྤྱ་བྱས་སྦྱོན་དེ་བྱིས་པའི་ལན་དུ་
 དེ་ཆོས་ལ་སྟེད་པ་ཡིན་ཟེར། ཆོས་ལ་སྟེད་པ་གང་ཡིན་བྱིས་པའི་ལན་དུ་སྦྱོར་
 ལམ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་པལ་ཆེར་གྱི་དམིགས་ནམ་གཉིས་ཀ་ལྟན་ཅིག་
 གསུངས་པས་བྱོང་ཆུང་དུའི་དམིགས་ནམ་གྱི་མདོ། ཉི་ལྷང་དང་ལེའུ་བརྒྱད་
 མར་བདེན་བཞི་ལ་སྦྱར་བའི་དང་པོ་སྦྱག་བདེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། སྦྱས་
 པ། ཆོ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ཆོས་ལ་སྟེད་པ་གང་ཡིན་ཞེས་པ། བས། སྤྱ་བྱ་
 བྱང་ཆེན་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་སྟེད་པ་སྟེ་སྦྱོན་དུ་འཇུག་རོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་
 འབྱུང་གི་དེ་ནི། གཟུགས་འདི་སྤང་བར་བྱའོ། །ནས། ནམ་ཤེས་སྤང་བར་
 བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། སྦྱག་བསྐྱལ་འདི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ནས། ཀུན་
 འབྱུང་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ། ལོ་ཆེན་གྱིས་ཀྱི་ཆུང་དུ་སྦྱག་ཀུན་གཉིས་
 ཀའི་དོན་བསྐྱར་བྱས་པ་ལེགས་སོ། །འགོག་བདེན་གྱི་དེ་ནི། འགོག་པ་འདི་
 མངོན་དུ་བྱའོ། །ནས། བྱང་སའི་སྦྱོན་མེད་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་དང་། ལམ་
 བདེན་གྱི་དེ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོང་ཆེ་ནམ་པ་འདི་ལྟར་བསྐྱབ་
 པར་བྱ་སྟེ། བས། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བུལ་བར་ཤེས་པར་བྱ།
 ཞེས་པའི་བར་རོ། །མཆམས་འདི་ལྟར་བྱེ་བ་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཉི་

སྤང་ལས། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞེས།
དེ་གཉིས་གྱི་མདོ་བསྐྱེས་ནས་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། འགོག་པ་འདི་མདོན་དུ་
བྱའོ། །ལམ་འདིས་འགོག་པ་མདོན་དུ་བྱའོ། །ལམ་འདི་སྒྲིམ་པར་བྱའོ། །འདིས་
ལམ་སྒྲིམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྒྲིམ་བྱ་དང་སྒྲིམ་པ་པོ་སོགས་གཉིས་གཉིས་
བསྟན་པས་སོ་སོའི་རྣམ་པ་བཞི་བཞི་དང་། འདི་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའོ། །ནས། སྟེང་པ་སྦྱོན་དུ་འཇུག་བའོ། །ཞེས་པའི་བར་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་
གི་རྣམ་པ་མཆན་མེད་ལ་མདོན་ཞེན་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བསྒྲོག་ནས་བསྟན་
ལ། སྤྱི་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་སྦྱོན་མེད་པ་གང་ཡིན། ནས། བྱང་སའི་
སྦྱོན་མེད་པར་འཇུག་གོ། ཞེས་པས་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་པན་ཚུན་དོན་དམ་
པར་མཐོང་བ་བཀག་པས་འགོག་བདེན་གྱི་མཆན་མེད་དང་། སྤྱ་བྱང་ཆེན་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྒོ་བ་ཆོ། ནས། མ་བྲལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པས་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་ལ་སྒྲིམ་པ་དང་རྟོག་པ་བཀག་པས། ལམ་གྱི་མཆན་
མེད་བསྟུབ་བྱོགས་ནས་བསྟན་པར་གསུངས་པས། སྤང་གྱི་དེ་ལམ་བདེན་ཁོ་
ནར་སྦྱོར་བའི་དོན་ནོ། །ཉི་སྤང་ལས། རྩིས་སུ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་སུ་
འཇུག་པའི་ཆོས་ལ་སྟེང་པའོ། །ཞེས་པ། ཉ་རྒྱུ་ཏུ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་གནས་
པ་ཞིག་ལ་ཟེར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། མི་རྟག་སོགས་བརྩ་བྱ་དང་དེ་ལ་སྦྱར་བའི་
ཡུལ་རྣམས་ཐར་སྒོ་གསུམ་བདེན་བཞིའི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཡིན་ལྷགས་དང་། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ལོག་བྱེད་ཡིན་པས་མཐུན་པ་ཟེར་ལ་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་ལྟ་བས་ཆོས་ལ་
སྟེང་པ་ཞེས་པ་དག་ལྟན་གྱི་དོན་ནོ། །ཞེན་པ་གསུམ་གསེར་མེད་དུ། དག་ལྟན་
དང་གནོད་འདྲིམས་ཆེ་བར་མདོན་ཞེན་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་དང་། ཕྱི་མའི་
འདུ་ཤེས་དང་སེམས་དང་ལྟ་ངན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྦྱར་བར་གསུངས་ལ། ཉ་
རྒྱུ་ལས། དང་པོར་ཡོད་མེད་སོགས་སུ་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཆུང་བྱ། བར་དུ་
དེ་ཉིད་རྒྱན་དུ་ལྷག་པར་འདྲིན་པའམ་དམིགས་པ་འབྲིང་། མཐར་ཐུག་པར་

བདེན་ཞེན་གཏིང་ཚུགས་པས་འདྲིན་པ་ཀུན་ཤེས་སྟེ་ཆེན་པོའི་ཞེས་པ་ལྟར།
 ཉི་ཟེར་དང་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་དུ་གསུངས་ལ། ཉ་དང་གཡགས་པས་དག་
 ལུན་དང་ཟླ་འོད་ཀྱི་བཤད་པ་བཀོད་ནས་དགག་པ་མ་བྱས་སོ། ཉི་སྤང་ལས།
 མཚན་མ་ཡང་ནམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ནམ་པར་བྱང་
 བའི་ཆོས་ནམས་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་དང་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
 མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་མ་དང་། སྤྱད་པར་བྱ་བ་དང་སྤྱད་པར་བྱ་བ་མ་
 ཡིན་པ་ནམས་ལ་སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་གཞི་ལྷག་པར་ངན་པའི་མཚན་མ་
 དང་། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་དང་དེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
 མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་
 མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཤེས་པའི་མཚན་མའོ། ཞེས་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟེན་བྱ་ཡིན་མིན་
 དང་། སྦྱོང་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་མིན་དང་། བྱིན་དུག་ཡིན་མིན་སོགས་ལ་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་ལོ་ཆེན་གྱིས་ཞེན་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱོག་
 གོན་བདེན་བཞིའི་ནམ་པར་སྦྱར་དགོས་པས་འཕགས་གོལ་གྱིས་མཚན་མེད་
 ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དགོངས་པ་དབྱད་གསུངས་ཀྱང་། ཉི་སྤང་གི་དེ་འགོག་
 ལམ་གྱི་དེ་གསུམ་ཅན་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་བས་སྦྱོན་མེད་དོ། ཇེས་ན་ད་ལྟའི་
 ལེ་མང་དུ་སྦྱག་བདེན་གྱི་སྐབས་སུ་སྤང་བོ་ལྷ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་བ་ཉི་སྤང་
 ལེའུ་བརྒྱད་མར་མེད་ལ་མི་དགོས་ཏེ། རྟོག་པའི་ཁྱིམ་ཆུང་ལས། སྦྱག་བསྐྱལ་
 དང་ཀུན་འབྱུང་དག་ལ་སོ་སོའི་ནམ་པ་བཞི་བཞི་དང་ཐུན་མོང་གི་སྟོང་བ་
 དང་སྟོན་པ་མེད་པ་ནི་དམིགས་པའོ། འགོག་པ་དང་ལམ་ལ་ཡང་སོ་སོའི་
 ནམ་པ་བཞི་བཞི་དང་ཐུན་མོང་གི་མཚན་མ་མེད་པ་ནི་དམིགས་པའོ། ཞེས་
 པ་མདོ་དང་འགྲིག་པའི་བྱིར། རྟོན་ཆུང་དུ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་
 འཕགས་ཏེ། **ཐེག་པ་གསུམ་ཅན་**གྱི་རྟོགས་རིགས་ཆང་བར་སྟོམ་པའི་ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལམ་**འཐོབ་པའི་རྒྱ**ཡིན་པའི་བྱིར། འདི་འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་

སྐྱུར་བར་བྱའོ། །རྒྱུ་མཛོད་ནི། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་
བསྐྱབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེར་བྱིན་འདི་ཉན་པར་བྱ། ཉན། ཐེག་པ་གསུམ་
རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པས་སྦྱོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་པོའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བསྟན་
འོ། །**གཞུགས་སོགས་**དོན་དམ་པར་**འདུ་བ་སྦྱེ་བ་དང་འགོད་པ་**འཛིག་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་རྟོག་འབྱིང་གི་དམིགས་པ་དང་།
དེ་དག་དོན་དམ་པར་**གནས་བྲལ་**རང་བཟྃ་དཔའི་མིང་གི་རྒྱན་མི་འབྲ་བར་
འཇུག་པ་**དང་།** མཛོད་ནི། ལེའུ་ལྡན་བའི་མགོ་ནས། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མིང་དེ་གནས་པ་
མ་མཆིས། ཐུག་པ་མ་མཆིས། བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའི་
བར་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་མ་དམིགས་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དང་། མིང་དེ་ཡང་
གནས་པ་མ་མཆིས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བསྟན་པ་བསེས་ནས་ཡོད་དོ། །འདིའི་
མ་དམིགས་མ་མཐོང་ཞེས་པ་གཉིས། མོས་བ་ཡིད་བྱེད་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཡིད་བྱེད་ལ་ཉི་ལྔ་གསུངས་ལ། དག་ལྡན་ལས། སྦྱེ་བ་ནི་མིང་གིས་གཞན་
ལས་གོ་བ་དང་། འཛིག་པ་ནི། མིང་གིས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་མིང་
གིས་བཏགས་ཅམ་གྱི་སྦྱེ་འཛིག་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དམིགས་པར་བཞག་
ལ། གནས་བྲལ་སོགས་བཞི་ཡོད་ཅེས་པ་ལེའུ་བརྒྱུད་མར་མིང་དེ་གནས་པ་
ཡང་མ་ལགས་ཞེས་སོགས་བཞི་ལས། རྩ་བར་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་
གནས་དང་བྲལ་བ་མ་ལགས་པ་ཡང་མ་ལགས་ཞེས་པ་གཉིས་མ་སྦྱས་པ་
གཞན་གཉིས་ཀྱི་ལྟོག་ཕྱོགས་ཡིན་པས། གོ་སྒྲ་བར་དགོངས་ནས་མ་གསུངས་
ལ། ལེ་མང་སོགས་སུ་ཆོག་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོད་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མ་
མཆིས་ཞེས་པ། ལྷ་མ་གཉིས་མིན་པའི་དངོས་པོར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མ་
མཆིས་ཞེས་པའོ། །**གནས་**པ་རང་བཟྃ་དཔའི་མིང་གི་རྒྱན་དང་འབྲ་བར་
འཇུག་པ་དང་བྲལ་བ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་**དང་།** དོན་དམ་པར་མིང་

གིས་བཏགས་ཅམ་གྱི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རྟོག་ཆེན་པོའི་
 དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་རྣམ་པའོ། །མདོ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་འདི་ལྟ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ཞེས་ཆོས་བརྟན་བཞི་བ་དང་། ཉན། གནས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཆུལ་
 ལོ། །ཞེས་དམིགས་རྣམ་བསེས་ནས་བསྟན་ཏེ། མིང་དེ་མ་མཆིས་ཞེས་པས་
 དམིགས་པ་བསྟན་པས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅེས་བྱའོ། །རྩ་བར་བསྟན་པའི་རྟོག་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་པོ་
 དེ་ལ་ཞེས་ལ་སྦྱ་དབྱེ་བ་སྟོན་བྱེད་གནས་གཞིའི་ཆིག་བྱས་ལ་འོག་མ་རྣམས་
 གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཞེས་པའི་ལ་གནས་གཞིར་གསེར་ཕྲང་ལས་སོ། །དེས་ན་དེ་
 དབྱེ་བའི་བྱང་པར་ཀླུ་བཤད་ཡིན་པའང་ཤེས་སོ། །རྟོག་ཆུང་དུའི་གང་ལ་
 དམིགས་པར་བྱ་བའི་དམིགས་པ་ནི་སྟུག་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་
 བཞི་པོ་ལ་བརྟན་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །གང་
 གིས་དམིགས་པར་བྱེད་པ་རྟོག་ཆུང་དེའི་རྣམ་པ་ནི་སྟུག་བསྐལ་ལ་སོགས་
 པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་དང་པོར་བདེན་པར་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་དང་། བདེན་པར་ལྟག་པར་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱན་ཤེས་པ་
 འགོག་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་རྟོག་ཆུང་དུའི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཡིན་ནོ། །གང་དམིགས་བྱ་དང་གང་གིས་དམིགས་བྱེད་ཅེས་འོག་མ་
 རྣམས་ལ་སྦྱོར་བར་གསེར་ཕྲང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དམིགས་པ་ནི་
 དམིགས་ཡུལ་དང་དེའི་བདེན་སྟོང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུའི་ཡུལ་ལ་དོན་རྣམ་
 དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་རྣམ་དུ་འཛོག་ལ། བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་
 བྱང་ཆོས་ནི་ཤེས་རྣམ་གཅིག་བྱ་དེ་ཉིད་བྱང་གཞི་ལ་དམིགས་པ་དང་། བྱང་
 ཆོས་དེ་རྟོགས་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་སོ་སོར་བཞག་པ་མ་གཏོགས་ཡིན་ཀྱང་
 མཉམ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་མངོན་ཞེན་མེད་པ་སྦྱོར་ལམ་དེའི་བྱང་ཆོས་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་བཤད་ལས། མངོན་ཞེན་གསུམ་གཞི་ལམ་འབྲས་
གསུམ་ལ་སྦྱོར་གསུངས་པ་སྤར་ནི་སྤང་བྲངས་པ་ལྟར་འགོག་ལམ་སྐབས་ཀྱི་
དེ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་བཤད་དུ་བློ་རྒྱུད་གི་དམིགས་པའི་འགྲེལ་བ་མ་གསུངས་པ་
དབྱད། རྒྱན་སྤང་ལྟར་བརྒྱུད་སྟོང་བ་དང་སྦྱར་ན། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ། རྣམ། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་བར་
རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་རྣམ་པ་གསལ་བར་བསྟན་ནས་དམིགས་པ་ཤུགས་
ལ་བསྟན་ནོ། །རྒྱུད་ཀྱང་པར་ནི་**བློ་རྒྱུད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་**
ཐེག་པ་གསུམ་ཅན་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་
འཐོབ་པའི་རྒྱུད་རོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། རྣམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་
པར་བསྟན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །བློ་རྒྱུད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི་བྱིས་པས་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་དང་འཕགས་པས་**དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་གྲངས་**
བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་སྦྱབ་པ་སྦྱེ་བ་དང་། དགག་པ་
འཇིག་པ་དག་མི་དམིགས་ཤིང་མ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་
ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས། རྣམ། སློབ་པ་ལ་
བཅག་ལགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །འདས་པ་མ་འཆལ་ད་ལྟར་མ་དམིགས་མ་འོངས་
བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་། ཞེས་པའོ། །དེའི་**རྣམ་པ་ནི་མིང་ཐམས་**
ཅད་བདེན་པར་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་དེ་ལ་མིང་གི་རྒྱན་
རིགས་**མི་འདྲ་བ་དང་མིང་གི་རྒྱན་**རིགས་**འདྲ་བར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་**
དག་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཀྱུ་ལན་
ཏའམ་རིགས་བྱིན་གྱིས་རང་གིས་ཀྱན་ལ་བྱབ་པའི་སྦྱི་ལ་རྒྱན་འདྲ་བ་དང་།
བྱེ་བྲག་ལ་རྒྱན་མི་འདྲ་བ། ཞེས་བརྗོད་བྱ་ལ་བྱས་པ་ལྟར་བྱ་ཉ་གཉིས་འདོད་
ཀྱང་གསེར་སྤེང་དུ་དེ་དང་རྒྱ་མིག་པ་དང་འོད་ཟེར་མགོན་པོས་གཞི་ཐ་དད་

པ་བྱམ་པ་མི་རྟག་ཀ་བ་བྱས་ཞེས་པ་མི་འདྲ་བ་དང་། གཞི་གཅིག་པ་ཀ་བ་
 བྱས་མི་རྟག་ཅེས་པ་འདྲ་བར་འདོད་པ་བཀག་ནས་མིང་རང་གི་རྒྱན་སོགས་
 བདེན་པར་མེད་པར་གསུངས་སོ། །མདོ་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་འོན་ཀྱང་མིང་།
 རས། མ་ལགས་པ་ཡང་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །དྲོད་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་
 འི་གཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་
 མིང་གིས་བདར་བཏགས་པའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ། རས། རྒྱགས་པ་དང་
 ལྷན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པའོ། །དེའི་རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་དག་དོན་
 དམ་པར་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་
 བྱ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། མདོ་ནི། ལྷག་པའི་བསམ་པ། རས། གནས་
 པ་ལགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྟུན་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་
 མཐོང་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བའི་སྤྲུལ་
 རྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཐོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ་བར་སྤྲུང་
 བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་
 པ་བྱུང་དང་ལྷན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ཅེ་མོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཅ་
 བ་ལ། ཉི་སྤར་དུ་ཅ་མོ་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་བཞག་
 པ་དང་བཞག་པ་གཉིས་བྱས་པའི་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དམིགས་པ་ནི།
 གཞུགས་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་དེ་དག་
 འི། དོན་དམ་པར་ཆོས་དེ་ཡི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་
 པའི་གཞུགས་སོགས་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ནི་གཞུགས་སོགས་དེ་དག་པན་ཚུན་
 གཅིག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་བདེན་རྟོང་དང་དབྱེར་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་པར་
 རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །མདོ་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 སྟོད་ཆེ་གཞུགས་ལ་གནས་པར་མི་བཞུའོ། ། རས། གཞུངས་ཀྱི་སྟོ་རྣམས་ལ་

གནས་པར་མི་བཅུ་འོ། །ཞེས་པས། དེ་དག་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་རྣམས་
གྱིས་དམིགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་བདེན་པའི་སྟོང་བས་རྟག་
མཐའ་དང་། སྟོང་ཉིད་དེ་དག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པས་ཆད་མཐའ་བཀག་ནས་
རྣམ་པ་བསྟན་པ་འདི་དག་བདེན་བཞི་ལ་མ་སྦྱར་བས་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་
བཞག་པའོ། །གཉིས་པ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
དམིགས་པ་ནི། །༡༩། གཞུགས་སོགས་དེ་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་དོན་
དམ་པར་མི་གནས་པའི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞུགས་སོགས་བདེན་པ་དང་
བོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དམིགས་པའོ། །༢༠། གཞུགས་སོགས་དེ་
རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་དོན་དམ་པར་སྟོང་བས་ན། །༢༡། རྣམ་པ་ནི། མི་རྟག་
སོགས་དེའི་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་གཅིག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་གཅིག་པ་སྟེ་
དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་དང་བོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་རྣམ་པའོ། །ལམ་བདེན་གྱི་དམིགས་པ་ནི། མཚན་མར་གཞུང་བྱས་སྟོང་
བའི་ཆོས་རྣམས་དམིགས་པར་བྱགས་ལ་བསྟན་ཅིང་། ཆོས་རྣམས་མཚན་མར་
མི་འདྲིན་པར་དེས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་རྣམ་པར་
དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་། རྟོག་ལོའི་ཁྱིམ་ཆུང་ལས། སྤར་བཤད་པའི་ཆེ་མོ་ཆུང་
དུས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་བྱད་པར་ལ་གནས་པའི་རྣམ་པ་
དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཆེ་མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཀ་བསྟུ་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་མི་འདྲིན་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཞེས་པ་ནས། ཆེ་མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་སྟུང་པ་ནི། དེ་དག་མཚན་མར་མི་
མཐོང་བྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཞེས་ཆེ་མོ་ཆུང་དུའི་ལམ་བདེན་གྱི་དམིགས་པ་
སྤར་གྱི་བདེན་པ་དང་བོ་གསུམ་གྱི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་གིས་བསྟུས་
ལ། ཆོས་རྣམས་མི་འདྲིན། ཞེས་པས་ཆེ་མོ་ཆུང་དུའི་ལམ་བདེན་དང་། ཆེ་མོ་
འབྲིང་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་བསྟན་ལ། དེ་དག་མཚན་མར། ཞེས་པས་འབྲིང་གི་

དམིགས་པ་བསྟན་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་འཆད་པ། འབྲིང་གི་རྣམ་
 པའི་མདོའི་ཆོག་ཟིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའི་སྤང་དུ་
 གཟུགས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། ཞེས་པ་པལ་ཆེར་འགྲིག་སྟུང་པ་བྱེད་
 ། ཉི་སྤང་ལས། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། སྦྱར་བའི་འོག་དུ་དེ་རེ་ཞིག་ཅེ་མོར་
 གྱུར་བ་ཚུང་དུ་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་བོ་ནི་ཞེས་པས་གོ་རིམ་དང་མི་མཐུན་པས།
 འཕགས་པའི་དགོངས་པར་ཚུང་བཤད་མ་སོང་ཞེས་གསེར་ཕྱིང་ལས་བཀག་
 པས། དེ་ཉི་སྤང་གི་དགོངས་པ་མིན་ཀྱང་། སྦྱར་དེ་ལྟར་སྦྱར་ནའང་མདོ་དང་
 འགྲིག་པས་གསེར་ཕྱིང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྟུང་མོ། །ཉི་དང་རེད་མདའ་
 བས་རྩ་བའི་རྒྱུ་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བདེན་པ་རྣམ་པར་མ་བཞག་པའི་
 དང་། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཚུང་དུའི་དམིགས་
 རྣམ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་གྱིས་འབྲིང་དང་། དེ་ནས་གཉིས་གྱིས་ཆེན་པོའི་
 དམིགས་རྣམ་བསྟན་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ལ། གསེར་ཕྱིང་
 ལས། དག་ལྟན་གྱི་བཤད་པ་མཐོང་ནས་ཉི་སྤང་གི་བཤད་པ་མ་ངེས་བཞིན་དུ་
 སྦྱར་བས་ཆེར་རྩངས་སོ། །ཞེས་བཀག་པས། རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་
 ཉི་རྒྱུ་དང་ཉི་ཟེར་དུ་དག་ཐུབ་གཉིས་སུ་འཕགས་པའི་དགོངས་པར་བཀྲལ་
 བ་ལྟར་རྗེས་གསུངས་བཤད་ལ་གནང་ཡང་། རང་ལུགས་མིན་པ་དཔེར་ན།
 བསྐྱབ་བྱ་གནམ་ཅིང་ལྷེང་མ་དང་། མདོ་དེ་རྒྱུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ། མཆོ་
 རྒྱུ་དང་མཆིམས་མདོ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་འགའ་རང་ལུགས་སུ་མི་རུང་བ་
 བཞིན་བྱས་ཆོག་གམ་དཔྱད་ལ། དེ་ཉི་སྤང་དང་མདོའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྟོག་ཤིག་ལས། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བ་ན་རེ་ནི་ཞེས། དེས་བཤད་ཚུལ་
 བཀོད་ནས། དེ་ཡང་མདོ་དང་སྦྱར་རུང་བར་སྤང་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། དེས་ན་གསེར་ཕྱིང་ལས། ལམ་བདེན་གྱི་དམིགས་པ་དེ་མི་རྟག་སོགས་
 ཞེས་པའི་རྒྱུ་བ་གཉིས་གྱིས་བསྟན་པར་བྱས་ན། མདོ་ལ་དེའི་ངོ་བོས་སྟོང་

དང་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་དོན་མི་སྤང་བས་མདོ་དང་མི་འགྲིག་གོ། ཞེས་པ་ཡང་
མདོའི་ཆོག་ཟིན་ལ་མེད་པས་དོན་ཡིན་གྱི་དོན་ཐོབ་ལ་སྟོན་མེད་དེ། འོག་གི་
འགྲེལ་ཚུང་གི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་སྤང་མ་གསུམ་གའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། མདོ་
ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོན་ཆེ་གཟུགས་མི་རྟག་གོ་ཞེས་
བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བགྱི་སྟེ། གས། རྣམ་པར་ཞི་བའོ་ཞེས་བགྱི་བར་གནས་
པར་མི་བགྱི་འོ། ཞེས་པས་སྟུག་བདེན་གྱི་བྱང་ཆོས་བཞི་ལ་སྐྱར་བའི་དམིགས་
རྣམ་དང་། གཟུགས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བགྱི་བར། གས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབེན་ནོ་
ཞེས་བགྱི་བར་གནས་པར་མི་བགྱི་འོ། ཞེས་པས་ཀུན་འབྱུང་གི་དམིགས་རྣམ་
བསྟན་པར། རྟོག་ཤིག་ལས། སྤང་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་
དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་དབེན་པར་གནས་པར་མི་བགྱི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱ་
གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྟོན་གས། རྒྱ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་
དང་། རྟེན་རྣམས་ལ་གནས་པ་བཀག་པས་ཀུན་འབྱུང་གི་དམིགས་པའི་བྱང་
པར་དང་། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོན་ཆེ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པར་མི་བགྱི་སྟེ། གས། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་གནས་
པར་མི་བགྱི་འོ། ཞེས་པས་འགོག་བདེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་དང་། དེ་ཡང་གནས་
པར་མི་བགྱི་བས་དམིགས་པ་དང་། ཁོ་རང་ཁོ་རང་གིས་དོན་དམ་པར་སྟོང་
ཞེས་པས། དེས་རྒྱ་མཚན་དང་། ཁོ་རང་གི་སྟོང་བ་ཉིད་ཁོ་རང་མིན་པ་སོགས་
ཀྱིས་རྣམ་པ་བསྟན་ཏོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོན་ཆེ་
ཐབས་མི་མཁས་པས། གས། རྣམ་མཐུན་དུ་འབྱུང་བར་མི་འཇུག་རོ། ཞེས་པས་
ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཉེས་པ་གསུངས་པས་ཤུགས་ལ། བདག་དང་
བདག་གིར་ཞེན་པའི་སྟོང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལམ་བདེན་གྱི་དམིགས་པར་
བསྟན་ལ། དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས། གཟུགས་ནི་ཡོངས་སུ་
གཟུང་བ་མ་མཆིས། གས། དངོས་པོ་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་

སྤང་དུ་ཡོངས་སུ་གཞུང་བ་མ་མཆིས་པའོ། །ཞེས་པས་ནམ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཆེ་མོ་
 འབྲིང་གི་དམིགས་ནམ་ནི། གཞུགས་ནས་ཡང་དག་མཐའི་བར་གྱི་ཆོས་**དེ་**
དག་བདེན་གྱུ་གྱི་**མཆན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར་**ཞེས་པས་མཆན་མར་གཞུང་
 བྱས་སྟོང་བའི་ཆོས་དེ་དག་དམིགས་པར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ནས། དེ་ལྟར་མི་
 འདྲིན་པའི་ནམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་གསེར་བྲིང་གསུངས་ལ། མདོ་ནི། དེ་
 ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཆན་མས་བརྗོད་པ་མ་ལགས་ཏེ། ནས། ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་མི་དམིགས་ཏེ། ཞེས་པས་དམིགས་པ་དང་། དེ་
 ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེས་ཡེ་ཤེས་དེ་རྟོགས་པ་དང་། ནས། ཡང་དག་
 མཐའི་བར་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་པ་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པས་
 ནམ་པ་བསྟན་ལ། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བྲིང་བ་ཅན་དཔེར་བྱས་པ་ནི། དེ་ཕྱི་རོལ་བསམ་
 གཏན་ལས་ལངས་པ་ན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུམ་
 གོན་མདོན་དུ་གྱུར་བའི་དབང་པོར་བསྟན་ནོ། །ཆེ་མོ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི།
 གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་**ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོག་པ།** ལྟེ་བཏགས་པས་
 བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞི་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་
 ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོང་ཆེ་ནམ་པ་འདི་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ནི་གང་གང་གི་ཅི་ཞིག་ཅིའི་
 ཕྱིར། ཞེས་བཏགས་པས་བསྟན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་དང་སོགས་གང་། བདག་
 གམ་ཆོས་གང་གི་ཡིན། སྤང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བཏགས་པར་
 གསུངས་སོ། །ནམ་པ་ནི། ཆོས་**ཐམས་ཅད་**བདེན་པར་**དམིགས་སུ་མེད་པར་**
 རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡིན་པར་**རོ།** །མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱ། ནས། བྱང་
 ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་བྲལ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་
 བ་ལ། བཤད་པ་དང་། བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། **ཅས་བྱ་བ་ལ། ཆེ་མོ་རྒྱུང་དུའི་**
དམིགས་པ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་
རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་བདེན་མེད་ཀྱི་**ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་**ན། དོན་དམ་

པར་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་གནས་པར་བྱར་མེད་པའི་བྱང་
པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན། ཉན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་
པར་མི་བགྱིའོ། །ཞེས་པའོ། །ཆུང་དུའི་རྣམ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་བ་ཉིད་
དག་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་པ་
བདེན་པར་མི་གནས་པའི་རྟགས་དང་དེའི་བྱབ་སྒྲུབ་ནི། བྱབ་སྟེ། དེ་དག་
བདེན་པས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པས་རྟག་པ་སོགས་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེས་ན་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་རྟག་པ་
དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པས་བདེ་སྒྲུག་བདག་ཡོད་མེད་སོགས་ཉིད་དུ་
བདེན་པར་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་ཅེ་མོ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་
པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་གནས། ཉན།
ཐུན་མོང་མ་ལགས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །རྩ་བའི་རྟང་བ་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་
པ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་རྣམ་པར་སྒྱུར་རོ། །ཅེ་མོ་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། མི་
རྟག་སོགས་དང་དེས་སྟོང་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོན་བྲལ་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་པ་རྟགས་སྒྲུབ་པོ། །མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དེའི་
སྟོང་བ་ཉིད་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རྒྱ་མཚན་དེས་ན། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་བདེན་
པས་སྟོང་བའི་སྟོང་བ་ཉིད་དག་པན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་དད་པ་
མེད་པའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། །མདོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དེ་ཡང་། ཉན། བདེ་བར་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི། དམིགས་པ་དེ་དག་བདེན་

པར་གཟུང་བྱའི་རོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་
 པར་རང་གིར་མི་བྱེད་པ་སྟེ་དོན་དམ་པར་བདག་གིར་གཟུང་བྱས་སྟོང་བར་
 རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཅེ་བའི་རྒྱང་
 བ་གཉིས་དམིགས་པ་དང་གཅིག་རྣམ་པར་སྒྱུར་རོ། །མདོ་ནི། ཤེས་པ་དེ་ནང་
 གི་གཟུགས་ཀྱི། ནལ། རྣམ་སེམས་སུ་མི་བགྱེད། ཞེས་པའོ། ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་
 དམིགས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་གཟུགས་ལ་
 སོགས་པ་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་
 མར་མི་མཐོང་བ་སྟེ་དོན་དམ་པར་མཚན་མ་དེ་དག་དང་བྲལ་བའི་བྱུང་བྱ་
 བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་
 ཡང་བྱང་ཆེན། ནལ། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། རྣམ་པ་
 ནི། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་ན་དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་
 ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེན་པོའི་ཡེ་
 ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཅེ་བའི་རྒྱང་བ་གཅིག་དམིགས་པ་དང་
 གཉིས་རྣམ་པར་སྒྱུར་བར་གསེར་མེད་ལས་སོ། །བྲགས་ཆ་དང་ཤེར་སྟོན་དེ་
 ལྟར་སྒྱུར། བྱ་ཤིག་ཏུ་ཡང་ཅེ་བའི་ལྟར་སྒྱུར་ལ། རྟོག་ཤིག་ལས། སེལ་བཟང་
 པོས་འདིར་ངི་རྒྱུད་བཤད་པ་ནི་མདོ་དང་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པས་འཁྲལ་བ་
 ཡིན་པར་བདག་གིས་རྟོགས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། མདོར་ཆུང་འབྲིང་གི་
 མཚམས་གཟུངས་པ་མེད་པས་གཅིག་ཁོ་ནར་མ་ངེས་སོ། །མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན། ནལ། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་དང་མ་བྲལ་བར་རིག་
 པར་བགྱེད། ཞེས་པའོ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་དོང་མན་ཆད་ཏུ་ལོག་ལྟས་
 དགེ་ཆ་གཙོད་པས་དགེ་བའི་ཆ་བ་གཡོ་ལ། འདི་ནས་དེ་མི་སྲིད་པས་དེ་ལས་
 རབ་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཅེ་མོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་མོར་སྒྱུར་བ་དམིགས་

པ་དང་ནམ་པ་བྱང་དང་ལྷན་པ་ནམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་
གཉིས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་རྩ་བ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞུགས་སོགས་བཟོད་པ་ཆུང་དུའི་དམིགས་པ་དང་།
དམིགས་པ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་
རྩ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ནམ་པའོ། །མདོ་ནི། ཉི་
ལྷན་ལྷན་ན་སྒྲས་པ་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་ཅིའི་ཕྱིར་ན་བྱང་ཆེན། ཉན། ཡང་དག་
མཐའི་བར་གྱི་རང་བཞིན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། །ཞེས་པས་དམིགས་པ་དང་།
ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱ་ནམ་གངས་དེས་ན། ཉན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་ནམ་པ་བསྟན་ལ། རྟོག་ཁྱིམ་ལས། ནམ་པ་ནི།
གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་པའི་ལན་དུ།
གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་སྟེ། དེ་བསྟུང་པ་ནི། དེ་མེད་པ་ཉིད་རྩ་བ་ཉིད། ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡང་
དག་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཉིད་རང་བཞིན་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་
བྱའོ། །འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་བཤད་པ་སྟེ་མདོ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་ཁོ་བོས་རྟོགས་སོ། །འཕགས་པ་ནམ་གྲོལ་
སྟེ། ཉན། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དང་མཐུན་པར་མི་སྣང་བས་དཔྱད་
དགོས་སོ། །ཞེས་པ་ནི། ཉི་ལྷན་གི་དམིགས་པར་སྒྱུར་བའི་མདོའི་སྟངས་ཀྱི་སྒྲས་
པ་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ། ཉན། ཡང་དག་མཐའི་
བར་གྱི་རང་བཞིན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། །ཞེས་པས་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་
པ་ཀུན་རྫོབ་དུ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་རྩ་བ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པས་
ནམ་པར་སྒྱུར་ནས། རྒྱན་སྣང་དུ། བརྒྱན་སྟོང་བར་ཤུ་བྱ་གཞུགས་ཉིད་གཞུགས་
ཀྱི་རྩ་བ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། །ཉན། རྩ་བ་ཉིད་ནི་རྩ་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་

ཡང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་པ་དམིགས་པར་སྒྱུར་བས། ཉི་མུང་གི་རྣམ་པར་སྒྱུར་བའི་མདོ་རྣམས་དམིགས་པར་སྒྱུར་བའི་ཐད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་གྱི་བདེན་མེད་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྟོམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ཆིག་རིས་དང་བསྟན་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། མདོ་ལས་ནི་ཆོས་རྣམས་བདེན་དངོས་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་བདེན་དངོས་དང་བྲལ་བར་བསྒྱབས་ནས། དེའི་འོག་དུ་དེ་དག་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བར་གསུངས་པས། དམིགས་རྣམ་རིམ་བཞིན་མདོ་དང་སྒྱུར་ན་ཉི་མུང་གི་དེ་འགྲིག་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་དམིགས་པའི་སྒྱབ་བྱེད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་པ་མདོར་མི་གསལ་བས། དམིགས་རྣམ་གྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དངོས་སུ་གསུངས་ནས་རྣམ་པ་བྱུགས་ལ་གསུངས་པ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་ཞེས་སྒྲས་ན་ལེགས་བཤད་དུ་འགྱུར་བར་གསེར་མེད་ལས་གསུངས་པས། དམིགས་རྣམ་གྱི་མདོ་སོ་སོར་མ་བྱས་པར་ཐམས་ཅད་གཉིས་ཀར་སྒྱུར་ན། ལེ་བརྒྱད་མར་སོ་སོའི་མཚན་མ་བྱེ་བ་དང་འགྲིག་ལ། སོ་སོར་སྒྱུར་ན་འཕགས་སེང་གཉིས་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། གསེར་མེད་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་རྩ་བའི་སྐབས་སུ་ཉི་མུང་ལྟར་བཀོད་ལ། སུ་དང་གཡགས་པས་ལོ་ཆེན་ལྟར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུགས་སོགས་**དེ་དག་སྒྲིབ་པ་**འཁོར་བ་བདེན་མེད། **དེས་འབྱུང་**མུང་འདས་བདེན་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་གཞུགས་སོགས་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་ན། ཆེ་ལྡན་ཤུ་བུ་དེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྒྲེས་པ། ནས། འབྱུང་བ་ཡང་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །དམིགས་པ་དེ་དག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་**དག་པ་**ལྷའི་རྒྱར་རྟོགས་པའི་བཟོད་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་**དང་།** མདོ་

ནི། ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་དེ་ལྷར་སྟོན་པ། བས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་
དུ་ཉེ་བར་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གཟུགས་སོགས་དེ་དག་མཚན་མར་
གཟུང་བྱར་མེད་པའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་
དང་། མདོ་ནི། ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
གསལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོན་ཆེ་ཐབས་མི་མཁས།
བས། ཐབས་མི་མཁས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་ལྷོག་ཕྱོགས་ནས་བསྟན་
ནོ། །དམིགས་པ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་རྟོན་པས་ན་མོས་
པ་ཡིད་བྱེད་གྱིས་བདེན་པར་མོས་པ་མིན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་
གྱིས་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་
ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། སྤྲུལ་པ་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ངེ་ལྷར་སྟོན་
ན་ཐབས་མཁས་པར་ཤེས་པར་བྱ། བས། བྱང་ཆེན་དེ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ལ་ཉེ་བར་
གྱུར་བར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། བཤད་པ་
དང་། བསྟར་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅེས་བྱ་བ་ལ་བཟོད་པ་རྒྱུད་དུ་འདི་དམིགས་པ་ནི་
འདིས་མཚན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། འདི་མཚན་པར་
བྱ་བའམ་མཚན་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་བདེན་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་
དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །མདོ་
ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱས་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་ལ། བས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི། །ཁྱེད་པོ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
དམིགས་པ་ཅན་ཀྱི་ངོར་བདེན་པར་སྤང་བའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་། །གྲག་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་། །གྲག་པོ་ཉིད་
དོ་ཞེས་རྟོགས་པའི་བཟོད་རྒྱུད་གི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་
སྐད་ཅེས་སྤྲུལ་པ་དང་། བས། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་

རོ། །ཞེས་པས། དམིགས་པ་འདི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲོབ་པས་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པར་གསུངས་པས་རྣམ་པར་སྐྱར་བར་རྒྱན་སྒྲུབ་ཏུ་གསུངས་པས། འདིའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། སྐྱུ་པ་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གང་བསྐྱབ་པ་འདི་ལ། བས། རྣམ་མཁུན་ཉིད་ཏུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་སྐྱར་ན་ལེགས་སྐྱུ་མོ། །བཟོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། འོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་གྱིས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་འོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འཁོར་བ་ཡང་མེད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་པའི་བྱད་པར་ཏུ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བས། དེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་མ་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་ཏུ་རྟོགས་པ་གོམས་པ་ཁོ་ནས་ལྟས་ལ་སོགས་པ་ངག་དང་ཡིད་དང་མཚན་བཟང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱ། བས། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདིར་ངག་མ་གཏོགས་པ་བཞི་གསུངས་ཤིང་། ཉི་ཁྱིམ་ཞིང་དག་པའི་རྒྱར་མ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ཕན་ཡོན་ཏུ་གསུངས་སོ། །བཟོད་པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི་འོན་དམ་པར་རང་དང་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་། །ཁ་ཤེས་ཐམས་ཅད་། །ཀ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་ཏུ་བྱས་པའི་། །ག། ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། གཞན་ཡང་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས། བས། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་། །ག། ལྟར་སྟེ། འོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དེས་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སོ། །འདི་རྣམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་ལ། གསེར་ཕྱེང་སོགས་ལས་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་ཉེ་དེ་ཁོ་ནར་ཞེས་དགག་བྱ་ལ་སྐྱར་རོ། །།ཁ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་སྐྱེའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་སོ། །།ཀ།

དམིགས་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་མོས་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་མི་མོས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མཚན་མར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་བཟོད་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་མདོ་ནི། དེ་སྟོང་
ཀྱང་སྟོང་དོ། །ནས། མི་རྟོགས་ཀྱང་མ་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལྟར་ན་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ལ་བརྟགས་མིན་ཐོབ་སྟེ་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་མེད་
པས་ཆོས་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྱག་པའི་བཟོད་པ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
སྐྱེར་ལམ་བཟོད་པར་གྱུར་བ་དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་བྱུང་དང་ལྟན་པ་ནམ་པ་
གསུམ་མོ། །ཀྱན་སྦང་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིན་གཉེན་གྱིས་མངོད་ལས། བཟོད་
ཐོབ་ངན་སོང་མི་འགྲོའོ། །ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དེ་ཐོབ་ཀྱང་
སློན་ལམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་ལས་དེར་མི་འགྲོ་གསུངས་པ་
ལས་ཉོན་གྱིས་མི་འགྲོ་བར་དགོངས་ལ། མདོ་ལས། སྤྱི་རིའི་བྱས་མངོས་དགའ་
བྱིར་ནས་དཔུལ་བར་སོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་མངོད་དུ་ཉན་ཐོས་
སྟེ་བའི་ལུགས་བཀོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། དབྱིག་གཉེན་འགོག་པ་མིན་པར་
ནམ་བཤད་ལས་གསུངས་སོ། །བཞི་བ་ཆོས་མཆོག་ལ་གཉིས། དང་པོ་རྩ་བ་ལ།
ཆོས་མཆོག་གི་དམིགས་ནམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་རིའི་བསྐྱེད་བ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་བྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་དང་དཔའ་བར་འགྲོ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ཉིང་
འཛིན་བརྒྱ་ཕྱག་ལྟག་ནི་དམིགས་པ་དང་། མདོ་ནི། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ནས། འཆང་རྒྱ་བར་
འཇུར་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཆད་མེད་གངས་མེད་པ་གཞན་དག་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཞེས་
པའོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱོམ་པ་
ཡིད་བྱེད་ལས་གཞན་དོན་ལྷན་གྱུ་བྱེད་པར་རྟོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུད་ཡུལ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཆུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་རྣམ་པ་
 ཡིན་ལ། མདོ་ནི། དེ་ལ་དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་
 བ། ཉན། གོས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ཞེས་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགུའི་དོན་བཤད་པ་ཉི་ལྔ་དང་ལེན་བརྒྱད་
 མར་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟའི་ལེ་མང་ལ་ཆད་དོ། །ལྷང་སྟོན་པའི་རྒྱ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་
 གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཆེ་
 ལུན་རབ་འབྱོར་གྱིས། ཉན། བྱང་ཆེན་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལྷང་བསྟན་ཏེ། ཞེས་
 པའོ། །དམིགས་པ་དེ་བདེན་མེད་དུ་བསྟོམ་པའི་ཆེ་དོན་དམ་པར་འཁོར་
 གསུམ་དུ་སྟོམ་པ་རགས་པ་ཟད་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། མདོ་
 ནི། བྱང་ཆེན་དེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། ཉན།
 དེ་དག་ཐམས་ཅད་མེད་ཅིང་མི་རྒྱུའོ། ཞེས་པའོ། །ཡུམ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོམ་པ་
 བོ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་པན་ཚུན་དོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱུང་པར་
 ཏུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་དང་། མདོ་ནི། སྒྲས་པ་ཆེ་ལུན་རབ་
 འབྱོར་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག ཉན། ཆེ་ལུན་ཤུ་བྱ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
 པའོ། །དམིགས་ཡུལ་ཉིང་འཛིན་སོགས་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་
 རྟོགས་པའི་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། མདོ་ནི། སྒྲས་པ་ཆེ་ལུན་རབ་
 འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱེད་དམ། ཉན། འདུ་
 ཤེས་སུ་འཇུག་བ་མེད་དོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྒར་བཤད་
 པ་དེ་ལྷར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་ནི། །དང་པོར་སྒྱེ་བ་ཆུང་དང་བར་དུ་སྒྱེ་
 བ་འབྲིང་དང་ཐ་མར་སྒྱེ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན། །བྱ་ཁྲིལ་ལས། མདོ་ནི། དེ་ནི་ངེས་
 པར་འབྱུང་བར་འཇུག། ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བར་འཇུག་ཉི་བར་འཇུག་མདོན་
 པར་ཤེས་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆུང་དུ་ཐོབ་པར་འཇུག་ཞེས་པ་རིམ་བཞིན་དུ་ཆ་
 མཐུན་བཞིའི་དོན་བསྟུ་བ་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་མདོ་དེ་གང་ན་

ཡོད་དཔུང། ཉི་ཟེར་ལས། འདིར་སྒྲོར་ལམ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་
པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་འབྲེད་པ་ནི། རྩི་བཅུན་གྱིས་མཐུག་སྟུང་གི་ཆོག་འདིས་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནང་ཆན་སོ་སོར་མདོས་སྐབས་འབྲེད་པ་
ནི་འཕགས་པས་མཛད་ལ། བསྟན་བཅོས་མ་སྒྱུར་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
མཛད་པའོ། །ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བ་
བསྟུ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་སྟོས་པ་ཡིན་ལ། ཡང་དག་པར་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་རྣམ་པ་གཟུང་འཛིན་རང་
བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་གཙུག་པར་འདྲ་ལ་ཞེས་པ་ལེགས་
སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། བཤད་པ་དང་། བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་**ཞེས་**
བྱ་བ་ལ་ཆོས་མཆོག་རྒྱུ་དུའི་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྟེ་
བ་མེད་པ་དང་དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་དང་ཉི་
ཤུ་བསྟོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་དེ་དང་བདེན་
སྟོང་དབྱེར་མེད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡིན་ནོ། །པོད་སྟེ་མས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རྒྱུན་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་སོགས་གྱིས་བདེན་བཞི་བསྟུས་པས་དེ་དམིགས་
པར་འདོད་པ་གསེར་སྤྲང་ལས་སོ། །མདོ་ནི། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན། ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
པའོ། །**རྣམ་པ་ནི།** རྒྱ་སྟོན་རང་གི་སྟོན་ལམ་བཟུང་བ་དང་བསོད་ནམས་དང་
ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་དང་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་**ཆོས་**
གྱི་དབྱིངས་གྱི་སྟོབས་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་དག་བསྟོམ་པ། འབྲས་བུ་འཕྲིན་
ལས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱལ་བ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཐུག་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་རྒྱུང་
དུའི་ཡེ་ཤེས་**ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།** །ཁ་ཅིག་འདིའི་འབྲས་བུ་ཆོས་མཆོག་ལ་མི་
འགྲིག་ཟེར་ཀྱང་། ཆོས་མཆོག་གིས་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་བར་རྟོགས་གྱི་དེ་དག་

མཆོག་གི་འབྲས་བུར་བཤད་པ་མིན་ནོ། །མདོ་ནི། ཉིང་ངེ་འཛིན་འདིས་གནས་
 པའི་བྱང་ཆེན་ལྷ་རྩུ་བྱ་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་རྩུ་མཛོན་པར་འཆང་རྒྱུ་ལ། །ཞེས་
 པའོ། །**འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི།** ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཡང་དག་པར་
 ཞུགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྷན་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་
 པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མ་འོངས་བ་ན་འཆང་རྒྱུ་གསུངས་ཀྱི་ས་བརྒྱད་
 པ་ལྟར་དུས་འདི་ཙམ་ན་ཞེས་མི་གསུངས་པས་སྒྲོག་རྩུ་ལྷང་སྟོན་པར་མཛད་
 པ་འདི་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་ལྷང་སྟོན་པའི་རྒྱ་
 བདེན་པར་མེད་པའི་བདེན་བཞི་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཐུས་གནས་བརྟན་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར། ནས། བྱང་ཆུབ་རྩུ་ལྷང་བསྟན་པ་
 ལེགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །**རྣམ་པ་ནི།** བྱང་སེམས་མཉམ་བཞག་གི་ཆེ་བདེན་
 འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མཛོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆན་
 དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རང་གི་
 རོ་བོ་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཆེ་བདག་ནི་སྤར་མཉམ་པར་
 བཞག་པའོ་སྟམ་པ་ལ་སོགས་པས་མ་འོངས་པ་ན་འཛོག་པར་འགྱུར་རོ། །ད་
 ལྟར་བཞག་བཞིན་པའོ། །སྟམ་རྩུ་འཁོར་གསུམ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་
 མི་འབྱུང་སྟེ་འཁོར་གསུམ་རྩུ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་འབྲིང་གི་ཡེ་
 ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་
 རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། ནས། ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའོ། །**ཆེན་པོའི་**
དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རོ་བོ་བསྒྲོམ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་སྒྲོམ་པ་
 པོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བསྒྲོམ་བྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་རྩུ་ཕྱིན་པ་དང་
 རོན་གསུམ་པན་རྒྱན་རོ་བོ་གཅིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
 བདེན་བཞི་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། ནས། སྤྱ་བྱ་དེ་ནི་
 མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །**རྣམ་པ་ནི་**དམིགས་ལུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་

པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དོན་དམ་པར་ཡུལ་ཅན་ཉིང་ངེ་འཛིན་དུ་
ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་དམ་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་ཀྱི་བྱ། བས། དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སློབ་པོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འཛིན་ཉིན་པའི་
ཆོས་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་ཟག་མེད་ཀྱི་
དངོས་པོ་རང་གི་རྒྱལ་གྱིས་འབྲེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་
དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་བྱུང་དང་ལྷན་པ་ནམ་པ་གསུམ་མོ། །

བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཚིད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཚིད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། ཚིད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། རྗོད་ཚུང་དུའི་དམིགས་པ་སྟོན་ཆེ་
དམིགས་པ་མི་རྟོག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་ཉིན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་
ལྟག་མ་ནམས་ཀྱིས་དམིགས་ནམ་སྟོན་པ་ན་ཁྱད་པར་ཅན་ཀྱི་ཆོས་བརྗོད་ཁོ་
ནས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དམིགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཆོས་
ཅན་དང་ནམ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་བརྗོད་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཚིད་པར་སྐྱར་ལ། བྱ་དང་རེད་མདའ་
བས་ཀྱང་སྐྱར་ཀྱང་ཚིད་ཚུལ་རིག་བྱིན་ལྟར་བྱས་སོ། །གསེར་ཕྱེར་ལྟར་ན།
དམིགས་པ་དང་པོ་མ་གཏོགས་པའི་དམིགས་ནམ་བརྗོད་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་

འཇུག་ཏེ། དམིགས་པ་ཆོས་ཅན་དང་རྣམ་པ་ཆོས་བཤོད་ཀྱིས་བཤོད་དགོས་པ་
 ལ། གཉིས་ཀ་ཆོས་བཤོད་ཀྱིས་བཤོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚིག་པ་ཁོངས་ནས་
 བཏོན་པ་གསེར་སྤྲིང་བ་དང་ཉ་སོགས་ལྟར་ཡིན་ནོ། །འོག་མ་རྣམས་སུ་
 དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ཆོག་གིས་མ་བྱིན་པ་ལ་ཚིག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་
 ལན་ལ་གཉིས། སྒྲ་གཉིས་བཤོད་བྱ་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། འོན་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་
 ཆོས་ཅན་གོ་བའི་ཡན་ནོ། །དང་པོ་ནི། **།ཅ།** འོད་ཚུང་བུའི་དམིགས་པ་སྟོན་
 བྱེད། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་ཉེན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་སྒྲས་བྱིན་པར་བཤོད་པ་མ་གཏོགས་པར། **།ཀ།**
 དམིགས་པ། གང་དང་གང་ཡིན་ཆོས་ཀྱི་**ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་།ག།** རྣམ་པ་
 རྣམས་ཆོས་ཅན་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཅན་ཀྱི་**།ཁ།** ཆོས་ཅན་དང་**།ང།**
ཆོས་བཤོད་པས་བཤོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང་།ཆ། དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་
དང་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་ཅན་ཀྱི་ཆོས་བཤོད་པའི་སྒྲས་
དམིགས་རྣམ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བཤོད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་
 དམིགས་པ་བདེན་བཞི་མ་བཤོད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། གཞི་གཅིག་
 ལ་སྟོས་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བཤོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་ལྟར་སྒྲ་བ་བོ་
 དང་ཉན་པ་པོའི་འདོད་པའི་དོན་བ་ལང་ལྟ་བུ་ཁྱད་ཆོས་གཞན་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་
 པའི་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་སློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་སྤངས་ནས་ཁྱད་ཆོས་ཙམ་དུ་སྟོན་
 པས་**ཁྱད་པར་གཞན་སྤྲོད་བ་དང་།** དེ་འབྲས་བའི་དོན་བ་ལང་ལྟ་བུ་དེ་ཁྱད་
 ཆོས་གཞན་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཁྱད་གཞི་ལྟ་བུར་སློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་མི་སྤྲོད་
 བར་ཁྱད་གཞི་ལྟར་སྟོན་པས་**མི་སྤྲོད་བ་མ་གཏོགས་པར་སྒྲ་གཉིས་པོ་འདི་**
དག་ལ་དོན་བ་ལང་ཙམ་ཀྱི་ངོ་བོ་གོ་བ་ལ་ཁྱད་པར་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ་
ཞེས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྒྲ་དེ་གཉིས་
 བཤོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ལས་བ་ལང་གི་ལྟོག་པ་བཤོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་

པ་ལྟར། རྟོན་རྒྱུང་བྱའི་དམིགས་པ་སྟོན་པའི་རྩ་བ་དང་དམིགས་ནམ་ལྟག་མ་
སྟོན་པའི་རྩ་བ་ནམས་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་བཟོད་མ་བཟོད་ཀྱི་ཚུལ་ཐ་དད་
པ་ཡིན་གྱི། རྟོན་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་**ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་བསྐྱེབ་**
པའི་ངོར་ཆོས་ཅན་བདེན་པ་སྐྱས་ཟིན་པར་བཟོད་པ་ལས་**ཐ་དད་པར་ཆོས་**
བཟོད་ཀྱིས་བདེན་པ་སྐྱས་མ་ཟིན་པར་བཟོད་ཀྱང་། །**༼ཁ༽**ཆོས་ཅན་དམིགས་
པ་བདེན་བཞི་ལ་བདེན་པར་**མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་**
ལྟན་པ་དག་ཏུ་རྟོགས་པའི་རྟོན་རྒྱུང་བྱའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དེའི་ནམ་པ་དང་། **དེ་ཁོ་**
ནར་ཉེ་རྟོན་དམ་པར་**སྐྱབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་**བས་བྱད་པར་བྱ་བྱས་
པའི་བདེན་བཞི་རྟོན་འབྲིང་གི་དམིགས་པར་**འགྱུར་བའི་ཕྱིར་༼ག༽**རྟོན་
རྒྱུང་བྱའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་དམིགས་ནམ་ལྟག་མ་ནམས་ཀྱང་སྟག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པའི་
བདེན་པ་བཞིར་གཏོགས་པ་སྟེ་འབྲེལ་བ་**ཁོ་ན་དམིགས་པ་དང་ནམ་པར་བྱ་**
བ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཏེ། །**༼ག༽**རྟོན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་
ནམ་**འོག་མ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་བྱ་ཤེས་པར་བྱའོ།** །ཀྱུ་ལན་ཏ་སྟེ་གསེར་
སྒྲིང་བ་ནི། སྦྱར་ལམ་གྱི་དམིགས་ནམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་མ་
བསྟན་པར་དེའི་བྱད་ཆོས་དམིགས་ནམ་ཙམ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
བྱད་གཞི་མེད་པའི་བྱད་ཆོས་ཙམ་བསྟོམ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཚེད་པའི་
ལན་ཏུ་རྟོན་རྒྱུང་བྱའི་དམིགས་པའི་སྐྱབས་སུ་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞི་དང་ཆོས་
དམིགས་པ་མི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་བཟོད་པ་མ་གཏོགས་ལྟག་མ་ནམས་ཀྱི་
སྐྱབས་སུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་བཟོད་དགོས་ན་ཡང་ཆོས་བཟོད་ཀྱིས་
ཐམས་ཅད་བཟོད་པ་ནི། ཆོས་ཅན་མ་བཟོད་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ།
ལྟག་མའི་གཞུང་གིས་དམིགས་ནམ་གྱི་ཆོས་ཅན་བདེན་པ་ཆོས་བཟོད་པས་

དངས་ནས་གསུངས་སོ། ཆོས་བཅོད་པས་དེ་རྟོགས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བྱད་
 པར་གཞན་རིགས་མི་མཐུན་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་མ་གཏོགས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་
 བཅོད་པར་བྱད་པར་མེད་པར་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཤིང་ཞེས་པ་དང་
 ཤིང་ཉིད་ཅེས་བཅོད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤིང་བཅོད་པ་དང་འདྲ་བར་འདིར་
 བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་བསྟན་པ་དེར་དམིགས་ཅན་དེ་
 དག་བདེན་བཞིར་བཏོགས་པར་གྲགས་པས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཆོས་ཅན་
 གཉིས་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་ཤོས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཚུད་པ་དེ་མི་རུང་
 རོ། །ཡང་ན་བསྐྱེད་པའི་རྩོད་སྐྱོར་དང་འགལ་བས་འདིགས་ནས། ཆོས་
 ཅན་བཅོད་པ་ལས་ཐ་དད་པར་བཅོད་ཀྱང་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་སོགས་ཀྱིས་
 ཆོས་ཅན་བདེན་པ་དངས་ནས་འཆད་དེ། མངོན་ཞེན་བཀག་པའི་གཞི་བདག་
 ཏྱག་པ་སོགས་ནི་དེ་ཁོ་ནར་དེ་དོན་ལ་རི་བོང་རྩ་ལྟར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་
 བས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་ཏུ་མི་རིགས་པས་བདེན་
 བཞི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཆོས་ཅན་གོའོ་ཞེས་པ་ཁྱེད་ཕྱི་མ་བྱ་ཉའི་ཁྱེད་
 ཀྱི་གཉིས་ཀྱིས་དེ་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལྟར་འབྲེལ་མོད། ཚུམ་པ་པོ་སེང་
 བཟང་གི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་གོང་མ་སྟེ། ལན་སྔ་མའི་དོན་འབྲེལ་ཆེ།
 དེ་ཉིད་ལས། བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆེག་ཏུ་བཅོད་པར་
 བྱད་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒྲ་དེས་དམིགས་པ། ཆེག་ཏུ་བཅོད་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་
 ཞེས་བྱ་བ་འདིར་དམིགས་པ་ཉི་བར་མཆོན་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འདོན་པ་མི་
 འཐད་དེ། དམིགས་པ་ཆོས་ཅན་དང་ཅན་པ་ཆོས་བཅོད་ཀྱིས་བཅོད་པར་བྱ་
 བ་ཡིན་ན་ཡང་ཞེས་སྒྲར་ལྟར་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ན་དམིགས་
 ཅན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་བདེན་བཞི་ཆོས་ཅན་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་
 འཐད་དེ། དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཉིད་ལས། བྱད་པར་གཞན་ནི་རིགས་མི་མཐུན་པའོ། །དེ་ཅན་སྤྱོད་བ་དང་

མི་སྣོང་བ་ནི་ལྷོག་པ་དང་མི་ལྷོག་པ་མ་གཏོགས་ཞེས་བྱང་པར་གཞན་སྣོང་
མི་སྣོང་གི་གཞུང་དོན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་
ལས། ལྷོག་པ་ལ་ནི་རྟེན་པ་ཅན། ཞེས་པ་ལྟར་འགྲེལ་གྱང་། དེ་ནི་ཐར་ལམ་
གསལ་བྱེད་ལས། དངོས་པོ་ཀུན་ཆོས་ཅན་རིགས་མཐུན་དངོས་པོ་དང་།
གཞན་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་དག་ལས་ལྷོག་པ་ལ་ནི་རྟེན་པ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། རྣམ། བྱས་པ་ལ་སྟོས་པའི་རིགས་མི་མཐུན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁའ་
སོགས་དང་། རིགས་མཐུན་སྐྱེ་མ་ཡིན་པའི་བྱམ་པ་སོགས་སོ། ཞེས་ལོག་ས་ཐ་
དད་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱེའི་བརྗོད་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞུང་ཕྱི་མ་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་གསེར་བྱིང་དུ་དགག་པ་མ་བྱས་པ་སྐྱེ་བས་
ཡིན་ཏེ། གཡགས་པའི་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། དེ་དོན་མ་ཡིན་པར་མངོན་
ཏེ། མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྷན་ཞེས་པ་དང་། རྣམ་པ་
མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་ཁྲིམ་པ་དང་དོན་གཅིག་ལ། དེ་ཁོ་ནར་སྐྱབ་པ་
དང་དགག་པ་དང་བྲལ་ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ།
ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་པས་བདག་སོགས་ལ་སྐྱར་བ་དོན་མིན་པ་དང་། རི་
བོར་རུ་དེ་ཁོ་ནར་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེད་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར། ཆོག་དེ་
གཉིས་བྱོད་ཆུང་དུའི་རྣམ་པ་དང་། འབྲིང་གི་དམིགས་པའི་བྱང་པར་སྟོན་
པའི་ཆོག་ཡིན་གྱི་དེས་མངོན་ཞེན་གྱི་གཟུང་དོན་བདག་ཉག་པ་དོན་ལ་
དགག་སྐྱབ་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། ཆོས་བརྗོད་
པའི་རྣམ་བཞག་ལ་བཞི་ལས། བརྗོད་སྐྱོར་བའི་དུས། རོག་སོགས་འདུས་པའི་
གོང་བྱལ་རྟ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་རྟེ་མིན་པ་སོགས་ལྷོག་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་
ཉན་པ་པོས་གོང་བྱ་དེའི་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་རྟ་མིན་པ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་
འདོད་པའི་ཆེ། བརྗོད་ཡུལ་རྟ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་བྱང་པར་བ་ལང་ལ་
བརྗོད་སྐྱོར་ཚུལ་གོང་བྱ་འདི་ལ་རྟ་མིན་པ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་པའམ། འདི་ནི་རྟ་

མིན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་འདྲའི་གོང་བྱ་ཁོ་ནའི་རྟ་མིན་པ་བཤོད་པས་བྱུང་
 པར་གཞན་སྤངས་བ་ཡིན་ཏེ། འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོའི་འདོད་པའི་དབང་
 གིས་ཉན་པ་པོའི་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བ་ལང་དེ་མ་ཉེ་མིན་པ་སོགས་བྱུང་ཆོས་གཞན་
 གྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བར་རྟ་མིན་པ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་ཆོས་སུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་དང་། ཆོས་ཅན་བཤོད་པའི་སྤྲོ་ལ་ཡང་དུས་བ་ལང་གི་གོང་བྱ་དེ་རྟ་མིན་
 བཅ་མིན་སྟམ་པའི་ཆོ། ཡུལ་བ་ལང་གི་རྟེན་ཅམ་མམ་གོང་བྱ་ལ་རྟ་མིན་པ་
 ཡོད་དོ་ཞེས་པའམ། དེ་རྟ་མིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་བྱུང་པར་གཞན་མི་སྤོང་
 ཡིན་ཏེ། རྟ་མིན་པ་བྱུང་ཆོས་དང་། གོང་བྱ་དེ་ཉན་པ་པོའི་སྒྲི་ཡུལ་དུ་རྟ་མིན་
 པ་སོགས་བྱུང་པར་ཀུན་གྱི་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསེར་
 བྲེང་གི་དོན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་ན། ལྷེ་བདུན་ཡིད་གྱི་སྟན་སེལ་ལས། ཆོས་བཤོད་
 གྱི་སྤྲོ་ལ་དབེར་ན་བ་སྤངས་རྟ་མིན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་ཅན་
 བཤོད་པའི་སྤྲོ་ལ་དབེར་ན་བ་སྤངས་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་སྤྲོ་ལ་
 བྲེལ། ཞེས་དང་། ལྷེ་བདུན་རྒྱན་ལས། བྱུང་གཞི་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་
 བྱའི་སྤོང་དུ་བྱུང་ཆོས་བ་ལང་དང་རྟ་གང་ཡིན་ཤེས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། བ་
 ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྲོ་སྤྲུང་བའི་ཆོ་ཉིད་ཅེས་པའི་ངེས་གཟུང་གིས་རྟ་བཅད་
 བས་བ་ལང་བྱུང་ཆོས་སུ་སྟོན་པས་ཆོས་བཤོད་ཅེས་བྱ་ལ། བྱུང་གཞིའི་ངོ་བོ་
 ཅམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་སྤྲུང་བའི་ཆོ་བ་ལང་བྱུང་
 གཞིར་བསྟན་པས། ཆོས་ཅན་བཤོད་པའི་སྤྲོ་ཞེས་བྲེལ། ཞེས་དང་། རིག་ཆེན་
 ལས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཆོས་ཅན་གཉིས་སུ་མ་ཟད། བ་ལང་དང་བ་ལང་ཉིད་ལྟ་བུ་
 སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྟར་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་སྤྲོ་མའི་ཉིད་སྤྲོས་གོང་བྱ་རྟ་མིན་
 པའི་བྱུང་ཆོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡན་གྱི་ནམ་འགྲེལ་ལས། བྱུང་པར་
 གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་། ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དང་། ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྟན་པ་
 ཞེས། ཞེས་པས་བསྟན་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བཤོད་པའི་སྤྲོས་འཛོགས་ཚུལ་

མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གསེར་སྤང་ལས། ཚུལ་འདི་ནི་བྱད་པར་གཞན་སྟོང་བ་དང་། ཉན། ཞེས་པའི་རང་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སྟེ་གངས་ཅན་པ་གཞན་ནི་འདི་ལ་ད་ལྟའི་བར་དུ་སྟོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་སྤང་ངོ་། དེ་བཞིན་དུ་མཁས་པ་ཆོས་མཆོག་གིས་ཀྱང་། ཆོས་དེ་ཆོས་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་དུ་བརྟེན་མ་བརྟེན་ལ་བྱད་པར་གཞན་སྟོང་མི་སྟོང་གི་དོན་དུ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྷན་པ་ཞེས། ཞེས་སོགས་བྱངས་ནས་ཐམས་ཅད་སྟེ་མའི་སྐབས་བྱེད་དུ་བྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། མི་འདྲ་ན་དེ་བཞིན་དུ་སྟོས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་བྱངས་པའི་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ལུང་རྣམས་གྱི་དོན་ནི། དཔྱད་པ་པའི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་གྱིས་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་གོ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྱག་པ་སྟོར་བ། ལྷས་སྐྱབ་དང་རིལ་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་པ་དགོས་ཏེ། བརྟེན་པའི་གཞུང་ལས། ཐ་དད་པ་ལ་ནི་བྱག་པའོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆོད་པའི་ལན་དུ། དེ་གཉིས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་རྣམས་བྱབ་ཀྱི་ཐ་དད་ཡིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བ་ལང་བྱད་ཆོས་དང་རྟ་མིན་བྱད་གཞིར་འཇུར་དགོས་པ་ལ། བ་ལར་རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཆོས་ཅན་བརྟེན་པའི་སྐྱ་སྐྱར་ཆོ། བ་ལང་བྱད་གཞི་དང་རྟ་མ་ཡིན་པ་བྱད་ཆོས་སུ་འཇུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱ་སྟེ་མའི་བརྟེན་པའི་ཆོས་དང་ཕྱི་མའི་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་དོན་གཅིག་མིན་པར་འཇུར་ལ། སྐྱ་དེ་གཉིས་ཀས་བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་གཅིག་ཅིག་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་བརྟེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་བ་ལང་བྱད་ཆོས་དང་རྟ་མིན་པ་བྱད་གཞིར་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་རྣམ་དབྱེ་བྱག་པའི་སྐྱ་ཡིས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་པའི་དོན་བཞིན་དུ་སྐབས་ཅིང་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི། ལྷས་སྐྱབ་ཀྱི་རིལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བརྟེན་བྱ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ངོ་མོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྣམ་དབྱེ་བྱག་པའི་སྐྱ་

སྐྱུར་བ་ལ་ལན་མང་དུ་མཐོང་བ་གོམས་པའི་ཤན་རྒྱལ་པའི་ཤུགས་ཀྱི་བྱང་པར་
 གྱིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ། རིག་ཆེན་ལས། རང་འགྲེལ་དུ་དེ་ལྟར་སྐྱུར་བ་མཐོང་
 བ་གོམས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། ཡང་རིག་ཆེན་
 ལས། ཡང་ན་བཅོད་བྱ་བ་ལང་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་རྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་སུ་
 གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། བྱང་གཞིར་གོ་བར་བྱེད་པའི་བཅོད་འདོད་ཀྱིས་ཤན་
 གྱིས་བརྒྱ་སྐྱུར་ཚུལ་གཉིས་སུ་འབྱུང་བའི་བྱང་པར་གྱིས་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་
 པར་བྱའོ། རང་འགྲེལ་ལས། དོན་གཅིག་བཅོད་མོད་ཀྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་
 ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྒྱ་བྱང་པར་དུ་བྱས་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་འདི་
 ལའང་དགོངས་པར་མ་སྤྲོད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། ཞེས་པ་ལྟར། བ་ལང་ལ་རྟ་
 མིན་པ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནམ་དུ་བྱེད་ཀྱི་པ་མ་སྐྱུར་ཀྱང་། བཅོད་
 འདོད་སོགས་ཀྱི་ཤན་གྱིས་བ་ལང་བྱང་ཆོས་སུ་གོ་ཚུལ་གཅིག་ཡོད་པ་རང་
 འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཡང་། སུ་སྟོན་ལས་གཞན་གངས་ཅན་པ་ནམས་སྟོ་
 ཁ་མ་སྟོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་པར་གཞན་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་འཛིག་ཚུལ་
 གཉིས་ཡོད་ཅེས་པ་མིན་ནོ། རང་ལང་གཅིག་སུ་ལ་སྐྱུར་གཉིས་སྐྱུར་བའི་དགོས་
 པའི་བྱང་པར་ནི། བ་ལང་དེ་ཉིད་བྱང་པར་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱང་གཞི་
 ལྟ་བུར་ནི་ཉན་པ་པོའི་སྟོ་ཡུལ་དུ་སྟོང་པ་སྟེ་མི་སྟོན་པར་བྱང་ཆོས་ལྟ་བུར་
 སྟོན་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་དུ་བྱང་གཞི་ལྟ་བུར་མི་སྟོང་བར་དེར་སྟོན་པ་དག་སྟེ་
 སྐྱུར་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱ་ཡི་བྱེད་བྱུག་གམ་བྱང་པར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སོ་སོར་སྐྱུར་
 བའི་དགོས་པ་རྟ་མིན་པ་བ་ལང་གི་རྟ་མ་ཡིན་པ་དང་། བ་ལང་ལ་རྟ་ཡོད་
 མེད་རྟོགས་པར་འདོད་པ་པོའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་བརྒྱ་ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་
 གཞི་བ་ལང་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། གླུ་བས་ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྟན་པ་ཞེས་
 གཤེབས་པ་དང་། སོར་མོ་ཐ་དད་པའི་སྟོན་སོར་མོ་དེ་གཤེབས་པའི་ཆོས་
 བཞིན་དུ་བཅོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དོན་སོར་མོ་གཅིག་པོ་དེ་བཅོད་ཀྱང་སོར་

མོའི་བྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཉན་པ་པོའི་སློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་པའམ་མི་སྟོང་
བར་སོར་མོ་བྱང་གཞི་ལྟ་བུར་གོ་བའི་ཕྱིར། སོར་མོ་ལྟན་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་
ཆོས་ཅན་བརྗོད་པར་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སློ་གཉིས་
ཀའི་འདོག་ཚུལ་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །གསེར་སྤེང་ལས། ལ་ཅིག་ཤེར་འབྱུང་གིས།
ནས། དེ་ནི་དེ་ཉིད་ལས་གསལ་ལོ་ཞེས་པ། ཉ་ཀྱི་ཀྱེ་ཤེར་འབྱུང་གི་བསྐྱུས་
དོན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་བརྟུ་བྱག་ཐེག་ཆེན་དོད་ཚུང་དུའི་
དམིགས་པ་དང་། དེ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་ཚུང་དུའི་རྣམ་པ་དང་དང་
འབྲིང་གི་དམིགས་པ། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་ལམ་སྡུ་མ་སྡུ་མའི་རྣམ་པ་བྱི་མ་བྱི་
མའི་དམིགས་པར་སྦྱར་བ། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན་ཞེས་པའི་ལན་ཀྱི་གཞུང་བྱི་
མའི་བཤད་པ་སྟེ་ལན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཤེར་འབྱུང་གི་གཞུང་དེ་བཀོད་པའི་
སྐབས་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཀ་མཤེས་ཏེ། དེ་དམིགས་རྣམ་བཤད་པའི་སྐབས་
ཡིན་ཞིང་། དགོས་པ་དམིགས་རྣམ་ཤེས་བྱིར་ཡིན་ཀྱི། ཚེད་ལན་ཀྱི་སྐབས་
མིན་པ་སོགས་བསྐྱུས་དོན་རང་ན་གསལ་ཞེས་པའོ། །སྡུ་མ་སྡུ་མའི་དོན་རྣམ་
བྱི་མ་བྱི་མའི་དམིགས་པའི་བྱང་པར་དུ་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེར་འབྱུང་གི་ལྷགས་ཡིན་
ཚུལ་འགྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

རྟོགས་པའི་བྱང་ཆོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྟོག་པའི་བྱང་ཆོས་ལ། སྤྱིའི་མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་
དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དམིགས་རྣམ་རྒྱ་གསུམ་
དུ་མ་ཟད་སྦྱོར་ལམ་བཞི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ལྟན་པའི་བྱང་པར་ཡང་

ཅན། དབྱེ་ན། རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ་ཉེ་ཡིན་ཉེ། ༼གཤེས་པ་དང་པོ་དང་པོ་ཅན་
དང་། སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་རྟོག་གཉིས་ལ་རྒྱས་
པར་ན་སོ་སོར་གཟུང་རྟོག་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་དགུའོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་བཤད་
ལ། མཚམས་སྒྱུར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་བཞི་བོ་དེ་
ལ་སོ་རྒྱལ་ཡོད་པ་མདོར་བསྡུས་ཉེ་ཙམ་བར་བསྟན་པའི་དོན་ནི། རྒྱས་པར་
བཤད་ན་འདི་ཡིན་ཉེ། གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས།
དང་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པའི་གཞིའི་རྟོན་ཅན་ཉེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། ༼ལ། ༽ཡུལ་
དགུ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་ཉོན་གྱི་སྤྱི། ལས་འབྲས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོངས་པའི་
མ་རིག་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་སྤྱིར་བསྟན་པའི་མདོ་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལུན་འདས་
ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གནང་སྟེ། ནས། མི་དམིགས་པའི་
ཚུལ་གྱིས་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་བཅོམ་ལུན་
འདས་ལ་ཆེ་ལུན་ཤུ་བྱས། ནས། ཤེར་བྱིན་ལ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཡང་
ཡུམ་བར་མ་དང་བསྟན་ན་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱན་སྤང་དུ་མི་
གསལ་ལོ། །འདིའི་མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལུན་འདས་དེ་ལྟར་སློབ་པའི་བྱང་
ཆེན། ནས། དེའི་བྱིར་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །སྤང་བ་གཉིས་སུ་མ་རིག་
པ་ཞེས་བྱངས་པར་གསེར་བྲེང་ལས་གསུངས་སོ། །སྤྱལ་བསྡུལ་བའི་སྤྱི། མ་
རིག་པའི་བསྐྱངས་པའི་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཟག་བཅས་ཀྱི་སྤང་བོ་དང་། གསེར་བྲེང་དུ་སྤྱི་བའི་ཀུན་འབྱུང་ཡིན་པས་ཀུན་
ཉོན་གྱི་དོ་བོར་གསུངས་སོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས། དེ་ཅིའི་
སྤང་དུ། ནས། བྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་གཉིན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་
ནོ། །ཀུན་ཉོན་གྱི་བྱེ་བྲག་བཞི་ནི། མིང་སྤང་བོ་བྱི་མ་བཞི་དང་གཟུགས་དང་
བཅས་པ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་མདོན་པར་ཞེན་པ་འཛིག་ལྟ་དང་། རྣམ་

བཤད་ལྟར་ན། འབྲས་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲིད་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་ལ་བྱིས་པ་
 སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ནས། མདོན་པར་ཞེན་ཏོ། །ཞེས་པའོ། །འཇིག་ལྷན་ཡུལ་དེ་རྟག་
 ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་སྟེ་གཉིས་སུ་ཆགས་པ་མཐར་ལྟར་དང་། རྣམ་བཤད་
 ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྲིད་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་དག་དེ་ལྟར། རྣམ།
 བྲངས་སུ་འདོད་པ་སྟེ། ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཆགས་པའི་ཉེས་དམིགས་མ་རིག་
 པ་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྣམ་པར་བྱང་
 བའི་སྦྱོན་ཡོན་མི་ཤེས་པའི་མ་དད་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་དག་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
 བོ། །ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་
 མི་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་སྦྱིན་སོགས་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་མི་གནས་པ་ལེ་ལོ་དང་། མདོ་ནི། དེ་དག་ནི་ཡིད་མི་ཆེས་པ་སྟེ། རྣམ།
 ཉིད་དུ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པོ། །ཞེས་པའོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས་དེ་ལྟར་ལམ་ལས་
 གོལ་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་དམིགས་པ་དང་ཞེས་པ་མདོ་དང་
 འགྲིག་ལ། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གསུམ་ནི། ཟག་བཅས་
 ཀྱི་ཆོར་བའི་དམིགས་པ་རྣམ་སྤྲིན་སིམ་གདུང་བར་མ་གསུམ་དང་། མདོ་ནི།
 གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས། དེ་ལྟར་ལགས་ན། རྣམ། མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་
 འོ། །ཞེས་པའོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པས་བདག་ལ་ཆགས་པ་
 དང་སོགས་པས་གཞན་ལ་སྤང་བ་དང་། གསེར་ཕྱེང་ལས། བདག་དང་སེམས་
 ཅན་སོགས་ལ་འཆད་པ་ནི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། རྒྱན་སྤང་དུ་ལྷང་འདི་བྲངས་
 རྣམ་ཞེས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འདྲིན་དང་
 སྤང་། །ཞེས་པ་ལྟར་གསུངས་ནས། བྱད་རྩ་གྲི་ལྟར་བུ་ཉ་སོགས་བདག་དང་
 སེམས་ཅན་ལ་བྱས་པ་བཀག་ལ། རྣམ་བཤད་ལས་ཆོར་བའི་རྟེན་བདག་དང་
 གཞན་ལ་སོགས་པ་དང་ཞེས་ཆགས་སྤང་གི་ཡུལ་ལ་སྦྱར་རམ་དཔྱད། མདོ་ནི།
 གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས། གང་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་དུ་

འབྲུང་བ་ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་ཞེས་པ། ད་ལྟའི་ལེ་
མང་ན་ཡོད། དེ་ནས་འདིའི་དགུ་བ་དང་རྣམ་བུར་གཟུང་རྟོག་དགུ་དང་འཛིན་
རྟོག་དང་པོ་དགུའི་མདོ་ཆད། ལེ་བརྒྱད་མར་ཉི་ལྔ་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་འདིའི་
མཇུག་གི་ཤུ་བྱ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱིར། བདག་མི་དམིགས་ཤིང་མི་
མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱིར། རྣམ་མཁྱེན་མི་
དམིགས་ཤིང་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བྲངས་སོ། །**རྣམ་པར་དག་པ་**ཟུང་འདས་
བརྒྱད་ནས་**སྦྱིད་པའི་**སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་**ལ་སོགས་པས་**མཐོ་རིས་སྦྱིད་པའི་
ཟག་བཅས་རྣམས་བསྐྱེད་པར་གསེར་བྲེང་གསུངས་**ལ།** རྣམ་བཤད་ལས། ཆོར་
བ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ན་དེས་ཡིད་འབྲུང་ནས་རྣམ་པར་དག་
པ་སྦྱིད་པ་ཞེས་པ། གསེར་བྲེང་ལས། དེ་ཡང་སྦྱོ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་པ་
དང་མཐུན་པས། སྦྱོད་འཇུག་ལྟར་འཁོར་བར་སྦྱོ་བའི་རྒྱ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་དང་ཐར་
པའི་ཉེན་མཐོ་རིས་སྦྱིད་པའི་ལས་སོགས་འདྲིལ་གོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་དགུ་ལ་རྟོག་
ཚུལ་ཀུན་ཉོན་གྱི་གཟུང་བ་ཡིན་པས་དོར་བྱར་ཞེན་པའོ། །འབྲེལ་ཨར་གཉིས་
དང་རེད་མདའ་བས་རྣམ་པར་དག་པ་འགོག་བདེན་དང་དེ་སྦྱིད་པའི་ལམ་
བདེན་ལ་བཤད་པ། གསེར་བྲེང་ལས། འདི་ལ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་དགོས་པས་
བཀག་ཅིང་། རྟོགས་སྣང་དུ་ལམ་གྱི་ཡུལ་དམིགས་པ་དང་། ལམ་སྒྲོམ་པ་པོ་
བདག་ལ་སོགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱིད་པ་ཞེས་པ་
ཡང་རེད་མདའ་བ་ལྟར་བཀོད་པས་རང་ལྷགས་མིན་ནོ། །བྱ་ཉ་གཉིས་དང་
གཡགས་པས་ཉོན་མོངས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྦྱི་བ་སོགས་
ལ་བྱས་ལ། ཉ་རྒྱུ་ཏུ་ཐ་མ་ནི་འཕགས་པའི་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་པར་བཤད་པ་འདིར་བཀོད་པར་ཡང་བཤད་དོ། །མདོ་ནི། ཤུ་བྱ་
རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱི་བ་མེད་པ་མ་བྱུང་བ་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་
པའོ། །ཞེས་པའོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས། ནས། ཤེར་བྱིན་

ལ་སྟོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནམ་རྟོག་སྤྱིར་བསྟན་དང་། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་
 སྟུལ། རྟལ། མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། དེ་དག་ལ། རྟལ། བརྟགས་སོ་
 དང་། དེ་དག་གིས། རྟལ། རྟོག་གོ་དང་། བརྟགས་རྟལ། རྟལ། ཆགས་སོ་དང་།
 མངོན་པར་ཆགས། རྟལ། ཆོས་ལ་རྟོག་གོ་དང་། དེ་དག་གི་ རྟལ། མངོན་པར་
 ཞེན་ཏི་དང་། དེ་དག་གི་ རྟལ། བརྟགས་སོ་དང་། དེ་དག་གི་ རྟལ། མི་མཐོང་ངོ་
 དང་། ལམ། རྟལ། འགྲེལ། །ཞེས་པས་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དགྲ་དངོས་སུ་བསྟན་ལ།
 ཡུམ་བར་བའི་ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་དང་སྤང་བྱ་ཤུགས་ལ་
 བསྟན་ནོ། །**༼ཁ༽**འདྲིན་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྟོང་བྱའི་**གཟུང་བར་བདེན་པར་**
ནམ་པར་རྟོག་པ་དགྲ་ཡོད་དེ། རམ་བཤད་ལྟར་ན་ཀུན་ཉོན་དང་སྟུག་བསུལ་
 བའི་དམིགས་པ་གཉིས་དང་ཀུན་ཉོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་བཞི་སྟུག་
 བསུལ་བའི་བྱེ་བྲག་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་ལོ་ཆེན་གྱི་ཁྱེལ་ཚུང་ལྟར་དང་།
 གསེར་མེད་བྱ་བྱ་ཉ་ལྟར་དང་པོ་བཞི་ཉོན་མོངས་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ནས་གཉིས་ཉེས་
 དམིགས་དེ་ནས་དམིགས་པ་གཅིག་ངོ་བོ་ནམ་བུ་རྗེས་མཐུན་པ་སྟེ་ཡུལ་
 དགྲ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་ནས་དེ་**ནམས་**སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། **༼ཀ༽**དང་། ཞེས་
 པ་འོག་མ་འདྲེན་པའོ། །གཉིས་པ་ནམ་བུ་གཟུང་རྟོག་ནི། **གཉེན་པོའི་རྟོན་**
ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན་**༼ག༽**ཡུལ་དགྲ་གང་ཞེན། རམ་བུ་
 གི་**སྤང་བོ་དང་།** མདོ་ནི། ཐབས་མི་མཁས་པས་གཟུགས་ལ། རྟལ། རམ་པར་
 ཤེས་པའི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །བདག་
 རྟོན་**སྟེ་བའི་སྟོན་**མཆེད་དང་། མདོ་ནི། མིག་ལ། རྟལ། ཁམས་གྱི་བར་ལ་རྟོག་
 ཅིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །ཉིར་ལེན་**རིགས་**ཏེ་ཁམས་དང་།
 མདོ་ནི། མིག་དང་། རྟལ། རམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་གྱི་བར་ལ་རྟོག་ཅིང་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་པའོ། །**སྟེ་བ་**རྟོན་འབྲེལ་ལྷགས་བསྟོན་སྟེ། ཇི་
 རྟོན་པས་བསྟུས་པ་བཞི་དང་། མདོ་ནི། མ་རིག་པར། རྟལ། མ་ཤིར་རྟོག་ཅིང་།

ཞེས་པས། ཚིག་ཟིན་ལ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བསྟན་ལ།
རྟོག་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པར། གསེར་ཕྱེད་ལས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་རྟོན་
འབྲེལ་ལྷགས་བསྟོག་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་སྲུང་སྟེ། ཞེས་དང་། འདི་དགུ་ནི་
མདོ་ལས་བཞི་པ་མ་གཏོགས་པ་རོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་དོ། ཞེས་གསུངས་པས།
འདིས་ཡུལ་རྣམ་བུ་གི་རྟོན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོག་ཕྱོགས་བཅུ་གཉིས་
ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། རྣམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་
དམིགས་པའི་རྟོག་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྷ་བ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་།
མདོ་ནི། དེ་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། བས། དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་
ཉིད་ལ་རྟོག་ཅིང་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་པའོ། སྟོན་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་དོན་དང་། མདོ་ནི། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཤུགས་ལ་རྟོག་ཅིང་མདོན་པར་ཞེན་
པ་ཡིན། ཞེས་པའོ། རྣམ་བུ་གི་རོ་བོ་འཇུག་དབྱེ་བ། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། མདོ་
ནི། བུང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་ལ་རྟོག་ཅིང་མདོན་པར་ཞེན་པ་
ཡིན་ཞེས་པའོ། སྟོན་པའི་ལམ་དང་། མདོ་ནི། དེ་བསམ་གཏན་དང་། བས།
གཟུགས་མེད་སྟོམས་འདུག་རྣམས་ལ་རྟོག་ཅིང་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་
པའོ། མི་སྟོབ་པའི་ལམ་སྟེ་དགུ་ལ་རྣམ་བུ་གི་གཟུང་བ་ཡིན་པས་སྲུང་བུར་
ཞེན་པའོ། མདོ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས། བས། རྣམ་མཐུན་བར་ལ་
རྟོག་ཅིང་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན། ཞེས་པའོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་དག་བདེན་
པ། བས། ཞེན་པར་མི་བྱེད་དོ། ཞེས་པས་རྣམ་བུ་གཟུང་རྟོག་ཅམ་བསྟན་
དོ། །(༡)འདི་ལྟུང་གིས་ལོངས་སྤྱད་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་དེ། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། རྣམ་བུ་གི་ཤེས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་
ལྷ་དང་། སྟོན་པ་ལ་དམིགས་པ་གཅིག་རོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་།
གསེར་ཕྱེད་དུ། ལོ་ཆེན་ལྟར་རྣམ་བུ་གི་རོ་བོ་དང་རྟེན་དང་རྒྱ་དང་རྟོན་
འབྲེལ་དང་དམིགས་པ་དང་སྟོན་པ་དང་དབྱེ་བ་ཐ་མ་གསུམ་སྟེ་དམིགས་

ཡུལ་དགུ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། (༡)
 གཉིས་པའི་འཛིན་རྟོག་ལ་གཉིས། དང་པོ་རྣམས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། གང་ཟག་
 རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་
 འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། (༡)ཡུལ་དགུ་གང་ཞེ་ན་བདག་རང་དབང་ཅན་དུ་
 འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བདག་ནས། བདག་མེད་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ།
 ཞེས་པའོ། །སྤང་པོ་རང་དབང་བའི་བདག་གཅིག་ཕྱར་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི།
 སྤྱ་བྱ་གཞུགས། བྱས། རྣམ་ཤེས་བར་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པའོ། །རྒྱ་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་མིག་ནས། ཆོས་བར་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་
 པའོ། །ཁམས་ལྷ་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་པོའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་།
 མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་མིག་དང་། བྱས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བར་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་
 པའོ། །མ་རིག་པ་ནས་རྒྱ་ཤིའི་བར་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་རྟོན་འབྱུང་། བྱས། གཞུགས་མེད་པའི་ཁམས་མི་
 དམིགས་སོ། ཞེས་པའོ། །འཛིག་རྟོན་པའི་ལམ་གྱིས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ། བྱས།
 གཞུགས་མེད་སྟོམས་འཇུག་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པའོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ལ་
 བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་མི་དམིགས་
 སོ། ཞེས་པའོ། །སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། རྣམ་ཐར་
 བརྒྱུད་དང་སྟོམས་འཇུག་དགུ་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པའོ། །སྒྲོབ་པའི་དོན་བྱས་
 ཟེན་པའི་རྟོན་མི་སྒྲོབ་ལམ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བདེན་
 པར་ཞེན་པའོ། །མདོ་ནི། སྒྲོབས་བཅུ། བྱས། རྣམ་མཐུན་བར་མི་དམིགས་
 སོ། ཞེས་པའོ། །ཉི་སྤང་ལས། ཚད་མའི་བརྟགས་པ་ནི་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ནས། ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་པའི་དོན་ནི་
 དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་རྟོག་པ་དང་པོ་བརྒྱུད་གཉེན་པོའི་སྒོ་

ནས་བསྟན་ཚུལ་གསུངས་ནས་ཐ་མ་ལ་གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་མ་གསུངས་པར།
མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་མི་དམིགས་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་དུའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
བདག་གི་ནུ་ཚམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་གཉེན་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་
ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་སྐད་ཅས་བཀའ་
སྒྲུལ། རྟེན་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྟེན་འདྲིན་རྟོག་པ་ཙམ་
བསྟན་ཏོ། །**༡༩༩།**འདྲིན་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་
འདྲིན་པར་ཚམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་དེ། ཚམ་བཤད་ལྟར་ན། དམིགས་པ་
རྟེན་འདྲིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རང་སྟོག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་དང་། ཞེན་
ཡུལ་གྱི་གཞི་སྟོག་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ལྔ་དང་། གསེར་སྤེང་དང་བྱ་ཉ་ལྟར་ན་བདག་གི་རོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་
པ་བཞི་དང་། བདག་དང་འབྲེལ་བ་ལྔ་སྟེ་ཡུལ་དགུ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་ནས་
དེ་**ཚམས་**སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་། **༡༩༩།**གཉིས་པ་བཏགས་འདྲིན་རྟོག་པ་ནི།
སྒྲིས་བྱ་སྟེ་འདྲིན་པ་པོ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
འདྲིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། **༡༩༩།**ཡུལ་དགུ་གང་ཞེ་ན། སྒྲིས་བྱའི་གདགས་གཞིའི་
ཕྱང་བོ་དང་སྒྲི་མཆེད་དང་། ཁམས་གསུམ་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་འདྲིན་པ་གསུམ་དང་།
མདོ་ནི། ལེ་མང་དུ། དེ་ནས་ཆེ་ལྟར་རབ་འབྱོར་གྱིས། རྟེན་དེ་ལྟར་ལྟང་སྟོན་
ཅིང་ཞེས་པ། ཉི་སྤང་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་བཏགས་འདྲིན་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོར་
བྱས་ཤིང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རབ་འབྱོར་དེ་རི་སྟམ་དུ། རྟེན་དེ་ལྟ་མ་ལེགས་
སོ། །ཞེས་དང་། བཙམ་ལྟར་འདས་གྱིས། རྟེན་ཆོས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྒྲུ་མ་ཡང་
གཞན་ཡིན་སྟམ་མམ། ཞེས་པ་དང་། མིག་གི་ཚམ་ཤེས་ནས། ཚམ་ཤེས་གྱི་
ཁམས་དུག་རེག་དུག་ཆོར་བ་དུག་གི་མདོ་ཡོད། དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཁམས་
བརྒྱ་གཉིས་དང་ས་སོགས་དུག་གི་མདོ། རྟོག་པ་བཞི་བའི་མདོ་ཚམས་ཆད།
འདི་གསུམ་དང་པོ་གསུམ་གྱིའོ། །ཀྱུན་ཉོན་ཕྱོགས་གྱི་**རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་**

འབྱུང་བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མར། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཀྱིས། ཉན། སྐྱུ་མ་ཆ་གཉིད། ཞེས་པའོ། །རྣམ་པར་བྱང་བ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་
 བདུན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། ལེ་མང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས།
 ཉན། དེ་མ་ལགས་སོ། ཞེས་པའོ། །མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་
 དང་། མདོ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མར། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན། རྣམ་ཐར་གསུམ་
 གཞན་ལ་སྐྱུ་མ་གཞན་མ་ལགས་སོ། ཞེས་པའོ། །སྒྲོམ་པའི་ལམ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་
 འཛིན་པ་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན། བསམ་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲོམས་
 འཇུག་གཞན་ལ་སྐྱུ་མ་གཞན་མ་ལགས་སོ། ཞེས་པའོ། །ཉན་རང་ལས་སྤུལ་དུ་
 བྱང་བའི་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བྱང་པར་གྱི་ལམ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་
 འཛིན་པ་དང་། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། བྱང་པར་གྱི་ལམ་དག་ས་གསུམ་
 ལ་ཞེས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱང་པས་འགྲིག་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། སྤང་བ་ནི་ཉི་
 སྤང་ལས། དེ་རྣམས་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་ཀྱན་བཏགས་པས་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་མདོར་མཐུན་པས་ས་དང་པོ་ནས་འཛོག་གམ་དཔུང། མདོ་ནི།
 བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན། སྟོང་ཉིད་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་སྐྱུ་མ་གཞན་མ་ལགས་
 སོ། ཞེས་པའོ། །མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་
 གྱི་འཛིན་པའི་སྐྱུ་མ་པའམ་ལོངས་སྟོང་བྱེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའོ། །མདོ་ནི།
 ལེ་བརྒྱད་མར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཉན། རྣམ་མཁྱེན་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་
 འཇུར་བར་རིགས་པར་བྱའོའི་བར་སྐྱར་ཀྱང་། ཉི་སྤང་སོགས་ལྟར་ན། བྱང་
 རྒྱུ་གཞན་ལ་སྐྱུ་མ་གཞན་མ་ལགས་སོ། ཞེས་པའི་བར་ཅམ་བཞག་ཉན།
 བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན། གཞུགས་ཀྱང་གཞན་མ་ལགས། ཞེས་པ་མན་སྤང་མ་
 རྣམས་ཀྱི་སྐྱུ་མ་བྱེད་སོགས་བཞུན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་བཅོམ་
 ལྡན་འདས། ཉན། སྤང་བོ་ལྟ་བོ་དེ་དག་ལགས་སོ། ཞེས་པའི་བར་བཏགས་
 འཛིན་སྐྱིལ་སྐྱར་བ་དང་བཛོད་བྱ་འབྲུག་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་རྟོག་པ་དགྲ་

བཏགས་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པར་གསེར་ཕྱེད་གསུངས་སོ། །⁽¹⁾འཛིན་
ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྟོང་པ་པོར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དགྲ་ཡོད་དེ། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། དམིགས་པ་འཛིན་པ་དེའི་ཡུལ་སྦྱིའི་དབྱེ་
བ་གསུམ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་བྲག་དང་། བུ་ཉ་གཉིས་དང་གསེར་ཕྱེད་དུ།
དང་པོ་བཞི་ལས་ཀྱི་སྒྱུ་མ་དང་། ལྷག་མ་ལྷ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུ་མ་སྟེ། ལས་ལས་བྱང་
བ་དང་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་བའི་ཡུལ་དགྲ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་⁽²⁾། ⁽³⁾གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་
བཞིན་དུ་རྒྱས་པ་འདོམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོང་གཉིན་དུ་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཟུང་འཛིན་རྟོག་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ།

སྦྱིར་རྟོག་པ་ལ་སྒྲས་བཞོན་གྱིས་ཅིང་རྟོག་དང་། སྒྲ་དོན་འབྲེས་རུང་
དུ་འཛིན་པ་དང་། གཉིས་སྤང་གི་འབྲུལ་རྟོག་གསུམ་ལས། འདིའི་རྟོག་པ་བྱ་
ཀྱི་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཙམ་དུ་བཤད་པར། གསེར་ཕྱེད་དུ། རྟོག་པ་འདི་དག་བདེན་མེད་
དུ་ཞེན་པར་འདོད་པས་ཡུལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དོན་གོ་ཡང་བརྟུ་ལ་ཚོངས་ཏེ། དེ་
ལྟར་ཞེན་ན་བར་བ་སྒྲ་རྟོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱོད་གྱིས་རྟོག་པ་
རྣམས་སྦྱིར་ལམ་དགག་རྟོག་གི་ངོ་པོར་བཞེད་པ་དང་། སྒྲ་དོན་སྤང་བའི་རྟོག་
པ་མེད་པར་འདོད་པ་འགལ་ཁུར་དང་། འབྲུལ་ཡང་ཞེན་རིག་མིན་ན། དབང་
ཤེས་བཞིན་དུ་འདིའི་རྟོག་པར་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་ཞེན་རིག་ལ་ཀྱན་རྟོག་
གིས་བྱབ་ཀྱང་། ཀྱན་རྟོག་ལ་ཞེན་རིག་གིས་མ་བྱབ་པས། སྤར་བས་པ་ལྟར་

ཞེན་རིག་གི་རྟོག་པར་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཡི་ཤེས་ཀྱི་སྤྱད་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་གསེར་གླིང་བའི་རྟོགས་སྣང་རྣམས་སུ་དགག་རྟོག་སྦྱོར་ལམ་དུ་བཤད་པ་ལྟར། བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱང་དགག་རྟོག་ཡིན་པ་རྩ་བ་དང་འཕགས་སེང་གིས་བཞེད་པར་སྦྱ་སྟེ། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་སློ་མིན་ན། སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་བྱད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བར་བཤད་དོ། །གསེར་གླིང་དུ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་རྩལ་འཛིན་རྟོག་པ་དགག་པའི་རྣམ་ཅན་དང་། གཞན་གསུམ་སྦྱབ་པའི་རྣམ་ཅན་དུ་བཞེད། ཅེས་པ། རྟོག་ཁྱེད་ཀྱི་ལས། དེ་རྣམས་བཀག་པའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཉིད་དུ། ཞེས་གསུངས་པས། གཟུགས་སོགས་རང་དབང་བའི་བདག་བཀག་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྣམས་སྤང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་བདག་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཟུང་རྟོག་རྣམས་མ་རིག་པ་སོགས་ལ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མི་སློབ་པའི་ལམ་རྣམས་ལ་བཏགས་པའི་བདག་ཏུ། ཞེས་དང་། དེ་དག་ལ་བཟའ་བར་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཞེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། དེ་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྦྱོར་ལམ་དུ་འདོད་དམ་དཔྱད། རྩ་བ་དང་ཉི་མུང་དུ་གཟུང་རྟོག་བདག་ཏུ་རྟོག་ཅེས་སྦྱབ་ཕྱོགས་ནས་འཛིན་པར་བསྟན་པ་མ་གཏོགས། དགག་ཕྱོགས་བདེན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་བྱར་ཅམ་ཡང་མེད་པས་རྩ་འགྲེལ་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ལ། རྒྱན་སྣང་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་བོ་ནི་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གོགས་སུ་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་བཞི་ཉན་རང་ལ་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གོགས་མི་བྱེད་པས་ཡོད་ཀྱང་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་སྤང་བའི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པས། ཉན་རང་རིགས་ངེས་ལ་གཟུང་འཛིན་

བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགག་རྟོག་ཡོད་པ་མེད་བཟང་གི་དགོངས་པར་ངེ་
ལྟར་བཞག་དེས་ན་རྟོག་པ་བྱེད་ཆོས་སུ་བཤད་པ་རང་འབྲས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་
སྤང་བྱར་ལྟན་པ་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྤང་གི་ལུང་དེ་
དང་། འགྲེལ་བར། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པས་སོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་འཁྲུལ་གཞི། ཉི་སྤང་ལས། དེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་དག་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་ཏུ་གཟུང་བའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་ནི། སྒྱུར་ལམ་དང་པོ་
གཉིས་ལ་རྟོག་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རྟོག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་
སྤང་བྱར་ལྟན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤྲེལ་བཞུག་ལྟར་བྱེད་ན། དེ་ཉིད་ལས། གཟུང་
རྟོག་དང་པོ་གང་ཡིན་གཉིས་པའང་ཡིན་པར་བཤད་པས་བྱོད་གང་ཡིན་ཅེ་
མོར་ཐལ་ལོ། །ཁྱེད་ལས། རྟོག་པ་བཞི་ཉན་རང་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་
བྲངས་ནས་བྱ་ཉ་ལོ་ཆེན་རྣམས་བཀག་གོ་དེས་ན་རྣམ་པཤད་ལས། སྤང་བོ་
བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་
གཉིས་ཀ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་མཚོན་ནས་དགག་སྒྲུབ་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། དམིགས་ཡུལ་
མེད་དགག་ལ་དམིགས་པ་དགག་རྟོག་དང་། དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་དགག་
དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ལ་དམིགས་པ་སྒྲུབ་རྟོག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར། རྟོག་པ་
ལོག་ཤེས་རྣམས་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་འདྲོག་ལ། འདྲིན་ཚུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་
དོན་མཐུན་རྣམས་ཀྱང་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་འདྲོག་དགོས་པ་འདྲ་ལ། དེ་ལྟར་
ན་སྒོ་བ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ་དགག་རྟོག་སྒྲུབ་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནམ་
དཔུང། འདྲིན་ཚུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་རྣམས་རང་ཡུལ་མེད་དགག་
སོགས་འདྲིན་པས་འདྲོག་པས་སྟོང་ཉིད་འདྲིན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དགག་རྟོག་
ཏུ་བྱའོ། །གཟུང་འདྲིན་ལ། སྒྱེ་མཆེད་ཀྱིས། ཡུལ་དུག་གཟུང་བ་དང་། དབང་པོ་

བྱུག་འཛིན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པས་བཅ་རིག་གཉིས་དང་། བདག་
 དང་བདག་གི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ལས། འདིར་ལོ་ཆེན་དང་འབྲེ་
 ཡར་སོགས་ཀྱིས་བྱི་མ་ལྟར་རྒྱས་བཏགས་ཀྱི་འཛིན་པ་སྟེ། བདག་གིས་ལོངས་
 སྤྱད་བྱ་བཟའ་བྱ་ལ་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་ནི་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་འཛིན་
 པ་སྟེ་བྱ་བ་པོའི་བདག་ལ་བྱས་སོ། །གཟུང་རྟོག་གི་ཡུལ། ཉི་སྣང་ལས། དང་པོ་
 དངོས་པོ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ། ཞེས་ཅམ་སྒྲས་ཀྱན་ཉོན་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་
 བསལ་ནས་དང་པོའི་ཡུལ་ཀྱན་བྱང་སོ་སོར་མ་བྱེ་བའི་གཟུང་བ་སྤྱི་ཅམ་ལ་
 རྟོག་པར་གསུངས་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་
 དུ་མཛད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རྣམ། དེ་ལ་དང་པོ་གཟུང་བའི་རྣམ་པའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དགུར་འགྱུར་བ། ཞེས། གཟུང་རྟོག་སྤྱིར་བསྟན་ཀྱི་
 མདོ་དེར་སྒྱུར་བའི་བྱིར་དང་། གཉིས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཅམ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་
 བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་ཅམ་ལ་དམིགས་པར་གསུངས་པས།
 ཉི་སྣང་ལས། གཟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཉིས་
 པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ། གཟུང་རྟོག་དང་པོའི་ནང་ནས་སྤྱིར་བསྟན་ཀྱི་མདོའི་
 དངོས་བསྟན་ཀྱི་རྟོག་པ་དེས་གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པར་བསྟན་ཀྱི།
 དང་པོ་ལ་གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་པས་བྱབ་པར་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། དེ་
 ཉིད་ལས། རེ་ཞིག་དང་པོ་ནི་གཉིས་པ་ཡང་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན་གཟུང་བའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོར་གྱུར་བ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
 དང་པོའི་ནང་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཞེས་སྤྱིར་བསྟན་ཀྱིས་དེ་དམིགས་
 ཀྱིས་བཀར་བའི་བྱིར། དེ་ཉིད་ལས། གཉིས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་
 ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ལ་
 བརྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པས་འདིར་བསྟན་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་ལ་དང་
 པོའི་ཡུལ་ཀྱན་བྱང་རིས་སུ་མ་ཆད་པ་ལ་མ་དམིགས་པས་བྱབ་པར་བསྟན་ཏེ།

གསེར་ཕྱིང་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་པ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་དང་པོ་མིན་པས་བྱས་པར་མཛད་ཀྱང་། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་གཞུང་བ་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་གཞུང་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན། རྣམ་བྱང་གཞུང་རྟོག་ཡིན་པས་བྱས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཞེས་པའི་ཅམ་སྒྲས་ཀྱང་སོ་སོར་མ་བྱེ་བའི་སྦྱིར་བསྟན་གྱི་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྟོགས་སྣང་ལས། གཞུང་རྟོག་ཐ་མ་ཡིན་ན་དང་པོ་ཡིན་དགོས་ལ། དང་པོ་ལ་ཐ་མ་མིན་པའང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། ཞེས་གཉིས་པ་ལ་དང་པོས་བྱས་པས། རྟོག་པ་དང་པོ་གཉིས་མི་འགལ་ལ། དང་པོ་ལ་ཀུན་ཉོན་གཞུང་རྟོག་ཡོད་པས་གཉིས་པ་མིན་པ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། འདི་སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྩེ་བཅུན་པ་དང་གུང་རུས། ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་ཀར་དམིགས་པའི་གཞུང་རྟོག་ཡིན་ན། རྣམ་བྱང་གཞུང་རྟོག་ཡིན་པས་བྱས་པ། ཉི་སྣང་དང་རྣམ་བཤད་གྱི་དོན་དུ་བཤད་པ། བསོད་གྲགས་པས། གཞུང་རྟོག་དང་པོ་ལ་རང་གི་དམིགས་ལྟལ་ཀུན་བྱང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་བྱས། གཉིས་པ་ལ་རང་གི་དམིགས་ལྟལ་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡོད་པས་བྱས་པས། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར། ཞེས་བཀག་ནས། དང་པོའི་དམིགས་ལྟལ་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་འདྲིན་པའི་དེ་ཡིན་ན། གཉིས་པ་ཡིན་པས་བྱས་པར་བཞེད་ཅེས་གསུངས་པས། དང་པོ་ལ་རང་གི་དམིགས་ལྟལ་ཀུན་བྱང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་འདྲིན་པས་བྱས་ཀྱང་། ཀུན་བྱང་གང་ཡང་བདེན་པར་མི་འདྲིན་པས་བྱས་ཟེར་བ་འདྲ་བས། དང་པོ་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གཞུང་རྟོག་གང་རུང་མེད་ཟེར་རམ་དཔྱད། རྒྱན་སྣང་ལས། གཞན་དག་ནས། འདི་གཉིས་ནི་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནའོ། ཞེས་འཕགས་པའི་ལྷགས་བཀག་གསེར་ཕྱིང་དུ་རྒྱན་སྣང་གི་དེ་འཐད་པ་དང་། སྡེ་མ་ལྟར་ན་མ་རིག་པའི་རྟོག་པ་སོགས་རེ་རེ་ཡང་ཀུན་བྱང་མ་ལུས་

པ་ལ་དམིགས་པར་ཐལ་ཞེས་བཀག་ནས། རང་ལུགས་རྒྱན་སྒྲུང་ལྟར་སྐབས་
 དང་པོའི་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་བྱང་དང་། ལུ་བའི་དེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
 རྣམ་བྱང་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་འཛིན་པར་གསུངས་སོ། །འཛིན་རྟོག་གི་ཡུལ་ནི།
 ཆོག་གསལ་དུ། དང་པོའི་ཡུལ་ལ་སོ་སྟེ་དང་། གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་འཕགས་པ་
 བཞག་པ། སོ་སོ་སྟེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཞེས་པའི་དོན་ལ་དགོངས་པ་ལ། ཁ་
 ཅིག་རྩ་འགྲེལ་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་བཏགས་ཡོད། ཅེས་གང་ཟག་ཡུལ་དུ་
 བཤད་པས་རྒྱན་སྒྲུང་དུ། འདི་དག་ཉན་རང་ལམ་དུ་མི་སྟོང་བར་བཤད་པ་མི་
 འཐད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་དུ་འཛིན་པ་ཉན་སྐྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 དེའི་ལན་ཁ་ཅིག་གིས། བདག་གི་ངོ་བོར་གཟུང་ན་ཉན་སྐྱབ་དུ་འགྱུར་ཡང་།
 བདག་དེ་ཀུན་བྱང་གི་འདོར་ལེན་བྱེད་པ་པོར་འཛིན་པས་ཤེས་སྐྱབ་པོ་ཟེར་
 བ་མི་འཐད་དེ། དབང་ཕྱག་འགྲོ་བའི་རྒྱུར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་གཞན་འགྲོ་
 བའི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བར་འཛིན་པས་ཉན་སྐྱབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་བཀག་
 བས། དེ་བཞིན་དུ་ཀྱ་མ་ར་གྲིས་རྣམས་འཛིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་།
 བཏགས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། དེས་ན་
 རྩ་འགྲེལ་ལས། གང་ཟག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་རྟོག་པར་བཤད་པ། སེམས་ཅན་
 དངོས་མིན་ཀྱི་དེའི་གདགས་གཞི་སྤང་བོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅམ་ཡིན་ལ། ཆོས་
 དེ་དག་དོན་དམ་པར་དང་། རང་རྒྱ་བ་དང་། དོན་བྱེད་རྣམས་པའི་རྣམས་སུ་
 འཛིན་པ་ནི་རྣམས་འཛིན་དང་། སྤང་སོགས་སྟེ་སྤང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེའི་
 ཆོགས་པ་ལ་སྟེས་སྤང་བཏགས་པ་དང་རྒྱུ་མ་ལྟ་སྤང་འཛིན་པ་དམིགས་ཡུལ་
 བཏགས་འཛིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་སོ། །རི་ལྟར་
 རྟོག་ཚུལ་ལམ་འཛིན་ཚུལ་ནི། སྤྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་སོ་སྟེས་བདག་རྣམས་ཡོད་དུ་
 འཛིན་པས་སོ་སྟེའི་འཛིན་པ་ལ་རྣམས་འཛིན་དང་། འཕགས་པས་བདག་
 བཏགས་པར་འཛིན་པས་འཕགས་པའི་འཛིན་པ་ལ་བཏགས་འཛིན་དང་། དེ་

གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་རྟེན་པ་ལ་རྣམས་འདྲིན་རྟེན་པ་དང་བཏགས་འདྲིན་
རྟེན་པ་ཞེས་པ་མི་འཐད་པར། དང་པོའི་ཡུལ་ལ་སོ་སྐྱེའི་འདྲིན་པ་དང་།
གཉིས་པའི་ཡུལ་ལ་འཕགས་པའི་འདྲིན་པ་མིན་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་བཀག་
ཅིང་། ཆིག་གསལ་དུ་སོ་སྐྱེའི་རྣམས་སུ་བཞག་པ་དོན་བྱེད་རྣམས་པའི་རྣམས་ཡོད་
དང་། དེ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ། མངོན་གྱུར་དང་། ལུང་ལས་དེས་རྒྱ་དང་རང་
བཞིན་སོགས་གསུངས་པ་བཀོད་པ་དང་། འཕགས་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་འདྲིན་
རྒྱལ། འཕགས་པ་ཐུང་འདས་ཡིན་ལ་ཐུང་འདས་བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་
པས་སྐྱབ་ཅིང་། གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་། མིང་ཙམ་
གྱིས་འཕགས་པ་བདེན་པར་ཡོད་པར་འདྲིན་པ་གཉིས་རྟེན་པ་གཉིས་སུ་
བཞག་པ། མདོ་དེས་འདས་མ་འོངས་ཐུང་འདས་བཏགས་འགོག་གང་ཟག་ལྔ་
བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་པས་སོ་སྐྱེ་བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་ལ། རྩ་འགྲེལ་
དུ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་རྟེན་པ་པོར་བཤད་ཀྱི། རྟེན་པའི་ཡུལ་དུ་མ་བཤད་པ་
དང་། ཀུན་བཏུས་སུ་སོ་སྐྱེ་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་ནམས་གྱིས་བཀག་ནས།
རང་ལུགས་ལ་སྐྱབས་དང་པོའི་གཟུང་རྟེན་གཉིས་ཀུན་བྱང་ལ་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་དོར་བྱ་དང་སྒྲུང་བྱའི་གཟུང་བར་བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་། རྩ་མོའི་དེ་
གཉིས་ནི། འདི་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་ཡིན་པས་འདི་ལས་ལྷོག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་
གྱི་ཡིན་པས་འདི་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་ཡིན་ལ།
འདིར་སེམས་ཅན་དང་སྐྱེས་བྱ་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་གང་
ཟག་འབའ་ཞིག་ལ་བསམ་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་ནམས་ཀྱི་འདྲིན་པ་པོ་ཙམ་གྱི་
མཚན་བྱེད་དོ། ཞེས་དང་། འོག་ཏུ་གང་ཟག་སྟེ་འདྲིན་པ་པོ། ཞེས་དང་། སྐྱེ་
བྱ་སྟེ་འདྲིན་པ་པོ། ཞེས་པ་ལྟར་དམིགས་ཡུལ་རྣམས་འདྲིན་བཏགས་འདྲིན་
གཉིས་ལ་འོངས་སྟོན་པ་པོར་བདེན་པར་འདྲིན་པ་འམ་ཡང་ན་གང་ཟག་ཏུ་
བཏགས་པའི་གཞི་རྣམས་སུ་བྱབ་པ་དང་། དེར་བཏགས་པའི་གཞི་བཏགས་པ་

ཅམ་འདི་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་པོ་འམ་ཞེས་དང་། འོག་ཏུ་རྟོག་པ་བཞི་
 བའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་ཅན་བཤད་པ་རྣམས་དོར་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་
 གསུངས་པས། གང་ཟག་གི་བདགས་གཞིའི་སྤང་བོ་རྣམས་ཡོད་དང་བཏགས་པ་
 ཅམ་ཀྱི་འཛིན་པ་པོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ་སྐྱུར་བར་གསེར་སྤང་ལས་
 གསུང་པ་ལྟར། རྣམ་བཤད་ལས། སྤང་བོའི་ཆོགས་པ་ལ་སྐྱེས་བྱུར་བཏགས་པ་
 ལ་དམིགས་ནས། སྐྱར་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་སྐྱེས་བྱུར་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། སྐྱེས་
 བྱུར་བདེན་སྟོང་སྐྱེས་མ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྟོང་པ་པོར་བདེན་པར་
 འཛིན་པ་ཡང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། རྣམ། དེ་གཉིས་དམིགས་པའི་
 སྒོ་ནས་འབྱེད་ན་ནི་ཉང་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གཟུང་འཛིན་ཀྱི་རྟོག་
 པ་གཉིས་ཞེན་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་
 གསེར་སྤང་བྱངས་ནས་འཛིན་པ་མི་དགོས་པར་གསུངས་ལ། ཡིག་ཆ་གཞན་
 གྱིས་དགོས་པར་གསུངས་སོ། རྒྱན་སྣང་དུ་ཅེ་མོའི་མཐོང་སྒོམ་ཀྱི་རྟོག་པའི་
 མིང་འདོགས་འབྲེལ་ཉི་སྣང་དུ་ཅེ་མོའི་སྒོམ་སྤང་གི་རྟོག་པ་བཞི་ལ་མིང་
 མི་གསལ་ལ། གཉེན་ཆོགས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་བཞི་ལ། དངོས་པོ་ཅམ་ཀྱི་རྣམ་པ་
 དང་། གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་དུ་བཏགས་
 པ་དང་། བཏགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་བརྟེན་པ། ཞེས་དང་། མཐོང་སྤང་བཞི་ལ།
 དངོས་པོ་ཅམ་དང་། གཉེན་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྣམ་འཛིན་བཏགས་འཛིན་
 ཞེས་བརྒྱུར་ནས། སྤང་མའི་དང་པོ་གཉིས་རྣམ་པར་སྐྱུར་བ་མཐོང་སྤང་ལས་
 སྤང་བར་སྟོན་ཆེད་ཡིན་པར་གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་སོ། ཉེ་རྒྱུ་ཏུ་འཕགས་
 པས་གཉེན་ཆོགས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་བཞིའི་བརྒྱུ་ཅེ་མོའི་སྒོམ་སྤང་བཞི་ལ་སྐྱུར་
 བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཉེན་ཆོགས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་བཞིའི་
 བརྒྱུ་ཡང་ཅེ་མོའི་མཐོང་སྤང་ལ་སྐྱུར་དགོས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཉི་སྣང་དུ་ཅེ་བ་
 ལྟར་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསེར་སྤང་དུ་བཀག་གོ། རྣམ་འཛིན་སོ་སྐྱེའི་རྟོག་

ཅན་དང་། བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ་ནི། རང་རྒྱ་ཐུབ་
བའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སོ་སྟེ་
ལ་མེད་པས་དེ་ལ་རང་རྒྱ་བའི་རྣམ་སུ་སྤང་བ་ཤས་ཆེ་བས་རྣམ་འཛིན་སོ་སྟེ་
དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་པ་ལ་ཡོད་པས་དེ་ལ་རང་རྒྱ་བས་
སྤང་བ་སྟུ་མ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ཤས་ཆེ་བས་བཏགས་འཛིན་འཕགས་པའི་རྟེན་
ཅན་དུ་བཞག་པ་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གའི་དགོངས་པའོ། །དབྱེ་བ་རྩ་བའི་དབྱེ་
བ་བཞི་དང་། ཡུལ་གྱིས་བྱེ་བ་སོ་དྲུག །ཁམས་གྱིས་དབྱེ་བ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་ཡོད་
དོ། །བྲངས་ངེས་ནི། བཏག་བྱ་གཞུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ངེས་པས་གཉིས་དང་།
གཞུང་བ་ལ་ཀུན་བྱང་ངམ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རྣམ་བྱང་གཉིས་སུ་ངེས་པས་
བཞིར་ངེས་ལ། རེ་རེ་དགྲ་དགྲ་བྱེ་བ་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྤང་དོར་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བྱིར་
ཀུན་བྱང་དང་། ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་དོར་ལ་
ཞེན་པ་སྤོང་བྱིར་རྣམ་བྱང་ལ་གཉིས་བྲས་སོ། །ཁོ་རིམ། བཞི་ནི་སྟོར་ལམ་བཞི་
དང་བསྟན་ལ། དགྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་ཅམ་དུ་གསེར་ཕྱེང་ལས་གསུངས་
སོ། །འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ལས་གཞུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྟུ་བཞི་གསུངས་པ་ནི།
གསེར་ཕྱེང་ལས། འདི་ནི་གཞུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་བཤད་པའི་ཞར་ལ། སྟེ་སྤྲང་
ལ་གྲགས་ཆོད་གྱི་གཞུང་འཛིན་བཤད་ནས། དེ་ལ་སྟུ་བཞིས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
པ་ལྟར། ཡུལ་གྱི་སྟེ་མཆེད་དུག་གཞུང་བ་ཁོ་ན་དང་། དུས་མཐའི་སྤྲང་ཅིག་
མར་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་སོ་སྟེས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མི་རུས་པས་འཛིན་རྟེན་
སྟེ་སྤྲང་ལ་གྲགས་ཆོད་གྱི་གཞུང་བ་མིན་ལ་འཛིན་པ་ཁོ་ན་དང་། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་
ཤེས་པ་སོ་སྟེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པས་གཞུང་འཛིན་གཉིས་ཀར་བཞག་
ནས། དེ་དག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་རྣམས། སྟུ་དང་པོ་གསུམ་དུ་བཞག་གི་
བོད་སྟུ་མ་ལྟར་སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྤྲང་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་ཁོ་ནར་

བཞག་པ་མིན་པ། གསེར་ཕྱེད་ལས། ལྷ་གཉིས་པ་ནི། རྗེས་སུ་སྐྱེ་བའི་ངེས་ཤེས་
 གྱིས་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ལྷ་གསུམ་པ་ནི། ངེས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་
 བསམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་ན་ལེགས་སོ། །ཞེས་པས་འགྲུབ་སྟེ།
 དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བའི་སོ་སྐྱེའི་སྒོས་ངེས་
 ཤེས་འདྲེན་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་འབྲུལ་གཞི་བྱས་ནས། ཉེ་ལྷོ་ཀ་ཏུ་
 འཕགས་པས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་སྦྱིར་ཡིན་གྱི། སྐབས་
 འདིའི་རྟོག་པ་བཞི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་གཞི་མཐུན་
 མེད་པ་དང་། ལྷ་ཉ་གཉིས་ཀས་གཟུང་བ་ལ་རྟོག་པ་ཞེས། ལ་རྟོག་བྱས་ནས་
 དམིགས་ཡུལ་ཁོ་ནས་བཞག་པ། གསེར་ཕྱེད་དུ་བཀག་གོ་སྦྱིར་སུ་བཞི་བཞག་
 ཆོག་སྟེ། འཛིན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལོངས་སྦྱོད་བྱ་དང་ལྟོག་བྱ་འབྱུག་བྱ་སོགས་
 སུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནམས་འཛིན་རྟོག་ཁོ་ན་དང་། འཛིན་པ་བོ་དང་ལོངས་
 སྦྱོད་པ་བོར་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནམས་གཟུང་རྟོག་ཁོ་ན་དང་། རྣམ་བཤད་
 ལས། སྤང་བོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་བཀག་པ་
 བདེན་པར་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་
 ལྟར། ཆོར་སྤང་སོགས་བདེན་པར་འཛིན་པ་དམིགས་ཡུལ་གྱིས་གཉིས་ཀ་
 ཡིན་པར་བཞག་པ་དང་འགྲིག་གམ་དབྱེ།

ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་
 བྱི། ༡༡༽ ཆོགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་སྒྲ་བ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

༼ཁ༽མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་སྤར་གསུངས་ན་སྟེ་གསུངས་པའི་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ༼ཀ༽རྒྱུ་བཤད་དུ་ཡང་ཡོངས་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤར་
བཤད་དགོས་ཏེ། མིན་ན་མདོར་བསྟན་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཡང་སྤར་
ཚུངས་པར་སྤར་བ་གསེར་བྲེང་ལས་སོ། ༼ཅ༽ཡོངས་འཛིན་དེའི་སྟབས་ཀྱིས་
སྤར་རི་སྐད་བཤད་པའི་དམིགས་ཅན་རྒྱ་རྟོག་པ་ལྟན་པའི་བྱེད་ཆོས་ཅན་མས་
བྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ༼ང༽མདོར་བསྟན་དུ་སྤར་
གསུངས་པར་མ་བཟང་ཡང་རྒྱུ་བཤད་དུ་མཐུག་ཐོགས་སུ་སྦྱོར་ལམ་དངོས་
དང་སྦྱབ་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ༼ཆ༽གཉིས་པ་ཆ་བ་ལ། དངངས་ཀྱན་ཏུ་སྐྱག་ཀྱན་ཏུ་སྐྱག་
པ་དང་ལྟན་པ་སྟེ། སྐྱག་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཉེན་བོར་ནམ་མཁུན་
ཡིད་བྱེད་དང་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཀྱན་
ཏུ་མི་སྐྱག་པ་དང་ཀྱན་ཏུ་སྐྱག་པ་དང་ལྟན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐབས་མཁས་
དང་། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་བདེན་ཞེན་ཅི་རིགས་
བོར་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཅན་པ་ཀྱན་ཏུ་དེའི་ནང་གི་
ཡོངས་འཛིན་དང་། བྱང་སེམས་དེ་ལ་ཆོས་ཅན་སྟོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་དང་སོགས་པས་ཐབས་མཁས་པ་དང་བདུད་ལས་ཅན་སྟོན་པར་
བྱེད་ཅིང་། དགོ་བཤེས་དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདུད་དང་ཐིག་གྲོགས་སོགས་
བོར་བར་བྱེད་དུ་འཐུག་པ་ནི། ཅན་པ་ཀྱན་ཏུ་དེ་ཡི་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་
ཞེས་ཉི་མུང་ལེ་བརྒྱད་མ་ལྟར་འགྲེལ་ལོ། །མདོ་ནི་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྟན་འདས།
དེ་ལྟ་ལགས་ན། ནས། ཐབས་མཁས་དེ་དང་ལྟན་པའི་བྱང་ཆེན་བསྟན་པ་འདི་
ཐོས་ན་མི་འདིགས་མི་དངངས་སྐྱག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཡན་ནང་གི་
ཡོངས་འཛིན་ཐབས་མཁས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྟན་
འདས། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན། ནས། བཤེས་གཉེན་དེས་ཟིན་པའི་བྱང་ཆེན་

ཤེར་ཕྱིན་ཐོས་ན་མི་འཛིགས་མི་དངངས་སྐྱག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཕྱིར་
བཤེས་གཉེན་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས། ཇི་ལྟར་ན།
ནས། ཐབས་མི་མཁས་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཐོས་ན་འཛིགས་དངངས་སྐྱག་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། གསོལ་བ།
བཅོམ་ལྡན་འདས། ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་སྒྲིག་གོགས། ནས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་
པོས་སྒྲིག་གོགས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཤེས་ནས་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་པས་ཕྱིར་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བསྟན་པས། ཉི་སྤང་ལྟར། གསེར་ཕྱིང་རྣམ་
བཤད་གཉིས་སུ་ནང་དང་ཕྱིར་ཡོངས་འཛིན་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་རོ། །བརྒྱད་སྟོང་
བར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་བྱུགས་པའི། ནས། བཤེས་གཉེན་
རྣམས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་ཕྱིར་ཡོངས་འཛིན་སྒྲིག་གོགས་དང་བཅས་
པ་བསྟན་ནས། དེས་ཟིན་པ་གོ་འདུག་གི་སྦྱབ་པ་ལ་གནས་པར་གསུངས་པས།
རྒྱན་སྤང་དུ་ཕྱིར་ཡོངས་འཛིན་ལ་སྦྱར་བའི་དོན་དེའོ། །གསེར་ཕྱིང་དུ། ཉི་
ཁྲིའི་བསྐྱུས་དོན་ལྟ་བུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཉི་སྤང་ལྟར་ཡིན་པས། ལེ་བརྒྱད་མ་
དང་ལེ་མང་དུ་མེད་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་སྟེ་སྟོད་སྟན་དངགས་མཁན་
གྱི་རང་བཟོ་བེར་བ་གཞུང་དང་། ཕྱིན་དུག་སྤངས་ནས་ཐེག་དམན་ལ་སྦྱོར་བ་
ལམ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་སྟོང་ན་སངས་རྒྱས་དེ་ཅི་བྱ་སོགས་
བེར་བ་འབྲས་སུ་སྟོང་པའི་སྒྲིག་གོགས་སུ་ཉི་སྤང་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་
འབྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** ཐབས་མཁས་པའི་བྱུང་པར་ནི། སྟོང་
ཉིད་འཛིགས་པའི་གནས་མིན་པ་ལ་འཛིགས་པ་དངངས་པ་དང་དེ་ལ་རྒྱན་
དུ་འཛིགས་པ་སྐྱག་པ་དང་། སྐྱག་པ་དེ་བརྟན་པར་སྦྱར་བ་ཀྱན་དུ་སྐྱག་པ་
སྟེ། རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་གདུལ་བུའི་**སེམས་སྟོང་ཉིད་ལ་མི་**
འགོད་ཞིང་མི་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱན་དུ་མི་སྐྱག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་
རྒྱལ་པོ་འཆར་བྱེད་ལ་བཙུན་མོ་སྟོབསངས་མ་གྱི་བ་སྟོན་པོས་བྱ་བས་ན་ཚུལ་

རིམ་གྱིས་བརྗོད་ནས་ཤི་བའི་བརྗོད་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་བཞི་བའི་
ཐབས་མཁས་པས་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱུང་པར་ནི། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་རི་
ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ལ་
སོགས་པས་མངོན་མཐོ་ནས་སངས་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། འགལ་
ཉེན་སྤང་བའི་བྱུང་པར་ནི། ཕྱིན་དུག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་མེར་
སྣ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་འཆལ་གྱི་བར་དང་མི་ལྟན་པ་ནི། བྱང་མེས་སྦྱར་ལམ་
པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྟོགས་པར་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་གཉེན་ཡིན་པས་ཕྱི་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། ། འགྲེལ་བ་འདིར་དངོས་སུ་ཕྱི་ཡོངས་འཛིན་
ལ་སྦྱར་ཁྱད་། རྒྱས་འབྲིང་དུ་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཕྱི་
ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་དང་པོ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མེར་སྣ་སོགས་
བྱུང་ཆོས་གསུམ་པར་སྦྱར་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པས། ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་
མ་གསུངས་པ་ཡང་མིན་ལ། རྒྱས་འབྲིང་གི་ཆོག་དུ་ཡང་ཐོན་པས་འདིས་
མཚོན་ནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཤེས་
དགོས་སོ། ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ཕྱི་ཡོངས་འཛིན་བྱུང་པར་མེད་པས།
དེས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་མི་འཐད་ཅེ་ན། ཕྱི་ཡོངས་འཛིན་ལ་བཟང་
ངན་མེད་ཁྱད་། རྒྱ་དངས་པ་དང་རྟོག་པ་ལ་ཁྲ་གཟུགས་འཆར་མི་འཆར་ལྟར་
དེས་ཆོས་བསྟན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྦྱབ་པའི་སྟོན་རུང་དུ་བྱས་པ་དེས་
བྱུང་པར་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་གདམས་དོན་རི་ལྟར་སྦྱབ་པའི་སྦྱབ་པ་བཤད་པ་
ལ་བཞི། སྦྱབ་པའི་རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། སྦྱབ་པའི་
ངོ་བོ་ནོ། །

སྐྱབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། ཚྡོད་སྡོད་གཉིས། དང་པོ་ལ་
གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྒྱུར་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྒྲུབ་ཅི་སྐྱད་བཤད་པ་དང་། སྐྱབ་པའི་
སྐབས་སུ་འཆད་འགྱུར་གྱི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པས་སྒྲོམ་པ་དང་བྱང་
པར་གྱི་ལམ་སོགས་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་སྒྱུར་ལམ་གྱི་འོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་འཆད་
ཅིང་། དེ་ཡང་རྟེན་རིགས་སད་པ་ལ་རག་ལས་པས། ཐོག་མར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་
ཏུ་གྱུར་བའི་རིགས་གསུངས་སོ། །སེམས་བསྐྱེད་དང་ངེས་ཆ་སོགས་ཀྱི་སྡོན་ཏུ་
རིགས་སད་དགོས་པའི་རིགས་དེའི་སྡོན་ཏུ་བཤད་དགོས་ཞེ་ན། དེ་ནི་མདོ་
རྒྱན་ལྟར་རྒྱ་འབྲས་དོན་རིམ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་འབྲས་བུ་འདིའི་རྒྱ་འདིའོ་
ཞེས་བཤད་པའི་གོ་རིམ་ཡིན་ནོ། །མདོ་འགྲེལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་དོན་གང་ཞེས་པའི་ལན་
ཏུ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཙ་བ་ནི། བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་ངེས་
ཆ་བཞི་དང་མཐོང་སྒྲོམ་གཉིས་དང་བྱུག་གི་རྟེན་རིགས་བྱུག་དང་། མདོ་ནི།
ལེའུ་བརྒྱད་པའི་དབུར། དེ་ནས་ཆོ་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས། ནས། ཆོག་གི་དོན་
མེད་པའོ། །ཞེས་པས། ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མེད་པས་དེ་སྐྱབ་པའི་
བྱང་སེམས་བདེན་པར་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་བྱང་པར་
གྱིས་དབྱེ་བས་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་རིགས་ཡིན་པས་དེ་
དང་ལྷན་པ་སེམས་དཔའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འདི་དང་། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་སྐྱད་
ཅེས། ནས། སྟོབ་པོ། ཞེས་པས་རིགས་སྒྱིར་བཞུན་ནོ། །ལེ་མང་ཏུ། རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ། ནས། མི་ལམ། སྐྱུ་མ། སྟོག་རྒྱ། རྩ་བ། སྒྲ་
བརྒྱན། མིག་ཡོར། གཟུགས་བརྒྱན། སྐྱལ་བ་སྟེ་ཉི་མ་དང་ལེ་བརྒྱད་མར། རྩ་

ཟླ་མེད། སྤྱི་ཟེང་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད། དེ་དག་མི་དམིགས་པ་བཞིན་དུ་བྱང་སེམས་
ཆོག་གི་དོན་མེད་ཅེས། དཔེ་དགུས་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་དགུ་མཚོན་ནས་རྟོག་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པ་འོག་མ་ལྟ་ལ་འབྲེལ། རབ་འབྱོར། བས། ཡང་
དག་མཐའ། དེ་བཞིན་ཉིད། མ་ཞོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད། གཞན་མ་ཡིན་པ་དེ་
བཞིན་ཉིད། ཆོས་ཉིད། ཆོས་དབྱིངས། ཆོས་ཀྱི་གནས་ཉིད། ཆོས་ངེས་པ། ཆོས་
སྟོན་མེད་པར་གནས་མེད་པ་དགུས་ཅེ་མོའི་གཟུང་རྟོག་དགུ་མཚོན་ནོ། རབ་
འབྱོར། བས། ཟུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་སྤང་བོ་ལྟ་ལྟར་བྱས་ནས། དེའི་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་དུག་དང་། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་དང་། ཡིད་དང་དབང་བོའི་ཁམས་
བཅུ་གཉིས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཁམས་དུག་སྟེ་དགུས་བཟོད་པའི་རྣམས་འདྲིན་དགུ་
མཚོན་པ་ཉི་ལྔ་ལ་བརྒྱད་མ་ལྟར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་ལ། ལེ་མང་དུ།
སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཆོར་སོགས་རབ་འབྱོར། བས། ཟུ་མའི་སྐྱེས་བུའི་ནང་
སྟོང་བ་ཉིད་སོགས་དང་། དེའི་ཕར་ཕྱིན་དང་། བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་དང་།
སྟོབས་སོགས། སྤང་བོ། ཁམས། སྐྱེ་མཆེད། རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དང་། བསམ་
གཟུགས་ཀྱི་སྟོམས་འདུག་རྣམས་ཏེ་དགུས་ཆོས་མཚོག་གི་བཏགས་འདྲིན་
དགུ་མཚོན་ནོ། ལེ་མང་ན་ཆད་ལྷག་མང་ངོ་། རབ་འབྱོར། བས། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་སྤང་བོ་ལྟ་དབང་བོ་དུག་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་སོགས་མ་འབྲེས་པའི་བར་
དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་བྱས་ལ་འདུས་
མ་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མི་གནས་པ་བཞིས་མཐོང་ལམ་ཀྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཞི་
མཚོན་ནོ། རབ་འབྱོར། བས། སྐྱེ་མེད། འགག་མེད། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
མེད། འབྱུང་བ་མེད། མི་དམིགས་པ། ཀྱུན་ཉོན་མེད། རྣམ་བྱང་མེད། མཚན་མ་
མེད་པ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གིས་གནས་མེད་པ་དགུས་ས་དགུའི་སྟོམ་སྟོང་གི་
རྟོག་པ་ཆུང་འབྲིང་སྟོར་དགུ་མཚོན་ནས་སྟོམ་ལམ་དགུ་བསྟན་པ་ཉི་ལྔ་ལ་
དགོངས་པའོ། རབ་གི་འགལ་སྒྲའི་སྤང་བྱ་སྐྱེའི་གཉིན་པོ་དང་ནི་ངོས་སྐལ་གྱི་

སྤང་བྱ་སྤང་སྤྱི་མི་རུང་དུ་སྤྱོད་བ་གཉིས་དང་། འདི་གཉིས་ཀ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གཅིག་ཉིད་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་བགྱང་བ་ཉི་ཟེར་དང་རྣམ་
བཤད་ལྟར་ཡིན་ལ། གསེར་སྤང་དང་རྟོགས་སྤང་དུ་སྤྱི་མ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དང་། ཕྱི་མ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་སྦྱར་ནས། སྤང་བྱ་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་དང་གཉིས་ཀའི་བྱད་པར་རང་གང་ལས་གྲོལ་བའི་སྤང་བྱའི་རིགས་
འདྲ་ཕྱི་མ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྤངས་པ་དང་། གྲོལ་བྱའི་ཤེས་སྦྱིབ་སྤངས་པས་
འདྲིལ་པར་གསུངས་པ་ཉི་སྤང་གི་ཆིག་ཟིན་ལ་བརྟེན་ནོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། བས། ཆིག་གི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་
དང་། རབ་འབྱོར་བསྐླལ་བའི་མེ། བས། ཆིག་གི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །བྱ་
ཉ་དང་གསེར་སྤང་ལྟར་ན། གཉིན་པོའི་བྱད་པར་དང་སྤང་བྱ་ཟད་པ་དེ་དག་
ཡོངས་སུ་མཐར་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། བས།
ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལ་ཚུལ་འཆལ་སོགས་ལྷས་གནས་མེད། བས། ཆིག་
གི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །སྤིང་ཞིའི་མཐའ་འགོག་པའི་ཤེས་རབ་འབར་བ་
དང་། སྤྱིང་བརྟེན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འདོད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མདོ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཉི་ཟླའི་འོད། བས། དོན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་སྒོབ་མ་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་སྤྱན་མོང་མིན་པར་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པ་ཉིད་
དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། བས། གཟའ་སོགས་འོད། བས། དོན་མེད་དོ། །ཞེས་
པའོ། །སྐླལ་བ་དང་འཆོམ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་བཞིན་སྐྱབ་པ་དང་།
མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། བས། འདོད་ལྟ་དུག་གཟུགས་ཁམས་བརྩ་བདུན་གྱི་ལྷའི་
འོད། བས། དོན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །རི་ལྟ་རི་སྟེད་ལ་རང་གི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོལ་བ་
མི་མངའ་བར། འཇུག་པའི། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། བས། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་འོད། བས། དོན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་པས། སྐྱབ་པ་
དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པའི་རྩ་མཚན་རྒྱུ་ནས། རབ་འབྱོར། བས། ཤ་སྟག་གོ།

གསུངས་པ་ནམས་དང་པོ་གསུམ་དང་། རྣམ་པ་གོང་མ་གཉིས་དང་འབྲིང་གི་
 མི་རྟག་སོགས་ནས་བྱང་འདུག་གི་བར་དེ་སྟེད་བསྟན་པ་ནམས་བཞི་བའི་
 བར་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་འཕགས་པ་ནམས་སྟེ་བར་གསུངས་ཀྱང་།
 བཞི་ག་དག་བཙུང་པའི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་དམ་དཔུང་། འཕགས་པའི་རིགས་དེ་ལྟར་
 ཡིན་ཡང་། རིགས་ཙམ་ལ་སྟོའི་འདུག་པ་ལྟར་བའི་བྱང་པར་སོགས་འདོག་པ་
 གསེར་ཕྱང་ལྟར་རོ། །དེར་མདོ་སྟེ་བས་སྟེ་མཆེད་དུག་གི་བྱང་པར་སྐྱབ་པ་
 སྤང་རུང་ལ་འདོད་ཅེས་འཆད་པ་ལ་ནི་ཤེས་བྱེད་མ་མཐོང་ཞེས་པ་ནི། ཉ་རྒྱུ་
 ལས། མདོ་སྟེ་བ་སྟེ་མཆེད་དུག་གི་བྱང་པར་སྐྱབ་པ་སྤང་རུང་བ་ལ་འདོད་
 དེ། བསྟུ་བར། སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་རུ་མི་རུང་ན་རིགས་ཆད། ཉོན་སྐྱབ་ཙམ་
 སྤང་རུ་རུང་ན་ཉན་རང་གི་རིགས། གཉིས་ཀ་སྤང་རུ་རུང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 རིགས། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དཔུང་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགོ་
 ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། རྟོགས་སྤང་རུ་བྲངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་སྐས་མ་ལས། མདོ་སྟེ་བ་
 དག་གི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོ་སྟེ་བོ་
 དང་སྟོབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ས་
 བོན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཟག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་འདོད་
 པ་བཀག་པ་མིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་ཀྱིས་རིགས་ཙམ་ལས་རང་བཞིན་
 གནས་རིགས་དང་། རྒྱས་འཕྱར་གྱི་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་མི་འདོད་
 དོ། །གསེར་ཕྱང་ནམ་བཤད་རྟོགས་སྤང་ནམས་སུ། ཉི་སྤང་ལྟར་དབུ་སེམས་
 གཉིས་ཀྱིས་རིགས་འདོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གསུངས་
 པ་ནི། ཉ་རྒྱུ་ལས། སེམས་ཙམ་ལུགས་མདོ་རྒྱན་ནམ་བྱང་ས་བཞིན་ཞེས་
 གསུངས་པ་ནི་ནོར་ཏེ། ནས། སེམས་ཙམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་
 ཆད་འདོད་པར་བཞེད་ལ། དེ་གཉིས་སུ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་
 ཆད་མི་བཞེད་དོ། །ཞེས་དང་། བྱང་སའི་ལུང་དེའི་དོན། ནས། སྟེ་མཆེད་དུག་

པའི་བྱང་པར་འདུས་བྱས་ཞིག་ལ་དགོངས་པ་སྤངས་པ་ནི་ཨ་ཏུ་ནོར་བ་ཁོ་
ནའོ། །དེས་ན་མདོ་རྒྱན་བྱང་སའི་དགོངས་པ་འང་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དེར་བཞེད་
པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སོགས། དེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱན་
ཞེས་བྱ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དུ་ཡང་། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་དང་།
ནས། མཐར་ཐུག་གི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་སྤྲིང་བོ་
དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཆ་
མེད་ཀྱན་འགོ་བྱེད་པ་པོ། །དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་དང་གནས་སུ་
གསུངས་ཤིང་། ཞེས། རང་བཞིན་གནས་རིགས་གྲངས་ཅན་པ་ལྟར་ཆ་མེད་
ཀྱན་བྱེད་བཤད་དོ། །དུ་ཤང་གིས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་སྤངས་སུ་
མདོ་སྡེ་བརྒྱད་བཅུ་དྲུག་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་གསལ་གྱི་ལུང་བརྒྱ་ཕྱག་
མང་པོ་དྲུག་ནས་སྐབ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དེ་འགོག་
ཆེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གཞུང་ལ་མཇལ་ན་ཉ་དང་ཉུང་མ་
བསེས་པ་ཁོ་ནར་འཇུར་བཤེས་སླ་བས་ཤི་བའི་རོ་ལ་མཚོན་བསྟན་པའི་ཅི་བྱ་
སྟམ་ནས་དགག་པའི་ངལ་བ་ཟུར་དུ་མ་བྱས་སོ། །སློབ་དཔོན་དོན་རྗེ་དྲང་སྲོང་
གིས་མཛད་པའི་དོན་གསང་ལས། ཡོངས་གྲུབ་ལ་འཇུར་མེད་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ལས་སྡེ་མ་རྟག་ལ་ཕྱི་མ་མི་རྟག་པ་དང་། ཕྱི་མ་
དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་ས་བོན་གཉིས་བྱས་ནས། ཕྱི་མ་དེ་ལ་
རང་བཞིན་གྱི་རིགས་དང་། རྒྱས་རིགས་གཉིས་བྱས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་
རིགས་ལ་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀྱན་གཞིའི་ཐ་སྙད་གདགས་པར་དཔལ་འཕྲིང་
གི་མདོས་སྐབ་ནས། ཀྱན་གཞིའི་སྤྲིང་གི་ཟག་མེད་སྦྱེད་པའི་རྒྱས་པར་བཤད་
པས་འདུས་བྱས་དང་། ཐེག་བསྟུན་ལས། དེ་ལ། ནས། ཆོས་སྐུའི་ས་བོན་དུ་བལྟ་
སྟེ། ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ཀྱན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་
བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་ས་བོན་དེ་ཀྱན་གཞི་མིན་ལ་ངོ་བོ་

གཅིག་ཀྱང་། ངང་བས་ཚུ་ལས་འོ་མ་འཐུང་བ་ལྟར་ས་བོན་དེ་འཕེལ་བས་ས་
 བོན་གྱི་ཆ་ཟད་ནས་ཀྱན་གཞི་གནས་འཇུག་བཤད་པས་དེ་མི་རྟག་པར་འབྱུང་
 ལ། མདོ་རྒྱན་ལས། ཁམས་རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བ་རུ་རའི་མདོ་ལྟར་འཛིག་ཏེན་
 གྱི་ཁམས་ཐ་དད་པ་དང་། རྒྱན་ཐེག་གསུམ་ལ་མོས་པ་ཐ་དད་པ་དང་། ཐེག་
 པ་དེ་ངེས་པར་སྐྱབ་མི་སྐྱབ་ཐ་དད་པ་དང་། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་རབ་འབྱིང་ཐ་
 གསུམ་ཡོད་པས་བསྐྱབ་པས། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ཆོས་ཅན་ཐ་དད་ཀྱིས་དབྱེ་བ་
 མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོའི་དབྱེ་བ་མེད་པས། མོས་པ་ཐ་དད་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབ་
 མི་རུས་པ་དང་། མི་ཟད་པ་ཡི་རྒྱ་མཚན་ཕྱིར། ཞེས་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ལྟག་
 མེད་གྱི་ཆོ་རྒྱན་ཆད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་དེ་ཆོ་རྒྱན་མི་ཟད་པས་མཆོག་ཏུ་
 བཤད་ལ་ཆོས་ཉིད་རྒྱན་ཆད་མི་སྲིད་པས་སོ། །བསྐྱབ་པ་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་
 དང་། ཉོན་སྐྱིབ་ཙམ་སྤང་རུང་དང་། སྤང་དུ་མི་རུང་བའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་རིམ་པ་
 ལྟར། ཐེག་ཆེན་དང་། ཐེག་དམན་དང་། རིགས་ཆད་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཀྱན་
 གཞིའི་སྤང་གི་ས་བོན་ལ་དགོངས་ལ། རིགས་ཆད་ཀྱང་བཤད་པས་སོ། །ཀྱན་
 གཞི་མི་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་ཚུལ། བྱང་ས་ལས། རང་བཞིན་དུ་
 གནས་པའི་རིགས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་
 བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་གཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་ལ་
 ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་
 དག་པར་བསྐྱབ་པའི་རིགས་ནི། སྟོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་
 ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཉན་ས་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་
 བྱང་པར་ཐོག་པ་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་པ། རྒྱན་གྱི་བྱང་པར་རྒྱན་མི་ཆད་པར་
 གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ། ཐོབ་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་ཐོས་བསམ་
 སོགས་ཀྱིས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ། གདགས་གཞིའི་

ཁྱད་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྐྱེང་གི་དེ་དག་གནས་འགྱུར་རུང་གི་ནུས་
པ་བཞག་ལ། ཁྱེད་མཛོའི་འབར་སོགས་ཀྱིས་ལུང་འདིས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རིགས་
སྲུ་བཞག་པར་གོ་ནས་དྲུག་མིན་དྲུག་པ་ཡིད་ཡིན་ཟེར། འབྲེས་ཤེས་རབ་
འབར་གྱིས་ལུགས་འདིར་དབང་པོ་ལྷ་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་མིན་པས་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་པོ་རིགས་ཡིན་ཟེར། རྟོན་ནང་བ་རྗེས་འབྲང་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པ་
ཆོས་ཀྱི་ནང་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཟེར་བའི། དང་པོ་གཉིས་རིགས་ལ་འཁྲུལ་ལ།
གསུམ་པ་རིགས་དང་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཉན་ས་དང་བྱང་
སའི་འགྲེལ་བ་དྲངས་ནས། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གདགས་གཞི་དང་རིགས་དེ་དང་
རྗེས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པའི་དོན་སྣང་ལྟར་ཡིན་གྱི་དེ་
ལ་འདུས་མ་བྱས་དགོས་ན། ཉན་སར་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པ་
བཤད་པ་དང་། སྐྱབས་འགོ་དང་སྒྲིམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པས་དེ་ཐམས་ཅད་
འདུས་མ་བྱས་སྲུ་འགྱུར་ཞེས་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་སོ། རྟོན་ནང་བས་དེ་
དག་འདུས་མ་བྱས་སྲུ་འདོད་དེ། ཉེ་ཁྲིཀ་ཏུ་བྱམས་ཁྱེས་དྲངས་ནས་སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྣང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པར་
བཤད་དོ། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སྒོ་བ་ལམ་དུ་འདོད་པ་ལ། བྱང་སའི་འགྲེལ་
བ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིན་དྲངས་ནས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་
བཟླས་པར་བྱས་པ་ལ་བྱེད་གསུངས་པས་བཀག་ལ། འོ་ན་མདོ་རྒྱན་ལས། ཡོད་
དང་མེད་ཉིད་གང་ཡིན་དང་། ཞེས་རིགས་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་རྒྱུར་ཡོད་ལ་
འབྲས་བུར་མེད་པ་འབྲས་བུར་ཡོད་པར་བཤད་པ་འགལ་ཞེ་ན། ལྟོག་པ་འགལ་
བ་ཡིན་གྱི་ལམ་དུ་ཁྱེས་ནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཉན་སས་བསྐྱབས་ནས། དེ་
ལྟར་ན་ཉི་སྣང་དུ་སེམས་ཙམ་པ་སྟོགས་སྣང་སྒྲངས་པ་ལེགས་པར་དྲང་པར་
འགྱུར། ཞེས་ཨ་རུ་ཞོར་ཟེར་བ་ཡང་བཀག་གོ། ཤེས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་རིགས་སྲུ་
བྱས་པ་མདོན་ཉོགས་རྒྱན་ལ་བཞེན་པས། སེམས་ཙམ་པ་ལ་རིགས་འདུས་བྱས་

སུ་འདོད་པས་ཟག་མེད་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་། ཆོས་དབྱེངས་སུ་འདོད་པས་
 དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པའི་དམིགས་རྒྱུན་གྱིས་རིགས་སུ་བཞག་
 པར་གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ནཱ་བཤད་རྟོགས་སྤང་གཉིས་
 ཀར་སེམས་ཅམ་པའི་རིགས་འདོད་ཚུལ་དེ་མདོ་རྒྱན་དང་བྱང་སའི་དགོངས་
 པར་བྱས་ནས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བ་ཐེག་ཆེན་དང་། ཀླུ་ཤི་སོགས་
 རང་རྒྱ་བའི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པའི་འབྲུལ་སྤང་ཅམ་ལས་དོན་གཞན་
 དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བ་རང་རྒྱལ་དང་། གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅམ་ཐོས་པས་གསོ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་།
 རྒྱུན་གང་གིས་ཐེག་གསུམ་གང་དུ་བསྐྱུར་མ་ངེས་པའི་རིགས་དང་། ཐོས་པས་
 གསོ་མི་རུང་བའི་རིགས་ཆད་ལྷ་བྱས་ལ། རྟོགས་སྤང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་
 ཆད་པ་མེད་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་འདོད་པའི་སྐབས་མེད་ལ་དེ་ཡོད་ན་
 ཉན་རང་གི་རིགས་ཆད་པ་འདོད་དགོས་པས། ཐེག་གསུམ་གྱི་རིགས་ཆད་
 འདོད་དགོས་ཞེས་སྒྲུབ་པོ། ཉེ་ལྷོ་ཀ་དུ་རྒྱས་འཇུག་གྱི་རིགས་ཆད་པ་ཡོད་ཀྱང་།
 རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ཆད་པ་མེད་པར་བཤད་དོ། །བསོད་གྲགས་པས་མདོ་
 རྒྱན་ལྟར་རིགས་གཉིས་འགལ་བས་ལམ་ཁྱེགས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་མེད་
 པར་བཤད་ནས། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་མི་འདོད་
 པར་གསུངས་པས། མདོན་རྟོགས་རྒྱུན་གྱི་དོན་ངེས་ལྟར་འབྲེལ་དབྱེད། དབྱེ་མ་
 བའི་ལྷགས་ལ། ཆོས་བརྒྱ་བའི་མདོ་དང་འཇུག་པ་དཀོན་བཅེགས་སལ་ཆེན་
 སོགས་དང་མཐུན་པར་རྒྱན་འདིར་ཆོས་དབྱེངས་རིགས་སུ་གསུངས་པས། ཉི་
 སྤང་ལས་མདོ་རྒྱན་དང་ས་སྤེར་རིགས་འདུས་བྱས་སུ་བཤད་པར། དེ་ལ་རང་
 བཞིན་གྱི་དོན་བརྗོད་དགོས་ཞེས་པར། རྒྱའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཟེར་བར།
 འཁོར་རྒྱ་རུང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེར་ཐལ་ལ། ཆོས་ཉིད་རིགས་ཡིན་པ་
 ལ་ཉེས་པ་དེ་མེད་ཅེས་བཀག་གོ། །ཆོས་ཉིད་ངེས་ཞིག་རིགས་སུ་འདོད་ཅེ་ན།

རྒྱུད་སྒྲུབ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་འགྲུབ་བྱེད་གྱི་དོན་གྱི་གནས་བཞི་ལ་རིགས་
གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། བསལ་བཞག་དང་བྲལ་བའི་འཛང་རྒྱ་རུང་
གི་ཆོས་ཉིད་ལ་གསུངས་སོ། །རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། སྟོན་སྤང་རུང་དང་ཡོད་
ཏན་སྟེ་རུང་གི་རྒྱ་ཅམ་ལ་རིགས་སུ་འདོད་པ། དབུ་སེམས་མཐུན་ལ། དེའི་རྒྱ་
མཚན་ནི་མ་སྟོ་བྱར་བའི་དོན། དབུ་མ་བས་ནི་མ་བདེན་གྲུབ་གྱིས་སྟོང་བས་
བཞག་ལ། སེམས་ཅམ་པས་ནི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་སྤང་བའི་གནས་ལྷགས་
ལ་མ་ཞུགས་པས་བཞག་གོ། །དབུ་མ་པས། རྒྱ་མའི་སྤང་བོས་རྒྱ་མའི་སྤང་བོ་
གཞན་པམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ། སེམས་གྱི་རང་བཞིན་གཤིས་ལ་མ་གྲུབ་པ་
དེ་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་རྒྱ་མ་ལྟ་བུས་སྤང་བྱ་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་འདོམས་པར་འདོད་
ལ། རིགས་ཆོས་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་སེམས་ཅམ་པས། སེམས་གྱི་རང་བཞིན་
འོད་གསལ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གཉེན་པོས་ནི་མ་འབྲལ་རུང་
དང་ཡོན་ཏན་སྟེད་པའི་གཞི་བྱེད་པས་རིགས་སུ་བཞག་གོ། །འདིར་གསེར་
སྤང་ལས། རྩ་མ་རྒྱན་འདི་དང་། ཕྱི་མ་ནི་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་བཤད་ཆོད་དུ་སྤང་
ངོ་། །ཞེས་པ་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་རྒྱན་འདི་དང་། རིགས་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་
པའི་སེམས་ཅམ་པས་རིགས་དང་ནི་མའི་འདོག་ཚུལ་དེ་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་དོན་དུ་
འདོད་ཅེས་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རིགས་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ནི་མ་འབྲལ་
རུང་སོགས་ཡིན་པ་རྒྱུད་སྒྲུབ་མའི་དོན་དུ་རྟོག་པ་སོགས་འདོད་པའི་དོན་
ཡིན་དཔྱད། ལང་གཤེགས་ལས། རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་ལྷ་གསུངས་ཀྱང་། རིགས་
ཆད་བཤད་པའི་དགོངས་གཞི་དུས་ལྟན་རིང་མོར་ལམ་རྒྱུད་ལ་མི་སྟེ་བ་དང་།
དགོས་པ་ལོག་སྟེད་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལ་སྤང་བ་སྟོང་བ་དང་། དངོས་ཟིན་ལ་
གཞོད་བྱེད་ནི། སེམས་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་དང་ནི་མ་སྟོ་བྱར་བ་ཡིན་
པ་དང་། རྩ་མ་འགྲེལ་ལས། ཉག་ཉིད་ཕྱིར་རམ་ཐབས་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་
ལྟར་རྩ་བཤད་དུ་གསུངས་སོ། །གསེར་སྤང་ལས། སེམས་ཅམ་པ་རིགས་ཆད་

འདོད་ཅེས་གྲགས་ཀྱང་། བྱང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་འགའ་ཞིག་ནས་བཤད་པ་དེ་
 དང་དེར་ནམ་བཞག་མཛད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་དུ་མི་བཞེད་དེ། ཞེས་
 པ་བྱང་དོན་གྱི་མདོ་འགའ་ཞིག་བཞེན་པས་དབུ་མ་བས་མི་བཞེད་ཅེས་པའམ།
 ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པས་རིགས་ཆད་པའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་
 དང་དྲི་མ་སྒོ་བྱར་བ་ཡིན་པས་འབྲལ་རུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡིན་ན་དྲི་མ་སྒྲང་རུང་
 ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན་དེ་སྒྲང་བའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་རུང་ཡིན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་སེམས་ཙམ་པར་ནང་འགལ་བསྟན་པ་ཡིན་དུ། ཞི་བ་
 བཞོད་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་ནས་སྟོང་རྗེ་དམན་པ་སོགས་ཡིན་པས་འཆང་རྒྱ་བའི་
 ཐབས་མེད་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། རིགས་ཆད་པ་སྐྱིབ་པ་སྒྲོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མེད་
 ཟེར་བ་འདྲ་ལ། དེས་ན་དེའི་སེམས་དྲི་མ་དང་འབྲལ་རུང་མིན་ཏེ། འབྲལ་
 བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། ཐེག་དམན་གྱིས་པམ་པ་འཆབ་བཅས་
 གསོ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །བྱང་སའི་རིགས་ཀྱི་ནམ་གངས་བདུན་ནི། ཉ་རྟེན་
 ལས། འབྲས་བུ་ངེས་པར་འཛིན་པས་གཞི་དང་། འབྲས་བུའམ་གནས་པའི་
 རྒྱན་འབྱུང་བར་བྱེད་པས་སྟོན་པ་དང་། འབྲས་བུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་རྒྱ་
 དང་། འབྲས་བུའི་དུས་ནའང་འདུས་པས་ཉེན་དང་། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་
 བྱེད་པས་ཉེར་གནས་དང་། འབྲས་བུའི་སྟོན་དུ་འགོ་བ་དང་། འབྲས་བུ་གནས་
 པ་དེར་འགོ་བས་གནས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ནམ་བཤད་ལྟར་
 རིགས་ནས་འབྲིད་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་གདུལ་བྱའི་མོས་པ་རྟོགས་བྱེད་ཐེག་པ་
 ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྟོན་ནམས་ཐོས་པར་བྱས་ཏེ་དོན་ལ་འབྲིད་པ་ན་དབང་པོའི་
 རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་བུན་མོང་གི་ལམ་ལ་འབྲིད་དེ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
 ཆོས་རེ་ཞིག་ཉམས་སུ་ལེན་མི་རུས་ན། སྐབས་འགོ་ལས་འབྲས་འཁོར་བའི་
 ཉེས་དམིགས་བསྟན་ཏེ་བསགས་སྐྱངས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་རིགས་སད་པར་
 བྱེད། རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ལ་མོས་ན་ཡན་ལག་བདུན་པའི་བསགས་སྐྱངས་དང་།

སེམས་ཅན་ལ་སྟོང་རྗེ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སད་པར་
བྱས་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་ཕྱིན་དུག་གི་བསྐྱེད་བྱ་ལ་སྒོ་བ་རྣམས་པ་
ན་འདུག་སྟེ་འདྲིན་པར་བྱེད་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ།
བཤད་པ་དང་། རོན་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟོན་ཆོས་སྐྱབ་པ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ངོ་
བོ་དང་། གོ་རིམ་དང་། གྲངས་ངེས་གསུམ།

སྐྱབ་པ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། འདི་ནམ་བཤད་དུ་རྟོན་རིགས་གྱི་ངོ་བོ་བྱས་ཀྱང་། གསེར་
མེད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ་སྐྱབ་པས་ངོ་བོ་བྱས་སོ། །**ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ།** །བྱང་
སེམས་གྱི་དོན་དུ་གཉེན་བྱ་ཐམས་ཅད་སྟོན་སེལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ་སྟོན་མ་སེལ་བར་ཡོན་ཏན་མི་ཐོབ་བས་དང་པོར་
སྟོན་སེལ་བ་དང་། དེ་ཡང་གཉེན་པོ་མ་སྟེས་པར་སེལ་མི་རྣམས་པས་དང་པོར་
གཉེན་པོ་དང་། དེ་ལ་མངོན་གྱུར་འགོ་གཞོན་པའི་གཉེན་པོ་སྣར་དང་། ས་
བོན་སྣང་བ་བྱིས་དང་། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་གྱི་ས་བོན་སྣར་དང་། ལྷན་སྐྱེས་
གྱི་ས་བོན་བྱིས་སྟོང་བ་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་པས་**རེ་ཤིག་དང་པོར་འདིག་རྟོན་**
པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་བོ་ནམས་སོ། །**དེ་དག་སྐྱེས་**
པའི་འོག་དུ་འདིག་རྟོན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། ས་བརྒྱའི་སྟོན་
པའི་ལམ་དག་གོ། **དེའི་འོག་དུ་ས་བོན་སྟོང་བའི་གཉེན་པོ་དེ་དག་གིས་ས་**
བོན་སྟོང་ཚུལ་ནི། གཉེན་པོ་**དེ་དག་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱན་པོ་སྣར་ནང་**
དུ་མི་ལྡོག་པར་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་བྱིར་ཐུང་བ་དང་སྟོ་འཕར་ཏེ་སྟོ་སྒྲིགས་

གྱིས་བཅད་པ་དུས་མཉམ་པ་ལྟར་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྦྱིས་པ་དང་
 སྤང་བུའི་ས་བོན་འགག་པ་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་གཉེན་པོ་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་(༡)དང་མི་(༡)མཐུན་པའི་སྦྱོགས་(༡)སྦྱིས་པ་ལ་མངོན་དུ་སྦྱོགས་པ་
 དང་(༤)འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྦྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་དག་གོ། །གསེར་ཕྱེང་
 ལས། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དག་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཆོས་དུག་
 གོ་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་ཤིག་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་འདུག་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་
 དང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དུག་
 གི་རྟེན་རྟོ་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱད་རྩ་གྱི་ཐུག་ཐུག་འབྱུང་རོ། །ས་
 མཚམས་སྐྱབས། གསེར་ཕྱེང་ལས། རྩ་བ་རང་གི་དོན་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་དུག་
 གི་མཐོང་སྒྲོམ་གཉིས་སྦྱི་དང་། ལྷག་མ་བདུན་ཅི་རིགས་པར་དེ་དག་གི་བྱུང་
 པར་དུ་བཞག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་བཤད་དང་མཐུན་ནོ། །གསེར་ཕྱེང་
 ལས། དུས་མཉམ་ན་ལམ་གཉིས་སུ་མི་རུང་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་སྦྱི་བ་དང་སྤང་བུ་
 འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྦྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པར་སྟོན་གྱི། དེ་གཉིས་རང་ནི་
 ལམ་གཉིས་མིན་ཏེ། ཞེས་པ་ཡང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཉིས་ཀྱིས་རྒྱན་པོ་
 འབྲིན་པ་དང་། སྒྲོ་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར། འགག་འཇུག་གི་སྟོང་
 བའི་དབང་དུ་མཛོད་པར་གསུངས་པས་རང་ལྷགས་མིན་ནོ། །ལོ་ཆེན་གྱིས་
 གཉེན་པོ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་། སྟོང་བ་ཉོན་སྦྱིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་
 གྲོལ་ལམ་དང་། སྤང་བུ་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་ཤེས་སྦྱིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་
 རྣམ་གྲོམ་ལམ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་བཅེ་བཞི་ནི་ས་བརྒྱད་པ་དང་། ཐུན་མོང་
 མིན་པ་ས་དགུ་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ས་བཅུ་བར་དེའི་ཤིག་ཆུང་དུ་བཤད་
 པར། གསེར་ཕྱེང་ལས། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་ག་ཡ་གོ་རི་ལས། ནས། འཆད་
 དོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ལ། རྒྱས་པར་ཤིག་ཆེན་ན་ཡོད་དམ་དཔྱད། ཆོག་
 གསལ་ལས། བདུན་པ་དགུ་པ་གཉིས་མཐོང་སྒྲོམ་དེ་དག་གི་སྤང་བུ་དང་བྱུང་བ་

བ་དང་། བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་དང་། སྤོང་བའི་སྐྱབ་པ་ས་གསུམ་པ་ནས་ས་རྒྱག་
པའི་བར་དང་། བཅུ་བ་ས་བདུན་པ། བཅུ་གཅིག་པ་དག་ས་གསུམ་དང་། བཅུ་
གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་དང་སྤིང་པ་ཐ་མ་བ་དང་། བཅུ་གསུམ་པ་
རྒྱན་མཐར་བཞག་པ་དང་། བུད་ཆ་གྲིས་རྒྱག་པ་ས་བདུན་པ་མན་དང་། གཉེན་
པོ་ས་བརྒྱད་པ། སྤོང་བ་དགུ་བ། དེ་ནས་བཞི་ས་བཅུ་བ་དང་། ཐ་མ་དེའི་བྱང་
པར་གྱི་ལམ་ལ་བཞག་པ་རྣམས་གསེར་ཕྱེད་དུ་བཀག་ནས། གཉེན་སྤོང་ནི་
གཉེན་པོ་སྐྱེད་པ་དང་སྤང་བྱ་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཏུགས་པ་ནི་སྤོང་
གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་དེ་གཉིས་རྫོགས་པའོ། ། ཞེས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་ལམ་ལྟ་བུ་ནི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལྟར་བདེན་འདྲིན་མདོན་གྱུར་སྐྱེ་བའི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱལ་བའི་མེས་རང་གི་བསྐྱེད་བྱའི་ཆོས་སྤྲུང་སྐྱེ་མི་
རུང་བར་བྱེད་པ་ལྟར་རང་གི་དོས་སྐྱལ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤྲུང་སྐྱེ་མི་རུང་བར་འགོག་
པས་རིམ་བཞིན་གཉེན་སྤོང་གི་སྐྱབ་པ་དང་། དེ་དག་སྤང་བའི་དགོག་བདེན་
ཐོབ་སྟེ་སྤོང་གཉེན་གྱི་བྱེད་པ་རྫོགས་པས། དེ་དག་གཏུགས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དུ་བཞག་སྟེ། དེ་གསུམ་རང་དོན་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་སྤོང་
བཅེ་ཐེག་ཆེན་བྱང་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། བུན་མོང་མིན་པ་བྱང་པར་གྱི་
འབྲས་བུར་བྱས་ཏེ་དེ་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་དང་། གཞན་དོན་གོ་རིམ་གཞན་དོན་
གྱི་རྒྱ་དང་། ཐ་མ་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པ། ཉི་སྤང་
ལས། བག་ཆགས་གྱི་མཚམས་སྤྱིར་བ་སྤངས་པའི་དོན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། ཞེས་སོགས་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ་རྣམ་བཤད་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། ། རྣམ་
བཤད་ལས། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་དངོས་གྱི་གཞོད་བྱ་
མེད་པར་ཁས་སྤངས་ནས། རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་ན་གནས་
ངན་ལེན་གྱི་དྲི་མ་སྤྲོ་མོ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། ཞེས་པ་ཨ་མྱུས་སྤིང་ཉོན་དགུ་
བའི་དངོས་གཉེན་སངས་རྒྱས་ལ་བཞག་པས་དེ་ཡིན་ནམ་དུང་། ཁ་ཅིག་

མངོན་པ་ཀུན་བདུས་ལས། ཅས། མངོན་གྱུར་བ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་པོ་མི་འཐད་
 གང་། ཞེས་སོགས་རེད་མདའ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་བདུས་འགྲེལ་བ་
 ལས། མངོན་གྱུར་བག་ལ་ཉལ་གང་ལས་སྤོང་ཞེ་ན། མངོན་གྱུར་ལས་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་འདས་པ་རྣམས་ནི་འགག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྤངས་ཟིན་པས་
 དེ་ལ་ནི་ཅི་ཡང་སྤངས་དུ་མེད་དོ། །མ་འོངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་བྱུང་
 ཞིང་ལུས་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡང་ཅི་ཡང་སྤངས་དུ་མེད་དོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་
 རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་མི་གནས་པས་གཉེན་པོའི་བྱ་བ་མི་འཇུག་
 ལ། གཞན་ཡང་བག་ལ་ཉལ་དང་བཅས་པའི་སེམས་དང་། བག་ལ་ཉལ་མེད་
 པའི་སེམས་གཉིས་ལྷན་གཅིག་འགྲོགས་པ་མེད་པས་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་
 འཇུག་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཡང་མི་སྤོང་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 དགག་ཚུལ་སྤང་གཉེན་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་ན་དཔེ་སྤང་སྟན་དུས་མཉམ་པར་
 ཐལ་པས། ཀུན་བདུས་ཀྱི་དོན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་གི་དོས་སྐལ་གྱི་
 སྤང་བྱ་རང་དུས་ན་འདས་ཟིན་བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལྟར་མི་བྱེད་ཅིང་ས་
 བོན་གྱི་རིགས་འདྲ་བཅོམ་པས་སྤང་དོ། །དོས་སྐལ་གྱི་དེ་རང་དུས་ན་མ་སྐྱེ་
 བ་མདུན་ནས་འཕུལ་བ་ལྟར་མི་སྤོང་ཡང་དེའི་ས་བོན་སྤར་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་
 ཅས་སྤོང་དོ། །དོས་སྐལ་གྱི་དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་པ་མངོ་སྤེལ་གཡང་ལ་
 བསྐྱར་བ་ལྟར་སྤང་གཉེན་དུས་མཉམ་དུ་འགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་སྤོང་ཡང་
 ཁོའི་སྒྲ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྤང་བྱ་ད་ལྟ་བུ་འགག་པ་དང་གཉེན་པོ་སྐྱེ་བ་
 དུས་མཉམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བའི་དོན་ཡིན་པས། དེའི་ཉི་ཟེར་ལས། འདིར་
 གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མཐ་འོན་ཏེ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བཟུང་ཞེ་ན། གཞན་
 དག་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཁོ་ན་འདྲིན་མོད། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་
 ལམ་སྐྱེས་པ་ན་སྤང་བྱ་སྤོང་བཞིན་པ་ཡིན་གྱི། སྤངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལ་

སྐྱུར་བ་ཡང་བཀག་ལ། མངོན་འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བསམ་ནས་ལོ་ཆེན་གྱི་བཤད་
ཚུལ་གསེར་སྤེང་དུ་བཀོད་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་གསུངས་སོ། །སྤོང་གཉེན་གྱི་
སྐྱུབ་པ་**དེ་དག་སྐྱེ་བའི་འོག་ཏུ་སྤོང་གཉེན་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་**
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤོང་གཉེན་དེ་དག་སྐྱེ་བ་དང་འགག་
པ་དང་ལྡན་པར་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་སྐྱེའོ།། དེ་ལྟར་སྐྱེན་སེལ་ཚུལ་བཤད་ནས་**དེའི་འོག་ཏུ་**ཡོན་ཏན་མངོན་
དུ་བྱེད་ཚུལ་ལ། ཡོན་ཏན་བྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་གཞན་དོན་འབད་མེད་དུ་
བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པའི་**སྡོན་གྱི་སྡོན་ལམ་དང་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་**པར་
བྱིན་དུག་ལ་སྐྱུངས་པའི་**ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་**གིས། **འཁོར་བ་དང་ལྷ་**
ངན་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད། བདེན་པར་མེད་
རྟོགས་གྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སྟོང་བཅེ་བའི་སྐྱུབ་པ་ས་བརྒྱད་པར་ཐོབ་པས་
སོ། །**དེ་སྐྱེ་བའི་འོག་ཏུ་**འཁོར་འདས་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱུབ་པ་**དེ་དག་སྐྱེས་**
པའི་སྟོབས་གིས། ས་དགུ་བ་ནས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་**ཉན་ཐོས་**
ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་འོག་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཆོས་སོ་རིག་རྗེས་མཐུན་པ་བཞིས་བསྟུས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །**དེ་སྐྱེས་པའི་**
འོག་ཏུ་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱ་ས་བཅུ་བར་གདུལ་བའི་**བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་**
དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པས་ལྷུ་མ་དགོངས་གསུམ་དང་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་
ལ་ལྷུ་མ་པོ་སྟེ་འཁྱོགས་པོར་དགོངས་པའི་**སྒོ་ནས་**དང་། དེས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་
ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་དགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་
རིམས་བཞིན་སྐྱུབ་པ་སྐྱེས་པས་སོ། །

ཞར་ལ་དགོངས་ལྗེས་དགོངས་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།

མདོ་རྒྱན་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་ནི་དུས་གཞན་དང་། གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། དགོངས་པ་རྣམ་པ་
 བཞི་ཤེས་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར། མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། བདག་ཅག་
 གི་སྟོན་པ་སྒྲིལ་བ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་གཟིགས་སོགས་ལས་དམན་ནོ་
 ལྷན་དུ་བརྟན་པའི་གཉེན་པོར་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་ཆོས་སྒྲིལ་གྱི་དོན་བྱེད་
 པ་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། ང་དེའི་ཆོས་ངས་རྒྱས་རྣམ་
 གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། ཞེས་པ་དང་། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། དབྱིག་
 འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད། ཉན། ལྟ་བུ་སྟེ། དོན་སྒྲིལ་བཞིན་
 པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ལྟར། སེམས་ཅམ་ལུགས་ལ་དང་དོན་
 གི་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལེ་
 ལོའི་གཉེན་པོར་དུས་གཞན་དུ་དེར་སྒྲིལ་པ་ལ། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྒྲིལ་ར་
 སྟོན་ལམ་བཟུང་ཅམ་གྱིས་སྒྲིལོ། ཞེས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་
 དགོངས་པ་ནི། སྒྲིན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆོག་པར་འདྲིན་པའི་གཉེན་པོར། དེ་ལ་
 སྒྲད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྟགས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལྗེས་
 པོར་དགོངས་པ་དང་། མཆན་ཉིད་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་དང་། གཉེན་
 པོ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་དང་། བསྒྱུར་བ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། ཉན་
 ཐོས་དང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད། །དེ་བཞིན་ཉེས་པ་འདུལ་བ་དང་། །བརྗོད་པ་
 ཟབ་པ་ཉིད་ལ་ནི། ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་འདི་རྣམ་བཞི། ཞེས་པ་ལྟར།
 ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུགས་ཕྱིར་བདག་དང་
 ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མཆན་ཉིད་ལྗེས་དགོངས། སེམས་
 ཅམ་པ་ལྟར་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་ཡང་

དེ་ལྟར་འདོད་སྙམ་སྟེ་དབྱད། རྣམ་འབྱོར་སྟོན་པ་བ་ཞི་འཆོས། ཐ་མ་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་བཞག་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། མཚན་ཉིད་
ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་
གསུམ་ལ་འདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་
པ་ལྟར། རྟོགས་སྣང་དུ་གསུངས་ལ། ཡིག་ཆ་རྟོང་བར། ཡོན་ཏན་འབྱུང་
གནས་ཀྱི་ཞུས་པའི་ལེའུ་དེ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་འཕགས་སེང་དགོངས་
འགྲེལ་རང་ཉིད་འདོག་གོ། གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་ནི། མདོ་སྟེ་རྒྱན་
ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་བརྟན་པ་དང་། །ལེ་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆོག་འདྲིན་
དང་། །ང་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྟོན་པ་དང་། །འཁྱོད་དང་མ་ངས་ལྟོག་
པ་ནི། །སེམས་ཅད་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཐེག་མཆོག་
གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར། ཉེས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་བརྒྱད་
ལས། དང་པོ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་དང་། གཉེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་
ཀྱི་ལུང་གི་ཆོས་བརྗོད་བྱ་སོགས་དམན་ནོ་སྙམ་དུ་བརྟན་པའི་གཉེན་
པོར་དེའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ལ་དགོངས་ནས། སངས་རྒྱས་མང་བོ་ལ་
བསྟོན་བཀུར་བྱས་ན་གཟོད་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྟེའོ། །ཞེས་པ་དང་།
ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར། སྤར་ཀྱི་དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་དང་། ཅུང་ཟད་
ཆོག་འདྲིན་ཀྱི་གཉེན་པོ། སྤར་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་
པ་དང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་གཟུགས་སོགས་ལ་ང་རྒྱལ་བའི་
གཉེན་པོ། སངས་རྒྱས་ལ་ལའི་སྤྱན་ཆོགས་བསྟུགས་པ་དང་རང་གི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ལོངས་སྟོན་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་འབྱོར་བར་བསྟུགས་པ་དང་། ལྷིག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
འཁྱོད་པས་ཡིད་ཆད་པའི་གཉེན་པོར་ལྷིག་པ་བཤགས་ན་མཐོ་རིས་སུ་

སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས། སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་མཐོ་
 རིས་སུ་འགོ་འོ། །ཞེས་པ་དང་། མ་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་ལས་སྒྲིག་པའི་གཉེན་
 བོར་ཐེག་གཅིག་གསུངས་པའོ། །གསེར་སྤང་ལས། འདི་དང་དགོངས་
 པ་དང་ལྗེས་དགོངས་པ་གཉིས་པ་རྣམས་སེམས་ཅམ་ཁོ་ནའི་འདོད་
 པའོ། །ཞེས་པ་གོང་གི་མཚན་གཞི་རྣམས་ཡིན་ལ། ཐེག་གཅིག་ལྟར་
 ར་མ་ངེས་པ་སྒྲིག་པར་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་འདྲིག་པར་བསོད་གྲགས་
 པའི་སྐྱེ་དོན་ལས་བཤད་དོ། །རྣམ་བཤད་ལས། གཉེན་བོ་ལ་ལྗེས་བོར་
 དགོངས་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས། དགོངས་པ་
 ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་བྱབ་བོ། །བསྐྱར་བ་ལྗེས་དགོངས་ནི། སྟོང་བོ་
 མེད་ལ་སྟོང་བོར་ཤེས། བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས། ཉོན་མོངས་
 པས་ནི་རབ་ཉོན་མོངས། བྱང་རྒྱལ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སྟོང་
 བོ་ནི་རྣམ་གཡེང་དེ་མེད་པ་ནི་གནས་སམ་ཉིང་ངེ་འདྲིན། གཙང་བདེ་
 ཏྱག་བདག་ཏུ་འདྲིན་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་མི་ཏྱག་སོགས་ཉོགས་པའི་ལྷག་
 མཐོང་ངམ་ཤེས་རབ། ཡུན་རིང་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་ངལ་བས་ཉོན་མོངས་པ་
 སྟོང་རྗེ་དང་གསུམ་ལ་འབད་ན་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །བསོད་
 གྲགས་པས་སྟོང་བོ་ལ་ཚུལ་འཆལ་ཡང་བཞག་ནས་བསྐྱབ་གསུམ་ལ་
 བྱས་སོ། །གསེར་སྤང་ལས། ཐམས་ཅད་བསྐྱར་བ་ལྗེས་དགོངས་སུ་འགྱུར་
 ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ལྗེས་དགོངས་ཡིན་ན་དེ་
 ཡིན་པས་བྱབ་བོ། །ཐེག་བསྐྱབ་བཤད་སྐྱར་ལས། དགོངས་པ་ནི་ཡིད་ལ་
 བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ས་རོལ་ལ་ལྟོས་པར་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཞེས་སྐྱབ་
 བོའི་ཡིད་ལ་བསམ་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། ས་རོལ་བོ་གདུལ་
 བྱལ་ལྟོས་པའི་སྐྱབ་ཟིན་ཁས་མི་ལེན་པ་དགོངས་པ་ཅན་དང་། ལྗེས་
 དགོངས་ནི། དེ་ཉིད་ས་རོལ་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་པའོ། །ཞེས་དེ་ཉིད་ཅས་

པས་དགོངས་ལྗེས་དགོངས་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བསྟན་ལ། གདུལ་
བྱ་ས་རོལ་བོས་དགོས་པ་དེ་གཟུང་པའི་ཆེད་དུ་འཁྱོག་པོས་ཆོག་གིས་
སྟོན་པས་ལྗེས་དགོངས་ཞེས་པ་ཤེས་པས་དགོངས་གཞི་བརྗོད་པས་
དགོངས་པ་ཅན་དང་། དགོས་པ་བརྗོད་པས་ལྗེས་དགོངས་ཞེས་པ་དང་
མཐུན་ལ། བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་སྣ་མ་དགོངས་གཞི་དང་ཕྱི་མ་དགོས་པ་
གཙུག་པོར་སྟོན་པར་བཤད་པ་གསེར་སྤེང་དུ་དེ་ལྟར་འགལ་དགོས་ཞེས་
བཀག་གོ། །ཉ་ཀྱི་ཀ་དུ། རྒྱ་མིག་པས་དྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་ཟེར་བ་བཀག་
གོ། རས། འདི་ལེགས་ཏེ། ཐེག་བསྟུས་སུ། དགོངས་པ་བཞི་དང་ལྗེས་པོར་
དགོངས་པ་བཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། རས། གཉེན་པོ་ལ་ལྗེས་པོར་དགོངས་པ་ནི། གང་དུ་
སྦྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོ་བསྟན་པའོ་ཞེས་པས་དེ་ཁོ་ན་
ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ། གསེར་སྤེང་དུ་ལྷང་དང་པོ་དགོངས་ལྗེས་དགོངས་
གསུང་རབ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཐབས་དང་། ཕྱི་མ་དབང་པོ་འདུལ་དཀའ་
བ་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་སྟུག་པ། རས། རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་
དབུགས་འབྱུང་རྩལ་ཀྱི་བར་རེ་རེ་ཅམ་སྟོམ་པས་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་
བསྟན་པ་གཉེན་པོ་ལྗེས་དགོངས་སུ་འཆད་པ་ཡིན། ཞེས་བཀག་ནས།
དེ་གཉིས་ལ་སྐྱ་ངེ་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་གསུངས་སོ། །ཤརྟེ་
བ་རད་ཀྱིར་སོགས་ལྟར་རེད་མདའ་བས་ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བ་
སངས་རྒྱས་སར་བཞག་ནས་དེར་འདུག་པ་དང་འབྱུང་བའི་སྐབ་པར་
བཤད་པ། གསེར་སྤེང་དུ། རྒྱུད་ཟུར། སྟོན་གྱི་འཕེན་པའི་དབང་དང་
ནི། །སོགས་དྲངས་ནས་བཀག་གོ། །**དེ་སྐྱེས་པའི་འོག་དུ་རྒྱུན་མཐར་**
གདུལ་བྱའི་འཁོར་བ་ངི་སྤྱིད་བར་མངོན་ཞེན་གྱི་མཚན་མ་མེད་ཅིང་
འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་གདུལ་བྱ་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་

བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

ལྷུ་པ་འི་གོ་རིམ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གོ་རིམ་ནི། **འདི་ནི་**སལ་ཆེར་སྐྱེས་བའི་**གོ་རིམ་**ཡིན་ལ།
དྲུག་པ་བདུན་པ་སོགས་བཤད་པའི་རིམ་པ་**ཡིན་ནོ།** །གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་ནི།
སེམས་སྐྱེད་དང་གདམས་ངག་རྒྱ་མ་ཟེད་སྐྱབ་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་**འདིས་ཀྱང་**
སྐྱེས་བྱུ་ཞིག་འཆང་ཆུ་བའི་**དོན་ཐམས་ཅད་ཐུན་ཐུམ་**ཆོགས་པ་རྫོགས་པར་
འཇུག་བས་དེར་གྲངས་ངེས་པ་**ཡིན་ནོ།** །གཉིས་པ་དོན་བསྐྱབ་ནི། འདིའི་
སྐྱབ་པ་ཆོས་བཤེས་སྐྱབ་བཞི་དང་རིགས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ལ་བྱས་པ་མི་
འཐད་དོ། །**ལྷུ་པ་འི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་**བཅུ་གསུམ་བྱེད་ལས་སོགས་མི་
འདྲ་བའི་སློ་ནས་ཐ་དད་པར་གཞག་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི། **༼ཁ༽**སྤར་ཆོག་གིས་**དི་སྐད་དུ་**བཤད་པའི་
སྐྱབ་པའི་**ཆོས་**བཅུ་གསུམ་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
༼ག༽ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྐབས་འདིར་རིགས་ཞེས་
བསྟན་ཏོའམ་བསྟན་ཏེ། **༼ག༽**ཟླ་འོད་དུ་ཉི་མུང་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་
བརྩམས་ཏེ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནམས་དང་། ཞེས་གསུངས་
པས་སང་བཟང་གིས་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོའི་རིགས་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཞག་
པ་མི་འཐད། ཅེས་པ། གསེར་ཕྱིང་དུ་ཉི་མུང་ལས། དེ་ལ་རྩོ་བར་གྱུར་པའི་
རྟེན་ནི། ཞེས་དང་པོ་རྩོད་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་མདོའི་དངོས་
བསྟན་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་ན་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་

འདིའི་རིགས་དེར་ཡོད་དགོས་ན། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་དགེ་འདུན་ལ་ཚོགས་
སྦྱར་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་ཡུམ་ལ་བརྩོན་པ་
ནམས་གང་ནས་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྦྱེས་ཁྱས་པའི་ལན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེའི་
ཡུམ་ལ་བརྩོན་པར་ཚོགས་སྦྱར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀའ་གཤམ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
ནས་གཞག་པའི་རྒྱ་མཚན། སྤྲུལ་ནམས་ཚོགས་ལམ་ན་ཐོས་བསམ་ཤས་ཆེ་
བས་རྟེན་བརྟེན་པ་ངོ་མི་འཕྲོད་ལ་སྦྱོར་ལམ་སྒོམ་བྱུང་གིས་ངོ་འཕྲོད་ཟེར་
ཀྱང་། རང་ལུགས་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་ཡིན་པར་
གསུངས་སོ། །སྤྲང་བ་གཉིས་ཀར། སེམས་བསྐྱེད་ཐར་ཆ་ངེས་ཆ་ནམས་ཀྱི་
སྒྲོན་དུ་རིགས་སད་པ་འགྲོ་བས་དེ་དག་གི་སྒྲོན་དུ་རིགས་བཤད་དགོས་ཞེས་
ཚོད་པར། རྒྱ་འབྲས་དོན་རིམ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་སྦྱོར་ལམ་སོགས་
སྒྲོན་དུ་བཤད་པ་དེའི་རྒྱ་ནི་རིགས་འདིའོ་ཞེས་རྟོགས་པས་ཕྱིར་ཡིན། ཞེས་
ལན་བཏབ་པས། རྩ་བའི་དངོས་བསྟན་པལ་བའི་རིགས་ཚོགས་ལམ་ན་ཡོད་
པར་ཤེས་སོ། །རྟོགས་སྤྲང་ལས། གཞུང་འདི། རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་
འགྲེལ་བ་ཡིན་པས། དོན་བསྟུ་བར་འཆད་པ་ནོར་འོ། །ཞེས་དང་། དེ་དག་
གི་རྟེན་ཚོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པ་ཞེས་པ། དེར་འགྲེལ་བའི་གཞུང་སྤྲུལ་
ནམས་སུ་སྦྱབ་པ་བཅུ་གསུམ་ལས་རྟེན་ལ་མ་སྦྱར་པས་ཡིན་ལ། རྩམ་བཤད་
ལས། གཞུང་སྤྲུལ་ནམས་རྟེན་རིགས་བཅུ་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས། རྟེན་ལ་རིགས་
ཞེས་བྱ། ཞེས་པ་འགྲེལ་བྱིན་པས་འགྲེལ་བའི་དོན་བསྟུ་བར་བྱས་སོ། །གསེར་
འཕྲིང་ལས། སྦྱར་རྩ་འགྲེལ་དོན་བསྟུ་བའོ། །ཞེས་པ་བྱ་ཉ་ལྟར་ཡིན་འོ། །

རིགས་ཀྱི་ཚྭ་སྒྲིང་།

གཉིས་པ་ཚྭ་སྒྲིང་ལ། ཚྭ་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ལྷ་འགྲེལ་
 དང་ཚྭ་བའོ། །དང་པོ་ལ་འདྲོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཐལ་བ་འགོད་པ་འོ། །དང་
 པོ་ནི། དོན་ལ་འདྲུག་པས་ན། **གལ་ཏེ་འོ་ཞེས་བྱ་གསུངས་སོ།** སེམས་ཅན་
 གི་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཚེས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
 བའི་རྒྱུ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཚེས་དབྱིངས་དེའི་
 བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟེ། དེས་བྱུང་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རིགས་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚེས་ཉིད་སྤྱོད་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་
 སྟོབས་སོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་པར་དབྱུ་མ་
 བས་འདྲོད་ན། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་ཕྱོགས་སྟེ་མ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་འོ་ན་ནི་
 ཚེས་ཉིད་རིགས་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཚེས་ཉིད་དེ་ནི་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་
 སྦྱར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་ཐེག་ཆེན་
 གི་རིགས་ཅན་དང་། ཉན་རང་ཁོ་ན་ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་དུ་སོ་སོར་ངེས་
 པས་རིགས་སོ་སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་པའི་སྦྱོ་བོ་སྟོ་དམན་པ་སྟེ་ཤེས་
 རབ་རྒྱུད་བ་སེམས་ཅམ་པའི་ངོར་དོགས་པ་ཁོང་ནས་བསྐྱུ་ནས་བར་སྐྱབས་
 གི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྟོབ་པའམ་སེམས་ཅན་
 རྣམས་ཀྱི་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་
ཐ་དད་དུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། རྒྱན་སྒྲུང་ལྟར་ན། འདི་ནི་ཚེས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་
 པའི་རིགས་སོ། །འདི་ནི་ཡང་དག་པར་སྤངས་པའི་རིགས་སོ། །འདི་ནི་ངེས་
 པའི་རིགས་སོ། །འདི་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་སོ། །ཞེས་མདོ་རྒྱན་ལྟར་རིགས་
 ཐ་དད་མི་རུང་བར་ཐལ། ཞེས་རྒྱས་རིགས་སྦྱས་པ་རིགས་གང་ཡིན་ཚེས་
 ཉིད་དུ་བསམ་པར་གསེར་ཕྱིང་གསུངས་པ། ཉི་སྒྲུང་དུ་ཚྭ་པ་འདི་སེམས་

ཅམ་པའི་རིགས་དགག་པའི་འཕྲོས་སུ་བྱས་པ་དང་འགྲིག་གོ། རྣམ་བཤད་དུ་
ཅ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་རིགས་དང་རིགས་ཅན་སོ་སོར་མ་ངེས་པར་སྒྱུར་རོ། །ཐུ་
འབྲེལ་མཚམས་སྒྱུར་ཡིན་ཀྱང་ཚྣོད་སྟོང་དང་པོ་ཡིན་པས་ས་བཅད་བྱུར་བ་
མ་བྱས་སོ། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ།** །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་དོན་ཐོབ་ཀྱི་
ལན་ནི། ཆོས་ཉིད་རིགས་ཡིན་ན་རིགས་དང་རིགས་ཅན་ཐ་དད་མི་རུང་པའི་
སྒྲིན་མེད་དེ། **ཇི་ལྟར་ཏེ།** དཔེར་ན། **ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལ་སོགས་པས་**
རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་དང་དབང་པོའི་བྱད་པར་མི་འདྲ་བའི་རྟོགས་
པའི་རིམ་པ་མཚོག་དམན་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་རང་རང་གི་
འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་**ཆོས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ།** ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལ་དམིགས་པས་ན། དེ་རྒྱུའམ་དམིགས་བྱའི་**ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཛོག་**
པའི་སྟོན་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཅན་གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་རིགས་
ཉིད་དུ་ཐ་སྟངས་འདོགས་པས་སོ། །འདིས་དམིགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱིས་
རིགས་གསུམ་བཞག་ལ། འོག་མས་བརྟེན་པ་དམིགས་བྱེད་ཀྱིས་བཞག་གོ།
།རིགས་བྱིན་གྱིས་ཆོས་ཉིད་རིགས་ཡིན་ན། དབྱེར་མེད་པས་རང་བཞིན་རྒྱས་
རིགས་ཐེག་གསུམ་རིགས་ངེས་མ་ངེས་སོགས་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རིགས་
པར་ཐལ་ལ། དེ་ཡོད་ན་བྱང་སེམས་འབའ་ཞིག་རིགས་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ།
ཉན་རང་གི་རིགས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཚྣོད་པའི་ལན་དུ། ཉན་རང་གི་
ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཤེས་པའི་གོ་རིམ་གྱི་ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་དང་འདྲ་བར་
བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་ལ་དམིགས་ལ།
དེས་ན་བྱང་སེམས་ཐེག་གསུམ་གྱི་རྒྱུའམ་རིགས་སུ་བཞག་སྟེ། མདོ་སྟེར་ཆོས་
དབྱིངས་ཁོ་ན་ཐེག་གསུམ་གྱི་རིགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཆོག་
གསལ་ལས། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་རྣམས་སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་རིགས་ཐ་དད་དང་
རིགས་ཆད་མི་འདོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དུ་

འདོད་པས་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷགས་ལ་རིགས་ངོ་མོ་གཅིག་ཀྱང་རྒྱུན་གྱིས་ཐ་དད་
 པར་འཐད་པ་བཞིན། ཁོ་མོ་ཅག་ཀྱང་རིགས་ཚོས་ཉིད་གཅིག་ཕྱར་འདོད་ཀྱང་
 དེ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་རིགས་བརྩ་གསུམ་དུ་འདོད་ཅེས་པ་བསྟན་བཅོས་ལ་
 གྲགས་པའི་དཔེར་བྱས་ཏེ། གསེར་ཕྱེང་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དུ་འདོད་ཅེས་པ། མཛོད་ལས། འཕགས་
 དང་མཚམས་མེད་བྱེད་པ་དག་ཅེས་ཡང་དག་དང་ལོག་པར་ངེས་པ་གཉིས་
 བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། དེས་རིགས་ཐ་དད་མི་འདོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་
 ལ། མ་ཆགས་པ་དང་དབང་པོའི་བྱད་པར་རིགས་སུ་འདོད་པས་གཞོད་པར་
 གསུངས་སོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་ལན་ཞེས་པ་ཆོག་
 གསལ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལན་ལ་གསུམ། དང་པོ་
 མཚམས་སྐྱར་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བའི་ལན་ཞིག་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཟིགས་མོད་**
ཀྱི། གོ་སླ་བའི་ཚོས་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངགས་ཏེ་དེར་གྲགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ལན་གཞན་དུ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། **བརྟེན་པའི་ཚོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་**
རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་གསུམ་གྱི་བྲེ་བྲག་གིས། རྟེན་གཞི་རིགས་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་
 ཐ་དད་པར་ཡོངས་སུ་བཛོད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་**
ཏེ། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་འཇིག་པ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་ལྟན་ཅིག་
 བྱེད་རྒྱུ་མེ་ལྷེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་པར་བྱད་པར་མེད་པའི་རྟེན་སྟོད་བྱམ་
 པ་དང་ལ་སོགས་པས་ལྷུང་བཟེད་ནམས་སོ། །**བརྟེན་པ་བཅུད་སྤང་ཅི་དང་**
ལི་ཁར་ཏེ་ཀ་ར་དང་ལ་སོགས་པས་འོ་མའི་སྟོད་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅུད་གྱི་
སྟོན་པ་དེ་དང་དེའི་བྱམ་པ་ཞེས་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཚོས་ཉིད་ལ་དབྱེར་
 མེད་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་**བརྟེན་པ་འབྲས་བུའི་ཚོས་ཐེག་པ་**
གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྟོགས་ཤིང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཡོད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་བྱའི་རྟེན་རིགས་དེ་ཡང་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཉིད་དོ་ཞེས་

བསྟན་ཏོ། །བྱུང་རྒྱ་མིག་རིགས་དེ་ཐ་དད་པ་འཕམ་ཐ་མི་དད་ཅེས་པའི་ལན་
དུ། ཀར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཀུན་ལ་བྱས་པས་ཐ་མི་དད་
ཅེས་བསྟན་ནས། འོ་ན་སྐབ་པའི་རྟེན་དབྱེ་བ་རི་ལྟར་བརྗོད་ཅེས་པའི་ལན་
དུ་ཀར་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་སྐྱར་ནས་བཞི་ག་ལན་དུ་བྱས་ལ་རྒྱན་འབྲེལ་གཞན་
རྣམས་ཀྱིས་ཀར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཚུད་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལན་དུ་སྐྱར་
བ་ལྟར་རྟོག་ཏུ་གསུངས་པ། གསེར་ཕྱེད་ལས། འདི་ནི་གཞུང་གོང་འོག་
དང་འབྲེལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་ལ། ཆོག་གསལ་དང་ལོ་ཆེན་གྱིས་སྐབ་པ་བཅུ་
གསུམ་གྱི་རྟེན་དུ་དབྱེ་མི་རུང་བར་བཅད་པར་འདོད་པ། རྣམ་བཤད་ལས།
རིགས་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་ཚུད་པ་ཡིན་སྟེ་ནམ་ནའང་མི་འཐད་
དེ། ཉི་མེ་སྤང་བར། རི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་
དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་
རི་ལྟར་སྟོད་དང་སྟོད་མ་ཡིན་པར་གདགས། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་
ན། ཞེས་དཀོན་མཆོག་ཟ་མ་ཏྟིག་གི་མདོ་དང་འདི་གཉིས་ཚུད་ཚུལ་འདྲ་བར་
གསུངས་ཤིང་། རིགས་བཅུ་གསུམ་མ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྟོད་དང་སྟོད་མིན་
ཚུད་པར་མི་རུང་བ་དང་། སྤང་བ་གཉིས་ཀར། ཆོས་ཉིད་ཐེག་གསུམ་གྱི་རིགས་་
སུ་འདོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། རྟོག་གཅོད་ལས། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་
ཅད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བ། ཞེས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་དྲངས་པའི་བྱིར། ཐེག་གསུམ་
གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་བར་ཚུད་པ་ཡིན་ཞེས་བཀག་པའི་བྱིར། ལན་གྱི་
དཔེར། ཟླ་འོད་དུ། རྣམ་མཁའ་ལ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱང་བགྲོད་པ་པོ་བྱེ་མ་ལེབ་
བྱ་བྱང་ཉི་མའི་ལམ་ཐ་དད་པར་བྱས་ལ། འཕགས་སེང་ཤེན་རད་ཀིར་བུམ་པ་
བཅུད་ཀྱིས་ཐ་དད་པར་བཞག་པ། ཟ་མ་ཏྟིག་གི་མདོ་ལས། དཔེར་ན་རྩ་མཁན་
གྱིས་འདི་མ་པའི་གོང་བྱ་གཅིག་ལ་སྟོད་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་བྱས་ཏེ་སྟོད་ཐམས་

ཅད་སོ་གཅིག་ཏུ་བཏང་ན། དེ་ཁ་ཅིག་ནི་འབྲུ་མར་དང་མར་གྱི་སྟོད་ཏུ་ཐུར་
 བས་ཡང་དག་མཐའ་གཅིག་ཡིན་མོད་གྱི་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པ་
 བཞིན་ཏུ་སྟོད་གྱི་བྱང་པར་ཏུ་འཐུར་རོ། དེ་ལ་སྤང་དང་ལི་ཁ་རའི་སྟོད་ཇི་
 ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་བལྟའོ། འབྲུ་མར་དང་
 མར་གྱི་སྟོད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
 ལ་ལྟའོ། ཁན་པ་མི་གཙང་པའི་སྟོད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་བྱས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
 ཐམས་ཅད་ལ་ལྟའོ། ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། སྐབས་འདིར་རིགས་ཀྱིས་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་ལ་གསུམ་གཤིང་འདྲིན་སྤངས་སུ་བྱས་ནས་
 དམིགས་པ་ལ་བྱས་པ་ཐལ་འཐུར་བ་ལྟར་འཕགས་སེང་གིས་ཀྱང་བཞེད་དེ།
 རྣམ་བཤད་ལས། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེས་སྐབས་འདིར་ཉན་རང་ལ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་རྣམ་བཞག་ཀྱང་མཛད་དེ། བས། ཉན་
 བྱི་འདིར་དམིགས་པ་དང་། ཉན་ཅན་བྱི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་བྱེད་
 ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་དང་། འབྲེལ་བ་མཛད་པ་
 འདིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་འཕགས་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་དེ། ཞེས་དང་།
 དབྱུ་མ་ཐལ་འཐུར་བ་བཞེད་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་
 དེས་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ལྟར་མི་བཞེད་ཀྱང་།
 ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡོད་
 པར་བཞེད་པའི་རང་རྒྱད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་
 དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་རྒྱད་པ་དེ་དག་གིས་ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་
 ལྟར་སྟོམ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་འོང་ཡང་
 ཆོགས་མཐའ་ཡས་པའི་གྲོགས་མེད་པར་བདེན་འདྲིན་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་
 ས་བོན་སྤངས་པ་མི་འོང་ཞེས་བཞེད་དགོས་པས། ཤེས་སྐྱབ་མངོན་གྱུར་བ་
 རེ་ཞིག་སྤངས་པ་ཉན་རང་ལ་སྲིད་ཀྱང་། ས་བོན་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་སྐྱོ་

དགོས་སོ།། ཞེས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་མཐོང་སྤང་བདེན་
འདྲིན་སྤངས་མི་ཐུབ་པ་གྲོགས་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་ཚོགས་གཉིས་མེད་
པས་ཡིན་ཟེར་དགོས་སོ། །འོ་ན་རྟོགས་སྤང་ལས་ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་
ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་དང་། བདག་མེད་བྱེད་
དང་གཉིས་དང་། འདྲིན་པ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་གང་
ཟག་གང་ལ་རྟོགས་པ་དེ་དག་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་ལྟར།
འབྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས། རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལ་སེམས་བདེན་སྟོང་དེ་
སྟོན་སྟོང་བ་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་གཞིར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་གཞིའམ་རྟེན་
དུ་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་གཟུང་
འདྲིན་གཉིས་མེད་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བདེན་སྟོང་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྟོམས་
པས་ཉོན་ཐྱིབ་སྟོང་བའམ་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་བྱད་པར་མེད་
པས་རིགས་གསུམ་དབྱེ་བ་མི་རུང་། ཞེས་ཚེད་པར་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་
ཞི་འཆོ་སོགས་ཉན་རང་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་
པའི་ལྷགས་ཡིན་ཞེས་ན་ཨ་ཚོག་དཔྱད།

སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྐྱར་
བ་ནི། ལྟར་རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཞེས་སོགས་**ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱབ་པའི་**
རྟེན་བྱང་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ། གསེར་སྤེང་དང་། རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་
རྟེན་ཚོས་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ་དམིགས་

པ་སྟེ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
 དེ། ཞེས་པས་དམིགས་པ་མདོར་བསྟན་ལ། མདོ་ནི་རིགས་ཀྱི་དོན་བསྟར་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པས། རབ་འབྱོར་
 གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གང་ལགས། ཉན།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་པོ་དེ་དག་ཉིད་དོ། ཞེས་དམིགས་པ་བརྒྱ་གཅིག་གི་
 གྲངས་ཅིམ་གསུངས་ནས་དེ་དག་བདེན་མེད་ལ་བསྐྱབ་ཅེས་པའོ།
 འདིར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་མ་བཅས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱས་བཤད་
 དུ་མེད་པས་མ་བགྲངས་སོ། །དམིགས་པ་དེ་ཡང་སྐྱར་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་
 བཤད་ན། རང་འབྲས་ཡིད་འོང་འབྱིན་པའི་ཆ་ནས་སྤང་བྱའམ་ལུང་དུ་
 བསྟན་པར་བཞག་པའི་དགོ་བ་དང་། ལ་སོགས་པས་བསྟུས་པ་རང་
 འབྲས་ཡིད་མི་འོང་འབྱིན་པའི་ཆ་ནས་དོར་བྱའམ་ལུང་དུ་བསྟན་པར་
 བཞག་པའི་མི་དགོ་བ་དང་། རང་འབྲས་ལ་སྟོས་ནས་དགོ་མི་དགོ་གང་
 དུ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་པར་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་པའི་ལུང་མ་བསྟན་
 གསུམ་ཡིན་ལ། རྗེ་བཙུན་པ་དང་བསོད་གྲགས་པས་རྣམ་སྤྲིན་ལ་སྐྱར་
 ཀྱང་སྟོ་མང་ཡིག་ཆར་རང་འབྲས་ལ་སྐྱར་བ་མདོན་པ་གོང་འོག་དང་
 མཐུན་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་
 འདས། འདིག་རྟེན་པའི་དགོ་བའི་ཆོས་གང་ལགས། ཉན། ལུང་མ་བསྟན་
 པའི་ཆོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། སྐྱར་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་དབྱེ་
 བ་ནི། འདིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་སྟེ་ལམ་སོ་སྐྱའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བའི་
 ཆོས་དང་། མདོ་ནི། གསོལ་བ། ཉན། འདིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཞེས་
 བྱའོ། ཞེས་པའོ། དམིགས་པའི་ཆོས་གང་དག་འདིག་རྟེན་འདས་པའི་
 ལམ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བར་འདོད་པ་རྣམས་དང་། མདོ་ནི།
 གསོལ་བ། ཉན། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་

པའོ། ཟག་པའི་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་པའི་**ཟག་བཅས་**དང་། དེའི་གཉེན་པོ་
བྱེད་པའི་**ཟག་པ་མེད་**པའི་**ཆོས་**དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ནི། གསོལ་བ།
ནས། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པའོ། དམིགས་པའི་ཆོས་
གང་དག་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་**འདུས་བྱས་**པ་དང་། དེས་**འདུས་མ་བྱས་**པ་
དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ནི། གསོལ་བ། །ནས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་
བྱའོ། ཞེས་པའོ། **སློབ་མ་**ཉན་ཐོས་སོགས་དང་**ཐུན་མོང་**བའི་**ཆོས་**
རྣམས་དང་། **གང་དག་ཐུབ་པ་**སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་**ཐུན་མོང་མིན་**པའི་
ཆོས་སོ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མདོ་ནི། གསོལ་བ། །ནས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཆོས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལ་བྱང་ཆེན། །ནས།
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པའམ་
ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུའི་གཙུག་པོ་ཆོས་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་
དོན་བསྟུན་ལ། བརྒྱད་སྟོང་བར། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆེན། །ནས། སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ།
ཉི་ལྔ་ལས། གང་དག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་
དུ་སེམས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་སྟུང་ལས། གང་ཡང་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཉིད་ཏུ། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའི་
དོན། རྣམ་བཤད་དུ་བྱ་དང་རེད་མདའ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་མི་འཐད་
པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་གཉིས་བྱས་པའི་ དང་པོ་ནི། རྩི་ཐོབ་ཏུ་
གཞན་དབང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་དང་། མཉམ་གཞན་ཏུ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དབྱུང་མ་བས་འགོག་པ་ཡིན་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་གཟུང་
འཛིན་རྩིས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བར་མཉམ་བཞག་གིས་མ་གཟིགས་པར།
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀར་འདོད་དགོས་ལ།

དེ་ལྟར་འདོད་པའི་སེམས་ཅམ་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ཡང་མེད་པའི་
 ཕྱིར་ཉེ། ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱིས་གཞུང་ལས་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་
 ཀྱི་དུས་སྤེལ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱབ་པར་གསུངས་ཤིང་། ཐོགས་སྤང་ཡབ་
 སྤེལ་ཀྱི་སྤེལ་བདུན་སོགས་སྤེལ་གཉེན་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་
 དམིགས་ནས་འདྲིན་སྤངས་དངོས་འགལ་དགོས་པར་ལན་དུ་མར་
 གསུངས་པས། གཞི་གཞན་དབང་སོགས་ལོག་པར་འདྲིན་པའི་གཉེན་
 པོས་གཞན་དབང་སོགས་ལ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཁྱོད་
 ལྟར་ན་གཞན་དབང་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྤོང་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 སོ་སྤྱི་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་
 གིས་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར། ཁོ་ན་རེ། རིགས་ཤེས་རྟོག་བཅས་
 ཀྱི་དོན་བྱད་གཞི་བྱད་ཆོས་གཉིས་སྤང་མོད། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོར་
 གཞན་དབང་མི་སྤང་བས། དེ་སྤང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་
 རྟོགས་ཤིང་། དེ་བཞིན་ཉིད་འབའ་ཞིག་དམིགས་པ་ཡིན་ཟེར་བར། འོ་
 བ་དབུ་མ་བའི་ལྷགས་ལ་ཡང་ལྷ་གྲ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་
 ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷ་གྲ་སྤང་བའམ་ཡང་ན་ལྷ་གྲ་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་པར་
 བདེན་སྤོང་ཅམ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་སེམས་ཅམ་ཀྱི་འདོད་པ་
 བཤད་པ་བཀག་ཅིང་། དེའི་ལན་དུ་ཁོ་ན་རེ། དབུ་མ་བས་མཉམ་བཞག་
 གི་དོར་ཆོས་ཅན་སྤང་བས་མཉམ་གཞག་སྤང་བཅས་སྤྱི་འདོད་ལ།
 སེམས་ཅམ་པས་སྤང་མེད་དུ་འདོད་པས་མི་མཆུངས་སོ། །ཟེར་བར་དོན་
 དམ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་
 བ་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལ། གཉིས་སྤང་ན་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་རང་
 དང་ཐ་དད་དུ་འཇུག་བ་དང་། མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱུག་བདེན་
 གཉིས་སྤང་ཞིང་། དེའི་སྤོང་ཉིད་གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་

བདེན་སྟོང་བྱང་གཞི་དང་། སྟོང་གཞི་ནམས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དང་།
 དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་ནམ་འགྱུར་རམ་སྟོང་གཞི་ནམས་བྱང་གཞི་དང་
 བདེན་སྟོང་བྱང་ཆོས་སུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པས་མི་སྒྲོལ་པར་གསུངས་
 མོ། །འདི་དག་མདོ་ལས་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་
 དམིགས་ཚུལ་གསུངས་པའི་དོན་དབྱ་མཆོས་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་ཡིན་
 འོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་།
 དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་རིམ་གྱིས་དམིགས་པར་བསྟན་པ་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** བྱང་མཆོས་ནམས་དུས་རེ་གིག་
 དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་གི་**དང་པོར་དབྱེ་བ་སྤྱིར་རམ་བསྟན་ཏེ་དགེ་བ་**
དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་
 མཆོན་གཞི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བར་ཆད་
 མེད་ལམ་**ཉིད་དང་།** དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དགེ་བའི་
 གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཡིན་ནམ་དབྱེད་ལ། གསེར་ཕྱེད་ལས། སོགས་པས་
 ཚུལ་གྲིམས་དང་ཞེས་པ་བྱ་ཉ་སོགས་ལྟར་ཡིན། མདོ་ལྟར་ཕར་ཤེས་པ་
 སོགས་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་གཟུང་ངོ་། །**སོག་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པས་**
 ལས་ལམ་ལྟག་མ་དགུ་སོགས་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་**དང་། ལུང་དུ་མ་**
བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པས་ངག་གི་ལས་ལུང་མ་བསྟན་
 སོགས་ལུང་མ་བསྟན་ཐམས་ཅད་བསྟན་པའོ། །གསེར་སྤྱིང་བས་ཉན་ཐོས་
 སོགས་དང་བྱན་མོང་བས་སྤྱིར་ཞེས་པ་གསེར་ཕྱེད་དུ་རང་ལུགས་མ་
 བྱས་ལ། མཐའི་སོགས་སྐྱ་མ་གཏོགས་བར་བ་ལ་སོགས་སྐྱ་མེད་པ་དག་
 པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་གསུམ་སྤྱིར་རྟོགས་པ་**དེའི་འོག་དུ་**
 གསུམ་པོ་**དེ་དག་ཉིད་ལ་**དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས། **འདིག་རྟེན་པ་ལ་སོགས་**
པས་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སོགས་ཀྱི་ནམ་པ་གཉིས་པོའི་དབྱེ་བ་

ཟུང་བཞིར་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཏེ། ཅ་
བའི་གྲངས་བཞིན་དུ་རིགས་བྱིན་གྱིས་ལུང་མ་བསྟན་དོར་བའི་ལྷག་མ་
དགེ་མི་དགེ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་
འདས་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་བཞི་ཉིད་ཅེས་པ་འབྲེལ་བའི་དོན་
མིན་པར་གསེར་ཕྱིང་གསུངས་ལ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་ནས་ཡང་སྒྲུང་བར་
བྱ་བ་བཟུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ལྟར་དགེ་བའམ་ལམ་ལ་འདིག་རྟེན་ལས་
འདས་མ་འདས་གཉིས་དང་། ལམ་དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྟོང་བའི་ཆེད་
དུ་ཟག་པ་ཡོད་ཅིང་དང་། ཟག་ཅིང་དེ་ལ་རྒྱུའི་ལམ་བདེན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
འདུས་བྱས་དང་། འབྲས་བུའི་ཆ་འགོག་བདེན་དོན་དམ་པར་འདུས་མ་
བྱས་པ་དང་། འབྲས་བུ་འགོག་བདེན་གྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་འཕགས་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱིས་ཐ་མ་གཉིས་བྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རྣམ་བཤད་དུ་
གསུངས་སོ། །**བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་འདིག་**
རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་དང་། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་ཅིང་གི་བསམ་གཏན་བཞི་
དང་། སྦྱིར་ཞི་རགས་དང་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་དང་སྒྲུང་བཅས་སྒྲུང་
ཅིང་དང་བདེན་པ་མཐོང་མ་མཐོང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་
བྱི་མ་ཡིན་པར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་སོ། །ཟག་བཅས་ནི། གང་ཟག་
གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་བྱེད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཉེ་བར་ལེན་
པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་ཆེད་ཅིང་གཟུགས་ཅིང་མངོན་ཤེས་ལྔ་རྣམས་དང་། ཟག་
ཅིང་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་**དེར་ལྟ་བས་གཉེན་པོ་དྲན་པ་ཉེ་བར་**
བཞག་པ་བཞི་སོགས་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམས་དང་། ཟག་བཅས་
ཟག་ཅིང་ལ་འདོག་ཚུལ་མང་ཡང་འདིར་ཟག་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་
བྱེད་གྱིས་འདོག་པར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་ལ། རྣམ་བཤད་དུ། སྒྲུང་

བྱའི་ས་ཐོན་གྱི་གཉེན་པོས་བཞག་གོ། འདུས་བྱས་ནི། **རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་**
རག་ལས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པས་མ་འདྲེས་པའི་བར་འདུས་
བྱས་ཐམས་ཅད་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་ནི། **རྒྱ་ལ་མི་སྟོས་པ་དེ་བཞིན་**
ཉིད་དང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་། ཐུན་མོང་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཏེ་གསེར་ཕྱེད་ལྟར་པལ་ཆེར་གྱི་རྒྱད་ལ་
འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་ཆད་མེད་གཟུགས་མེད་མངོན་ཤེས་ལྷ་
དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། **ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་**
རྒྱད་ལ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་
 ཀྱི་ཉིན་དང་། གཙུ་བོ་ཡིན་པས་འདྲིལ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྣ་མ་
 ལྟར་ན་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ཆོས་དང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་མི་འདིགས་པ་
 སོགས་ཆོས་སུ་བྱའོ། **སྟོབས་བརྩ་སྟེ་**ཐུན་མོང་བ་ལེ་བརྒྱད་མ་དང་མདོར་
 དེ་དག་ནི་བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཞེས་
 བྱའོ། ཞེས་པ་ཞར་བྱང་ཅམ་དུ་གསེར་ཕྱེད་དུ་གསུངས་ནས། ཐུན་མོང་
 གི་དོན་ཉམས་སུ་སྤང་བྱའི་ཆོས་དང་རྒྱད་གཉིས་ལས། ཉི་ལྟང་ལས། འདི་
 དག་ནི་རྒྱད་གཞན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ། ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱད་ལ་སྐྱུར་བས་
 རང་གི་རིགས་འདྲ་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
 སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་འང་ཡོད་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐུན་མོང་གི་དོན་ཡོད་
 པའི་བྱིར་དང་། ཉི་ལྟང་དུ་ཡང་སྐྱོས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ།
 ཞེས་པའི་སོགས་པ་བརྒྱད་ཀ་ལ་སྐྱུར་བར་གསེར་སྤིང་པའི་བཤད་པ་
 ལེགས་པས། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་མ་དག་པར་གསེར་
 ཕྱེད་གསུངས་ལ། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་
 བཤད་པ་མཛད་དེ། སོགས་སྐྱས་བསྐྱུ་རྒྱུའི་དང་པོ་ལ་སོ་སྐྱེའི་རྒྱད་ཀྱི་
 དགེ་བ་དགོས་ལ། གཉིས་པ་ལ་རྣམ་བཤད་དུ་ཟག་མེད་གསུངས་ལ་

མདོར་ན་མ་ཐར་བརྒྱད་དང་། ཉི་ལྔ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུ་
པས་ན། ཞེས་གསུངས་པས་འཕགས་ལམ་ཐམས་ཅད་འཛོག་ལ་དང་པོ་
ལྷ་གསུངས་པ་དབྱད། ཟག་བཅས་རྒྱན་སྣ་དུ་སྤང་བྱས་གསུངས་ཀྱང་
གཉེན་པོ་མིན་པ་ཅམ་ལ་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་**དེ་ལྷ་བྱ་ལ་**
སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཤད་པའི་རིམ་པ་**རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་****རྟོགས་**
པའི་ཚུལ། དང་པོ་སྤང་དོར་དང་བཏང་སྟོམས་བྱ་བའི་གཞི་གསུམ་དང་།
དེའི་དང་པོ་ལ་དང་པོར་དང་བྱི་མའི་སྤང་བྱ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་
སྐབ་བྱེད་དམ། ཡང་ན་བྱི་མའི་སྤང་བྱ་དང་རོ་བོ་གཉིས་དང་། ཟག་མེད་
ཀྱི་དམིགས་པ་བདེན་གཉིས་དང་། དེའི་འདུས་མ་བྱས་ལ་དམིགས་པའི་
འབྲས་བྱ་གཉིས་གང་ཡིན་སྟམ་དུ་**རིམ་གྱིས་དམིགས་པས་ན། དམིགས་**
པ་རྣམ་པ་བརྩ་གཅིག་གོ། ཆོག་གསལ་དུ་རིམ་གྱིས་དམིགས་པའི་དོན།
ལས་དང་པོ་བས་ཞེན་བཅས་དང་བྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེན་མེད་དུ་
དམིགས་ཞེས་པ་རང་ལྷགས་བྱས་པ་མི་འཐད་ལ། གཞན་ལྷགས་རིམ་
གྱིས་དམིགས་པ་འཐད་དོ། །རྟོགས་སྣ་དུ་འདི་ཙམ་པའི་རྒྱུ་བ་དང་པོའི་
འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་བྱ་སོགས་དོན་བསྐྱེད་བྱས་པ་མི་འཐད་གསུངས་སོ། །

སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྐྱར་བ་ནི།
དམིགས་པ་དེ་ལྷ་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་**སྐབ་པའི་**འབྲས་བྱ་**ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་**
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་བསྟན་པའི་བྱིར་**ཆེད་དུ་བྱ་བ།** མདོ་འགྲེལ་ནི། སྤར་རིགས་

དང་དམིགས་པའི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆེན་གྱི་དོན་བཤད་ནས། སེམས་དཔའ་ཆེན་
 བོའི་དོན་ངེས་པའི་ལན་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དང་ཕྱ་རིའི་བྱ་དང་རབ་འབྱོར་
 གསུམ་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། གང་བོས་སྐྱབ་པ་དང་པོ་གཉིས་
 གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི་གསེར་ཕྱེད་དུ། རང་ལས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་
 བའི་བྱང་སེམས་དག་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དེ། སེམས་
 ཆེན་པོ་རྡོ་རྗེ་ལྷ་བྱའི་སེམས་སོགས་དང་། སྤྱོད་བ་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་རྣམས་སྤང་
 བའི་དོན་དུ་ཆོས་རབ་རྒྱ་སྟོན་པ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་
 ལ་བདེན་ཞེན་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་ཅེས་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱང་སེམས་
 དང་། མཆོག་ཉིད་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ལ་བཞག་སྟེ། དག་ལྷན་དང་སྒྲ་འོད་
 ལྟར་བཀྲལ་བ་ནི་བྱ་ཉ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉ་རྒྱུ་ལས། འདིར་བཤད་ཆེད་
 དུ་བྱ་བ་ནི་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ནས། ཆེན་པོ་གསུམ་
 སློབ་ལམ་ནའང་ཡོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་དེ་ཡོད་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སློབ་ལམ་ན་
 ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་བྱང་མ་བྱེད་པར་
 སྤང་ཞིང་། ཁ་ཅིག་བྱང་མེད་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ས་ཁོ་ནར་སྦྱོར་བའང་
 མདོ་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་སྤང་དུ། འདི་
 དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་གཉིས་བྱེ་ནས་དང་
 པོ་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང་། ཞེས་པ། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་
 ལེན་པའི་དགོས་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་པ་གོང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །**། ༡ །**
 དེ་གང་ན། **སེམས་ཅན་ཀུན་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་།**
སྤྱོད་བ་ཆེན་པོ་དང་། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་། གསུམ་པོ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་
 འཇུག་པས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པའོ། **། ༢ །**གང་གི་སྟོན་ནས་ཤེས་ན། **ཆེན་པོ་**
གསུམ་གྱིས་སོ། ། ༣ །རང་སངས་རྒྱས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་བྱང་སེམས་
 དག་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། **། ༤ །**མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་

ལུན་རབ་འབྱོར་གྱི། རྣམ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པས་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འམ་མཚོག་ཉིད་ཆེན་པོ་བསྟན་ལ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་བོ་
ནི་སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་། རྩེ་ནི་རིགས་དང་བརྒྱད་པ་སོགས་སྡེ་ཆེན་དང་། ཆེན་
པོ་ནི་གཅིག་ཀྱང་ཐོག་མེད་ནས་འོངས་པས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བཤད་དོ། དེ་
ལ་ཁ་ཅིག་ཆེན་པོ་འདི་མཚོག་ཉིད་ལ་བྱེད་ན་མདོར་མི་གསལ་ལ། དེར་བྱེད་
ཆོས་ལ་བྱས་ན་སྤར་དོན་བདུན་ཅུར་ས་མཚམས་བཞག་པ་དང་འགལ་ལ།
འདི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་སར་
མི་འཐད་ཅེས་པས། ལན་དུ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་མཐུན་པར། ཞེས་པ་ལྟར། གཡུལ་དུ་འཇུག་པ་ན་གཡུལ་
ལས་རྒྱལ་བ་ཆེད་དུ་བྱ་བར་འདོད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཅམ་དོན་གཉེར་
བྱར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ། རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་སེམས་སོགས་དུག་སེམས་ཆེན་པོར་
སྤྱབ་བྱེད་དང་། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་གྱི། ཆེད་
དུ་བྱ་བར་མི་འདོད་ལ། མདོ་ལས་དེ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བསྟན་
པ་ཉི་སྤང་དུ་སེམས་དུག་བྱེད་ཆོས་དང་། ཆེན་པོ་དང་པོ་མཚོག་ཉིད་ཆེན་པོ་
ཞེས་པ་མདོ་རྩ་འགྲེལ་དང་མཐུན་ཞིང་། སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ངས་
པར་འབྱུང་ས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་བཤད་པ་དང་། སྤར་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་
བར་བཤད་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། བྱེད་ཆོས་སེམས་དུག་གི་དང་པོ་རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་
སེམས་ལ། མདོ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་གོ་ཆ་བགོ་བ་སོགས་བྱེད་ཆོས་
མང་བོ་གསུངས་པ་གསལ་ལ། རྐབས་པོ་ཆེའི་སེམས་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཕྱིན་
ཆད་ཉོན་མོངས་དང་ཉན་རང་གི་སེམས་མི་སྐྱེད་པ་དང་། མི་སྦྱལ་བའི་སེམས་
ནི། སེམས་བསྐྱེད་གྱིས་རྫོམ་པ་མེད་པའོ། ཤན་བདེའི་སེམས་ནི། སེམས་ཅན་
སྤྱབ་ཅིང་མི་གཏོང་བར་རྫོམ་པ་མེད་པའོ། ཆོས་ལ་དགའ་བའི་ཡུམ་གྱི་རྣམ་
འབྱོར་ལ་བརྩོན་པའི་སེམས་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་

བྱེད་པའོ། །རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའི་སེམས་ནི། ལྷོང་ཉིད་
 བཅུ་དྲུག་ནས་གོས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་ལ་གནས་པའི་སེམས་
 ལོ། །བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཐ་མ་གཉིས་གཅིག་དུ་བྱས་ནས་མོས་པའི་སེམས་
 ཞེས་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པར་གསེར་བྲེང་ལས་གསུངས་སོ། །སྤྱོད་བ་
 ཆེན་པོའི་མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤྱ་བྱས། བྱས། མི་དམིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་
 ཆོས་སྟོན་རྟོ། །ཞེས་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་སྤྱུ་ལྟ་བའི་དྲི་མ་སྤངས་པ་སྤང་
 བ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་དག་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའི་རྩལ་གྱིས་ཆོས་སྟོན་
 པ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་འཛིག་པའི་རྩུ་མཆན་དུ་ཤྱ་བྱས་བཤད་དོ། །རྟོགས་
 པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། བྱས། འབྱུང་བ་མེད་
 པས་དེའི་ཕྱིར་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
 པས་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས་དང་། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་སེམས། ཉན་རང་
 དང་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སེམས། སོགས་ཀྱིས་ཆོགས་ལམ་ནས་སྟོམ་ལམ་གྱི་
 བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་མེད་པར་རྟོགས་པ་སེམས་ཅན་ཆེན་པོར་
 འཛིག་པའི་རྩུ་མཆན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར་བསྐྱས་
 པ་ལས་པལ་ཆེར་འདྲ་ལ་དང་པོ་ལ་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱའོ་སྟུམ་སྟེ། ཞེས་པ་ལས་
 བྱེད་ཆོས་དངོས་སུ་མེད་ལ། གཉིས་པའི་སྐྱབས་སུ། རྒྱན་སྤྲང་ལས། སེམས་
 ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ལ་ནི་སྤྱོད་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡོད་པས། ཞེས་མཆོམས་སྦྱར་བར།
 དང་པོ་ལ་སེམས་ཆེན་པོ་བེར་ལ། འཆད་ཉན་སོགས་སླ་མ་ལ་རག་ལས་པས་
 བ་དེ་ལ་གནང་བ་ཞུ་བའི་དོན་དུ་ཤྱ་བྱས་བདག་ཀྱང་སྟོབས་ཞེས་ཞུས་པར།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ད་དེའི་དུས་ལ་བབ་པར་སོགས་ཀྱིས་གནང་བ་ཕྱིན་
 པར་རྒྱན་སྤྲང་ལས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱང་རྩལ་གྱི་སེམས།
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སེམས། ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས། མཉམ་པ་མེད་པའི་
 སེམས། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་སེམས། ཉན་རང་དང་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་

པའི་སེམས་དང་དྲུག་གསུངས་པ། རྒྱ་སྤང་དུ་དང་པོ་སྟོན་འཇུག་གི་སེམས་
དང་། གཉིས་པ་མོས་སྟོན་དང་། གསུམ་པ་མ་དག་ས་བདུན། བཞི་བ་དག་ས་
གསུམ། ལྷ་བ་སངས་རྒྱས་ས་དང་། ཡང་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་མ་སྐྱེས་པའི་
ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་སོ། །དེ་ཉིད་དུ་ནལ་འབྱོར་
བའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་མེ་ལོང་ལྷ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲེལ་བས་ལྷོག་
པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
པ་བཞིར་བཤད་དོ། །ཞེས་ལྷ་ག་ལྷོག་ཆ་ནས་བྱེ་བར་བཤད་ལ། དྲུག་པ་དང་
པོ་ལྷའི་སྤྱི་ལ་སྦྱར་རོ། །འགྲེལ་བའི་བེན་བྲིས་ལས། སེམས་ཆེན་པོ་གསུངས་
པའི་ཆེ་ཞེས་དང་། བཞི་བ་མཉམ་པའི་སེམས་མ་བཟངས་པར་དྲུག་པ་བཞི་
བར་བྱས་ནས་སེམས་ལྷ་ཞེས་པ་བྲིས་ནོར་བུར་བར་གསལ་ཏེ། རྒྱ་སྤང་དང་
དངོས་སུ་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། །ས་མཚམས་དེ་ལྟར་བྱས་པའང་བཤད་ཚུལ་དང་
པོ་ལྟར་ཡིན་གྱི་མ་ངས་ཏེ། ལྷོག་ཆས་བྱེ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་
འགྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ།** །ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་**རྣམ་པ་ཐམས་**
ཅད་དུ་ཆོས་བརྒྱས་མཆོན་པའི་**རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་**ཐོབ་བྱེད་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འཇུག་བའི་བྱིར་རོ། །རང་
བྱུང་སངས་རྒྱས་སུ་བཏགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི། **༼ག༽**
དེ་གསུམ་དོན་དུ་གཉེར་ཏེ། **སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་བོ་ཐམས་ཅད་དང་པོ་སེམས་**
ཅན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་གསེར་ཕྱེང་ལྟར་ན་སངས་
རྒྱས་སྤྱིའམ་རྣམ་བཤད་ལྟར་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་**སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་།** སྤང་
པ་མཐར་ཐུག་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པ་ཆེན་
པོ་སྟེ། དེ་གསུམ་ཐོབ་བྱར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བསམ་པ་དེ་ལྟར་
བྱང་སེམས་རྣམས་སྐབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་བྱིར་རོ། **༼ཁ༽**གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། **ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དོན་གཉེར་དང་ལྷན་པས་སོ།** **༼ག༽**

ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །**༡༨༽**ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཆོག་ཉིད་
དམ་སེམས་ཆེན་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདོག་པས་བྱི་མ་གཉིས་གྱི་
སྦྱིར་གསུངས་ལ། དམིགས་པ་ནི་ད་ལྟ་བུར་སེམས་ལམ་དུས་སུ་མདའ་སྟོང་
སྦྱར་བ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་མ་འོངས་པ་སངས་རྒྱས་འབེན་ལ་ལོག་པ་ལྟ་བུར་
ཉི་སྤང་ལས་སོ། །བཞི་བ་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས།

སྐྱབ་པ་སྦྱིའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ།

སྐྱབ་པ་སྦྱིའི་རྣམ་བཞག་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། དང་
པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་ཚུལ་སྟོན་ས། **དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་**
པ་རིགས་དང་ལ་སོགས་པས་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམས་བརྗོད་
ཟིན་ནས། སྐྱབ་པ་**དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།** ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ཡུལ་དུ་བྱས་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐྱབས་དང་པོ་
གསུམ་ལས་གོ་སྐྱབ་མ་གཏོགས་པར་པར་བྱིན་དུག་ལྟར་དུ་མ་བསྟན་པར་
སྦྱིར་མཐུན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་
དུ་བསྟན་པའི་སྐྱབ་པ་ནི་མཐུན་པ་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། **རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་**
པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པས་ཅེ་མཐར་སྐྱད་ཅིག་མའི་མཛོན་པར་
རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་སྟོན་པའི་སྐྱབས་ལ་སྟེ་སྐྱབས་སུ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་
རེ་རེ་ཞིང་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་རྟེན་ཅན་ཏེ་དུག་ལྟར་དུ་བསྟན་པའི་
ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བ་བྱེ་བྱག་གི་སྐྱབ་པ་སྟེ། སྐྱབ་པ་གཉིས་པོ། རྟོག་
པའི་རིག་ཚུང་དུ། **དེ་ལྟར་སོགས་ཀྱི་**དོན། སྐྱབ་པ་དེ་གནས་སྐྱབས་གང་དུ་སྟོན།

ཡུལ་གང་ལ་འཇུག་ཅེས་ངི་བ་གཉིས་བྱས་པའི། དང་པོའི་ལན་དུ་སྐབས་དང་
པོ་བདུན་དུ་སྟོན་པར་བཤད་ལ་གཉིས་པའི་ལན་དུ། དང་པོ་གསུམ་དུ་མཆིན་
གསུམ་གྱི་ནམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། ཕྱི་མ་བཞིར་པར་
ཕྱིན་དུག་ལྟར་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་བྱ་བ་སྟོན་ཞེས་པ་ལེགས་ལ། རིགས་
ཕྱིན་གྱིས་མཆིན་གསུམ་གྱི་ཡུལ་བདེན་བཞི་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱས་པའི་
དགེ་བའི་ཆོས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པ་དང་པོ་དང་། མངོན་རྟོགས་བཞི་
རེ་རེ་སྟོམ་པའི་རྟོགས་སོགས་ཕྱིན་དུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་
སྐབས་པ་གཉིས་པ་དང་། ཆོས་སྐྱའི་མངོན་རྟོགས་རང་བཞིན་གྱིས་དཀར་པོ་
ཡིན་ཞིང་གནས་མེད་པས་མ་བཤད། ཅེས། རྒྱན་སྣང་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་བྱ་བ་ཡོད་མི་སྲིད་
དོ། །ཞེས་པ་འགོད་འདོད་ཀྱང་ཆོག་ཅམ་ཡང་འདྲེན་རྒྱ་མ་བུར་བས་ཕྱོགས་
སུ་མ་སོང་ཞེས་བཀག་ལ། སྦྱིར་དགེ་བའི་ཆོས་སོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་ཚུལ་མི་
འཐད་པ་ཆོག་འགྲེལ་གྱིས་ཤེས་སོ། །གནས་མེད་པ་ཞེས་པའི་དོན། གསེར་སྤེང་
དུ། འགའ་ཞིག་གིས་འདི་ལ་ནན་ཏར་གྱིས་གསུང་དུ་བཅུག་པར་སྣང་ཞིང་
ཞེས་བ་དབྱད། ཆོག་གསལ་དུ། སྤར་སྐབས་པའི་མིང་ཅམ་མང་དུ་བྱུང་བའི་མིང་
ཅན་སྟོན་ཅིག་ཅེས་པའི་ལན་དུ། གོམས་པའི་མཐུ་མ་ཐོབ་པའི་སྐབས་པ་བཞི་
ནི་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐབས་པ་དང་། ཡུན་རིང་འདྲིས་
པའི་གོམས་པའི་མཐུ་ཐོབ་པའི་གོ་སྐབས་དུག་ནི་སྐབས་ཕྱི་མ་བཞིའི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་སྐབས་པ་ཞེ། སྐབས་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་པོ་ཁོ་ན་དང་། གོ་སྐབས་ནི་པར་
ཕྱིན་དུག་ལྟར་དུ་བཤད་པས་སྐབས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་
རྩེ་བཙུན་བྱམས་པས་སྐབས་འདིར་སྐབས་པ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་དུ་སྟོན། ཞེས་
འཆད་ལ། མཐུ་མ་ཐོབ་པའི་དོན། གསེར་སྤེང་ལས། གོམས་པའི་མཐུ་ཡེ་མ་
ཐོབ་པ་ནི་མི་འདོད་ཀྱི། གོམས་པ་ཐོབ་ཀྱང་ཆོས་འདྲིས་མ་འདྲིས་ཀྱི་སྟོན་ས།

ཞེས་པ་ལྟར་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་མ་བྱས་ཀྱིས་བཞག་པས། རིན་ཆེན་
 བང་མཛོད་དུ། དང་པོ་ཆོགས་ལམ་ནས་དང་། གཉིས་པ་རྫོད་ནས། གཉིས་ཀ་
 རྒྱན་མཐའི་བར་བཞག་གོ། །འདི་བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་རང་ལུགས་བྱས་ཀྱང་། ཉས་
 སྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་པོར་བྱས་པ་བཀག་གོ། རྣམ་བཤད་དུ། རྫོང་ཁྱིམ་པས།
 དང་པོ་ཐོས་བསམ་གཙུག་པོར་གྱུར་པ་དང་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན། གཉིས་པ་ཕྱིན་
 རྒྱག་གཙུག་པོར་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཟེར་བ། དང་པོ་ལམ་མ་ཁྱེགས་ན་
 ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དང་ཕྱི་མ་བཞིའི་སྐབས་ལྟ་སྤྱོད་
 ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱུང་པར་མེད་པ་དང་། ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱིན་རྒྱག་
 གི་མགོ་མིག་དོད་མ་དོད་དང་ཕྱིན་རྒྱག་གི་ཉམས་ལེན་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་
 བྱེད་ཟེར་བ། དང་པོ་དེ་ལམ་མ་ཁྱེགས་ན་ཡོད་པར་ཐལ་བས་བཀག་ལ། གསེར་
 སྤང་ལས། སྤྱིན་སོགས་སུ་མགོ་མིག་མ་བཏོད་པས་སྤྱིའི་སྐྱབ་པའོ། །ནས། བྱང་
 ཡེ་འཆད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་པ་རྫོག་ཁྱིམ་པས།
 དེ་ཡང་གནས་སྐབས་གང་དུ། ཞེས་པ་ལྟར་གོ་ཆ་མ་གཏོགས་སྐབས་དང་པོ་
 གསུམ་དུ་པར་ཕྱིན་རྒྱག་ལྟན་ཀྱིས་གསལ་བར་མ་བསྟན་པས་མགོ་མིག་མ་
 བཏོད། ཅེས་བསྟན་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ལ། རྣམ་བཤད་ཀྱིས་དེའི་དོན་ཕྱིན་རྒྱག་གི་
 ཉམས་ལེན་ཀྱི་བསམ་པ་ཡོད་མེད་དང་ཕྱིན་རྒྱག་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལ་བྱེད་ཅེས་
 དྲིས་ནས་བཀག་པས། སྤྱིར་མགོ་མིག་དོད་ཅམ་མིན་ནམ་དུའདྲ་དེ། དེས་ན་
 ཐལ་ཆེར་ཀྱིས་སྤྱིའི་བཛོད་ཚུལ་འགལ་བ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
 ཕྱི་མ་དགག་ཚུལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྦྱོར་བ་བཞི་སྐྱབ་པ་ཕྱི་མར་བཞག་པ་དང་
 འགལ་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་དུ་ཁྱེགས་པའི་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་རྣམ་
 རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན། རོལ་མཚོ་ལས། སྦྱོར་བཞི་
 སྦྱོར་བ་བྱེད་རྒྱག་གི་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་
 ཐོབ་ན་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པས་བྱུང། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པས་པར་

ཕྱིན་དྲུག་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཆོག་ལ་འགྲིག་གོ། སློ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་
བ་ལྟར་ན་ནམ་བཤད་གྱི་ཆོག་ཟིན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་དང་པར་ཕྱིན་ཕྱིན་ཟིན་ལ་
བྱས་པས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་གྱི་རང་ལུགས་ལ་སྐྱབ་པ་དང་པོ་ལམ་མ་ཞུགས་
ནས་འདྲིལ་པར་ཐལ་བ་སྔ་མ་དང་འདྲའོ། སྐྱབ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་
པ། མཆན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྱུར་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གྱིས་སྒྱུར་བཞི་མཐུན་གསུམ་
གྱིས་ཉམས་ལེན་དུ་གསུངས་པས་འགྲུབ་པས། དེ་ཕྱོགས་སྔ་ཐམས་ཅད་ལ་
གཞོད་བྱེད་དོ། མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་བྱམས་མའི་བྱས། ནས། སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བཞགས་པ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ལེ་བརྒྱད་མར་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་མཆན་གཞིའི་སློ་ནས་བཞིར་དབྱེ་
བ་ནི། སྔར་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་གོ་རིམ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་**
དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བས་སྒྱུར་བའི་ལམ་དང་། **༼ཁ༽** ཕྱིན་
དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འདོམས་པ་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་པས་**མཐོང་བའི་ལམ་**
དང་། **༼ང༽** ཆོགས་གཉིས་གྱི་དབང་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྫོགས་པས་ས་བདུན་པ་མན་
གྱི་སློམ་པའི་ལམ་དང་། **༼ཆ༽** ནམ་མཐུན་གཞོན་མི་བར་འབྱེན་པས་དག་
སའི་བྱང་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ནི་**༼ག༽** གོ་ཆའི་
སྐྱབ་པ་དང་། **༼ག༽** འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་དང་། **༼ཅ༽** ཆོགས་སྐྱབ་དང་། **༼ང༽**
ངས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱར་ཏེ། སྐྱབ་པ་བཞིའི་དབྱེ་བ་དང་མཆན་
གཞི་བཞུན་པར་བྱས་པ་ནི་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་དང་ཤེར་འབྱུང་གི་དགོངས་
པར་གསེར་སྤེང་དུ་གསུངས་པ། ནམ་བཤད་དུ་རང་ལུགས་བྱས་པ་ལྟར་ཡིན་
ལ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་
སྐྱབ་པ་དག་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་པ་དང་དངོས་སུ་སྒྱུར་བའི་རང་
བཞིན་ཆོགས་དང་མོས་པས་སྒྱུད་པའི་སས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཆོགས་གྱི་
སྐྱབ་པ་ནི། བཅེ་བ་ནས། བཅུམས་ཏེ་གཞུངས་གྱི་བར་ནི། མདོན་སུམ་དུ་སྒྱུར་

བའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་
 བོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བའི་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི། མཐོང་
 བའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི།
 སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། གཉེན་པོའི་སྒྲོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
 ཅན་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི། ལམ་གཉིས་ཀའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ངེས་
 པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་ནི། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་
 ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་བ་དང་ཞེས་པ་མན་འགྲེལ་ཚུང་ལྟར་གསུངས་པས། ལོ་
 ཆེན་གྱིས་ཀྱི་ཆུང་ལས། དེ་ལ་གོ་ཆ་ནི་བརྟེན་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཆོགས་ལམ་
 ཉིད་དོ། །འཇུག་པ་ནི་དངོས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྟེ་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཆོགས་ལ་
 གཟུངས་ཀྱི་ཆོགས་ཡན་ཆད་བཅོ་ལྔ་ནི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའོ། །སའི་ཆོགས་
 ལས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་མཐོང་ལམ་མོ། །གཞན་དགྲ་ནི་སྒྲོམ་ལམ་མོ། །གཉེན་
 བོ་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་ནི་
 བྱད་པར་གྱི་ལམ་སྟེ། དང་པོ་ཐོབ་པའི་ས་མཆོམས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱ་ཉ་
 གཡག་གཞོན་སོགས་ཀྱིས་ས་མཆོམས་ལ་སྦྱར་བས། གསེར་ཕྱིང་དང་རྟོགས་
 སྣང་དུ་ས་མཆོམས་ལ་སྦྱར་རོ། །ཉ་རྟེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྐྱབ་པ་བཞི་དང་
 ལམ་བཞི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ངོ་
 བོ་ཉིད། ཅེས་པ་ནས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མིན་ཏེ་འགྲེལ་ཆེན་དང་མི་མཐུན་ཞེན།
 དེ་དང་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ་ཞེས་དང་། ཉི་ཟེར་ལས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ནས། ཞེས་
 བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་གཞུང་འདི་འཆད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ནས། རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་ཞེས་ལམ་བཞི་དང་སྐྱབ་པ་བཞི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་ཆོག་སྒྲོས་
 པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར། རྣམ་བཤད་ལས། གཞུང་འདིས་སྐྱབ་
 པ་བཞིའི་ས་མཆོམས་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འགྲིག་སྟེ། དེ་
 ན་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ནས་གཞན་ན་ཡོད་པ་མ་བཀག་པས་ས་མཆོམས་བདེ་

ཐུག་ཏུ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། མ་མཐའི་ས་མཆོམས་བསྟན་པར་འདོད་ན་
ཡང་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པར་འཆད་དགོས་ཀྱི། ས་མཆོམས་དང་སྐྱར་བ་མི་
འགྲིག་གོ། །འབྲེལ་ཆེན་དུ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུང་བྲངས་པ་དང་སྐྱར་
ཏེ་བཤད་ན་ཡང་ཅུང་ཟད་དེ་བཤད་དུ་བྱང་ཡང་། དེ་ལྟར་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
ཞེས་པ་འགྲིག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསེར་སྤེང་སོགས་ཀྱིས་བཀག་པ་
ལྟར་སྤང་ཡང་འབའ་ཞིག་ལ་ཞེས་དང་ཅུང་ཟད་དེ་བཤད་དུ་བྱང་ཡང་ཞེས་
གསུངས་པས། བསོད་གྲགས་པའི་སྤྱི་དོན་ལས། རང་གི་བསམ་དོན་ནི། གཙོ་
བོར་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། ས་མཆོམས་སྟོན་
པ་ལའང་ཅུང་ཟད་སྐྱར་དུ་བྱང་བར་སེམས་སོ། །ཞེས་པ་ལེགས་སོ། །རྟོག་ཀྱི་ག་
ལས་ཀྱང་། དབུ་བ་ནི་དེ་ལྟར་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
ཞེས་དབུ་བར་སྐྱར་རོ། །རྒྱན་སྤང་དུ་རི་ལྟ་བ་བཞིན། ཞེས་པ་མེད་ལ། དེའི་
དོན་གསེར་སྤེང་དུ། རི་ལྟར་རིགས་པའི་རིམ་པས་སྐྱབ་པ་ནམས་ལམ་ནམས་
དང་སྐྱོར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཉེ་རྒྱུ་ལས། སྐྱབ་པ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྐྱར་ཞེས་དེ་
ལྟར་སྐྱབ་པའི་ནས། འདིའི་བར་སྐྱབ་པ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྐྱར་དུ་བྱས་ལ། གསེར་
སྤེང་དང་གཡག་པས། དེ་ལྟར་རི་ལྟ་བ། ཞེས་པ་མན་གོ་སྐྱབ་ཀྱི་མཆོམས་སྐྱར་
བྱས་ནས། གསེར་སྤེང་ལས། ཡང་ན། ནམས་ཀྱི། ཞེས་པ་མན་ཆད་ཉི་ཆེ་གོ་
ཆའི་མཆོམས་སྐྱོར་དུ་བྱོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ལྷ་མ་པལ་ཆེར་གྱིས་བྱས་པ་ལེགས་
ཏེ། ལྷ་མ་ལ་གསེར་སྤེང་ལས། འདི་ནི་ཐོར་ཡངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྐྱབ། སྐྱོར་བ་
རྒྱ་ཆེ་བ་འདུག་སྐྱབ། ཆོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆོགས་སྐྱབ། ནམ་མཁུན་གདོན་
མི་བྱ་བར་འབྱེན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་བཞི།

གོ་སྐྱབ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་མཆམས་སྐྱར་བ་ནི། སྐྱབ་པ་དེ་**རྣམས་ཀྱི་**
ནང་ནས་(༡)མདོ་རྒྱན་ལས། ཐོག་མར་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། ཞེས་
 པ་ལྟར། གོ་ཆའི་**བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་**ལམ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡོན་
 ཏུ་འགོ་དགོས་པའི་བྱིར། **(༡)དང་པོ་**བྱིན་དུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མདའ་
 མཆོན་ལྟ་བུས་མི་མིགས་པའི་**གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་གསུངས་པ་**ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
(༡)གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། **༡༩༡**སྤྱད་བྱ་བྱིན་སོགས་**དེ་དག་སོ་སོར་རེ་རེ་**ལ་དུག་
 དུག་ཏུ་བྱས་པ་**༡༩༢**སྤྱད་བྱེད་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། **རྣམ་པ་དུག་ཏུ་༡༩༣**
བསྐྱས་པ་ཡི་སྒོ་ནས། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་དེ། དུག་ཆོན་དུག་གི་དབྱེ་
 བས་ལུམ་གྱི་མདོ་**རི་**ལྟ་བུ་**བཞིན་དུ་བཤད་**དེ། གསེར་བྲང་ལས། འཇུར་རྩིང་
 ལྟར་ལེགས་ཀྱི་འཇུར་གསར་ལྟར་ན་དེ་དག་ཅེས་པའི་དེ་སྐྱབ་བསྐྱེགས་མེད་
 པར་གསུངས་པས། བྱིན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུག་། དེ་དག་སོ་སོར་བསྐྱས་པ་
 ཡིས། ཞེས་པ་ལྟར་བྱས་སོ། །མདོ་ནི། གང་བོས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་དོན་
 བཤད་པ་ལ། སྤྱ་བུས་གཞན་ཡང་བྲང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྦྱོད་ཆེ་བྱིན་པ་གང་
 ཡོངས་སུ་གཏོང་། ནས། བྱིན་དུག་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་པའི་
 བར་གྱི་གོ་སྐྱབ་སོ་དུག་སོ་སོར་དང་། དེ་ནས། དབྱིངས་རྗེས་སུ་སྒྲོག་གོ་ ཞེས་
 པ་མཐུག་སྤྱད་དུ་ལེ་བརྒྱད་མར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་དབྱེ་བ་
 དང་། བསྐྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བྱིན་པ་ལ་དུག་སྐྱར་བ་དང་། བྱི་མ་ལྷ་ལ་
 ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱར་བར་བསྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།** སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་**ཆོས་ཀྱི་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པས་**མི་འཇིགས་པ་དང་
 ཟང་ཟིང་གི་**བྱིན་པར་བྱེད་པ་ན་**དགེ་རྩ་རྒྱུགས་བྲང་དུ་བསྐྱོད་བྱིན་པའི་གོ་
 ཆ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ན་**ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་**རང་གཅིག་བྱ་དུ་ལ་

བར་བྱའོ་སྒྲུལ་པ་ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་དེ་སྟོང་བ་ཚུལ་བྲིམས་དང་།
སྟོང་མོ་བ་སོགས་སྒྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་སྟན་པར་སྒྲུབ་ཀྱིད་ལ་མི་སྟོང་ཞིང་
འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་མོས་པ་ནི་བཟོད་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་
མཐའ་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་འདུན་པ་དྲག་པོ་སྦྱིད་པའི་བཙོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་པ་
གཞན་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་དང་མ་འདྲིས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པ་ཉིད་བསམ་གཏན་དང་། སྦྱིན་པའི་དགེ་རྩ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དུ་བསྡོམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་ཆ་རྣམས། གོ་རིམ་བཞིན་
དུ་རེ་རེ་མཐར་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་ལ་སོགས་པས་ལེན་པ་པོ་དང་གཏོང་བ་
པོ་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་།
གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་པར་བྱིན་དྲག་ཚང་བར་སྒྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། གཉིས་
པ་ཚུལ་བྲིམས་སྤང་བར་བྱེད་པ། གསུམ་པ་བཟོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་བཞི་
བ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་པ། ལྷ་བ་བསམ་གཏན་སྒྲུབ་པ། དྲག་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་
པར་བྱེད་དོ། །འདིར་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་བསམ་གཏན་དང་བསྡོམ་ཤེས་བྱིན་
ལ་སྒྱུར་བ་ནི། ལེ་མང་དུ། ལྷ་མ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་དུ་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་དང་།
བྱི་མ་ལ། མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་འདི་ནི། ཞེས་པ་དང་།
གསེར་ཕྱིང་ལས། གཞན་གཉིས་མཐུན་ནོ། །འདི་ནི་མདོ་ལ་གསལ་ལོ། ཞེས་
གཞོད་འཛོམས་གཉིས་སུ་བཤད་པ། མདོ་ལྟར་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལྷ་བ་
གཉིས་སྒྲར་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཤིང་། ཤེར་བྱིན་ལ་བསྡོམ་པ་
བཞག་པའི་བྱིར། སྤང་བ་གཉིས་ལས། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་རྩ་
རྫོགས་བྱང་དུ་བསྡོམ་པ་བསམ་གཏན་དང་། སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་
གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྫོགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་སྒྱུར་བ་ལྟར། རྣམ་བཤད་རྫོགས་
སྤང་སོགས་འགྲེལ་བཤད་པལ་ཆེར་གྱིས་གསུངས་ལ། རེད་མདའ་བས་གཞུང་
གི་འགྱུར་འདི་མི་བདེ་བས། ཞེས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད། ཅས་པ་མི་བདེ་བར་

གསུངས་ཀྱང་། མདོ་ལས། གོ་སྐྱོབ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་དོན་བསྐྱེད་སྐབས་པར་བྱིན་
 དེ་དག་དང་། སེམས་ཅན་དང་བྱང་ཆུབ་ལ་མཆན་མར་མི་བྱེད་ཅིང་མི་
 དམིགས་པ་དེ་ནི། ཞེས་གསུངས་པས། འགྲེལ་བར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ། ཞེས་
 དང་། གསེར་སྤེང་ལས། གོ་རིམ་བཞིན་ནི་རེ་རེ་མཐར་འཁོར་གསུམ་མི་སྦྱོར་
 བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ལ། རྣམ་བཤད་དུ་གོ་སྐྱོབ་དང་པོ་ལྷ་གོ་
 རིམ་བཞིན་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། རྟོགས་སྣང་དུ་ཡུལ་དྲུག་ལ་གོ་
 རིམ་བཞིན་དུ་བསམ་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས། ཞེས་འོག་ཏུ་བྲངས་པས་གང་ལྟར་
 བྱས་ཀྱང་དགོངས་པར་གནས་སོ། །གསེར་སྤེང་ལས། ལེ་བརྒྱད་མར་ལྷག་མ་ལྷ་
 ལ་སྦྱོད་ཅིང་སྦྱིན་པ་གཏོང་ལ་དེ་སེམས་ཅན་དང་སྤྱན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ་བྱང་
 ཆུབ་ཏུ་བསྡོམ་བ་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་སྤྲིམས་བཟོད་པ་བཙོན་འབྲས་གསུམ་སྤར་
 དང་འབྲེལ་བསམ་གཏན་བསྡོམ་བ་དང་། ལྷ་པོ་དེས་རྫོམ་སེམས་མེད་ཅིང་མི་
 དམིགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་བཤད། ཅས་པ་ཉི་མའི་ཆོག་ཟིན་དང་། བྲི་བརྒྱད་
 སྟོང་བར་ལྷ་བའི་ཤེས་རབ་བསྡོམ་བར་བཤད་ལ། གཞན་ལེ་བརྒྱད་མ་དང་འབྲེལ་
 བར་གསུངས་པས། བསྡོམ་བ་སྦྱིན་པ་བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་གསུམ་གར་འཛོག་
 རུང་ངོ་། །འདི་ལྷའི་སྦྱིན་པར་རང་དེ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་
 འཛོག་ལ་གཞན་རྣམས་འབྲའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་སྣང་ལས་གོ་ཆའི་སྐྱོབ་པ་
 རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་སྤྱད་རུང་སྟེ། རྣམ་སྦྱིན་པའི་ཤེས་རབ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་བར་དྲུག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་རེད་མདའ་བ་
 ལྟར་བཀོད་པས་ཏེ། གསེར་སྤེང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་བཀག་ལ། རྣམ་བཤད་
 ལས། སུམ་ཅུ་ཅ་དྲུག་ཡོད་པའི་སྐྱོབ་བྱེད་ཡིན་གྱི། གོ་ཆའི་སྐྱོབ་པ་དྲུག་ཏུ་ངེས་
 པའི་སྐྱོབ་བྱེད་དུ་བྱེད་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤར་བཤད་
 པ་དེ་ལྟར་། །༡༩། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རེ་རེ་དོན་དང་དུ་སོ་
 སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་བྱིན་དྲུག་དྲུག་བསྐྱེད་པས་ནའོ། །༡༩། རྒྱས་

པར་བྱེན་ཞེས་ཆས་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་ནམ་པ་སྐྱམ་ཅུ་ཙུ་དྲུག་ཡིན་ཏེ། རྟེན་
དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི་བསྟུན། རྟེན་སྐྱིན་པའི་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། བྱས་སྐྱིན་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དྲུག་སྐྱིན་པའི་གོ་ཆར་ཆོས་མཐུན་པའི་བྱིར། རྟེན་གོ་
ཆའི་སྐྱབ་པ་ནམ་པ་དྲུག་གོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྟེན་བརྒྱུད་སྟོང་བར་དེ་ནས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ། བྱས་སེམས་དཔའ་དེ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བཞོས་པ། ཞེས་
བསྟུས་པ་ཙམ་ལས་མེད་དོ། བྱིན་དྲུག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། སྐྱིན་
པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཉམས་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་གཏོང་
བའི་སེམས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་སྤྱང་བའི་སེམས་པ། མི་འཁྲུག་
པའི་དགེ་རྩ་། དགེ་བ་ལ་སློབ་པ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ། ཆོས་རབ་དུ་རྩམ་འབྱེད་
གྱི་ཆ་ནས་ཞེས་སྐྱར་ལ། བྱད་པར་བཞིའི་དང་པོ། མི་མཐུན་སྟོགས་སེར་སྒྲ།
ཚུལ་འཆལ། ཁྲོ་བ། ལེ་ལོ། རྩམ་གཡེང་། ཤེས་འཆལ་དྲུག་ཅི་རིགས་ཉམས་པ་
དང་། གཉིས་པ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱིན་པ་དང་།
གསུམ་པ། ཅི་འདོད་སྐྱིན་པ། ལུས་ངག་གི་གཞན་གཞོད་བསྟོམས་པ། གཞོད་
བྱེད་ལ་བཟོད་པ། གཞན་གྱི་གོགས་བྱེད་པ། དེའི་ཡིད་བཞིན་སྐྱུལ་བ། དེའི་ཐེ་
ཆོམ་གཅོད་པས་འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱིན་དྲུག་རང་རང་གིས་
བསྐྱུས་ནས་སྐལ་བ་བཞིན་དུ་ཐེག་གསུམ་ལ་སྐྱིན་པར་བྱེད་པ་བཞི་པའོ། རེ་
རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་ཚུལ་ནི། དང་པོ་ལ། ཆོས། ཟང་བྱིང་། མི་འཇིགས་པ།
གཉིས་པར། ཉེས་སྦྱོད་སྟོམ་པ། དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད།
གསུམ་པར། གཞོད་བྱེད་ལ་ཅི་མི་སྐྱུམ་པ། སྐྱུག་བསྐྱུལ་དང་ལེན། ཆོས་ལ་ངེས་
སེམས། བཞི་བར། གོ་ཆ། སྦྱོར་བ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད། ལྷ་བར། མཐོང་ཆོས་
བདེར་གནས། ཡོན་ཏན་སྐྱབ་པ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད། དྲུག་པར། ཀྱན་རྫོབ།
དོན་དམ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། བྱངས་ངེས་ནི། མདོ་

རྒྱལ་ལས། ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གྲངས་ངེས་དུག་ལས། དང་
 བོ་མངོན་མཐོ་ལ་ལྟོས་པ་ནི། དང་བོ་བཞིས་རིམ་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་།
 ལུས་དང་། འཁོར་དང་ལས་ཅི་བརྩམ་པའི་མཐའ་འགྲུབ་པ་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱི་
 མངོན་མཐོ་བཞི་འགྲུབ་ལ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་
 འགོ་བ་དང་། བྱ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྦྱོར་རོ། །དོན་གཉིས་སྦྱབ་པའི་དེ་ནི།
 དང་བོ་གསུམ་ཀྱི་གཏོང་བ་དང་། སར་མི་གཞོད་པ་དང་། ཚུར་གཞོད་པ་
 བཟོད་པས་གཞན་དོན་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་གནས་པ་དང་། ཉིས་པ་
 ལས་གྲོལ་བ་དང་། གསུམ་པའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་བྱེད་པས་དེ་གསུམ་རང་
 དོན་ནོ། །གཞན་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ནི། རིམ་བཞིན་ཕོངས་པ་སེལ་
 བ་དང་། སར་མི་འཆོ་བ་དང་། ཚུར་འཆོ་བ་བཟོད་པ་དང་། གྲོགས་བྱ་བས་མི་
 སྦྱོ་བ་དང་། རྩུ་འཕྱུལ་སོགས་ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། དོན་ལེགས་པར་
 བཟོད་པས་གཞན་དོན་བྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པའི་ནི། རིམ་
 བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། དེས་བསྐྱབ་པ་ལ་གྲུས་པ་དང་། རྒྱག་
 བསྐྱལ་བྱུང་བར་མི་སྦྱོ་བ་དང་། དགོ་བ་ལ་སྦྱོར་བར་མི་སྦྱོ་བ་དང་། ཞི་གནས་
 དང་ལྷག་མཐོང་གིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་བསྐྱོལ་པའོ། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་པའི་ནི། རིམ་བཞིན་འདོད་ཡོན་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ཐོབ་
 པའི་རྣམ་གཡེང་སྒོམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྒོས་མི་གཏོང་བ་དང་། དགོ་བ་
 འཕེལ་བ་དང་། སྐྱིབ་པ་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པ་དང་། ས་བོན་དང་ཤེས་
 སྐྱིབ་འཛོམས་པ་དུག་གིས་སོ། །བསྐྱབ་གསུམ་ལ་ལྟོས་པའི་ནི། གཉིས་པ་ནི་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དང་བོ་ནི་དེའི་རྒྱ་ཆོགས་དང་། གསུམ་པ་དེའི་
 འཁོར་དང་། ཐ་མ་གཉིས་སེམས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། བཞི་བ་ནི་
 གསུམ་གའི་གྲོགས་ཡིན་ནོ། །གསེར་ཕྱེང་དུ་ཐ་མ་འདི་དངོས་སུ་གསུངས་པས་
 གྲངས་ངེས་དང་བོ་ལྷ་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །གོ་རིམ་ནི། མདོ་རྒྱལ་ལས། ལྷ་མ་ལ་

བཏེན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གོ་རིམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གསུམ་ལས། སྐྱེ་རིམ་ནི། འོངས་
སྟོན་ལ་མ་ཆགས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལུན་ན་བཟོད་པ་
སོགས་སྡེ་མ་ལས་བྱི་མ་སྐྱེས་པ་དང་། དམན་མཆོག་གིས་སྡེ་མ་རྣམས་དམན་
ལ་བྱི་མ་རྣམས་དེ་ལས་མཆོག་དང་། རགས་ཕྱས་སྡེ་མ་རྣམས་བྱི་མ་རྣམས་
ལས་བྱ་སྐྱབས་སོ། །བཞི་བ་སྐྱབ་ཚུལ་ནི། མདོ་རྒྱན་ལྟར་ལན་ལ་མི་རེ་བ་
སོགས་ཀྱི་བྱིན་དུག་སྐྱབ་པའམ་རྩ་བ་ལྟར་བྱིན་དུག་རེ་རེ་ནང་དུ་དུག་དུག་
ཆང་བར་སྐྱབ་པོ། །ལྷ་བ་སྐྱབ་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། སྐྱེན་
པས་འོངས་སྟོན་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། བཟོད་པས་མདངས་ལུན་བཙོན་པས་
བརྟེན། བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་སྒོ་ཡིས་གྲོལ། སྦྱིང་བཅེ་བས་ནི་དོན་ཀྱན་འབྲུབ།
ཅེས་པས་གནས་སྐབས་དང་། བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ། །གཅིག་ཆར་པ་
རོལ་བྱིན་པ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་བསམ་མི་བྱབ་པའི་ཡུམ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་ཉིད་ཐོབ། ཅེས་པས། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་གསུངས་སོ། །དུག་པ་སྐྱ་
བཤད་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། དབུལ་བ་འདོར་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་
སྐྱེན་སོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་དུ་ན་དབུལ་བ་འདོར་བ་དང་། སྤྱི་ལ་བསིལ་བ་ཐོབ་
པ་དང་། རྒྱ་ཁྱིམ་པོ་བ་བཟོད་པ་ད། སྤྱི་རྒྱ་མཆོག་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། རྒྱ་རྒྱ་ཡིད་
འཛིན་པ་དང་། སྤྱ་རྒྱ་དོན་དམ་ཤེས་པ་སྟེ་སྐྱབ་པའདུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་རོ། །**ཁམ་པོ་**
གཉིས་པ་ནི་འཆད་འགྱུར་རོ། །

འབྲུག་སྐྱབ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲུག་སྐྱབ་ལ། མཚམས་སྐྱར་རྩ་བ་འགྲེལ་བ་གསུམ། དང་པོ་

ནི་སྒར་བསྐྱོན་པ་**དེ་ལྟར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་འཇུག་པ་**
འབྱུང་བས། རྟོན་རིམ་ལྟར་གཉིས་པ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་གསུངས་སོ། །གཉིས་
 པ་ལ། འཇུག་ལུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགུ་ལས། དང་པོ་བྱང་སེམས་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲོམ་
 གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་**བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་**པའི་སྒྲོམས་འཇུག་
 དང་། མདོ་ནི་ལེ་བརྒྱད་མར་ཤུ་བྱས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་འཛིག་གི་དོན་གང་
 ཡིན་ངེས་པའི་ལན་དུ། གང་པོས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན་སྒྱུར་པར་ལ་སྒྱུད་
 ཅིང་འདོད་པའི་དབེན། ནས། ཕྱིན་དུག་ལ་སྒྱུད་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱེད་པ་
 ཡིན། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་
 པ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ལ། ལེ་མང་དུ་གོ་རིམ་དཀྱུགས་ནས་ཡོད་ལ། རྟོན་རང་
 གི་འོག་སའི་སྒྱུར་སྤངས་པ་རྣམ་པ་རྟོག་དཔྱད་སོགས་གཉེན་པོའི་ཆ་རྟོགས།
 དགའ་བདེ་སོགས་པན་ཡོན་གྱི་ཆ་མཆན་མཉམ། ས་གོང་འོག་གི་དབྱེ་བས་ཞི་
 རགས་སོགས་རྣམ་པ། ས་གང་ལ་ཆོར་བ་གང་ཡོད་རྟགས། རང་སའི་སྒྲོམས་
 འཇུག་གི་བདེ་བའི་རོ་མྱོང་བ་མཆན་མར་ཉི་སྤང་གསུངས་སོ། །**སྒྱུར་སོགས་**
 པར་ཕྱིན་དུག་**དང་།** མདོ་ནི། ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན་རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་
 པས། ནས། ཕྱིན་དུག་ལ་སྒྱུད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ་ཞེས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་
 ཉོན་མོངས་ཟད་ཕྱིར་ཆོས་སྒྲོན་པ་སྒྱུར་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་གཉིས་ལ་
 འཇུག་ལྡང་བྱེད་ཅིང་ཉན་རང་གི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་
 གཉིས་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཟད་ཕྱིར་ཆོས་སྒྲོན་པར་བཟོད་པ་དང་།
 དེ་ལ་བརྩོན་པ་མི་གཏོང་བ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཅིང་བདེན་པར་མི་
 དམིགས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ལ་རྫོམ་སེམས་མེད་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་བར་
 གསུངས་སོ། །མཁྱེན་གསུམ་སྒྲོམ་པའི་**ལམ་དང་།** མདོ་ནི། ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཐེག་
 ཆེན། ནས། བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་
 ཕྱོགས་དང་། རྣམ་ཐར་སོགས། སྒྲོབས་བརྩ་སོགས་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་

གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་བྱེད་བསྟན་ཏོ། །**བྱམས་ལ་སོགས་པ་**ཆད་མེད་བཞི་**དང་།** མདོ་
ནི། ཆོ་ལུན་ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན་བྱམས་པ་དང་ལུན་པའི་སེམས་ཡངས་པ། ལྷན། ཤུ་
བྱ་འདི་ནི་བྱང་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འོ། ཞེས་པའི་དོན། ཉི་ལྷང་ལས། ཆད་མེད་
བཞི་རེ་རེ། སེམས་ཅན་དང་ཆོས་དང་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་རེ་
བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་བ་རྒྱ་རྣམ་པ་བཞིས་བཤད་པའི་བྱམས་པ་
དང་ལུན་པའི་སེམས་ཞེས་པ་བྱང་གཞི་འདོད་པའི་བདེ་བ་སྦྱབ་པས་ཡངས་པ།
བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགའ་བ་དང་བཅས་པའི་བདེ་བ་བསྦྱབ་པས་
རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་
བསྦྱབ་པས་མི་གཉིས་པ། འབྲས་བྱ་བདེ་བ་དེ་དག་ལུན་པས་ཆད་མེད་པ་སྟེ་
ལྷས་ཉི་བར་སྦྱབ་པའི་བྱང་པར་དང་། མི་འདོད་པ་དང་འདོད་པ་སྦྱབ་པའི་
གོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་འཁོན་མེད་པ་སྟེ་གཉེན་པོའི་བྱང་པར་དང་།
གཉིད་སྤྱགས་དང་རྟོན་འཁྱོད་མེད་པས་འགྲན་ལྷུ་མེད་པ་དང་། ལེགས་པར་
མཉམ་པར་བཞག་པས་སྦྱིབ་པ་མེད་པ་སྟེ་རྣམ་དག་གི་བྱང་པར་དང་། འདོད་
པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་སྒྲིབ་དང་རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གཞོད་པ་མེད་པ་ཅི་
རིགས་འདྲིན་པས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ་འབྲས་བྱ་འདྲིན་པའི་བྱང་པར་ཏེ་
བཞི་དང་། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སོ་སྦྱེ་དང་སྒོ་བ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སོང་བའི་
གདགས་གཞིའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་
དང་། ཆོས་དབྱིངས་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་མཐའ་མེད་པར་དམིགས་
པས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པར་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆད་མེད་ཕྱི་མ་
གསུམ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ཕྱིན་དུ་ག་གི་གོ་རིམ་ལྟར་
གསུངས་ཀྱང་། ཉི་ལྷང་ཏུ་བཟོད་བཙོན་གཉིས་བྱམས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་
རྩེ་དང་། བསམ་གཏན་དགའ་བ་དང་། སྦྱོར་ཚུལ་གཉིས་བྱང་སྟོམས་ལ་སྦྱར་
ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ལོ་སྟོམ་པའི་བཟོད་

པ་དང་། དེ་ལ་བཙོན་པས་བྱམས་པ་དང་། བསམ་གཞུགས་དང་མི་རྟག་སོགས་
 བསྐྱེམས་ཀྱང་དེས་སྒྲོམ་སེམས་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིང་
 བཅེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་ཚད་མེད་སོགས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ཀྱང་དེ་
 དག་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་བསམ་གཏན་གྱིས་སེམས་བསྐྱབ་པ་ལ་
 དགའ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཟག་པ་ཟད་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་པའི་སྦྱིན་
 པ་དང་། བསམ་གཞུགས་ཚད་མེད་བསྐྱེམ་པ་ཉན་རང་གི་སར་བསྡོར་མི་
 འདུག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་སྦྱོམས་པ་བསྐྱབ་
 པས་ཡིན་ནོ། །མཉམ་བཞག་ཏུ་བདེན་པར་**དམིགས་པ་མེད་**པར་རྟོགས་པ་
དང་ལྡན་པ་དང་། མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ནི་ནང་སྟོང་བ་ཉིད། ཉན། ཉན།
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་། སོགས་སོ། །རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་**འཁོར་**
གསུམ་ནམ་པར་དག་པ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་དང་། མདོ་ནི། གང་བོ་ཅི་ཙམ་
 གྱིས་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ལ་གནས། ཉན། ཤེས་ཕྱིན་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 སོ། །**ཆེད་དུ་བྱ་བ་**ཆེན་པོ་གསུམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་**དང་།** མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་
 ཆེན་ནམ་མཁུན་ཡིད་བྱེད། ཉན། བྱང་ཆེན་ལ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྟོན་
 བྱང་ཆེན་ནམ་མཁུན་ཡིད་བྱེད་དགོས་པ་བསྐྱེམ་པར་བདེན་ཞེན་གཞིག་ཆེད་
 དུ་དོན་བསྐྱེམ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱེམ་ཚུལ་གསུངས་པས། ལྷ་འོད་དུ་སེང་བཟང་
 གིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་འཕགས་པས་མདོ་བྲིས་པ་དང་འགལ།
 འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱེམ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་པ་གསེར་ཕྱིང་
 དུ་བཀག་གོ། **མདོན་ཤེས་དུག་དང་།** མདོ་ནི། སྤྱ་བྱ་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་
 བསྐྱེད་པ། ཉན། ཉན་ཡང་མི་འབྲེལ་ལོ། །ཞེས་སོ། །འབྲས་བུ་**ནམ་ཀུན་མཁུན་**
པའི་ཚུལ་ལ་ནི། འདུག་པའི་སྒྲུབ་པའོ། །མདོ་ནི། དེས་ནམ་མཁུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 ཐོབ། ཉན། ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་ཞེས་པའོ། །ཞེས་སོ། །དགུ་བོ་དེ་
 དག་ནི། རྒྱུའི་ཐེག་ཆེན་བརྒྱད་དང་འབྲས་བུའི་**ཐེག་ཆེན་གཅིག་ལ།** རྒྱན་སྒྲུབ་

ལྟར་ན་དང་པོར་འཇུག་པ་དང་ཕྱི་འོང་ནས་གོང་དུ་བྱང་པར་དུ་འཛིག་པ་
ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཉི་ལྔ་ལས་དེ་དང་དོན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་
འཛིག་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། མདོ་ལས། དང་པོ་ལྷ་འཇུག་པ་
དང་ཕྱི་མ་བཞི་འཛིག་པའི་སྐྱེས་གསུངས་སོ། །**ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** གསུམ་
པ་འགྲེལ་བ་ལ་རྟོགས་སྤང་དུ་འཇུག་ཡུལ་དང་པོ་དུག་རྒྱུ་འཕྲུལ་ཐེག་ཆེན་དང་ཐ་
མ་གསུམ་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡན་ཡོན་རོ་བོ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་
ནི་རེད་མདའ་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། ཞར་ལྟར་ན་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་དུག་རྒྱུ་དང་ཐ་མ་གསུམ་འབྲས་བུའི་ཐེག་
ཆེན་ནོ། །དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་གསུམ་རང་དོན་བར་བ་གསུམ་
གཞན་དོན་ཐ་མ་གསུམ་གཉིས་དོན་ནོ་ཞེས་དེ་ཞར་གྱི་འདོད་པར་གསུངས་
སོ། །གསེར་སྤང་རྣམ་བཤད་གཉིས་སུ་རྟོག་ལོ་ལྟར། རྒྱུ་འཕྲུལ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་
པ་བརྒྱད་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གཅིག་དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དེ་ལ་འདས་ལམ་ཡོད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་
པ་ཤས་ཆེ་བའི་སེམས་ནང་དུ་བཟུང་སྟེ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་**བསམ་གཏན་དང་**
གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དག་ལ་འཇུག་ལྷང་བྱེད་པའི་འཇུག་
རྒྱུ་**དང་།** གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ལ་གཉིས།
རང་དོན་དང་གཞན་དོན་རྒྱུ་པའི་ལམ་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དོན་
རྟོགས་པ་ལུན་ཆོགས་ཐོབ་བྱེད་སེམས་བརྟན་པ་དེ་ཆོགས་གཉིས་ལ་སྟོབ་
པའི་ཕྱིར་**ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་**
པས་འཇུག་རྒྱུ་དང་། གཉིས་པ་སྤང་བ་ལུན་ཆོགས་ཐོབ་བྱེད་ཆོགས་གཉིས་
བསགས་པ་ན་སྟོང་ཉིད་ལ་མོས་པའི་**མཐོང་བའི་ལམ་དང་ས་བདུན་པ་མན་**
གྱི་སྟོམ་པའི་ལམ་དང་། ས་བརྒྱད་པའི་འབད་ཚོལ་རགས་པ་ཞི་བས་**མི་སྟོབ་**
པའི་ལམ་དང་། བྱང་པར་གྱི་ལམ་ས་དགུ་བ་དང་བརྒྱུ་པའི་ལམ་འབྲུམ་པ་

འཆད་པ་ལྟར་དང་། ཟླ་འོད་དུ་སེང་བཟང་གིས་མི་སྒྲོབ་ལམ་བྱང་པར་ལམ་
 གྱི་སྒྲོན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད། ཅེས་པ་དང་། ལོ་ཆེན་གྱིས་མི་སྒྲོབ་ལམ་དབྱེ་
 བར་བཀོད་ཅེས་དང་། ཉ་དང་རེད་མདའ་བས་ཀྱང་མི་སྒྲོབ་ལམ་དུ་བྱས་པ་མི་
 འཐད་ཚུལ་གསེར་སྤང་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ལམ་ལ་
 གཉིས། དང་པོ་དེའི་ཐབས་ནི། དེ་ལ་སྒྲོ་བ་བྱིན་དུག་དང་འབྲེལ་བ་ཚད་མེད་
 པ་བཞི་ལ་འཇུག་པ་དང་། གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ནི། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་འཇུག་པ་
 དང་། གསུམ་པ་ཐེག་དམན་ལས་བྱང་པར་འབྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་ལས། དང་
 པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་
 བྱར་འཇུག་པ་དང་། གཉིས་པ་རྟོགས་བྱང་དུ་བསྒྲོ་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་
 གསུམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་། གསུམ་པ་མཐུས་བྱང་པར་མདོན་
 པར་ཤེས་པ་དུག་ལ་འཇུག་པ་དང་། གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་ནི། མདོན་
 ཤེས་ཐོབ་པ་རྣམས་བདག་གིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་
 གྱུ་དུ་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་
 པ་སྟེ་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དགྲ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་
 མཐའ་དག་གཞོན་པའམ་བཞུད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་འཇུག་
 པའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པ་དགྲའོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར་སེམས་དཔའ་དེ། བས།
 འཆིའོ། །ཞེས་པས་གོ་འཇུག་གི་སྐྱབ་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔར་
 གསུངས་སོ། །འཇུག་ཡུལ་དགྲའི་ཐ་མ་ལ་འཇུག་ཚུལ། རྟོག་ཤིག་ལས། རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དེ་འཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་དེ་ཐོབ་
 པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་པ་ལྟར་དེ་ཐོབ་བྱེད་ལ་བྱེད་པས། འཇུག་
 སྐྱབ་ཡིན་ན། དེ་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྐྱབ་ཡིན་པས་བྱབ་ལ། སྦྱིར་འཇུག་ཚུལ།
 དེ་ཉིད་ལས། ཐོབ་པ་དང་མི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་པར་འབད་པའོ། །ཞེས་དང་།

གཞན་ལ་ནི་མི་ཉམས་པ་དང་བྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་
བྱ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་འཇུག་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པས། འཇུག་ཡུལ་
དགའི་དང་པོ་དང་འཇུག་སྐབ་དགའི་དང་པོ་གཉིས་ཡིན་བྱེད་མཉམ་ཡིན་ཏེ།
བསམ་གཞུགས་ལེགས་བཤད་མཛོད་ཀྱི་སློབ་འབྲེད་ལས། བསམ་གཏན་
གཞུགས་མེད་སྐྱིན་སོགས་དང་། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་བསམ་གཞུགས་
བརྒྱུད་ཆོས་ཅན། ནས། ཁྱེད་རྒྱུད་ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་
འཇུག་སྐབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་དང་དེ་ལ་འཇུག་པའི་
འཇུག་སྐབ་བརྒྱུད་འདྲ་སྟེ། གསེར་ཕྱེད་ལས། ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་
གནས་པའི་མཆན་ཉིད་དེ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་དེ་དག་ལ་དམིགས་
ནས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དམིགས་ནས། ཞེས་པ་སློམ་བྱར་བྱས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་
པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱུད་ཐེག་ཆེན་བརྒྱུད་ནི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་གསར་ཐོབ་
དང་ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་སློམ་པ་ཡིན་ནོ། །གསེར་ཕྱེད་
ལས། དེའི་འོག་ཏུ་ཞེས་འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །ཞེས་འཇུག་སྐབ་དགའ་
རིམ་ཅན་ཐོབ་པ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་། འབྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལ། སྐྱིར་འདི་ལྟར་
སྐྱེ་དགོས་པའི་ངེས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ཞེས་པ་ལྟར། རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་མ་ངེས་
ཀྱང་། ཕྱིན་དུག་ལ་འཇུག་པ་སོགས་འདས་ལམ་ལ་སྐྱར་བས་འཕགས་ལམ་
དགོས་སམ་ཐེག་དམན་ལས་འབྲེད་བྱེད་གསུམ་དང་ཐ་མ་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་
ཀར་ཡོད་དམ་དཔྱད།

ཡུལ་གྱི་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ།

ཡུལ་གྱི་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་དང་། ཚད་མེད་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གསེར་སྒྲིབ་ལས། གང་གིས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། གང་ཞིག་ཐོབ་བྱེད་འོ་ལོ། དེ་ཐོབ་པའི་རྟོགས། ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཞི་བྱས་ལ། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་རྩ་བཤད་མདུན་ལ་ལྟར་རྒྱ་འོ་ལོ་འབྲས་བུ་གསུམ་རྩ་བྱས་ཀྱང་། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། བསམ་གཟུགས་སྒོམས་འཇུག་གི་རྣམ་བཞག་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་གཉིས་བྱས་པ་ནི། སྒྲ་བྱི་མང་བོས་ཐོས་བསམ་དང་ཉམས་ལེན་གྱི་གཞུང་སོ་སོར་བྱེད་པ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་འོ་ལོ་ནོར་བའི་དབང་གིས་སྒོམ་སྒྲུབ་ནོར་བ་སོགས་ལྟོག་ཆེད་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བཤད་ན་སྒྲ་མའི་ས་བཅད་རྣམས་ལྟག་དང་བཅས་འདྲ་པས། དང་པོ་ནི། བྱེ་སྒྲ་སྒྲ་མས་མིང་རྒྱང་ལ་དམིགས་པ་ཐོས་བྱུང་དང་། དོན་རྒྱང་ལ་དམིགས་པ་སྒོམ་བྱུང་། རེས་མིང་རེས་དོན་ལ་བརྟེན་པ་བསམ་བྱུང་བེད། མཛོད་འགྲེལ་རྩ་དགག་ཚུལ་གཞན་རྩ་བཤད་བེད་ལ། བོད་སྒྲ་མས་སྒོམ་ལ་འཛོག་སྒོམ་གྱིས་བྱབ། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཕྱི་ལོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་ཡིན། སྒོམ་བྱེད་ཆེ་མཁས་སྤྱན་གཉིས་ལས་སྤྱན་པོ་བཟང་བེད་བ་སོགས་དགག་ཚུལ་ལྟར་མདོ་དང་བྱམས་ཆོས་སོགས་དང་། རིགས་པ་དཔྱད་སྒོམ་སྒོམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞུང་ཆེན་མོ་གསུངས་ཆེ་སེམས་ཅན་མང་བོས་དག་བཅོམ་སོགས་ཐོབ་པ་དང་། མཁས་པས་སྒོ་རྒྱ་སྦྱེད་པ་ལས་སྤྱན་པོའི་སྤྱར་ཚུགས་བཟང་བར་ཐལ་བ་སོགས་གྱིས་སོ། །རང་ལྷགས་ལ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་ཐོས་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། ལྡོ་སྒྲོད་གསུམ་སོགས་གྱི་

ཆོག་དོན་མ་ཐོས་པ་གསར་དུ་སྒོ་ལ་ལེན་ཅིང་འདྲིན་པ་དང་མི་བརྟེན་པ་བྱང་
བར་ཁ་ཏྲོན་ལ་བརྟེན་པ་ཅི་རིགས་སྒོས་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི་རིགས་
ཅན། ཞེས་པ་བཤེས་གཉིན་དང་གསུང་རབ་སོགས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ནས་
ཆོག་དོན་མ་ཐོས་པ་གསར་དུ་འདྲིན་པ་དང་མི་བརྟེན་པར་ཁ་ཏྲོན་ཅམ་ལ་
བརྟེན་པའི་སྒོ་འདྲིན་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དབྱད་པ་མི་བྱེད་པར་སྒོར་འདྲིན་
པ་ཅམ་མོ། །

ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་བྱུང་མ་
རྟེན་ཀྱང་གཞན་བཤེས་གཉིན་ནམ་ལུང་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་
འབྱེད་པའི་སྒོ་གྲོས་དེ་བཞག་པས། བཤེས་གཉིན་ནམ་ལུང་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་
ནས་དབྱད་དེ་སྐྱ་སྐྱ་ཅམ་ཀྱི་སྟོན་ནས་ངས་པའི་སྒོ་ཐོས་བྱུང་དང་། དེའི་ནང་གི་
བསམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རིགས་པ་བཞི་སོགས་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཐོས་དོན་
ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསམས་ནས་ཚད་མས་ངས་པ་འདྲེན་ཕྱིར་དུ་སེམས་པ་དེ་
དེ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཚད་མ་སྟོན་མཐུན་ལ་བྱས་ནས་དེས་དོན་དེ་ལ་བཅས་
མིན་ཀྱི་ཁྱོང་བ་ཐོན་ཕྱིར་སེམས་པར་བྱས་ན་ཐབས་ཀྱི་ཆ་སོགས་དང་འགྲིག་
ཅིང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཐོས་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སེམས་པར་བྱེད་དོ།
ཞེས་སོགས་དང་འགྲིག་གམ་དབྱད། བསམ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད། ཐོས་པའི་
དོན་ལ་རིགས་པས་དབྱད་པ་ལས་ངས་པ་རྟེན་པ་དེ་དེ་ཡིན། ཞེས་པ་ཡང་
བཅས་མིན་ཀྱི་ཁྱོང་བ་ཐོན་པ་ལ་བསམ་བྱུང་གི་ངས་པ་རྟེན་ཟེར་དགོས་པ་
སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ལ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། བསམ་པ་ལས་བྱུང་
བ་ནི། རིགས་པས་ངས་པར་བརྟག་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་
འགྲུབ་བོ། །སྟོམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐོས་བསམ་ཀྱི་དོན་ལ་སྒོ་འདྲིན་ཚད་མས་
བཅད་དེ་ངས་པའི་དོན་ལ་དབྱད་འདྲིན་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྟོས་ཡིད་དོན་དེ་ལས་

གཞན་དུ་མི་གཡང་བར་ཁ་ནང་དུ་ཕྱགས་ཏེ་དོན་དེ་ཉིད་བསྟན་ཏེ་ཡིད་ལ་
འདྲིས་པར་བྱེད་པ། ཞེས་པ་ཡང་། ཐོས་བསམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་ཐོན་པའི་དོན་
ལ་དབྱད་འཛོག་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་གཡང་བར་ཡང་ཡང་འདྲིས་
པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བཤད་ཆོག་གསལ་ལས། སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་
ནི། ཡིད་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པའམ་དེའི་དངོས་སོར་བྱེད་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། སྒྲོམ་བྱུང་གི་མཆན་ཉིད། བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པའི་དོན་
ལ་དབྱད་འཛོག་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོས་ཅེ་གཅིག་རྩ་དམིགས་ཏེ་གོམས་པ་ལས་
བྱུང་བ། གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིན་སྒྱུངས་བྱུང་པར་
ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་འཛོག་གོ། དེ་བཞེས་པ་ལ། ཆོག་དོན་སྒོ་ལ་འཛིན་
པ་གཉིས་དང་། བསམ་པ་ལ་དེ་གཉིས་ལ་སེམས་པ་གཉིས་དང་། སྒྲོམ་པ་ལ་
མི་དབྱུད་པར་འཛོག་པའི་ཞི་གནས་དང་། སོ་སོར་དབྱད་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་
སྒྲོམ་གཉིས་སོགས་ཡོད་ལ། ས་མཆོམས་སྒྱིར་ཐོས་པ་ཅམ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་
ཀྱང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ས་བཅུའི་བར་དུ་ཡོད་པར་
གསུངས་སོ།

ཐོས་བྱུང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཐོས་པ་མིན་ཀྱང་སྒྱིར་ཐོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་བསམ་བྱུང་སྒྱིར་བསམ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོམ་བྱུང་
སྒྱིར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཀྱང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དེ་མིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཐོས་བྱུང་དང་བསམ་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་བསམ་བྱུང་དང་སྒྲོམ་མི་འགལ་
ལོ། གཉིས་པ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ། སྒྲོམ་པའི་རྟེན་དང་། བསྒྲོམ་
བྱ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྣམ་གྲངས་གསུམ།

བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལས་སྒྲིམ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་ལུས་རྟེན་དང་། སེམས་རྟེན་གཉིས། དང་པོ་ནི་མངོན་ལས།
ལྷ་ལའང་མི་རྣམས་ལ་གསུམ་མོ། ཞེས་སོགས་ལྟར་མི་དང་ལྷའི་རྟེན་ལ་སྒྲིམ་
བྱུང་དང་སྒྲིམས་འཇུག་གསར་སྐྱེ་དང་སྐྱེས་ཟིན་ལྡན་པ་ཡོད་ལ། ཚས་སྤོང་
བ་དང་མཚམས་མེད་སོགས་ལས་སྐྱབ་སྒྲོབས་ལྡན་བསགས་ལ་མ་སྦྱངས་བར་
དུ་དང་། རོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བས་ངོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཤས་
ཚུང་བ་མཚན་གཉིས་པ་སོགས་བ་མ་མ་ནིང་གི་རྟེན་དང་། རྣམ་སྒྲིལ་གྱི་སྐྱབ་
པ་སྒྲེ་ལས་ངན་པའི་རྣམ་སྒྲིལ་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངན་སོང་གསུམ་དང་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་སྐྱ་མི་སྟན་པའི་ལུས་རྟེན་ལ་སྒྲིམ་བྱུང་
དང་སྒྲིམས་འཇུག་གསར་སྐྱེ་མེད་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་མ་གཏོགས་པ་ལ་
ཐོབ་ཟིན་ལྡན་པའང་མེད་དོ། །བཤེས་སྤྱིངས་ལས། དེ་དག་སྒོ་དང་ལྡན་ཡང་
འགོ་བ་ཡི། སྐྱབ་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་པ་དངས་ནས་
བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར་ལྷ་མིན་ལ་ཡང་དེ་གསར་སྐྱེས་མེད་པར་གསུངས་
སོ། དེས་ན་མདོ་ལས། ཡི་དྲགས་དུ་མ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པ་
སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྦྱར་བ་ཡང་འགྲིག་གོ། རྗེ་བཙུན་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་
ལ་ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་བྱབ་པར་བཤད་པའང་ཞིགས་སོ། ལྷིང་
གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ཁ་མ་ཡིན་ན་འདོད་ཉོན་རགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་
བྱ། ཅེས་པ་དང་། རྟོད་ཀྱི་བར་སྤིང་ཡོད་པར་ཐལ། རྟོད་གཟུགས་ཅན་གྱི་
འགོ་བ་རིགས་དུག་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་ལས་ཉོན་གྱིས་
དེར་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ལ། སྤུ་མ་དོར་ཁ་མའི་སྟོན་དེར་སྤིང་ལེན་མངོན་དུ་
གྱུར་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེར་སྐྱེ་ཁ་མ་འཆི་སྤིང་ཕྲ་མོ་བ་ཡིན་པས་མ་
སྐྱབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་

སྒྲིམས་འཇུག་མ་ཉམས་བར་དུ་འདོད་ཉོན་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡང་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་པ་དབང་མེད་དུ་མངོན་གྱུར་མི་སྦྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི་བྱང་སེམས་
 ཆོག་སྦྱར་གཞན་དོན་དུ་ལས་ཉོན་གྱིས་སྦྱེ་བ་འཛིན་ན་འདོད་སྲིད་རགས་
 པ་མངོན་དུ་གྱུར་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པ་མི་སྦྱེད་པས་དངོས་གཞི་ལས་
 ཉམས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཟུགས་ཟིན་བྲིས་ལས། བྱང་སེམས་དེ་
 ལས་མ་ཉམས་པར་འདོད་པར་སྦྱེ་བྱུང་བ་འདི་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་མཐུན།
 བསམ་འཇུག་པ་ལྟར་ན་ཆོད་ཅུང་མི་ཐིག་ཅེས་གསུངས་པས། ཐལ་འཇུག་
 བའི་ལྷགས་ལ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་དགྲ་བཙེམ་པ་མངོན་པ་ནས་བཤད་
 པའི་ཉོན་མོངས་ལ་མ་སྦྱོས་པས་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་ན་དངོས་གཞི་ལས་མ་
 ཉམས་པར་འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྦྱེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡོད་དགོས་ལ་མེད་
 བ་སྦྱོད་འཇུག་སོགས་དང་འགལ་ལོ། །དེ་ཉིད་ལས། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྦྱེ་བ་ལ་
 བར་སྲིད་མེད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ལུས་གཅིག་སྒྲངས་ནས་སྦྱེ་དགོས། གསུངས་
 པ་བར་དོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་རྗེའི་བདེ་སྦྱོན་སོགས་དང་འགྲིག་ཀྱང་
 བར་དུ་འཆི་ཆུང་གཅིག་བྱེད་དམ་དཔུད། སྦྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་ལ།
 བསམ་གཏུན་གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི། འོག་སའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པས། དེ་
 དག་སྒྲིམ་པའི་རྟེན་རང་ས་དང་འོག་སའི་རྟེན་གང་རུང་དགོས་ཞེས་སྦྱིར་
 བཏང་དང་། སྲིད་ཅེ་འཕགས་པས་ཞེས་པས་རྟེན་གོང་མ་ཡོད་པ་དམིགས་
 ཀྱིས་བསལ། འོག་དགོས་མེད་ཅེས་པས། བརྟེན་པ་སྒྲིམས་འཇུག་འོག་མ་
 སྒྲིམ་པ་དགོས་པ་མེད་ཅེས་སྦྱིར་བཏང་དང་། ཅི་ཡང་མེད་མངོན་དུ་བྱས་
 བསམ་ཞེས་པས་བརྟེན་པ་འོག་མ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅེས་པ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་
 བས་རྟེན་དང་བརྟེན་ལ་སྦྱར་ཚུལ་གཉིས་མཛོད་ཆ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པར་
 གསུངས་སོ། །བྱེ་སྦྱོའི་དམིགས་བསལ་དེར་ངེས་ཀྱང་། གོང་མའི་ལྷགས་ལ་
 བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ་ལས། བསམ་གཏུན་བཞི་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་

འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་ཉེན་
ཅན་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོད་ཀླུ་ཀྱི་སྒྲིམས་འཇུག་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པས། གཞུགས་མེད་ཉན་ཐོས་རབ་མཐའི་བསམ་གཞུགས་བསྒྲིམ་
པ་ཡོད་དམ་དཔྱད། མེད་ན་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་གཞུགས་མེད་དང་པོ་
གཉིས་གོང་སའི་ཉེན་ལ་སྒྲིམ་པ་མེད་དགོས་སོ། །དེ་ཉིད་ལས། འཕགས་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་གསར་ཐོབ་ཀྱི་བསམ་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲིམས་
འཇུག་བརྒྱུད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་འཕགས་རྒྱུད་ལ་གསར་
ཐོབ་གནས་གཙང་སྒྲེབ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་མེད་སོགས་དཔྱད། ཐེག་
ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་ཐོབ་པས་བྱབ་པ་སྟེ། རྣམ་
བཤད་ལས། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ངས་པར་ཐོབ་ལ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་དེ་ལས་ཉམས་པ་མེད་དོ། །དགེ་ཚོས་མ་སྒྲེབ་
བ་བསྒྲེད་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་དང་། མི་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་ཕྱིར་
སྒྲིམ་པ་བཞེན་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་དང་། ཐེག་པ་སྤང་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
སྒྲིམ་པ་དང་། ཐེག་པ་མ་སྒྲེས་མི་སྒྲེད་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་གཉེན་པོའི་སྒྲིམ་པ་བཞི་
ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ལམ་སྒྲིམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སྒྲིམ་པ་
དང་། བཞེན་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་། བསལ་པའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་དང་། གཉེན་པོ་སྒྲིམ་
པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །ཀུན་བཏུས་ལས། རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ནི་ས་བོན་དང་
ལྗན་པ་དང་། དབང་དང་ལྗན་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་ལྗན་པའོ། །ཞེས་
པ་ལྟར། ལྗན་པ་ལ་ཉོན་མོངས་དང་སྒྲིས་ཐོབ་དགེ་བ་སོགས་མངོན་གྱུར་མེད་
ཀྱང་འབད་ཚོལ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་རུང་གི་ས་བོན་དང་
ལྗན་པའི་ལྗན་པ་དང་། སྦྱོར་བྱུང་དགེ་བ་བཟོ་སེམས་སོགས་མངོན་གྱུར་མེད་
ཀྱང་འབད་ཚོལ་གྱིས་འབྱུང་རུང་ཏུ་ཡོད་པ་དབང་གིས་ལྗན་པ་དང་། མིག་ན་

སོགས་མངོན་གྱིར་དུ་ལྡན་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བའི་ལྡན་པ་ཡིན་པས། འདིས་
བསོད་གྲགས་པ་སོགས་བར་ཆད་མེད་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་སེམས་བསྐྱེད་མེད་
ཟེར་བ་སོགས་ཁེགས་ལ། སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་ལ་དེ་ལྡན་ན་རྒྱད་ལ་ཡོད་
མི་དགོས་པ་ཡང་ཤེས་སོ། སེམས་རྟེན་ནི། གསེར་སྤང་ལས། ས་གང་དང་གང་
གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། ཞེས་པ། ལམ་དེ་རང་གི་ངོ་
བོར་སོང་བ་ལ་བྱེད་པས། ལམ་རྣམས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་
བྱང་ཕན་ཚུན་བྱེད་པས་སེམས་དེའི་སེམས་རྟེན་ལ་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་
ཀྱང་སེམས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དགོས་སོ། བསྟན་དར་བ་སོགས་སེམས་རྟེན་
རྒྱལ་བྱས་སོ། གཉིས་པ་བསྐྱེད་བྱ་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཐོབ་
བྱེད་ཉེར་བཞུགས་དང་། ཐོབ་བྱ་དངོས་གཞིའི་སྟོམ་འཇུག་གཉིས། དང་པོ་ལ།
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་སྟུང་བྱེད་ནི་ཞི་ལྷག་གཉིས་བཤད་པ་དང་། ཡིད་བྱེད་
བདུན་གྱིས་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་གཉིས།

ཞི་ལྷག་གི་ཕན་ཡོན་སོགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་ཞི་ལྷག་གི་ཕན་ཡོན་ནི། ཀུན་བདུས་ལས། སེམས་གནས་
དགྲ་ཞི་གནས་དང་། རྣམ་འབྱེད་སོགས་བཞི་ལྷག་མཐོང་དུ་གསུངས་པ། དེ་
དག་གི་ཚྭ་གས་སུ་འདུ་བ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཐེག་པ་གསུམ་དགེ་བ་
འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷག་གི་འབྲས་བྱར་གསུངས་
པ། ལམ་རིམ་ལས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་མ་ཡིན་ཀྱང་། དགེ་བའི་དམིགས་པ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཡན་ཆད་

གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་རྣམས་ཞི་གནས་གྱི་ཚྭ་གས་སུ་འདུ་ལ། རི་ལྷ་བའམ་རི་སྟེང་
པའི་དོན་ལ་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དགེ་བ་རྣམས་ལྷག་མཐོང་གི་
ཚྭ་གས་སུ་འདུ་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་
ཅད་ཞི་ལྷག་གི་འབྲས་བུར་གསུངས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཉིང་
ངེ་འདྲིན་ཤེས་རབ་དགེ་བ་གཉིས་ཞི་ལྷག་གི་ཚྭ་གས་སུ་བསྐྱུས་ནས་དེའི་
འབྲས་བུར་འདུ་བ་བསྐྱུ་བ་དང་མཛོད་སོགས་དང་། ཞི་ལྷག་དངོས་གྱི་འབྲས་
བུ་མི་དགོས་པ་ལམ་ཁྱེད་ལ་སྒྲིམ་བུང་ཐོབ་མི་དགོས་པ་སོགས་གྱིས་བསམ་
གཟུགས་ཆེན་མོར་བསྐྱབས་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཉིང་ངེ་
འདྲིན་ཤེས་རབ་གཉིས་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ལྟོས་པར། སྒྲིམ་ལ་ལྟོས་པ་རྣམས་
དབྱེད་འདྲིན་གྱི་སྒྲིམ་གང་རུང་དང་། དེ་ལ་མི་ལྟོས་པ་རྣམས་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པ་དང་ཤེས་རབ་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གི་ཉམས་ལེན་ལས་བུང་བས་
བསྐྱབས་སོ། །ཞི་གནས་དངོས་གྱི་ཕན་ཡོན་སྟོང་འཇུག་ལྟར་དགེ་བ་ཐམས་
ཅད་ལག་རྟུ་འོང་བ་དང་། མི་དང་མི་མིན་གྱིས་གནོད་པ་མི་རུས་པ་སོགས་
དང་། ལྷག་མཐོང་གི་ཕན་ཡོན་གཉི་ལྷག་བཅོམ་པའོ། །དེ་གཉིས་ཉིང་འདྲིན་
ཀུན་གྱི་སྤྱད་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་ནི། ཤིང་སྟོང་གི་ཡལ་ག་སོགས་རྩ་བར་འདུས་པ་
ལྟར་ཉིང་ངེ་འདྲིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞི་ལྷག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་
མཁས་དགོས་པས་སོ། །ཞི་ལྷག་གི་ངོ་བོ་ལ་བོད་སྤྲུལ་མང་བོས། སེམས་མི་
འཕྲོ་བར་གནས་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ཞི་གནས་དང་། གསལ་ཆའི་ངར་
ཡོད་པ་ལྷག་མཐོང་ཟེར་བར། ལམ་རིམ་ལས། དེ་བཀའ་དང་བྱམས་ཆོས་
ཐོགས་མེད་གྱི་གཞུང་སྒྲིམ་རིམ་སོགས་དང་འགལ་གསུངས་པ་ལྟར། མི་འཕྲོ་
བའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་གཅིག་སུ་ལ་ཞི་ལྷག་གཉིས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྲུལ་
ལ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཤེས་རབ་དགོས་ཞེས་སྤྲུལ་གྱི་ལུང་དེ་དག་
བྱངས་ཤིང་། རིགས་པ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་རྩེ་གཅིག་པ་ལ་གནས་ཆ་དང་།

བྱིང་བ་དང་བྲལ་བའི་དེ་ལ་གསལ་ངར་ངེས་པར་འོང་བས་སེམས་གནས་
 དགུ་ལྷག་མཐོང་དུ་ཐལ་བ་དང་། གཉིད་འཁྲུག་དང་མི་འཕྲོ་བར་སྡོད་པའི་
 བྱིང་བ་ཞི་གནས་སུ་ཐལ་བས་བཀག་གོ། སྦྱིར་མ་ངེས་ཀྱང་སྒོམ་གཞིར་བཞག་
 ལ་སྤར་ལྟར་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། བྱིང་གྲོད་ཀྱི་དབལ་ཚོག་ཅིང་སེམས་རྩེ་
 གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་དེ་ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བར།
 དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་སྲིད་དུ་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡིད་
 ལ་བཞུད་པ་ན་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་པ་
 དེའི་བར་ཡིད་ལ་བཞུད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་བཀྱི། དུམས་པ་ཞི་གནས་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་ཡིན་
 པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་པས་སྤར་དེ་ཉིད་ལས། དེ་གཅིག་ཕུ་དབེན་པར་
 འདུག་སྟེ། ཉན། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡིད་བྱེད་དོ། ཞེས་པས་སེམས་རྩེ་གཅིག་
 བརྟན་པར་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་ཀྱང་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པའི་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་དྲིས་པར་དེ་
 ཞི་གནས་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དངོས་སུ་བརྟན་པའི་ཤུགས་ལ་ཞི་གནས་དངོས་
 ལ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་དེ་ཐོབ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་
 དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་ཞི་གནས་གང་ལ་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དགོས་གསུངས་པ་
 དང་མདོ་རྒྱན་ཉན་ས་སྒོམ་རིམ་སོགས་དྲངས་སོ། སྦྱིར་བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་
 བ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་གོང་མའི་སེམས་ཐོབ་པ་ཉེར་བཞུགས་མི་ཕྱོགས་མེད་
 ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཞི་
 གནས་ཡོད་པ་དང་སེམས་གནས་དགུ་སེམས་དང་ཡིད་བྱེད་ཡིན་ཟེར་བ་
 དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྟན་ཐམས་ཅད་འཛོག་པ་སོགས་ཁེགས་སོ། ཉན་ས་
 ལས། དེ་ལྟར་ནང་གི་སེམས་ཀྱི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་ལྷག་མཐོང་ལ་
 རབ་དུ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལྷག་
 མཐོང་གི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། ཞེས་ལྷག་མཐོང་སྦྱབ་སྐབས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བཞི་པོ་

ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་སུ་གསུངས་པས། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་ལྷག་མཐོང་གི་
ཕྱོགས་ཡོད་ཟེར་བ་གྲོགས་ཀྱི་དབྱུང་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཆེ་གྲོགས་སྟོས་ལྷག་
མཐོང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདྲིམ་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཆེ་གྲོགས་སྟོས་
ཞིག་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འདྲིམ་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱི་སྒྱུར་ལྷག་མཐོང་གི་ཕྱོགས་སུ་
འདྲིམ་པའི་དོན་མིན་ཞེས་བཀག་གོ། ལྷག་མཐོང་གི་དོ་བོ་ལ། ཁ་ཅིག་ཉིང་རེ་
འདྲིན་བརྟན་བའི་གནས་ཆ་མི་འཆོར་བའི་ངང་ནས་དབྱུང་བྱུང་པ་ལྷག་
མཐོང་གྲུབ་ཆད་ཟེར་བ་དང་། ལ་ལས་ཞིག་གནས་གྲུབ་ནས་དེ་ལྟར་དབྱུང་པ་
ལྷག་མཐོང་ཡིན་ཟེར་བ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་དང་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་ཐོབ་ནས། ཞེས་པ་ནས་ལྷ་བ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཇི་
སྟོན་ལྟས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་ལེགས་པར་
བསམ་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་ཉིང་རེ་འདྲིན་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་གཟུགས་བརྟན་ནང་
དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་ལ་བཞུད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞེས་བཞུ། བྱམས་པ་ལྷག་
མཐོང་ནི་མིན་ཏེ། ལྷག་མཐོང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་ལྷག་མཐོང་ལ་དབྱུང་སྟོབས་
ཀྱིས་བྱངས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། དེ་མ་
ཐོབ་གོང་གི་དབྱུང་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པར་གསུངས་
པའི་ལུང་དང་། རིགས་པ་སྡུ་མ་དེ་དབྱུང་པའི་སྟོ་སེམས་གནས་དགུ་བའི་ཆེ་
ཡོད་པ་དང་། སྒྱི་ལྟར་དབྱུང་པའི་མཆན་ཉིད་སོར་རིག་ཡོད་པས་བཀག་གོ། །
ཤང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་སྟོས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པ་བདག་མེད་
པའི་ལྷག་མཐོང་གྲུབ་ཆད་ཟེར་བ། ནས། སྟོང་ཉིད་འདྲིན་སྟངས་མ་ཉམས་ཤིང་
མི་དཔྱོད་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདྲིམ་པ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ཟེར་བའི་བར་དགག་
ཚུལ་ལམ་རིམ་ལྟར་ལ། འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོམ་ལ་འདྲིམ་སྟོམ་ཀྱིས་བྱུང་།

སུ་ཐོབ་དགོས་ཏེ། སྒྲ་མེད་ལ་དབང་རྩོན་གྱིས་སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་ཙམ་གྱི་
ཆོ་དམིགས་མེད་ཀྱི་རྒྱས་འདེབས་དང་བསྐྱགས་ཏེ་སྟོོ་བསྟུ་བྱས་པས་འདྲིལ་
སྟོོམ་གྱིས་ཞི་ལྷག་གི་གོགས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་ཆར་སྦྱངས་ཏེ་ཞི་ལྷག་གཅིག་
ཆར་ཐོབ་བ་པར་བྱིན་མཆན་ལྟར་སྟགས་རིམ་སོགས་སུ་གསུངས་ལ། གཞན་
དག་གི་ལྷགས་ལ་ཐོག་མར་དོན་དེ་ལ་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་དབྱད་ནས་
སྦྱང་བ་རྟེན་པ་ན་སེམས་གནས་དགུ་སོགས་ཀྱིས་འདྲིལ་སྟོོམ་བྱས་ཏེ་ཞི་
གནས་བསྐྱབ། དེ་ནས་ངེས་ཟིན་པའི་སྟོོ་ནས་མཆན་ཉིད་སོར་རིག་ཡིད་བྱེད་
གྱིས་དབྱད་སྟོོམ་དང་སྟེལ་ཏེ་དབྱད་སྟོོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་བྱུང་པར་ཅན་
ཐོབ་པ་ན་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། སྟེ་མ་ལ་བརྟེན་
བྱེ་མ་སྟེ། ཞེས་པར་བྱིར་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་བྱིར། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ཆོ་གཅིག་ཆར་ཡིན་
ནོ། །འོན་ཀྱང་བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ་ལས། དེ་འདྲ་བའི་ལྷག་མཐོང་གི་སྟོོན་
དུ་རི་ལྟ་རི་སྟེད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་གང་རུང་ཞིག་སེམས་གནས་
དགུས་བསྐྱབ་པ་སྟོོན་དུ་སོང་ན་དེས་ཆོག་པའི་བྱིར་ཏེ། ཞི་གནས་གཅིག་
བསྐྱབས་རྗེས་སེམས་གནས་དགུས་རི་ལྟ་བའི་ཞི་གནས་མ་བསྐྱབས་ཀྱང་
མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་དབྱད་མཐར་འདྲིལ་སྟོོམ་དུས་སུ་སྟོོང་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་ཞི་གནས་གྲུབ་འོང་བའི་བྱིར་ཏེ། སྟོོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་
གནས་སྟོོན་ལ་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་དུས་ནས་གྲུབ་དེ་རྗེས་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལྷག་མཐོང་གྲུབ་བྱས་ཆོག་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་
ལྟར། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེས་པས་ཀེང་རུས་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་སེམས་
གནས་དགུས་བསྐྱབས་ཏེ། དེ་རྗེས་མི་རྟག་སོགས་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་
མཆན་ཉིད་སོ་རིག་སྟོོམ་སྟེ། དེའི་མཐར་འདྲིལ་སྟོོམ་བྱས་པ་ན་བདེན་པའི་
རྣམ་ཅན་གྱི་ཞི་གནས་དང་། སྒྲ་དབྱད་སྟོོབས་ཀྱི་ཤིན་སྦྱངས་བྱུང་པར་ཅན་

ཐོབ་པ་ན་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེའི་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་
 སེམས་གནས་དང་པོ་བརྒྱད་མི་བསྐྱབ་ཀྱང་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ནས་བདེན་
 པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་སེམས་གནས་དགུ་བ་ཐོབ་སྟེ། བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ་ལས།
 སེམས་གནས་དགུ་བ་དང་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀར་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་གཟུགས་དང་། དུག་མཆོད་དང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་
 བསྐྱབས་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱབ་པར་གསུངས་པས། ཇི་
 སྟེད་པའི་ཞི་གནས་ཀྱབ་ནས་དེའི་ལྷག་མཐོང་མ་གྲུབ་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་
 དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱབ་པ་ཡོད་དེ། ལམ་རིམ་རྒྱུད་དུ་ལས། སྟོན་དུ་
 ཞི་གནས་གང་རུང་ཞིག་བསྐྱེད་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ལ་
 དམིགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཉིད་སྟོན་ནོ། །ཞེས་པས་ཉིད་སྐྱེའི་དོན་ཞིག་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆེན་མོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཐོག་ནས་སྒྲོམ་པ་འཆོལ་ཆེ་
 ཇི་སྟེད་པའི་ཞི་ལྷག་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཇི་ལྟ་བུའི་ཞི་གནས་སེམས་དགུས་
 བསྐྱབ་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གོ་རིམ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་
 བདུས་ལས། ལ་ལ་ནི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་
 སོགས་ཀྱིས་ཞི་ལྷག་ཐོབ་མ་ཐོབ་སྟེ་བཞི་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བེར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ།
 ཆེན་མོ་ལས། ཞི་ལྷག་དངོས་གནས་པ་གཞུང་དེ་དག་གི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་
 དང་། རྗེས་མཐུན་པ་གཉིས་དངོས་བསྟན་པལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར།
 རྗེས་མཐུན་པ་དང་དངོས་གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
 ཀུན་བདུས་འགྲེལ་བ་རྒྱས་སྤངས་མ་ལས། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་
 ཕྱིར་འདུག་བཞིན་དུ་སེམས་འཛོག་པ། བསྟན་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་བར་དང་།
 ལྷག་མཐོང་མ་ཐོབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་དེ་བཞིན་དུ་
 འདུག་སྟེ། ཆོས་དེ་དག་ལ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། བསྟན་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་

པའི་བར་དུ་འོ། །ཞེས་སེམས་གནས་དགུ་ལ་ཞི་གནས་དང་། ཆེན་མོ་ལས།
དབྱད་པ་བཞི་གང་རུང་གི་དཔྱད་པ་རྟེན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དགོས་པར་སེམས་
སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་འབྱེད་སོགས་དབྱད་པ་བཞི་གང་རུང་ལ་སྦྱང་བ་རྟེན་པ་
ལ་ལྷག་མཐོང་གི་མིང་བཏགས་པ་ཀུན་བཏུས་དང་ལམ་རིམ་གཉིས་ལྟར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྣ་མ་ཐོབ་པ་སོགས་བཞི་ལ་བྱའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
ཆེན་མོ་ལས། ཞི་ལྷག་དངོས་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཙུན་པའང་ཡོད། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིས་བསྐྱེས་པའི་
ཞི་གནས་མ་ཐོབ་པར་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཙུན་པའང་ཡོད། ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་
མ་ཐོབ་པའང་ཡོད། གཉིས་ཀ་ཐོབ་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟུག་གཉིས་བར་
སའི་དངོས་གཞི་དངས་པའི་དོན། གཞན་ཡང་སྟུག་བསྐྱེལ། བསྐྱེལ་ལམ་གྱི་བར་
ཡང་དག་པར་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་དུ་ཤེས་ལ། ཞེས་པས་སྤང་བྱ་ཅིག་ཆར་བ་
ལྟ་བུའི་མི་རྟག་སོགས་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་མཐའི་ཡིད་བྱེད་དུ་གྱུར་
བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སུན་འབྱེན་ཕྱིར་དབྱད་སྒྲོམ་བྱེད་
པར་བསྟན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་པས་དེ་དུས་
བསམ་གཏུགས་ཀྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་བསྟན། དེ་འདྲག་མ་ཐག་དུ་སེམས་
འདྲིལ་སྟེ་སེམས་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་དེ་རྗེས་སུ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་སྦྱོར་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་མི་དཔྱད་
པར་འདྲིལ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་བསྟན། དེ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ལྷག་བའི་སེམས་ལ་སྦྱོངས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ལྷག་
མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་བྱད་པར་བ་དངོས་གཞི་ཐོབ་པར་བསྟན་
དོ། །ཆེན་མོ་ལས། གྲུབ་མཐའ་བཞི་བོ་སུས་ལྷགས་ལའང་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྦྱོང་

གཉེན་གཞི་གཉེན་གྱི་དེ་ལ་དགོངས་པ་སྐྱབ་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་ལ། བྱེ་སྐྱས་མངོན་
ཤེས་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་འདོད་པས་སོ། །ཆེན་མོ་ལས། སྒྲོམ་བྱང་གི་དོན་
ནི་ཡོད་དེ། ཐོས་བྱང་དང་བསམ་བྱང་ལས་འདས་ནས་དམིགས་པ་དེ་ལ་སྒྲོམ་
སྒྲོབས་གྱིས་ཉིང་ངེ་འཇིན་བརྟན་པོ་རི་ལྟ་བུ་དམིགས་པ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
རྒྱངས་ཆད་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལ་བྱུག་པ་ལྟ་བུའི་མྱོང་བ་ཐོན་པ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྣམ་བཤད་གྱི་དོན་ཡིན་པས། ཤིན་སྐྱབས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་
མ་ལྟོས་པའི་འདོད་སེམས་གྱི་སྒྲོམ་བྱང་བསྐྱས་སོ། །

ཞི་ལྷག་མོ་མོར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཞི་ལྷག་མོ་མོར་བཤད་པ་ལ། ཞི་གནས། ལྷག་མཐོང་།
བྱང་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་ལྷ་ལས། དང་པོ་ཞི་
གནས་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཤིན་སྐྱབས་ཁྱད་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོམ་བྱང་གི་
ཉིང་ངེ་འཇིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིན་སྐྱབས་མཆན་ཉིད་རྫོགས་པ་སྒྲོས་
པས་ཤིན་སྐྱབས་རགས་པས་ཟིན་པའི་འདོད་སེམས་གཙོད་ལ། དེ་ལ་
སྒྲོམ་བྱང་གི་འདོད་སེམས་ཡོད་དོ། །སྒྲོམ་བྱང་སྒྲོས་པས་ཤིན་སྐྱབས་
མཆན་ཉིད་རྫོགས་པས་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཉེན་ནམ་ཟིན་པའི་མཆན་ཉིད་
སོ་རིག་སོགས་ཐོས་བསམ་གཙོད་དོ། །གཉིས་པ་སྐྱབ་བཤད། སེམས་ཕྱི་
རོལ་དུ་གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་གནས་པས་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་
པ་ཆོགས་པ་ནི་སྒྲོམ་རིམ་བར་བ་ལས། མཐུན་པའི་ཡུལ་མདོ་རྒྱན་ལྟར་
ཁྱད་པར་ལྷ་ལྷན་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་ཆུང་། ཆོག་ཤེས། བྱ་བ་མི་

མང་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ། འདོད་པའམ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་
བསམ་སྟེ་འདོད་པའི་ནམ་རྟོག་སྤངས་པ་རྒྱག་དང་། ཉན་རང་བདག་
སྦྱོར་ལྡ་དང་གཞན་སྦྱོར་ལྡ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དག་པ་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་
ཆོད་རིག་པ་དང་། ཉན་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤངས་ལ་མི་ཉལ་བར་སྦྱོར་བའི་བཙོན་
པ་དང་། འགྲོ་སྟོག་སོགས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་བཞིན་དུ་སྦྱོད་པ་
དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། དེ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་དེ་དོན་
སེམས་པ་དང་། ཉན་གྱི་བར་ཆད་ཉོན་མོངས་ཆེ་བ་དང་ནད་སོགས་
དང་། ཕྱིའི་བར་ཆད་དམ་པ་མིན་པ་བཞེན་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་
པ་དང་། གཏོང་བ་སྤེལ་བ་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་
མེད་པའི་སྦྱོན་པ་བྱེད་པ་དང་། དད་པ་དང་། གཡོ་མེད་པ་སོགས་དགེ་
སྦྱོང་གི་རྒྱན་བཅུ་བདུན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ཉན་ས་ལས། བདག་དང་གཞན་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། འདུན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་བོ་དང་། །དེ་བཞིན་
ཟས་དང་མི་ཉལ་དང་། །ཤེས་བཞིན་དུ་ནི་སྦྱོད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། །དམ་ཆོས་ཉན་དང་སེམས་པ་དང་། །བར་ཆད་
མེད་དང་གཏོང་བ་དང་། །དགེ་སྦྱོང་རྒྱན་ནི་ཐ་མ་ཡིན། །ཞེས་ལམ་རིམ་
ལྟར་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པས། ཆེན་མོར། བཅུ་ཞེས་པ་ཡེ་གོ་མ་དག་གས།
ཡང་ཉན་སར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཉན། དགེ་
སྦྱོང་གི་རྒྱན་གྱི་བར་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་དང་པོ་གསུམ་
དོར་བའི་བཅུ་ལ་བྱེད་དམ་དཔྱད། ཆེན་མོར། བསྐྱབ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་
པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་ནི། ཉན་སར་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་དང་
བདག་མེད་པ་དང་། ཟས་ལ་མི་མཐུན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། བར་ཆད་སྦྱོང་ཕྱིར་ཆོས་དང་དོན་གྱི་

སྒྲུང་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་། འཆི་བའི་
 འདུ་ཤིས་དེ་བཅུ་དང་། བསྐྱབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བཅུ་ནི།
 སྒྲོན་དབང་པོ་སྒྲིན་པ་ལ་བཙོན་བར་བྱས་པ་སོགས་སྒྲོན་གྱི་རྒྱ་དང་།
 ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སོགས་རྗེས་སུ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་། ཇི་ལྟར་
 གདམ་པ་བཞིན་སྒྱུར་བ་ཚུལ་བཞིན་སྒྱུར་བ་དང་། ལྷུང་དུ་སྒྱུབ་པར་བྱེད་
 པ་རྟག་ཏུ་གྱུས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གོང་མ་ལ་དགའ་བས་འདུན་པ་
 བྲག་པོ་དང་། དབང་པོ་རྣོ་བ་དང་ཡུན་རིང་གོམས་པས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
 སྒོ་བས་བསྐྱེད་པ་དང་། ལུས་སེམས་གྱི་གནས་ངན་ལེན་སྤང་བའི་ཐབས་
 ལ་འབད་པ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་དག་པ་ལ་བརྩམས་ཏེ་ལེགས་ཉེས་ལ་སོ་
 སོར་རྟོག་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གཞོད་གདུང་སྦྱེས་པ་དང་དུ་མི་ལེན་
 པ་གདུང་བ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་
 པ་སྟེ་བཅུ་ཆུང་གྱི་མ་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་ཞི་གནས་གྱི་ཆོགས་སུ་ཆེན་
 མོར་གསུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་སར་བཤད་པའི་ཆོགས་སོ་བཞི་བེར་བ་
 མི་འཐད་དེ། ཉན་ས་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་གང་ཞེ་
 ན་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ལམ་རིམ་ལས། ཉན་ས་ལས་གསུངས་
 པའི་བཅུ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་དམིགས་
 པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྱབ་བའི་དམིགས་བའི་བྱབ་བའི་དོན་ཉན་ས་
 ལས། བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་ཞིང་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གྱི་རྗེས་སུ་སོང་བར་དང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་
 བའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་
 པས་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་བྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བཞི་
 པོ་དེ་སྒྲོམ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་དང་། དམིགས་པ་འོག་མ་རྣམས་ལ་
 རྗེས་སུ་སོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཤད་པས་དང་། དེ་

ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚྭ་གས་དང་། ལྷག་མཐོང་གི་ཚྭ་གས་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་དང་ལྷན་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དང་ལྷན་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ན། དེའི་ཕྱིར་ཡང་། ཞེས་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་བྱེད་ཞི་ལྷག་གི་ཚྭ་གས་གཉིས་དང་། གསུམ་པ་དམིགས་བྱེད་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་། བཞི་བ་རྒྱ་སྒྲོམ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲས་བུར་ལྷན་པས་བཞག་གོ །གཟུགས་བརྟན་གཉིས་ནི། ལམ་རིམ་ལས། གཟུགས་བརྟན་ནི་གང་ལ་དམིགས་པའི་དམིགས་པ་རང་མཆན་པ་དེ་དངོས་མིན་པར་དེའི་རྣམ་པ་སྒོ་ལ་སྤང་བའོ། །ཞེས་དང་། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་དམིགས་ཡུལ་དངོས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་འཕ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལ་དམིགས་དགོས་ཞེས་པ་ལྟར། ཉོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ལ་བྱ་དགོས་པས་དང་པོ་གཉིས་ལ་དམིགས་བྱེད་ཀྱིས་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་དང་། བསམ་གཟུགས་འབྲིང་ལས་དང་པོ་འདོག་སྒྲོམ་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། གཉིས་པ་དབྱེད་སྒྲོམ་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར། འདེན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤང་ཁམས་སྒྱེ་མཆེད་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། ནས། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་དང་པོ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ལམ་རིམ་ལས། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་ནི། དམིགས་པ་སྤེམ་དེ་དག་ལས་བྱུར་ན་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དམིགས་པ་སྤྱི་མ་གསུམ་གང་རུང་ལ་རྩབ་པའི་དམིགས་པ་དང་པོ་གསུམ་ག་ཡིན་པས་རྩབ་པོ། །དེས་ན་དངོས་མཐའ་ནི། ཁམས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་ལ་དེ་པན་ཆད་དུ་མེད་པས་སོ། །ཆོས་རྣམས་དེ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ས་ལས། དངོས་པོའི་མཐའ་གང་ཞེ་ན་དམིགས་པའི་ངི་སྟེད་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དགོས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ནི། ཉན་ས་ལས། དེའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཀྱན་ཏུ་བརྟེན་ཅིང་གོམས་པར་བྱས། ལན་མང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ཅིང་། བས། དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོས་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཐོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་དགོས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟར་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལན་མང་དུ་གོམས་པ་ལས་དོན་དེ་ལ་འབྲུལ་སྤངས་གི་ངི་མ་དང་བྲལ་ནས་དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་བྱ་སྟེ། ལམ་རིམ་ལས། དགོས་པ་ཡོངས་གྲུབ་སྟེ། དམིགས་པ་དག་གི་གཟུགས་བརྟན་ལ་ཞི་ལྷག་གིས་དམིགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཀྱན་ཏུ་བརྟེན་གོམས་པར་བྱས་ལན་མང་དུ་བྱས་པའི་མཐུས་རང་རང་གི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་ནས་གནས་གྱུར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱུག་བདེན་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒྱུར་ལམ་ལྟ་བུས་སྤྱུག་བདེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་སྤངས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་གསལ་སྤངས་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་པས་གཟུགས་བརྟན་གཉིས་དང་དགོས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དམིགས་ཞེས་བཤད་ཀྱི། དེ་གསུམ་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་སྒོམ་བྱུང་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྩབ་པའི་དམིགས་པར་འགོ་ཚུལ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། རྩབ་པའི་དམིགས་པ་གསུམ་པ་དེ་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དམིགས་པར་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཟུབ་ཟེར་རམ་སྟུམ། མི་སྤྱུག་པ་སོགས་ཀྱིས་དགོས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དམིགས་ཞེས་པའི་དགོས་པ་ཡོངས་གྲུབ་སོ་སྟེ་ལ་འཛོག་གམ་དབྱད། སྤྱད་པ་རྣམ་སྤྱོད་གི་དམིགས་པ་དང་པོའི་སྐབས། ཉན་ས་ལས། མི་སྤྱུག་པ་ནི་རྣམ་པ་

རྒྱལ་སྤྱི། རྒྱལ་གང་ཞེ་ན་མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དང་། སྤྱལ་
བསྐལ་གྱི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དང་། ངན་པའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དང་། ལྷོས་
པའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དང་། ཉན་མོངས་པའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དང་། རབ་
ཏུ་འརྒྱལ་པའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་པོ་ལ་ནང་གི་མི་གཙང་བ་
སྤྱད་དང་སྤྱ་སོགས་སོ་རྒྱལ་དང་། རྣམ་པར་བསྟོས་པ་སོགས་སྤྱིའི་མི་
གཙང་བ་བཙུང་དང་། ཆོར་བ་སྤྱལ་བསྐལ་དང་། འདོད་ཁམས་
དང་། ཐར་བ་ལ་ལྷོས་ནས་སྤྱི་ཅེ་མན་དང་། ཉན་མོངས་དང་། ཉར་
ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་མ་ལུར་བཞག་པས། ཆེན་མོར་ལྷ་
སོགས་ཡོད་དེ་ཞེས་པ་དེ་ལྷ་ཡིན་ལ། ཉན་ས་ལས། དོན་གྱི་སྐྱབས་འདིར་
མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ཏེ། ཞེས་པ་ལུར་སྐྱབས་འདིར་
འདོད་ཆགས་ལྷག་པར་སྤྱད་བ་ཞེས་པ་ནང་ལུས་དང་འཁྲིག་པའི་འདོད་
ཆགས་ཡིན་པས་དེའི་གཉེན་པོར་མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱལ་པ་ཉིད་བསྟོམ་
པར་ཆེན་མོར་གསུངས་ལ། གཉིས་པ་གསུམ་པ་གཉིས་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་
དང་། བཞི་བ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་པ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་འདིག་ཆོགས་
ཀྱི་ཆགས་པ་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པར་ཉན་སར་གསུངས་ལ་སྦྱིར་མི་སྤྱལ་
པའི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་དེ་དག་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེ་སྟངས་གི་གཉེན་
པོ་བྱམས་པ་ལ་བསྐྱབ་བརྟུས་སུ་སེམས་ཅན་ཆོས་དམིགས་མེད་ལ་
དམིགས་པ་གསུམ་དང་། ཉན་སར་མཛའ་བོ་དག་བར་མ་ལ་དམིགས་པ་
གསུམ་དང་། ཆེན་མོར་པན་ཡོན་བརྒྱད་ཅེས་པ། རིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་
ལས། བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཕྲོ་བ་བོ། །ཞེས་པའོ། །ལམ་རིམ་ལས།
བྱམས་པའི་འདྲིན་སྟངས་དེའི་སྟོན་སེམས་དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་
འདྲིན་པ་ལ་བྱམས་པ་ལ་དམིགས་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་
བྱམས་པར་གསུངས་པའོ། །ཞེས་པ་ལུར་ལས་བྱམས་པ་དམིགས་པར་

འཇོག་པ་མིན་ནོ། །གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱ་འབྲས་རིགས་
 བ་བཞིའི་སྒྲོམ་པ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོ་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་།
 རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་དབུགས་འབྱུང་རྒྱལ་ལ། ཉན་སར་བྱད་པར་རྒྱག་
 ལས། རོ་བོ་རྒྱུང་ལྷེ་བའི་བར་རྒྱལ་པ་དང་། ལྷེ་བ་ནས་སྣ་ཅེའམ་དེ་ནས་
 ཕྱི་རོལ་གྱི་བར་ཕྱིར་འབྱུང་བ་རིང་བར་འབྱུང་རྒྱལ་དང་། རྒྱལ་པ་དེ་ཆད་
 བས་འབྱུང་བ་མ་བྱུང་བར་དུ་ངལ་གསོ་ཆེ་རྒྱུང་སྤྲ་མོ་ནང་དུ་འཇུག་པ་
 དང་། འབྱུང་བ་ཆད་ནས་རྒྱལ་པ་མ་བྱུང་བར་སྤྲ་མོ་འབྱུང་བ་བར་དུ་སྤྲ་
 མོ་འབྱུང་རྒྱལ་གཉིས་ཏེ་བཞི་རྒྱ་རྟེན་བཤོད་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྷ་
 ཆེན་མོར་གསལ་ལོ། །སྒྲོད་ཚུལ་ལྷ་ལས། བགྲང་བ་ནི། ཉན་ས་ལས། སྒྲོར་
 བ་དེ་ལ་ཀྱན་ཏུ་བརྟེན་ཅིང་། བས། ཅེ་གཅིག་ཉིད་ལ་རེག་པར་འགྱུར།
 ཞེས་པ་ལྟར། རྟེན་ཆོགས་འབྲིང་མན་ཆད་རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བས་སྒྲོར་བ་
 ཏེ་ཅང་སྒྲོད་ན་གཡེང་བར་འགྱུར་ལ། ཏེ་ཅང་དམ་ན་ལྷས་སེམས་ལ་
 གཞོད་པས་རན་པར་བྱས་ཏེ་འབྱུང་རྒྱལ་ཡའམ་བྱང་གཉིས་གཅིག་ནས་
 བཅུའི་བར་ལྷགས་མཐུན་དང་། བཅུ་ནས་གཅིག་གི་བར་ལྷགས་མི་
 མཐུན་དུ་བགྲང་བ་དང་། དེ་ལྟར་བཅུ་རེ་གཅིག་ནས་བཅུའི་བར་རྒྱལ་
 བོས་བགྲང་བ་དང་རྫོན་བོས་དེ་ལ་སེམས་གཏད་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཞི་
 གནས་འབྱུང་པར་བྱེད་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་འབྱུང་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་ལྷས་ལ་
 གཟུགས་དང་འགོ་འོང་དན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྤང་བོ་ཕྱི་མ་བཞི་
 ལ་འདི་ནི་འདི་འོ་ཞེས་ལན་མང་དུ་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་བར་འཇུག་པ་
 དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དབུགས་འགོ་འོང་གི་རྒྱེན་ལྷས་སེམས་དང་དེའི་
 རྒྱེན་སྟོག་དབང་དང་། དེའི་རྒྱེན་འདུ་བྱེད་གྱི་ལས་དང་། དེའི་རྒྱེན་མ་
 རིག་པ་ལྷ། ལྷ་མའི་རྒྱེན་གྱིས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་དང་། མ་རིག་པ་འགག་
 པས་འདུ་བྱེད་འགག་ནས་འབྱུང་རྒྱལ་འགག་པའི་བར་སྒྲོམ་པ་རྟེན་

འབྲེལ་དུ་དང་། དེ་ལྟམ་པའི་འོག་དུ་རྟེན་འབྲེལ་དེ་དག་མི་རྟག་སོགས་
སྲུ་སྒོམ་པ་སྲུག་བདེན་དང་། དེའི་རྒྱ་སྟེང་པ་དང་། དེ་འགོག་པ་དང་།
དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་ལམ་སྒོམ་པ་བདེན་པ་ལ་འབྲུག་པ་ལན་མང་དུ་བྱས་
པས་མཐོང་སྤང་སྤང་བར་གསུངས་པས་འདི་གསུམ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་
ནས་མཐོང་ལམ་བར་རིམ་བཞིན་འཛོག་པར་མངོན་ལ། དེའི་རྗེས་སྲུ་
སྒོམ་སྤང་སྤང་བྱིར་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གིས་སྤྱང་བའི་དང་པོ་དྲན་བཞིན་
དུ་འབྱུང་རྩབ་ལ་འབྱུང་རྩབ་པོ་སྒྲམ་དུ་སྒོམ་པ་དང་རིང་མོར་འབྱུང་རྩབ་
ལ་དེའོ་སྒྲམ་པ་དང་སྤང་རྩབ་འབྱུང་རྩབ་ལ་དེའོ་སྒྲམ་པ་གསུམ་གྲངས་
བཟང་བ་མིན་ལ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱིའི་ཁུང་བུའི་སྤྱབ་སྤྱ་བ་དག་ནས་འགོ་
འོང་བྱེད་པར་སྒོམ་པ་བཞི་བ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱོང་ནས་འབྱུང་རྩབ་
ལ་སྤྱང་བ་དང་། དེའི་མཐུས་འབྱུང་རྩབ་འགག་པ་ན་ལུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱང་སྤྱངས་ནས་འབྱུང་རྩབ་སྒོམ་པ་དང་འབྱུང་རྩབ་རྩབ་རེག་ཅན་
རྣམས་འཇམ་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་ལྷ་བ་ལུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་སྤྱངས་ནས་
འབྱུང་རྩབ་ལ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་དགའ་
བས་འབྱུང་རྩབ་སྒོམ་པ་དྲུག་པ་དགའ་བ་ཁྱོང་ནས་དང་། གསུམ་པའི་
བདེ་བས་འབྱུང་རྩབ་སྒོམ་པ་བདུན་པ་བདེ་བ་ཁྱོང་ནས་དང་། བཞི་བའི་
དངོས་གཞི་ཐོབ་བའི་འདོད་རྟེན་ཅན་ལ་དབྱུགས་འབྱུང་རྩབ་མི་འོང་
གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བརྒྱ་ལམ་ན་གཞུགས་ཀྱི་ཀྱན་ཉོན་མངོན་དུ་གྱུར་ན་
རང་དུ་མི་ལོན་པར་སེམས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་སྤྱངས་ནས་འབྱུང་རྩབ་སྒོམ་པ་
བརྒྱད་པ་སེམས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་སྤྱངས་ནས་དང་། དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་དྲུག་གསུམ་དང་བཅས་མ་བཅས་ནས། ཁྱོལ་མ་གྱོལ་
ཀྱི་བར་སེམས་ཉི་ཤུ་བྱུང་ངོ་ཡོད་དོ་ཙམ་གྱིས་པར་བྱས་ནས་འབྱུང་རྩབ་
སྒོམ་པ་དགུ་བ་སེམས་ཡང་དག་པར་ཁྱོང་ནས་དང་། བྱུང་ཁྱོལ་བ་ན་

སྐྱུགས་གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱིབ་པར་གྱུར་ན་དང་འགྱུར་བ་ན་དམིགས་པར་
 སེམས་གཏད་དེ་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་བརྒྱ་བ་དགའ་བར་གྱུར་བའི་དང་།
 མོད་འཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱིབ་ཆེ་ནང་ཁོ་ནར་འཛོག་ཅིང་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་
 བརྒྱ་གཅིག་པ་ཉིད་རེ་འཛིན་དུ་བཞག་ནས་དང་། སྐྱིབ་པ་དེ་བཞི་
 སྐྱུངས་ནས་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་ནི་བརྒྱ་གཉིས་པ་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་
 ཞིང་དང་། སྒྲ་མ་ཐོབ་པས་ས་བོན་སྤང་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་མི་རྟག་པར་ལྷ་
 ཞིང་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་བརྒྱ་གསུམ་པ་མི་རྟག་པར་ལྷ་བའི་དང་། དེ་
 ལྷར་བརྒྱ་གཉིས་པ་ཡན་ནི་གནས་དང་བརྒྱ་གསུམ་པ་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་
 པའོ། །དེས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་དབྱིངས་དང་སྒོམ་སྤང་སྤངས་པའི་
 དབྱིངས་དང་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་བོ་སྤངས་པའི་དབྱིངས་གསུམ་ཞི་བ་དང་
 བདེ་བ་དང་ནད་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ནི་ལྷག་ལན་མང་དུ་སྒོམ་
 པའི་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པ་ནི་རིམ་བཞིན་བརྒྱ་བཞི་བ་སྒོང་བར་དང་བཙོ་
 ལྷ་བ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་དང་། བརྒྱ་རྒྱག་པ་འགོག་པར་རྗེས་སུ་
 ལྷ་ཞིང་འབྱུང་རྒྱུ་སྒོམ་པར་འཛོག་གོ། །འདི་དག་ཉན་སའི་དངོས་བསྟན་
 སྒོམ་ལམ་དང་། དགྲ་བ་བརྒྱ་བ་བརྒྱ་གཅིག་པ་གསུམ་སོ་སྟེ་ལ་ཡོད་ཀྱང་
 འདོད་ཉོན་སྤངས་པ་ལ་མེད་དེ། ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་འདི་སྒོམ་མཁན་
 ལ་རྒྱན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་མེད་པར་
 མངོན་ལ། སོ་སྟེ་ཡོད་དམ་དཔྱད། འདིའི་རིགས་པ་རྣམས་རྗེས་མ་གཉིས་
 ལའང་འགྲོ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་དེ་གསུམ་འདོད་ཉོན་རགས་པའི་
 གཉེན་པོར་སྒོམ་པས་བསྐྱབ་པོ། །སྐྱུངས་པ་ལྷ་བོ་དབྱུགས་འབྱུང་རྒྱུ་
 རྒྱ་བ་ཡིན། སྐྱུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུང་སྒོམ་པ་དང་མི་འདྲའོ། །མཛོད་
 ལྷགས་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །མཁས་པའི་དམིགས་པ་སྤང་ཁམས་སྟེ་
 མཆེད་ཉེན་འབྲེལ་གནས་དང་གནས་མིན་ལ་མཁས་པ་ལྷ་དང་། ཉོན་

མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་ཞི་རགས་ཀྱི་ཆ་དང་། བདེན་པའི་རྣམ་
པ་གཉིས་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་དམིགས་
པ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་སྦྱོང་པ་དང་ཆོགས་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པས་
མཆོག་ཏུ་གཞུང་ཀུན་མཐུན་ནོ། །ཞི་གནས་སྐབ་ཚུལ་ཉེས་པ་ལྷ་སྦྱོང་འདུ་
བྱེད་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐབ་པས་ཉེས་པ་ལྷའི་ལེ་ལོ་དང་བརྟེན་ངེས་ནི་ཉེ་ཉོན་
དང་། བྱིང་བ་ནི་ལམ་རིམ་ལས། བྱིང་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདྲིན་
པའི་འདྲིན་སྒྲངས་སྟོང་ནས་དམིགས་པ་གིན་ཏུ་མི་གསལ་བའམ་དམ་
པར་མི་འདྲིན་པ་ཡིན་པས། ཞེས་པ་ལྟར། གསལ་ངར་རམ་འདྲིན་སྒྲངས་
ཤོར་བའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། བྱིང་ཕྱ་ནི། ལྷ་སྐྱ་སོགས་ལ་དམིགས་ཆེ་
སྟོང་འདྲིན་སྒྲངས་སམ་དམིགས་པ་མ་ཤོར་བར་གསལ་བར་འཆར་ཡང་
འདིའོ་ཞེས་དམ་ཏུ་འདྲིན་མི་སྐབ་པས་གསལ་ངར་ཤོར་ཀྱང་གསལ་ཆ་
ཅམ་ཡོད་པའི་སྟོང་དང་། རགས་པ་ནི། དེ་ལ་དམིགས་ཆེ་སེམས་བསྐྱས་
བྲག་པས་འདྲིན་སྒྲངས་སམ་དམིགས་པའི་གསལ་ཆ་ཤོར་པའི་ནག་ཐོམ་
ཀྱི་གནས་པའི་སྟོང་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཞུགས་འབྲིང་ལས། ལམ་རིམ་ལས།
སེམས་ལ་ཐུན་པ་བབ་པ་ལྷ་བྱའི་ཡུལ་མི་གསལ་དང་། ཞེས་པས་ལུང་མ་
བསྟན་ཀྱི་བྱིང་བ་བསྟན། སྟོང་འདྲིན་སྒྲངས་འཕངས་དམའ་རུ་སོང་བ།
ཞེས་པས་དགེ་བར་གྱུར་བའི་བྱིང་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བྱིང་སྟེ། བྱིང་བ་
ཡིན་ན། ཡུལ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པས་བྱིང་བ་གང་ཞིག
དགེ་བའི་དམིགས་པ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐུ་གཞུགས་སོགས་ལ་
དམིགས་པའི་སྟོང་འདྲིན་སྒྲངས་ཏད་ཀྱིས་ཤོར་ནས་སེམས་ལ་ཐུན་པ་
བབ་པ་ལྷ་བྱའི་ཡུལ་མི་གསལ་བའི་བྱིང་བ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པར་
ལུང་སྟེ་མས་བསྟན། དམིགས་པ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྟོང་འདྲིན་
སྒྲངས་མ་ཤོར་བར་གསལ་ཆ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་འདྲིན་སྒྲངས་འཕངས་དམའ་

རུ་སོང་ནས་འདྲིན་སྒྲངས་ཀྱི་གྲིམས་ཆ་མེད་པའི་བྱིང་བ་དེ་དག་བར་
 ལུང་བྱི་མས་བསྟན་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་བྱིང་སྤྲ་དེ་
 ལྷ་སྐྱ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དག་བ་ཡིན་ཀྱང་འདྲིན་ཚུལ་ཅན་མེད་
 དེ། སྒྲོམ་རིམ་ལས། དམིགས་པ་འདྲིན་པ་ལ་མི་གསལ་ཞིང་སེམས་བྱིང་
 བར་གྱུར་བ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རྟོན་པ་ནི། དམིགས་པ་ཡིད་འོང་
 ལ་རྣམ་པ་བྱིར་འཕྲོ་བའི་ཉེ་ཉོན་ཡིན་ལ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས།
 འདྲོད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་བྱུང་བ་རྟོན་པ་
 སྤྲ་མོ་དང་། འདྲོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་རྟོན་པ་རགས་
 པར་རྟོགས་ནས། ཞེས་གསུངས་པས། སྤྲ་རགས་འདྲོད་ཆགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཤར་མ་ཤར་ལ་བྱེད་དམ་དཔྱད། བཞི་བ་འདུ་མི་བྱེད་པ་ནི་བྱིང་རྟོན་
 བྱུང་ཆེ་འགོག་པའི་ཚོལ་བ་མི་བཏེན་པར་དང་དུ་ལེན་པའི་སྒོ་ཡིན་
 པས་དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡང་ཡོད་དམ་དཔྱད། ལེ་བ་བྱིང་རྟོན་དང་བལ་
 བའི་ཆེ་དེའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པ་ནི། དེའི་གཉེན་པོ་ལ་ཚོལ་བ་ཡིན་
 པས་དག་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་སྒྲོམ་ཚུལ་ནི།
 དབྱས་མཐའ་ལས། གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། རྩ་དང་འབྲས་བུ་
 ཉིད་དུ་འོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐོག་མར་འདུན་པའི་རྩ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 ལུས་སེམས་ལས་རུང་སོགས་ལ་དད་པ་གསུམ་སྐྱེད། དེ་ལས་ཚོལ་བའི་
 གནས་ཞི་གནས་དོན་གཉེར་ཀྱི་འདུན་པ་སྐྱེས་ལ། དེས་ཤིན་ཐུངས་ཀྱི་
 རྩ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་རྩུན་ལྷན་དུ་བཙོན་པའམ་བཙོན་འབྲས་བསྐྱེད་དེ་
 ལེ་ལོ་འགོག་རུས་སོ། །དེ་ནས་དམིགས་པར་སེམས་གཏོད་ཚུལ་ནི།
 དམིགས་ཉེན་ཚོལ་ཆེ་བྱིས་སྐྱ་སོགས་ལ་ལྷ་བའམ་སྒྲ་མས་བརྒྱད་པའི་
 དོན་ཡིད་ངོར་འཆར་དུ་གཞུག་ལ། དབྱ་བྱག་སོགས་གསལ་གདབ་མཐར་
 སྐྱེའི་སྐྱེ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་ཡིད་ངོར་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ཆ་བྱེད་

ཅམ་ཞིག་འཆར་ཐུབ་པ་ན་དམིགས་རྟེན་རྟེན་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ནས་སྐྱེ་
སྐྱེ་ལ་སེམས་གཟུང་ཞིང་དེའི་ཆ་ཤས་གསལ་ན་དེ་ལ་བཟུང་དེ་མི་
གསལ་བར་སོང་ན་ཡང་སྐྱེ་ལ་བཟུང་སྟེ་དེ་མ་བརྟེན་པའི་དྲན་པས་
གསལ་བཏབ་ནས་ཤར་བ་ན་འདིའོ་ཞེས་འདྲིན་སྒྲངས་ཤུགས་ཅན་
བསྐྱེད་དེ་མི་དབྱེད་པར་འདོག་གོ། །དེའི་ཆེ་སྟོབས་དྲུག་གི་དང་པོ་
གདམས་ངག་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དམིགས་པར་གཏོད་པ་མི་གནས་
པར་རྣམ་རྟོག་རིག་ཟུར་གྱི་ཚུ་ལྟར་མང་དུ་འོང་བ་ངེས་ཅིན་པའི་ཉམས་
འོང་བ་ནི་སེམས་གནས་དང་པོ་སེམས་འདོག་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས།
དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས། །ཞེས་སོ། །དེ་དུས་ནས་ཤེས་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་རྟོག་ངོས་བཟུང་སྟེ་ཚོལ་བས་དང་དུ་མི་ལེན་པར་དྲན་པས་
སྤར་ཡང་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་གོམས་པའི་བསམ་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་གཙང་རོང་དོག་མོའི་འབབ་ཚུ་ལྟར་རེས་རྣམ་རྟོག་ཞི་ཞིང་
རེས་ཐོ་ལེ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རྟོག་ངལ་གསོ་བའི་ཉམས་འཆར་ཞིང་སེམས་
གནས་པའི་རྒྱན་ཅུང་ཟད་འཐུད་ཅུས་པ་གཉིས་པ་རྒྱན་དུ་འདོག་པ་ཟེར་
ཏེ། རྒྱན་ལས། དེ་རྒྱན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །ཞེས་པའོ། །འདི་གཉིས་
བྱིང་རྟོན་མང་ལ་ཏིང་ངེ་འདྲིན་ཉུང་བས་ཡིད་བྱེད་བཞི་ལས་བསྐྱེམ་
འདུག་གི་སྐབས་སོ། །བརྟེན་ངེས་ཀྱིས་གཡེང་ན་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཐུར་དུ་རྟོགས་ནས་དམིགས་པ་ལ་སྟོན་པའི་རྣམ་རྟོག་ཐང་ཆད་པའི་
ཉམས་འོང་བ་གསུམ་པ་སྟན་ཏེ་འདོག་པ་ཟེར་ཏེ། རྒྱན་ལས། རྣམ་གཡེང་
ཐུར་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །དེ་ལ་སྤར་ནི་སྟན་པར་བྱ། །ཞེས་པས་སོ། །སྤར་
མ་གཉིས་སྟོམ་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོམ་མིན་ལ་འདི་ནས་སྟོམ་གྲུབ་པོ། །དྲན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་གཡེང་སྤངས་ནས་དེ་དམིགས་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་བསྐྱུས་
ཏེ་རྟེན་བཟང་དུ་འདོག་པ་བཞི་བ་ཉི་བར་འདོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། སྟོ་

ལྷན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡང་། །སེམས་ནི་ནང་དུ་བསྐྱུ་པར་བྱ། །ཞེས་པས་
 སོ། །ཞེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་
 དེ་ལ་དགའ་བ་ལྷ་བ་དུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། དེ་ནས་ཡོད་
 ཏན་མཐོང་བའི་བྱིར། །ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་སེམས་འདུལ་ལོ། །ཞེས་པས་
 སོ། །ཞེས་བཞིན་གྱིས་རྣམ་གཤེད་གི་ཉེས་པ་མཐོང་ནས་ཉིང་ངེ་འཇིན་
 ལ་མི་དགའ་བ་ཞི་བ་ནི། དུག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། རྣམ་
 གཤེད་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་བྱིར། །དེ་ལ་མི་དགའ་ཞི་བར་བྱེད། །ཅེས་
 པའོ། །ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་བཙོན་འགྲུས་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་
 མ་ཐག་ཞི་བར་བྱེད་པ་བདུན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་
 ལས། ཆགས་སོགས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས། མངས་པ་དེ་བཞིན་ཞི་བར་
 བྱ། །ཞེས་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལྷ་པོ་ལ་བྱིང་ཚོད་གྱི་
 བར་གཙོད་པས་ཡིད་བྱེད་གཉིས་པ་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་དུས་
 སོ། །བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་བྱིང་ཚོད་འབད་པས་བཀག་སྟེ་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་
 རྒྱན་ཆགས་སུ་འཇུག་པ་བརྒྱད་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་
 ལས། དེ་ནས་སྟོམ་བཙོན་ཅན་གྱིས་ནི། །སེམས་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
 བཅས། །རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བ་ཐོབ། །ཅེས་པས་སོ། །འདིར་བར་ཆད་
 མེད་པས་ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །འདྲིས་པའི་སྟོབས་
 ཀྱིས་དྲན་འཇིན་གྱི་འབད་ཚོལ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཉིང་ངེ་འཇིན་རང་
 འབབས་སུ་འཆར་བ་དགྲ་བ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། དེ་
 གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །ཅེས་པས་སོ། །འདིར་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། །འདི་སྐབས་བྱིང་ཚོད་འགོག་པའི་ཚོལ་བ་བྱས་
 ན་ཉེས་པ་ལྷ་བ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་གཏང་སྟོམས་གཉིས་འདི་ནས་
 འཇོག་གོ །འདུ་བྱེད་སྐྱུ་མ་བདུན་སེམས་གནས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དང་

ཉེས་པ་ལྡེའི་བཞི་བ་སེམས་གནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་ཡོད་དམ་དཔུང།
ཤིན་སྐྱེངས་དང་བཏང་སྟོམས་སེམས་གནས་དགུ་བ་མན་ཆད་ན་མེད་ལ།
སེམས་གནས་དགུ་བ་ཐོག་མར་ཐོབ་ཆེ་ལུས་སེམས་ཤིན་སྐྱེངས་སྤུ་མོ་
ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་སྐྱེངས་མིན་ནོ། །དེ་འཕེལ་བ་ལས་སེམས་དགེ་བ་ལ་གང་
འདོད་དུ་བཀོལ་མི་རུང་བའི་གནས་ངན་ལེན་ཞི་ནས་སེམས་ཤིན་
སྐྱེངས་རགས་པ་སྦྱེ་ཆེ་ཤིན་སྐྱེངས་ཐོབ། དེའི་ལས་རུང་གི་རྒྱང་ལུས་སུ་
རྒྱ་བས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་སྐྱེངས་ནས་ལུས་ཤིན་སྐྱེངས་སྦྱེ། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ལུས་བདེ་ཉམས་དང་། དེའི་སེམས་ཤིན་སྐྱེངས་ཀྱི་བདེ་བ་
སྦྱེ་བདེ་བ་དགའ་ཡལ་བ་དེ་ཆུང་དུར་སོང་ནས་དམིགས་པ་ལ་ལྷན་ནེར་
སྟོན་པའི་ཤིན་སྐྱེངས་མི་གཡོ་བའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པར་སྦྱེ་བ་ན་ཞི་
གནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དཔུང་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྐྱེངས་བྱང་
པར་ཅན་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་རབ་དུ་རྒྱུ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དེ་ལྷག་
མཐོང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དབྱེ་བ་བཞི་དང་གསུམ་དང་དུག་
གསུངས་པ་ལམ་རིམ་ལས། སྦྱིར་ཐ་སྙད་ཐོར་ཡངས་པའི་ཕྱིར། བས། རྒྱུ་
པར་འབྱེད་པ་སོགས་བཞི་ལ་ལྷག་མཐོང་དུ་གསུངས་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་
པས། དེ་བཅུ་གསུམ་གང་རུང་ལ་ལྷག་མཐོང་མི་དགོས་ཏེ། ཞི་གནས་མ་
བྱུང་པའི་སྟོན་དུའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཚན་མ་ལས་བྱུང་བའི་
སྟོན་ནི། སྦྱར་བསམ་བྱུང་གི་ངེས་པ་རྟེན་ཟིན་ཀྱི་དོན་ལ་མི་དཔྱོད་པར་
འཛིག་སྟོམ་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་བཅལ་ཀྱི་སྟོན་ནི། དོན་དེ་བསམ་བྱུང་
གི་ངེས་པ་རྟེན་ཕྱིར་དཔུང་སྟོམ་བྱེད་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་།
སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྟོན་ལྷག་མཐོང་ནི། བསམ་བྱུང་གི་ངེས་པ་རྟེན་ཟིན་
པའི་དོན་ལ་དཔུང་སྟོམ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་རིམ་སོགས་ལས་སོ། །ལས་
དང་པོ་བས་ལྷག་མཐོང་གསར་སྐྱབ་ཆེ་བར་བ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ།

ཆེན་མོ་ལས། འདི་རི་ལྷག་མཐོང་གི་སྒོ་གསུམ་ནས་མཆན་མ་ལས་བྱང་
བ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྒོ་གཉིས་ངེས་ཅན་དུ་སྒྲིམ་དགོས་པའི་བྱིར།
ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཆོལ་བ་དུག་གིས་ཆོལ་ཚུལ་ཉན་སར་སྤྱད་པ་
ནམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ་ལྷ་སོགས་ལ་སྤྱར་ནས་གསུངས་ཚུལ་མང་བས་
འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་དུག་གསུམ་དུ་བསྟུ་ཚུལ་ཉན་ས་ལས། སྤྲོས་
པའི་དོན་རྟོགས་པ་དང་། དངོས་པོའི་མཐའ་རྟོགས་པ་དང་། ཡང་དག་པ་
རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་དོན་ཆོལ་བ་དང་པོ་
དང་དངོས་པོ་དང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཆོལ་བ་གཉིས་པ་དང་། སྤྱི་རི་
མཆན་ཉིད་དང་བྱི་མ་གསུམ་གསུམ་པར་བསྟུས་སོ། །འདི་རི་རི་ལྷ་བ་ནི་གནས་
ཚུལ་ཡིན་ནོ། །

ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱིས་བསམ་གཟུགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ།

ཡིད་བྱེད་བདུན་གྱིས་བསམ་གཟུགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ། ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཞེས་པའི་བ་བདག་སྒྲ་ཡིན་པས། རྟོག་པ་ཞེས་བ་
ལྟར་སེམས་གནས་དགུ་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དགོས་པ་ལམ་རིམ་
དང་ཉན་སའི་དགོངས་པ་དང་། ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ཆེན་མོ་
ལས། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་། ལས་དང་པོ་
བ་ཙམ་གྱི་ཡིད་བྱེད་དང་། ཉན་མོངས་ནམ་པར་སྟོང་བའི་ལས་དང་པོ་
བའི་ཡིད་བྱེད་གསུམ་ཡོད། འདོད་པའི་སེམས་གནས་དགུ་བ་ལྟ་བུ་དང་
པོའི་མཆན་གཞི། ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཞི་གནས་གཉིས་པའི་མཆན་གཞི།

མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་མཚན་གཞི་ཞེས། འདིའི་
ཡིད་བྱེད་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་ཞེས་པ་ལྟར་ཡུལ་ལ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏོད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། མདོ་རྒྱན་ལས་ཡིད་ལ་བྱེད་དང་
བཅས་ཞེས་བྲ། ཞེས་པའི་ཡིད་བྱེད་ཞི་གནས་ལ་བྱེད་པས་དང་པོ་དེ་
ལས་དང་བའི་ཡིད་བྱེད་མིན་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་
བར་དུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་
ཡིད་བྱེད་དུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་ཡིད་
བྱེད་མིན་ཏེ། ཉན་ས་ལས། གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལས་དང་པོ་བ་
དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་
དང་། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་པ། བས།
ལྟ་བུ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཉེར་
བསྟོགས་ཕྱི་མ་ལྟ་ཅམ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་པོ་བ་ཅམ་གྱི་ཡིད་
བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམ་བུང་དགོས་ཀྱང་
ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་ལ་མོས་པ་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་
ཐམས་ཅད་འདོག་པར་ཉན་སར་གསུངས་པས། ལྟ་བུ་མཐོང་མ་ཐོབ་གོང་
གི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོམ་བུང་དེ་ཉེར་བསྟོགས་
བདུན་པོ་གང་རུང་མིན་པ་འབྲིང་ལྟར་རོ། །ཞེས་གནས་དགྲ་བ་ནས་
མོས་པ་ཐོབ་པའི་བར་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པ་ཉན་སའི་དགོངས་
པའོ། །པོད་མང་བོས་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་ཐོག་མ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་ཡིན་
ཟེར་པ་དེའི་སྟོན་དུ་ཞི་གནས་ཐོབ་དགོས་པས་བཀག་ལ་རྩེ་བཙུན་པ་
དང་བསོད་གྲགས་པས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་སོགས་ཡིད་བྱེད་དུག་པོ་
གང་རུང་ལ་ཞི་རགས་རྣམས་ཅན་དགོས་པར། ཉན་སར། ཡིད་བྱེད་བདུན་
ལས་དང་པོ་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་ཐོབ་བྱར་སེམས་གཏོད་བྱེད་དང་། མོས་

པ་དེའི་དོན་ལ་བཙོན་འགྲུས་ཚྲོམ་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བྱུང་པར་དུ་བྱེད་
པའི་རྒྱ་སྟེ་རྒྱ་གསུམ་དང་། གསུམ་ཉོན་མོངས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་
གཉེན་པོའི་ངོ་བོ་དང་། བདུན་པ་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་དང་། བསྐྱ་བར་
དང་བོ་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་དང་། རབ་དབེན་སྦྱོར་མཐའ་གཉིས་བར་ཆད་
མེད་ལམ་དང་། དགའ་སྦྱད་ལམ་བཞི་ཀ་དང་། དཔྱོད་པ་བྱུང་པར་ལམ་
གྱིས་བསྐྱས་པར་གསུངས་པ་དང་། དང་བོར་གསེར་སྤྲེང་རྣམ་བཤད་
སོགས་གྱིས་སྒྲུབ་ནས། ཟག་མེད་མི་སྟོགས་མེད་ལ་བསོད་གྲགས་པས་
ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་བོ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་རྗེ་བཙུན་
པས་གཅིག་ཆར་བའི་ཉེར་བསྟོགས་བདུན་པོ་གང་རུང་མིན་གསུངས།
གཉིས་ཀས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་གོང་མའི་སས་བསྐྱས་དགོས་པར་ཀུན་
བདུས་འགྲེལ་བ་རྒྱས་སྤྲུལ་མས་སྒྲུབ་པ་ལ། ཆེན་མོར་ཉན་ས་ལས། འཇིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འགྲོ་བར་འདོད་ན་ནི། འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བཞི་བོ་དག་ལས་བཅུ་མས་ནས་དགྲ་བཙེམ་པ་ཉིད་ཐོབ་གྱི་
བར་དུ་དེ་ལ་མཆན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་སོགས་པ། ནས།
སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བར་གྱི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་བདུན་པོ་དག་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་
ཉིད་ལས་གཅིག་ཆར་བས་ཆོགས་ལམ་སྐྱབས་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་གྱི་
མཆན་ཉིད་སོ་རིག་དང་། སྦྱོར་ལམ་ཆེ་མོས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ནས་
རབ་དབེན་སྟོམ་པར་གསུངས་པ་དངས་ཤིང་། འཇིག་རྟེན་པའི་དེ་ལ་
ཡང་རགས་ཅམ་ནི་ཅམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ་ཉན་ས་དང་
མཛོད་གྱིས་སྒྲུབ་ནས། འོག་མ་ལ་སྦྱོན་དུ་ལྟ་བ་རྣམས་རགས་པ་དང་།
གོང་མ་ལ་ཉེས་རྒྱུང་དུ་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་བར་ལྟ་བ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་
དངོས་གཞིའང་བཞག་གོ། མཆན་ཉིད་སོ་རིག་གོང་མའི་སས་བསྐྱས་སུ་

འདོད་པར་ལམ་རིམ་ལས། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་ནི་རེས་འགའ་
ཐོས་པ་དང་རེས་འགའ་བསམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་ཐོས་བསམ་འདྲེས་
མཐོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉན་ས་དང་རྒྱལ་སྤྱས་མར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ལུང་
དང་། རིགས་པ་རྟེན་དམིགས་རྣམ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་འདོད་
པར་གཏོགས་པས་བསྐྱབས་ནས། ཁོ་རང་གིས་བྲངས་པའི་ཉན་ས་དང་
རྒྱལ་སྤྱས་མར་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ས་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་པ།
ཆེན་མོ་ལས། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་
སེམས་རྟེན་ཞི་གནས་བསྟན། ཞེས་མཚན་ཉིད་སོ་རིག་སྐྱེ་བའི་སེམས་
རྟེན་ཞི་གནས་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །དངོས་གཞི་སྟོམས་འཇུག་གི་
སྦྱོར་བར་གྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་དེ་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས། ཉི་
འོག་པས་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་གསུམ་འདོད་ལ། གཉིས་པ་ཡན་གྱི་དེ་ལ་
དག་པ་པས་བྱབ་སྟེ། འོག་སའི་དངོས་གཞི་ཟག་མེད་ཡོད་པས་ཟག་མེད་
དེ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཡིག་ཆ་གཞན་གྱིས་སྟོ་གསལ་བཏོད་པའི་
ཐེམ་སྐྱས་ལས། འདིར་མི་སྟོགས་མེད་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པ་བ་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཟག་
མེད་ཁོ་ནར་བབྱང་སྟེ། ཞེས་པར་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་དགོས་པར་
བཤད་ཀྱང་། དེ་འབྲིང་ལས། གཅིག་ཆར་བའི་ཉོན་མོངས་སྟོང་བྱེད་ལ་
དགོངས་པར་གསུངས་སོ། །དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་དག་པ་བ་ལ་བདུན་
ལས། མཚན་ཉིད་སོ་རིག་མ་ཐོབ་གོང་གི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོམ་བྱུང་གི་
ཡིད་བྱེད་དེ། ལས་དང་པོ་བ་ཅམ་གྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་བཞིན་
དུ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྦྱོན་
ཡོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་དཔྱོད་པའི་ཐོས་བསམ་གང་རུང་གིས་

བསྐྱུས་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་ལས་དང་པོ་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་།
ཞི་རགས་ལ་དབྱད་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་ནས་འདོད་ཉོན་རགས་
པ་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གཉེན་མ་སྦྱེས་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་དང་། ཞི་རགས་སུ་ལྷ་བའི་སྒྲོ་ནས་
རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་འདོད་ཉོན་རགས་པ་སྒྲོར་གསུམ་ཅི་རིགས་ཉམས་
སྦྱང་ཅམ་གྱིས་རབ་རྒྱ་དབེན་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་
སྦྱོང་གི་ཡིད་བྱེད་གཉིས་པ་དང་། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་འདོད་ཉོན་
རགས་པ་འབྲིང་སྒྲོར་གསུམ་ཅི་རིགས་ཉམས་སྦྱང་ཅམ་བྱེད་པའི་རིགས་
གནས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གསུམ་པར་རྒྱར་བའི་དད་སྦྱོ་ཅི་རིགས་
ཀྱི་ཡིད་བྱེད་དང་། འདོད་ཉོན་རགས་པ་འབྲིང་གསུམ་ལ་ཆགས་བྲལ་
བྱས་རྗེས་ནས་ཆུང་རྩ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྦྱོར་བའི་བར་སྐབས་སུ་འདོད་
ཉོན་ཀུན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་མ་བྱས་དཔྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཉོན་
མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་ཡིད་བྱེད་བཞི་བ་དང་། འདི་ལ་དགའ་སྤྱད་སྦྱོར་
མཐའི་སྐབས་ཀྱི་གཉིས་ཡོད། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་འདོད་ཉོན་རགས་པ་
ཆུང་རྩ་གསུམ་ཅི་རིགས་ཉམས་སྦྱང་ཅམ་བྱེད་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་
དངོས་གཞིའི་སྦྱོར་བ་དང་མཐུན་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་བའི་དྲངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམས་གྲོལ་
ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དང་པོའི་དངོས་གཞི་རྣམས། འཇིག་རྟེན་པའི་དང་
པོའི་མཆན་ཉིད་སོ་རིག་ནས། སྦྱོར་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་བར་ཡིད་
བདུན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ། སྒྲ་བཤད་དང་ས་མཆམས་ཀྱང་དེས་ཤེས་
སོ། །བདག་མེད་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་བདེན་བཞིའི་བྱད་ཆོས་གང་རུང་
གི་རྣམ་ཅན་གྱི་དང་པོའི་ཉེར་བཞེགས་དེ་འདས་ལམ་གྱི་དང་པོའི་ཉེར་
བཞེགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། དབྱེན་དཔྱེད་པ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱག་ཡོད། དང་

པོ་གསུམ་རྟོག་པ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་
ཡོད། དེར་གྱུར་བའི་རྟོག་པ་ཉེར་བསྟོགས་ཟག་མེད་ཡིན་ཀྱང་། ཟག་
མེད་ཉེར་བསྟོགས་མིན་ལ། འཕགས་ལམ་དུ་གྱུར་བའི་ཞི་རགས་རྣམ་
ཅན་རྣམས་འདིག་རྟོག་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ཀྱང་འདིག་རྟོག་པའི་ལམ་
མིན་ནོ། །འབྲིང་ལས། རིགས་ངས་བྱང་སེམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱ་
མོ་ལ་སྐྱུར་ནས་ཤེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་ཆེན་
པོ་ནས་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་དང་པོ་གཉིས་དང་སྐྱུར་
ལམ་ཐོབ་མ་ཐག་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་མོས་པ་དང་། དེ་ནས་དོན་དམ་
རྣམ་ཅན་གྱི་རབ་དབེན་སོགས་རིམ་གྱིས་ཐོབ་ནས་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་
གྱི་དངོས་གཞི་བརྒྱད་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཐོབ་དགོས་ཞེས་བཤད་ན་ཉན་ས་
དང་མཐུན་ཏེ། ཆེན་མོ་ལས། དེ་རྣམས་གསར་འཕྱོང་གྱི་ཆེ་རང་རང་གི་
ཡན་ལག་གམ་དམིགས་རྣམ་ཅི་རིགས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་བར་བཤད་
ཅིང་དེ་མ་གཏོགས་སྒྲོག་གྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་མ་བཤད་ཅིང་རིགས་པས་ཀྱང་
གྲུབ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་སྐྱེ་བར་བཤད་ཅིང་ཞེས་པ་ཉན་ས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་
པ། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟོག་ ཞེས་པ་རྟོད་ནས་བཞི་བར་རྟོག་དགོས་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྟོད་ཐོབ་མ་ཐག་པས་མ་ཐོབ་ཅེས་ན། ལྷག་འོག་
གསུམ་པའི་བར་དགེ་བ། ཞེས་པ་དང་འགྲིག་པར་སྣང་བས་དཔྱད། དོན་
དམ་རྣམ་ཅན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཐོབ་པའི་རྒྱད་ལ་སྡུ་མ་
རྣམས་མེད་པ་གཅིག་ཆར་བ་དང་འདྲ་ལ། སྐྱིར་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་
ཐོབ་ཀྱི་རྒྱད་ལ་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་བདུན་ཡོད་ཀྱང་། གཉིས་པ་ཡན་
གྱི་ཉེར་བསྟོགས་རྣམས་རང་སའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་རྒྱད་ལ་མེད་
དོ། །ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་

སྤངས་བ་དང་མ་སྤངས་པ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་ནས། ཞེས་གསུངས་པས་
འདས་ལམ་གྱིས་འདོད་ཉོན་སྤངས་ཆེ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་སྤངས་ཅམ་
ནས་དབྱེད་པ་ཡིད་བྱེད་སྦྱེའོ། ཉོན་མོངས་ནམ་སྦྱོང་གི་ཡིད་བྱེད་དུག་
ཡིད་བྱེད་བཞིར་འདུ་ཚུལ། དང་པོ་གཉིས་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཡིད་བྱེད་དང་།
རབ་དབེན་སྦྱོར་མཐའ་དགའ་སྦྱད་གྱི་སྦྱད་པའི་ཡིད་བྱེད་གསུམ་གཉིན་
པོ་ཡིད་བྱེད་དང་། དགའ་སྦྱད་གྱི་དགའ་བའི་ཡིད་བྱེད་དང་བར་འཇུར་
བའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྦྱོང་གཉིན་མེད་དོ། གྲུབ་པ་ནི་སོ་
སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་བྱེད་དོ། གསེར་ཕྱེད་ལས། འདིའི་རིགས་པས་ལྷག་
མ་ནམས་ལ་ཡང་འོག་སའི་རྟོན་ལ་སྦྱོམ་ན་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་འོག་སར་
འདོད་པར་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྷར་མཆན་ཉིད་སོ་རིག་རྟོན་གང་ལ་སྦྱེས་པ་
དེའི་སའི་བསྐྱུས་ཡིན་ལ། གཟུགས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་གཟུགས་མེད་ན་
ཐོས་བསམ་གཉིས་ཀ་མེད་ཟེར་བ། མངོན་པའི་ལྷགས་ལའང་སོ་སྦྱེའི་
དབང་དུ་བྱས་པར་རྟོགས་སྤང་ལས་གསུངས་པས་འཕགས་པར་ཡོད་ལ།
ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་ཆེན་ལྷགས་ལ་ཁམས་གོང་ན་འཕགས་པ་ལྷ་ཅི་སྦྱོས་
སོ་སྦྱེ་ལའང་ཐོས་བསམ་སྦྱོམ་གསུམ་ག་ཡོད་དེ། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་
ནམས་ཀྱིས་མདོ་དེ་དང་དེ་ཐོས་ཆེ་འདི་ཅམ་ཞིག་གིས་སེམས་བསྦྱེད་
འདི་ཅམ་ཞིག་གིས་བདེན་པ་མཐོང་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནམས་སྦྱོང་
བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་བསྦྱེད་སྦྱེ་བ་ལ་བསམ་སྦྱོམ་གཉིས་ཀ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོགས་ལམ་ན་གཙོ་བོ་ཐོས་བྱུང་མང་བ་ཐེག་པ་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ཕྱིར་རོ། རྗེའི་བསམ་གཟུགས་ཟིན་བྲིས་ལས། སྦྱེས་ཐོབ་ཡིན་གསུངས་
པས་དེ་ཡང་ཡོད་དམ་དཔྱད། གཅིག་ཆར་བའི་དགྲ་བཙེན་ཐོབ་མ་ཐག་
པས་མངོན་ཤེས་མ་ཐོབ། ཅས་པ་དང་པོ་ལྷ་ཡིན་གྱི་ཟག་ཟད་མངོན་ཤེས་

ཐོབ་སྟུང་། ཆེན་མོ་ལས། དེས་ཉེར་བསྟོགས་ཆོར་བ་ལ་བཏང་སྟོམས་དང་
བདེ་བས་བྱབ་པ་རེ་རེ་བཀག་པས་ལམ་རིམ་གྱི་འང་དགོངས་པ་འང་
ལེགས་པར་རང་ཁོལ་དུ་འགོ་སྟུང་མོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ལམ་རིམ་གྱི་བདེ་
བ་མེད་པ་ལྟར་གསུངས་པ་སལ་ཆེ་བ་ལ་བྱས་ན་ཉན་ས་གསེར་སྤེང་
སོགས་དང་མཐུན་ལ། འབྲིང་ལས། ཉན་སའི་དེ་གིན་སྦྱངས་གྱི་བདེ་བ་
སོགས་ལ་དགོངས་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དབྱེད་ཚུལ་
གྱི་སྟོ་བསྟན་པ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆེན་མོ་ལས། ཉེར་བསྟོགས་སུ་གྱུར་
བའི་སྟོམས་འཇུག་ཁས་ལེན་ན་འདོད་ཀྱང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་རྩ་
འབྲེལ་རྣམ་བཤད་གསེར་སྤེང་སོགས་ན་དེའི་ཐ་སྟོད་མི་གསལ་ལ། རས།
མངོད་ལུགས་ལ་ཁས་སྤངས་རུང་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པས། ཡིག་ཆ་
གཞན་གྱིས་ཉེར་བསྟོགས་ལ་སྟོམས་འཇུག་བཞག་པ་བཀག་གོ། །ཁ་ཅིག་
ཞི་གནས་དང་མཆན་ཉིད་སོ་རིག་མཚུངས་ལྡན་ལྡ་མཚུངས་ཡིན་ཀྱང་།
མཐུན་པ་རྟོགས་པའི་མཚུངས་ལྡན་ལྡ་མཚུངས་མིན་ཏེ། དེ་ལས་མཚུངས་
ལྡན་དགོས་ཀྱང་སྡེ་མར་མི་དགོས་ཟེར་བས་དབྱེད་ཚུལ་ལེགས་ཀྱང་མི་འཐད་
པར་གསུངས་སོ། །

ཐོབ་བྱ་བསམ་གཞུགས་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ།

ཐོབ་བྱ་བསམ་གཞུགས་གྱི་རང་བཞིན་ལ། ཆེན་མོར་གོང་མར་སྟེ་
བ་འཕེན་བྱེད་ལ་འཕེན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གསུམ་གང་རུང་གི་བྱབ་པར་
གསུངས་ཀྱང་། མངོད་དུ་དེ་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་འཕེན་བྱེད་

ཡིན་པར་གསུངས་པས་དབྱད། ཞི་བར་ལྟ་ན་འགོག་བདེན་དུ་ལྟ་དགོས་
 པས་ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་གྱིས་ཞི་བར་ལྟ་བ་དེ་མིན་ནོ། །གཉེན་པོ་མན་
 ཡོན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཉིང་ངེ་
 འཇིན་དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་
 དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད། དེ་བཞིན་དུ་དབྱེད་པ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་
 ཏུ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དངོས་གཞི་དེ། དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་
 མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་བ་དང་།
 དབྱེད་པ་ཙམ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་བྱད་པར་ཅན་དང་། ནང་རབ་དང་
 གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་དང་། རྩན་ཤེས་
 བཞིན་བྱང་སྟོམས་གསུམ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་གསུམ་པའི་
 དངོས་གཞི་དང་། རྩན་བྱང་སྟོམས་དག་པ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་
 ལྡན་པའི་དངོས་གཞི་བཞི་བའི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་
 བར་རོ། །སྐྱབ་བཤད་ངེས་ཆོག་གི་སྟོན་ནས་ཡིད་འཇིན་པས་དང་། བྱིངས་
 ཀྱིས་སྒྲི་དང་རྩྱེ་སེམས་པ་ལའོ། །ཞེས་པའི་བྱིངས་ལས་སེམས་པར་བྱེད་
 པའམ་རྩན་པ་གཏོད་པས་ན་བསམ་གཏན་རྩྱེ་ན་སྐྱའི་དོན་དང་། སེམས་
 སེམས་བྱང་དམིགས་པར་ཆ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའམ་ལྟས་ཀྱི་འབྱང་བ་ཆ་
 སྟོམས་པར་བྱེད་པས་སྟོམས་འཇུག་སམ་པ་རྣའི་དོན་ནོ། །དབྱེ་བ་ཡན་
 ལག་གི་སྟོན་ནས་བཞི་ལྟར་ལྟར་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་གྱི་སྟོས་འཇིག་
 ཉེན་ལས་འདས་མ་འདས་སྟེ་འཕགས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དང་། དམིགས་པའི་
 སྟོས་འཇིག་ཉེན་ལས་འདས་མ་འདས་བདག་མེད་གསུམ་དང་། མི་རྟག་
 སོགས་བརྩུ་བྱག་སྟེ་ཟག་མེད་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་མིན་གྱིས་
 འཇོག་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྟོས་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་ནི་རང་རྒྱད་ལྡན་གྱི་གང་
 ཟག་འོག་ས་ནས། རང་སར་སྟེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་པས།

ཡིག་ཆ་གཞན་གྱིས་ཉེར་བསྟོགས་བཞག་པ། ཡིག་ཆར་རང་གི་འོག་སའི་
ཉོན་མོངས་རགས་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་མ་བྱས་པར་ས་དེར་སྐྱེས་པ་ཡོད་
པར་ཐལ་བས་བཀག་གོ། །འབྲིང་ལས། སྤྱིད་པ་སྒྲིག་བྱེད་གྱི་ལམ་གྱི་
དམིགས་ཅན་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བདེན་པའི་ཅན་ཅན་གྱི་སྒྱུར་
ལམ་དང་སྤེལ་སྒྲོམ་གྱི་བཞི་བའི་བྲག་མེད་ཅན་མས་རང་འབྲས་སྒྲུག་
བདེན་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་མིན་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱེ་
བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་བསྒྲོམས་པའི་ཅན་སྤྱིན་རྒྱ་
མཐུན་བདག་འབྲས་ཅི་རིགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བྲག་བཅས་དེ། འབྲས་བྱ་
སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་མཆོད་ཉིད། གསེར་ཕྱོང་ལས། དེས་ན་གཟུགས་
གྱི་སྟོན་གྱི་འཛིག་ཉིན་དང་བཅུད་གྱི་ཅན་སྤྱིན་གྱི་ཆར་གྱུར་བ་གཉིས་
ཀ་སྐྱེས་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ཏེ། སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་
བདག་འབྲས་དང་ཅན་སྤྱིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བསོད་
གྲགས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། བསམ་གཏན་གྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ཅན་མས་
འབྲས་བྱ་སྐྱེས་བའི་བསམ་གཏན་དུ་མི་འཛོག་སྟེ། དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་
སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒྲོམས་པའི་ཅན་སྤྱིན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་
འབྲས་བྱ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ཅན་བཤད་ལས། གཉིས་པ་
ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྒྱ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་བསྒྲོམ་པའི་ཅན་
སྤྱིན་དང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱར་གྱུར་བ་སྟེ། ཆངས་རིས་ནས་འོག་མིན་
གྱི་བར་གྱི་རྒྱད་གྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གྱི་ཆོས་ཅན་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉོགས་སྤང་
དུ་གསུངས་པས་ཡིན་ལ། ཇེ་བཙུན་པ་ཡང་མཆོད་ཉིད་དེ་དང་འབྲེལ་ཡང་
གསེར་ཕྱོང་གི་བཤད་ཚུལ་ཙམ་བཀོད་དོ། །ཇེས་གྱི་སྒྲོས་ཉོན་མོངས་ཅན་
དང་དག་པ་བ་བྲག་མེད་གསུམ་བྱས་པའི་དང་པོ་ལ། གང་ཉོན་མོངས་
པར་བྱ་བའི་གཞི་རང་སའི་དངོས་གཞི་དག་པ་བ་དང་། གང་གིས་ན་

རང་སའི་སྲིད་ལྟ་ང་རྒྱལ་མ་རིག་པ་བཞི་དང་། ཇི་ལྟར་བྱེད་ན་དག་པ་
 བ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ན་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྦྱེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་སྲིད་པ་ཅན་
 དང་། དེ་འདྲ་བའི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་སྡུ་བྱི་མ་མཐོང་བས་དེ་དག་
 མེད་པར་ལྟ་བའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དང་། དེ་ལ་མཆོག་ཏུ་འཇིན་པའི་མཆོག་
 འཇིན་ཅན་དང་། དེ་ལ་ང་རྒྱལ་བའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དང་། དག་པ་བར་
 བཞག་ཆེ་ཆོངས་པས་འདི་ཐར་ལམ་ཡིན་ནམ་མིན་སྟམ་པ་མ་རིག་པས་
 ཉོན་མོངས་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་འབྲིང་ལས། དེའི་ནང་
 ནས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གསེར་སྤང་ལས།
 སྡར་སྟོམས་འཇུག་གི་རྣམས་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་བསམ་ནས། ཞེས་གསུངས་
 པས། དེ་ལ་སྡར་གྱི་དངོས་གཞིའི་རྣམས་རྒྱན་དགོས་ན། དེས་ང་རྒྱལ་ཐེ་
 ཆོམ་སོགས་ཀྱི་རྣམས་རྒྱན་ལ་དགེ་བ་གང་འདོག་དབྱད། རྣམས་གསུམ་གྱི་
 ནང་གི་དག་པ་བ་ཟག་བཅས་དང་། ཟག་མེད་ལ་སྦྱིར་ཟག་མེད་དགོས་
 ཏེ། ཆེན་མོ་ལས། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཇིན་གསུམ་ཅི་རིགས་
 ཀྱིས་བསྐྱད་པས་མཆོན་འཇིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་དེ་སུའི་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཐ་
 སྟད་ཐོབ་ལ། ཞེས་དག་པ་བའམ་འཇིག་རྟེན་པ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་
 ཀྱིས་བསྐྱད་པ་ལ་བྱས་ཡང་། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས། བསམ་གཏན་གྱི་
 དམིགས་རྣམས་ཙམ་ཞེས་པས། ནས། བདག་མེད་གསུམ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
 ཅན་ཡོད་པ་གཙོ། ཅེས་བདེན་པའི་རྣམ་ཅན་མིན་པ་ལ་བྱས་པ་གཉིས་
 གསུངས་ཀྱང་། འབྲིང་ལས། སྟོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་པལ་ཆར་
 འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་དག་པ་བར་རྣམ་བཤད་གསེར་སྤང་ལས་བཤད་
 པ་མཐའ་ལས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གསེར་སྤང་ལས།
 སྟོབ་དཔོན་འདིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ན་ཐབས་མི་མཁས་པས་དེ་

ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་འདི་སྒྲོམ་པ་ན་ཐམས་མཁས་པས་ཟག་
མེད་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །ཞེས་དང་ནམ་བཤད་ལས། སྲིད་ཅེ་ལ་སྲ་
མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཟག་མེད་མེད་དེ། བས། བྱང་
སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འདོད་སེམས་དང་སྲིད་ཅེ་ལ་བརྟེན་པ་
ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆེན་མོར་
བཤད་ཚུལ་མང་བོ་བཀོད་པས་དབྱེ་དཀའ་ཡང་དམིགས་པས་འདོག་
ཚུལ་དང་། རོ་བོས་འདོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དམ་དཔུང། དག་པ་བ་ལ་ཆ་
མཐུན་བཞི་ལས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་འོག་
སའི་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་བ། ཆེན་མོ་ལས། འདོད་པའི་སྲིད་ལེན་ཅི་རིགས་
རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་སྒྲེ་བའི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་གཅིག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་འདོད་པར་སྒྲེ་བའི་སྲིད་ལེན་གྱིས་
གསོས་བཏབ་སྟེ་སྒྲེ་བ་གཉིས་པ་ལ་འདོད་པར་སྒྲེ་ངེས་ཀྱི་གང་ཟག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲིང་ལས། ཆོ་འདིར་འཆི་
འཕོ་བའི་སྲ་རོལ་དུ་ཉམས་ངེས་ཀྱི་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ལ་དེ་འདྲ་དགོས་
པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བྱེ་སྒྲུབ་འཇུགས་ཡིན་ནོ། །བྱང་འཕགས་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་མེད་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་
ཀྱིས་ཉམས་ངེས་དགོས་ཀྱང་ཉམས་པས་མ་བྱལ་སྟེ། དེའི་འཇུག་ཐོགས་
སུ་ཆ་མཐུན་དང་པོ་གཉིས་སྒྲེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གསུམ་ནི། རང་
གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་རང་ས་དང་གོང་སའི་དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་སྒྲེ་
བ་དང་མཐུན་པས་བཞག་པས། ནམ་བཤད་ལས། སྤྱན་མོང་བ་ལྟར་ན་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཡང་མེད་དེ། ཞེས་པ། རང་སའི་ཟག་མེད་འབྲེན་
པ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེའི་འཇུག་ཐོགས་སུ་སྲིད་ཅེའི་སེམས་ཐོབ་
པའི་འཕགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ཟག་

མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་འོག་སའི་ཟག་མེད་བསྐྱེད་པ་ཡོད་
 པར་བཤད་པར་འབྲིང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གསེར་སྤེང་ལས།
 དེ་ཡང་སྲིད་ཅེ་ལ་གོང་ས་མེད་པས་བྱད་པར་ཆ་མཐུན་དོར་ལ། གཞན་
 རྣམས་ལ་བཞི་ག་སྒྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་
 པ་ཐུན་མོང་པ་ལྟར་ནའང་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལ་ཟག་མེད་མེད་པར་
 གྲགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྒྱུར་སྲིད་ཅེ་དེ་ལ་ཟག་མེད་བདེན་པའི་རྣམ་
 ཅན་གཅིག་ཡོད་དེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲ་གཅིག་ཉན་ཐོས་
 གྲེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པ་བྱེ་སྤྲེལ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་པ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་པ་ཡོད་
 པར་འདོད་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ནམ་དཔུང་། སྒྱུར་བའི་དུས་སུ་རང་གི་སྒོ་
 རོར་གཞུགས་དང་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་དང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདྲ་
 ཤེས་ཅི་རིགས་ལ་རགས་པར་བལྟས་ནས་ནམ་མཁའ་འདྲ་ཤེས་ཅི་
 རིགས་གཙོ་བོར་ཞི་གནས་ཀྱིས་བསྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གོང་མའི་
 དངོས་གཞི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྟན་པར་དམིགས་རྣམ་སྒྲོམ་བཞག་པའི་
 རིགས་ཅན་དེ། གཞུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་མཆན་ཉིད། རིགས་ཅན་
 སྒྲོམ་པས་དེར་མ་འདུས་པ་འགའ་ཞིག་སྤྱད། ཅེས་པ་བདེན་པའི་རྣམ་
 ཅན་ཡིན་ནོ། །དབྱེ་བ་སྲིད་ཅེ་བྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་པ་མ་གཏོགས་
 བསམ་གཏན་སྐབས་དང་འདྲ་ལ། བཞིར་བྱེ་བ་བསམ་གཏན་ལ་ཡན་ལག་
 དང་འདིར་དམིགས་རྣམ་གྱིས་སོ། །དངོས་གཞིའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལྔ་ནི།
 བསྐྱེད་པར་དང་པོ་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་གཞོད་སེམས་གཉིས། རྣམ་
 འཆོ་རྣམ་ཉོག་གཉིས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས། འཆལ་ཚུལ་རྣམ་
 གཡེང་གཉིས་ཉི་ལྔ་འོ། །གཉིས་པ་ལ་དང་པོའི་འདོད་ཆགས་ཉོག་དཔྱེད་
 སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོད་པ་ཉིང་ངེ་འཇིན་མ་རྫོགས་པ་ལྔ་དང་། གསུམ་པ་ལ་

གཉིས་པའི་འདོད་ཆགས་བདེ་བ་དགའ་བ་ཉིང་ངེ་འཛིན་མ་རྫོགས་པ་
ལྟ་དང་། བཞི་བ་ལ་རྟོག་དཔྱད་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་གཉིས་ཚར་བ་དང་
པོ་བཞི་སྟེ་སྟོན་བརྒྱད་དོ། །གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
སོགས་ཡིན་ནོ། །ཁངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་དག་སྟོན་མིན་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་
རྟོག་དཔྱད་སོགས་ལ་གཉིས་པའི་སྟོན་ཡིན་པས་བྱུང་། གཉིས་པ་
སོགས་ལ་སྐྱིབ་པས་མི་བྱུང་བ་སྟོ་གྲོས་མི་བྱུང་བའི་མདོ་ལས། བསམ་
གཏན་བཞི་པོ་དེ་དག་གིས་སྟོན་དེ། བསམ་གཏན་དང་མི་མཐུན་ཚུགས་
ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐུབ་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་མཉམ་པར་བཞག་པས་
གནས་ཀྱང་མི་འདོར་ཉེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་ཀྱང་མི་སྟེ་སྟེ།
འདི་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོངས་
མ་ཡིན་པའི་སྟོབས་ལྟ་བུ་པའི་སྟོར་ལས་བཟོད་པ་ཡན་ལ་མི་མཐུན་
ཚུགས་ཀྱི་མི་སྐྱིབ་པར་གསུངས་སོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཉིང་ངེ་
འཛིན་བརྟན་པོ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་གཡོ་
བས་ཉིང་འཛིན་གྱི་ཤུགས་མ་རྫོགས་ལ། གཉིས་པར་དེ་རྫོགས་ཀྱང་དགའ་
བས་བསྐྱེད་པས་བྱུང་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཕན་འདོགས་པའི་
ཤུགས་མ་རྫོགས་ལ། གསུམ་པར་དེ་རྫོགས་ཀྱང་དབུགས་འབྱུང་འརྒྱུ་དང་
བདེ་བའི་སྟོན་གྱིས་མ་དག་ལ། བཞི་བར་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱིས་དག་པས་
ཡོངས་དག་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པར་གསུངས་སོ། །ཁངས་རྒྱས་སའི་དེ་དག་
སྟོན་དུ་མི་འཛིག་གོ། །དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་ནི་འོག་ས་ཐག་སྤྱིང་བའི་
གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། འོག་ས་ལས་རྒྱལ་བའི་ཕན་ཡོན་དགའ་བདེ་
གཉིས་དང་། ཡན་ལག་དེ་བཞིའི་རྟོན་ནམ་གནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་
ལྟའོ། །གཉིས་པར་ནང་རབ་དངས་ཡན་ལག་ལ་རྟོག་དཔྱད་དང་བྲལ་
བས་གཉིན་པོའི་དང་། དགའ་བདེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕན་ཡོན་དང་།

གསུམ་པར་བཏང་སྟོམས་བྲན་ཤེས་བཞིན་གསུམ་ཚོར་བའི་དགའ་བ་
 དང་བྲལ་བས་གཉེན་པོའི་དང་། དེ་དང་བྲལ་བའི་བདེ་དབང་ཕན་ཡོན་
 དང་། བཞི་བར་སྐྱོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་
 ཡོངས་དག་གཉིས་གཉེན་པོའི་དང་། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཚོར་བ་བཏང་
 སྟོམས་ཕན་ཡོན་དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །མཚོན་
 བྱེད་དང་ཚོགས་པས་ཡན་ལག་ཏུ་བཞག་གོ། ཆེན་མོར་ཉེར་བསྟོགས་ལ་
 ཡན་ལག་ཡོད་པའི་བཤད་པ་བཀོད་ཀྱང་། རང་ལྷགས་སྐབས་ཡན་ལག་
 གསུམ་སྟོས་པས་ཉེར་བསྟོགས་གཅོད། ཅེས་གསུངས་པས་མེད་དོ། །བྱེ་
 སྐྱེས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགའ་བ་ཚོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་བདེ་བ་ཤིན་
 སྐྱེས་དང་། གཉིས་པའི་རབ་དངས་དད་པར་འདོད་ལ། གོང་མས་ཡིད་
 བདེ་དེས་ཡིད་དགའ་བས་ཆེས་པར་བྱས་པས་དགའ་བ་དང་། དེས་
 སྟོབས་ཀྱིས་ལུས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་སྐྱེས་བསྐྱེད་པས་བདེ་བ་
 གཉིས་ཀར་འདོད་ལ། གཉིས་པའི་བྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་
 རྟོག་དཔྱེད་དང་བྲལ་ཀྱང་དགའ་བ་དང་མ་བྲལ་བས་ནང་རབ་དངས་
 ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ། གསུམ་པར་དགའ་བས་ཀྱང་མ་དཀྱག་པས་དེ་
 གསུམ་སོ་སོར་རང་མིང་གིས་སྟོས་སོ། །འབྲིང་ལས། ཉིང་ངེ་འཇིན་ནི་
 ཡན་ལག་ཡང་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་ཡང་ཡིན་
 འོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་
 རྣམས་ཀྱང་དེའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡིན་
 འོ། །གཞུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་ཡན་ལག་མེད་ཀྱང་དེར་གྱུར་བའི་ལམ་
 ཤེས་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཤིན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་དགའ་དད་
 ཀྱི་དགའ་བ་དང་ཉེར་བསྟོགས་དགའ་སྐྱེད་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡོད་
 པས་སྤྱི་དུ་ཅེ་བར་སྐྱུར་དགའ་བདེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །རྣམ་

བཤད་ལས། བསམ་གཏན་གཉིས་པར་ཕྲ་བ་ཚོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
གནས་ངན་ལན་ཡོད་པར་གསུངས་པ། བསྐྱེད་པ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་
གཏན་དང་པོ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་སྤངས་ཞེས་ན། སྐྱེས་པ་དེ་ལ་
དེའི་སྒྲིགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལན་དང་མ་བུལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཞེས་གསུངས་པས་དབང་ཤེས་ཡོད་པས་ཡིན་ནམ་དཔྱད། འབྲས་བུ་
བསམ་གཏན་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བསྒྲོམ་པས་རང་རང་གི་གནས་
གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་འབྲུབ་ལ། གཟུགས་མེད་བཞིའི་ཆེ་རིང་བྱང་གིས་སྐྱེ་བ་
མཐོ་དམན་དང་ཉོན་མོངས་མང་ཉུང་གིས་བཟང་ངན་འབྲུབ་ལ། ཚུང་
འབྲིང་གི་བྱང་པར་གྲས་སྒྱུར་ཏུག་སྒྱུར་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་། གང་ཅུང་
ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་བཞག་གོ། །བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོར་
ལམ་རིམ་དང་གསེར་སྤང་ནམ་བཤད་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བའི་དོན་མདོ་
ཅམ་བཤད་དོ།

ཆད་མེད་བཞི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཆད་མེད་བཞི་ལ། རྒྱ་མདོ་རྒྱན་ལས། བདེ་དང་སྟུག་བསྐྱེད་
དེའི་རྒྱ་ལས། །ཞེས་སོགས་ལྟར་སྟོང་རྩེ་ལ་ཚོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་མམ་
སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་དང་བུལ་འདོད་དམིགས་རྒྱུན་དང་། ཁོ་རང་གི་ས་བོན་རྒྱ་
རྒྱུན་དང་། བཤེས་གཉེན་བདག་རྒྱུན་དང་། སྤྲ་ལོགས་ཀྱི་རིགས་པ་རང་བཞིན་
ནམ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ནོ། །ལྟག་མ་གསུམ་ལ་བདེ་བ་དང་ཕྱད་པ་དང་བདེ་བ་
ཐོབ་བ་དང་མི་འབྲལ་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཆགས་སྤང་དང་བུལ་བ་

ནམས་དམིགས་རྒྱན་དང་། རྒྱན་གཞན་གསུམ་སྡེ་མ་དང་འདྲའོ། རྩོ་བོ་མདོ་
 རྒྱན་ལས། བརྟན་པའི་ཚངས་པ་མི་མཐུན་སྤངས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ཚད་མེད་བཞི། གཞོད་སེམས་དང་། རྣམ་འཆོ་དང་། མི་དགའ་བ་
 དང་། ཆགས་སྤང་གཉིས་སྤོང་བའི་བྱང་པར་དང་། གཉེན་པོ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
 དང་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཆོས་དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པ་
 དང་། བྱེད་ལས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་པར་བཞི་ལྡན་དང་། ཀྱན་
 བརྟུས་སུ་གནས་བསམ་གཏན་བཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དམིགས་པ་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་པར་བདེ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་སྦྱག་བསྐྱེལ་
 དང་ལྡན་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆགས་སྤང་དང་ལྡན་པའི་
 སེམས་ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཕྱད་འདོད་སོགས་དང་། རྩོ་བོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་
 ཤེས་རབ་བོ། ཞེས་གསེར་སྤེང་དང་། ཀྱན་བརྟུས་དར་རྒྱུ་ལས། ཞི་ལྷག་བྱང་
 འབྲེལ་གྱི་སེམས་སེམས་བྱང་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་བྱམས་སོགས་
 ཚད་མེད་བཞིའོ། ཞེས་པ་ལྟར་བསོད་གྲགས་པ་དང་རྩི་བཙུན་པས་གསུངས་
 གྲང་། མདོ་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞོད་སེམས་དང་། རྣམ་འཆོ་
 མི་དགའ་གཞོད་སེམས་དང་། འདོད་པའི་ཆགས་སྤང་དང་ལྡན་པ། ཞེས་མི་
 མཐུན་སྤོགས་བཤད་པ་དང་། དེར་སྦྱང་རྩི་ཚད་མེད་སྦྱང་རྩི་ཁོ་ནར་བཤད་
 པ་དང་། སྒོ་མང་ཡིག་ཆར་བྱང་སེམས་རྒྱད་ཀྱི་སྦྱང་རྩི་ཚད་མེད་དེ་སྦྱང་རྩི་
 ཚད་མེད་དང་སྦྱང་རྩི་རྩི་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྦྱ་གསུམ་པར་གསུངས་
 ལ། བྱམས་པ་ལ་ཞེ་སྤང་མེད་པའི་དགེ་ཆ་དང་སྦྱང་རྩི་རྩི་ལ་རྣམ་པར་མི་འཆོ་བ་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། རེད་མདའ་བའི་ཀྱན་བརྟུས་འབྲེལ་བ་ལས། རྩོ་བོ་ནི་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་ཡིན་པ་སྟེ། ཞི་
 གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པས་སྡེ་མ་
 རྣམས་རྩོ་བོ་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་དུའང་། གསེར་

ཐེང་ལས། ལུ་བ་ནི་སེམས་སེམས་བྱང་ངོ་། ཁྱེས་གསུངས་པས། ཀུན་བརྟུས་
ལས། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱང་བའི་
ཆོས་རྣམས་སོ། ཁྱེས་པས་གྲོགས་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་མིན་ནོ། དེ་ལྟར་
བྱང་པར་ལུ་དང་དབྱེ་བ་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་གྱི་དེ་དག་བདེ་
འདོད་དང་། རྟུག་བསྐྱེད་གྱིས་ཉམ་ཐག་དང་བདེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་
དང་། ཁྱེས་པས་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེ་དག་བསྟན་བཅོས་
དང་། ཁྱེས་པས་དེ་དག་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ནས་བཤད་པའི་ཆོས་མི་རྟག་
པ་རྟོགས་པ་སོགས་གྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེ་ཡི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལ་རབ་རྟུ་འཕྱག་ཅིས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་དམིགས་
མེད་ལ་དམིགས་པར་བསྟན་ནོ། དེ་གསུམ་སོ་སྟེ་དང་། ཐེག་དམན། ཐེག་ཆེན་
གསུམ་ལ་ཤུག་སྟོ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་གསུམ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པ། སྟོན་
པ་ལ་ཁྱེས་པ། མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་གསུམ་ལ། སྟོ་གྲོས་མི་ཟད་
པར་སྐྱར་རོ། སྐྱབ་ཤད། གསུམ་གྱི་གཞོན་འཛོམས་ལས། དུམས་པས་སེམས་
ཅན་ཆད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྟོང་རྗེས་ཆོགས་ཆད་མེད་པའི་རྒྱར་
ཀྱར་བ་དང་། དགའ་བ་ཆོས་ཆད་མེད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་ཀྱར་བ་དང་། བཏང་
སྟོམས་ཡེ་ཤེས་ཆད་མེད་པའི་སྟོན་ཡུལ་དུ་ཀྱར་པས་དང་། བཞི་ག་བསྟོམ་ན་
ཆངས་གནས་སུ་སྟེ་བའམ་ཆངས་པ་བྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཆངས་
པའི་གནས་སོ། དེ་བཞི་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་ཀྱར་ན་ཅི་མ་རུང་སྟམ་པའི་འདུན་
པ་ཆད་མེད་དང་། དེ་ལྟར་ཀྱར་ཅིག་སྟམ་པའི་སྟོན་པ་ཆད་མེད་དང་། དེ་ལྟར་
བདག་གིས་བྱའོ་ཁྱེས་པའི་ལྟག་བསམ་ཆད་མེད་གསུམ་ཡོད་དོ། །

ཚེགས་སྐྱབ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཚེགས་སྐྱབ་ལ་སྒྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཚེགས་གསུམ་བྱེ་བྲག་
 ཏུ་བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་སྒྱིར་བ་ནི། སྒར་བསྟན་
 པ་**དེ་ལྟར་**ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚེས་མཐའ་དག་ལ་**འདུག་པ་**སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་**བྱས་པ་**
ལ་ཚེགས་གྱི་སྐྱབ་པ་**སྐྱེས་པས་**ན་འདུག་སྐྱབ་གྱི་འོག་ཏུ་**གསུམ་པ་ཚེགས་**
སྐྱབ་པ་འཆད་དོ། །མདོ་འགྲེལ་ནི་གོ་སྐྱབ་ལས་འཕྲོས་ནས་གོ་ཆ་བགོ་ཚུལ་
 གིས་པའི་ལན་དུ་ཚེགས་སྐྱབ་དང་པོ་བཅུ་དང་། འདུག་སྐྱབ་ལས་འཕྲོས་ནས་
 ཐེག་ཆེན་གང་ཞེས་སོགས་ཉི་ཁྲི་ལྟར་ན་གི་བ་ལྟ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་བ་ལྟར་ན་
 དུག་གི་ལན་དུ་ཚེགས་སྐྱབ་ལྷག་མ་བདུན་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ་
 རྩོག་ཁྲིམས་ལས། བཅུ་བདུན་པོ་དེ་རྩམས་ཀྱང་རྩམ་པ་ལྟར་འདུས་ཏེ། ཞེས་པ་
 ལྟར་ལྟ་ལས། དང་པོ་བསམ་སྒྱུར་རམ་སྒྱུད་པ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ལ་གཉིས།
 དང་པོ། བསམ་པ་འཕྲོར་རྟེན་**བརྩེ་**བ་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོའི་ཚེགས་དང་། མདོ་ནི་དེ་
 བསམ་ཆེ་ལྟར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོས་ལྟར་འདས་ལ། ཞེས་བྱང་ཆེན་གྱིས་གོ་ཆ་
 བགོ་ཚུལ་གིས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར། བསམ་དེ་བཞིན་པའི་ཕྱིར། རབ་འབྱོར་
 བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་བགོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ངན་སོང་གསུམ་ལས་གོ་ལ་
 འདོད་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་སྒྱུར་བའམ་སྒྱུད་པ་**སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་**པས་ཤེས་རབ་
 གྱི་བར་ཚེགས་**དུག་**དང་། མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་བགོས་པ་ནི་
 སྐྱིན་པའི། བསམ་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། རབ་
 འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི། བསམ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
 དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བཟོད་པའི། བསམ་བགོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བཙོན་འགྲུས་གྱི། བསམ་བགོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་གྱི། བསམ་བགོས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཤེས་རབ་ཀྱི། རྣམ། བཤོས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་ཕྱིན་དྲུག་ལ་
རིམ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཉམ་པར་བཞག་མ་བཞག་གམ་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་
གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་**ཞི་གནས་**ཀྱི་ཆོགས་དང་མདོ་ནི་རབ་
འབྱོར་བྱང་ཆེན་གོ་ཆ་བཤོས་ཤིང་ཤར་ཕྱོགས། རྣམ། ཞེས་པར་སྟོན་དོ། ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་**ལྷག་མཐོང་**གི་ཆོགས་དང་**བཅས་པ་དང་།** མདོ་ནི། རབ་
འབྱོར་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་སྦྱ་མའི། རྣམ། གོ་ཆ་མེད་པའི་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བཤོས་པ་
ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་**ཞི་ལྷག་ཤེས་རབ་དང་སྦྱང་རྗེ་བྱང་དུ་འབྲེལ་**
བའི་ལམ་ཀྱི་ཆོགས་གང་ཡིན་པ་དང་། མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
བདག་གིས། རྣམ། ཆོ་ལྡན་གང་པོ་བྱང་ཆེན་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོར་གོ་ཆ་བཤོས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་པའི་བར་བརྒྱས་གོ་ཆ་བཤོ་
ཚུལ་ངེས་པའི་ལན་དུ་དོན་དམ་པར་གོ་བཤོ་བ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟོན་དུ་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་འཁོར་བར་མི་འཆིང་། སྦྱང་རྗེས་སྲིད་པ་མི་སྦྱོང་བར་སེམས་ཅན་བསྐྱལ་
པའི་ཁྱར་བྱེར་བར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའམ་རྗེས་
ཐོབ་དུ་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་**ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་**པའི་ཆོགས་**དང་།**
མདོ་ནི། འདུག་སྐྱབ་ལས་འཕྲོས་རྣམ། ཆོ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་ཐེག་ཆེན་གང་ལགས། ཅི་ཅམ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལ་
ཞུགས། ཐེག་ཆེན་དེ་གང་ནས་བྱང་། དེ་གང་དུ་གནས། དེས་གང་ཞིག་འབྱུང་
བར་འགྱུར། ཞེས་ངེ་བ་ལྷ་ཞུས་པའི་དང་པོའི་ལན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་
ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ། རྣམ། དེ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའོ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ལྷ་སྟོན་དམ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས།
དང་པོ་ལྷ་བའམ་**ཡེ་ཤེས་**ཀྱི་ཆོགས་**དང་ནི།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་
པོའི་ཐེག་ཆེན་ནི་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། རྣམ། འདི་ནི་བྱང་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་སྟོན་པའམ་**བསོད་ནམས་**ཀྱི་ཆོགས་**དང་།**

མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་དཔལ་བར་འགོ་བ། ཉན། བྱང་ཆེན་ཤེར་
 ཕྱིན་ལ་སྒྱུད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། ཞེས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་དང་བཙོ་བརྒྱད་
 བསྟན་པའོ། བཞི་བ་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་ཅིང་དམིགས་པ་འཛིན་པ་ལ་གཉིས། དང་
 བོ་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ལམ་གྱི་ཆོགས་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་
 ཐེག་ཆེན་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེ་ཉེ། ཉན། ད་ལྟར་བྱང་བའི་དུས་ལ་མ་ཐོགས་མ་
 ཆགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་སྟེ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་
 ཆེན་པོའོ། ཞེས་ཐེག་ཆེན་བརྒྱ་བདུན་བསྟན་པའོ། གཉིས་པ་དམིགས་པ་
 འཛིན་པ་ནི་གཞུངས་གྱི་ཆོགས་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་ཐེག་
 ཆེན་ནི་འདི་ལྟར་གཞུངས་གྱི་སྟོ། ཉན། ཡེ་གོ་འཇུག་པ་འདི་ཡང་བྱང་ཆེན་
 པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། ཞེས་འདིའི་བར་ལཱའི་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངོ་བོ་བསྟན་
 ཉན་ངེ་བ་དང་པོའི་ལན་གསུངས་སོ། །ལྷ་བ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ས་
 བརྩའི་ཆོགས་དང་། སྒྲིབ་པ་སྟོང་བའི་གཉེན་པོའི་ཆོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་
 འོག་ཏུ་མདོ་དང་སྒྱུར་རོ། དེ་ནི་ཆོགས་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་
 པར་བྱ། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གསུམ། དང་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་
 གསུངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་འགོ་ཀུན་སྒྲུག་བསལ་ལས་བྲལ་འདོད་
 གྱི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། སྒྱིན་པ་བཏང་ནས་ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་།
 རྩལ་བྱིམས་ཀྱིས་བྱི་མའི་མདོན་མཐོའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་། བཟོད་པ་དང་།
 བཙོན་འགྲུས་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་ལ་བཀོད་པས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་
 བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ངེས་ལེགས་ལ་བཀོད་པས་གཏན་བདེ་
 བསྒྲུབ་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པར། དེ་ནས་བཙོས་ལྟན་འདས་ལ་ཆོ་ལྟན་རབ་
 འབྱོར་གྱིས། ཉན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པས་དང་པོ་བདུན་བསྟན་
 ཏོ། །སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་དང་། མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན།
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའོ། འདོན་ངེ་བཞིན་ཤེས་པའི་ལྟག་མཐོང་དང་། མདོ་

ནི། རབ་འབྱོར། རས། རིག་པར་བྱའོ། ཁེས་པའོ། ཁེ་གནས་སྟོང་རྗེ་དང་ལྷག་
མཐོང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་དང་།
རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་མང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་དང་། ཆོགས་གཉིས་གོམས་པས་མཐོང་བ་ལ་
སོགས་པས་ཐེག་ཆེན་བརྒྱ་བདུན་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཆོགས་སྦྱར་སྒྲིམ་ལམ་མི་
སྟོབ་པའི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟན་ཀྱང་། སྐབས་བབ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་མཐོང་སྒྲིམ་
གསུམ་དང་། ཆོག་ལ་སོགས་པས་དོན་དང་གསང་སྟགས་དང་བཟོད་པའི་
གཞུངས་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙུག་ལྟན་འདས་ལ། རས། ཆད་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ཁེས་པས། ཐབས་མཁས་ནས་གཞུངས་ཆོགས་བར་ལྟ་བུ་སྟན་ཏོ། །དང་
པོ་བཙུག་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཡོད་པས་ཕྱིན་དུག་གི་ཆོགས་སྦྱབ་དུག་
ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་གོ་སྦྱབ་དུག་ལྟར་འཛོག་དཔྱད། རྩ་མ་ལྟར་
ཡིན་ཆེ་ཆོགས་སྦྱབ་ཡིན་ན་དུག་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། ཁེ་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ་
གསུམ་ལ་ཆོགས་སྦྱབ་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་དེ་ཐམས་ཅད་འཛོག་པས་མཉམ་
གཞག་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། ཐབས་མཁས་ཀྱི་དེ་ལ་ཆོགས་སྦྱབ་ཐམས་ཅད་འཛོག་
ཏེ། ཐམས་ཅད་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སོ། ཆོགས་གཉིས་
ཆོས་གཞུགས་ཀྱི་སྦྱ་གཉིས་ཀྱི་ལག་རྗེས་འཛོག་པས་བཞག་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མི་དགོས་སོ། ལམ་ཀྱི་དེ་ཆོགས་སྦྱབ་དང་དོན་
གཅིག་ལ། འདིར་ཐེག་ཆེན་བརྒྱ་བདུན་ནི། བྱང་སྟོགས་སྟེ་ཆོན་བདུན། རྣམ་
ཐར་གསུམ། ཤེས་པ་བརྒྱ་གཅིག་ནི། སེམས་ཤེས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་
དགྲའི་སྟོང་དུ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པ་ཤེས་པ་ལམ་རྣམས་འདྲིས་པ་ཤེས་པ་དང་།
སྒྲ་རི་བཞེན་པ་ཤེས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་མི་དམིགས་པར་ཤེས་པའོ། མི་ཤེས་
པ་ཀུན་ཤེས་པ་སོགས་དབང་བོ་གསུམ་སྟེ། ཉི་སྟངས་དུ་མཐོང་བ་དང་སྒྲིམ་པ་

དང་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་གསུངས་ཀྱང་། མདོ་གསེར་སྤངས་སྐབས་བཞི་
 བར་དངས་པ་ལྟར། སོ་སྒྲེ་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་བྱང་སེམས་
 སངས་རྒྱས་ལ་གསུངས་སོ། རྟོག་བཅས་དབྱེད་བཅས་སོགས་ཉིང་རེ་འདྲིན་
 གསུམ་རྗེས་དྲན་བཅུ་སངས་རྒྱས་ནས་ལྟ་རྗེས་དྲན་བར་དུག་གི་སྒྲིང་སྒྲེ་བ་
 འཆི་བ་ལུས་དབུགས་འབྱུང་འཇུག་དྲན་པ་བཞིའོ། སྒྲོམས་འཇུག་ལྟ་ནི་བསམ་
 གཏན་བཞི་ཆད་མེད་བཞི་གཟུགས་མེད་བཞི་རྣམ་མཐར་བརྒྱད་སྒྲོམས་
 འཇུག་དགའོ། སྒྲོབས། མི་འདྲིགས་པ། སོ་རིག་མ་འདྲེས་པའི་ཐེག་ཆེན་
 རོ། །སྤར་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཕྱིན་དུག་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འདྲིན། འཆད་འཇུར་གཟུངས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ཉེ་དྲི་བ་
 དང་པོའི་ལན་དུ་ཐེག་ཆེན་ཉེར་གཅིག་གསུངས་སོ། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཆན་དང་
 བོ་བཞི་དང་སྒྲོབས་སོགས་བཞིའི་མདོ་རྣམས་ལམ་ཆོགས་ཀྱི་ཞར་བྱང་གི་
 མདོ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཞར་བྱང་ཡོད་དོ། །གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ། ཅེས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་རྣམ་སྒྲིན་ཐོས་སྒྲོམ་ཅི་རིགས་
 ཀྱི་སྒྲོབས་ཀྱིས་དྲན་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཤེས་པ་
 འདྲིག་ལ། ཨ་སོགས་ཡི་གེ་ཞེ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་སྒྲེ་མེད་སོགས་སྒྲོན་
 པར་གོམས་པས་སྒྲོང་ཉིད་ལ་མི་སྒྲག་པའི་བཟོད་པ་བསྒྲེད་པའི་ཆ་ནས་
 བཞག་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཟོད་པའི་གཟུངས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་
 དེ་འདྲའི་བཟོད་པའི་མཐུས་ཞི་སོགས་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོག་ཚོམ་དུས་དེ་ལྟར་
 འཇུབ་པར་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་
 དཔའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲུགས་ཀྱི་གཟུངས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འདྲིན་ཀྱི་
 མཐུས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཆོག་དོན་གྲངས་མེད་དུས་
 གཅིག་དུ་འདྲིན་ནུས་པའི་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཆོག་དོན་ཀྱི་གཟུངས་ཀྱི་ངོ་
 བོར་གསེར་སྤངས་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ལས་བཞི་

བའི་ས་མཚམས་བཟོད་པ་ནས་བཞག་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུངས་བཞི་
ཡིན་ཏེ། གསེར་སྤང་ལས། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཞུངས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ལ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དེའི་སྟོབས་ཀྱི་སྤྲིག་པ་ཞི་བ། ཞེས་དང་།
ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དོན་བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་མི་བརྟེན་པར་
འཛིན་ཅུས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་གཞུངས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱང་ཡིན་
ནོ། །དབྱེ་བ། མདོ་རྒྱན་ལས། རྣམ་སྤྲིན་ཐོས་ལ་གོམས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
གྱིས་གཞུངས་ངག་ནི། རྒྱུང་དུ་དང་ནི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཆེན་པོ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་
གསུམ། སྟོ་ལྟན་མ་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡང་། །མ་དག་ས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རྒྱུང་
དུ་དང་ནི་འབྲིང་པོ་སྟེ། །དག་པའི་ས་ཡི་གཞུངས་ཆེན་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་
སྟོན་གྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་ཐོབ་པ་དང་། ཆོ་འདིར་ཐོས་བསམ་གོམས་པས་ཐོབ་པ་
གཉིས་རྒྱུང་དུ་དང་། སྟོ་ལྟན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་
ལ་བྱང་སེམས་སར་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་པ་མ་དག་ས་བདུན་དང་། དག་
སའི་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་དོ། །བྱེད་ལས། མདོ་རྒྱན་ལས། ཉག་ཏུ་
དམ་པའི་ཆོས་དག་ཀྱང་། །རབ་ཏུ་སྟོན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་
དམ་ཆོས་གཞན་ལ་སྟོན་ཅིང་རང་གི་འཛིན་པའོ། །བཞི་བ་ས་མཚམས་ནི།
གཡགས་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས། ཆོག་དོན་གྱི་གཞུངས་གཉིས་ཆོགས་ལམ་ཆེན་
པོ་ནས་དང་། །བཟོད་པའི་གཞུངས་སྟོར་ལམ་ནས་དང་། ལྷ་མས་བྱོད་ནས་
བཞག་ ལྷགས་ཀྱི་གཞུངས་མཐོང་ལམ་ནས་བཞག་ལ། གསུམ་གྱི་གཞོད་
འཛེམས་ལས། བཟོད་པའི་རང་བཞིན། ནས། མོས་པའི་སྟོད་པའི་ས་ལ་ཐོབ་
པོ། ཞེས་པའི་དོན། གསེར་སྤང་ལས། མོས་སྟོད་ནི་ཆོགས་སྟོར་གཉིས་ཀ་ལ་
བྱས་ནས། ལྷ་མ་ལ་བཟོད་པའི་རྒྱ་ཉིད་དང་། ཕྱི་མ་ལ་དེ་དང་དེའི་རྒྱའི་
གཞུངས་གཉིས་ཀ་བཞག་གོ ཞེས་དང་། གོང་དུ་དེས་ན་བཟོད་པ་ཉིད་ལ་མི་
བྱ་བར་དེའི་རྒྱ་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པས། ཆོགས་ལམ་ནས་བཟོད་པའི་

རྒྱུ་འབྱུངས་བཞག་གམ་དཔྱད། རྟོགས་སྒྲུབ་དུ་རེད་མདའ་བ་ལྟར་གསུངས་
 མོ། །བསོད་གྲགས་པ་དང་གྲུང་རྒྱུ་རྣམ་བཤད་ཆོག་ཟེན་ལྟར་བཞི་ག་སྒྱུར་
 ལམ་བཟོད་པ་ནས་བཞག་ལ། བསྟན་དར་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། གཞུངས་
 ཅམ་པོ་བཞི་ནི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ནས་ཡོད་ཀྱང་། གཞུངས་བྱད་པར་ཅན་
 ལ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ཆུང་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་
 དང་། འབྲིང་མ་དག་ས་ནས། ཆེན་པོ་དག་ས་ནས་ཐོབ་ཅེས་གསུངས་ལ། སྒོ་
 མང་ཡིག་ཆ་གསར་བར། རྣམ་སྒྲིན་དང་ཐོས་པ་གོམས་པ་ལམ་མ་ཞུགས་ན་
 ཡོད་པ་གསེར་ཐོང་དང་། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཐོབ་པ་སྒྱུར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་
 འཛོག་པ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་དགོངས་པར་བྱས་ལ། བཟོད་པའི་གཞུངས་སྒྱུར་ལམ་
 བཟོད་པ་ཐོབ་ཁ་མ་ནས་འཛོག་པར་པར་བྱིན་ཟེན་བྲིས་ལས་གསུངས་པས་
 གསེར་ཐོང་ལས། ཆོགས་ལམ་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་
 གཞུངས་ཅམ་ཡིན་གྱི། བཟོད་པའི་གཞུངས་དུ་གྱུར་བའི་དེ་མིན་ཟེར་རམ་
 དཔྱད་དེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་དེ་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་
 ལྟག་པའི་བསམ་པ་དག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་མོས་པའི་སྒྱུད་པའི་སའི་
 བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུངས་
 གཞན་གསུམ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡོད་པས་ལམ་མ་ཞུགས་
 བས་བཞག་གོ །བཟོད་པའི་གཞུངས་ནི་ཏཱ་ཤྱ། ཨི་ཏི་མི་ཏི་གི་ཏི་མྱེ་ལྟ་ན་ཏི་
 བ་ད་ནི་སྤྱ་རྒྱ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་སེམས་པ་ན་དོན་དམ་པར་མ་མཐོང་བས་
 བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱས་པས་བཟོད་པའི་
 གཞུངས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་
 འཛོག་ལ། རྒྱགས་ཀྱི་གཞུངས་ལ་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་ཀུན་སྟོང་འདི་ལ་
 བརྟེན་ནས་ནད་དང་སྤྲིག་པ་སོགས་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་སྟུམ་པ་སོགས་བྱིན་
 གྱིས་རྒྱབས་པའི་ཏིང་འཛིན་སོགས་དང་སྒྲོན་ལམ་སོགས་ཐབས་ཤེས་གཉིས་

ཡོད། དེ་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བསྟན་བཅོས་སམ་ཡི་གེ་རྣམས་གཟུངས་
སྟགས་སོགས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། རྫོབ་བྱེད་རྣམས་ངན་འགྲོ་སོགས་ལས་སྦྱོབ་
པས་གཟུངས་སྟགས་དང་། མ་རིག་པ་སྟོང་ཞིང་རིག་པ་སྦྱེད་པས་རིག་སྟགས་
དང་། རྣམ་མཁྱེན་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསང་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་གསང་
སྟགས་ཞེས་པའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན་དེ་གསུམ་ཡིན་པས་བྱབ་
གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་ཐོས་བསམ་སྟོམ་པའི་གཟུངས་ཀྱང་ཡོད་དམ་སྟུམ།
ཆོག་དོན་གྱི་གཟུངས་གཉིས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བརྟེན་པར་འདྲིན་
པ་ལ་བྱེད་པས་ཐོས་པ་གོམས་པ་སོགས་གསུམ་ག་ཡོད་དོ། །རྣམ་བཤད་ལས།
ཡེ་གེ་ཞེ་གཉིས་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟར་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསུངས་ཀྱང་ལེ་མང་དང་
ལེ་བརྒྱད་མར་ཞེ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་འདྲེན་རྒྱུའི་ཡི་གེ་ཡང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པས་
དབྱེད། ཡོན་ཏན་བྱི་མའི་རྟེན་བྱེད་པས་ས་དང་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་སྟོང་བའི་
མཐོང་སྟོམ་དུ་གྱུར་བའི་གཉེན་པོའི་ཆོགས་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ཆོགས་སུ་
འདྲིག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། །ག། མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་འབྲས་བུར་འདྲིན་
པར་བྱེད་དེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་བདེན་པར་མི་དམིགས་
པར་རྟོགས་པས་ཟབ་མོའི་ལམ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་
བར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་དོན་
མཐའ་དག་སྦྱབ་པས་སོ། །འདི་རྟགས་སྦྱབ་དུ་བྱས་པ་རྣམ་བཤད་ལྟར་ཡིན་ལ།
གསེར་ཕྱོང་ལས་འདི་ཡན་རི་ལྟར་སྦྱབ་ཚུལ་དང་། དེ་མན་ངས་ཆོག་ལ་བྱས་
ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །གསེར་ཕྱོང་ལས། འདིས་ཁ་ཅིག་སྟོང་རྩེ་སོགས་བསྦྱབ་རྒྱུའི་
ཆོགས་བཅུ་བདུན་དུ་བྱས་ནས་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོགས་སྦྱབ་བཅུ་བདུན་བུར་དུ་
འཆད་པ་ཡང་བཀག་གོ། །ཞེས་པ་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། དེ་ལ་ཆོགས་
དང་དེའི་སྦྱབ་པའི་བྱད་པར་ནི། འདིར་བསྟན་པའི་བཅུ་བདུན་པོ་ལས་བྱི་མ་
གཉིས་ནི་ཆོགས་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེའི་སྦྱབ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་བཙུ་ལྟ་ནི་

སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ཚོགས་ཡིན་ལ་དེའི་སྐབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །༡༩། ཚོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་སམ་གྱི་རའི་སམ་ཡང་དག་
པར་འགྱུ་བ་པ། ལྷ་རོ་བོ། ར་རྩ་ར་འཛིན་པ་ཡིན་པས་སྒྲིང་རྩེ་ལ་སོགས་པ་
ཚོགས་བཅུ་བདུན་པོ་འདི་དག་གིས་ལྷ་ར་རྩ་བྱང་ཆེན་ཡང་དག་པར་འགྱུ་བ་
པའི་རོ་བོའི་སྒྲིན་ནས་བྱང་རྩུབ་ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་
ནའོ། །༡༩། སྒྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བདུན་པོ་ནི་ཚོས་ཅན། རང་
འབྲས་བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་རྒྱའི་ཚོགས་ཡིན་ཏེ། །༢༠། གསུམ་པ་
གྲངས་ངེས་ནི། བཅུ་བདུན་པོ་ནི་བྱང་ཆེན་འབྱིན་པ་ལ་མང་ཉུང་གི་སྒྲིན་དང་
བྲལ་པས་ན། ཚོགས་ཀྱི་སྐབ་པ་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་
གསུམ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་ལ། འདི་དག་རྟོགས་དཀའ་བར་དགོངས་ནས་སྒོ་བ་
དཔོན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་དང་། རྩེ་བཅུན་གྱིས་ས་དང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་རྩ་
བཤད་པ་གསུམ། འདི་ལ་བསོད་གྲགས་པའི་སྤྱི་དོན་ལས་གཉེན་པོའི་ཚོགས་
མ་བཟངས་པར་གཟུངས་དང་གསུམ་བྱས་པ་ནི་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་
ནོ། །དང་པོ་ལ་རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་རྩ་རེད་མདའ་བ་ལྷར་སྒྲིང་ཉིད་ཉི་
ཤུ་དང་དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཞེས་འདིར་སྒྲིས་པ་སོགས། དགོངས་པ་
སྤངས་ནས་འགྲེལ་ཀྱང་། འདིར་བྱ་ཉ་དང་གསེར་སྤེང་ལྷར་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་
དང་། ཡུལ་སྒྲིང་ཉིད་བཤད་པའོ། །

ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི་ཚོགས་སྐབ་ཀྱན་བཞུན་པ་དེ་ལ། དེའི་ནང་ནས་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ནི། མདོ་ལས་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཉི་
ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཤུགས་ལ་སྤྲོས་དོན་
ཏུ་འཕངས་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས་ནང་དང་། སྤྱི་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དང་།
སྟོང་བ་དང་། དེས་སྟོང་ཉིད་བཞི་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་
པའི་དབང་གིས་ལོ་ཆེན་ལྟར་རྣམ་བཤད་ཏུ་དང་པོ་གསུམ་ཆོག་གས་ལམ་
གསུམ་དང་། བཞི་བ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ལ་སྦྱར། སུ་དང་ཨར་གྱིས་དང་པོ་
གསུམ་སྦྱོར་ལམ་དང་། བཞི་བ་ཆོས་མཆོག་ལ་སྦྱར་ལ། གསེར་ཕྱེང་
ལས། སྟོང་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཆོག་གས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་
དང་། སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་གྱིས་ཆོས་མཆོག་འཕངས་པ་དགོངས་པར་
འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་རྒྱན་སྣང་དང་ཐུབ་དགོངས་ཀྱི་དོན་
སོ་སོར་འགྲེལ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་གསུམ་དང་ཐ་
མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ལ་བཞག་པ། གསེར་ཕྱེང་ལས། ལམ་ཀྱི་ཆོག་གས་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཞར་བྱང་གི་མདོ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོ་
ནས་བཅུ་བདུན་བར། དབྱུས་མཐའ་ལས། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དོན་མཆོག་གི་
དོན། །རྒྱ་མཐུན་དོན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། །ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་
དོན་དང་། །རྒྱད་རྣམས་ཐ་དད་མེད་དོན་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམ་དག་
མིན་དོན་དང་། །ཐ་དད་མིན་པའི་དོན་ཉིད་དང་། །བྲི་མེད་འཕེལ་
བ་མེད་དོན་དང་། །དབང་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡི་གནས། །ཞེས་པ་ལྟར་ས་
བཅུར་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་འདྲ་ཡང་། རྟེན་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་
བ་འདྲེན་པས་ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས་འཕངས་ཚུལ། ཆེན་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་
གྱིས་ས་དང་པོར་ཆོས་དབྱིངས་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་དང་། དོན་
དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་གྱིས་ས་གཉིས་པར་ཚུལ་བྲིམས་ལྟག་པས་མཆོག་
ཐུང་འདས་དོན་གཉེར་ཆེ་བ་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་གྱིས་གསུམ་

པར་སྒྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་རྟོགས་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་
 རྟོང་ཉིད་ཀྱིས་བཞི་བར་ཆོས་ལ་སྲེད་པ་ལྟོག་པས་ཆོས་སུ་འཛིན་པ་
 མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷ་བར་
 ཆོས་དབྱིངས་རྒྱད་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཐོག་མ་
 དང་ཐ་མ་མེད་པ་རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱག་པར་ཆོས་དབྱིངས་ཉོན་མོངས་
 དང་ནམ་དག་འཇུག་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་དང་། དོར་བ་མེད་
 པ་རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདུན་པར་ཆོས་དབྱིངས་མཆན་འཛིན་ཐ་དད་མི་
 འབྱུང་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱད་པར་ཆོས་དབྱིངས་འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་
 དང་། སྤིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་དང་ཞིང་དག་སྦྱོར་བས་མི་རྟོག་པ་དང་ཞིང་
 ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། མཆན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་
 པ་རྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་དགུ་བར་ཆོས་དབྱིངས་སོ་རིག་རྗེས་མཐུན་
 པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་
 པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་རྟོང་བ་ཉིད་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱ་བར་རི་
 ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྒྲུལ་བས་ལས་དག་པའི་གནས་སུ་རྟོགས་པ་དང་།
 དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རྟོང་བ་ཉིད་
 གསུམ་གྱིས་སྦྲིབ་གཉིས་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་བྱང་ཐོབ་པ་ན་དེ་དག་
 བདེན་རྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཉི་ཤུ་ནི་ཡུལ་རྟོང་
 བ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བོ་དེ་འཕངས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་འདི་
 དག་འཕངས་ཚུལ་རྒྱན་སྣང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཐུབ་དགོངས་དང་རྟོག་
 རིག་རྒྱ་གསུངས་ཤིང་། མདོ་ལས་བྱང་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་
 རྟེ། ཞེས་ཐེག་ཆེན་བཟླས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན་ལ། ཆོགས་ལམ་ནས་
 སངས་རྒྱས་བར་སྦྱར་བ་ལམ་ཁྱགས་པར་ཤེས་ཆེད་ཡིན་ནོ། །

ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ལ། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེའི་
ལན་སྐབས་འདིར་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་སྤྲས་པ། མདོ་ལས་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་
དང་ཞེས་སོགས་གྲངས་ཅམ་མདོར་བསྟན་པ། འགྲེལ་བའི་ཉི་ཤུའོ་ཞེས་པ་ཡན་
དང་། དེ་མན་གྱི་རྒྱས་བཤད་ཡུལ་ཉི་ཤུ་དང་སྒྱུར་ན་འགྲིག་གམ་དཔུང། མདོ་
ལས་ནང་གི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉན། ཡུལ་ལ་བརྗོད་དོ། ཞེས་པས་སྟོང་གཞི་
དབང་པོ་དྲུག་དང་། དེ་ལ་ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པ་མེད་པ་དང་། འཛིག་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ངོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་རང་བཞིན་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། མིག་ཆོས་ཅན། རོན་དམ་པར་མིག་གིས་
སྟོང་སྟེ། རོན་དམ་པར་ཉག་ཏུ་གནས་པ་དང་དེ་ལྟར་གནས་ཏེ་ཕྱིར་འཛིག་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་གྲུབ་སྟེ་དེའི་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་ཉགས་ཉགས་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་སྒྱུར་བས་སྟོང་ཚུལ་དང་། འདི་ནི་
ནང་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་པས་སྟོང་པའི་ཐ་སྟངས་དང་། སྟོང་གཞི་ནང་
གི་ཆོས་ཞེས་པས་ཐ་སྟངས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོང་ཚུལ་བསྟན་
པས་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ལྷག་མ་བཅུ་དགུ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཉགས་ཉགས་སྒྲུབ་གཉིས་
འདྲ་བར་གསུངས་པས་སྟོང་གཞི་སོགས་བཞི་བསྟེན། དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ནི། དང་
པོར་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་
ཆོས་རྣམས་དང་ནི། གསུམ་པ་ནི་དབང་ཉེན་ཁོག་པ་སེམས་ཀྱིས་བློ་པས་
ནང་དང་དབང་པོ་མིན་པས་ཕྱི་གཉིས་ཀ་དང་། མདོ་ལས་ཕྱི་ནང་གི་སྒྲེ་
མཆེད་དྲུག་རོན་དམ་པར་གཅིག་གཅིག་གིས་སྟོང་བ་འདིའི་སྟོང་ཚུལ་དུ་
གསུངས་པས་སྒྲེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་འདོག་ལ། ཉི་ལྔ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་
ལ་ནི་རྣམ་པར་ཉོག་པ་འདི་གསུམ་ཆར་ཡང་སྟོན་པ། ཞེས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཀྱི་

སྟེ་མཆེད་དུ་གྱུར་བའི་སེམས་བྱང་ནམས་ནང་དང་། འདུས་མ་བྱས་ནམས་ཕྱི་
 དང་། དེར་གྱུར་བའི་འདུས་བྱས་གཞན་ནམས་གཉིས་ཀར་བཞག་པས་གང་
 ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་གོ། །བཞི་བ་ནི་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་བའི་དངོས་པོ་དང་།
 འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་འཛིག་སྟེ། མདོ་ལས། ཆོས་ནམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་གང་ཡིན་
 པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་ནི་
 ལྷན་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་སྟོང་བ་
 ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། ཞེས་དང་། རྒྱན་ལས། ནང་སྟོང་བ་ཉིད་སོགས་ལ་
 དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ནང་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་
 པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་སྟོང་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པས། དེ་འབྲེལ་ཤེས་པའི་སྟོང་
 ཉིད་སྟོང་གཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་གསེར་ཕྱེང་ལས།
 མདོ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་གསུངས་པས། འདི་
 ནི་འཇུག་པར་གསུངས་བ་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་ཞེན་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་
 སྟོང་གཞི་འདི་ཉིད་འཐད་དོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། བདེན་པས་སྟོང་
 བའི་དངོས་པོ་བདེན་པས་སྟོང་བ་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྟོགས་རེ་མིག་ཅན་དག་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་
 ཐལ། གསེར་ཕྱེང་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་སྟེ་སྟོང་
 གཞིའོ། །ནས། ཆོས་ཅན་བཞི་བ་འདིའི་འཛིན་ཚུལ་ནི། དབུས་མཐའ་བརྒྱད་
 སྟོང་དོན་བསྟུས་ཅ་འགྲེལ་དང་སྟོབ་དཔོན་དང་འཕགས་པ་ནམས་མཐུན་
 འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། དེ་ནི་བྱ་ཉ་གཡགས་གཞོན་སོགས་
 རྣམ་ནམས་ཀྱི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྱི་ལུང་གིས་དེ་བཀག་
 པའི་ཕྱིར། བཀག་ཚུལ་མདོ་ལས་སྟོང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་གསུངས་པ་དང་། ལྷན་
 བ་གཉིས་ལས། སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་ཞེན་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་

པས་འཕགས་སང་གཉིས་ཀྱང་འཇུག་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། ཉི་ལྔ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ཀྱང་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་དེར་འཇིན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི། རོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
སྟོང་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ལ། དེས་ཀྱང་སྟོང་
ཉིད་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་འཇིན་པའི་རྣམ་རྟོག་སྤང་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་ཞེན་སྒྲིག་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྒྱན་སྤང་ལས་ཀྱང་དེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་ལྔ་སྐབས་བཞི་བར་
དེ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
པས་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གང་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བའི་གཉེན་པོའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
དང་། རྒྱན་སྤང་དུ་ཡང་འགྲེལ་ཆུང་ལྟར་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་
ཞེན་འགོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་སང་ལ་གོང་འོག་འགལ་བའི་
སྒྲིན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དབྱས་མཐའ་དང་རོན་བསྐྱས་སུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་བཞག་པ་ནི། སེམས་ཅིམ་ལྷགས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷགས་ལ་ཤེས་བྱ་ཕྱི་
རོན་མེད་ན་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་རོན་དུ་ཡོད་དམ་སྟུམ་པ་སྒྲིག་ཕྱིར་
ཡིན་པས། དགོས་པ་ཡང་མི་གཅིག་གོ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྣམ་བཤད་ལས།
སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་
ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་གསུམ་སྟེ་ཞེས་ཟུར་དུ་བཀར་བ་མིན་ནོ། །ལྟ་བ་ནི།
དབྱིབས་ཆེ་བས་**ཐོགས་བཅུ་དང་**སྐབས་བཞི་བར་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བཞག་
དུག་པ་ནི། **ཐུངན་ལས་འདས་པ་ལམ་**ཀྱིས་སྤང་བྱ་ཟད་པའི་ཆ་**དང་**། བདུན་
པ་ནི། **རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པ་**འདུས་བྱས་**དང་**། བརྒྱད་པ་ནི། དེའི་**ཅིག་ཤོས་**འདུས་
མ་བྱས་**དང་**། དགུ་བ་ནི། ཉག་ཆད་ཀྱི་**མཐའ་ལས་འདས་པའི་**དབྱས་དང་།

དག་ལྟན་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་བཞག་བཅུ་བ་ནི། **ཐོག་མ་**དང་ཐ་མ་མེད་པ་ལོར་
 བ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་**དོར་བ་མེད་**པ་ནི། གསེར་མེད་ལས། དེ་དག་ཚྭ་གས་
 དེ་ཞེས་པ་མ་དག་སྟེ། བྱ་ཁྲིལ་ལས། དགེ་ཚྭ་གས་སྤངས་པ་དང་། ཞེས་པ་ལྟར།
 དགེ་ཚྭ་གས་ཏེ་ཟེར་དགོས་ཏེ། ཉ་ཁྲིལ་ལས། དགེ་ཚྭ་གས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྤྱོད་བཅུ་གས་སོ་བདུན་དང་། གསེར་མེད་
 དང་རད་ཀིར་ཟག་མེད་ལམ་དང་། དག་ལྟན་དུ་ཐེག་ཆེན་དང་། གཞོད་
 འཛོམས་ལྷག་མེད་མུང་འདས་འཛོག་པར། འོད་སྤང་གིས་སྤང་བོ་མདོར་ཟེར་
 བས་སྒྲུབ་ཅིང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་ཉིད་དེ་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་སུ་བཤད་
 ཏོ། །རྣམ་བཤད་ལས། ཐོག་མཐའ་དང་སྤང་དོར་བདེན་པས་སྟོང་བ་ཐོག་མ་
 དང་ཐ་མ་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་
 ཐོག་མཐའ་དང་སྤང་དོར་རང་ལྟོག་བཞག་ནས། ཡང་ན་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱིན་སོགས་
 དོར་བྱར་མེད་པ་སྟོང་གཞིར་བྱའོ། ཞེས་ཕྱིན་དུག་བཞག་ནས་དོར་བྱར་མེད་
 པ་རྒྱ་མཚན་དུ་སྦྱོར་སྤྲུལ་མོ། །བཅུ་གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གང་གིས་ཀྱང་གསར་
 དུ་མ་བྱས་པའི་**རང་བཞིན་**སྟོང་བ་ཉིད་**དང་ནི།** བཅུ་གསུམ་པ། **ཆོས་ཀྱན་**
དང་། བཅུ་བཞི་པ་ནི། འདུ་བྱས་ཀྱི་**ཆོས་སྒྲེ་**བ་ལ་**སོགས་**པ་སྒྲི་དང་། གཟུགས་
 རུང་སོགས་བྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། བཅོ་ལྷ་བ་ནི། ཕན་ཚུན་གཅིག་
 གཅིག་ལ་མི་དམིགས་པ་**འདས་སོགས་**དུས་གསུམ་**དང་།** བཅུ་དྲུག་པ་ནི། རྒྱ་
 རྒྱུན་དེ་དང་**ལྟན་**པའམ་ཆོགས་པ་བདེན་དངོས་མེད་ཀྱང་ཐ་སྦྱད་དུ་དེ་དག་
 འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་རྣམས་**དང་།** བཅུ་བདུན་པ་ནི།
 དངོས་བོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་**ཅིག་ཤོས་**དངོས་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་
 ཀྱི་སྟོང་གཞིའི་སྤང་བོ་ལའི་**ངོ་བོ་དང་།** བཅོ་བརྒྱད་པ་ནི། བཅ་**མཁའ་**སོགས་
 འདུས་མ་བྱས་རྣམས་**དང་།** བཅུ་དགུ་པ་ནི། རང་ཉིད་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མདོན་
 སུམ་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་གསར་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་གདོད་ནས་

སྟོང་བ་ཞེས་བྱ་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འདི་གཉིས་མི་བསྐྱོས་པ།
བཅུ་དྲུག་པོ་རྒྱས་བཤད་དང་། བཞི་མདོར་བསྟན་ཡིན་པས་སོ། །ཉི་ཤུ་པ་ནི།
ཆོས་ཀྱི་སྟེ་ཆོས་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་
དོ། །དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། གཞན་གྱི་རོ་བོའི་སྐད་དོད་ནི་མཚོག་དང་
གཞན་དང་པ་རོལ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཞེས་པ་ལྟར། སྟོང་ཉིད་ནི་སངས་
རྒྱུ་བྱོན་ནམ་མ་བྱོན་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་གནས་པ་དང་། འདིག་
རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་ཟག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། འཁོར་
བའི་པ་རོལ་ཡང་དག་མཐའ་ཡིན་པ་སྟེ། གཞན་གྱི་རོ་བོར་འདྲིལ་ཚུལ་གསུམ་
གསུངས་པས། རང་གི་རོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱས་
པས་ཆོས་རང་གི་རོ་བོར་བསྟན་པ་དང་། འདི་ནི་ཉི་སྟང་ལྟར་གཞན་གྱིས་བྱེད་
དགོས་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱོམ་པ་དོན་མེད་པས་གཞན་བྱེད་པ་སུས་ཀྱང་མ་
བྱས་པར་མཚོག་སོགས་སུ་གནས་པ་ནི། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་རོ། །དེས་ན་
རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་བྱེད་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་ཞེས་པ་ཐ་སྟོང་འདོགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡིན་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་མིན་ནོ། །དེས་ཤེར་སྟོན་གྱིས་སྟོང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བ་
དོན་མིན་པ་ཤེས་ལ། གསུམ་གྱི་གཞོད་འདོམས་སུ་དངོས་པོ་མེད་པའི་དངོས་
སུ་དངོས་མེད་དང་ཤུགས་ལ་དངོས་པོས་སྟོང་ཉིད་དང་། རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པས་
ཐ་མ་གཉིས་བསྟན་པར་བྱས་ནས་ཐ་མ་བཞི་དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཏུ་
འཆད་པ་གསེར་ཕྱིང་ཏུ་མ་བཀག་པ། སྤར་གྱི་སྟོང་གཞི་བཤད་པས་ཤེས་རུས་
པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཉེ་ལྷོ་ཀ་ཏུ་ཐ་མ་འདི་ཕུང་སོགས་ཆོས་གཞན་གྱི་སྟོང་བ་ལ་
སྦྱར་བས་གསེར་ཕྱིང་ཏུ་ཉི་སྟང་གི་དོན་བཀལ་དོན་དེའོ། །སྟོང་གཞི་ཉི་ཤུ་པོ་
རྣམས་རང་རང་བདེན་པར་བྱབ་པའི་རོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། འདི་སྟོང་ཉིད་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་གྲངས་ཉི་ཤུར་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀར་སྦྱར་
རོ། །དབྱེ་གཞི་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ནི། སྟོང་གཞི་ཉི་ཤུ་ལ་བདེན་ཞེན་རྒྱུ་ཕྱིར་

གངས་ཉི་ཤར་འདོད་དོ། །དོན་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དགག་བྱ་དང་། སྤང་སོགས་སྟོང་གཞིར་འདོད་པས། མདོ་ལས། གང་ན་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། སྤང་སོགས་བདག་དེར་མེད་པ་དང་། ལྷག་མ་དེའི་སྟོང་བ་ཡོད་པར་སྒྱུར་ལ། གང་ཟག་རྣམས་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བས་རང་སྟོང་དང་། སྤང་སོགས་རང་གིས་མི་སྟོང་བར་འདོད་པ་ནི་གཞུང་གང་གི་འདུན་དོན་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་གཞོད་འཛོམས་གཉིས་དང་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་གསུམ་དུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་དགོས་ལ། དེ་དང་མིང་ཅམ་མཐུན་ཀྱང་། དོན་གཏན་མི་མཐུན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེར་སྟོང་བ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ཚུལ་གསུངས་པ་དྲངས་ནས་གསེར་བྱེད་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་པས་སོ། །དོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲིབ་བས་འཇུག་འབྲེལ་དུ་མིག་ནང་གི་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་སྟོང་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་དོ་ཞེས་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་གཅིག་ལ་གཅིག་རྗེས་ཐ་དད་མེད་པའི་སྟོང་བ་སྟོང་ཉིད་མིན་པར་འདོད་པ་ལ། རྒྱན་སྤང་ལས། ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདིའི་དམིགས་པ་གང་ཞེན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་རྣམ་བཤད་དུ་ས་བཅད་ལྷ་བྱས་པའི་ལྷགས་གཉིས་བཀོད་པ་ནི། དེའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅམ་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་སྟོང་འཛིན་ཟེར། གཉིས་པ་བྱི་མ་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་བདེན་པར་མེད་དེ། ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་ཀྱི་རྟ་སྤང་སྤང་བའི་ཤེས་པ་བཞིན། དེའི་ཚུགས་ཆོས། རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མདོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། ཞེས་སོགས་ལྟར་

ཆོས་ཅན་དེ་སྟོང་བའི་རང་རིག་གིས་ཤེས་པར་གྲུབ་ལ། ཉགས་དེ་མཐུན་
སྟོགས་ལ་མཐོང་བས་འགལ་ཉགས་མིན་ལ། བདེན་གྲུབ། གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་
སྟེ་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པར་འཇུར་བས་བྱབ་པ་མ་ངེས་པ་
མིན་ནོ། །འདིར་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་སོ། །ཞེས་པ་ཉགས་ཆོས་རང་
བཞིན་གཅིག་པས་ཡིན་གྱི། སྦྱར་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་
སེམས་ཅམ་པས་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ་ནི། སེམས་ཅམ་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་དེའི་དམིགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱ་གཉིས་བཞིན། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དག་བདེན་སྟོང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བདེན་པར་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་དུ། རིགས་པ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་
བདེན་གྲུབ་བཀག་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤར་བདེན་པར་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་བདེན་སྟོང་གི་བྱབ་བྱེད་དང་། བདག་ཉིད་གཅིག་
པའི་ཆ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷ་སྦྱིན་གསོད་བྱེད་མཆོད་སྦྱིན་
ཏེ། ཉེར་སྤྲས་ཀྱིས་བསད་པས་ལྷ་སྦྱིན་གྱི་སྟོག་སྤར་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ཞེས་
བཀག་གོ། །བཞི་བ་སྤྲ་མ་སེམས་ཅམ་བཀག་པ་ནི། གཞན་དབང་དང་དེ་ཕྱི་
དོན་གྱི་སྟོང་བ་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་
གཅིག་ཏུ་ཐལ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་འདུས་
བྱས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱིབ་པ་སྟོང་མི་རུས་པར་
འཇུར་རོ། །དོ་བོ་ཐ་དད་ན་གཞན་དག་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པས།
དེ་བསྐྱོམ་པས་གཞན་དབང་ལ་ལོག་འདྲིན་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །ལྷ་བ་མེ་
ལོང་ལྷ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སོགས་དབྱེ་བ་མི་འཆད་པ་འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཅམ་
ཞིག་བརྗོད་འདོད་པས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཉི་ལྔ་གི་དོན་རྒྱན་སྤང་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་དོ། །

མདེ་ཆོག་གས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་སྤྱི་འདུག་དོན།

གཉིས་པ་མདེ་ཆོག་གས་ལ། སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས་བྱས་པའི།
 སྤྱི་དོན་གསེར་མེད་དུ་བྱ་ཉ་ལྟར་དང་། རྣམ་བཤད་དང་རྟོགས་སྣང་དུ་རེད་
 མཛད་པ་ལྟར་ས་བཅད་བྱས་པས། འདིར་གཉིས་ཀ་བསྟུན། སྤྱིར་ཡོན་ཏན་གྱི་
 རྟེན་བྱེད་པའི་ས་དང་ལམ་དོན་གཅིག་ཀྱང་། གླུ་བས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་
 པའི་མདེ་རོ་བོ། སྤྱི་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཐབས་བྱེད་
 པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་ཅིང་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
 པའི་སྟོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་འདོག་གོ། དེ་བྱེད་བ་སྤྱི་འདུག་རིམ་པས་ས་བརྒྱའོ། བྱེད་
 ཆོས་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་ཤས་ཆེ་བ་པར་བྱིན་བརྒྱ་ས་བརྒྱར་ལྟག་ཚུལ་དང་
 སྤྱི་ཚུལ། དབྱས་མཐར། བྱེད་པར་ཅན་དང་བྱེད་མེད་ནི། སོགས་ལྟར་དང་།
 བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུ་འབྲུབ་ཚུལ་
 ནི། ས་དང་པོར་དེ་གསུམ་ལ་སྟོབ་པའི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
 དང་། གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། གསུམ་པར་ལྟག་སེམས་དང་། བཞི་བ་ལྟ་
 བ་དུག་པ་གསུམ་དུ་རིམ་བཞིན། བྱེད་ཕྱོགས་དང་། བདེན་བཞི་དང་། རྟེན་
 འབྲེལ་ལུགས་འབྲུང་ལྟོག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་དང་། བདུན་པར་དེ་
 གསུམ་ལ་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་བུ་མཚན་མེད་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་།
 བརྒྱད་པར་འབད་ཚུལ་རགས་པ་ཞི་བས་ཞིང་དག་པ་དང་། དབྱུ་བར་སོ་རིག་
 རྟེན་མཐུན་པས་སེམས་ཅན་སྤྱིན་པ་འབྲུབ་པ་དང་། བརྒྱ་བར་ལས་ལ་དབང་
 བས་ཏིང་ངེ་འདོན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྟོང་འབྲས་བུ་ཐོབ་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་
 བོ་ལྟ་སྤྱི་ཚུལ་ནི། ས་དང་པོར་སྤྱིར་ལྟར་དེ་ལྟ་སྤྱི་འདུག་པའི་རྟེན་ཐོབ། གཉིས་
 པར་ཚུལ་ཁྲིམས། གསུམ་པར་ཏིང་ངེ་འདོན། དེ་ནས་གསུམ་དུ་ཤེས་རབ། ས་
 ལྟག་མ་བཞི་ལ་སྤྱིར་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཞི་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བཞི་སྤྱི་འདུག་བས་

ནམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་བོ་དང་། སངས་རྒྱས་སར་ཐོགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བས་ནམ་
པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་བོ་སྦྱོང་བར། བདེ་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཉིད་རབ་རྒྱ་
རྟོགས་ནས་འདིར། །ནས། གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནམ་པར་སྦྱོང་། །ཞེས་པའི་བར་
ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས།
གཉིས་པར་སྟོང་ཕྱག་གསུམ་པར་འབུམ། བཞི་བར་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱ་ལྔ་བར་བྱེ་
བ་སྟོང་། རྩལ་པར་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་། བདུན་པར་བྱེ་བ་འབུམ། བརྒྱད་པར་སྟོང་
གསུམ་འབུམ་གྱི་རྩལ་གངས། དགུ་བར་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་འབུམ་ཕྱག་
བཅུའི་རྩལ་སྟེད། བཅུ་བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྟེད་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པ་འཇུག་པ་ལྟར་ལ། དེ་དག་ལས་གཡོ་
བ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སེམས་ཅན་འདུན་ཕྱིར་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པ་
དང་། སྟོན་དང་བྱི་མཐར་འཇུག་པ་ནི། སེམས་ཅན་ནམས་ལྡིག་པ་སྤང་བྱིར་
སྟོན་དང་བྱི་མའི་བསྐལ་བ་བརྒྱར་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་ཚུལ་བསྟན་
ནས་ཡིད་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའོ། །གཞན་ནམས་ཉིན་བྱེད་སྤང་བར་བྱིས་བྱིན་
ཏོ། །སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་ལ་དབང་གི་སྐྱེ་བ། བདེ་རྒྱན་ལས། སྒོ་ལྡན་ནམས་ཀྱི་ལས་
དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ལྟར་བཞི་དང་། རྣམ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ། རིམ་བཞིན་འཛུམ་
སྤིང་སྤིང་བཞི་འདོད་ལྟ་རིགས་རྩལ་སྟོང་སྟོང་གཉིས་སྟོང་གསུམ་མཐ་གནས་
གཙང་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་བོའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའོ། །གཉིན་པོའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ།
ས་དང་པོར་ཆོས་ཉིད་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་རྒྱ་འགོ་བར་རྟོགས། གཉིས་པར་
ཆོས་ཉིད་སྒྲིབ་པ་སྤང་རུང་དུ་རྟོགས་པས་མཆོག་མུང་འདས་ཀྱི་དོན་དུ་རྟོགས།
གསུམ་པར་ཐོས་པ་མང་དུ་ཆོལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་ཏེ་རྒྱའི་མཆོག་དུ་
རྟོགས། བཞི་བར་ཆོས་ལ་སྟེད་པ་ལོག་པས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པར་འཛིན་པ་
མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། ལྔ་བར་བདག་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པར་
རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུད་ཐ་དད་མེད་པའི་དོན་དུ་རྟོགས།

དུག་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་འཕྲུལ་ཏུ་འགྱུར་ཆུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་ཉོན་
 མོངས་ནམ་དག་མིན་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། བདུན་པར་མཚན་འདྲིན་ཐ་དད་པ་
 མི་འབྱུང་བས་ཆོས་ཉིད་ཐ་དད་མིན་པའི་དོན་དུ་རྟོགས། བརྒྱད་པར་མི་སྤྱི་
 བའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཆོས་ཉིད་བྱི་འཕེལ་མེད་པའི་དོན་དང་། སྤྱི་ཞི་
 མཉམ་ཉིད་དང་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པས་ཡེ་ཤེས་དང་ཞིང་ལ་དབང་བའི་
 གནས་སུ་རྟོགས། དགྲ་བར་སོ་རིག་བཞི་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་
 དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས། བརྒྱ་བར་རི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞིན་སྦྱུལ་ནས་
 སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པས་ཆོས་ཉིད་ལས་ལ་དབང་བའི་གནས་སུ་རྟོགས་
 ལ། གསེར་སྤངས་ལས་ཉོན་ཡིད་གནས་འགྱུར་སོགས་གསུངས་པ་བྱ་ཉེ་བཤད་
 པ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་ཡིན་པ། རྒྱན་
 ལྷང་ལས། གང་གི་ཆོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བསྐྱོམ་པས་ཆ་
 མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་སུ་བྱིན་ཀྱང་། ངེས་
 པ་སྤྱིད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་བྱིར།
 ཞེས་པ་ལྟར་ས་བརྒྱར་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་
 རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱན་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་སོགས་ངེས་ཤེས་
 འདྲེན་ཚུལ་ལ་སྦྱར་བ། རྒྱད་ལྔ་ཐོགས་འགྲེལ་དུ་དག་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་
 རི་སྟེང་པ་རྟོགས་པ་ཀྱན་འགྲོའི་དོན་དུ་རྟོགས་པར་གསུངས་པས་འགྲུབ་ལ།
 ས་བརྒྱ་བའི་མཉམ་བཞག་ལ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མེད་པ། རྟོགས་
 བྱ་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ན་ཆོས་ཅན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ངོས་ནས་
 དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་མེད་ཀྱང་སྟོའི་མི་འདྲ་བར་བརྒྱུད་ན་སྟོ་
 འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་སྟུང་པ་ལས། གཟུགས་ནམ་མི་མཐོང་།
 སོགས་ལུང་གིས་སྦྱབ་ཅིང་། འོ་ན་མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་གང་ཞེ་ན་སོགས་
 ཀྱིས་མཉམ་བཞག་གིས་ཡུལ་གང་ཡང་མ་མཐོང་བ་མདོ་དང་སྟོད་འཇུག་

སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལ་ཡུལ་གང་སྤང་བ་མེད་པ་སྤང་མེད་དང་
འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་དམིགས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡུལ་དང་
བྲལ་བ་གཉིས་ཀ་བཀག་ནས། བཏོད་དོན་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་མཉམ་བཞག་གི་དམིགས་པར་བཤད་ཅིང་།
ཆོས་ཉིད་མཉམ་བཞག་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་བས་ཆོས་
ཉིད་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྤང་ཅན་མིན་པར་བཞེད། ཅེས་པ་བྱ་ཉན་བཤད་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱ་རྒྱུ་ལས། སྟོབ་དཔོན་འདི་དང་ཆོས་བཤེས་ལ་སོགས་པས་མཉམ་
བཞག་ན་སྤང་བ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོར་སྤང་བ་འདི་
དོན་དམ་པར་དབྱེད་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། བྱས། སྟོ་སྐྱུར་
ཅི་ཡང་མི་མཐོང་ཞེས་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉ་རྒྱུ་ཀྱང་
འདྲ་བའི་བྱིར། དེ་ལ་སྤང་མ་ནི་ཚེད་པའི་གནས་ཆེས་པས་རེ་ཞིག་བྱི་མ་ཁས་
སྤང་ངོ་། །ཞེས་པ་ནི། སྟོང་འདུག་སོགས་ལྟར་ཀྱི་སྤང་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ཚེད་པའི་
གཞི་ཆེ་བས་ཁོ་བོས་ལྟ་བ་སྐྱུ་ཐག་ཆོད་པའི་ཚུལ་མ་བསྟན་བར་དུ་རེ་ཞིག་
འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པ་བདེན་མེད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་མ་ཡིན་དགག་
དམིགས་པར་ཁས་སྤང་ངོ་། །ཞེས་དེ་འདྲའི་སྤང་བཅས་འཕགས་སེང་གི་
དགོངས་པ་དང་། རྗེའི་རང་ལུགས་སུ་མ་མཛད་པར་མ་ཟད་གསེར་ཕྱིང་ཆོག་
ཟིན་ལའང་འཐད་པའི་ཕྱོགས་མ་བྱས་སྟུང་སྟེ། རེ་ཞིག་སྐྱུར་བའི་བྱིར་དང་།
དེ་ལྟར་ན་ངེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་ནི། མཉམ་བཞག་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་འཛིན་པ་
མཐའ་དག་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པ་ལ་འདོགས་པས་ས་བརྩ་
གཅིག་གི་མཉམ་བཞག་གིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ལ་བྱད་པར་མེད་ལ། དེའི་
བྱིར་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ངེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པ་ཡང་ས་དང་པོ་ནས་འདོད་པ་
འཐད་དོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་ཉན་བཤད་པ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ཅིར་ཡང་

མའི་ཆོག་གི་བྱ་བ་དང་པ་ལས་སྤྱི་འདུག་པོ་
 གཅིག་གི་མཉམ་བཞག་གིས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་བྱུང་པར་མེད་པས། ས་
 དང་པོར་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་འཐད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱད་པ་
 སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་ལྷ་བ་འཐད་པ་ལ་རྟོགས་པ་སྤྱད་ཅེས་གསུངས་སྤྱད། ཐེག་ཆེན་འཕགས་
 པའི་མཉམ་བཞག་གིས་ཡུལ་རྟོགས་པ་མའི་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཤེས་སྤྱོད་མ་ལུས་པ་སྤྱད་ཅེས་གསུངས་པ་མའི་འཐད་དེ། ཆོས་རྣམས་
 ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་གོང་དུ་བཏོད་པའི་རྟོག་དུ་མའི་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་
 ལ་རྟོག་བརྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་སྤྱོད་མ་ལྷ་བྱ་དེ་དོན་
 དམ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟེ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། སྤྱོད་པ་མཐོང་མཐོང་ལ་ཉི་བཞིན་འདྲིར། །འདྲིར་བྱེད་ཕྱགས་གཅིག་སྟོ་
 བྱོས་ཅན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་དེ་བྱང་འཕགས་ཀྱིས་ཕྱགས་རེ་ལས་མ་
 རྟོགས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཐོང་དག་རྟོགས་པར་བཤད་པ་མའི་འཐད་པར་
 འགྱུར་རྟེ། ས་དང་པོར་རི་ལྷ་བ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟོག་པ་ལྷ་
 བཏོད་པའི་ལན་དུ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཆོས་ཉིད་གཉིས་སྤང་སྤྱོད་
 མ་ལྷ་བྱར་མ་གྱུ་བའི་དོན་ལ་བྱེད། སྤྱོད་པ་མཉམ་བཞག་སྤང་བཅས་སུ་ཁས་
 སྤངས་པ་དང་འགལ་བས་རྟོགས་མ་གྱུ་བ་མི་བཟུང་ཀྱི། ཆོས་ཉིད་སྤྱོད་པ་མཉམ་བཞག་
 མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་བྱུང་པ་མ་ངེས་ལ། སྤྱོད་པ་ཞི་ཚུལ་གྱིས་མ་རྟོགས་པར་
 རྟོགས་མ་གྱུ་བ་ཞེ། དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ན་དེ་
 དུས་ཡུལ་དེ་མེད་ཀྱང་དེ་རྟོགས་པར་འདྲིན་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་དང་
 མཉམ་བཞག་དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་དུ་བྱས་པ་མིན་ཀྱང་། མཉམ་བཞག་
 གིས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་གང་དུ་མི་གནས་པ་དང་མཐུན་པར་མཐོང་གང་དུ་མི་
 འདྲིན་པ་ན་ཆོས་ཉིད་དེ་རྟོགས་པར་ཐ་སྟོན་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། འདུག་

པ་ལས། གང་ཆེ་སྟེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་སྒོ་ཡང་སྟེ་བ་དང་བྲལ་བ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་མི་འཐད་པར་
ཐལ་བ་མེད་དེ་ཆོས་ཉིད་དེ་སྒྲོས་པ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པས་
ཐེག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཙམ་ལ་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་
བཏགས་ལ། ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བྱད་པར་མི་བསྐྱེད་པས་
རྟེན་བརྟེན་པ་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ། །བཞི་བ་སྤང་བ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་བདེན་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
མིན་ན་ཐུབ་པའི་མཁྱེན་པ་ཡུལ་མེད་པའམ་དེའི་ཡུལ་དོན་དམ་དུ་ཐུབ་པར་
ཐལ་ལོ། །ལྷ་བ་མདོ་ལས་སྒོ་བ་ལམ་ན་ཆོས་ཉིད་ཕྱོགས་རེ་རྟོགས་པར་གསུངས་
པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟབ་རྒྱས་ལ་མི་མོས་པ་དམན་པའི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ཐེག་
ཆེན་ལ་བྱངས་ཕྱིར་ཡིན་པས་སྐྱེ་ཁྲི་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ཉིད་
ཆ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་འཇུག་ན་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་ཆོས་དབྱིངས་
གཅིག་ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཆ་མེད་དུ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་ཀྱན་རྫོབ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཡུལ་དུ་ཐུབ་པ་དང་རྟོགས་ལ། དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་མིན་པ་བདེན་གཉིས་ལ་
འཇུག་པའི་མདོས་བསྐྱབས་ནས་ས་བཅུའི་མཉམ་བཞག་ལ་བྱད་པར་མེད་
ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་གྱི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་གྱི་སྟུང་
འགྲེལ་གྱིས་སྟབ་པ་ནི། བྱ་ཉ་ཅི་རིགས་གྱི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཚོད་སྟོང་
བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གསེར་སྤང་དང་རྗེ་རང་གི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། གསེར་སྤང་
གི་གོང་འོག་ཀྱན་དུ་ཆོས་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཉམ་བཞག་གི་འདྲིན་པ་དང་
མཐོང་བར་གསུངས་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཆ་མེད་དང་། དེ་དང་མཉམ་བཞག་དམིགས་
བྱ་དམིགས་བྱེད་མིན་པར་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་སྣ་ཚོམ་
ཕྱི་ཚོམ་དང་གསེར་སྤང་ནམ་བཤད་སོགས་སྐྱས་བེན་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཀྱང་།

དགོངས་པ་མི་མཐུན་པ་མེད་དེ། ཡོད་ན་སྤྱི་མ་རྣམས་སྤྲུགས་དབྱེད་མ་རྫོགས་
 པའི་སྐབས་བརྒྱུ་མས་པ་ཡིན་ཟེར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན། མདོ་ལས། བྱོད་ཉིད་
 བྱིས་པའི་གཞུགས་ཀྱིས་ནི། ཞེས་སོགས་དང་། དམིགས་བརྟེ་མ་སོགས་ལྟར།
 དང་པོ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟ་བུའི་དབྱེད་པ་མ་
 རྫོགས་པའི་བྱིས་ཀྱིས་ཀྱང་། རྟགས་ཁས། དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་སྤྱི་མས་གསེར་སྤྱོད་ཆོག་
 ཟེར་དང་རྒྱ་གཞུང་ལ་ལ་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ལྟར། གསེར་སྤྱོད་རྣམ་བཤད་གཉིས་
 ཀྱང་གཏུལ་བྱའི་དབང་ངམ་རྟེན་གཞིའི་དབང་གིས་ཆོག་ཟེར་ལོ་ཆེན་བྱ་ཉ་
 རེད་མཉམ་བ་སོགས་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་མང་ཡང་། ལུང་དོན་དང་
 དགོངས་པ་དངོས་གང་ཡིན་གཏན་ས་གསུམ་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་དང་། དེ་ཡང་
 མདོ་དང་འཕགས་སེང་གི་སྤྱི་བ་གཉིས་སོགས་རྒྱ་གཞུང་ཆོད་ལྟན་རྣམས་
 དང་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གྱི་ལེགས་བཤད་གོང་བསྐྱེགས་ནས་ཆོམ་མི་སྤྱི་བར་དབྱེད་
 དགོས་པ་འདི་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་ཆོམ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངས་པར་
 ཤེས་དགོས་སོ། །ལྟ་བ་སྤྱོད་བྱའི་བྱུང་པར་ལ་གསེར་སྤྱོད་ལས། ཤེས་སྤྱི་བ་པལ་
 ཆེ་བ་དང་ཞེས་པ་ཀུན་རྫོངས་ཉེར་གཉིས་ས་དེར་སྤྱི་བ་པ་ལས། ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྱི་བ་པའི་ཆ་ནས་མ་བཞག་པས་ཤེས་སྤྱི་བ་མིན་པར་
 བཞུན་སྟུམ། ས་བཙུའི་སྤྲུག་མོང་གི་སྤྱོད་བྱ་གཞུང་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་བརྒྱ་ཅ་
 བརྒྱད་ལ་སྐབས་དང་པོ་དང་ལྟ་བར་བཤད་པའི་རྟོག་པ་སོ་རྩ་ག་ཁམས་གསུམ་
 གྱི་བྱེ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་དང་པོའི་དེ་བྱུང་ཆེད། སྤྲུག་མོང་མ་ཡིན་
 པ་ས་བཙུ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྟེ་བཙུ་གཅིག་ཐོབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀུན་
 རྫོངས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ས་བོན་རེ་རེ་སྟེ་བཙུ་
 གཅིག་གསེར་སྤྱོད་རྩ་གསལ་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་མདོན་པར་
 ཞེན་པའི་རྫོངས་པ་དང་ངན་སོང་བའི་ཉོན་མོངས་པས་འདྲིགས་པའི་རྫོངས་
 པ། ནས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་མོའི་རྫོངས་པ་དང་།

ཐོགས་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཚྲོངས་པ་ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཚྲོངས་པ་སྦྱར་
བས། སལ་ཆེར་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་ལ། ས་དང་བོའི་དེ་ལ་
གཉིས་བྱས་ནས་མཐོང་སྒོམ་གྱི་སྤང་བྱ་གཉིས་འདྲིལ་གོ། སྤང་བྱ་ཉོན་སྦྱིབ་ལ།
མཐོང་སྤང་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་ལས་ཀྱན་བཏུས་སུ། བདེན་བཞིའི་
མཐོང་སྤང་རེ་རེར་འདོད་པར་བརྟུང་དང་། གོང་མ་གཉིས་ལ་དགྲ་རེ་བྱས་ནས་
བརྒྱ་དང་བརྟུ་གཉིས་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བར། བདེན་པ་ཕྱི་མ་
གསུམ་ལ་འདྲིལ་མཐར་གཉིས་དོར་བས་གོ་བཞི་དང་། མཛོད་ལས། དེ་དག་
བརྟུ་དང་བདུན་བདུན་བརྒྱད། །ཅེས་དང་། ཁོང་སྒོ་མ་གཏོགས་དེ་དག་
ཉིད། །གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་བདེན་པ་བར་བ་
གཉིས་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་གཉིས་དང་བརྒྱལ་ཞུགས་མཚོག་འདྲིན་གསུམ་དང་།
ལམ་བདེན་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཅམ་དོར་ནས་ཀྱ་བརྒྱད་བྱས་སོ། །འཇུག་ཚུལ་ནི།
འཇུག་པ་པོ་ལོག་ཞུགས་བརྟུ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་འཇུག་ཡུལ་
བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་ཚུལ། བསྟུ་བ་ལས། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟུག་
བསྟུལ་གྱི་བདེན་པ་དང་ཀྱན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་ལ་ནི་དེའི་རྒྱ་དང་བཞིའི་
གནས་པ་ལས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགོག་
པའི་བདེན་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་ནི་དེའི་སྟུག་པར་ཀྱན་ཏུ་སྦྱེ་བ་ལས་
ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ནས། ཤིན་ཏུ་ཆ་སྤྲ་བའི་རྣམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
ཏུ་དབྱེ་བས་ཞེས་སྤར་གོ་བཞིའི་སྐབས་སུ་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་
པར་ཞུགས་ཚུལ་གྱིས་བཞག་ནས། དེ་རགས་པར་བསྟན་པར་བྱས་ནས་ཆ་སྤྲ་
བའི་ལོག་པར་ཞུགས་ཚུལ། བདེན་བཞིའི་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་
བར་དུ། བརྟུ་བོ་དེས་སྟུག་ཀྱན་གཉིས་སྦྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། གཉིས་པོ་དེས་ཀྱང་
བརྟུ་བོ་དེའི་རྒྱ་དང་གཞི་བྱེད་པ་དང་། འགོག་ལམ་ལ་གཡང་སར་བལྟས་ནས་
སྟུག་པ་སྦྱེད་པས་བཞག་པས་ཐལ་རང་ལུགས་ལ་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྤང་

ཡིན་ཀྱང་མཉམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་འདིག་མཐར་ལོག་ལྟ་གསུམ་དང་མ་རིག་
 པ་ཐེ་ཆོམ་ལྷས། བདེན་པའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་སོགས་ཀྱི་ལོག་
 རྒྱུགས་འདྲིན་པས་དངོས་སུ་དང་། མཆོག་འདྲིན་གཉིས་དང་འདོད་ཆགས་ང་
 རྒྱལ་བཞིས། དངོས་སུ་ལོག་ཞུགས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་སོགས་སུ་
 འདྲིན་པས་བརྒྱད་ནས་དང་། ཁོང་སྟོང་གི་ལྟ་བ་སོགས་དང་མི་མཐུན་པར་
 མནར་སེམས་པས་དབང་གི་ལོག་ཞུགས་གསུམ་དུ་བྱས་སོ། །དེ་ཡང་བརྒྱ་དང་
 བརྒྱ་གཉིས་མདོ་ལྟེ་བ་ཡན་དང་། གྲ་བརྒྱད་ཕྱེ་སྤྱི་ལྷགས་སོ། །སྒྲོམ་སྤང་ཉེན་
 སྤྱི་བ་ལ། མདོ་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་འདིག་མཐར་གཉིས་སྟོང་ཆགས་ང་རྒྱལ་མ་
 རིག་པ་སྟེ་འདོད་པ་ན་དུག་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་སྟོང་པའི་ལྟ་སྟེ་སྒྲོམ་
 སྤང་ལྟན་སྤྱི་བརྒྱད་ནས་ཕྱེ་ན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བཞི་བཞིས་
 ལྟ་ལྟ་སྟེ་ཞེ་དུག་དེ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་བས་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱ་
 བཞི་ལོ། །མཛོད་ལས། བཞི་ནི་སྒྲོམ་པའི་སྤང་བྱ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱེ་སྤྱི་བ་ལྟ་
 མིན་བཞི་དང་། སས་ཉེར་བརྒྱད། ཆེ་འབྱིང་གིས་ཉིས་བརྒྱ་དང་གཉིས་ཡོད་
 ནོ། །དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། མཐོང་སྤྱོད་ནི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་ཀྱུན་
 བཏགས་པའི་ཆ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་བས་
 བདེན་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་དང་མཐོང་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་ལ། སྒྲོམ་སྤང་ནི་གྲུབ་མཐའ་
 སྤྱོད་སྤྱི་བ་ལ་མ་སྟོས་པར་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ལྟན་སྤྱི་བ་སུ་
 བྱང་བས། གཉེན་པོ་རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་གསུམ་གོམས་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱོད་དགོས་པས།
 ས་དང་ཆེ་འབྱིང་གིས་བཞག་ཅིང་སྒྲོམ་སྤང་ཞེས་གསུངས་སོ། །མཐོང་སྤྱོད་
 སྤྱོད་ཚུལ་བསྟུ་བ་དང་མཛོད་དུ་ཆོས་བཟོད་བཞི་འདོད་པའི་མཐོང་སྤྱོད་
 བཞི་དང་། རྗེས་བཟོད་བཞིས་གོང་མའི་མཐོང་སྤྱོད་བཞི་རིམ་གྱིས་སྤང་བར་
 བཤད་ཀྱང་། མཛོད་ཀྱི་ཕྱེ་སྤྱི་ལྷགས་ཡིན་ལ། བསྟུ་བའི་དེ་གསེར་སྤང་ལས།
 བསྟུ་བར་ཁམས་གོང་འོག་གི་མཐོང་སྤྱོད་གཉེན་པོ་ཐ་དད་པར་བཤད་པ་

ནི། སྤར་ཁམས་གོང་འོག་གི་བདེན་པ་སོ་སོར་གཏན་ལ་དབབ་པའམ་ཡང་ན་གོང་འོག་གི་སྤང་བྱ་སྤང་བའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་ཤེས་སྟོགས་མཐུན་དུ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གོང་འོག་གི་བདེན་བཞིའི་དབང་གིས་མིང་ཐ་དད་པར་བཏགས་པ་ཅམ་མོ། །ཁོད་འགའ་ཞིག་གིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་སུ་མཐོང་སྤང་གི་གངས་ཀུན་བརྟུས་ལྟར་དང་། སྤང་ཚུལ་མཛོད་ལྟར་བྱས་པ་དང་ཨ་བྱས་སྤྱབ་དགོངས་སུ། ལེའུ་གསུམ་པར་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་ཀྱང་། ལེའུ་གཉིས་པར་གངས་ཡང་མཛོད་ལྟར་བྱས་ནས། བཅུ་དྲུག་པ་སྒོམ་ལམ་དུ་བཤད་པ་ནི། ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་མ་མཐུན་པས་དོར་བར་གསུངས་ལ། ཀུན་བརྟུས་ལུགས་གསེར་ཕྱེད་གི་ལམ་ཤེས་སྐབས་སུ་ཆོས་བཟོད་བཞི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་བྱས་ནས་རིམ་བཞིན་ཁམས་གསུམ་གྱི་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོར་སྦྱར་ལ། སྤྱབ་དགོངས་ཀྱི་ལོག་བཤད་འགའ་ཞིག་དགག་པ་སྤར་གྱི་དེའོ། །དེ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་བཟོད་པ་བརྒྱད་ལྷོག་ཆས་ཕྱེ་སྟེ། བརྒྱ་ཙེ་བཅུ་གཉིས་གཅིག་ཆར་སྤང་དོ། །རོལ་མཆོར། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པས་སྤང་ཚུལ་མཛོད་ལྟར་བྱས་ནས་བཟོད་ཤེས་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཆར་སྟེ་བར་བཤད་པས། དེས་བདེན་བཞི་རིམ་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འདོད་དམ་དཔྱད། བྱ་ཉས་ཀུན་བརྟུས་ལྟར་ཐལ་རང་ཡང་འདོད་པར་བཤད་དོ། །སྒོམ་སྤང་སྤང་ཚུལ་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤང་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཁམས་དང་ས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་བསྒོམ་ནས་བདག་མེད་དུ་བསྒོམ་པས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་གཅིག་ཆར་སྤང་ཚུལ་དང་། ཁམས་དང་ས་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རིམ་ཅན་དུ་བསྒོམ་པས་རིམ་གྱིས་སྤང་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་ནའང་། ཐེག་ཆེན་ལ་གསལ་ཁ་མེད་ལ། ཀུན་བརྟུས་ལས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རི་འདྲ་བས་སྤང་ཞེ་ན། འདྲེས་པ་ལ་

དམིགས་པས་སྤྱོད་སྟེ། ཆོས་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 བདག་མེད་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་པས་སྤྱོད་བར་བཤད་པས་འདིག་ཏེན་
 པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་བཏགས་པ་བར་བསྟན་ནོ། །མཛོད་ལས། ལྷག་སྟེས་
 མཛོད་དང་སྟོན་གཉིས་ཀྱིས། ཞེས་སྤྱི་ཅེ་མན་གྱི་མཛོད་སྤང་ཡང་འདིག་
 ཏེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་བར་བཤད་པ་བྱེ་སྟེས་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པས་མཛོད་
 འགྲེལ་ལས་བཀག་གོ། །ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་ཅན་ནི་སྤྱི་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཏུ་ལྷ་
 ཞིང་རེ་ཞིག་བདག་མེད་སྟོན་མི་རུང་བའི་བྱི་ནང་གི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་
 སྤྱི་པ་ལ་ཆགས་པ་རགས་པ་མངོན་གྱུར་བ་བསྟོན་གྱིར་ཡིན་གྱི། འདོད་སྤྱི་
 མངོན་གྱུར་བ་ཅམ་ཡང་འགོག་མི་རུས་ཏེ། དེས་བདག་འདྲིན་གྱི་ཆགས་པ་
 སོགས་ལ་མི་གཞོད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་ཉིད་ལྷ་དང་
 དེ་འགལ་བྱིར། ཞེས་སོགས་ལྷར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བདག་མེད་ཉོགས་
 པའི་སྟོར་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་ཞིང་བག་ལ་ཉལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཏུ་ཉོགས་
 པས་སྤྱོད་དགོས་སོ། །དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་དང་བསམ་གཟུགས་སྐབས་བཤད་པ་
 རགས་པར་ཆགས་བྲལ་བྲས་ཚུལ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །ཐུབ་དགོངས་སུ་ས་
 དང་པོ་དགུའི་སྐབས་པ་སྟོན་ལམ་དགུས་འདོད་ཉོན་དགུ་དང་། ས་བཅུ་པའི་
 བྱད་པར་ལམ་གྱི་རྣམ་དག་སྟོན་ལམ་སེམས་བསྐྱེད་བདུན་ཅུས་བསམ་གཏན་
 དང་པོ་ནས་སྤྱི་ཉོན་བདུན་པའི་བར་དང་། སྤྱི་ཉོན་བརྒྱད་པ་རྒྱན་མཐའ་
 དང་། དགུ་བ་སངས་རྒྱས་སའི་བར་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྤྱོད་བ་ཉི་ལྔ་དགུ་གི་
 དགོངས་པར་བཤད་པ། རྟོག་ལོའི་རྟོག་རྒྱུང་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་བསྟན་
 བས་དེ་བརྟེན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྟེ་རི་བཞིན་པ་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྐབས་
 པ་སྤང་བྱར་འདོད་ན་ནི་སྤྱི་པའི་ཅེ་མོའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་པ་སྤངས་པ་
 སྟེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་སོགས་
 བྱང་སེམས་ལ་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་བཞག་པ་ཉོགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཐུན་

པའི་རྒྱ་མཚན་རེ་ཡོད་པས་དེ་དང་བསྟུན་ཅམ་ལས་ཇི་བཞིན་དུ་སྒྱུར་མི་རུང་
སྟེ། ཉོན་སྒྲིབ་ལ་བྱས་ན་སྲིད་ཉོན་བརྒྱུད་པ་ཅམ་སྤངས་པ་སྟེ་བ་གཅིག་ཐོགས་
པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་སྟོན་དུ་འཇིག་
རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདས་ལམ་གྱིས་
ས་དགུ་བའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། སྲིད་ཅེའི་དགུ་བ་སངས་
རྒྱས་དང་བརྒྱུད་པ་མན་སྤངས་པ་ས་བཅུ་བར་སྒྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་བྱེད་ན་འདོད་པའི་དགུ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་མི་
རིགས་ཏེ། ས་དགུ་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་གཅིག་ཆར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་གོང་མའི་ཉོན་སྒྲིབ་ས་བཅུ་བར་སྤངས་པ་དང་། དགེ་
འདུན་ཉི་ཤུའི་སྐབས་སྲིད་ཅེ་མན་གྱི་ཉོན་མོངས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྟོན་དུ་སྤངས་
པ་ཉི་སྤང་གི་དགོངས་པ་ནང་འགལ་བ་སོགས་ནང་འགལ་མང་པོ་བཞེད་པ་
ངོ་མཚར་ཞེས་བཀག་ནས། རང་ལུགས་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་གཉིས་རེ་རེ་
དགུ་ཆན་དགུར་བྱས་ནས་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་སྤྲ་རགས་གཉིས་བྱས་ཏེ་ས་
བཅུ་གཅིག་གིས་སྟོང་བར་བཤད་དོ། །གསེར་སྤེང་དུ་ཀུན་བདུས་ལས། གནས་
ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་གི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འབྱུང་བ་དང་གནས་ངན་
ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་འགག་པ་ནི་མཉམ་པས་མཉམ་པ། ཞེས་པའི་དོན་གཉེན་པོ་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྟེ་བ་དང་སྤང་བྱ་འགག་པ་མཉམ་པ་ལ་སྒྱུར་ནས། སྟོང་བའི་
དོན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་སྟེད་པ་འགོག་པ་
དང་། སྤངས་པའི་དོན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་སྟོན་མ་ཡིན་པར་བྱས་པ་
ལ་བྱེད། མདོད་དང་ཀུན་བདུས་མཐུན་པར་བྱས་ནས། མདོད་ཀྱི་དོན་སྤང་
གཉེན་འགག་པ་དུས་མཉམ་པའི་དོན་མིན་གྱི་མི་སྟོབ་ལམ་སྟེ་བ་ལ་མདོན་དུ་
ཐྱོགས་པ་དང་སྤང་བྱ་འགག་པ་ལ་མདོན་དུ་ཐྱོགས་པ་མཉམ་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། གཉེན་པོ་སྟེ་བ་དང་སྤང་བྱ་འགག་པ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱན་མཐར་སྒྲིབ་པ་མ་

ལུས་པ་སྤངས་པར་ཐལ་བ་སོགས་མང་པོས་བསྐྱབ་པ་ནི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱི་
 བཤད་པ་བཀོད་ཅུམ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་མིན་པ་སྤར་རིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
 བཤད་ཟིན་ཏོ། །ས་བཅུར་པར་བྱིན་ལྷག་པར་སྦྱོད་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཉགས་
 གསེར་འོད་སོགས་ལས་གསུངས་པ་གསེར་བྱེད་དུ་གསལ། ས་རྩག་པར་རྫིང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ། ཐེམ་སྐྱས་བཞི་བྱུང་མཐའ་བཞི། གསེར་གྱི་བྱེ་མ་
 རིགས། དྲངས་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་རྟོག་མེད་སྒོ་བྱར་རྣམ་དག་ཡན་
 ལག་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་ཚུ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད། མེ་ཏོག་གསུམ་ཉན་
 རང་དང་བྱང་སེམས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་བྱིན་གཙོ་བོ་ཡིན་
 པས་ཡིན་སྟུན། འཕོ་ཚུལ་ས་སོ་སོའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་རྫོགས་པ་ན་གོང་མར་
 འཕོས་པ་ཡིན། འདིས་རྫོགས་ཞེས་པ་རྫོགས་ཆར་བའི་དོན་ཡིན་པས། ས་དང་
 བོད་ཡོངས་སྦྱོང་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ས་དང་བོ་བ་ཡོད་པར་བསོད་གྲགས་
 པས་གསུངས་པ་ལེགས། འདི་དང་གསེར་བྱེད་ལས། ས་སྤྲ་མ་ན་ཡོད་པའི་སྤང་
 བྱ་རྣམས་ས་བྱེ་མ་རྣམས་མ་སྦྱེས་པ་ན་རྒྱན་དུ་འཇུག་པས། ཞེས་སོགས་ལ་
 བཞེན་ནས། རྗེ་བཅུན་པ་སོགས་ཀྱིས་ས་དང་བོད་སྤང་བྱ་སྤངས་པས་གཉིས་
 པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་པས་སྦྱིབ་གཉིས་ཆེན་བོད་ཆེན་པོ་རགས་པའི་དངོས་
 གཉེན་སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ས་དང་བོ་དང་། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
 ཆོ་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པར་བཤད་ཀྱང་། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར་མཐོང་སྤང་དང་བྲལ་
 བ་ན་ས་དང་བོ་ཐོབ་པར་བཞག་གི་སྤངས་མི་དགོས་པ་ལྟར་སྦྱིབ་གཉིས་ཆེན་
 བོད་ཆེན་པོ་ཕྱ་མོའི་དངོས་གཉེན་སྦྱེས་ཆོ་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། ས་
 གཉིས་པ་སོགས་ལ་སྦྱིབ་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བས་དེ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ལ།
 ཡོངས་སྦྱོང་གཙོ་བོ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་དེ་རྫོགས་ཆར་ཆོ་གོང་མར་འཕོ་བ་
 ཡིན་ཟེར་རོ། །འོ་ན་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཀྱན་མོངས་དང་བོ་གཉིས་ས་དང་བོ་ལ་སྦྱིབ་
 པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེས་ས་དང་བོད་སྒྲོམ་ལམ་ལ་སྦྱིབ་ཀྱང་ས་དང་བོ་ལ་མི་

སྒྲིབ་ཟེར་རམ་དབྱད། གཞན་ནམས་ལྟར་ན་ས་དང་པོ་ཐོབ་མ་ཐག་པས་ས་
དང་པོ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། སའི་ངེས་ཆིག་ནི། སའི་སྐད་
དོད་ལྷ་མི་ལ་ཡི་གེ་བསྟན་པའི་ལྷ་ཏ་འབྱུང་ངོ་། ཞེ་མི་ཏ་དཔག་མེད་སོགས་
ལ་འཇུག་པས། མདོ་རྒྱན་ལས། འབྱུང་བོ་དཔག་མེད་འཇིགས་མེད་
ཕྱིར། དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ། ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྟར་ཕྱིར། དེ་དག་
ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅད་དཔག་མེད་འཇིགས་པ་མེད་
པར་བྱེད་པའམ། ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ཕྱི་ཕྱིར་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བྱེད་
པས་ས་ཞེས་བྱའོ། །

སའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཡན་ལག་གི་དོན།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གཉིས། སྒྲིའི་མཆོམས་སྒྱུར་བ་དང་སོ་
སོའི་རང་བཞིན་ནོ། དང་པོ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སའི་ཆོགས་སྟོན་པ་ལ། །ཁ།
དགོས་པ་ཡོད་དེ་རྒྱུའི་ས་དང་པོ་དགུ་བོ་གང་གི་སྟོན་ཟད་པ་དང་ཡོན་ཏན་
རྒྱུས་པའི་སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འཇུག་པའི་ཆོས་གང་དག་ཡིན་པ་
དང་འབྲས་བུའི་སའི་མཆོན་ཉིད་དེ་དག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །ཀ། རྫོང་
བྱེད་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ནི་བྱ་ཆ་གསུམ་གསུངས་པ་ལ། །ག།
མདོའི་འབྲེལ་ནི་ཅི་ཙམ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱེད་ཞེས་འཇུག་སྒྱུབ་ལས་
འཕྲོས་པའི་དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་དུ་བྱུང་ལ། རྒྱན་ལྟར་ན་ས་བཅུ་དང་། ཞེས་
པའི་ཆོགས་སྒྱུབ་ལས་འཕྲོས་སོ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་ས་དགུ་དང་།
འབྲས་བུའི་ས་བཅུ་བའོ། དང་པོ་ལ་དགུའི་དང་པོ་ས་དང་པོ་ལ། ཆ་བ་དང་།

འགྲེལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གསེར་ཕྱིང་ལས་མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། སྦྱོང་
བའི་ཚུལ་གསུམ་བྱས་པའི་དང་པོ་ནི། ས་དེ་ཐོབ་ཟིན་བྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནམ་བུ་ཡིས། ཐོབ་བྱའམ་རྫོགས་བྱ་ས་ནི་དང་པོ་འཐོབ་པ་
སྟེ་རྫོགས་པར་**འགྱུར་ཏེ།** །གཉིས་པ་ནི། དེ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟག་
བསམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་
སྐྱར་རོ། །མཚན་མ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**པན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་།** སེམས་
ཅན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**སེམས་ཅན་ནམས་ལ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་།**
འདི་གསུམ་བསམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་གཏོང་ལེན་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་**གཏོང་བ་ཟང་ཟིང་དང་།** དེས་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་**བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་།** ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་**དམ་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་འཆོལ་བ་སྟེ་འདི་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་།**
བྱིམ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**རྟག་རྩ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་མི་འཇིགས་པའི་**
སྦྱིན་པ་དང་། མཚན་དཔེ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**སངས་རྒྱས་སྦྱུ་འདོད་ཅིང་**
དགའ་བ་བསྟོལ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**ཆོས་སྟོན་པ་**
ཆོས་སྦྱིན་དང་། ཆོག་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་**བདེན་པ་ཡི།** །**ཆོག་སྤྲུལ་བ་དང་ནི་**
བཙུ་བོ་འདིར་སྦྱོང་བྱེད་བྱས་ཀྱང་མདོར་སྦྱང་བྱར་བྱས་པས་གཉིས་ཀའི་གཞི་
མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། བཙུ་བོ་**འདི་དག་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་**
དང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
པས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདིའི་མདོར་བསྟན་དང་
སྦྱང་ཚུལ་གཉིས་པོ་འདི་མདོའི་མདོར་བསྟན་ཀྱི་སྐབས་སུ་ས་དགུ་བོ་རེ་རེ་ལ་
སྐྱར་བའི་དོན་བསྟུས་པས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནམ་བུ་དང་ཀྱིས། །ས་ནི་གཉིས་
པ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་སོགས་དང་། འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་
པས། །ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སྐྱར་དགོས་ཏེ། གསེར་ཕྱིང་ལས།

དེ་ལྟར་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྟན་པ་འདི་ནི་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་
རང་རང་གི་སྐབས་སུ་སྦྱར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཀླང་བ་བྱི་མ་གཉིས་པོ་
འདི་ནི། མདོ་ལས། ཆོས་བརྩ་བོ་རེ་རེ་ལ་མི་དམིགས་པ་སྦྱར་བ་བསྟན་ལ་འདི་
ས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །རྣམ་
བཤད་སོགས་ལྟར་ན་སྦྱོང་བྱེད་བརྩ་ཡིས་ས་དང་བོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བརྩ་
པོ་འདི་དག་སྟོང་རྩེ་དང་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་
ཟིན་པས་སོ། །ཞེས་ཀླང་བ་ཐ་མ་གཉིས་དང་བོ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་སུ་བྱས་ནས།
བརྩ་གང་ཞེ་ན་བསམ་དང་། ཞེས་སོགས་འགྲེལ་གྲང་ཆོག་གོ། །སྦྱོང་བྱ་ས་
རྣམས་དང་། སྦྱོང་བྱེད་ཡོངས་སྦྱོང་གི་ཆོས་རྣམས་དང་། ཡང་ན་ས་རྣམས་
སྦྱང་གཞི་དང་ཡོན་སྟོན་གཉིས་སྦྱང་བྱར་བྱས་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྦྱོང་བ་ནི་ཁང་
བཟང་སྦྱོང་བ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྟོན་སྦྱོང་བ་ནི་རིན་པོ་ཆའི་
གཡའ་སེལ་བ་ལྟར་དང་། ས་རྣམས་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་མང་ཉུང་ཡོད་པ་གསུལ་བྱ་
ཏེ་བའི་བསམ་པ་ལ་སྟོས་པ་དང་། ས་ཁ་ཅིག་ལ་སྟོན་སྦྱོང་པ་དང་གཉིན་པོ་
བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ་མ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་མཚོན་པར་གསེར་
ཕྱེང་ལས་གསུངས་སོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་། ནས།
ཡང་དག་པར་ཞུགས་ནས། ཞེས་སྟར་གྱི་དྲི་བ་བྱི་མ་ལྷ་བཀོད་ནས་དེའི་དང་
པོའི་ལན་དུ་ཡར་བྱིན་བརྩ་ལྷག་པས་ས་བརྩ་ལ་ཞུགས་པར་བསྟན་པ་ཙམ་
ལས་མེད་དོ། །བར་མར་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས། ནས། རྩེས་སུ་མི་
མཐོང་ངོ་། །ཞེས་པས་ས་འོག་མ་ནས་གོང་མར་འཕོ་ཚུལ་སྦྱིར་བསྟན། དེ་ནས་
ས་དགའི་ཡོངས་སྦྱོང་དང་ས་བརྩ་བའི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྟན་ཀྱི་རྒྱས་
བཤད་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་ནས། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་བྱང་ཆེན་ཐེག་ཆེན་ལ་
ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དོན་བསྟན་ཡིན་པས་གསེར་
ཕྱེང་དུ་ཉི་མྱང་དང་བྱ་ཉ་སོགས་ལྟར་མདོར་བསྟན་སྦྱར་ནས་རྒྱས་བཤད་

འགྲེལ་བའི་སྐབས་འགའ་བྲངས་སོ། །ཉི་ལྔ་ལས་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་
 སྐད་བསྟན་པ་ནམས་རང་གི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་མ་
 སྐས་སོ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་ནམ་བཤད་དུ་རྒྱས་བཤད་དང་སྦྱར་ལ་མདོར་བསྟན་
 དང་མ་སྦྱར་བ་གོ་སླ་བ་ལ་དགོངས་ལ། རོལ་མཆོར་སྦྱིར་བསྟན་ས་དང་པོ་
 དང་དོན་བསྟུ་བཅུ་བ་ལ་སྦྱར་བ་དེ་གཉིས་བཅུ་ག་ལ་སྦྱིར་དགོས་པ་དང་ལེ་
 བརྒྱད་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། མདོ་རྒྱས་གཉིས་ཀ་བྲངས་པ་རྗེས་ཡབ་སྐུ་གཉིས་
 དགོངས་པ་གཅིག་དྲིལ་བྱས་པས། འདིར་དེ་ལྟར་བྱས་ན། རབ་འབྱོར་ས་དང་
 པོ་ལ་གནས་པའི། ཉན། བྱང་ཆེན་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་བྱ་བ་དག་གོ་ཞེས་
 པས་བྲངས་དང་སྦྱོང་ཚུལ་གྱིས་གཞི་མདོར་བསྟན། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་
 ཆེན་པོའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ། ཉན། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་
 བ་བཅུ་འོ། །ཞེས་ཡོངས་སྦྱོང་བཅུ་འོ་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་དེ་འོག་མ་ནམས་ལ་
 འབྲེལ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། མཆོམས་སྦྱར་དུ་གསུངས་པ་ལ། ཞེས་སྦྱིའི་
 ཡོངས་སྦྱོང་གསུངས་པའི་ནང་ནས་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་སྟོན་པ་**ཞེས་བྱ་**
བའི་ཆོགས་བཅད་གསུམ་གྱི་དོན་ནི་འདི་འོག་མ་ནམས་ལ་འབྲེལ། །གསེར་
 བྱང་དུ་ཡོངས་སྦྱོང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འཁྱར་ཚུལ་གཉིས་བྱས་
 པའི་དང་པོ་ནི། སུ་ལྟར་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
 དང་། ཉ་ནམ་བཤད་རྟོགས་སྣང་ལྟར་ན་ཅ་བའི་**རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་**བྱང་
 ཚུབ་གྱི་**གཞི་**དང་དགེ་ཅ་**ཐམས་ཅད་ལ་**རང་དོན་གྱི་ཤུ་ཤུ་ཉན་རང་གི་ཡིད་
 བྱེད་**མེད་པའི་བསམ་པ་དང་།** རམ་བཤད་ལས། ཤུ་ཤུ་མེད་པའི་བསམ་པས་
 དེའི་ཆོས་འདྲིན་པར་སྦྱོར་བའི་ས་དང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆོས་ཅན། ས་
 དང་པོའི་ཡོངས་སྦྱོང་ཡིན་ཏེ། དེའི་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་འདྲིམས་ཤིང་ཡོན་ཏན་
 རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 བཞིན་དུ་ལྷག་མ་ནམས་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། སེམས་ཅན་

གཞི་ལ་བཞག་པ་གསེར་སྒྲིང་དུ་འོར་གསུངས་པ་དེ་ཙམ་ལ་བྱས་ན་འོར་
བའོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དགོས་པའི་དོན་ལ་ཕན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆེད་དུ་
དམ་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མེད་
བཞིའི་སེམས་གཅིག་པ་ཉིད་གྱིས་གཞན་དོན་གྱི་བསམ་པ་སྤྲུལ་མའི་རྒྱ་དང་།
ལུས་ལོངས་སྦྱོང་དགེ་རྩ་སོགས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སེར་སྤྲུལ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། ལམ་གྱི་རྩ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བསེས་གཉེན་
མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་མགྱ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་གྱིས་ཐེག་
པ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཆོལ་བར་འདོད་པས་
ཉན་རང་གི་སར་མི་ལྟར་བ་དང་། བྱིས་ན་གནས་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་
ནས་དེ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་ཤིང་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་
ལ་བར་ཆད་མེད་པ་དང་། སྤྲུལ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱ་སྦྱབ་པར་འདོད་
ཀྱང་དེ་མཐོང་ནས་མི་འབྲལ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་དུ་དགེ་བའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་རབ་
ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ཐོབ་མཐའ་བར་གསུམ། ཐོགས་མེད་གྱིས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་སྦྱབ་པ་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སོ་ཐར་བསམ་གཏན་
ཟག་མེད་སྒྲོམ་པ་གསུམ་དང་། ཉིང་རྒྱལ་འགྲེལ་བར་ཐེག་པ་གསུམ་མཐར་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མདོའི་སྒྲིང་གཞི། མདོ་དངོས། མཐུན་འཇུག་
ཡི་རང་གསུམ་དང་། དགེ་ལྷན་མཆོད་བརྗོད། བསྟན་བཅོས་དངོས། བསྟོན་བ་
གསུམ་ལ་བཤད་ཅིས་ཉ་རྟེན་གསུངས་སོ། །དམ་བཅས་པ་ལྟར་གཞན་མི་སྤྲུ་
བའི་བདེན་པར་སྤྲུབ་པ་ཉིད་ཅིས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་
བུའི་ཐབས་ཆའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱས་༼ཁ༽དེས་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་
མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟེ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རི་ལྷན་སྦྱོང་ན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་རྒྱལ་མཁོ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་བྱད་

པར་བརྩུ་པོ་དེ་བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱི་ཟིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དག་ཁོ་
 བས་སོ། །རྟོག་ཤིང་བརྩུ་པོ་དང་པོ་རབ་རྩ་དགའ་བ་འཛོལ་བ་ཡིན་པ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཉེ། རྟོག་ཤིང་སྦྱོར་བཤད་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང་། སེམས་
 ཅན་དོན་སྦྱབ་མཐོང་བ་ལ། རབ་རྩ་དགའ་བ་སྦྱེ་འགྱུར་ཉེ། །དེ་བྱིར་རབ་དགའ་
 ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྟག་
 པར་འགྲུབ་པར་མཐོང་ནས་དགའ་བས་ནའོ། །ས་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་རྩ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང་། བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་རིན་དུ་གཞོ་བ་
 དང་། བཟོད་པའི་མཐུ་ལ་གནས་པ་འདི་གཉིས་ཉེས་སྦྱོད་སྟོན་པ་དང་། དགེ་
 བ་ལ་རབ་རྩ་དགའ་ཞིང་སྦྱོར་བ་དགེ་བ་སྦྱུད་པ་དང་། སྦྱིང་བཅེ་ཆེན་པོ་མདོན་
 དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་། མཁན་པོ་སོགས་ལ་བཀུར་སྟོན་སྦྱོར་མ་ལ་
 གྲུས་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་བྱིན་དུག་ལ་བཙོན་
 པའོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོའི་ས་གཉིས་པ་བས། བས། བན་ཏན་བྱ་
 དགོས་སོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པའི་ཚུལ་
 ཁྲིམས། བས། བན་བྱིན་རྣམས་ལ་བཙོན་ཞིང་ཆོལ་བའོ། །ཞེས་པའོ། །འདིར་
 བཀུར་སྟོན་སྦྱོར་མ་ལ་གྲུས་པ་གཅིག་རྩ་བྱས་ཤིང་། མདོར་སྦྱིང་རྩེ་གོང་དུ་སེམས་
 ཅན་མི་གཏོང་བ་བྱར་དུ་ཡོད་པ་དཔྱད། གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྦྱོང་བྱེད་སོ་
 སའི་རོ་བོ་དང་། ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
 རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་སྦྱུད་པ་དང་། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་
 གྱི་དོན་བྱ་བ་དང་། ཉེས་སྦྱོད་མཐའ་དག་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དག་
 པའི་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སོགས་སྤངས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ཕན་པ་ཆུང་ཅུ་
 ཞིག་བྱས་པར་མི་བརྟན་པར་བྱན་པས་ཆུད་མི་གསོན་པ་དང་། གཞན་གྱིས་
 ལུས་གྱིས་གཞོན་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་ངག་གིས་གཤེ་བ་རྣམས་ལ་བཟོད་

པ་དང་དུ་ལེན་པ་སོགས་དང་། དགེ་བའི་ཚོས་སེམས་ཅན་ཐེག་གསུམ་ལ་
འགོད་པ་སོགས་སྐབ་པ་ལ་འགྲོད་པ་མེད་ཅིང་སྒྲོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་དུ་བསྐལ་བར་དཔུལ་བར་གནས་ཀྱང་མི་སྒྲོ་བར་སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་
བྱམས་སྒྲིང་རྗེ་སྒྲེ་བ་དང་། མཁན་པོ་ལ་སོགས་པས་སྒོ་བ་དཔོན་དང་སྒྲེ་བོ་
གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ང་རྒྱལ་མེད་པར་འདུད་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་
གཉིན་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་གྱིས་དེས་བསྟན་པའི་ཚོས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་
སྐབ་པ་དང་། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དུག་སྐབ་པ་ལ་སྒྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དེ་
དག་བྱེད་གྱི་ཡན་ལག་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བ་སྤྲུམས་དང་པོར་བསྟན་
པ་བཞིན་ཡོངས་སུ་སྒྲུང་བ་བྱས་པའི་བྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་གྱིས་ས་གཉིས་
པ་དྲི་མ་མེད་པ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་
སོགས་ས་དང་པོར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་རྒྱན་
ལས། འཆལ་ཚུལ་ཚོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། དྲི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱ། ཞེས་པ་
ལྟར་འཆལ་ཚུལ་སོགས་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ཙ་བ་ནི། ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཤིང་ཡི་གེ་ལ་མ་ཞེན་ལ་དེས་མི་རྣོམ་པ་ཉིད་
དང་ནི། ཟང་བྱིང་མེད་པར་ཚོས་སྒྲིན་ཀྱང་དེས་མི་རྣོམ་པ་ཚོས་ལ་ངེས་སེམས་
དང་། སངས་རྒྱས་ཞིང་དག་པའི་དགེ་ཙ་ཀུན་སྒྲོང་ཞིང་དེས་མི་རྣོམ་པ་སྤྱག་
བསྐལ་དང་ལེན་དང་། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐལ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་
མི་སྒྲོ་ཞིང་དེས་མི་རྣོམ་པ་ཅི་མི་སྟམ་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྩོམ་ཁྲེལ་ཡོད་ལ་
གནས་ཤིང་དེས་མི་རྣོམ་པ་ཅེས་བྱ་བ། རྣོམ་མེད་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་རྣམ་
པ་ལྟའོ། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་། རས། ས་གསུམ་ལ་གནས་པས་
གནས་པར་བྱ་བ་དག་གོ་ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་པོ་མང་དུ་ཐོས་པས། རས།
ཁྲེལ་ཡོད་པ་ལ་གནས་པའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་སྦྱང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་ནི།** བྱོན་པ་བཅུ་འཇམ་མཉམ་ས་
 ཅད་ལས་**དམ་པའི་ཚོས་མཉན་པས་ངོམས་མི་ཤེས་པ་སྟེ་**ཚོག་ཤེས་མེད་པ་
དང་། ཡོན་འབྲུལ་སོགས་ཀྱི་**རྟེན་པ་དང་ལ་སོགས་པས་གདན་སྟོབས་པ་**
 སོགས་ཀྱི་བཀུར་སྟེ་**ལ་མི་ལྷ་བའི་སེམས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཚོས་རབ་རྩ་སྟོན་པ་**
 སྟེ་ཐ་ན་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་མི་རེ་བ་**དང་།** ཞིང་དག་བྱེད་ཀྱི་དགེ་རྩ་
 རྣམས་ཞིང་དག་པའི་རྒྱར་མོས་པ་སྟེ་**རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྟེན་དང་**
བརྟེན་པ་ཀུན་རྩ་སྦྱང་བ་དང་། བཅོད་པ་གསུམ་རྣམས་པས་རང་གིས་པན་
 བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ཀྱིས་རང་དང་མི་མཐུན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་
 སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་གཞོད་པ་དང་མི་སྟོན་པ་བརྗོད་པ་མཐོང་བས་ཡོངས་
 སུ་མི་སྦྱོ་བ་དང་། **རང་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བ་དང་དམན་པའི་ཡིད་བྱེད་མི་**
 སྦྱོད་པ་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བའི་ཚོས་མི་བྱེད་པ་
 བྲེལ་ཡོད་པ་**ཞེས་བྱ་བ་འོ།** །གཉིས་པ་ནི་**དེ་ལྷ་བའི་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་རྣམ་པ་**
ལཱོ་སྟེ་ལུས་སྡེ་མ་ས་དང་པོར་བསྟན་པ་བཞིན་རྩ་བ་དེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྩ་
མི་རྟོག་པའམ་རྣོམ་སེམས་སུ་མི་རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པས་ས་
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ཐོབ་ཅིན་རྟོགས་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་**ཡིན་འོ།** །སྒྲ་
 དོན་ནི་མདོ་རྒྱན་ལས། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེན་པོ་ནི། བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་
 བྱེད་པ། ཞེས་པ་ལྷར་སངས་རྒྱས་དཔག་མེད་ལས་ཚོས་ཐོས་པའི་སྤང་བ་ཆེན་
 པོའི་འོད་བྱེད་པའོ། །བཞི་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། **ནགས་སོགས་**
 དཔེན་པར་གནས་པ་དང་། **འདོད་པ་རྩུང་བ་དང་།** ཚོག་ཤེས་པ་དང་། **སྦྱངས་**
 པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཡང་དག་པར་སྟོམ་པ་བསྟན་པ་སྟེ་མི་བཏང་བ་དང་། **བསྐྱབ་**
 པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། **འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་སྦོད་པ་འདི་རྩག་**
 བྱ་བ་ངན་ཞེན་ཀྱི་ལེ་ལོ་འགོག་བྱེད་དངོས་དང་། **ལྷ་ངན་འདས་དང་ལྷན་པའི་**
 སེམས་བསྦྱེད་པ་དང་། རྩས་**བདོག་ཀུན་**ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་གཉིས་བྱ་བ་ངན་

ཞེན་བརྒྱད་ནས་འགོག་བྱེད་དོ། །དགེ་ཕྱོགས་ལ་སེམས་མི་ཁྱམ་པ་སྦྱིད་ལུག་
དང་བདག་ཉིད་བརྟན་པའི་ལེ་ལོ་གཉིས་ཀའི་གཉེན་པོ་དང་། བདེན་ཞེན་གྱི་
ལྷ་པ་མེད་པའོ། །མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོ་ས་བཞི་བ། ནས། གནས་པར་
བྱ་བ་དག་གོ་ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་པོའི་དགོན་པ། ནས། ལྷོས་པ་མེད་
པའོ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྦྱོང་བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་
ནི། ཅེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་ལྟར་དགོན་པ་མཆོག་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་བྲལ་
བ་དང་། རྩ་བར་དམན་པ་རྒྱང་གྲགས་གྱི་པ་རོལ་ནགས་སོགས་དགོན་པར་
གནས་པ་དང་། རྟེན་པ་སྤར་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་ན་སྤམ་དུ་མདོན་པར་འདོད་པ་
མེད་པ་དང་། མདོ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་རང་དོན་དུ་འདོད་པ་མེད་པ་འདོད་
ཆུང་དང་། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པར་ཐོབ་ན་སྤམ་དུ་དོན་དུ་
གཉེར་བ་མེད་པ་དང་། མདོར་ནམ་མཁུན་ཐོབ་ཀྱང་དེས་སྒྲོམ་སེམས་མེད་པ་
ཆོག་ཤེས་དང་། དབྱིག་གཉེན་སོགས་གྱིས་འདི་གཉིས་ངན་ཉུང་རྟེན་པས་
ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཟང་མང་རྟེན་ཀྱང་དེས་མི་ཆིམ་པ་ལ་མཛད་ཀྱང་
འཕགས་སེང་གིས་མཛོད་ལྟར་བྱས་པ་མདོའི་དོན་ནོ། །སྦྱང་ཡོན་མཆོག་ཟབ་
མོའི་དོན་ལ་མི་སྐྱག་པའི་ངས་རྟོག་གི་བཟོད་པ་མི་གཏོང་བ་མདོ་དོན་དང་།
ཕལ་བ་བྱ་བ་རྟེན་པས་ཆོག་པ་དང་མཐར་གྱིས་སྦྱོང་བའི་བསོད་སྟོམས་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཟས་སྟན་གཅིག་པ་དང་། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་དང་གསུམ།
ཟས་བཟང་མང་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང་། བྱིང་
བ་དང་། ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་གསུམ། གོས་མང་པོ་དང་། འཇམ་པོ་དང་། བཟང་
པོ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་དང་། དགོན་པ་བ་འདུ་འཛི་ལ་ཆགས་པ་སྦྱོང་
བྱེད་དང་། ཤིང་རྩང་པ་དང་། སྒྲ་གབ་མེད་པ་དང་། དུར་ཁྲོད་པ་གསུམ་གནས་
མལ་ལ་ཆགས་པ་སྦྱོང་བྱེད་དང་། ཅོག་བྱ་བ་སྒྲོས་འབེབས་པ་སོགས་ལ་ཆགས་
པ་སྦྱོང་བྱེད་དང་། གཞི་ངི་བཞིན་པ་སྟན་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྦྱོང་བྱེད་དང་།

བྱ་རྒྱུ་ཀྱང་དགོན་པ་བ་སོགས་བཞི་གནས་མལ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་སྦྱོད་ལམ་
 ལ་སྦྱར་རོ། ། འདི་དག་གིས་སེམས་ལས་རུང་དུ་སྦྱོང་བས་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་
 བཅུ་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་སྟེ་དེའི་ཡི་དམ་བཅའ་བ་དང་། རང་གིས་
 བསྐྱབ་པའི་སྒྲུབ་པ་སྦྱངས་པ་སྟོག་ལ་སོགས་པས་ལུས་དང་འདོད་ཡོན་ལ་
 ཡོངས་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ཞིང་དེ་ལ་མཚན་འདིན་གྱི་རྒྱ་
 བ་མེད་པ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་འཇུག་མི་འདོད་
 པར་ལྷ་བས་སྦོད་པ་དང་། མདོ་ལྷར་ན་རང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་མུང་འདས་ལ་
 མཚན་མར་མི་ཞེན་པའམ། གདུལ་བྱའི་སྟོ་དང་འཚམ་པར་མུ་ངན་ལས་འདས་
 པ་ལ་གཞོལ་བ་སྟེ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ལ་བདེན་
 ཞེན་མེད་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་
 གྱི་ཡར་བྱིན་རྣམས་པས་དགེ་བ་སྦྱབ་པ་ལ་སེམས་མི་ཁྱམ་ཞིང་ཡུལ་ལ་ཞེན་
 བས་མི་གནས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་ལྷ་བ་
 ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཉིས་པ་ཡོངས་སྦྱོང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ལྷ་བྱའི་ཡོངས་སུ་
 སྦྱོང་བ་སྒྲུབ་པ་ལྷ་བྱ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་རྣམ་པ་བཅུས་ས་
 བཞི་བ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་གཞོན་པའམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་
 ཏེ། ཉགས་སྒར་ལྷར་རོ། ། སའི་ངས་ཆོག་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། འདི་ལྷར་བྱང་ཆུབ་
 ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས། ། རབ་རྩ་སྟེག་བྱེད་འོད་ལྷ་བྱ། ། དེ་དང་ལྷན་ཕྱིར་ས་དེ་
 ནི། གཉིས་པོ་སྟེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། ཞེས་པ་ལྷར་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་བྱང་
 ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་གེགས་སྐྱིབ་གཉིས་སྟེག་པས་ན་འོད་འཕྲོ་བའོ། ། ལྷ་བ་
 ས་ལྷ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། བྱིས་པ་དང་དགེ་སྦྱོང་མ་ལ་འགྲོགས་
 འདྲིས་བྱེད་པ་དང་། བྱིས་ལ་འཁྲེན་པ་སྟེ་སེར་སྒྲ་བྱེད་པ་དང་། འདྲུ་འདྲིར་
 རྒྱར་པའི་གཏམ་གྱི་གནས་དང་ནི། བདག་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པས་བསྟོད་པ་
 དང་། གཞན་ལ་སྦྱོན་བརྗོད་པས་བརྟན་པ་དང་། མི་དགའི་ལས་གྱི་ལམ་བཅུ་

དང་། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་སྒྲོམ་པས་ཁེངས་པ་དང་། དགེ་མི་དགེ་ལ་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། སྒོ་རན་ལྟ་བུ་ལྟ་དང་ནི་ཉན་མོངས་པ་
གསུམ་བཟོད་ཅིང་དང་དུ་ལེན་པ་སྟེ་སྤང་བྱ་བཅུ་པོ་འདི་ནི་རྣམ་པར་སྤངས་
ན། ས་ལྟ་བུ་ནི་ཡང་དག་པ་སྟེ་རྒྱལ་པར་འཕྲོ་བོ། ཁ་དོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་
ཆེན་པོ་ས་ལྟ་བུ། རྣམ། ཡོངས་སུ་སྤངས་བར་བྱའོ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་
པོའི་བྱིམ་པ་དང་། རྣམ། གཉི་མུག་ཉམས་རངས་སུ་མི་འདོར་བའོ། ཞེས་ལེ་
མང་དུ་བྱིམ་པ་དང་དགེ་སྒོང་མ་བསྟེན་པ་གཉིས་སེར་སྣ་འདུ་འཇི་གཞོད་
སེམས་གསུམ་བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་དེ་ཆོས་དུག་དང་། མི་དགེ་བཅུ་དང་
ང་རྒྱལ་ཁེངས་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐེ་ཆོམ་དུག་གསུམ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་དང་
སྤང་བྱ་བཅུ་བཞི་བྱས་སོ། གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཡོངས་སྒྱུང་
གི་ངོ་བོ་ནི། ཅིས་བྱ་བ་ནི། རྟེན་པ་དང་ལ་སོགས་པས་བཀུར་སྟེ་དོན་དུ་རབ་
དུ་བྱང་བ་དང་ལ་སོགས་པས་བྱིམ་པ་དང་འགྲོགས་འདིས་བྱེད་པ་དང་། དེ་
སྒོང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བརྒྱད་མར་རྩལ་ཏེ་སྟེ་ལ་རབ་དུ་བྱང་གོས་
དུར་སྒྲིག་བགོ་བ་དང་། དགེ་སྒོང་མ་དང་ལྟན་གཅིག་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་
གནས་ལ་དེ་ལས་གོས་མི་ལེན་པའོ། བྱིམ་ལ་སྟེད་པས་གཞན་ལ་དད་པ་ཅན་
ཀྱི་བྱིམ་ཉེ་བར་མི་སྟོན་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་ནི་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ལ་
བདེ་བ་སྐྱབ་དགོས་ན་སེམས་ཅན་རང་གི་བསོད་ནམས་ལ་སེར་སྣ་བྱེད་པ་མི་
རུང་སྟམ་པའོ། །འདུ་འཇི་ར་གྱུར་བའི་གནས་གཉིས་ལས་ནང་གི་ནི་ཉན་རང་
ཡོད་པའམ་དེའི་གཏམ་ཐོས་པའམ་དེ་དང་ལྟན་པའི་སེམས་སྟེ་བའི་གནས་
དང་། ཕྱིའི་ནི་སྟེ་བོ་མང་བོ་གནས་པའི་གྲོང་དང་ལ་སོགས་པས་གྲོང་བྱིར་
དང་། དེའི་གཉེན་པོ་ནི་དེ་གཉིས་ལུས་སེམས་ཀྱིས་སྤངས་པའོ། རྟེན་བཀུར་
ལ་ཆགས་ནས་བདག་ལ་བསྐྱགས་པ་དང་། གཞན་ལ་སྟོད་པ་དང་དེའི་གཉེན་
པོ་ནི་བདག་གཞན་དུ་གདགས་པའི་གཞི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ལ་བདེན་ཞེན་མི་

བྱ་བའོ། །མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བརྟུ་དང་། གཉེན་པོ་ནི་འདིས་བདེ་འགོ་
 ལ་སྒྲིབ་ན་འཕགས་ལམ་ལ་སྒྲོས་ཅི་དགོས་སྟུང་དུ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའོ།
 ཐོས་པ་དང་ལ་སོགས་པས་ཚུལ་བྱིས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོམ་ཞིང་ཁེངས་པས་
 ཡོན་ཏན་ཅན་གཞན་ལ་མི་འདུད་པ་དང་། གཉེན་པོ་ནི་སྒྲོམ་པའི་གཞི་དང་
 ཁེངས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤངས་པའོ། །དགེ་བ་བསྟེན་བྱ་དང་མི་དགེ་བ་དོར་
 བྱ་ལ་བསྒྲིག་སྟེ་མངོན་པར་ཞེན་པའམ་དེ་དག་ལ་བདེན་བར་ཞེན་པ་དང་།
 གཉེན་པོ་ནི་དེ་དག་ལ་བདེན་ཞེན་སྤངས་པའོ། །ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ལ་
 སོགས་པས་ལྟ་བ་བཞི་དང་ཐེ་ཚོམ་མམ་དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་བདེན་འདྲིན་
 སྒོ་གྲོས་ངན་པ་དང་། རྣམ་བཤད་དུ་མཐར་ལྟ་ལ་ལོག་ལྟར་བཏགས་པ་དང་།
 ལོག་ལྟ་ཡིན་ན་ཐག་བསྐང་པའི་གཉེན་པོར་སྒྱུར་གསུངས། གཉེན་པོའི་མདོར་
 ཡིད་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལས་མེད་ཀྱང་། གསེར་སྤེང་ལས། འདིར་བཤད་པ་
 གནས་ངན་ལེན་ས་དེ་དག་རྩ་སྤྱོད་སྤྱིད་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་དང་། བདེན་
 འདྲིན་ལ་དེ་དང་མིང་མཐུན་པ་བཞག་པས་གཉེན་པོ་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་
 པའམ། དེ་དག་གི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་བཞག་ཆོག་གམ་དཔྱད།
 འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་དུ་སྒྱུགས་པར་
 བྱེད་པ་སེམས་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བའོ། །གཉེན་པོ་ནི། དུག་གསུམ་སོགས་
 བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་སྒྱུར་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སྤང་བའི་ཆོས་བརྟུའམ། རྣམ་
 བཤད་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་བག་ཆགས་རྣམ་པར་སྤྱོད་ཞིང་། མདོ་ལས་བསྒྲིག་
 པའི་ཆོས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་། རྒྱན་ལས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་
 ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བ་རྣམ་པ་བརྟུས་སྒྱུར་ཚུལ་སྤྲ་མ་ས་དང་པོ་བཞིན་དུ་སྤང་གཞི་
 ས་ལྟ་བ་སྤང་དཀའ་བ་འཐོབ་པའམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ།
 རྟགས་སྤར་ལྟར་རོ། །སྒྲ་དོན་ནི་མདོ་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྒྲིབ་

བྱེད་ཅིང་། རང་གི་སེམས་ཀྱང་སྤང་བའི་བྱིས། སྒོ་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་སྤང་
དགའ་བ། དེ་བྱིས་སྤང་དགའ་ཞེས་བཞེད་དོ། ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་སྒྲིན་
པ་དང་རང་སེམས་ཉོན་མོངས་ལས་སྤང་བའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱེད་པས་སྤང་
དགའ་བའོ། རྟག་པ། ས་རྟག་པ་ལ། གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། **སྒྲིན་དང་**
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཟོད་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་། **བསམ་གཏན་དང་ཤེས་**
རབ་སྟེ་ཆོས་རྟག་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་རྟག་དང་། དེ་དག་གིས་སྒྲོབ་མ་ཉན་ཐོས་
དང་ནི་བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ། དགའ་བ་སྤངས་པ་གཉིས་དང་། སྟོང་ཉིད་
ལ་སྒྲག་པའི་སེམས་སྤངས་པ་དང་། སྟོང་མོ་བ་མཐོང་ན་ཞུམ་པ་སྤངས་པས་
བསྤངས་ན་མི་ཞུམ་པ་དང་། **བདོག་པ་ཀུན་བཏང་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྤངས་**
པས་དེ་དག་བཏང་ཡང་མཐར་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། **དབུལ་ཡང་སྟོང་བ་མི་**
སྟོང་བས། **སྒྲིན་པ་གཏོང་བ་སྟེ་སྤང་བའི་ཆོས་རྟག་སྤངས་པ་རྟག་སྟེ་བཅུ་**
གཉིས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ས་ནི་རྟག་པ་ཡང་དག་སྟེ་རྟོགས་པར་འཐོབ་པོ། མདོ་ནི་
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ས་རྟག་པ། ཉན། རྟག་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་སྤང་
པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ས་རྟག་པ་ལ་ཆོས་རྟག་ཉན། ཆོས་རྟག་ཡོངས་སུ་
སྤང་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་སྟོང་
བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་ནི། **ཅས་བྱ་བ་ནི།** **པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྟག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་**
སྤང་བྱ་རྟག་སྟོང་ཚུལ་གོ་རིམ་བཞིན་སྐྱར་ན། རང་གི་ལུས་སྟོག་གཏོང་བའི་
སྒྲིན་པར་རྟོགས་པས་རང་དོན་ཏུ་**ཉན་ཐོས་**ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་སྟོང་བ་
དང་། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྟོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྟོགས་པས་རང་དོན་ཏུ་**རང་**
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་སྟོང་བ་དང་། གསེར་ཕྱིང་ལས།
འདི་སྤྲུམས་སྟོང་རྒྱས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ལས་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་འདོད་པ་སྤྲུམ་
ལས་བསྒྲོག་དགའ་ཞིང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲིན་པ་ལས་རྟོགས་དགའ་བ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་རྟོགས་པ་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་སྒྲིན་ཐམས་

ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་བ་ཉིད་ལ་མི་སྐྱག་པའི་
 བཟོད་པར་རྫོགས་པས་**ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྱག་པའི་**སེམས་སྟོང་བ་
དང་། གཏོང་བ་ལ་སྟོང་བའི་བཙུན་པར་རྫོགས་པས་ཐོག་མར་སྟོང་བ་པོའི་སྐྱེ་
བོས་བསྐྱངས་ན་སེར་སྒྲའི་དབང་གིས་**ཁྱམ་པའི་**སེམས་སྟོང་བ་**དང་།** གཏོང་
 བ་ལ་ཆེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་རྫོགས་པས་བར་དུ་**བདོག་པ་ཐམས་ཅད་**
རང་གི་ངང་གིས་གཏོང་བར་ཁྱགས་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་སེམས་སྟོང་བ་**དང་།**
 སྐྱེན་པའི་པན་ཡོན་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་པས་ཐམས་ཅད་བཏང་བས་
 མཐར་རང་ཉིད་**བཀྱེན་ཡང་སྟོང་བའི་སྐྱེ་བོ་**མཐོང་ན་སྟོང་བའི་སེམས་སྟོང་
བ་སྐྱེ་དེ་འཆོལ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་པའོ། །དེ་ལྟར་ཐ་མ་གསུམ་སྐྱེན་པའི་
 ཐོག་མ་བར་ཐ་ལ་སྐྱར་ལ། སྤྱ་ཉ་རེད་མདའ་བ་སོགས་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་
 གྲིམས་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་རིམ་བཞིན་སྤང་བྱ་དང་པོ་གཉིས་དང་། སྐྱེན་
 བཙུན་གཉིས་བཞི་གསུམ་གཉིས་དང་། ལྷག་མ་གཉིས་སྤར་ལྟར་སྟོང་གཉིན་
 དུ་སྐྱར་བ་ལྟར་རྣམ་བཤད་རྫོགས་སྤང་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི། སྤྲ་མ་དེ་དག་
 གི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་ཅུ་ཡིན་ནམ་སྤྲ་སྤྱེ། གསེར་སྤང་དུ་ཞིབ་དཔྱད་
 མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱ་ཉས་ཐ་མ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་བགེགས་
 དང་། དུག་པའི་མི་གཏོང་བ་རྫོགས་ཀྱི་མི་སྟོང་བར་འཆད་པ་མི་བདེ་གསུངས་
 སོ། །རྣམ་བཤད་ལས། ཡང་ན་པར་བྱིན་དུག་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བྱིན་
 པས་ཉེས་པ་དང་པོ་གསུམ་སྤངས་པ་དང་། སྐྱེན་པ་རྫོགས་པས་ཐ་མ་གསུམ་
 སྤངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། **དེ་ལྟ་བུའི་**སྟོང་གཉིན་སྐྱར་བས་
ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲ་མ་ས་དང་པོ་བཞིན་དུ་བདེན་མེད་
 རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱིན་པའི་སྟོན་ས་**སྤྱག་པ་མངོན་དུ་སྐྱར་བ་ཀྱན་**
ཤེས་སྟེ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་**ཡིན་ནོ**འཕ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་ལྟར་རོ། །སྐྱ་
 དོན་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་བཞེན་ནས། འཁོར་བ་དང་ནི་

ལྷ་དན་འདས། གཉིས་འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར། མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ས་
ཞེས་བཤད། ཅེས་པ་ཡུམ་ལ་བདེན་ནས་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
མངོན་དུ་གྱུར་བས་སོ། །བདུན་པ་ལ་སྤང་བྱ་དང་། གཉིན་པོ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། རྣམ་བཤད་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་དང་སེམས་
ཅན་དང་སྟོག་ཏུ་འདྲིན་པ་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་འདྲིན་
བྱས་ཀྱང་། གསེར་ཕྱིང་ལས། སྤང་བྱའི་བདག་འདྲིན་གྱི་ཡུལ་གང་ཟག་གི་
བདག་འབའ་ཞིག་ལ་མི་བྱ་བར་སྦྱར་རོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅམ་ལ་
བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། གང་ཟག་གི་བདག་གམ་རོ་བོ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་
དང་། རང་རྒྱ་བའི་སེམས་ཅན་དུ་འཕམ་རྒྱ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་། རང་རྒྱ་
བའི་སྟོག་གམ་འབྲས་བྱ་བདེན་པར་འདྲིན་པ་དང་། སྟོང་བ་བོ་དང་གསོད་པ་
པོའི་གང་ཟག་གཅིག་ཏུ་དང་། སེམས་ཅན་ཆོ་འཕོས་ནས་རྒྱན་ཆད་པ་དང་།
སེམས་ཅན་རྟག་པར་དང་། སྤྱི་ཞི་ལ་སྤང་དོར་གྱི་མཚན་མ་བདེན་པར་དང་།
མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་དང་། སྤང་བོ་བདེན་པར་སྦྱེ་བར་
དང་། ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བདེན་པར་དང་། སྦྱེ་མཆེད་བརྒྱ་
གཉིས་དག་ཕྱི་ནང་དུ་བདེན་པར་དང་ནི། ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་བྱར་
བདེན་པར་དང་། ཁམས་གསུམ་ལ་དོར་བྱར་བདེན་པར་ཆགས་པ་དང་། གོང་
མའི་བྱད་པར་ཐོབ་མི་རུས་སྒྲུམ་དུ་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་བྱམ་པ་དང་། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་གསུམ་བདེན་པར་ཞེན་པ་གསུམ་པོ་
དང་། ཚུལ་བྱིམས་ལ། དེར་བདེན་པར་ལྟ་བུ་མངོན་ཞེན་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྩོད་པའམ་སྟོང་ཉིད་ལ་ཐེ་ཆོམ་བཟུང་བ་དང་། སྟོང་བ་དེ་དང་
ཉེན་འབྱུང་འགལ་བར་འདྲིན་པའི་ཉེས་པ་སྟེ། འདྲིན་པའི་ཉེས་པ་ཞེས་ཐམས་
ཅད་ལ་སྦྱར་བ་ནི། ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་པར་ཆད་པ། སྟེ་སྤངས་པ་དེ་ཡིས་ས་ནི་
བདུན་པ་རྫོགས་པར་འཐོབ་པོ། །མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་པོ་ས་བདུན་པ།

ནས། ས་བདུན་པ་ལ་གནས་པས་མི་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆེན་
པོས་བདག་དུ། བྱང་ཆེན་པོས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་འགལ་བར་མི་བྱའོ། །ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤང་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། **ཅེས་བྱ་**
བ་ནི། ང་རྒྱལ་གྱི་གཞི་**བདག་དང་།** སེམས་པར་བྱེད་པས་**སེམས་ཅན་དང་།**
རིས་མཐུན་རྫོགས་ཀྱི་བར་གནས་པས་**སྟོག་དང་།** འགྲོ་བར་ཡང་ཡང་གནས་
པས་**གང་ཟག་དང་།** སྟོན་བྱང་ད་ལྟར་མེད་པ་**ཆད་པ་དང་།** བྱམ་ཡང་མེད་
པར་མི་འཇུག་བས་**ཉག་པ་དང་།** སྤང་དོར་གྱི་**མཚན་མ་དང་།** རིགས་ཐ་དད་
པ་**རྒྱ་དང་།** མིང་གཟུགས་ཀྱི་**ཕྱང་བོ་དང་།** ས་བོན་འཛིན་པས་**ཁམས་དང་།**
སྦྱེ་སྟོལ་བྱེད་པས་**སྦྱེ་མཆེད་དང་།** འདོད་པ་སོགས་**ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་**
པ་དང་། དེ་ལ་སྤང་དོར་དུ་**ཆགས་པ་དང་།** རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའམ་གཞན་
དོན་སྦྱབ་མི་རུས་སྟམ་དུ་**སེམས་ཀྱན་རྩ་ལྷུས་པ་དང་།** གཟུགས་སྦྱ་**སངས་རྒྱས་**
དང་། གསུང་རབ་**ཆོས་དང་།** ཟུང་བཞི་**དགེ་འདུན་དང་།** སོ་ཐར་བྱང་སྟོམ་གྱི་
ཚུལ་བྲིམས་སུ་ལྟ་བའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་**ཚོད་པ་དང་།** དེ་དང་འགལ་བ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པ་**བརྗོད་**
པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ་འདི་དག་སུ་ཉས་བཤད་ཚུལ་བཀོད་
པའོ། །གཉིས་པ་དེ་སྤངས་པས་ཐོབ་ཚུལ་ནི། **ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཉིཤུ་དང་བྲལ་**
ནས་སྤང་བྱ་ལས་བསྐྱོག་པ་གཉིན་པོའི་ཆོས་ཉིཤུ་ཅ་བ་འདི་དང་འདིའི་
མདོའི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་
ཤུས་སྤུ་མ་ས་དང་པོ་བཞིན་དུ་སྟོང་རྗེ་དང་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ནས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཀྱན་ཤེས་པ་སྟེ་རྫོགས་
པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤར་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་བཤད་ནི་མདོ་རྒྱན་
ལས། བཀོད་གཅིག་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་
དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བཀོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་དང་འབྲེལ་བས་

ནའོ། །གཉིས་པ། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་
མཚམས་སྒྱུར་བ་ནི། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུས་**དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་**གཉེན་
པོའི་**ཆོས་ཉི་ཤུ་ཉིད་བསྟན་པའི་བྱིར།** གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། རོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་
ལ་སྒྱུར་བའི་ཡུལ་**རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་གསུམ་དང་།** དགེ་བཅུའི་ལམ་གྱི་
འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། སྤྲིང་རྩེ་དང་ནི་བདེན་པར་རྫོམ་མེད་
དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་ཉིད་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གསུམ་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་སྦྱེ་བ་
དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་
པའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། གཟུང་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀྱན་ཏུ་འདོམས་
པ་དང་། བདེན་པར་འདུ་ཤེས་སྟོང་བ་དང་། ལྷ་བ་ལྷ་འདོར་བ་དང་། ཆགས་
སོགས་ཉོན་མོངས་སྟོང་པ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་ལ་རྩེ་གཅིག་
པའི་ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་ནི་ཐབས་ཤེས་ལ་
མཁས་པ་དང་། སེམས་དུལ་བ་འགོག་ལམ་ཤེས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ། ཐོགས་
པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཚུལ་བྱིམས་སོགས་ཆགས་པའི་ས་མིན་པར་ཤེས་པ་
དང་། རང་གར་འདོད་པར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་དུ་སྟེ་
གཅིག་ཆར་འགྲོ་ཞིང་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀྱན་ཏུ་བདག་གི་ལུས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི། **སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བདེན་**
མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དང་ཉི་ཤུའོ། །མདོ་ནི། དེས་ཆོས་ཉི་ཤུ། ནས། ས་
བདུན་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་རི་ལྷར་
ན་བྱང་ཆེན་པོས་སྟོང་བ་ཉིད། ནས། བྱང་ཆེན་པོས་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་
རོ་བོ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་གཉིས། དང་པོ་སྦྱོར་བྱེད་
ཀྱི་རོ་བོ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** ས་བདུན་པ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པའི་སྟོང་བ་ཡུལ་**རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་།** རྒྱའི་མཚན་

མ་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་བྲེད་པས་བདེན་པར་སྒྲོན་པ་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་ཉེ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་གསུམ་ནི་སྤང་བྱ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་
གཉེན་པོ་དང་། དགེ་བ་བརྩའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་བྱེད་དམ་དག་བྱེད་ལས་
སུ་བྱ་བ་གང་གསོད་པར་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་གསོད་པ་པོ་དང་།
བྱ་བའི་རང་བཞིན་བསད་པ་སྟེ་དེ་འདྲའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང་
ལ་སོགས་པས་མ་བྱིན་ལེན་ནས། ལོག་ལྷའི་བར་གྱི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་
པར་རྟོགས་པ་བཞི་བའི་དང་། སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་གདུང་བའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་
ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་བཅེ་བ་ལྟ་བུའི་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་
དངོས་པོར་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དུག་པའི་དང་། འདིའི་མདོར་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟུས་པར་མི་བྱ་ཞེས་ན། བྱམས་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱིད་ཞེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པ་བདུན་པའི་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་ཐེག་
པ་ཆེན་པོར་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་བརྒྱད་པའི་དང་། མིང་གཟུགས་སོགས་
དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དགུ་བའི་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
ཟབ་མོ་ལ་མི་སྐྱག་པར་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བཅོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་བརྩ་
པའི་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཐབས་ཀྱི་སྒྲོན་ས་གཟུང་འདྲིན་བདེན་མེད་དུ་རབ་དུ་སྟོན་པ་བརྩ་གཅིག་
པའི་དང་། བདེན་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའམ་འདྲོམས་པ་ནི་
བརྩ་གཉིས་པའི་དང་། གཙང་བདེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མར་འདྲིན་པའི་ཚུལ་
མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། འདྲིན་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་
ལྟ་བུ་ལྟ་འདྲོར་བ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་
གསུམ་ནི་བརྩ་གསུམ་པའི་དང་། གཞན་དོན་དུ་རྣམ་མཁྱེན་ལ་དམིགས་པའི་
ཞི་གནས་སྒྲོམ་པ་བརྩ་བཞི་བའི་དང་། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་

པའི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སྟོང་རྗེ་གཉིས་ལ་མཁས་པར་བྱེད་པ་བཙུ་བའི་
དང་། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་བཅུ་དྲུག་
པའི་དང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་
པར་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རླེངས་མཐུན་པ་བཅུ་བདུན་པའི་
དང་། ཆོས་གང་ཡང་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཙུན་པའི་དང་། ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་དོན་དུ་
རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དུས་མཉམ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་
འགྲོ་བའི་ཡེ་ཤེས་བཅུ་དྲུག་པའི་དང་། བདེན་ཞེན་ཅན་རྣམས་བསྐྱལ་བྱིར་
གདུལ་བྱའི་སྒོ་དང་མཐུན་པར་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་
གི་ལུས་ལ་དབང་སྒྱུར་ཐོབ་པར་རབ་དུ་སྟོན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་པའི་གཉེན་པོ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་སྤྱང་བས་ཐོབ་ཚུལ་ནི། སྤང་བྱ་ཉི་ཤུ་སྤངས་པས་
ཐོབ་པར་མ་ཟད་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྤང་
ས་དང་པོ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པས་ས་བདུན་པ་རྟོགས་
པ་སྟེ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ་སོགས་སོ། །བཅུད་པ་ལ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་པ་དང་། ཞིང་
ཀུན་རྩལ་ལྟུང་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྟེན་བ་དང་། སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཞིང་
བཟང་པོ་སྤྱབ་པ་དང་། ཆོས་ཡོངས་སུ་བརྟག་བྱིར་སངས་རྒྱས་བསྟེན་པ་དང་།
སེམས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་བག་ལ་ཉལ་སོགས་ཤེས་པ་དང་བཅུད་ཀྱི་རྒྱལ་བ་ཡི།
ཞིང་སྤྱོད་བ་དང་། ལྷ་མ་ལྟར་གྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལ་ཡང་ཡང་གནས་པ་དང་།
གཞན་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། ས་བཅུད་པའི་ལས་སམ་
སྤྱོད་བྱེད་ནི་རྣམ་པ་འདི་བཅུད་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་
ཆེན་པོ་ས་བཅུད་པ་ལ། བསྟུན་པ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱའོ་ཞེས་བཞི་ཆན་གཉིས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

གྱི། བས། སྲིད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོ། །ཞེས་པ་ལོ། །འདི་དང་ས་རྒྱལ་པ་བདུན་པ་
གསུམ་ལ་མདོར་བསྟན་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་ཚན་པ་གཉིས་རེ་བྱས་པ་ནི། དེ་རེ་རེས་
ཀྱང་ས་དེ་སྤྱོད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། རྒྱལ་པ་
བདུན་པ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་གཉེན་གཉིས་གསུངས་པས་ནི་མ་གསུངས་པའི་ས་
རྣམས་ལ་མཚན་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་སྤྱོད་
བྱེད་གྱི་ངོ་བོ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་ནི།** སེམས་གཅིག་གིས་**སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་**
སེམས་གྱི་སྤྱོད་པ་བཟང་ངན་རྣམས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཤེས་པ་དང་། ལྷོགས་
བཅུའི་**འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་**སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྟ་བའི་**ཕྱིར་རྩུ་འཕུལ་**
གྱིས་མདོན་པར་ཤེས་པས་བཙེ་བར་མཛད་པ་དང་། སྤྱོད་གསུམ་ལ་དབང་
བའི་འཁོར་བསྐྱར་རྩ་ཀྱུར་ཏེ་སྤྱོད་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་**ཞིང་རྟེན་གསེར་དང་ལ་**
སོགས་པས་བེའུ་བྱའི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་སྐྱར་ཕྱིར་སྤྱོད་གསུམ་གཏོང་ཞིང་དེས་
མི་ཚྲོམ་པ་དང་། **རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཚོས་གྱི་**ཆོག་དོན་ཡོངས་སུ་བརྟག་
པས་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེནྱེ་བ་དང་ལོ་ཆེན་གྱིས་སངས་
རྒྱས་བསྟེན་པ་དང་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་མདོ་ལྟར་སོ་སོར་བྱས་ནས་བརྒྱད་གྱི་
གྲངས་གཅིག་བྱས་ལ། **ཅ་བ་དང་རྒྱན་སྣང་དུ་ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་མཉེས་**
པར་བྱེད་པ་ཞེས་ཡོད་ཀྱང་བརྟག་པའི་དགོས་པ་སངས་རྒྱས་མཉེས་པ་དང་
མཉེས་པའི་དགོས་པ་ཚོས་བརྟག་པ་ཡིན་པས་མདོ་དང་ཅ་འགྲེལ་རྣམས་མི་
འགལ་ལོ། །**ལྟའི་མིག་**སོགས་**སྤྱོད་པས་**དབང་བོའི་མཚོག་དམན་དང་སྤྱོད་འཆི་
སོགས་ཤེས་པའི་སྟོབས་བཅུ་རྩེས་མཐུན་པ་**དང་།** རང་གང་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་
འཇུར་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་**ཞིང་བརྟེན་པ་**བཅུད་གྱི་**སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ཡོངས་**
སུ་སྤྱོད་བ་དང་། མཉམ་རྩེས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱོད་མ་ལྟ་བུར་གནས་པ་སྟེ་སྤྱོད་མ་ལྟ་
བའི་ཏིང་ངེ་འདྲིན་གྱིས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་**དང་།** གང་དུ་གང་གི་སྤྱོད་བ་
བཟུང་ན་**སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་དུ་**འཇུར་བར་མཐོང་ནས་སྤྱོད་རྩེ་

དང་སྒོན་ལམ་གྱི་སྒོ་སྒོན་དུ་བཏང་བའི་སྒྲིབ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་བཞི་བྲག་གཉིས་བསྒྲམ་པས་བརྒྱད་དོ། །གཉིས་པ་སྒྲིབ་ཚུལ་ནི། ཡོངས་སུ་
སྒྲིབ་བའི་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྒྲུ་མ་ས་དང་པོ་བཞིན་དུ་མི་
དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་མི་
གཡོ་བ་རྟོགས་པར་ཉམས་སུ་སྒྲིབ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་
སྒྲུར་ལྟར་རོ། །སྒྲིབ་དོན་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོའི་ཕྱིར།
མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་པར་བརྟེན། ཅེས་མཚན་བཅས་མཚན་མེད་གཉིས་ལ་
ཚོལ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བས་སོ། །དགྲ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲིབ་
བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། སྒྲིབ་སྤྱན་སྤྱུ་མ་ཚོགས་པའི་རྒྱ་སྒོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་
དང་། བྱེ་བྲག་དུ་ཆོས་སྒོན་པ་སྤྱན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོག་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ལྟ་ལ་
སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། གཞན་གྱི་ཟིལ་ཀྱིས་མི་གཞོན་པ་སྒྲོབས་པ་རྒྱ་བོའི་
རྒྱན་ལྟ་བུ་དང་གཉིས། བདག་པོ་སྤྱན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ། མ་སྒྲོན་མེད་ཀྱི་མངལ་
དུ་འཇུག་པ་མཚོག་དང་ནི། །རིགས་བཟང་པོ་དང་། བཅུན་པར་གྲགས་པའི་
རུས་དང་། བྱང་སེམས་མང་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱད་དེ་ཆོ་འབྱང་དང་། བགོ་བ་ཉན་
པའི་འཁོར་དང་། །མངལ་སྒོ་ནས་མི་སྒྲིབ་བར་སྒོ་གཡས་ནས་སྒྲིབ་དག་དང་ནི་
དུག །མདོན་པར་འབྱུང་བ་སྤྱན་ཚོགས་ནི་བྱིམ་མེད་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
དང་། གནས་སྤྱན་ཚོགས་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་ཤིང་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པོ་ལ་འདུག་པ་
དང་། །འབྲས་བུ་སྒྲོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱན་སྤྱུ་མ་ཚོགས་པ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མདོན་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ས་དགྲ་བ་ལ། རས།
བྱང་ཆེན་ས་དགྲ་བ་ལ་གནས་པས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། དེ་
ལ་ངེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་པོ་ངེ་ལྟ་ངེ་ལྟར་སྒོན་པ། རས། བྱང་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་སྤྱན་སྤྱུ་མ་ཚོགས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་
འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཕྱིན་

རྒྱག་རྫོགས་པས་སློན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་འགྲུབ་པ་དང་། རེས་ཆོག་སོ་རིག་
 རྫོང་མཐུན་པས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་དང་གཞོད་སྐྱ་སོགས་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱད་ཤེས་པ་དང་། སློབས་པ་སོ་རིག་རྫོང་མཐུན་པས་ཆོས་སློན་
 པ་ལ་སློབས་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱན་ལྷ་ར་མི་ཟད་པར་འཇུག་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱུགས་ཤིང་སྐྱོན་མེད་པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། མདོར་
 རྒྱས་སྐྱེས་ཞེས་པ་སྐྱེ་གནས་མཆོག་མཆོན་བྱིར་ཡིན་ནོ། །རིགས་སྤུན་ཆོགས་
 སྐྱེ་རྒྱལ་བོ་ལ་སོགས་པར་བྲམ་ཟེར་གནས་པ་སྟེ་སྐྱེ་བ་དང་། རིགས་བྱེ་བྲག་
 རྒྱས་སྤུན་ཆོགས་གོ་ཏེ་མའི་ཁྱུ་ཁྱེད་ཉི་མས་སློན་པས་ཉི་མ་དང་། ལ་སོགས་
 པས་དེ་བྱང་སྟོང་མདོག་ནག་གིས་བྱར་ཤིང་གི་ཆལ་དུ་བསྐྱུངས་བས་བྱར་མ་
 ཤིང་བ་སྟེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། འདིའི་ཐོག་མ་མངལ་སྐྱེ་མིན་པས་དང་བོའི་
 རིགས་བཅུན་པར་གྲགས་པར་ཆོག་གསལ་ལས་བཤད་ལ། ཁ་ཅིག་ཉི་མ་དང་
 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་དུ་བཤད་པ། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ། བྱེད་སྐྱེ་གསེར་མདོག་འོད་
 གསལ་བའི། སོགས་དང་མཐུན་ཟེར་བ་གསེར་བྲིང་དུ་འགྲེལ་བའི་ཡིག་དོན་
 ལ་མ་ཞུགས་གསུངས་སོ། །མ་དང་ལ་སོགས་པས་མའི་བདུན་རྒྱུད་ཚུན་ཆད་
 དང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་རྒྱུད་མར་བྱང་བའི་ཆོ་
 འབྲང་དང་། རང་གིས་བྱང་རྒྱབ་ལ་འགོད་པར་དབང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་
 འཁོར་དང་ལྡན་པ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་ལ་སོགས་པས་ཆངས་པ་སོགས་ཀྱིས་
 མདོན་པར་བསྟོད་པར་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་མ་ཐག་འདིག་ཉེན་སྣང་བས་བྱབ་ཅིང་ས་
 རྣམ་པ་རྒྱག་རྩ་གཡོ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་ལ་སོགས་པས་གནས་གཙང་གི་
 ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བའི་གཏམ་གྱིས་བསྐྱེལ་ཏེ་བྱིམ་ནས་རེས་པར་
 འབྱུང་སྟེ་སྟོག་ཆགས་མང་བོ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་
 འགོད་པ་དང་། ཅ་བ་གསེར་ལྷན་བེཊུ་ཡལ་ག་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་མེ་ཏོག་ལོ་
 མ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ལས་བྱུབ་པ་ངི་དང་འོད་ཀྱིས་འདིག་ཉེན་འགོངས་

པ་དགོས་འདོད་འབྱུང་བས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
ཤིང་སྟོན་པའི་ཨ་ཤུམ་དང་། ལ་སོགས་པས་འཁོར་བ་འདིག་གི་སྒྲུ། གསེར་
ཐུབ་གྱི་ལུ་དུམ་མ་ར། འོད་སྤང་གི་བྱ་གྲོ་རྒྱ། བཅས་པའི་སྤྱུ་ཤིང་དང་། གསེར་
ཐེང་ལས། སྟོན་པ་ལུམས་སུ་འཇུག་པ་དང་། བལྟམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་པ་དང་
དུས་མཚུངས་བར་ཤིང་དེའི་རྩ་བ་འཇུགས་པ་དང་ཁ་འབྲས་པ་དང་། སྤྱིང་བོ་
རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤར་ལྟར་སྟོན་པ་རེ་རེ་ལ་མི་འབྲེལ་བ་རེ་རེ་ཡོད་
པས་རིགས་གཅིག་པའང་མིན་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་པར་བརྟགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་བརྟེན་པ་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
གྱི་ཆོས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་སོགས་འབྱུབ་བྱེད་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རྒྱ་སྟོབས་པར་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
བརྩ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་མཚན་
ཉིད་གྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནམ་པ་བརྩ་གཉིས་བོས་སྤུམ་ས་དང་བོ་བཞིན་དུ་
མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྦྱང་རྗེས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་ཡོངས་
སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་བའི་བྱེད་པར་དག་གིས་ས་དགུ་བ་ལེགས་པའི་སློབ་གྲྭ་རྫོགས་
པར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། རམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སོགས་
རྟགས་སྤར་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་སློ་
བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་སློབ་གྲྭ་ཡིན། །ཞེས་སོ་རིག་རྗེས་མཐུན་པ་བཞིའི་
སློབ་གྲྭ་བཟང་བོ་ཐོབ་པས་སོ། །གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ས་བརྩ་བ་ལ་གསུམ། དང་
བོ་མཚམས་སྤུར་བ་ནི། རྒྱུའི་ས་དགུ་བོ་ནམས་གྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྤར་བཤད་
པ་དེ་ལྟར་ངས་པར་བསྟན་ཅིང་གཏན་ལ་ཐབས་ནས། (༡)ས་བརྩ་བར་ཡོངས་
སྦྱོང་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་འབྲས་བུའི་ས་འཆད་པའི་སྐབས་ཉིད་དུ་
ཡོངས་སྦྱོང་དེ་དག་མ་བཤད་པར་མཚན་ཉིད་གྱི་སྟོན་པ་བཤད་པས་གོ་རུས་
པའི་ཕྱིར། (༡)ས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤར་རྟོགས་གྱི་རིགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་

པ་ལྷན་པར་བསྐྱ་བའི་སྒོ་ནས་ས་བཅུ་བའི་མཆན་ཉིད་འཆད་དོ། །(༡)ས་བཅུ་
 བར་ཡོངས་སྦྱོང་བཤད་པ་ཤེར་སྒོན་དང་གྲགས་ཆར་ས་འོག་མའི་ཡོངས་སྦྱོང་
 རྣམས་རྒྱལ་ས་ཡིན་ཟེར་བར། དེ་ལྟར་ས་དགུ་བ་ནས་གཉིས་པའི་བར་ལ་
 ཡང་འཆད་མི་རིགས་ཏེ། ས་འོག་མའི་དེ་རྒྱལ་ས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསེར་ཕྱང་
 ཏུ་བཀག་ནས་རྒྱལ་ས་ཡིན་ལས། ས་བཅུ་བ་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་མ་བསྟན་ཏེ།
 འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུའི་ས་རྣམས་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གྲུབ་པས། ཞེས་
 ལྟར་རམ། ཡང་ན་སའི་ཚོགས་ནི་བྱང་སེམས་ཁོ་ནས་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་མཐར་
 ཐུག་མ་ཐུག་གཉིས་ལས་མ་ཐུག་པ་རྣམས་ནི་ཐུག་གི་བར་ཏུ་སྦྱོང་དགོས་པས་
 དང་པོ་དགུ་ལ་བཤད་ཅིང་མཐར་ཐུག་བྱང་སེམས་སྐབས་སུ་གོང་ཏུ་འགྲོར་
 མེད་པས་སོ། །དེས་ན་དང་པོ་དགུ་ཡོངས་སྦྱོང་གིས་གོང་མར་བཤོད་ཚུལ་
 དང་། བཅུ་བ་འོག་མའི་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྷན་ཏུ་འདུས་པའི་སྒོ་ནས་རང་སར་
 གནས་ཚུལ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་རྒྱུའི་ས་
 དགུ་གཅིག་ཏུ་བྲས་པའི་ས་དགུ་ལྷ་མ་བརྒྱད་ཤེས་མཐོང་དང་ཕྱི་མ་གནས་
 ནས་འདས་ནས་ལས་ལ་དབང་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི། གང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཛད་པ་ཆེ་འདྲ་བ་བསྐྱབ་པས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ས། །བཅུ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ནི་རབ་འབྱོར་ས་བཅུ་
 བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་པོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་
 དོ། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་བྱང་ཆེན་ས་བཅུ་བར། ནས། བྱང་ཆེན་པོའི་ས་བཅུ་
 པའོ། །ཞེས་པའོ། །རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆེན་པོ་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་དག་
 པར་ཞུགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་སའི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱ་བའོ། །གསུམ་
 པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འདའ་བྲ་ས་དགུ་ནི་ཞེས་བྲ་བ་གསུངས་ཏེ།
 ཉན་ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་རང་རྒྱལ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་
 ཐོབ་པའི་རིགས་སུ་ངེས་པའི་སྦྱོར་ལམ་དང་། འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱན་ཞུགས་ལ་

འཁྱུག་པ་འདི་རྟེན་གས་པ་དང་། རྒྱ་ཁྱེད་འཁྱུག་པ་ཅམ་པོ་འདི་རྟེན་གས་པ་དང་།
ལན་ཅིག་གི་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཅམ་པོ་འདི་རྟེན་གས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
བའི་འབྲས་བུ་ཅམ་པོ་འདི་རྟེན་གས་པ་དང་། དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་གས་པ་ཅེས་
བྱ་བ་དྲག་དང་། ༼ཁ༽དེ་གསུམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་འདའ་བྱ་ལ་ཐེག་པའི་རྒྱ་ལ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པར་
གསལ་བར་མཛད་དགོངས་པས་དེ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲས་པའི་ཕྱིར། ༼ཀ༽
འཁྱུག་པ་དང་པོའི་ལྷག་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་འཁྱུག་པ་
གསུམ་ཀྱི་རྟེན་གས་པ་༼ག༽དང་། རང་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གས་
པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་དམན་ཀྱི་
རྒྱས་རིགས་ལ་མི་འབྲུལ་བའི་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་གས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བརྒྱད་
པའི་ས་ཡིན་ཏེ། དག་བཅོམ་ནས་མས་བབྱང་བའི་བརྒྱད་པའི་རྟེན་གས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་བདེན་
བཞི་གསར་མཐོང་གི་རྟེན་གས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྐྱབས་པའི་ས་ཡིན་ཏེ།
འདོད་ཉན་གསུམ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་
ས་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱས་པ་རྟེན་གས་
པའི་ས་ཡིན་ཏེ། རང་ལམ་ཀྱི་བྱ་བ་རྟོགས་པར་བྱས་པར་རྟེན་གས་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་འཁྱུག་ལྷག་མའི་རྟེན་གས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་འབྲིང་གི་འཕགས་
པའི་རྟེན་གས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་རྣམས་དང་། ལྷར་རི་སྐྱད་བཤད་པའི་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་
ས་ཞེས་འདའ་བྱ་ས་དགུའི་གཅིག་ཁོ་ནར་བྱ་སྟེ་ས་དགུའི་གནས་ནས་འདའ་
བའི་ས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲས་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་དང་
རིགས་ཀྱི་ས་གཉིས་ཨ་མུས་སྐྱེར་ལམ་དང་པོ་གསུམ་ཆོས་མཆོག་དང་། གཞོད་

འཛོམས་ཆེ་བར་མོས་སྒྲིད་དང་བཟོད་ཆེན་དང་། རྒྱུད་བར་སྒྲིབ་ལམ་དང་པོ་
གཉིས་དང་བྱི་མ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་བཞག་པ། ལེ་མང་དུ་དཀར་པོ་རྣམ་
མཐོང་ཡོད་པས་ཡིན་ལ། བཅུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དོར་ནས་
དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་འདྲིན་པ་མདོ་སོགས་དང་འགལ་ལ། ཉི་ལྔ་དང་ལེ་
བརྒྱད་མར་བྲངས་པར་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་མེད་པ་རྗེ་བཅུན་གྱིས་ས་དགུ་
ཞེས་གསུངས་པས་དེ་བགྲངས་ན་བཅུར་འགྱུར་བས་མ་དག་པར་དགོངས་
པའམ། ཡང་ན་རིགས་ཀྱི་སར་འདུས་པར་དགོངས་གསུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་
སོགས་སྐྱས་ཐེག་ཆེན་སྐྱད་ཅེས་པ་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་སོགས་རིགས་ཀྱི་
ས་སྒྲིབ་ལམ་ལ་སྒྲུབ་བ་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་སས་བྱབ་པས་ཡིན་གྱི། གསེར་ཕྱིང་
ལས། ཚོགས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀར་བཞག་པའི་དོན་རང་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་
དང་དཀར་པོ་རྣམ་མཐོང་བསྐྱས་པ་སོགས་དང་འགྲིག་གོ། །བརྒྱད་པ་སོགས་
གཙུག་པོ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཐོད་རྒྱལ་བ་དང་གཅིག་ཆར་བ་ཡང་སྐྱད་ན་
སྐབས་དང་སྒྱུར་ཞེས་པ་ལྟར་འཛོག་གོ། །གཉིས་པ་དེ་ལས་འདས་པའི་ས་བཅུ་
བ་བཤད་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་ས་དགུ་འདས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་**
སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡར་ལྗན་དུ་རྫོགས་ནས་(༡)འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་
སུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་མི་
བརྗོད་པ་ཅི་ཞེ་ན་**ས་བཅུ་བ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་དང་**
མཛད་པ་ཆ་འདྲ་བས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་མ་རྫོགས་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཉི་ཁྲི་ལས་སྤྲ་མ་དངོས་དང་བྱི་མ་དོན་གྱིས་འབྱུང་པའི་བྱིར། (༡)སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་བཅུ་བ་དེ་ལ་ལས་ལ་དབང་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་མཐུས་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱིས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱ་བའི་སྒྲིབ་བཤེས་པ་གང་གིས་
གནས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཡིན་པར་ཤེས་

པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །(༡)བྱ་ཉམ་ཤའི་རྣམ་འབྲེལ་གྲགས་ཆ་གསུམ་ལྟར་སངས་
རྒྱས་སར་ཞུགས་པས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འདྲའོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
བརྗོད་ཅིས་པས་སངས་རྒྱས་མིན་པར་བསྟན་ནོ། །ངེས་ཆོག་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས།
སྤྱིན་བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས། །བྱུང་པའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན། ཞེས་
མང་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་གཟུངས་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྤྱིན་བཞིན་
བྱུང་པས་སོ།།

གཉེན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་གཉེན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་
མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། **གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྟོན་པ་ལ་ཆོགས་སྦྱབ་དངོས་དང་**
ངེས་འབྱུང་སྦྱབ་པའི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་ཙུ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་མཐོང་དང་གོམས་པའི་ལམ་དག་ལ་
ཆོས་ཅན། **།༡༩༽**སྤང་བྱ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་པོ་རྣམས་
ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་གངས་ཀྱིས་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། **།༢༠༽**གཉེན་པོ་
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་ཅིས་བྱ་སྟེ། **།༢༡༽**མདོ་ནི་ངི་བ་གསུམ་པ་གང་ནས་ངེས་
པར་འབྱུང་ཞེས་པའི་ལན་ཏུ་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་འདི་སྐད་ཏུ་ཐེག་པ་
དེ་གང་ནས། ནས། དེ་བས་སྦྱལ་བས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་མཐོང་ལམ་
གཟུང་རྟོག་དང་པོའི་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སྤང་བྱ་ཤུགས་ལ་བསྟན་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲའོ། །རབ་འབྱོར་གང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས།
ནས། མ་འདྲེས་པ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་

མཐོང་ལམ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའི་གཉེན་པོའོ། རབ་འབྱོར་གང་མཚན་ཉིད་
 མེད་པའི། རྣམ། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
 པ་མཐོང་ལམ་འཛིན་རྟོག་དང་པོའི་གཉེན་པོའོ། རབ་འབྱོར་གང་མཚན་ཉིད་
 མེད། རྣམ། ཐེག་པ་དེ་ནི་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའོ། ཞེས་པ་མཐོང་ལམ་འཛིན་རྟོག་
 གཉིས་པའི་གཉེན་པོའོ། ཇི་བ་བཞི་བ་ཐེག་པ་དེས་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར།
 ཞེས་པའི་ལན་དུ་བམ་པོ་བརྩུ་དགུ་བ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་
 འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནས་གང་དུ་ཡང་གནས་པར་འགྱུར་བ་མེད་
 གོ། ཞེས་པ་སྟོམ་ལམ་གཟུང་རྟོག་དང་པོའི་གཉེན་པོའོ། ཇི་བ་ལྔ་བ་ཐེག་
 ཆེན་དེས་གང་ཞིག་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་པའི་ལན་དུ་རབ་འབྱོར་
 གང་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་དེས་གང་ཞིག་རྣམ། མ་འདྲེས་པ་བཙོ་
 བརྒྱད་དམིགས་སུ་མེད་དོ། ཞེས་པ་སྟོམ་ལམ་གཟུང་རྟོག་གཉིས་པའི་གཉེན་
 པོའོ། ཤིན་རྩ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། རྩུན་དུ་ཁྱེགས་པའི། རྣམ། སངས་རྒྱས་
 དམིགས་སུ་མེད་དོ། ཞེས་པ་སྟོམ་ལམ་འཛིན་རྟོག་དང་པོའི་གཉེན་པོའོ། ཤིན་
 རྩ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། རྩུན་དུ་ཁྱེགས་པའི་འབྲས་བུའི། རྣམ། ཐེག་པ་
 ཆེན་པོས་རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་སྟོམ་
 ལམ་འཛིན་རྟོགས་གཉིས་པའི་གཉེན་པོའོ། འདིར་དམན་པའི་ས་བརྒྱད་ལ་
 དཀར་བོ་རྣམ་མཐོང་བཟང་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དོར་བ་ལྟར། ཉི་སྤང་དུ་ཡང་
 བྱས་པས་སྦྱིར་དེ་ལྟར་བྱ་སྟེ། ལྷ་མ་དགོས་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། བརྒྱད་
 སྟོང་པར་ཇི་བ་དྲུག་བྱས་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲིས་ལན་ཉི་ཁྲི་ལྟར་ལ། ཕྱི་
 མ་བཞི་ནི། གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། གང་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
 དང་། གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཞིག་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དྲིས་
 པའི་ལན་དུ་ཁམས་གསུམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་པས་
 ཁམས་གསུམ་ནས་འབྱུང་ཞེས་དང་པོའི་ལན་དང་། མི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་

པས་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་ཏེ། ཞེས་པས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་
གྱིས་ཁྱགས་ཞེས་གཉིས་པའི་ལན་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་གནས་
པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་པས་གསུམ་པའི་ལན་དང་། བྱང་ཆེན་ངེས་པར་འགྱུར་
ཏེ། བྱང་སེམས་དེར་འབྱུང་། ཞེས་བཞི་བའི་ལན་ཏེ། དེ་བཞི་ཀྱན་རྫོབ་དུ་དེ་
དག་ཡོད་པར་བསྟན་པས་རིམ་བཞིན་མཐོང་སྤང་རྟོག་པ་བཞིའི་གཉིན་པོ་
དང་། འོན་ཀྱང་གང་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད། གང་གིས་ཀྱང་ཡང་དག་
པར་མ་ཁྱགས། གང་དུ་ཡང་གནས་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་གནས་པ་མེད་པའི་
ཚུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་པས་དྲི་བ་
དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལན་དེ་གསུམ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
དེས་གང་ཡང་ངེས་པར་མ་བྱུང་། ནས། ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གང་གིས་ངེས་
པར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་པས། བཞི་བའི་ལན་བྱང་སེམས་གང་ཞིག་ལམ་
གང་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་དོན་དམ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ལན་
བཞིས་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བཞི་བའི་གཉིན་པོ་རིམ་བཞིན་བསྟན་པ་རྒྱན་སྤང་
གི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡོངས་སྤྱོད་པལ་ཆེར་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང་གཉིན་པོའི་ཆོགས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་**ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** **༼ཅ༽**
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་གཉིན་པོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བྱང་སྟེ། **གཟུང་བའི་**
ནམ་པར་རྟོག་པ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་ཅམ་དང་། **གཉིན་པོའི་**
ཉོན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་དང་། **འཇིན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཟག་**
རྩས་སུ་ཡོད་པ་དང་སྦྱིས་བྱ་བཏགས་པའི་ཉོན་ཅན་ཏེ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཏེ་
བཞི་བོ་སོ་སོར། **༼ཇ༽མཐོང་བའི་ལམ་བཞི་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་བཞི་ཡོད་**
པའི་ཕྱིར། **༼ཆ༽སྤོང་པས་ན།** **༼ཉ༽འདི་ལྟར་ན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་**
དང་མིང་འདོགས་འདྲ་ལ། **ཉི་ལྔ་དུ་སྒོམ་སྤང་འཇིན་རྟོག་གཉིས་ལ་འཕགས་**
པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་དུ་བཏགས་པ་ལ་བཞིན་པ་དང་། **བཏགས་པ་དེའི་**

ཐུ་མཆན་མ་ལ་བཞེན་པས་ཞེས་གསུངས་སོ། །**༡༨༽** ཀུན་བདགས་དང་ལྷན་
སྦྲེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉི་
བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ༡༩༽ དེ་དག་མདོ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་བསྐྱུས་ཚུལ་
ནི་སྐར་བཤད་པ་ལྟར་མཐོང་ལམ་བཞི་ཀུན་རྫོབ་དང་སྒྲོམ་ལམ་བཞི་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བཞེན་ནས་མདོན་དུ་བྱ་བའི་སྟེ་རྟོགས་
བྱའོ། །**༢༠༽** སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོགས་ཀྱི་རབ་རྩ་དབྱེ་བས། **༢༡༽** ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་སྤང་བྱ་སེལ་རུས་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ། **༢༢༽** གཉིན་པོའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོམ་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། **༢༣༽**

ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་བཤད་པ།

བཞི་བ་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོམས་སྐྱར་བ་
ནི། སྐར་བཤད་པ། **དེ་ལྟར་**བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས་
ཆོགས་བསགས་པ་ལ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་ངེས་པར་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་རྩ་བཞི་
བ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་བསྐྱུས་ཏོ། །མདོའི་འབྲེལ་ནི། བཤད་ཟིན་
དང་འཆད་འཇུག་གི་ཐེག་ཆེན་རྣམས་ཅིའི་བྱིར་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བྱ་སྟུམ་པའི་
དོགས་པ་ཁོང་གནས་ཀྱི་ངི་བའི་ལན་དུ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི་ངེས་
པར་འབྱུང་ས་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་**ཆེད་དུ་བྱ་བ་**ཆེན་པོ་གསུམ་**དང་།** མདོ་
ནི། ལེའུ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་དབྱར། དེ་ནས་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ། ལས།

ཟིལ་གྱིས་མནན་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་མཚོག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་།
རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་རིགས་གྱིས། བྱས། འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་སྤངས་པ་
ཆེན་པོ་དང་། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་པོས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད། བྱས།
ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་པས་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་
སྟེ་འབྱུང་ས་དང་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཤུགས་ལ་
བསྟན་པ་འོག་མ་རྣམས་ལ་འདྲའོ། །འདིས་བདེན་སྣང་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་
གསུམ་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་ངེས་
པར་འབྱུང་བས་ཐེག་ཆེན་ཞེས་བཤད་དོ། །བྱེད་བྱུག་སེམས་ཆེན་པོའི་དབང་
དུ་བྱས་པ་གསུམ་ལས། འདི་མེད་པར་སྡེ་མ་ཆེན་པོ་གསུམ་མི་འབྱུང་བས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་
དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་གྱིས་འདི་སྐད་དུ་ཐེག་པ། བྱས། བྱམ་
མཁའ་དང་མཉམ་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་ཡེ་ཤེས་ངེས་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པས་ཐེག་ཆེན་ཞེས་པའོ། །སྦྱོར་བའི་སྟོན་ནས་**སེམས་ཅན་
དོན་**མཐའ་ཡས་པ་བྱེད་པའི་སྟིང་རྩེ་**དང་།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་
གྱིས་འདི་སྐད་དུ་རྩི་ལྟར་ན་ནམ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད། བྱས། དེ་བཞིན་དུ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གངས་མེད་ཆད་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་
གོ་འབྱེད་དོ། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་ལ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་ཐར་ལམ་དུ་འཁྲིད་
པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །**འབད་མེད་**ལྟན་གྱུ་ཏུ་གཞན་དོན་བྱེད་
པའི་མཐར་ཐུག་གི་ཡེ་ཤེས་**དང་།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ཁྱོད་ཀྱི། བྱས། རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་འོང་བ་ཡང་མེད་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་
གནས་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་ནམ་མཁའ་ལྟར་འགྲོ་འོང་གི་འབད་
རྩི་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ནོ། །སྤངས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི།
སྟིང་ཞིའི་**མཐའ་ལས་**འདས་པ་མི་གནས་པའི་ཐུང་ན་ལས་**འདས་པར་ངེས་**

འབྱུང་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཁྱོད་གྱིས་འདི་སྐད་ཐེག་པ་དེ་ལ་
 སྡོན་གྱི་མཐའ་ཡང་མི་དམིགས་སོ། རྣམ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་
 འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་རྟག་ཆད་དབུས་གསུམ་ལ་མི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་བསྟན་
 ཏོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་གྱི་རིགས་རྫོགས་པར་**ཐོབ་པའི་མཆན་**
ཉིད་ཅན་དུ་ངེས་འབྱུང་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། རྣམ།
 ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་དབུས་སུ་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དགག་པ་
 དང་། ཆེ་ལྡན་ཤུ་བྱ་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཟུགས། རྣམ། ཐུང་
 སེམས་མེད་ཅིང་དམིགས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་ཐོབ་པ་པོ་དགག་པ་དང་། ཆེ་
 ལྡན་ཤུ་བྱ་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ། རྣམ། མཉམ་པ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
 གངས་སུ་བསྒྱི་པའོ། །ཞེས་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་བྱེད་གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་བཀག་པས་
 ཐེག་ཆེན་ལ་བསྐྱབས་པས་རྣམ་མཐུན་དུས་གསུམ་དུ་ཐོབ་ཀྱང་དེ་དག་བདེན་
 པར་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་གཉིས་ལས།
 རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དངོས་ནི། **རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་དང་།** མདོ་ནི།
 ལེའུ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་དབུར་དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་བྱས། རྣམ། རྣམ་མཐུན་ཉིད་
 ཀྱི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཡང་བདེན་
 ཞེན་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མཐར་ཐུག་རྩི་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་**ལམ་དང་།** མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་བྱས་ཆེ་ལྡན་
 རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲས་སོ། །ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་རི་ལྟར་ན་བྱང་
 ཆེན་ཕྱིན་དུག་ལ་སྦྱོད་ཆོ། རྣམ། སེམས་ཅན་ཆད་མེད་སྤྲོད་རྫོགས་བྱང་དུ་
 སེམས་སྦྱེས་སོ། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་ཕྱིན་དུག་གི་ཁྱད་
 པར་འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་མེད་གྱིས་བཤད་ནས་དམིགས་བྲལ་གྱི་
 ཁྱད་པར་མ་བསྟན་ཏོ། །དེས་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་རྫོགས་སོ། །དེ་བརྒྱད་ཀྱི་**ཡུལ་**
ཅན་ཏེ་འབྱུང་སའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་སྟེ།

གྲངས་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི་ནི། དེས་འབྲུང་སྐབ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་
བྱའོ། །གསུམ་པ་འབྲུག་པ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་སྐར་
རི་སྐད་བཤད་པ་དང་། མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་
དང་། ཉན། དེས་པར་འབྲུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་དོ། །ཞེས་པ་དང་། གཞན་
དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཉམ་
པར་མཐུན་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་བསལ་བྱར་མཉམ་པ་
ཉིད་དུ་མཐུན་པ་དང་། མདོ་ནི། ཉན་མཁའ་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འོ། །ཞེས་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ལས་དང་པོ་སེམས་
ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་ཏེ་མཐའ་ཡས་པ་བྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི། རི་ལྟར་ནམ་
མཁའ་ལ་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མ་མཆིས། ཉན། བྱང་ཆེན་ནམས་ཀྱི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་འོ། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བས་འབད་ཚྱེལ་
ཀྱིས་མཆོན་མ་མེད་པར་གཞན་དོན་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ལྷན་ཀྱིས་བྱུང་པ་དང་། མདོ་ནི། འདི་ལ་འོང་བ་ཡང་མ་མཐོང་འདི་ལ་འགོ་བ་
ཡང་མ་མཐོང་ཞིང་འདི་ལ་གནས་པ་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་དང་། རང་དོན་
སྤངས་ཤོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་རྟག་པ་སྟོན་མཐའ་འཁོར་
བ་དང་། ཆེད་པ་ཕྱི་མཐའ་ཁྱང་འདས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
འདི་ལ་སྟོན་ཀྱི་མཐའ་མི་དམིགས། ཉན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།
གཉིས་པ་བྱེད་པར་ནི། སྤང་བྱ་དེ་དག་ཟད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་བྱའི་
དོན་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་པ་དང་འདི་ལ་སྤངས་པ་མི་དགོས་སམ་དཔྱད། མདོ་
ནི། བྱང་ཆེན་ནམས་ཀྱི་འདི་ལ་བསྐྱབས་པས། ཉན། གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་
གྲངས་སུ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་ཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་སོགས་བཀའ་པ་རྒྱན་སྤང་ལས་
དང་། ཐོབ་པའི་དེས་པར་འབྲུང་བ་དེར་ཡང་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པར་

བྱེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་བཀག་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཏེ་གསུངས་
 པས་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆའི་མཆན་དུ་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་
 མཐའ་བབྱང་བ་ལྟར་དགོན་འདིའི་པར་མ་སོགས་སུ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་མི་འཐད་
 དེ་རྒྱན་སྤང་ལས། དེ་ལྟར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་ཐོབ་པ་པོ་བཀག་
 པས་སོ། ཞེས་དེས་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་དང་། གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་དེའི་རྗེས་
 སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁྱེན་དུ་འབྱུང་བའི་འགོར། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་
 ལྟར་ཞེས་པ་དང་། ཆོག་འདྲ་བ་གོང་གི་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ་
 ཡོད་པས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི། **དེ་སྐད་བཤད་པའི་སེམས་**
བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་བརྒྱ་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། ནས། འདི་ལྟར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ཞེས་དང་། གསེར་བྱེད་དུ་དེ་སྐད་བཤད་པ་མཆོད་བརྗོད་ལ་སྦྱར་བ་
 ཉེ་ཀྱི་ལྟར་ཡིན་ལ། ཆོག་གསལ་ལས་གཉིན་པོ་ཡན་དུ་བཤད་པ་ལ་བྱས་ནས་
 བརྒྱད་ཀར་སྦྱར་བེར་བ་མི་འཐད་དོ། །རྟོགས་པའི་རྒྱ་ནི་**དེའི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་**
 དང་མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་པ་དང་། ནས། གནས་པ་འདིས་གནས་པར་
 འདོད། ཞེས་པའོ། །ངེས་པར་འབྱུང་ས་བརྒྱད་དུ་ངེས་པ་སྟེ། **ངེས་ཏེ་ངེས་པར་**
འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་བརྒྱད་པོ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ལས་
 བྱད་པར་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་ཅེས་སྦྱར་བ་རྒྱན་སྤང་དང་འགལ་
 རྒྱུ་སྟེ། །ངེས་པར་འབྱུང་རྒྱུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་
 པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྟོན་དུ་**ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གཞི་རྣམ་པ་བརྒྱད་**
 དུ་ངེས་པ་ཡིན་པས་ན་**ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་དབྱེ་གཞི།** དབྱེ་བའི་
 ངོ་བོ་**རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ།** །ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བརྒྱད་པོ་ལྷོག་ཆས་འབྱེད་

ལ། ས་མཚམས། གསེར་ཕྱིང་ལས་རྒྱན་མཐའ་ཁོ་ནར་བཞག་པ་བྱ་ཉ་ལྟར་གཙོ་
བོར་དགོངས་ལ། རྣམ་བཤད་ལས་རེད་མདའ་བ་ལྟར་ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཞག་
པ་ལྟར་བྱའོ། །དེ་རྒྱན་སྣང་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
འདིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ནས་
སྐྱབ་བཞིའི་བར་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཆ་ཆང་
ཡང་ཡང་བཤད་དེ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་ནོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱབ་ནི། **ཤེས་**
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སྐབས་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས་སྐབས་ནི་ལེའུ་དང་། དང་པོ་ནི་
ཆོག་གསལ་ལྟར་ན་མཚོག་དང་། གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་འགྲེལ་བ་ནི་དོན་
ཅུང་དང་འོ། །ནི་རྟོགས་ཆོག་གོ་སྒྲིལ་པ། སྤྱད་དཀར་ལྟར་བསྟགས་བྱ་རམ་གྱིང་
བ་ཡིས། མགོ་སྒོས་རྣམ་སྒོས་གོ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ། ཆོས་བཅུའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་
ཤེས་མཚོན་ནོ་ཞེས། དོན་དམ་ཚུལ་དུ་བསྟན་པའི་སྐབས་པའི་དོན། མི་པམ་
རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་དུ། འཕགས་སེང་ཉི་ལྷ་བྱུང་གིས་སྣང་བར་
བྱས། །དེ་ལས་ཆེས་ཆེར་གསལ་བའི་འགྲེལ་ཆུང་དོན། ཐེག་ཆེན་གདམས་ངག་
མཚོག་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས། །རིགས་ཀྱི་ས་བོན་ཐོབ་པར་བྱས་ཀུས་སུ། །བསམ་
པ་སེམས་བསྐྱེད་སྟོང་པའི་གོ་ཁྱོན་ཏེ། །ངེས་འབྱེད་ལྷག་མཐོང་མཚོན་བཅས་
གཡུལ་ཞུགས་ནས། །ཕྱིན་དུག་ས་ལམ་དཔུང་གི་ཆོགས་བསགས་ཏེ། །དམིགས་
པའི་ཡུལ་རྣམས་དབང་དུ་བསྐྱས་ནས་ནི། །ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རྫོངས་སུ་ངེས་
འབྱུང་བས། །ཀུན་མཁྱེན་ལྟ་དབང་གོ་འཕང་སྐྱབ་པའི་ཚུལ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་
པའི་གསུང་བཞིན་གསལ་བར་བྱས། །ཞེས་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་བའི་མཆན་འགྲེལ་ཀུན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་
མ་ཐར་འདོད་ལྷན་སེལ་ལས་སྐབས་དང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་བྱས་ཟིན་ནོ། །

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
འབྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་པའི་མཆན་འབྲེལ་ཀྱན་བཟང་
ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ཐུན་སེལ་ལས་སྐབས་གཉིས་
པའི་མཆན་འབྲེལ་བཞུགས་སོ། །

༡༢། །སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་ལྟ་ཡངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས། །
དམར་སེར་མཛད་འཕྲིན་འོད་ཀྱི་གྱུར་བྱིས་ཅན། །
བདག་སྒྲིང་ཟེའུ་འབྱུར་དུས་ཀྱན་རྟག་བཞུགས་ལ། །
འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་སྒོ་གྲོས་སྤང་བ་སྟོལ། །

ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་རྣམས་མཐེན་བཤད་ནས། གཉིས་པ་རྣམས་
མཐེན་དེར་བཏོད་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པའི་མཆོམས་
སྐྱར་བ་དང་། ཆོས་བརྒྱ་གཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་མཆོན་ཏེ་བསྟན་པ་དང་།
སྐབས་བསྐྱབ་འོ། །དང་པོ་ནི། **རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་**
དུ་རྟགས་ཤིང་ཐོབ་པ་ནི་དེར་བཏོད་པའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་རྟགས་པར་
བསྒྲོམས་ཤིང་**ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་**རྣམས་མཐེན་དེ་ཐོབ་པ་མེད་པས་ལམ་
ཤེས་པ་ཉིད། འཆད་དོ། །རྒྱན་སྤང་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་

སོགས་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚྭ་ལན་ནི། གཉིས་པ་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་
སྒོམ་གྱི་ལམ་སྟོན་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྐབས་དང་པོར་རབ་དགའ་སོགས་
ས་བཅུའི་མཐོང་སྒོམ་བསྟན་པས་སོ། །ཞེས་པར་སྟོན་མེད་དེ། དང་པོར་དེ་
དག་ནམ་མཁུན་གྱི་ཡུལ་དང་། འདིར་ནམ་མཁུན་གྱི་རྒྱུ་བསྟན་པས་བསྟན་
རྒྱལ་མི་འདྲ་ལ། དང་པོར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་ཕྱིར་དང་། འདིར་ནམ་
མཁུན་ཐོབ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་གཅིག་ཕུ་བསྒོམ་པ་དང་། སྐབས་འགྲོ་ཙམ་གྱིས་
ཆོག་སྟམ་པ་དང་། འོག་མས་འཁོར་བར་སྟོན་ས་བསྒོམ་ན་ཐེག་ཆེན་ལ་སྟོ་
བ་དེ་མི་མངོས་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་ལྟོག་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་
གསུམ་རྫོགས་པར་བསྒོམ་དགོས་པར་ཤེས་ཆེད་ཡིན་པས་དགོས་པ་མི་འདྲ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་འབྲེལ་ནི། རྣམ་མཁུན་བཤད་ཟིན་པ་དང་འཁོར་ལྷའི་
ཕུ་མང་པོ་འདུས་པ་ལ་གསུངས་ལ། རེད་མདའ་བས་འཁོར་གསར་བ་རྣམས་
ལ་སྲ་མ་བསྟན་ན་སྒོས་པར་འགྱུར་བས། ལམ་ཤེས་བསྟན་པ་ན་རྒྱ་འདིས་ཐོབ་
པར་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁུན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྲར་གནས་པའི་
འཁོར་ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་བཅུ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནས་རྟོགས་བྱ་དང་ཐོབ་བྱ་
ཡིན་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཕྱིར། དེའི་ནང་ནས་རྒྱ་ཙམ་ཞིག་དངས་ནས་
བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་
ལག་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དང་པོ་རྩ་བ་ནི།
འཁོར་གྱི་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་**ལྟ་རྣམས་**ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཙེམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་སྟོན་དུ་**རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།** །སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་**འོད་གྱིས་ལྟ་**
རྣམས་ཀྱི་འོད་**མོག་མོག་པོར་མཛད་**པས་རྟེན་ང་རྒྱལ་མངོན་གྱུར་དང་བལ་
བ་**དང་།** །ཉི་མུང་དུ་ང་རྒྱལ་བཙེམ་པ་རྩ་བར་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པའི་
དགོས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་སྟེ་བའི་སྟོན་དུ་བྱས་པ་ང་རྒྱལ་བཙེམ་པའི་དགོས་
པར་མཛད་ལ། མདོ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མར། དེས་ན་ཡང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་

པོའི། ཉན། གོང་ན་མེད་པར་སྒྲུང་ངོ་ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་གཉིས་པ་མོག་མོག་པོར་
མཛད་དང་། དེ་ནས་ལྟའི་དབང་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། ཉན། ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་
ཞེས་པ་རྒྱུ་བ་དང་པོའི་མདོར་སོ་སོར་སྒྱུར་བ་དང་རྒྱལ་ཆག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཐུ་མཐོང་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །སྟེ་ཚུལ་གནས་སྐབས་ལམ་
ཤེས་སྟེ་བའི་ཡུལ་ངེས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་
པ་དང་། ཉན། འཁོར་བའི་རྒྱན་གྱི་མཆམས་བཅད་པའི་བྱིར། ཞེས་ལམ་ཤེས་
སྟེ་བ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ངེས་པར་དགོས་པས་ཡུལ་ངེས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་
སྟོན་མེད་པ་ལ་ཁྱེད་པ་རང་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་མཐོང་ལམ་སོགས་དང་།
མཆམས་བཅད་པ་འཁོར་བར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེས་པ་མང་བོ་ལེན་རྒྱ་ལོག་པ་
ཡིན་ལ། སྟོང་པོ་མཆོག་ཏུ་སྟོན་མེད་པ་ལྟག་མེད་བྱང་འདས་དང་། མཆམས་
བཅད་པ་འཁོར་བར་ཟམ་མ་ཆད་པར་འགྲོ་བ་བཅད་པར་བྱས་པ་དང་། དག་
ལྟར་དང་གྲགས་ཆར་ཞི་བ་བཀོད་པ་བ་ལ་མཐུ་མེད་པ་དང་། བྱབ་པའི་དོན་
ཡོངས་ཀྱི་བ་ལ་སྒྱུར་བ་སེམས་ཅམ་ལུགས་ལའང་མི་འཐད་དེ། མཆན་ལྟར་
སྒྲ་མ་པལ་ཆར་མི་འཇུག་པ་དང་། བྱི་མ་ཐེག་གཅིག་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཞོན་འདོམས་ཆེ་བས་མཐུ་མེད་པ་
ལོག་པ་ཉིད་ཏུ་ངེས་པ་ལ་བྱས་པ། མཆམས་བཅད་པར་བཅས་པ་དང་ནང་
འགལ་ལོ། །མཐར་ཐུག་སྟེ་ཚུལ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་
པས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟེ་རུང་བ་དང་། མདོ་ནི། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་དག་ནས།
སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། །ཞེས་སྒྲར་སེམས་བསྐྱེད་
མི་རྣམས་པར་བསྟན་པ་དེས་ཀྱང་བསྐྱེད་ཅེས་པས་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་བྱབ་པར་བསྟན་ཏོ། །ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཁོར་བ་མི་འདོར་
བའི་རང་བཞིན་དང་ནི། མདོ་ནི། ཁོ་བོ་ནི་དེ་དག་གི་དགོ་བའི་ཚྭ་གས་ལ་བར་
ཆད་མི་བྱེད་དེ། ཞེས་སྟོན་མེད་པར་ཁྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་དེ་དག་གི་དགོ་བ་

སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་ཅེས་པའོ། །ལམ་ཤེས་**དེ་ཡི་**
གདུལ་བྱ་འཁོར་དུ་སྐྱེད་པའི་བྱེད་**ལས།** །སོ། །མདོ་ནི། བྱད་པར་དུ་འཕགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ལས། ཉན། ཐོབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱད་པར་འཕགས་པའི་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པ་ལས། མཆོག་དུ་འཕགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་ཐོབ་པར་བསྟན་པར་རྒྱན་སྒྲུང་ལས་སོ། །

སྟིང་བོ་མཆོག་དུ་བྱད་འཕགས་གཉིས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དང་།
དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་ལ་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ལྷ་ལས་དང་བོ་
གོགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** **༼ཁ༽**གནས་སྐབས་
འཁོར་དེར་འདུས་པའི་འདོད་ལྟ་དུག་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་དང་ལོངས་སྟོང་ཆེ་བ་
དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་མི་དགོས་པ་དང་བྱམས་པ་བཞུགས་པ་དང་རང་
དང་གཞན་གྱི་སྤྱལ་བར་ལོངས་སྟོང་པ་དང་། གཞུགས་ཁམས་པ་རྣམས་བསམ་
གཏན་ཐོབ་པ་སོགས་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱན་མོང་གཞུགས་མངོས་པ་
འོད་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་བཙེམ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་
པ་ཉིད་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་། **༼ཀ༽**
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་དག་གིས་ལྷ་དང་ལ་
སོགས་པས་ཁྱུ་དང་ངི་ཟའི་ཟག་བཅས་དགེ་བའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་འོད་
མོག་མོག་པོར་ཏེ་ངི་མ་ཅན་དུ་མཛད་པའི་དགོས་པ་ནི། **༼ག༽**ཕྱིས་འབྱུང་གི་
གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་**ང་རྒྱལ་**སོགས་གོགས་མོངས་གང་ཆེ་བ་བཙེམ་པའི་
རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཛད་དེ། དེ་འདྲ་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་པ་དེ་དག་སྐྱེ་བར་བསྟན་
པ་དེའི་ཕྱིར། **ཆོག་ལུར་གྱིས་**ཏེ་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་
བའི་རྟེན་བཛྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་དེའི་ཆོ་ཡང་ལྷ་རྣམས་

ཞར་ལ་ཐེག་གསུམ་བྱང་ངེས་སུ་འདོད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པར་ཞུགས་པ་ནམས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྟོན་དུ་མ་གྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས། བས། དགོངས་
པ་ཅན་ཀྱི་ཆོག་བརྟུན་པ་ནི། གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པས་མདོ་དོན་གང་དག་ཡང་དག་པ་ཉིད་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་
དག་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་སྐལ་བ་མེད་དོ། །ནས། རབ་འབྱོར་ཡང་ཁྱོད་ལེགས་སོ་ཞེས་དགོངས་
པ་ཅན་ངོས་བབྱང་ནས། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་དག་གི། བས། རྫོགས་སུ་ཡི་རང་
བར་བྱ་ཞེས་དེ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཞིང་། ཡི་རང་རི་ལྟར་བྱ་ན་སྒྲར་བྱང་
དོན་ཀྱི་ཆོག་སྒྲས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དེ་དག་གི་དགེ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བར་
ཆད་མི་བྱེད་ཅེས་དང་། བར་ཆད་རི་ལྟར་མི་བྱེད་ན། བྱང་པར་དུ་འཕགས་
པའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིན་ཏུ་བྱང་པར་འཕགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་སོགས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས། རབ་འབྱོར་གྱིས་བརྟུན་པར། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ངོ་མཚར་བས་ལེགས་སོ་གཉིས་དང་། རབ་ཏུ་དགྲེས་ཏེ་ཡང་ལེགས་
སོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་དེ་དག་ལ་རིགས་ཀྱིས་བྱབ་པས་བརྒྱད་ནས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་
བྱང་བར་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཡོངས་འཛིན་མཆན་དུ། ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏོ་ཞེས་
པ་ཡན་ཅོམ་ཡན་ལག་དང་པོ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
སྐལ་བ་མེད་དོའི་བར་གཉིས་པ་ལ་སྦྱར་བ་སྒྲར་གྱི་ལུང་དེ་དག་དང་འགལ་
ལོ། །རྣམ་བཤད་ལས་འོན་ཀྱང་ནས། ཡི་རང་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ཡུལ་ངེས་དང་།
ལྟའི་བྱ། བས། མཚམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་བྱབ་པར་སྦྱར་བ་
གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་ཆེད་ཡིན་ནམ་སྟེ། ཡུལ་ངེས་པའི་
དོན་གནས་སྐབས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དགོས་པ་དང་།

བྱབ་པའི་དོན་མཐར་མཇུག་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་རྩལ་བས་རིགས་ཀྱིས་
བྱབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་མོད། གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པས་ཡིན་ལ། དེར་
མ་ཟད་ཉི་མའི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བར་ཆད་མི་བྱེད་ཅིས་པ་དང་། བྱབ་པར་
དུ་འཕགས་པའི་ཞེས་པའི་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་བཞིན་དང་ལས་བསྟན་
པར་མ་ཟད་ཡུལ་ངེས་དང་བྱབ་པ་སྟོན་དགོས་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་བའི་ཆོག་དེས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང་། འོ་ན་བརྒྱད་སྟོང་བའི་ཆོག་དེ་གཉིས་རང་
བཞིན་དང་ལས་ལ་སྦྱོར་བར་ཐལ། ཉི་མའི་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན། བརྒྱད་སྟོང་བར་
ཟུར་དུ་ཡོད་པས་མི་འདྲ་ཟེར་རམ་དཔྱད། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་
པ་ལ་ལྷང་། ལང་གཤེགས་དམ་ཆོས་པད་དཀར་དཔལ་སྤེང་གི་མདོ། བདེན་
པ་པོའི་ལུང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོར་བསྟན་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཐུགས་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་
དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་རིང་ཡོད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཐ་དད་པ་དང་། ཆོས་
ལ་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་འབྱུང་བྱས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་རིགས་པ་ལྷན་བསྐྱབ་པ་
དང་། རིགས་པ་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་ཆོགས་དང་བསྟོད་ཆོགས་སོགས་དང་རྒྱད་
སྟོང་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དང་། དེ་དག་བདེན་
པར་འདྲིན་པ་ཐག་ཁྱ་སྐྱལ་འདྲིན་ལྟར་འབྲལ་རུང་ཡིན་པས་ཉན་རང་ལྟག་
མེད་པས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་རུང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་སྟོང་ཐབས་
སྟོན་པ་མི་འདོར་བ་སོགས་དང་། མཐའ་གཞན་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྟེ་བ་
ལེན་པ་དང་། འཁོར་བའི་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྐྱབ་ཅིང་། འདོད་པ་པོ་དབྱུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་དང་རྣམ་འགྲེལ་རྗེས་འབྲང་
གི་མདོ་སེམས་གཉིས་པོ་འོ། །དེ་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པའི་དགོངས་
འགྲེལ་སོགས་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སེམས་འགྲེལ་ལས། སྤྱིད་པའི་ལམ་གྱིས་
དུབ་རྣམས་ལ། །ངལ་བསོའི་དོན་དེ་དེ་ཉིད་མིན། །ཞེས་དེད་དཔོན་མཁས་

པས་ལམ་དུ་བྱོང་བྱེད་སྒྲུབ་བ་ལྟར་མཐར་དེ་དག་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་དགོས་
པས་དང་དོན་དང་། དཔེ་མེད་པར་བསྟོན་པ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་
མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་བདེན་སྟོང་དུ་
དབྱེར་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
གཉིས་རྟོགས་ཚུལ་ཐ་དད་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་གཉིས་
གསུངས་ལ། དགོངས་གཞི་ནི། གནས་སྐབས་ཁམས་སམ་རིགས་ཐ་དད་པ་
དང་། མོས་པ་ཐ་དད་པ་དང་། ལམ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་གསུམ་ལམ་
སོ་སོར་འབྲིད་དགོས་པ་ལ་དགོངས་ལ། དགོས་པ་བདེན་མེད་སྟོན་མི་རུང་
བའི་རིགས་ཅན་འགའ་ཞིག་ཐེག་ཆེན་ལ་བགྱི་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དངོས་
ལ་གཞོད་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་རིགས་དེ་དག་དང་། ལྷང་བ་གཉིས་ཀར་ཐེག་
གསུམ་སྟོན་པའི་མདོ་དང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་ཀ་མ་
ལ་གྲི་ལའི་དབུ་མ་སྤང་བ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་
སོ། །མཐར་སྐྱབ་ཐེག་གསུམ་འདོད་པ། བྱེ་སྐྱོད་དང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་
སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ལུང་དགོངས་འབྲེལ་དང་ཆོས་བཅུ་བ་དང་དགོན་མཆོག་
སྤྱིན་དང་ལང་གཤེགས་ལས་རིགས་པ་ལྟ་གསུངས་པ་དང་། སློབ་གྲྭ་མི་ཟད་
པའི་མདོ་དང་། ཁམས་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་མདོ་དང་། རིགས་པ་སེམས་ཅན་གཞན་
ལ་ཕན་པ་དང་སྒྲུག་བསྐྱེད་བར་འདོད་པ་གཉིས་དང་། རང་སྤྱིད་པའི་བདེ་
བ་ཅུ་དང་དེ་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་དང་། གཞན་ཁོ་ན་གྲོལ་བར་འདོད་
པ་ཡོད་ལ། དེ་དག་རིགས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། རིགས་བདེན་
པར་བྱུང་པས་བཅོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་སྤྱིད་
པའི་ཀྱན་སྦྱོར་སྤངས་པས་སྤྱི་བ་མི་ལེན་པས་སྤྱི་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་མི་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ནས་རིགས་ཆད་ཀྱང་བཞག་གོ། །ས་སྤེར་དགྲ་བཅོམ་སྦྱེ་
བ་མི་ལེན་པ་དང་། མཐར་སྐྱབ་རིགས་ཐ་དད་པར་བཤད་པ། ཐོགས་འབྲེལ་

དུ་དཔལ་ཐེང་གི་མདོ་ངངས་ནས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ལ་སྦྱེ་འཆི་ཡོད་པར་
བསྟན་པ་དང་བར་དུ་གྲོང་ཁྱིམ་སྤུལ་བ་ལྟར་དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་
ཐབས་དང་རེ་ཤིག་བར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུད་སྒྲར་ཞི་བའི་ལམ་ལ་རབ་ཞུགས་
པ། སོགས་ཀྱིས་པད་དཀར་དུ་དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་ནས་ཐེག་
ཆེན་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་ནང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་དང་མི་འགལ་ཏེ།
རྒྱུད་སྒྲ་མའི་འགྲེལ་བར་ཞི་བ་བཤོད་པར་ལས་ཉོན་གྱི་སྦྱེ་འཆི་དང་མཚུངས་
པའི་དག་ཞིང་དུ་སྦྱེ་བ་ཅམ་ཡོད་པའམ་ཡོངས་འཇུར་བ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཞུགས་
ནས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་སྤངས་ཏེ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སས་བསྦྱེད་པའི་
ལུས་སུ་བསྐྱར་ནས་སྤྲ་མ་མི་སྤྲང་བར་བྱས་ནས་གཞན་ངོར་འདའ་ཚུལ་སྟོན་
པའི་དོན་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཉན་རང་ལ་སྦྱིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་བྱང་འདས་
མཆོན་ཉིད་པ་ཡོད་པ་ངང་དོན་དུ་བསྟན་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཡོངས་འཇུར་
བ་ཐེག་ཆེན་ལ་བསྐྱུལ་གྱི་ཞི་བ་བཤོད་པ་མིན་པར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་གསེར་
ཐེང་དུ་དེ་ལ་ནང་འགལ་སྤོང་བ་ཞེས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྤེ་དང་ཐོགས་འགྲེལ་
ལ་ནང་འགལ་མེད་པར་བྱས་པས་དེ་གཉིས་མཐུན་པར་འདོད་པར་ཐལ། ཟེར་
ན་སྐབས་འགའ་རེ་དེ་ལྟར་བཀལ་ཚུལ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྦྱིར་བྱི་མས་
སྤྲ་མ་ངང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་བྱིར་རོ། །ལུགས་འདིར་པད་དཀར་སོགས་ལས་
ཐེག་གཅིག་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི། མདོ་རྒྱན་ལས། ཆོས་དང་བདག་
མེད་རྣམ་གྲོལ་རྣམས། །མཚུངས་བྱིར་རིགས་ནི་ཐ་དད་བྱིར། །བསམ་གཉིས་
ཐོབ་བྱིར་སྤུལ་བའི་བྱིར། །མཐར་ཐུག་བྱིར་ན་ཐེག་གཅིག་ཉིད། །ཅེས་ཐེག་
པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་འབྱེར་མེད་པ་དང་། ཐེག་གསུམ་གྱིས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། རྒྱུག་ཀུན་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
མཚུངས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པས་རིགས་ཐ་དད་
པ་གཉིས་ལམ་གཅིག་དུ་ཞུགས་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་སྦྱད་ནས་

བཏང་སྟེ་ཐུང་འདས་ཐོབ་པ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོན་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྟོན་པ་
སྟུང་པས་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དེས་ཀྱང་སྟོན་
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟུང་པས་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་པའི་བསམ་པ་
མཚུངས་པ་ཐང་གཅིག་སྟེས་པ་དང་། འདི་རྣམ་བཤད་ལས་ཉན་ཐོས་རིགས་
ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཅེས་གསུངས་པས་ཞི་བཟོད་སྟོན་ཐེག་ཆེན་ལ་ཁྱུགས་པ་ཡོད་
དམ་དཔྱད། སྟུལ་བའི་ཉན་ཐོས་འགའ་ཞིག་ཡང་ཡང་ཟུང་ན་ལས་འདའ་ཚུལ་
སྟོན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་ཆེན་ལས་མཆོག་མེད་པ་བདུན་ལ་དགོངས་ལ།
དགོས་པ། མདོ་རྒྱན་ལས། ཁ་ཅིག་དག་ནི་བྱང་ཕྱིར་དང་། གཞན་དག་རྗེས་
སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པ་ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་ལ་
བྱངས་པ་དང་། བྱང་སེམས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྟར་བའི་ཆེད་
དོ། །དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟེར་གྱི་ལུང་རིགས་དེ་དག་གོ།

འཁོར་བར་མཐའ་ཡོད་མེད་ལ་དོགས་པ་གཙང་པ།

འཁོར་མཐའ་ཡོད་མེད་ལ། རྒྱན་སྒྲུང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་
སངས་རྒྱས་རེ་རེས་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་ཐུང་འདས་ལ་བཀོད་ཀྱང་
འཁོར་བ་ཟད་པ་མེད་པ་རྣམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་མཐའ་མེད་དང་། གང་
གཉིན་པོ་དང་ཕྱད་ན་འགྲིབ་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་འགྲིབ་པ་སྲིད་པས་ཁྱབ་ཀྱི་
གསེར་གྱི་དྲི་མ་བཞིན་འཁོར་བ་ཡང་གཉིན་པོ་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་གོམས་པས་འགྲིབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞེས་མཐའ་ཡོད་མེད་གཉིས་
བཀོད་ཀྱང་། འདིར་སྒྲུང་བ་གཉིས་དང་འབྲེལ་ཆུང་དུ་ཐེག་གསུམ་བྱང་དོན་

དང་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པས་
 སློབ་དཔོན་གྱི་མ་བཞེད་པར་གསེར་སྤེང་རྣམ་བཤད་རྟོགས་སྣང་གསུམ་གར་
 གསུངས་ལ། ཨུཊ་ཀྱང་བཤད་དོ། །རོལ་མཆོ་ལས། ལེགས་བཤད་གསེར་སྤེང་
 ལྟར་ན་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་དང་ཨུཊ་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་བ་མཐའ་ཡོད་
 དུ་འདོད་ཀྱང་། མཐའ་མེད་ཀྱི་ཕྱོགས་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། ནས། འབྲས་བུ་འབྱུང་
 རུང་འབྱུང་ངེས་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོག་ཟེན་དེ་ལྟར་
 བཀོད་ཅུམ་ལ་བྱས་ན་རུང་གི། །དེ་གསེར་སྤེང་གི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་ཉ་རིག་ལས། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས། སྐྱིར་མཐའ་མེད།
 བྱེ་བྲག་འགའ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་འཐད་དེ། མ་རིག་འཁྲུལ་འཁོར་འདི་ནི་ཟད་
 མེད་འཕེལ་བ་མེད། །ཅེས་སོགས་དང་། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལས། ཕྱི་མ་
 སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ནས། ཆགས་སོགས་
 ཉེས་པ་ཟད་པ་སྤིང་ཅུམ་ཞིག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཅུམ་གྱིས་འཁོར་བ་མཐའ་
 ཡོད་དུ་མི་འབྱུབ་པོ། །མཐའ་མེད་ལ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ངེས་
 སུ་སྐྱབ་དགོས་ན་དེ་ཡང་མི་འབྱུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་སྐྱེ་རུང་ཅུམ་ཡང་སྐྱབ་པར་མི་རུས་ན་སྐྱེ་ངེས་ལྟ་ཞོག། ཞེས་པའི་བཞེད་
 པ་བཀོད་ཅུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གསེར་སྤེང་ལས། སློབ་དཔོན་
 འདི་ནི་ཕྱོགས་གྱི་མ་བཞེད་པར་མངོན་ནོ་ཞེས། རེད་མདའ་བ་བཀག་ལ། ཉ་
 རིག་ལས། ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་
 ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཟེར་བ།
 ཅིག་ཤོས་ཕྱི་རོལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བས་སངས་རྒྱས་ནས་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་ཐམས་
 ཅད་ཅེས་པས་བཀག་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་གསེར་སྤེང་གིས་སློབ་དཔོན་
 བཀག་པར་ཐལ་བ་དང་། དེ་ཕར་ཕྱིན་རང་ལུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །རང་
 རེའི་ཡིག་ཆར་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ས་མཆོམས་ལ་གསེར་སྤེང་ཆོག་ཟེན་དང་ཞེས་

པ་དེས་འདི་འབྲ་མང་བོ་ཞིག་གོ་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་གཞན་འདོད་བཀོད་ཅམ་
ལས་རང་ལྷགས་མིན་པ། དེ་ཉིད་ལས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དེའི་རྒྱ་ངེས་
འབྱེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངེས་ཆ་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་གསུངས་
པས་སོ། །གསེར་སྤེང་རང་ལྷགས་རྩ་བ་དང་ཡང་འགལ་བར་ཐལ་ལོ། །འདིར་
ཆོག་ཟིན་ལ་མཐའ་མེད་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟུང་པ་སོགས་ལྟར་སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་རེ་རེས་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཀོད་
ཀྱང་སེམས་ཅན་རྗེ་ཉུང་དུ་འགོ་བ་དང་འཁོར་བ་སྟོངས་ཏེ་འཁོར་བའི་སེམས་
ཅན་གཅིག་གྱང་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ་ཤེས་ཆེད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
བཤད་ལས། ལྷང་ཁ་ཅིག་ལས་འཁོར་བ་ལ་བྱི་མཐའ་མངོན་པར་གསུངས་པ་
ནི། སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་དུས་འདི་ཅམ་ན་ཐར་བ་ཐོབ་ལ་དེ་ཕན་ཆད་དང་ཚུན་
ཆད་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་བྱིས་པ་རྣམས་བསམ་པར་མི་བྱ་
བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། རེད་མདའ་བ་དང་རོང་ཁྱིའག་པས།
རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྒྱ་ཆོགས་པ་ལས་འབྲས་སྟེ་བར། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱ་ངེས་ལྟ་ཞོག་འཆང་རྒྱ་རུང་ཅམ་སྟུབ་མི་རུས་
ཏེ། འབྲས་བུ་སྟེ་རུང་ཅམ་སྟུབ་པ་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་བ་ཏྲགས་སུ་འགོད་
དགོས་པའི་བྱིར། བྱབ་པའི་དོན་ལམ་ཁྱེགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་
རྒྱ་བའི་དོན་ཟེར་བར། རྣམ་བཤད་དུ། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་འཆང་རྒྱ་རུང་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་བར་ཐལ། ལམ་ཁྱེགས་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན་
ཐེག་ཆེན་ལམ་ཁྱེགས་སུ་ཐལ། དེའི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ལམ་
མ་ཁྱེགས་འཆང་རྒྱ་རུང་མིན་ཚུལ་ཡོད་པའི་བྱིར། མི་རུང་ན་ཐེག་གཅིག་སྟུབ་
པར་འགལ་ལོ། །ལྷང་དེས་རྒྱ་ཆོགས་གྲངས་ཆང་ན་འབྲས་བུ་སྟེ་རུང་བསྟུབ་
ཀྱི། འབྲས་བུ་སྟེ་རུང་ན་རྒྱའི་ཆོགས་པ་ཆང་བར་སྟུབ་པ་མིན་ལ། ཞེགས་བྱེད་
སྲིད་པས་རྒྱ་ནས་ལ་རང་འབྲས་ནས་ལྷག་སྟེད་པས་བྱབ་པ་མ་ངེས་ཀྱང་། རྣམ་

གྱིས་རང་འབྲས་ནས་ཐུག་སྐྱེ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། གེགས་སྲིད་པས་འཆང་རྒྱ་རུང་མིན་ན། ལམ་ཁྱེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 འཆང་རྒྱ་རུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། ལམ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་མིན་པའི་རྒྱ་མཆན་
 སློམ་གྱི་ཀྱང་ལུགས་ལ་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་པས་སེམས་
 ཅན་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་དག་འདྲིམས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མེད་པ་ཡང་མིན། ཐབས་
 དེ་ཤེས་མཁན་མེད་པ་ཡང་མིན། ཐབས་དེ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་ཡང་
 མིན། ཐབས་སྟོན་མཁན་མེད་པ་ཡང་མིན། ཐབས་དེ་གོམས་པར་བྱེད་མི་
 སྲིད་པ་ཡང་མིན་པས། ཉགས་བྱུར་ལྡན་འཁོར་མཐའ་ཡོད་པར་སྐྱབ་བོ། བྲེག་
 གསུམ་འདོད་པའི་སེམས་ཅན་པ་སོགས་ཀྱིས་རིགས་ཆད་དང་ཞི་བ་བཀོད་
 པའི་ཤེས་སྐྱིབ་སོགས་སྤོང་བའི་ཐབས་ཡོད་ཀྱང་ཁོའི་བསམ་པ་བདེན་པར་
 གུབ་པས་ཐབས་དེ་དོན་གཉེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་ཅེས་ན་ལྷང་རྣམས་དང་འགྲིག་
 གོ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་གང་ནས་འཇུག་དཔྱད་པར། རྒྱ་
 བྲེག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཉོན་སྐྱིབ་སྤངས་བྱེད་པས་ས་བརྒྱད་པར་ཤེས་སྐྱིབ་སྤོང་
 བའི་འགོ་ཚྭ་པས་དེ་ནས་འཇུག་བེར་བ་ལྟར། གཞན་དག་ཉན་རང་ལ་ཆོས་
 ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་ས་བརྒྱད་
 པ་ནས་དེ་མེད་པར་འདོད་པ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ལྟར་ན་དེ་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་དུ་དེ་རྟོགས་པའི་སྟོན་བྱུང་དང་ཐོས་བསམ་འགོ་དགོས་
 པས་ཆོགས་ལམ་ནས་འཇུག་དགོས་བེར་བ། རྣམ་བཤད་དུ་ལྷང་སྤྲུལ་ལྟར་
 ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ལ་བསོད་ནམས་
 ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཐོང་ལམ་དེ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པར་
 དེ་འདྲའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ས་བདུན་པ་ཡན་ཆད་དུ་རྟོགས་པས་སྟོན་
 མེད་བེར་བར། འོ་ན་ལྟར་དུ་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་དང་པོར་ངེས་པར་
 ཉན་ཐོས་ལམ་དུ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། དེས་ཆོ་གསུམ་ལ་དག་བཅོམ་ཐོབ་

ནུས་ཤིང་དེ་ནས་ས་བདུན་བརྒྱད་གང་རུང་དུ་ཞུགས་ཆོག་པ་གང་ཞིག་ཐེག་
ཆེན་རིགས་ངེས་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གཉིས་སུ་
ཆོགས་བསགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀའ་ནས། རང་ལུགས་ཐེག་ཆེན་
དུ་ཞུགས་པའི་དགོས་པའི་གཙུག་ལོན་གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱེ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
ཡིན་པས། དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་
པ་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་པབས་ནས་སྒྲིམ་བུང་གིས་བསྐྱལ་བ་
གངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ས་བཅུ་འཛིན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་
བརྒྱ་གཉིས་རིམ་གྱིས་ཐོབ་དགོས་པས་སུས་ལུགས་ལའང་ཆོགས་ལམ་ནས་
འཇུག་དགོས་ལ། མདོ་རྒྱན་ལས། དེ་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནི། རང་སེམས་
ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་ལྡན་པའི། རྩ་རན་འདས་ལ་མདོན་དགའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་བྱལ་
བ་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་པ་ལྟར་གོམས་པའི་དབང་གིས་བར་བར་དུ་ཞི་བདེ་
ལ་རུང་བདེ་ཞུགས་པས་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ལས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བསྐྱལ་
བ་གངས་མེད་གཅིག་སོགས་ཀྱིས་བྱལ་བར་གསུངས་སོ། །བཞི་བ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ནི། **བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། (1)**
འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཞུགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྲིད་པ་དེ་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དུ་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། (2) ཉོན་
མོངས་པ་ཆགས་པས་བསྐྱས་པ་རྣམས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཡིན་པས་དམན་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། (3) རྟོ། རྟོགས་
ཆོག་གོ། མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་བ་དང་། ནས། ཆངས་པར་སྤྱད་
པ་སྤྱོད་པ་ན་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྡོན་སངས་རྒྱས་མང་བོའི་དྲུང་
དུ་བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་བཞུགས་པར་བསྟན་
ཏོ། །ཁ་ཅིག་འབྲེལ་བར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་

དང་བྱེད་ལས་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་དུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྱེད་ལས་ལ་
སྒྱུར་བ་པན་ཚུན་མཆོན་པའི་དོན་ཟེར་བར་འདིར་ཡན་ལག་དང་པོ་གསུམ་
ལམ་ཤེས་ལ་སྒྱུར་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་རྒྱན་སྒྲུང་ན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བཀག་ལ། དེ་ཡང་བྱ་ཉ་སོགས་ཡིན་ནམ་དཔྱད།

བྱང་སེམས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱལ་དོགས་པ་གཅད་པ།

གསེར་ཕྱོང་དུ་མི་སྣོང་བའི་ཉོན་མོངས་གང་ཡིན་གྱི་ལན་ལ་སྐྱེས་པ་
ལེན་པའི་རྒྱལ་སྒྲུབ་པར་བསྐྱེད་བཅོས་དང་མདོ་ནས་བཤད་པ་གཉིས་བྱས་
པ་བྱ་ཉ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བྱ་ཁྱེད་ལས། འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེས་ནི་སྦྱོར་ལམ་པ་
ལ་དགོངས་ཤིང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དབང་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་པས་ལྷང་དང་
མི་འགལ་ལོ་ཞེས། ཉི་སྒྲུང་ལས། བྱང་སེམས་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་སྤྲིད་པ་
ལེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱལ་དང་། ཐེག་
བསྐྱེས་སུ། ཐབས་ཆེན་རྣམས་དང་ལྡན་པ་ལ། །སྤྲིད་པར་ཞི་བའི་བདག་ཉིད་
དང་། །ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་འཁྱུར། །དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་སྐྱེས་བསམ་མི་
བྱུང། །ཅིས་འཕགས་པའི་དུས་ཀྱི་དེ་སྣོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོས་ཁྱེས་པ་ལྟར་འཁོར་བར་
སྐྱེ་བའི་དགེ་བ་ལ་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་པ་དང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་
ཆེན་དུ་ཁྱེད་ནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སས་བསྐྱེད་
པའི་ཟག་མེད་ཡིད་ལུས་དཔལ་ཕྱོང་གི་མདོས་བསྐྱབས་ལ། ཉི་ཁྱེད་ལས། དེ་
ཡང་ས་བདུན་པ་མན་ལ་ཉོན་མོངས་ཡོད་ལ་དག་ས་ནས་སེམས་རབ་དུ་མ་ཞི་
བར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་གཏན་མེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཕྱ་མོ་

ཡོད་ཅིང་དེ་དང་སྟོང་རྩེས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པར་རུང་
ངོ་། །ཞེས་ས་བདུན་པ་མན་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་
པ་དང་། སློབ་གྲྭ་རྒྱ་མཚོས་ཁྱེས་པ་དང་འོད་སྤང་ལེའུ་བའི་དོན་ཐོགས་མེད་
གྱིས་བྱང་འཕགས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་སྤྲ་མོ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱ་ཉ་གཉིས་གྱིས་འདིར་མི་སྤྲོད་བའི་ཉོན་
མོངས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱར་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་དངོས་དང་། བཏགས་པ་
བ་མདོ་དང་པོའི་བསྟན་པའི་རྒྱ་བརྒྱད་དང་། གཉིས་པའི་བསྟན་པའི་མ་རིག་
བག་ཆགས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཟག་མེད་ལས་གཉིས་འཛོག་གམ་དབྱད། བརྒྱལ་
ལན་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྐྱབས་སུ་བོད་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་འཁོར་བར་
སྐྱེ་བའི་རྒྱར་རྩ་བས་དང་རུ་མ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་དགོས་པས་མི་སྤྲོད་ཟེར་
བ་དང་། པལྗེ་ཉ་ཨ་དུ་ལ་རྟ་ཤས་ཉོན་མོངས་སྟུག་བསྐྱལ་སྐྱེད་པ་དང་གཉིན་
པོ་སྐྱེ་བའི་གོགས་བྱེད་པ་གཉིས་སྤྲོད་། སྤྲོད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དང་རིགས་འབྲ་
སྐྱེད་པ་གཉིས་མི་སྤྲོད་ཟེར་བ་བྱང་སེམས་ལ་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་
འགལ་སྐྱེ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱིས་ཀྱང་མ་སྤངས་པར་ཐལ་
བ་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་སྤྲོད་སོགས་དགོས་ན་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་
ཆེན་དུ་ཁྱགས་པ་མི་སྤྲོད་པར་ཐལ་བས། དེས་ན་བྱང་སེམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
རྒྱ་སྟོང་རྩེ་སོགས་དག་ཅ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཉོན་མོངས་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་
མཚུངས་པས་དེར་བཏགས་པའོ། །ཞེས་ཨར་བྱང་ཡེ་གསུངས་པ་མདོ་འགྲེལ་
གྱི་དོན་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ལས་ཉོན་མཚན་ཉིད་པ་དགོས་ན། བྱང་
འཕགས་ལ་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བའི་སྟུག་བསྐྱལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་རྒྱད་
སྤྲ་རྩ་འགྲེལ་དང་འགལ་ལ། སློབ་གྲྭ་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རྒྱ་བརྒྱད།
ཉོན་མོངས་སུ་འདོད་པ་མདོ་རང་དང་འགལ་ཞེས་བཀག་ནས། འཕགས་སེང་
གིས་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤྲོད་མི་སྤྲོད་གི་བྱད་པར་

བཤད་པ་ནི། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་ནས་མི་སྤྱོད་ཟེར་བ་མིན་གྱི། ཉན་
 མོངས་གྱི་འབྲས་བྱ་དང་འབྲ་བའི་སྲིད་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་སྤྱོད་བ་ལ་
 དེར་བཏགས་ཙམ་དང་། ཡང་ན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་མོངས་གཞན་དོན་སྐྱབ་
 པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཁྱུར་བས། ཉན་རང་ལྟར་ཆེད་ཏུ་གཉེར་ནས་མི་སྤྱོད་བའི་
 དོན་གཉིས་གསུངས་ནས། ས་ཐོབ་གྱི་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་བྱང་ཡེ་བཤད་པ་ལྟར་
 མདོ་དང་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པར་གསུངས་
 སོ། །རྣམ་བཤད་ཏུ་ལོ་ཆེན་འབྲེཨ་ར་གཡག་པ་སོགས་མདོས་སྐབས་འདིའི་མི་
 སྤྱོད་རྒྱུའི་ཉན་མོངས་ལ་སློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་བརྒྱད་
 ལ་ཉན་མོངས་སུ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
 རྒྱུར་མཚུངས་པ་དང་། དགོས་པ་མདོས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་
 གཞན་དོན་སྐྱབ་ལེན་པར་ཤེས་པའོ། །དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། སེམས་ཉན་
 མོངས་པར་བྱེད་མི་རྣམས་པ་སྟེ། ཆོས་གསུམ་ཆང་བས་བཏགས་ཟེར་བ། མདོ་དེ་
 ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་འཆོལ་བའི་མི་ངོམས་པ་དང་། བསམ་
 བཞིན་ཏུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་ཕྱད་པ་
 དོན་ཏུ་གཉེར་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སྐྱོ་བ་
 དང་། དམ་ཆོས་འདྲིན་པ་ལ་བཙོན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་པ་
 ལ་འགྲུས་པ་དང་ཆོས་ལ་ཆགས་པའི་བསམ་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དང་། ས་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ་རྣམས་མི་འདོར་བ་སྟེ་རྒྱུ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལམ་
 ཤེས་གྱི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་དེ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆེད་ཏུ་གཏད་ནས་སྤྱོད་
 ངམ་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་འདིར་དབྱད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་
 ལམ་གྱིས་ཆེད་ཏུ་གཏད་ནས་སྤྱོད་བྱའི་ཉན་མོངས་ཀྱང་བཏགས་པ་བར་ཐལ།
 འདིར་བཤད་ཉན་མོངས་ཉན་ཐོས་ལྟར་ཆེད་ཏུ་གཏད་ནས་མི་སྤྱོད་བར་རང་
 གི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བྱེད་པས་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་བྱད་ཞུགས་པར་

སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀའ་ནས། དེས་ན་ཉི་མུང་ལས། བག་ལ་ཉལ་ཐམས་
ཅད་དུ་མེད་པ་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བའི་ཟག་པས་བསྐྱུས་པའི་བག་ལ་ཉལ་
ཡིན་གྱི། དུང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པས་བསྐྱུས་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྒྱན་སྣང་དུ་
ཡང་འབྱུང་བས་ཉན་མོངས་མཆན་ཉིད་པ་འདོད་གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་སོགས་
ཀྱང་སྦྱོར་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོང་རྩེས་དང་སྟོན་ལམ་གྱིས་
འཁོར་བསྐྱུར་སོགས་ཀྱི་ལུས་བབྱང་ནས་བྱ་སྟོང་བསྐྱེད་པ་སོགས་ནི་གཞན་
དོན་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཀའ་གོ།

ལྷ་བ་བྱེད་ལས་ནི། **དེའི་འོག་ཏུ་**ཞེས་པ་བཤད་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་
ཡིན་པས་གོང་མ་གསུམ་ལ་སྦྱར་རོ། །**དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་**ལམ་ཤེས་
གྱི་བྱེད་ལས་ནི་རྫོགས་སྒྲིན་མ་སྦྱངས་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མདོན་དུ་མི་
བྱེད་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྩེ་སོགས་ཐབས་ལ་
མཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བསྐྱུས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱད་པ་ལ་སོགས་
པ་དེ་སྒྲིན་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་**ཡིན་པས་**ཉན་རང་ལས་**བྱེད་ལས་**བྱད་
ཞུགས་པ་**ཡིན་ནོ།** །མདོ་ནི་ཉན་ཐོས་གང་གིས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། བསྟན་པ་འཆང་
རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ལས་བསྐྱུན་ལ། བརྒྱད་སྟོང་བའི་མདོ་ཐ་
མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་ཆ་འདྲ་རྒྱས་འབྲིང་ན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ལ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་དང་། དུང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་
ཤེས་པའོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཟུངས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །དང་
པོ་ལ། གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཚམས་སྐྱར་བ་ནི། གོང་གི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོག་ལ་
སོགས་པ་ཡན་ལག་ལྔ་བརྗོད་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་བཤད་
པའི་སྐབས་གཉིས་སུ། །ཁ། རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་
རིགས་ཀྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་ཤེས་བསྐྱེད་བྱ་དགོས་པས་སོ། །ཀ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཤེས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་རིགས་ཏེ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ལམ་
ཤེས་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་སྟེ་སྐབས་སུ་ནི། །(༡)ཡུལ་གང་ན་འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བཞི་དག་གི། རྣམ་པ་བརྒྱ་དྲུག་གམ་སོ་གསུམ། ཇི་ལྟར་ན་འགོ་འི་
སེམས་བསྐྱེད་དང་མཐུག་གི་བསྟོན་པ་དང་དངོས་གཞི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ནས་ནི། རྣམ་
པ་དེ་དག་སྒྲིམ་དགོས་སོ། །(༢)ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་ལམ་འདི་ནི་ལྟར་
བསྒྲིམ་པ་ཤེས་པར་བྱ། །སྟེ། (༡)མདོ་ནི། ཀློག་གི་ཀ་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་པོའི་ཤེར་ཕྱིན་
གང་ཞེན། བཅས། གནོད་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་ལེ་མང་དུ་སྤྱང་ཁམས་རིག་
དྲུག་ཆོར་དྲུག་ཁམས་དྲུག་རྟོག་འབྲེལ་རྣམས་ལ་སྐྱར་ཏེ་སྟུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་
པ་ཉེར་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། བཅས། མདོན་པར་འདུ་
བྱེད་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ། །ཞེས་རྟོག་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་འགོག་པར་སྐྱར་ཏེ་
འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བདུན་དང་། ཀློག་གི་ག་གཞན་ཡང་། བཅས། མ་འབྲེས་
པ་བཅོ་བརྒྱད་སྒྲིམ་མོ། །ཞེས་ལམ་དང་། ཀློག་གི་ག་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་པོ་བཅས། བཅས།
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་དོ། །ཞེས་ཕྱིན་དྲུག་གིས་ཡུལ་རྟོགས་པས་རིག་པ་དང་། ཀློག་
གི་ག་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ། བཅས། སེམས་ལ་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་
སོ། །ཞེས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ། བཅས།

བྱང་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། །ཞེས་ངེས་འབྱིན་ཏེ་ལམ་
བདེན་གྱི་བཞི་བསྟན་ཏོ། །དག་སྟོང་ཟླ་གསུམ་དུ་སྟུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་བཙུག་
དང་། འགོག་བདེན་གྱི་མདོ་དེ་དག་གང་འགོག་པ་དང་གང་གིས་འགོག་པ་
གཉིས་བྱས་ནས་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་སྦྱར་ཏེ། འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཙུ་
བཞི་སྟེ་ཉེར་དགུ་བྱས་ཤིང་། ཤེའི་བས་ནད་སོགས་བཙུ་གཅིག་ཀུན་འབྱུང་ཁོ་
ནས་སྦྱར་ཏེ། དང་པོ་བཞིས་ཀུན་འབྱུང་སྤང་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིས་སྤང་
ཅུས་པ་དང་། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་སྦྱར་དུ་སྤང་དགོས་པར་བསྟན་བཅུ་བ་དང་།
གསེར་སྤང་བས་ངེས་འབྱུང་བཞི་གཅིག་དུ་བྱས་ཏེ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་དང་། ཤེར་
འབྱུང་གིས་སྟུག་ཀུན་སྟན་མོང་གི་བདུན་བྱས་ཏེ་ཉེར་དགུ་བྱས་པས། ཤེའི་
བའི་དེ་མདོ་དང་འཕགས་སེང་གི་གཞུང་དང་འགལ་བས་མི་འཐད་དེ། ཉེ་
སྤང་ལས་སྟོག་པ་ཉིད་ཅེས་བུ་བའི་བར་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པའམ་རྣམ་
པའོ། །ནས། འཆོ་བ་ཉིད་ཅེས་བུ་བ་ནི། དེ་དག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་འགོག་པའི་རྣམ་
པའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་དང་འགོག་པའི་བྱིར་ཁྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བུ་བའི་ངི་ལྟ་བ་
བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་སྤང་དུ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བའི་བྱིར་དང་། མདོ་
རྒྱས་འབྲིང་དུ་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་མདོ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །བྱི་མ་
གཉིས་སུ་སུམ་ཅུ་དང་ཉེར་དགུ་བྱས་པ་དང་། བསོད་གྲགས་པས་ཉེར་གསུམ་
བྱས་པ་རྣམས་མདོ་དང་སྤང་བ་གཉིས་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ཚུལ་གསུངས་
པའི་དོན་མིན་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སོ་གསུམ་སུམ་ཅུ་སོགས་སུ་འདུ་བས་བསྟུ་བའི་
རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་སོགས་བྱས་ཆོག་པའི་བྱིར་ཏེ། སྟུག་ཀུན་གྱི་བཙུ་བཞི་བདུན་དུ་
འདུ་ཞིང་ངེས་འབྱུང་གི་བཞི་ངེས་འབྱུང་དུ་འདུ་བའི་བྱིར་རོ། །མདོའི་དངོས་
བསྟན་ལ་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་དང་དམིགས་
མེད་གྱི་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བྱི་མ་གཉིས་ལ་

བསྡོམས་གསུངས་པས། དེ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་མི་རྟག་སོགས་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པ་ཤེས་ཚུལ་ལ་སྒྱུར་བས་དེ་ལ་ལམ་ཤེས་ཉིད་ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མེད་
 ལ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་ལམ་ཤེས་དང་པོའི་ཡུལ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དགོས་
 ལ། མདོར་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཉིད་བཤད་པ་མི་འཐད་ཟེར་བ་ནི། གང་
 གིས་ལམ་དེ་ཤེས་པ་ལ་དམིགས་ཡུལ་འདི་ལ་རྣམ་པ་འདི་ལྟར་དམིགས་ཞེས་
 མ་རྟོགས་པར་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་མི་རྣམས་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །ཆ་བའི་དོན་ཡང་
 གསེར་ཕྱེད་ལས། ཉན་ཐོས་ལམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་སྒྱུར་བས་ཡུལ་དང་།
 ཞེས་པ་ལྟར་མདོ་དང་བསྒྱུན་ནས་རྒྱུ་བ་ཐ་མ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཡུལ་སོ་གསུམ་
 ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་པ་སོར་བཞག་བྱས་
 ན་རྣམ་པ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུར་བསྒྱུན་པ་
 མདོ་དང་ཆོག་ཟིན་མི་མཐུན་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། ཡུལ་ཅན་མདོན་རྟོགས་ཤེས་
 པར་བྱ་རྒྱུར་མདོར་གང་ནས་བྱུགས་ལ་བསྒྱུན་པ་རྗེ་བཅུན་གྱིས་གསལ་བར་
 བྱས་པས་ཤེས་སོ། །རྟེན་བྱང་སེམས་དང་ཟིན་བྱེད་སེམས་བསྐྱེད་དང་བསྡོམས་
 བ་གཉིས་གོ་སླ་བས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་སོ། །མདོ་དང་ཆ་བའི་དོན། ཉི་ལྟང་
 ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སོགས་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དེ་ལྟར་རིམ་པ་འདིས་
 ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རྣམ་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་དུ་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་བཤད་
 པ་དམན་མདོར་བཅུ་དྲུག་བཤད་པ་དང་གངས་མི་མཐུན་པས་དེའི་བསྒྲོམ་བྱ་
 མིན་སྟམ་པའི་དོགས་གཅོད་མཛད་པ་དང་། དག་ལྟར་ལས། འདིར་རྣམ་པ་
 ཉེར་དགུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་འབྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་
 གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་ངི་ལྟ་བ་
 བཞིན་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ལམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་
 སུ་བསྒྱུན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དངོས་ཤེས་པ་ཞིག་དེར་བསྒྱུན་པར་བཤད་པ་
 མིན་ནོ། །གསེར་ཕྱེད་ལས། སྐབས་འདིར་ནི་མི་རྟག་སོགས་སུ་མི་དམིགས་

པ་ཚོས་ལ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་བྱང་སེམས་དང་མི་རྟག་
སོགས་སུ་དམིགས་པ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་
ཉན་ཐོས་ལ་བཞག་གོ། ཞེས་པ་ཉའི་བཤད་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉ་ཁྱེ་ཀ་ལས།
འདིར་བསྟན་བཅོས་སུ་ཉན་རང་གི་ལམ་དང་དེ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་
ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ། ཉན་ཐོས་
ལམ་འདི་ཞེས། མི་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བཞིས་དང་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འདིར་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱུད་པའི་ལམ་བསྟན་པ་བཀག་ནས་
ཞེས་པའི་ཁ་ཅིག་བྱ་སྟོན་ཡིན་ཏེ། བྱ་ཁྱེ་ཀ་ལས། ལོ་ཙ་བ་སོགས་ན་རེ། མདོ་
དང་བསྟན་བཅོས་འདིར་ཉན་རང་རང་རྒྱུད་པའི་ལམ་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་མི་
རིགས་ཏེ་ཞེས་དང་། འདིར་ཡུལ་ལམ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཡུལ་ཅན་
ལམ་ཤེས་གསུམ་བྱགས་ལ་བསྟན་ཏེ། ནས། དེ་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད་པའི་ལམ་གསུམ་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས། ཚ་བར་ཡུལ་ལམ་གསུམ་
ཙམ་དངོས་སུ་བསྟན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་བཤད་
པས། གསེར་ཕྱེད་དུ་འདིར་བསྟན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
མིན་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ཉམས་ལ་ཡིན་ན་ལོ་
ཆེན་བཀག་པ་དང་འགལ་ཞེས་པའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་
པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཟེར་ན། དེ་ཉན་ཐོས་ལམ་ཡིན་པ་བརྟགས་ན་འཇིག་གོ་
།འདི་ཉན་ཐོས་ལམ་དུ་འདོད་ན། རྒྱ་སྒྲིབ་ལམ་ཡང་དེར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཅན་དུ་བཤད་པར་འགལ་ཞེ་ན། དེ་མདོའི་ཆོག་ཟིན་བསྟུས་
པ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་འཕགས་ལམ་རྒྱ་ཡིན་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་
བཀལ་དགོས་དཔེར་ན་རང་རྒྱལ་སྐབས་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཞེས་པ་
དང་སྐབས་གསུམ་པར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡུམ་འདོར་ཞེས་པ་ཉན་རང་ལ་སྦྱར་
དགོས་པ་བཞིན་ཞེས་པའང་ཉ་ཁྱེ་ཀ་ལྟར་ལ། ཡང་ན་ཚ་བས་བསྟན་པའི་རྣམ་

པ་བཞི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྱུར་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་
བྱའོ། །ཞེས་པ་རྩ་བས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་སྒྱུར་ལམ་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ངི་
ལྟ་བུ་བཞིན་ཤེས་པའི་སྒྱུར་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་ཞེས་པ་རང་ལུགས་
ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ལམ་ཤེས་
སུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་དེ་
སྟོང་ཉིད་ཏུ་བསྒྲོམ་པའི་ཆ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་རྩིང་ཁྱེད་ཀྱི་པ་སོགས་
བཀག་ལ་བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱང་བཀག་གམ་དཔྱད། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཤེས་
བྱའི་ལམ་དང་། དེ་ངི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

ཤེས་བྱའི་ལམ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་སྟུག་ཀུན་དང་། འགོག་བདེན་དང་། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་
པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྟུག་ཀུན་སོ་སོའི་རྣམ་པ་དང་། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་
པའོ། དང་པོ་ལ། གཉིས་ལས་དང་པོ་སྟུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་**
གསུངས་ཏེ། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་**དེ་ལ་**སྟེ་དེའི་ནང་ནས་དང་
པོ་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་མདོར་གསུངས་པའི་**གོ་རིམ་**
བཞིན་དུ། འདི་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་རོ། །སྟེ་ཞིང་འཇིག་པས་**མི་རྟག་**
པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་ཏུ་སྒྱུར་བས་**སྟུག་བསྐྱེད་པ་དང་།** དོན་
གཞན་གྱི་བདག་གིས་**སྟོང་བ་དང་།** རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་མ་སྐྱབ་པའི་
བདག་མེད་པ་སྟེ། མདོར་སྟོང་བ་དང་བདག་མེད་པ་གཉིས་པོ་**དེ་དག་གི་**
མཚན་ཉིད། རིམ་བཞིན་བདག་མེད་པ་དང་**ཞི་བའི་**རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་

པའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང་། དེ་ལྟར་འགྲེལ་ན་རྣམ་བཤད་དང་འགྲེལ་བར་
དག་ཅེས་གཉིས་ཆིག་སྒྱུར་བའི་དགོངས་པར་ཞེ་འགྲོ་སྟེ་ལ། གསེར་སྤེང་
སོགས་ལས་མ་དག་སྟེ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་རང་མིང་གིས་བསྟན་པར་བྱས་ན་
མ་དག་པའི་དོན་ནོ། །དག་སྟེ་གཉིས་སུ་ཐ་མ་གཉིས་བདག་དང་བདག་གི་
བ་མེད་པར་བཤད་པ་མདོན་པར་བདག་མེད་བཞི་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་
ལ། འདྲིའི་མདོར་བདག་མེད་གསུམ་པར་བཤད་པས་རྣམ་གྲངས་པར་བཤད་
པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བའི་
བདེན་པའི་རྣམ་པ་མདོར་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་སྒྱུར་བ་ནི་༼ཁ༽
རྒྱ་དང་། ༼ང༽ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། ༼ཆ༽རབ་རྒྱ་སྟེ་བ་དང་། ༼ཉ༽རྒྱུན་གྱི་
རོ་སོ་ཉིད་དང་། ༼ག༽ནད་དང་། འདྲ་བར་སྟུག་བསྐྲུལ་གྱི་ཅ་བར་སྟུར་བས།
༼ག༽འབྲས་དང་། འདྲ་བར་སྟུག་བསྐྲུལ་ཡང་ཡང་བསྐྱེད་པས། ༼ཅ༽ཟུག་རྩ་
དང་། འདྲ་བར་སྟུག་བསྐྲུལ་བྱགས་དག་བསྐྱེད་པས། ༼ཇ༽ཞིག་པའི་རྣམ་པ་
དང་འདྲ་བར་སྟུག་བསྐྲུལ་ཕྱི་མའི་ལྟ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱེད་པས། ༼ཏ༽དེ་ལྟར་
སོ་སོའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་སྟན་མོང་གི་རྣམ་པ་ནི། རྣམ་
གྲངས་བསྟུ་བ་ལས། ཡིད་འབྱུང་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལའོ། །འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ནི་སྟོམ་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དག་ལའོ། །འགོག་པ་ནི་
སྤང་བོ་ཐམས་ཅད་འགོག་པའོ། །ཡིད་འབྱུང་བ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །འགོག་
པ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་མི་སྟོབ་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ནས་
འཕགས་སེང་གིས་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་པ་རོལ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བདུན་
བདེན་པ་ཐ་མ་གཉིས་ལ་མི་འགྲིག་པས་དང་པོ་གཉིས་ལ་སྟན་མོང་དུ་སྒྱུར་
ནས་ཡིད་འབྱུང་སོགས་གསུམ་དུ་བྱས་ལ། ལུང་དེ་འདྲེན་པའི་རྒྱ་མཚན་རང་
བཟོའི་ཉེས་པ་སྤོང་བྱིན་ཡིན་ལ། ལུང་དོན་མཐོང་ལམ་དུ་སྟུག་ཀུན་གྱི་ཉེས་

དམིགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཐ་མའི་ཆེ་
 དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་པ་འགོགས་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
 དང་། ལྷག་མེད་གྱི་ཆེ་སྟུག་ཀུན་འགགས་པས་འགོག་པ་དང་། སྦྱོར་ལམ་དུ་
 ཡིད་འབྱུང་བར་ཞུགས་པ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་
 སྐབས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བར་ཞུགས་པ་དང་། ལྷག་བཅས་སྐབས་
 འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་དོན་
 གསུངས་པས་གསེར་སྤིང་བས་ཉན་ཐོས་གྱི་ལུང་ལས་ཟེར་བ་མི་འཐད་ལ།
 བྱང་ཡེས་ཀུན་འབྱུང་འགོག་པ་ལྷག་བཅས་དང་། འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་
 སྒྲོམ་ལམ་ཟེར་བ་བསྟུ་བ་དང་འགལ་ལོ། །གསེར་སྤིང་དུ་དང་པོ་གཉིས་སྟུར་
 དུ་རུང་ཞེས་པ་བྱ་ཉན་ཆགས་བྲལ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་སྟུར་བ་ལྟར་ན་རུང་བའི་དོན་
 ནོ། །སྟུག་བསྐལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དེ་དག་ཉིད་སོ་སོའི་དེ་རེ་རེ་
 ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པས་དང་པོ་ཡིད་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དག་གི་ངོ་བོ་
 བློ། རང་གི་བདེ་བ་འདོམས་པས་པ་རོལ་དག་ལྟ་བུ་དང་། གཉེན་པོས་འཇིག་
 པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཡིན་པས་གཞོད་པ་དང་རིང་དུ་མི་
 གནས་པ་སྟེ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་
 བློ་དག་བཅོམ་པའི་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་ནས་སྤོང་བས་རང་གི་ངོ་བོ་གཡོ་བ་སྟེ་མི་
 བརྟན་པ་དང་སྐབས་བབ་གྱི་གཉེན་པོས་རྒྱུན་གཅོད་པས་རབ་དུ་འཇིག་པའི་
 རྣམ་པ་སྟེ་གཉིས་དག་དང་། འདིས་སྟུར་དུ་འབྲལ་བར་རྟོགས་སོ། །གསུམ་པ་
 འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི། འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀར་གཞོད་པའི་གནས་སུ་སྟུར་
 བས་འཇིག་པའི་གནས་དང་། སྤྱིན་པོ་སོགས་སེམས་ཡོད་གྱི་འཆོ་བས་ནད་
 འགོ་བ་ལྟ་བུ་དང་། འབྱུང་འཁྲུག་སོགས་སེམས་མེད་གྱིས་གཞོད་པས་འཆོ་
 བའི་རྣམ་པ་སྟེ་གསུམ་གྱི་དེ་གཉིས་སྟུར་དུ་འགོག་དགོས་པར་རྟོགས་སོ། །དེ་
 ལྟར་སོ་སོའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་བཞི་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་

པ་ནི། འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་
མེད་པས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དང་། སྟུག་བསྐལ་ཅི་རིགས་ཞི་བ་
རང་མིང་གི་དང་། བྱ་ལོ་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་སྟུག་ཀྱན་ཅི་རིགས་
ཀྱིས་དབེན་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དང་། ངོ་བོའི་རྣམ་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཏྲག་
ཏུ་སྐྱེ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ། ཇི་ལྟར་ངེས་འབྱུང་ཐོབ་ཚུལ་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྒྱ་བདེན་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་བདེན་
པར་སྟོན་པ་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ཚོགས་སྒྲིག་ཀྱི་འབྲས་གསུམ་བདེན་གྲུབ་དང་
བྲལ་བའི་སྤངས་བ་གསུམ་དང་། གང་ངེས་འབྱུང་འཁོར་བ་འབད་ཚེལ་གྱིས་
མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སྤངས་པ་སྟེ་རྣམ་གྲངས་
ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་བདུན་དག་དང་། གསུམ་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་ནི། ལམ་
ཀྱི་བདེན་པའི་ཐར་བར་བྱིན་པར་བྱེད་པས་ལམ་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་
པོ་བྱེད་པས་རིགས་པ་དང་། སེམས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པས་སྐྱབ་པ་
དང་། སྟུག་བསྐལ་གཏན་ཏུ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ་དོན་རྣམ་སོ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རྣམ་སོ་གསུམ་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་
ཚུལ་ནི། གང་ན་སྤར་བཤད་པའི་ཤེས་བྱའི་ལམ་དེ་རྣམས་སོ། །

ཇི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཚུལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོད་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོ་
ནས། སྐབས་གང་དུ་ན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ། གང་ཡིན་པར་

ན་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་པར་རམ་རྟོགས་
 རིགས་ཡིན་པར། གང་གིས་ན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་
 སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་པ་དང་ཨུམ་འདི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་ལ་སྦྱར་
 བ་གསེར་སྤེང་ལས། ལམ་གསུམ་ག་དགོས་ཏེ་ཞེས། ཤེས་བྱའི་ལམ་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་བྱས་པ་གོང་དུ་རྟོགས་རིགས་བསྐྱེད་ཅིང་
 ལམ་དངོས་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་
 བས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས། བས། གནས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་འགྱུར་བར་
 བྱའོ་ཞེས་པས་ལམ་ཤེས་སྐྱབས་སུ་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྟོམ་དགོས་པ་
 དེའི་ཕྱིར་བྱེད་ལ་བཤད་ཀྱི། ལེགས་པར་རབ་དུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུངས་
 ཤིག་ཅེས་པའི་ཆོག་གསུམ་གྱི་དོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སྟོང་ཁ་སྐྱབ་པ་
 མ་གཙང་བ་ཞབས་རྟོལ་བ་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་ལྟས་གཟུར་གནས་
 དང་དོན་གཉེར་དང་སྟོ་ལྡན་གསུམ་ལ་སྦྱར་ལ་སྦྱར་བཤད་པར་རྒྱན་སྣང་ལས་
 སོ། །

རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་
 བ་ནི། **བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་**
པའི་ལམ་ཤེས་ནི། དེའི་རྒྱ་རིས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་པ་
 རྟེ་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་འབྲས་སུ་ལམ་ཤེས་པ་བརྟུན་ནས་
 དེའི་འོག་དུ་རྒྱ་རིས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ། གསུངས་སོ། །གཉིས་

པ་རྩ་བ་ནི། **འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་** གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་རྒྱ་རྒྱུར་ལམ་
ལ་ནི། །བཞི་ལས་དང་པོ། །ཡུལ་བདེན་པར་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞུགས་ལ་
སོགས་པས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་**སྟོང་བའི་**ཕྱིར། །དེ་དག་གི་**སྟོང་པ་ཉིད་**
རྣམས་དབྱེར་མེད་པར་བསྟན་པས། །ཤུགས་ལ་བཤད་པའི་**རྩོ་བ་**སྟེ་མདོ་ནི།
ལེ་བརྒྱད་མར་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་
སྒྲུལ་བ་ཞེས་པ་སྦྱར་ཏེ། དབྱར་བརྒྱད་སྟོང་བའི་ལམ་ཤེས་གྱི་རང་བཞིན་དང་
བྱེད་ལས་དང་ལམ་ཤེས་དངོས་ཀྱི་མདོ་གསུམ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ།
ཉི་ལྔ་དུ་གློ་ཤི་ཀ་གཞུགས་ནི་གཞུགས་ཀྱིས་སྟོང་། ཞེས་པ་ནས་སྦྱར་བ་ལྟར།
གསེར་ཕྱེད་སོགས་བོད་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྦྱར་བས་སྡེ་མ་དེའི་སྒྲིང་
བསྐང་ལྟ་བུ་ཡིན་ནམ་དབྱད། མཐུག་དུ་གློ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆེན་པོས་ཤེར་བྱིན་ལ་
དེ་ལྟར་གནས་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞུགས་སོགས་**དེ་དག་**
བདེན་པར་**མི་དམིགས་པས།** །དེ་དག་ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པར་བསྟན་
པས་ཤུགས་ལ་བཤད་པའི་དེ་**ཅེ་མོར་གྱུར་བ་དག་དུ་**འདོད། །དོ། མདོ་ནི། དེ་
ནས་ལྟའི་དབང་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བར་གནས་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞུགས་སོགས་
དེ་དག་ལ་ཉག་པ་དང་མི་ཉག་པ་ལ་**སོགས་པའི་ཚུལ་**གྱིས། །གནས་པ་བཀག་
པ་སྟེ་བདེན་པར་མི་གནས་པར་བསྟན་པས་ཤུགས་ལ་བཤད་པའི་**བཟོད་པ་**
རྣམས། །སོ། །མདོ་ནི། དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཞུགས་ཉག་ ནས། སངས་རྒྱས་
སྦྱིན་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བར་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །
ཞེས་པའོ། །བཞི་བ་ནི། རབ་དགའ་སོགས་**ས་བརྒྱ་དག་ལས་བརྒྱམས་**པ་སྟེ་ཐོག་
མར་བྱས་**ནས་ནི།** །ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་གནས་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་
དངོས་སུ་བསྟན་པ་**ཡིས།** །ཤུགས་སམ་སྤྲོད་དུ་བཤད་པའི་ལམ་དེ་ནི་**ཆོས་**
ཀྱི་མཆོག་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་དེ། །མདོ་ནི། གློ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆེན་པོས་ས་དང་པོ་

ཡ། ཉན། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་པའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་
 བྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་དྲུ་
 རྟོགས་སངས་རྒྱལ་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན། བྱང་
 ཆེན་པོས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། གནས་
 པར་བྱའོ། ཞེས་པ་ལེ་བརྒྱད་མར་ཆོས་མཆོག་གི་མདོ་དང་ལྟན་ཅིག་བྱས་ལ།
 ཉི་ལྟར་དྲུ་རྒྱུ་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་མདོར་མཛད་པ་ལེགས་སོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་
 ཆོས་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་དང་། བདེན་པར་གནས་པ་བཀག་པ་
 དང་། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་གནས་པར་མི་བྱ་བའི་རྒྱ་མཚན། **ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་**
སངས་རྒྱལ་གྱིས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་མེད་རྟོགས་པར་མཐུན་ནས་ཏེ་
 མཐུན་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་ཡོད་པར་མ་གཟིགས་ཕྱིར། གསེར་སྤང་
 ལས། རྒྱུ་བ་གཉིས་པས་ཡུལ་མི་དམིགས་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་
 ཅན་མི་དམིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་
 རྒྱུར་ན་ལེགས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱུ་བ་གཉིས་པའི་མདོ། གཟུགས་ནི་
 གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་། ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱང་སྟོར་ལམ་བཞི་
 ག་ལ་སྟོར་དགོས་སོ། །མདོ་དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
 མེད་དྲུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་བསྟན་ལ། རིམ་བཞིན་ཡུལ་བདེན་སྟོང་ཙམ་
 དང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དང་བྱེད་པར་མི་རྟག་སོགས་དང་རྣམ་གྲངས་མང་
 བའི་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆ་བཀག་པའི་རིམ་པ་བཞི་ཡོད་པས་སྟོར་ལམ་བཞི་དང་
 རྒྱུར་རོ། གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** རྟོགས་བྱ་གཟུགས་ལ་
 སོགས་པའི་སྤང་བོ་དང་། རྟོགས་པ་པོ་བྱང་སེམས་རྣམས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་
 ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར་ན་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་
 བ་ཉིད་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྟེ་དབྱེར་མེད་པ་ཟིན་བྱེད་ཤོད་

ཀྱི་དོན་རྣམ་དང་། མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། ཀྲི་ཤ་ཀ་དེའི་ཕྱིར། བཅུ་ཆེན་
པོ་བཀོས་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྡུ་མ་རྟོག་དུ་
བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་དག་
བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཟིན་བྱེད་ཅེ་མོའི་དོན་རྣམ་དང་། མདོ་ནི། གཞུགས་
ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་
པའོ། ཅེ་མོར་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་བྱུང་
པའི་རྟག་པའང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཏེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན།
དེ་དག་ལ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་བྱུང་པར་གྱི་ཆོས་སུ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
གནས་པ་བཀག་པ་ཟིན་བྱེད་བཟོད་པའི་དོན་རྣམ་དང་། མདོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་
མིག་གོ། །ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟོང་བའོ་ཞེས་ཏེ་བར་དམིགས་པས་གནས་
པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །༼ལ༽རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བདེན་པར་ཡོད་ན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་
ཚུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་གནས་
པར་མ་གཟིགས་པས་སོ། །བྱུང་པ་ཡོད་དེ། ཞེས་བྱ་བའམ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ཤེས་
བྱ་གྲུན་ལ་ཆད་མར་གྱུར་བའི་སྐྱེས་བྱས་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆོགས་ཀྱི་འཐད་པ་མིན་པས། སོ། །༼ཀ༽ས་རབ་དུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཡུལ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་མི་གནས་པ་ཟིན་བྱེད་ཆོས་མཆོག་གི་
དོན་རྣམ་ཡིན་ཏེ། ༼ག༽མདོ་ནི། རྒྱན་དུ་བྱགས་པའི་འབྲས་བུ། བཅུ་ཡིན་ལ་
བྱེད་པ་འདི་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ། རྒྱན་སྤང་ལས། དེས་
པར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་
ས་བརྒྱད་དང་ས་དབྱ་བ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།
ས་བརྒྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་བརྒྱད་སྟོང་བར་ས་
བརྒྱ་དེ་ལྟར་བྱས་ལ། རབ་དགའ་སོགས་ས་བརྒྱ་ལ་བྱས་པ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་

ལམས་གཞན་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཐའ་དགག་མི་རུས་སོ། །ལུང་། སངས་
རྒྱས་ཐུང་ན་ཡོངས་མི་འདུལ། སོགས་དང་། བསོད་ནམས་འདི་ཡིས་ཐམས་
ཅད་གཟིགས་པ་ཡི། སོགས་མང་དུ་བྱངས་སོ། །འདི་རྣམ་བཤད་དུ་མདོ་ཙམ་
གསུངས་པའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཀོལ་བ་ཡིན། རྒྱས་པར་རྒྱན་སྒྲུང་ཉིད་ལ་བལྟ་
དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་**དི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་**
ཟིན་བྱེད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་བསྟན་པས་
ཤུགས་ཀྱིས། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བདེན་པ་བཞིའི་
དམིགས་པ་ལ་རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་**ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་**
དང་མཐུན་པ་བཞི་སྟེ། **ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།** འདིའི་དངོས་བསྟན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་དང་སྐབས་དང་བོའི་སྦྱོར་ལམ་མི་སྒྲིམ་ཚུལ། དང་བོར་ཉན་རང་
གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་བྱུང་ཞུགས་པ་རྟོགས་ཆེད་དང་། འདིར་ཉན་རང་གི་རྟོགས་
རིགས་སུ་གནས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་ཟིན་ནས་སྒྲུབ་པ་ཤེས་ཆེད་
ཡིན་ནོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས། གང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་ཆ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟར་
འདི་དག་གིས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ཀྱང་ཤེས་བྱར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ནོ། །དེ་
ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་པོ་ཞེས་པ་ལམ་ཤེས་ཆོགས་ལམ་ནས་འཛོག་པའི་
ཆོག་ཟིན་དང་བསྟན་པའམ། ཡང་ན་གསེར་ཕྱེང་ལས། མདོ་ལས་ཡུམ་གང་
ནས་ལམ་ཤེས་གཙོ་བོར་བསྟན་ཅིང་ཞེས། མདོ་ལས། ཡུམ་གང་དེ་ལ་དི་ལྟར་
གནས་པར་བྱ་ཞེས་ངེས་པ་གཉིས་བྱས་པས་ལན་དུ་རིམ་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་དང་རྒྱ་སྦྱོར་ལམ་གསུངས་ལ། གོང་དུ་ལམ་ཤེས་སྐབས་སུ་མི་
དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱུང་ཙམ་གསུངས་པ་སྦྱོར་ལམ་འདིར་རྒྱས་པར་
བསྟན་པས་གོང་གི་ཟིན་བྱེད་སྦྱོར་ལམ་གཉིས་ཀའི་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་གཙོ་
བོར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིས་ཀྱང་ཆོག་ལ། ཤེས་བྱ་སྦྱོར་ལམ་ནི། སྒར་གྱི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་དང་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་པས། ཅ་བར་བྱོད་སོགས་ཀྱི་

མིང་ཅམ་ལས་དམིགས་རྣམ་གསལ་བར་མ་བཤད་པ། འགྲེལ་བར་བདེན་པའི་
 དམིགས་པ་ལ་ཞེས་ཁ་བསྐྱང་ངོ་། །གསེར་མེད་དུ་སྦྱོར་ལམ་འདི་གཉིས་ཐེག་
 དམན་ཡིན་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ་རྒྱན་སྤང་དུ་མཐོང་ལམ་གྱི་འོག་དུ་བྱང་སེམས་
 གྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་པོའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཁ་འཕངས་གྱི་
 འདི་གཉིས་ལ་ཁ་མ་འཕངས་པ་དང་། ཉི་སྤང་དུ་ལྷོས་སྤོང་སྐབས་སུ་དང་
 པོའི་དེ་བྱང་སེམས་གྱི་དང་། གཉིས་པའི་དེ་ཉན་རང་གི་ངེས་ཆར་གསུངས་
 པས་སྐབ་པ་བྱ་ཉ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཉི་སྤང་གི་དེ་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་
 ལ། རྒྱན་སྤང་གིས་ཀྱང་དེ་ལ་དགོངས་སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཤུགས་བསྟན་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ནོ། །

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རྣམ་བཞག་གི་ཉེན་གྱི་བྱད་པར། དེའི་ལམ་ངེ་
 ལྟར་ཤེས་ཚུལ། དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བྱད་ཆོས་
 དངོས་དང་ཚོད་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
 ལུས་དང་བསྐྱུན་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་
 གྱི་ལམ་ཤེས་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་མ་བཤད་པར་༼ཁ༽ཉན་
 ཐོས་རྣམས་ལས་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ཚུལ་ངེ་ལྟར་བྱད་པར་དུ་འཕགས་ན། བྱད་
 པར་དུ་བྱེད་ཆོས་གང་གིས་ན་རང་རྒྱལ་དེ་དག་གི་ལམ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་
 ལས་གཞན་ནམ་མཆོག་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ཁོང་ནས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བསྐྱེད་
 བསྐྱེད་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །༼ཀ༽རེ་ཞིག་ཉན་ཐོས་ལས་རང་རྒྱལ་བྱད་

ཞུགས་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། །**གཤམ་གཉིས་པ་ཆ་**
བ་ནི། **རང་བྱུང་རང་རྒྱལ་ནམས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པར་**
བདག་ཉིད་གྱིས་རང་གི་བྱང་ཚུབ་**རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།** །ན། དེ་ལ་
གཞན་གྱིས་བསྟན་(༡)ཡང་སྐྱས་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟན་མི་དགོས་པར་མ་
ཟད་རང་གིས་གཞན་ལ་དག་གིས་ཆོས་མི་སྟན་པ་མ་བཟོད་པ་ཟབ་པའི་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་བསྟན་པས། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ་ལྟའི་བྱ་དག་འདི་ལྟར་
ཡི་གེ་གཅིག་ཀྱང་མ་བཟོད། ཉན། ལུས་ཀྱང་ཤེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །**(༡)མི་**
དགོས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཟབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པས། མདོ་ནི། དེ་ནས་འཁོར་བ་
འདིའི་ནང་ནས་ལྟའི་བྱ་ལ་ཅིག །ནས། རབ་འབྱོར་ཤེས་པར་མི་རུང་དོ་ཞེས་
པའོ། **(༢)ཟབ་མོ་དེ་གཉིས་ལ།** །སྟེ་གཉིས་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། **བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་**
མཆོན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །**ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མདོ་ལས་མངོན་པར་**
བཟོད། །དོ། མདོ་ནི། དེ་ནས་ལྟའི་བྱ་དེ་དག་འདི་སྟུམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་
ཏེ་གྲེ་མ། ཉན། སྤྱོད་པས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་གོ །ཞེས་ཟབ་པ་ནི་
གཞན་གྱི་སྐྱེ་ལས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཡེ་ཤེས་
དང་། དེ་བས་ཟབ་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་གིས་རྟོགས་
པས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རགས་པ་སོགས་རྟོགས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་
དང་། སྤྱོད་པ་ནི་ཉན་སྐྱོབ་ཅམ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་
དང་། དེ་བས་སྤྱོད་པ་ནི་ཤེས་སྐྱོབ་གཟུང་རྟོག་རགས་པ་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་
གྱི་ལམ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་པར་རིང་བ་བས་ཀྱང་ཆེས་རིང་བ་ཞེས་པས་རིང་བ་
ལྷ་སྟེགས་སོགས་གྱི་སྟོད་ཡུལ་མིན་པའི་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་དང་། ཆེས་རིང་བ་
ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་སྟོད་ཡུལ་མིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལ་རྒྱན་སྤང་དུ་གསུངས་
སོ། །ཉི་སྤང་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་མདོ་སྤར་ལྟར་སྤར་ནས་རྒྱུ་བ་དང་པོ་གཉིས་
གྱིས་མཉམ་བཞག་དུ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་དོན་རྟོགས་པ་ཤེས་

བ་ཟབ་པའི་དོན་དུ་མདོ་ལྷ་མས་བསྟན་པ་དང་། ཡང་སྒྲས་རྗེས་ཐོབ་དུ་ངག་
 གིས་ཆོས་མི་སྟོན་པས་ངག་གི་འབྲས་ཉགས་ལས་གཞན་གྱིས་དེའི་རྟོགས་པ་
 མི་དཔོག་པ་མ་བཟོད་པ་ཟབ་པའི་དོན་དུ་མདོ་ལྷ་མས་བསྟན་པར་བྱས་ནས་
 དེ་གཉིས་ཉགས་དང་། ཀླང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོས་ཚོད་གཞི་དང་།
 གཉིས་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཡེ་ཤེས་ཟབ་པ་གཉིས་བསྟན་པར་བྱས་ནས། ཉི་
 ལྷང་དུ་ཉགས་ཀྱི་ཚོད་སྟོང་། གང་གང་དོན་ནི། སོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་
 མདོའི་སྟོན་དུ་སྤངས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་གྱིས་འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཟབ་པ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མ་བཟོད་པ་ཟབ་པ་
 བསྟན་པར་བྱས་ལ། ལ་ཅིག་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་སྦྱར་ཡང་
 རྒྱུ་རྒྱུ་གི་མདོ་སྦྱར་ཆུལ་དང་བསྟན་ན་ཕྱི་མ་ཉིད་ལ་སྦྱར་དགོས་སོ། །ཤེར་
 སྟོན་དུ་ཉི་ལྷང་ལྷར་ཡང་སྒྲས་ཕྱི་མ་བསྟན་པར་བྱས་ནས་ཟབ་པ་ཉིད་གཉིས་
 ཀར་སྦྱར་ཀྱང་། འགྲེལ་བ་གཉིས་ལྷར་ན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དེ་
 ལ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡང་མི་དགོས་ཞེས་ཡང་སྒྲ་དང་པོ་ཉིད་ལ་སྦྱར་
 རོ། །དེས་ན་རྟོག་ཤིག་ལས། ཟབ་པ་སྒྲ་མ་ལ་ནི་ཕྱི་མས་བྱབ་ལ་ཕྱི་མ་ལ་ནི་སྒྲ་
 མས་ཀྱང་མ་བྱབ་པོ། །གསུངས་པ་སྒྲར་དོན་བཤད་པ་ལྷར་མཉམ་བཞག་དུ་
 གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་རྟོགས་པའི་དེ་ལ་རྗེས་ཐོབ་དུ་ངག་གི་
 འབྲས་ཉགས་ལས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པའི་བྱབ་ཀྱང་དེ་ལ་སྒྲ་མས་མ་བྱབ་
 རྟེ། དེ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་རྟོགས་པ་ཟབ་
 པ་ནི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སོ། །མ་བཟོད་པ་ཟབ་པ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་
 པའོ། །ཞེས་པ་ལྷར་གསེར་སྤེང་དུ་ཡང་གསུངས་པས། ཤེས་པ་ཟབ་པ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། མ་བཟོད་པ་ཟབ་པ་ལ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་བཞག་ན་
 ལེགས་སོ། །འོག་ནས་འཆད་པའི་ལམ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡིན་པས་འདིར་
 ཉིན་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་

སྐྱུ་སྐྱེད་པ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྟེན་སྐྱུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་འབྲས་རྟོགས་དགོས་པས་སྒྲོས་སོ། །རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ལས།
དེ་ནམ་པ་ལྟར་རིག་པར་བྱའོ། །རིགས་དང་། ལམ་དང་། ཡང་དག་པར་འབྲུབ་
པ་དང་། གནས་པ་དང་། རྒྱ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དབུ་མ་སྟོང་བོར་ཡང་ལྟར་བྱས་
ལ། གསེར་མེད་དུ་དེའི་སྟོང་དུ་ཆོགས་བསོགས་པ་དང་སྒྲ་བཤད་བསྟན་ནས་
བདུན་བྱས་པ་ནི། རེད་མདའ་བའི་ཉི་ཟེར་ལྟར་ཡིན་ལ། བྱལ་མཐའ་ཆེན་མོར་
དེའི་སྟོང་དུ་ཀུན་བདུས་སོགས་ལྟར་སྟེ་སྟོན་གྱི་དང་། དབང་བོའི་བྱད་པར།
ཞུགས་གནས་གྱི་བྱད་པར་དང་བཅུ་བྱས་སོ། །དང་བོ་རིགས་གྱི་བྱད་པར་
གསུམ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་བས་འདྲུ་འདྲི་ལ་མི་འདུག་ཅིང་
གཅིག་བྱར་དགའ་བ་དང་། སྟོང་རྟེན་རྒྱུ་བས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་
དགའ་བ་དང་། དབང་བོ་འབྲིང་དང་། རང་རྒྱལ་སྟོན་པས་སྟོབ་དཔོན་མེད་ཅིང་
འབྲན་ཟླ་མེད་པར་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། །གཅིག་བྱར་དགའ་བ་
ཆོགས་སྟོན་པ་ལ་དོར་ཡང་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་བས་འདྲུ་འདྲི་ལ་མི་དགའ་བས་
དེའི་རིགས་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པས་དབང་བོའི་བྱད་
པར་ཡང་བསྟན་སོ། །གཉིས་པ་ལམ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ནི། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ནི།
ཆོགས་ལམ་སྐྱབས་སྐྱུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱས་
ཏེ་རང་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་རྒྱུད་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་སྤང་བོ་སྦྱེ་མཆེད་ཁམས་བདེན་
པ་རྟེན་འབྲེལ་གནས་གནས་མིན་པ་སྟེ་དངོས་པོ་དུག་ལ་མཁས་པར་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་ཆོགས་སྟོན་ཆེན་པོའི་ནི། བཟོད་འབྲིང་མན་ཆད་དུ་སངས་རྒྱས་
འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་
ཉན་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་བཞི་སྟར་ལྟར་བྱས་
ནས་གནས་དུག་ལ་མཁས་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ཆོགས་སྟོན་རྒྱུ་བ་ཏུ་ནི།
ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་མན་ཆད་དུ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་

བཞི་ལྷན་ལྷན་བྱས་ནས་གནས་དྲུག་ལ་མཁས་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་ཀས་སྐྱེ་བ་
 ཕྱི་མ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་ཞིང་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། དེར་གཞན་
 ལ་མ་སྟོས་པར་རང་གིས་ལམ་བཟོད་པ་དང་། སྐྱ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་གྱུར་
 ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་གསུམ་འདེབས་པ་འདྲའོ། །འདིར་ཆོགས་གསོག་ཚུལ་
 ཡང་བསྟན་ལ། གསེར་མེད་ལས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དུས་མཚུངས་གསུངས་པ་
 ལྷན་འཐད་དོ་གསུངས་པ། ཉཿཀ་ལས། དེ་གསུམ་ཆར་ཡང་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་
 ཆོགས་བསག་དགོས་ཏེ། མདོ་རྒྱུ་ལན་བསབ་པར། རང་སངས་རྒྱས་ནམས་
 བྱི་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱུ་ཆར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཏེ་ཞེས་པ་ལྷན་
 ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་ལས། དུས་ངེས་པ་མེད་པར་ཆོགས་གསོག་པ་དང་། ཞེས་
 ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྷན་། སྤུང་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས།
 མ་ངེས་པ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་ཆོགས་བསག་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་གཙུག་ཏྱར་
 སོགས་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ངེས་པ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་
 རང་རྒྱལ་དག་བཅོམ་དང་། མ་ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་རྒྱུ་ཞུགས་གཅིག་ཆར་བ་
 དང་། ཕྱིར་འོང་ཁ་ཅིག་རང་རྒྱལ་དུ་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ས་སྤེ་
 དང་མཛོད་དབུ་མ་རྣམས་སུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་ཆོགས་བསགས་བ་བསེ་རུ་ལྟ་
 བུ་གཅིག་བུ་ལ་སྤུར་བས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། བུ་སྟོན་གྱིས་ཕྱི་མ་གཉིས་སྤྱིད་པ་
 ཐ་མའི་ཆོ་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་ཉུང་བས་སངས་རྒྱས་སུམ་གཉིས་དང་སུམ་ཆ་
 ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་དག་མཆོག་འབྲིང་དམན་གསུམ་ཡིན་པས་ཕྱི་མ་
 གཉིས་ཉིས་བརྒྱ་སུམ་བརྒྱ་ཟེར་བ་ས་སྤེ་སོགས་སུ་མ་བཤད་པས་ཁེགས་པར་
 སྤུང་མཐའ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །བྱང་ཡེས་བསྐྱལ་བ་བར་བསྐྱལ་དུ་བཤད་
 པ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བརྒྱར་ཞེས་པས་ཁེགས་སོ། །སྤེ་སྟོན་
 གྱི་བྱུང་པར་ཡང་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པའི་ཆོས་ཉན་པར་བཤད་པའི་དོན་
 གྱིས་འཕངས་པས་ཉན་ཐོས་གྱི་དེ་ལས་ཟུར་བ་མེད་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་ཕྱི་

རོལ་དོན་འདྲིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤོང་བ་དང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བསྟོམ་པ་འང་
དེ་ལ་བརྟེན་པར་རྟོགས་སྤང་ལས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ལམ་གསུམ་ལ་
བསྐྱབ་པའི་འབྲུབ་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་སྟོང་བོ་ལས། གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་དག་
གིས། །སངས་རྒྱས་མེད་པར་དགྲ་བཅོམ་ཉིད། །སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་ཐོབ་དང་
ལྷན། །ཞེས་པ་ལྟར། གསུམ་ཀས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་དགྲ་
བཅོམ་ཐོབ་པར་འབྲེལ་འདིས་སྐྱབ་བཤད་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། བུ་ཉེ་ཀ་བུད་རྩ་ཞེས་
པའི་བྲ་ཉི་རྒྱུན་དུར་ཁོད་ཀྱི་རུས་གོང་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་པ་ཞི་ཀ་ལུང་མེད་
པར་བདག་གཅིག་བུས་དང་། བུད་རྩ་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་རང་སངས་
རྒྱས་སམ་རྒྱུན་རྟོགས་ཟེར་བའི་ཕྱིར། སོ་སོར་བྱེ་ན་བསེ་རུ་ལྟ་བུས་སྲིད་པ་ཐ་
མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་སྟུར་མཐོང་སྟོམ་ལམ་མི་སྟོབ་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང་
མཛོད་ལྟར་སྟན་ཐོག་གཅིག་བར་མི་འདོད་དོ། །གཉིས་པས་ནི་སྟོབ་དཔོན་
མེད་པར་བཟོད་ཆེན་ནས་དགྲ་བཅོམ་པར་འབྲུབ་ལ། གསུམ་པས་ནི་མཛོད་
ལུགས་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་། གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཕྱིར་འོང་ངམ་
ཕྱིར་མི་འོང་ངམ་དགྲ་བཅོམ་པར་སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་ཐོབ་དགོས་སོ། །འདིས་
ཞུགས་གནས་ཀྱི་བྱད་པར་ཀྱང་གོ་སྟེ། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་
དང་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་བྲོད་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་བརྟེན་པས་ཕྱི་མ་བཞི་
ཙམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྱེང་ལས། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀ་ཅིར་རུང་
ཞིང་སྤང་བུ་ཡང་རིམ་གྱིས་སྤོང་ཞིང་དེ་ཡང་བརྒྱ་དུག་པའི་རྩེས་སུ་བསྟོམ་
སྤང་རྣམས་སྤོང་སྟམ་མོ། །ཞེས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པས་བྱབ་
པར་གསུངས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་དེ་ལ་ཡིན་གྱི། ཉན་
ཐོས་ཅིག་ཆར་བ་རང་རྒྱལ་དུ་ཐུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསེར་ཕྱེང་ལས། ཤི་
འཕོས་ནས་ཞིང་སྟོང་བར་སྤྱིང་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་དམངས་རིགས་མིན་པ་ཞིག་
དུ་སྐྱེས་ཏེ། བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རང་བྱུང་གིས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་

པར་རྫོགས་ནས་དུར་ཁྲོད་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་རུས་པ་འདི་ཅི་ལས་བྱུང་བསམ་པས་མ་
 རིག་པ་ནས་རྒྱ་ཤིའི་བར་ཉེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་སྟོན་ཉོན་པའི་
 གོན་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམས་པས་ལམ་ཕྱི་
 མ་བཞི་ཆེ་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་འཆད་དོ། ཞེས་རང་བྱུང་གི་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་ལམ་བཞི་ཐོབ་པར་བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་པ་
 བཀོད་ཅུམ་ལས་རང་ལུགས་མིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། རྣམ་བཤད་སོགས་རྗེ་ཡབ་
 སྲས་ཀྱི་གསུངས་དང་རྗེ་བཙུན་པ་མ་གཏོགས་སེར་འབྲས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གང་ན་
 ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བར། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་
 དུ་རང་བྱུང་གི་དགེ་སློང་དུ་འཇུག་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོལ་མཆོར་དེ་
 རང་ལུགས་བྱས་ནས། རང་རྒྱལ་ལྷག་མེད་པ་དགེ་སློང་མིན་གསུངས་པ་དཔྱད།
 ཕར་ཕྱིན་རང་ལུགས་ལ་ཞུགས་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་སྟོམ་སྤང་གུ་
 དགྲ་རིམ་ཆར་ཁོ་ནར་སློང་དགོས་ལ། རྒྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པ་ལ་སྤྱི་ཉེན་
 བརྒྱད་པ་སྤངས་པ་ཡོད་དམ་དཔྱད། བྱ་ཁྲིལ་ལས། སྟོམ་སྤང་ཁམས་གསུམ་གྱི་
 ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་དང་ཁམས་གོང་གི་ཉེན་སྒྲིབ་དགྲར་བྲིལ་ཏེ་སློང་
 རོ། ཞེས་དང་། ཉ་ཁྲིལ་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་བ་ཡན་ཁམས་གོང་གི་ཉེན་
 སྒྲིབ་རྣམས་དགྲར་བྲིལ་ཏེ་སློང་རོ། ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་མི་རུང་
 རོ། གསེར་ཕྱེང་ལས། དེའི་འབྲེལ་བྱེད་གང་དག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་
 ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རུབ་
 པ་དང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འདྲིར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འཇུག་བ་དེ་དག་
 བློ་ཆོགས་ཤིང་སྟོད་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་སོ། སྟོར་ལམ་ཅུམ་བསྐྱེད་པའི་སོ་སྟེ་སྟོན་
 དུ་བཏང་བའི་རང་རྒྱལ་ཡང་ཡོད་པར་གཞན་དག་ཟེར་ཞེས་མངོན་འབྲེལ་
 ལས་འཆད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས། མངོན་འབྲེལ་ལྟར་ན་སྟོར་ལམ་ནས་རང་
 རྒྱལ་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་མེད་དམ་དེས་ན་ཅ་བ་དང་རང་ལུགས་མི་གཅིག་གམ་

དབྱད། བཞི་བ་གནས་པ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་གནས་པ་ནི། གསུམ་ག་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་
མོས་པ་དང་། ཉེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་སོ་སོར་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་ཐར་སློབ་གསུམ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པར་གནས་པར་འདྲ་ལ། ལུས་ཀྱི་གནས་པ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་གཅིག་
ཐུར་གནས་ཤིང་གཞན་གཉིས་ཆོགས་དང་ལྟན་ཅིག་གནས་སོ། །ལྷ་བ་རྒྱ་བ་ནི།
ལེགས་ལྟན་གྱིས། ལུས་ལ་སོགས་པ་ལེགས་བསྐྱམས་ནས། །དེ་ནི་བསོད་སྟོམས་
དག་ལ་འཇུག་ །དམན་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་གཅིག་ཏུ་རབ་ཞི་
ལྟ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། ལམ་བཟོད་པའི་བྱང་
པར་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱང་པར་རོ། །དང་པོ་ནི་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།
།དང་། དེས་བྱང་ཁྱེད་པར་རི་ལྟར་འགྲུབ་ན། ལྷ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྟོན་ལས།
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་སྐྱ་ཕྱིར་འགོ། །ཞེས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་སྲིད་པ་ཐ་
མའི་ཆོ་གཞན་གྱིས་སྐྱས་བསྟན་པ་ལ་སྟོས་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་
འཇུག་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ལ། (༥)ཉན་ཐོས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་སྐྱ་ལ་
སྟོས་པར་མ་ཟད་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་
བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །སྟེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
།གཞེད་ལྟར་འཇུག་ཏེ་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྟོན་བསྐླལ་བ་བརྒྱ་སོགས་
སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྟོན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་བསམ་པ་དང་སྟོན་ལམ་ལ་
སོགས་པ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་རྒྱས་དེ་ལྟར་འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ། །།༥༥།
དེའི་ཆོ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་བདག་ཉིད་གྱིས་
རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཇུག་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་། །༥༥།རང་རྒྱལ་
སྲིད་པ་ཐ་མ་བ་དེ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་
པའི་བྱང་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་གྱིས་བསྟན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་
ཁྱེད་པ་ཉིད་གཅིག་སྟེ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །འམ་ཡིན་ཏེ། །༥༥།གཉིས་པ་ཆོས་
སྟོན་པའི་བྱང་པར་ནི། མདོ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་བར་དེ་ནས་འཁོར་བའི་ནང་ནས་

ཞེས་བ་ནས། ཐོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བའོ། །(༡)ཁྱབ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ནམས་ནི་འཆད་
 པ་པོས་སྒྲར་བཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྟོན་པ་ཉན་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་འཆད་
 པ་པོའི་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་པར་བྱེད་ན་སྟེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། (༢)རང་རྒྱལ་དེ་
 དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞུང་མེད་རྟོགས་པ་དང་ལ་སོགས་པས་
 རྒྱ་ཆོགས་བསགས་པ་དང་སྟོན་ལམ་བདུབ་པའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་པའི་ཆོས་
 བསྟན་པས། གཞན་དག་མངོན་མཐོའི་ལམ་དགེ་བ་བརྩལ་སོགས་པས་ངེས་
 ལེགས་ཀྱི་ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་(༣)དག་
 གི་འབྲས་རྟགས་ལས་རང་རྒྱལ་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་མི་རྟོག་པའི་ཟབ་པ་ཉིད་ནི་
 ཉན་ཐོས་ལས་བྱུང་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །འམ་ཡིན་ཏེ། (༤)མདོ་ནི་དེ་
 བས་ལྟའི་བྱ། བས་འཆད་དོ་སྟུང་མོ་ཞེས་བའོ། །གསེར་སྤང་ལས། འདི་གཉིས་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྐྱར་བ་ནི་ཉི་ལྔ་ལྔ་བརྒྱད་སྟོང་བར་དེ་གཉིས་ཀྱི་
 རྟགས་སྐྱབ་ཀྱི་མདོ་རྩུར་བ་མེད་པས་སོ། །གསེར་སྤང་ལས། ཁ་ཅིག་སྒྲ་མེད་དུ།
 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲར་བཅོད་པའི། བས་རྩལ་རྟོགས་པར་བྱེད་ན་ཞེས་པ་ཁྱབ་
 སྐྱབ་ལ་སྟོར་བ་བཀག་པ་ནི། སུ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཙམ་ཁྱབ་སྐྱབ་ཏུ་བྱས་པ་
 བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གོང་གི་གཞན་དག་ཀྱང་བཅོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཞེས་པ་
 དང་འབྲེལ་ནས་ཁྱབ་སྐྱབ་ཏུ་རང་ལུགས་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་
 གཏུལ་བྱས་བསྟན་བྱའི་དོན་གོ་བ་སྒྲ་ལ་མི་ལྟོས་པས་ཉན་ཐོས་ལས་བྱུང་
 ཞུགས་པར་ངི་ལྟར་འགྱུར་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ནམ་
 བཤད་ལས། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཞེས་དེ་ཙམ་ཁྱབ་སྐྱབ་ཏུ་བྱས། བས་གཞན་
 དག་ཀྱང་སོགས་དང་པོ་དང་སྐྱར་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སུ་རིག་ལྟར་བཀོད་པ་
 ཙམ་ལས། གསེར་སྤང་དུ་ཉི་ཟེར་ལྟར་བྱས་པ་རྒྱན་སྒྲུང་གི་དགོངས་པའོ། །ཉ་
 རིག་ལས་རིགས་བྱིན་ལྟར་ཉན་པ་པོ་རྟག་དུ་སོགས་བྱང་སེམས་ལ་སྐྱར་བ་ནི།
 ཉན་ཐོས་ལ་སྐྱར་བའི་སྐབས་མ་མཁྱེན་པའོ།

ཚུད་པ་སྤྱོད་བ།

གཉིས་པ་ཚུད་སྤྱོད་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་སྒྱུར་བ་ནི། གོང་
དུ་རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་ལས་བྱུང་བྱུགས་པར་བྱེད་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར་མ་
ཟད། **ཡང་ངེ་ལྟར་སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་**མི་རུང་སྟེ། **སྒྲ་མེད་པ་དང་ཆོས་**
སྟོན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། **སྒྲ་མ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བ་སྟེ་ཚུད་པར།** གཉིས་པ་
ཙུང་པའི་ལན་ནི། གཏུལ་བྱ་**གང་དང་གང་**དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་རྟེན་
འབྲེལ་སོགས་**དོན་ནི་གང་དང་གང་ལ།** རྣམ་པ་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་
རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་སྟོག་སོགས་**ངེ་ལྟ་ངེ་ལྟར་ཉན་འདོད་པའི།** གཏུལ་
བྱ་**དེ་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་ལ་**བདེན་བཞི་སོགས་ཀྱི་**དོན་དེ་དང་དེ།** ངག་གི་
སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུང་། །བས་སྒྲ་མེད་པར་
ཆོས་སྟོན་པ་མི་འགལ་ལོ། །འདི་ལ་མདོ་བྱུར་བ་མེད་དོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་
ལ། གསེར་ཕྱོང་དུ་རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་འདེབས་ཚུལ་དང་། འབྲས་དུས་སུ་
སྟོན་ལམ་གྲུབ་ཚུལ་མཚུངས་བར་བསྟན་པ་གཉིས་བྱས་པའི། དང་པོ་ནི་**ཞེས་**
བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། **༼ཁ༽**དེ་ལྟར་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་རྟོག་པས་ངོ་བོ་ལ་
རྣམ་པར་མ་བརྟགས་དཔྱོད་པས་བྱུང་པར་ལ་**རྣམ་པར་མ་དབྱུད་པར་ཆོག་**
ཏུ་མི་སྒྲ་བས་ན་ཆོག་ཏུ་བརྟེན་པ་ནི་ཡིད་བྱི་རོལ་ཏུ་**རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་**
ལ། དེ་ཡང་རྒྱུད་འཁྲུག་པ་སྟེ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་དེ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། **༼ག༽**སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་གྱུར་
བ་ན་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་བརྟེན་པའི་སྒྲ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་
ཆོས་སྟོན་ལུས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟབ་པོ། **༼ག༽**རང་རྒྱལ་གྱིས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་བཟབ་པ་**དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་དང་རང་རྒྱལ་གཉིས་སྒྲ་མེད་དུ་**
ཆོས་སྟོན་པའི་རྒྱ་སྟོན་ལམ་འདེབས་ཚུལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། **སྒྲ་མེད་ཀྱང་ཆོས་**

སྟོན་པ་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱིས་སྟོན་སྟོན་ལམ་བཟུང་པས་
 ཕྱིས་སངས་རྒྱལ་པ་ན་དེའི་མཐུས་སྐྱ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་བཞིན། དེར་མ་
 ཟད་རང་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་། རྒྱ་
 སྟོན་སྟོན་ལམ་དང་ལ་སོགས་པས་གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས།
 འབྲས་བུ་སྐྱ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་དགེ་བཅུ་དང་རྟོན་འབྲེལ་སོགས་
 རྟོན་གང་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་རི་ལྟར་ཉན་པར་
 འདོད་པ་དེའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བསྟན་བུའི་རྟོན་དེ་རྣམ་པ་དེ་ཁོ་
 ན་ལྟར་སྤང་བར་འགྱུར་བས་ནའོ། །དེ་བས་ན་སྐྱ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་མི་
 འགལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་སྟོན་ཞེས་པའི་སྐྱའི་རྟོན་ནི་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ཡོད་དམ་
 མེད་ཀྱང་སྐྱའི་འདི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གདུལ་བྱ་ཉན་པ་པོའི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་ལ་གིན་ཏུ་སྟེ་ལེགས་པར་དང་པོར་བསྟན་ཅིང་། ཕྱིས་གོང་ནས་
 གོང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །འཕ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོགས་སྤང་
 ལས། ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཀུན་སྟོང་དགོས་མི་དགོས་བྱུང་པར་
 མེད་པས། ནས། ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ། རྣམ་བཤད་ལས། རྒྱ་
 འཕྲུལ་བསྟན་དགོས་སྟམ་པའི་ཀུན་སྟོང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ན། ངག་གི་ཆོས་མི་
 སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་བས། དེ་འདྲ་བའི་ཀུན་སྟོང་ལ་མི་ལྟོས་
 པར་རྒྱ་འཕྲུལ་སྟོན་ལ། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་
 མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་ཅུས་པ་སྟོན་ལམ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་
 སོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་སྟམ་པའི་ཀུན་སྟོང་མེད་པར་སྟོན་ལམ་
 ཀྱི་མཐུས། རྒྱ་འཕྲུལ་བསྟན་པ་ན་ཡིད་ལ་གང་དགོངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱས་གོ་
 ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་བྱ་ལ། དེ་ལུས་ཀྱིས་རྒྱ་འཕྲུལ་བསྟན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 ཡིན་པས་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཟེར་རོ། །

ཇི་ལྟར་ཤེས་རྒྱལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དེའི་ལམ་ཇི་ལྟར་ཤེས་རྒྱལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་
སྒྱུར་བ་ནི། **དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལས་རང་རྒྱལ་བྱུང་ཞུགས་པར་བརྗོད་ནས་ཉན་**
ཐོས་ལས་བྱུང་ཞུགས་པ་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི། ཉན་ཐོས་ལས་བྱུང་པར་
དུ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ན། **རྣལ་མ་སྟེ་དཀྱུས་མ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་**
ལམ། གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པར། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། **(༡)གཟུང་བ་གཟུགས་སོགས་**
ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁཛུ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་
རབ་འབྱོར་གྱིས་ལྷའི་བྱ་དག་གཟུགས་ནི་ཟབ་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན། བས།
བརྗོད་པ་དང་མཉམ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པར་བྱའོ། ཞེས་
པའོ། །འདིས་ཕྱི་རོལ་དོན་སྟོང་རང་རྒྱལ་གྱི་སྟོ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཟབ་པ་དང་སྤྲ་བ་
མིན་པར་བསྟན་ཏོ། །གཟུང་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སོགས་**འཛིན་པ་**བདེན་འཛིན་
མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར་དང་ནི། ཁཛུ་ནི། དེ་ནས་ལྷའི་བྱ་དག་འདི་སྟུམ་དུ། བས། རྒྱ་
མ་ལྟ་བུ་དང་མཉམ་འདས་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དོ། ཞེས་རྒྱ་
མ་སོགས་ཡུལ་དེར་མེད་ཀྱང་དེར་སྒྲུང་བ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡུལ་དོན་སྟོང་རྟོགས་
ཀྱང་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་གཉིས་
དང་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་**རྟོན་གྱིས་**བྱུང་པར་གསུམ་གྱིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། ཁཛུ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤྲ་བུ་དང་། བས། གང་མ་བྱུང་བ་དེ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའོ། །འདིས་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་
འཇུར་བ་ཞེས་པ་ཡན་གྱི་རྟོན་གང་ཟག་དང་། གཟུགས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བར་
རྟོག་པར་མི་འཇུར་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་རིགས་དང་། ཐེག་གསུམ་རྒྱ་ཆེར་
སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་རུང་བར་བསྟན་
ནམ་ཉི་མུང་སྟོས། **(༡)བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ།** ཆོས་ཅན། བྱུང་ཆོས་གསུམ་དང་

ལྟན་པས་ཡང་དག་བསྐྱས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །སྟེ། (༡)ཆོག་གསལ་ལས། གཟུང་
 བ་གཟུགས་སྤང་ཆགས་འདིག་སོགས་ཀྱིས་མི་བརྟན་ལ་སྤང་པོ་བྱི་མ་བཞི་
 རྒྱན་བརྟན་པས་སྤང་མའི་བདག་མེད་རྟོགས་སྤང་ལ་བྱི་མའི་བདག་མེད་རྟོགས་
 དཀའ་བས་མི་སྤང་ཞེས་པ། ཉ་ཀྱི་ཀ་ཏུ་རང་ལུགས་བྱས་ཀྱང་། རེད་འདའ་བས།
 སེམས་སྤང་ཅིག་རེ་རེ་ལ་དམིགས་ནམ་འགྱུར་བའི་མི་བརྟན་ལ། རི་སོགས་
 རྒྱན་བརྟན་པས་གནས་མ་བྱས་སྤང་ཅིག་གི་མི་རྟག་པར་མི་འདོད་པའི་བྱིར་
 ཞེས་བཀག་གོ། རྒྱན་སྤང་ལས། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། གཟུང་བ་བྱི་དོན་རང་མཆན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་འདྲིན་
 པའི་སྤོ་མ་འཁྲལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་འདྲིན་
 པ་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བས། གཟུང་བ་བྱི་དོན་
 བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་ན། འདྲིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་
 མེད་ཅེས་པའོ། །བྱ་ཀྱི་ཀ་ལས། འདྲིན་པ་བདེན་སྤྱི་རང་རྒྱལ་དང་། གཟུང་
 འདྲིན་གཉིས་མེད་དོན་དམ་ཏུ། སྤྱི་བའི་ནམ་རིག་གྲུབ་པའི་མཐའ། མཚུངས་
 པར་ཤེས་པའི་མཁས་པ་མཆར། ཞེས། རང་རྒྱལ་གྱིས་གཟུང་རྟོག་སྤངས་ཀྱང་
 འདྲིན་པ་བདེན་པར་ཞེན་ལ། སེམས་ཚམ་པས་གཟུང་འདྲིན་གཉིས་བདེན་
 མེད་འདོད་པ་ནམས་བཀག་ནས། གཉིས་ཀས་གཟུང་བ་བྱི་དོན་མེད་པའི་ལྟ་
 བ་བསྒྲུལ་བའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་མཚུངས་བར་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་རྟོན་གྱི་
 བྱུང་པར་ལ། སྤྱི་བའི་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་དང་། ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཆོས་ཉིད་
 གྱི་རྟོན་གཉིས་བྱས་པའི་དང་པོ་ལ། གསེར་སྤེང་ཏུ། ཉི་ཁྱིལ་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པ་
 དང་། བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་། དག་བཅོམ་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་། སྤོན་གྱི་རྒྱལ་
 བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པས་དེ་ལས་དགེ་རྩ་བསྐྱེད་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
 གྱིས་བེན་པ་ལྟ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་བར་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་། ལྟ་བ་སྤོན་སྤྱི་
 ཆོགས་པ་དང་། དག་བཅོམ་ཟག་པ་ཟད་པ་གསུམ་དང་། སྤྱི་བར་རྒྱས་སྤྱི་

བདེན་ལ་མཁས་དང་བྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། །དག་བཅོམ་རྩི་མ་བསལ་ཞིང་
སོམ་ཉི་སྤངས་པ་དང་། །བཞི་བ་དག་བའི་བཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་བེན་པའོ། །ཞེས་
བཞི་གསུངས་ཞེས་ཉི་མའི་གང་ཟག་ལྟ་བུས་པ་ལེ་མང་ལྟར་དང་། །གཡག་
གཞོན་གཉིས་སོགས་ཀྱིས། །ལེའུ་བརྒྱད་མར། །སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པའམ། །སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་མང་པོ་ལ་དག་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་
པ་དག་གམ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བྱས་ནས་དྲུག་དྲུག་བྱས་སོ། །རྒྱན་
སྤང་དུ་ཉམས་སུ་སྤང་བའི་ཡུལ་འདིའི་གཟུང་རྟོག་སྤྲོང་ཞིང་འདྲིན་པ་མི་སྤྲོང་
བའི་བྱད་པར་གཉིས་ལྟན་གྱི་ལམ་དེ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཅི་
འདྲ་ཡོད་ཅེས་པའི་ལན་དུ། །དང་པོ་བྱིར་མི་ལྡོག་པ་སྦྱོར་ལམ་པ་དང་དེ་དག་
རང་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་
པའི་ཞིང་དུ་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པས་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་དང་། །ལྟ་བ་སྟན་ཆོགས་ལྟ་བ་བར་མ་དང་ལྟན་པར་བྱས་ནས་
ས་མཆོམས་མི་གསལ་ཡང་། །སྤྱད་འབྲེལ་རྟོགས་སྤྲོད། །དེ་ལ་ཤེས་རབ་འབྲིང་
གི་ལྟ་བ་དང་ལྟན་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱན་སྤང་གི་གང་ཟག་གཉིས་པའི་
དོན། །སྤྱད་པས་བདེན་མཁས་ལ་མཛད་པས། །ཉི་མའི་དང་བརྒྱད་སྟོང་བའི་གང་
ཟག་གཉིས་པ་དང་། །སྤྱད་པའི་གང་ཟག་དང་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་པར་ཤེས་
ལ། །རྒྱན་སྤང་ལས། །ཆོག་འདི་གསུམ་གྱིས་ནི། །རང་བྱང་ཆུབ་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་
ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པའི་རིགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རིགས་དང་།
དེ་ཉིད་ལ་ངེས་པའི་རིགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་
ལ་འགའ་ཞིག་གིས་རིགས་དེ་གསུམ་རྒྱས་འཁྱུར་དང་། །རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་། །ལམ་གང་ལས་བྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པའི་རིགས་ཡིན་པས་འདིའི་
རིགས་གསུམ་པ་གང་ཟག་དང་པོར་སྦྱོར་དགོས་པ་ལ་མ་སྦྱར་བ་དང་། །རིགས་
དང་པོ་གཉིས་གོ་བསྟོན་ནས་བཤད་པ་དང་། །ལམ་ཐ་མ་སྟོམ་ལམ་དང་མི་

སྒོ་བ་ལམ་གཉིས་ལ་གནས་པ་མི་གསལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེས་པ་ལ། རིགས་
 དང་པོ་ལ་གནས་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་སྒྱུར་ལམ་བར་བཤད་པས་གཉིས་པ་རང་
 བཞིན་གནས་རིགས་ལ་གནས་པ་ཆོགས་ལམ་པར་བརྟག་ཅུས་པས་རིགས་
 དང་པོ་གཉིས་གོ་རིམ་འཆོལ་བ་མེད་ལ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་གི་རིགས་སྒྱུར་ལམ་
 ཐོབ་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་གསུམ་
 པར་སྒྱུར་བ་འགལ་བ་མེད་ལ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། དག་བཅོམ་པ་སྟེ་མཐོང་བའི་
 ལམ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་སོགས་སྒྲ་སྒྱུར་བས་གང་ཟག་གསུམ་པ་ལམ་ཕྱི་མ་
 གསུམ་ག་ལ་གནས་པ་ཡིད་པས། ཐ་མ་གཉིས་ལ་གནས་པ་མི་འཆད་པ་ཡང་
 མིན་པར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་པས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལྟ་ག་ལ་གནས་
 པ་བསྟན་ཀྱང་ཆོགས་སྒྱུར་ཞེན་བྱུང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གསེར་ཕྱིང་ལས།
 དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཟིན་པས་ནི་རྒྱལ་བ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱང་
 མཚན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཀུན་ལ་སྒྱུར་ཞེས་གསུངས་པས། ཉི་མའི་གང་ཟག་ཐ་
 མ་གཉིས་སམ་གསུམ་དང་སྟུང་པའི་ཐ་མ་ནི་གསུམ་གར་སྒྱུར་བ་ཉི་ཟེར་དང་
 མཐུན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཆོགས་སྟུང་ཆེན་པོ་སྒྱུར་ལམ་པ། བདེན་
 མཐོང་ཆོགས་སྟུང་ཆུང་དུ་བ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོམ་ལ་གནས་པ། དག་
 བཅོམ་ཆོགས་སྟུང་ཆུང་དུ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ། ཕྱི་མ་གསུམ་བཞི་རུ་ལྟ་
 བྱ་ཆོགས་ལམ་པ་དང་། གཡག་པས་བྱགས་བསྟན་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱལ་གྱི་
 ལ་སྒྱུར་ནས་ས་མཚམས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཞིགས་སོ། །ཁ་ཅིག་གིས་སྟུང་པའི་
 གང་ཟག་བཞིས་དང་པོ་གསུམ་རང་རྒྱུད་དང་ཐ་མ་གཞན་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་
 པའི་ཉེན་བསྟན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་ཉི་ཟེར་ལས་གསུངས་
 སོ། །ཏོགས་སྒྲུང་དུ་འདིའི་གང་ཟག་ནམས་བྱང་སེམས་སུ་མདོས་བསྐྱབ་པ་ནི།
 གཡག་པ་སོགས་ལྟར་ས་སྒྱའི་འདོད་པ་བཀོད་ཅུམ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱལ་ཡིན་
 པ་སྒྲུང་དངས་པའི་རྒྱན་སྒྲུང་གིས་ཤེས་སོ། །དཔལ་ལྷན་པས་བརྒྱད་ཉོང་བའི་

གང་ཟག་གསུམ་རིགས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ནི། རྒྱ་
སྒྲུང་ལས། རང་བྱང་རྒྱལ་ལ་གོ་རིམ་གཞིན་དུ་ཞེས་རིགས་གསུམ་སོ་སོར་སྦྱར་
བ་སོགས་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་སྦྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་
ཞེས་པ་ཐལ་འཇུག་བར་འགྲིག་ལ་རང་ལྷགས་རྟེན་གཞི་བྱེད་པས་འཛོག་གོ་
།གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** ཤེས་བྱ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ལམ་ལ་སྟེ་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་མི་བསྐྱེམས་པ་བཅད་ནས་བསྐྱེམ་པ་ཁོ་ན་དང་། གཞུགས་སོགས་
གཞུང་བའི་**དངོས་པོ་**རྣམས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མ་རིག་པའི་འཁྲུལ་སྒྲུང་ཙམ་དུ་
སྦྱུ་མ་**རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་**ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ལྷགས་འབྱུང་ཞོག་དུ་**བསྐྱེམས་པས་གཞུང་བ་**ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་**དང་ནང་ཤེས་**
པ་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པས་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཀྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དག་གོ་རིམ་བཞེན་དུ་སྤངས་པས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་པ་དང་། མདོ་
ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ནས། མི་བརྟེན་པར་མི་འབྱུབ་
བོ། ཞེས་པའོ། **མ་སྤངས་པས་ཐེག་ཆེན་ལས་དམན་པ་དང་།** བརྒྱད་སྟོང་བར།
དེ་ནས་ཡང་ལྷའི་བྲ། ནས། མི་ལམ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་པ་དངོས་དང་། དེ་ནས་ལྷའི་
བྲ། ནས། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དོ། ཞེས་པ་ཞར་བྱང་གི་མདོའོ། **རང་སངས་རྒྱས་**
ཀྱི་ཐེག་པས་བསྐྱུས་པའི་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིགས་ལ་རྟེན་གཞི་
བྱེད་པའི་བྱད་པར་རོ། །བརྒྱད་སྟོང་བར། ཆེ་ལྷན་ཤུ་དང་། ནས། མི་འབྱུང་
ངོ། ཞེས་པས་བརྟེན་པ་གང་ཟག་དང་། དེ་ནས་ལྟ་རྣམས་ཀྱི། ནས། མི་རྟོག་
མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པས་རྟེན་རིགས་བསྐྱར་ནོ། **བྱད་པར་གསུམ་གྱིས་བྱད་པར་**
དུ་འཕགས་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་ཐེག་འབྲིང་གི་ལམ་ནི་**རྟོགས་པར་བྱའོ།**
དེ་གང་གིས་ཤེས་པར་བྱ་ན་**བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་ཤེས་ཚུལ་ནི་**རང་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་རྟེས་སུ་གཞུང་བྱིར་མདོན་སུམ་དུ་**ཤེས་པར་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་**

ཅད་དུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་
བྱ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་ཅམ་མོ། །རྩ་བས་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་
ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་ལམ་ཤེས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ལ། འབྲེལ་བར་གཉིས་
ཀ་དངོས་སུ་བསྟན་ནོ། །

དེའི་རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེའི་རྒྱ་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་
མཚམས་སྒྱར་བ་ནི། །ཁ་ཤེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དེ་ཐོབ་ན་
རི་སྐད་བཤད་པའི་ལམ་ཤེས་དེ་སྦྱེ་བས་སོ། །ཀྱེ་དེའི་འོག་དུ་དེའི་རྒྱ་རིས་
པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ། འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། །གཤམ་གཉིས་
པ་རྩ་བ་ནི། ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་བརྟན་བཅའ་གསལ་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་
མི་འགལ་བར། །གཞུགས་སོགས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་རྟོག་གྱུར་བ། །དང་། མདོ་
ནི། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་བོ་བརྒྱན་བྱིན། ནས། ཆད་མེད་པ་ལ་སློབ་བོ། །ཞེས་
པའོ། །རྩེ་མོར་གྱུར་བ་གཞུགས་ལ་སོགས། །པ་ཕྱི་དོན་གྱི་འགྲིབ་པ་མེད་ལ་
སོགས་པས་བྱ། །པ་དང་། མདོ་ནི། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི།
ནས། མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སློབ་བོ། །ཞེས་པའོ། །ཕྱི་དོན་གྱི་ནང་སྟོང་བ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཡིས། །གཞུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་མི་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་བཟོད་པ། །དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་བྱ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་པའོ། །གཞུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྦྱེ་བ་
མེད་པ་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཚོག། །ཤོ། །མདོ་ནི། སྤྲུལ་པ། ཆེ་

ལྷན་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་སློབ་པའི། ཉན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དུ་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་པའོ། །འདི་བཞི་སྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སྐབས་ལྟར་
མངོན་ཞེན་དགག་ཚུལ་ཆ་བཞི་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་ཆོག་གསལ་ལྟར་གོང་
གི་མདོ་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། འོག་གི་མདོ་མཐོང་ལམ་ལ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་
སྤང་བས། འདི་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱར་བར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་
སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་**
དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་མིང་གི་བརྟེན་
ལས་བྱུང་བའི་བཏགས་པའི་བཞག་པ་དང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་
བར་རབ་དུ་སྟོན་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཟིན་བྱེད་དོན་དངོས་དང་། ཟིན་བྱ་དོན་
སྟོང་རྟོགས་པའི་དོན་བྱགས་ལ་བསྟན་པ་དང་། ཟིན་བྱ་འོག་མ་གསུམ་ལའང་
རིགས་འདྲ། མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བོ་བརྒྱ་
བྱེན། ཉན། སྟོན་ཏེ་སྟུང་མོ། ཞེས་པ་དངོས་དང་། དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི། ཉན།
གངས་མེད་པ་ལ་སློབ་བོ། ཞེས་པ་ཞར་བྱུང་གི་མདོའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པས་སྤང་དོར་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་སློབ་པ་ཅེ་མའི་ཟིན་བྱེད་དང་། བརྒྱད་སྟོང་
བར། གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཉན། འགྲིབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སློབ་བོ། ཞེས་
པའོ། །དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་ནང་དང་ཕྱི་ལ་སོགས་པས་དངོས་བོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བར་
སྟོང་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་བ་དེན་པར་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་
པ་ཟིན་བྱེད་བཟོད་པ་དང་། བརྒྱད་སྟོང་བར། གང་གཟུགས། ཉན། དོར་བར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་མི་སློབ་བོ། ཞེས་བའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་
དང་པོ་སྟེ་བ་དང་། མཐར་འགག་པ་ལ་སོགས་པས་སྤང་དོར་སོགས་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ཟིན་བྱེད་ཆོས་མཆོག་དང་། བརྒྱད་སྟོང་བར། ཆོས་འགའ་ཞིག ཉན།

ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཆོས་མཆོག་གི་མདོ་དངོས་དང་། དེ་
ནས་ཆེ་ལྷན་ཤུ་བྱ། ནས། འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཞར་བྱུང་གི་མདོའོ།
།ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་གང་ལ་
དམིགས་ན་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཟིན་བྱ་ཟིན་བྱེད་
ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྦྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་གི་སྐབས་
སུ་མདོ་དང་རྩ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྣམ་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་པ་
ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་མདོའི་སྤྲས་དོན་གྱི་ལམ་རྣམས་གོགས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་
དང་སེམས་བསྐྱེད་མཛུགས་བསྟོ་བ་གསུམ་དགོས་པ་ཤེས་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་
པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྦྱིའི་མཆོམས་
སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། དམན་མཆོག་གི་རིམ་པ་དང་བསྟན་
ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཛུགས་ཐོགས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ།
འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་དང་། སྟོམ་ལམ་མོ། །

འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན། རྣམ་པ་སྟོམ་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད། རྣམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།

སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན་པ་དོགས་གཙོད་དང་བཅས་པ།

དང་པོ་རྩ་བ་ནི། །ཁ། །དེ་ཡང་སྤྱད་ཀྱང་གི་བདེན་པ་གཉིས་
དང་འགོག་ལམ་གི་བདེན་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཞེས་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་པ་བཞི་བཞི་ཡིས། །བཤད་པའི་ཕྱིར། །ཀ། །ལམ་
ཞེས་ཉིད་ལ་སྟེ་ཉིད་གི་སྐབས་སུ་ཐེག་ཆེན་གི་མཐོང་བའི་ལམ། །པན་
ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །འམ་བཤད་དེ། །ག། །སྐབས་འདིའི་མཐོང་
ལམ་གི་མདོ་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱང་ཉི་སྤང་ལྟར་གསེར་
སྤང་དུ་འདི་ལ་བྱར་བ་མ་སྦྱར་ལ། རྒྱན་སྤང་དུ་དེ་ནས་ལྷ་རྣམས་གི། རས།
རབ་འབྱོར་གི་ལེའུ་ལས་བཅའ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་འདི་ལ་བྱར་དུ་སྦྱར་
བ་ལྟར། བྱ་ཉ་རེད་མདའ་བ་རྣམས་བཤད་རྣམས་སུ་ཉི་ཁྲིའི་དེ་ཡང་བྱར་དུ་
སྦྱར་ལ། རྒྱན་སྤང་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་
ཉིད་གིས་ཞར་ལ་འོང་བའི་ཆོག་གི་དོན། ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་འོག་
གི་རབ་འབྱོར་གིས་ཤེར་བྱིན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གི་བྱིན་སྐྱབས་སུ་
གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདིའི་བྱངས་སུ་བསྐྱབས་ན། ཉི་སྤང་གི་མཚམས་
དང་ཡང་འགྲིག་སྟུམ། མཐོང་ལམ་སྟེ་བའི་ལུས་རྟེན་ནི། རྩི་ཡབ་སྐུ་
གསུམ་གའི་གཞུང་དུ། ངན་སོང་གསུམ་སྐྱ་མི་སྟན་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་
ལ་མི་སྟེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། སེ་ར་སྟོད་སྟོད་དང་བསོད་གྲགས་པ་
ཡང་འདོད་ལ། སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་རྟེན་གཉིས་ཀས། ལྷའི་བྱ་སྒོ་གྲོས་
རབ་གཞོན་གིས་ཁྱེས་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་གི་ལྷའི་བྱ་
བྱེ་བ་ཕྱག་ཁྲིག་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་གི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་ངི་མ་དང་
བལ་བ་རྣམས་པར་དག་པ་ཐོབ་པོ། །ཞེས་པ་དང་། བསྐྱབས་པ་ལས། དེ་དག་ནི་
སྟེ་བར་འཁྱར་དཀའ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པས། མཛོད་གི་དོན་

སྐྱེ་སྤྱོད་པ་ལ་དགོངས་པར་གསུངས་སོ། །རྗེ་བཙུན་པ་སོགས་ཀྱིས་མདོ་
 དོན་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་པ་ལ་བྱས་སོ། །སེམས་རྟེན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་རྗེ་བཙུན་པས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་། བསྟན་དར་བ་
 དང་བསོད་གྲགས་པས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་། སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར་
 བསམ་གཏན་ས་རྒྱག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་པ་རྣམས།
 དངོས་བསྟན་བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བཙུ་རྒྱག་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྤྱིར་སྤྱིད་
 རྩེ་སོགས་ཡོད་པར། ཆོས་འབྱུང་བས་གསུངས་ལྟར་ལེགས། རྟོགས་སྤང་
 ཏུ། བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པས་བཙུ་རྒྱག་ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པར་
 གསུངས་པ། ཉི་ཟེར་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་རྣམ་བཤད་ཏུ་བཀག་གོ། མཐོང་
 ལམ་གྱི་གངས་དང་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་སྤར་བཤད་ཟིན་ལ། སྐད་ཅིག་ཏུ་
 སྐྱེ་དབྱེད་པ་ལ། དང་པོ་ཆོས་སྤང་སྤེ་བ་ནི། བདེན་བཞིན་ཆོས་ཉིད་
 གཅིག་ཆར་མདོན་སྤམ་ཏུ་རྟོགས་ཆོ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས། ཀྱན་འབྱུང་སྤང་།
 འགོག་པ་མདོན་ཏུ་བྱས། ལམ་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཏུས་གཅིག་པས། བྱ་བ་བྱས་
 པའི་མདོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ལ། ལོག་རྟོག་རིམ་ཅན་ཏུ་
 སེལ་བའི་ངེས་ཤེས་བཙུ་རྒྱག་འདྲེན་པའི་མདོན་རྟོགས་བཙུ་རྒྱག་མཉམ་
 བཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བས། དེ་ལ་བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་
 བཙུ་རྒྱག་ཟེར་རམ་སྟམ་སྟེ། རྒྱན་སྤང་ལས། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མདོན་
 པར་རྟོགས་པའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཙུ་རྒྱག་ཁོ་ནས་མདོན་པར་ཤེས་
 པར་བྱེད་པས། དེས་ན་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་
 ལེགས་པར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཉི་ཟེར་ལས། སོ་སོར་
 རྟོགས་པའི་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ནི། བདེན་པ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་
 རུས་ཀྱི་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་མི་རུས་ཀྱི།

གང་གི་ཆེ་སྟོང་འདྲིམ་དང་འགལ་བའི་རྩེ་སྟོང་གི་རིས་པ་སྟེན་པའི་
རྩེ་སྟོང་པ་སྟོང་པ་དེའི་ཆེ་སྟོང་བུའི་སྟོང་འདྲིམ་སེལ་བ་དང་། བདེན་པ་དེ་
དང་དེ་ལེགས་པར་རྟོགས་སོ་ཞེས་བུ་བའི་ཐ་སྟེན་སྟོང་པ་ལ། རྩེ་སྟོང་པ་དེ་
དག་གྲང་མཉམ་བཞག་སྟེན་གཅིག་ལ་རིམ་གྱིས་སྟོང་པས། མདོན་པར་
རྟོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པས། རྩེ་བཅུན་པ་དང་
བསོད་གྲགས་པས་འབྲས་བུའི་མདོན་རྟོགས་བཅོད་ཤེས་སྟེན་ཅིག་མ་
བཅུ་དྲུག་གཅིག་ཆར་སྟེ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བཅོད་ཤེས་
བཅུ་དྲུག་ལན་གཉིས་སྟེ་བར་འགལ་ཏེ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་དེ་བཅུ་དྲུག་
རིམ་གྱིས་སྟེ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་མདོད་སྟོང་ལས། ཆོས་བཅོད་གྱིས་
གྲང་གུན་འབྱུང་སྟོང་འགོག་སྟོང་། ཅིས་པ་ལྟར་སྟེན་བསྟེན་ཆོས་བཅོད་
གྱི་ཆེ་བདག་མེད་དུ་མཐོང་བས་དེ་བཞི་ཤེས་སྟེན་མདོན་སྟོང་བཞི་བྱེད་
པས་བུ་བའི་མདོན་རྟོགས་སྟེན་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། མགོན་མེད་ཟས་
སྟེན་གྱི་མདོ་ལས། བྱིམ་བདག་བདེན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་གཅིག་པ་
ནི་མེད་པ་ཉིད་དེ། འོན་ཀྱང་མཐར་གྱིས་མདོན་པར་རྟོགས་སོ། ཞེས་པ་
ལྟར། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པས་སོ་སོར་རྟོགས་པས་
མདོན་རྟོགས་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་རིམ་གྱིས་སྟེ་བར་འདོད་དེ། རང་
འབྲེལ་ལས། འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཐོང་ཞེས་
ཟེར་ན་ནི། ཞེས་དང་། འོན་ཏེ་སྟེན་བསྟེན་ཁོ་ན་ཡོངས་སུ་ཤེས་ན་ནི།
ཞེས་དང་། རྒྱུ་སྣང་གི་ལྷང་དེའི་ཕྱིར། མདོད་འབྲེལ་རྣམས་སུ་ལྷགས་
དང་པོ་གཉིས་ཀ་ལྟན་ཅིག་བཀག་གོ། ལྷགས་གཉིས་པ་མིང་སྟོན་པ་དང་
ས་སྟོན་པ་སོགས། འབྲས་བུའི་མདོན་རྟོགས་སུ་མ་ཟད་སོ་སོར་རྟོགས་
པའི་མདོན་རྟོགས་གྲང་སྟེན་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས།
དོན་གྱི་རང་གི་དོ་བོ་གཅིག་ཅིས་སོགས་ལྟར། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་

མདོན་སྐྱུམ་དུ་རྟོགས་ཆེ་དེའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་སྐྱུམ་དུ་རྟོགས་
པས་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཆར་སེལ་བའི་ཕྱིར་བེར་ཏེ། རྟོག་གི་
འབར་བ་ལས། མིང་སྟོན་པ་རྣམ་གྱི། རས། སྐྱུག་བསྐྱེལ་མཐོང་བས་བདེན་
པ་བཞི་ཆར་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། སྡེ་བ་ཐ་དད་ལྷགས་པའི་
འཁོར་ལོ་ལས། ས་སྟོན་སྡེ་བའི། རས། བདེན་པ་གཅིག་ཆར་མཐོང་
རོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། ཤེས་པ་བྲག་པ་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་ཡུལ་ཅན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མདོན་
པར་རྟོགས་པ་ལས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་སྐད་
ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་
ཆེན་དུ་ལྷགས་དང་པོ་ལ་དགག་ཚུལ་བྱུང་དུ་མ་མཛད་ལ། ལྷགས་གསུམ་
པའི་སྐབས་སུ། དེ་ཉིད་ལས། རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་
གྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། ཞེས་བཅུ་དྲུག་
མཉམ་བཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། ཞེས་སོགས་ལྟར།
སོ་སྐྱེ་མདོན་སྐྱུམ་གཅིག་གིས་ས་ཕྱོགས་ནི་དམིགས་སོ་དེར་བྱམ་པ་ནི་
མ་དམིགས་སོ་སྐྱུམ་པའི་ངས་ཤེས་རིམ་ཅན་དུ་འདྲེན་པ་བཞིན་དུ་ངས་
ཤེས་བཅུ་དྲུག་རིམ་གྱིས་འདྲེན་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཅུ་དྲུག་དུ་བཤད་པ་
སྟོ་འདྲིན་དབང་མདོན་གྱིས་སྟོན་པོ་དང་དེ་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་མཐོང་
ཡང་སྟོན་པོ་ལ་ངས་པ་འདྲེན་གྱི་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་ངས་པ་མི་འདྲེན་པ་
དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
དེ་གཉིས་ལ་ལོག་འདྲིན་གྱི་ས་བོན་སྟོང་རུས་མི་རུས་གྱི་བྱད་ཀྱང་ཡོད་
ལ། སྟོ་གྲོས་ཆེན་པོ་མཐོང་ཉིད་ལས། ཞེས་སོགས་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་
མདོན་སྐྱུམ་ལ་སྒྲུང་ལ་མ་ངས་པ་མེད་ལ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཡོད་པས་མི་འདྲ་

ཞེས་པ། རྒྱུན་སྒྲུབ་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཉིད་
དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ནས། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་པས་ཆོག་གོ། ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པས། དེས་ཤེས་སྤང་མངོན་སྒྲོམ་དུས་གཅིག་པ་དང་། སྐྱད་
ཅིག་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། གསེར་སྤེང་
དུ་རྒྱུན་སྒྲུབ་གི་ལྷགས་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་དང་།
རྟོགས་སྤང་ལས། ལྷགས་དང་པོའི་གཞུང་བཅུག་པར་མངོན། ཅས་པ་
རྣམས་རེད་མདའ་བའི་བཤད་ཚུལ་ཡིན་པ། ཉི་ཟེར་ལས། སྒྲོ་འདོགས་དུ་
མ་ཡོད་པས་དེ་དག་སེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡང་མཉམ་བཞག་དུ་
རིམ་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ནས། སྐྱད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་
དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཀྱང་འཐད་པ་ཡིན་
ནོ། ཞེས་པས་སྒྲོ་བ་དཔོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཀོད་
པ་ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུ་ཉ་གཡག་གཞོན་སོགས་
ལྟར་བཟོད་ཤེས་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་ཡང་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གསེར་སྤེང་ལས། མཉམ་བཞག་ལ་བཟོད་ཤེས་བཅུ་དྲུག་རིམ་
ཅན་སྐྱེ་ཡང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤད་ཚུལ་དེ་དག་རང་ལྷགས་
མིན་པར་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། འདི་སྒྲོ་བ་
དཔོན་ཀྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་པས་མི་འཐད་དེ། ཞེས་སོགས་
གྱིས་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་དགག་ལ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཆ་ཐམས་ཅད་
བཟུང་བ་ཡིན་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་སྐྱད་
ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ཡང་
མཉམ་བཞག་སྤུན་གཅིག་གིས་རྒྱས་པ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
ཟེར་བ་ནི་རིགས་པས་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་རྟེན་ཐོབ་དུ་ངེས་ཤེས་མི་འདྲ་
བ་བཅུ་དྲུག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་

ཆད་མ་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་བཀའ་
ནས། དེས་ན་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད་བཟོད་
པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྦྱེ་ཞིང་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆད་མར་
སོང་བའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞི་གའི་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་སྤོང་བཞིན་
པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེས་བཟོད་སྐྱིབ་པའི་གཉེན་
པོར་མི་འདོད་པ་བཀའ་པའི་ཕྱིར། དཔལ་ལྷན་པས་སྒོ་སྤོང་ཡིག་ཆར་
རྣམ་བཤད་ལྟར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཀོད་པའི་ལུགས་གསུམ་ཞེས་པ་དབྱུང་
དེ། གསེར་སྤང་རྟོགས་སྤང་གཉིས་སུ་ལུགས་དང་པོ་གཉིས་ཅམ་བཀོད་
ནས་དང་པོ་རང་ལུགས་སུ་བྱས་པ་རྒྱན་སྤང་དང་མཐུན་ཞེས་ལོག་བཤད་
ཀྱི་འཁྲུལ་གཞི་ནི། གསེར་སྤང་ལས། ཕྱི་མའི་བཞེད་པ་སྤར་བཤད་པའི་
སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དང་གཅིག་དུ་བྱས་ནས་ཁས་སྤང་ན་རེ་ཞིག་
ལ་བསྐྱུང་བདེའོ། །ཞེས་པ་བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་
བསྐྱུ་བ་སོགས་ལྟར་བཤད་པ་དེ་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཡིན་པས་དགོངས་པ་
དངོས་མ་རྟེན་པར་དུ་རེ་ཞིག་བསྐྱུང་བདེ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། གཞོད་བྱེད་
སྐབ་བྱེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་སྤང་གི་དགོངས་པ་དངོས་རྣམ་བཤད་
ཀྱི་དེ་ཡིན་པས་རེ་ཞིག་སྒྲོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་རྒྱན་སྤང་གི་དེ་
དང་རིགས་པ་དུག་རྩ་བ་མི་མཐུན་པར་ཐལ་བ་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་རང་
ལུགས་རྒྱན་སྤང་དུ་མ་གསུངས་པར་ཐལ་ལོ། །ཐུབ་དགོངས་ལེའུ་གཉིས་
པར་བཟོད་ཤེས་བརྒྱ་དུག་གི་དང་པོ་མཐོང་ལམ་དང་ལྷག་མ་སྒོམ་ལམ་
དུ་འདོག་ཚུལ་སོགས་མཛོད་ལྟར་བྱས་ནས། ལེའུ་གསུམ་པར་སྤང་བྱའི་
གངས་ཀྱན་བདུས་དང་སྤོང་གཉེན་གཉིས་དང་སྤོང་ཚུལ་མཛོད་ལྟར་
གསུང་པ་དང་། འདུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་རང་ལུགས་ཀྱན་བདུས་
ལྟར་བྱས་པ་སོགས་གསེར་སྤང་དུ་གསལ་ལོ། །རྒྱན་སྤང་གི་ལུགས་གསུམ་

པའི་སྐབས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ་ལྟར་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཆེ་
བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་སྐྱེ་པས་ཆོས་བཟོད་བཞི་དང་། སྒོས་དེ་
དག་དང་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་སྐྱེ་པས་རྗེས་བཟོད་བཞི་སྟེ་
བརྒྱད་ལྗོག་ཆས་བྱེལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་སྤང་ལས་གྲོལ་བ་ན་
བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་བཞི་དང་། དེ་བཞིའི་ཆོས་
ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་བཞི་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྲེ་བས་ཞུགས་གནས་ཀྱི་
མིང་ཅན་ཀྱང་འཐད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ནི། ཞེས་བྱ་
བ་གསུངས་ཏེ། སྐབས་གང་དུ་ན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ། རྟེན་
བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔས་ལམ་གང་ན། ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་
ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་
བ། བཟོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་
ཏེ། བཞི་བོ་སོ་སོར་ཏེ་རེ་རེ་ལ། སྐྱེ་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་
བཞིའི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་དག་དང་ལྡན་པ་བྱིར་
མི་ལྗོག་པ་སོགས་ཆེ་འདིའི་ཡོན་ཏན་དང་། སྦྲེ་བ་དྲན་པ་སོགས་ཆེ་
གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་
དུ་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཐན་ཡོན་ཆེན་བོ་ཞེས་བརྗོད་
དོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་ལྷ་ནམས་ཀྱི་དབང་བོ། ནས། ཕྱིན་
ཀྱི་རྒྱབས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་ཤེར་བྱིན་ཞེས་པས་མཐོང་ལམ་
ཀྱི་རོ་བོ་དང་། རབ་འབྱོར་ཀྱི་ལེའུ་ལས་ཞེས་པས་རབ་འབྱོར་ཀྱིས་བསྟན་
པ་དང་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཡིན་པ་ཞར་ལ་བསྟན་ཏོ། །

ནམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྒྱུར་བ་ནི། བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་
 དག་གི་ནམ་པ་རི་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཡུལ་
 དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དག །ཕན་ཚུན་
 བཞིན་པ་དང་ཉིན་དུ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་པས་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་དག་དོན་
 དམ་པར་ནམ་གྲངས་ཀྱིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་རྟོགས་པའི་སྒྲུག་
 བསལ་ཆོས་བཟོད་དང་། །མདོ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་སྤྲས་པ་བཅུན་པ་རབ་
 འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད། ཉན། རྣམ་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་གྲུད་ན་
 ཤེར་ཕྱིན་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །སྒྲུག་བདེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཆེན་པོ་རྟོགས་
 པ་ཆོས་ཤེས་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོ། ཉན། རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེ་
 འདི་ལྷར་ཤེར་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པའོ། །སྒྲུག་བདེན་གྱི་གཞུགས་སོགས་
 འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་མེད་པ་དང་བཅས་པར་
 རྟོགས་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། །མདོ་ནི། ཀློག་གི་གཞུགས་ཆད་མ་མེད་
 པའི། ཉན། ཆད་མ་མེད་པ་སྟེ་འདི་ལྷར་ཤེར་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པའོ། །ད་
 ལྷའི་མདོར་ཆད་མེད་ཅེས་པ་མ་དག་གོ། །དོན་དམ་པར་གཞུགས་ཅན་
 རྣམས་གོ་ས་གཞོན་པའི་ཆད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་དང་། མདོ་
 ནི། ཀློག་གི་གཞུགས་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཡང་
 བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ལེ་བརྒྱད་མར་ཡོད་ལ་ལེ་མང་ན་མེད།
 གཞུགས་དོན་དམ་པར་མཐའ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་
 དང་། །མདོ་ནི། ཀློག་གི་གཞུགས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། ཉན། ཤེར་ཕྱིན་
 འདི་མཐའ་ཡས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཀུན་འབྱུང་གི་བྱུང་ཆོས་བཞི་ལ་
 བདེན་ཞེན་བཀག་ནས། ཀློག་གི་གཞུགས་ཡང་སེམས་ཅན། ཉན། ཤེར་

ཕྱིན་མཐའ་ཡས་པར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མདོ་
དངོས་སོ། །ཆོས་ཤེས་**དེར་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་**
པ་ལ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དུ་བྱང་བའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཀྱི་
ཆོས་ཤེས་**དང་།** །མདོ་ནི། དེ་ནས་དབང་བོ་དང་བཅས་པའི། ཉན། ལྷང་
བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པའོ། །ཀྱན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྤང་
མེད་དོར་བ་མེད་པ་སོགས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེས་བཟོད་དང་། །མདོ་ནི།
དེ་ནས་ལྷའི་བྱ་དེ་དག་ནས། རོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །ཞི་མཐའ་
འགོག་ཕྱིར་**བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་**
ཅན་ཀྱི་ཆེས་ཤེས་**དང་།** །མདོ་ནི། ཀློག་གི་རིགས་ཀྱི་བྱ། ཉན། སེམས་
དང་ཡང་མ་བྲལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །**སྟོང་ཉིད་**བཅུ་དྲུག་བསྒྲུབ་པའི་
འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་**དང་།** །མདོ་ནི། ཀློག་གི་ག་གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་
བྱ། ཉན། བསྐྱང་བ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །དག་ཅའི་འབྲས་
བྱ་**སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཐོབ་པའི་སྐྱོན་ཡོན་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་དང་།** །མདོ་
ནི། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་བོ། ཉན། རོ་མཚར་ཆེའོ། །ཞེས་པའོ། །**རྣམ་པར་**
བྱང་བའི་རིགས་ཀྱན་ཡོངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་ཆེས་བཟོད་དང་། །མདོ་ནི།
དེ་ནས་ལྷའི་དབང་བོ། ཉན། ལེགས་པ་དག་གོ། །ཞེས་པའོ། །**ཉམ་ང་བ་**
དང་ནད་ཀྱན་སེལ་བའི་ཆེས་ཤེས་ཏེ། །མདོ་ནི། ཀློག་གི་ག་གཞན་ཡང་།
ཉན། རྣམ་པར་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །**མུ་ངན་ལས་འདས་**
པ་སོགས་ལ་བདེན་པར་**འཛིན་པ་ཞི་བའི་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཉིད་དང་།** །མདོ་ནི།
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན། འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པའོ། །འདི་ཕྱིའི་གཞོན་པ་ཀྱན་ལས་**སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བ་ལ་**
སོགས་པ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་། །མདོ་ནི། ཀློག་གི་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་
ཉན། འགྲིབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །**སྟོག་མི་གཙོད་པ་ལ་སོགས་**

པ། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་རྒྱུ་ལྟེན་ལ་ནི། བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་
 ཅན་གཞན་དག །འགོད་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། མདོ་ནི། དེའི་ཆིག་སྒྲུབ་
 བར་འོས་པ་དང་། ཉན། རྗེས་སུ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །སྦྱིན་
 པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་རྗེས་ཤེས་ཏེ།
 མདོ་ནི། དེ་ཡང་སྦྱིན་ཏུག་ལ། ཉན། ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར་
 རོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་ཅིག་མ་བཅུ་ཏུག་
 གོ། །ཞེས་དོན་བསྟུན་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་
 པ་དང་། དོན་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྟུག་བདེན་གྱི་
 རྣམ་པ་རྣམས་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཏེ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སྟུག་བདེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་
 རྒྱས་ཏེ་དེ་མདོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ལ་དོན་དམ་པར་
 ཉིན་དང་བཞིན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་
 དག་དོན་དམ་པར་པན་རྒྱན་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་
 པ་སྟེ་ཁས་སྒྲུབ་བྱར་མེད་པ་དོན་རྣམ་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་སྟུག་བསྟུལ་
 ཆོས་བཟོད་ཤེས་རྣམ་ལ་འདོག་པ་སོགས། འོག་མ་རྣམས་པལ་ཆར་ལ་
 འདྲའོ། །མདོ་ནི། རྒྱན་སྒྲུབ་ལས། ད་ནི་རྣམ་པར་བཤད་པས་མཐོང་བའི་
 ལམ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཀློག་གི་ཀ་གང་ཡང་འདི་སྐྱེད་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་
 ལ་སོགས་པ་སྦྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ནས་གཞན་ན་ཡང་ཤེས་སྦྱིན་
 མེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། ཡོངས་འཇིན་རིན་པོ་ཆས། ཆེན་པོའོ། །ཞེས་
 པ་ཆོས་བཟོད་དང་། མཐའ་ཡས་པ། རྗེས་ཤེས་ལ་སྦྱར་བ། ཅ་འགྲེལ་ཐམས་
 ཅད་དང་འགལ་ཞིང་། རྒྱན་སྒྲུབ་ལས། སྟུག་བསྟུལ་ཆོས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་
 པ་སྐྱེད་ཅིག་མ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ནི། འཕགས་
 པ་རབ་འབྱུང་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་དེ་ཆོས་ཤེས་

སོགས་བཞི་ལ་སྐྱར་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱག་བདེན་གྱི་གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་གནས་འདིག་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས། དེའི་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་སྐྱག་བདེན་དེ་དག་དོན་དམ་པར་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉིད་
དང་། སྐྱ་མ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆད་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས། སྐྱག་བདེན་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཆད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
ལྟ་བུ་ནི། རིམ་བཞིན་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་པའི་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་གསུམ་གྱི་མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་
བསྐྱེས་ནས་ཡོད་པས། ཆེན་པོ་ཞེས་པ་དང་། ཆད་མ་མེད་ཅེས་པ་དང་།
ཆད་མེད་ཅེས་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྐྱར་རོ། །ཀུན་འབྱུང་གི་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས། དོན་དམ་པར་
རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དོན་རྣམ་དང་།
མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་གོང་དུ་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་གསུངས་པ་རྣམས་
དང་། མཐའ་ཡས་པ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། མཐའ་ཡས་
པའི་དོན་ཁོ་ན་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་དགག་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་
པ་ནི། ཀློག་གི་ཀ་དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར། དེ་ནས་རབ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་པའོ། །ཀུན་
འབྱུང་ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་དོན་
དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་འབྱུང་གི་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་ངེས་པར་འདྲིན་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས།
དང་བསྐྱེད་ནས། ལེགས་པར་འདྲིན་ཏོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུམ་
དེའི་རྒྱན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི། ཀུན་འབྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་པ་

དང་དོར་བ་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་བསྒྲོམ་
 པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙཅ་ལྡན་འདས་ཀྱི། ཉན། ལེའུ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གཉིས་པའོ། ཞེས་པའོ། །བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
 མོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་དེས་ཟིན་པའི་ཆད་མེད་པ་བཞི་བསྒྲོམ་པར་
 བྱའོ། ཞེས་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་རྗེས་ཤེས་ཏེ། མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙཅ་
 ལྡན་འདས་ཀྱི་འཁོར། ཉན། བྱེད་པར་མི་འཇུག་རོ། ཞེས་པའོ། ཞེས་བྱ་བ་
 དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞིའི་
 རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་གཉུག་མ་སྟེ་དང་པོ་
 ཉན་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་དོན་རྣམ་དང་། མདོ་
 ནི། ལྷའི་བྱ་གཞན་ཡང་། ཉན། མི་འབྱུང་མི་སྐྱེའོ། ཞེས་པའོ། ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཉིད་འཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ཆོས་ཤེས་དང་། མདོ་ནི།
 དེ་ནས་བཙཅ་ལྡན་འདས་ལ། ཉན། སྤང་བ་བྱེད་ཏེ། ཞེས་པའོ། ཉ་ཀྱི་ག་
 ལས། ལྷས་བྱས་པ་འབྱུང་བ་ལས་ཇུག་བ་ནང་གི་གཞོད་པ་ལས་བསྐྱུང་
 བ་དང་སོགས་པས་སྐྱེ་བ་པ་དང་སྤང་བ་ཞེས་སམ། རང་དང་སེམས་ཅན་
 གཞན་དང་སེམས་ཅན་མིན་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་མམ། མཐོང་
 ཆོས་དང་སྐྱེས་ནས་ཁྱོད་འཇུག་དང་ལན་བྱངས་གཞན་ལ་ཁྱོད་འཇུག་
 གསུམ་མམ། ལྷ་མི་དེ་གཉིས་ཀ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱད་པ་ལས་ཞེས་པ་བཞི་
 འདྲན་ནོ། ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱན་སྤང་དུ་བསྐྱུང་སྐྱེ་བ་སྤང་གསུམ་གྱི་དོན་བཞི་
 གསུངས་སོ། རྗེས་བཟོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་གཉིན་པོ་
 རྣམ་བུ་གི་རིགས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན་
 ཐམས་ཅན་གྱི་རྗེས་བཟོད་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙཅ་ལྡན་འདས་ལ་
 ལྟ། ཉན། བཟུང་བར་འཇུག་རོ། ཞེས་པའོ། རྗེས་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་

དང་ནང་གི་འཆེ་བ་རབ་རྩ་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་ཤེས་ཏེ།
མདོ་ནི། ཀློག་གི་ཀ་གཞན་ཡང་། བས། དེ་ལྟར་མཐུ་ཆེད། །ཞེས་པའོ། །**ཞེས་**
བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་བཟོད་ཤེས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་
བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་**ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་**
ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་བདེན་པར་
མདོན་པར་ཞེན་པ་ཞི་བའི་ལམ་ཆོས་བཟོད་དང་། མདོ་ནི། ཀློག་གི་དེ་
བཞིན་དུ། བས། བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །**ཆོས་ཤེས་ཏེ་ཤེས་རབ་**
དང་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུང་
བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྤྲོ་བ་དག་མཛད་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་གྱི་ཆོས་
ཤེས་དང་། མདོ་ནི། ཀློག་གི་རྒྱལ་བོ་ཆེན་པོ། བས། བཟུང་བར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་པའོ། །**སངས་རྒྱས་ཉིད་མདོན་པར་འདོད་པས་བདག་ཉིད་སྟོག་**
གཙོད་པ་སྟོང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་
ལ་གནས་ནས་དེ་ཉིད་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་འགོད་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་ལྷན་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། མདོ་ནི། ཀློག་གི་གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་
བྱ། བས། བག་ལ་ཉལ་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །**སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་**
པའི་དགེ་བ་མི་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་པས། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་རྩ་བ་སྟོབ་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་
ཞེས་བྱའོ། །མདོ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱའམ་ནས། འདྲིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
པའོ། །**ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་**
མ་བཞིའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ཏེ། གཉིས་པ་དོན་བསྐྱེད་བའི་སྤྲུལ་པ་ཤིང་
པ་དེ་ལྟ་བུ་བཅུ་དྲུག་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་
དག་ཡིན་ནོ། །

ཆམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ།

གསུམ་པ་ཆམ་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས། ལས་
 བླངས་བཞེད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི། གསེར་ཕྱིང་དུ་རྒྱན་གྱི་ལྷོ་ཀ་
 བྱེད་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་ནི། ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་འདིར། བདེན་དང་། ཞེས་
 སོགས་མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཉི་བར་མཆོན་པར་སྟུར་
 ལེན་པའི་གཞུང་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཞེས་སོགས་རྒྱས་བཤད་དང་། དེའི་
 རྩ་བའི་མདོ་དག་གིས་མཐོང་ལམ་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པའི་
 དོན་མ་བཤད་པར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཉི་བར་
 མཆོན་པ་སྟེ་བཤད་པ་ཉི་ཆེ་མཛད་པར་བྱད་དེ། ལམ་ཤེས་ཉིད་གྱི་སྐད་ཅིག་
 མ། ཞེས་སྟོས་གྱི་རྣམ་པའོ་ཞེས་མ་སྟོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་བྱད་སྟུར་བཤད་
 པ་དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། ཞེས་སོགས་༼ཁ༽དང་མ་བཤད་པའི་
 གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། ཞེས་པ་༼ག༽ངས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
 དང་མཐུན་པ་༼ག༽ལ་སོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་དོན་རྫོང་པར་བྱེད་པ་
 ཅན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་སུ་འང་རྣམ་པ་མ་བཤད་པར། རྒྱུ་འབྱེད་
 གི་དོན་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཅམ་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་བཟླ་བར་
 བྱའོ་ཞེས་བེར་རོ། རྣམ་པ་རྣམས་རྣམ་ཀུན་དུ་སྟོན་པས་སོ་སྟུང་དུ་བསམས་
 པའོ། གསེར་གླིང་བས། ཉན་ཐོས་སོགས་གྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཅམ་ལ་སྟུར་
 བར་བྱད་པས་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་ལ་རྣམ་པ་མ་སྟོས། ཞེས་པ་དང་། བཤད་
 པ་དང་མ་བཤད་པའི་རབ་བྱེད་མ་ལུས་པ་ནི་མཐོང་ལམ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིས།
 བཤད་མ་བཤད་རྒྱས་བཤད་ལ་སྟུར་བ་གཉིས་ཀ་འབྲེལ་བ་ཆེ་རྒྱུ་གཉིས་
 དང་མི་མཐུན་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་བསྟན་
 བཅོས་གྱི་མིང་དོན་མི་མཐུན་པར་ཐལ་བའམ། རིགས་པས་དགག་པ་ནི། རྣམ་

པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་ལས། **གཞན་སྟོབ་དཔོན་དང་དེའི་ཚུགས་དག་**
ན་རེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི། **(༡)**མདོན་
རྟེན་གས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་རྣམ་པ་རི་ལྟར་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་
དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་བྱིར། **(༡)**མདོན་པར་རྟེན་པའི་རིམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བར་མ་
བྱེད་ཅུང་བྱེད་ཀྱང་མ་བསྟན་ཏོ། །སྟེ་མ་བསྟན་ཏེ། **(༡)**གསེར་སྤྱིང་བས་མདོན་
རྟེན་སྟོམ་པའི་གོ་རིམ་སོགས་མ་བཤད་པའི་བྱིར། གོ་རིམ་མེད་པའི་ཡུམ་
མདོ་ལྟར་འཆོལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གཞུང་
དོན་ལ་མ་ཞུགས་པ་ནི། རིགས་པས་གཞོད་པ་ལས་**གཞན་ལྷང་གི་གཞོད་**
པ་ཡང་དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་
མདོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་**(༡)**དོན་**(༡)**
ཡང་སྐྱས་སྐྱ་མ་ལ་སྟོན་མེད་པར་མ་བྱེད་པའོ། །**(༡)**རི་ལྟར་བྱང་བྱ་བྱང་སྟེ་མི་
བྱང་རོ། །**ཞེས་བེར་རོ།** **(༢)**ཁ་ཅིག་འདིའི་ཚུགས་སྐྱ་འཕགས་གྲོལ་ཡིན་ཟེར་
བ། རྒྱན་སྐྱང་ལས། དེ་ལ་ཡང་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྟེ་ལ་སོགས་
པའི་བཤད་པ་བསྟན་ནས་ཞེས་པར་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་སྟོམ་ལམ་ལ་གཉིས།
སྤྱིའི་མཆམས་སྐྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟེ་རིམ་
དང་བསྟན་ན་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་སྟོམ་པའི་ལམ་དེ་མ་ཐག་
ཏུ་**བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས་**འདི་ལྟར་གསེར་ཕྱིང་རྣམ་བཤད་གཉིས་སུ་
གསུངས་པ་རེད་མདའ་བ་ལྟར་ལ། བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་པར་སྐྱར་རོ། །གཉིས་
པ་ལ། སྟོམ་ལམ་ཀྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་ཀྱི་སྟོམ་ལམ་གཉིས།

སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཆམས་སྒྱུར་བ་ནི། རྟོག་པོ་བཞུགས་
 པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་སྟེ་བཤད་གཞི་ཆུང་བ་ཉིད་དང་། དགོས་པ་གསུལ་བྱ་སྒྲིམ་
 ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིམ་ནས་རྒྱ་སྒྲིམ་པ་ལ་གཞིལ་བ་ཉིད་དུ་ཞུགས་
 པའི་ཕྱིར། རྟོག་པོ་ཞིག་སྒྲིམ་ལམ་དེའི་བྱེད་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
 དེ། རྟོག་པོ་ཞིག་གསལ་དུ་འབྲས་བུ་སྒྲིམ་ལམ་ལ་འཇུག་འདོད་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་
 ཇུག་ལ་གཞིལ་བར་གསུངས་པ་རྒྱ་འབྲས་གོ་ལོག་ལ། ཤེད་བས་མདོ་ཉུང་བས་
 དང་པོར་བྱེད་པ་འཆད་ཅེས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་དང་མི་མཐུན་ནོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་
 ནི། ནང་དུ་ང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱན་ནས་ཞི་བའི་བྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི། བརྒྱ་བྱེད་
 གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེར་བྱེད་འདི། ནས། ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་
 པའི་སྤང་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ། །ཞེས་པའོ། །ནང་དུ་སེམས་དུལ་བས་བྱི་རོལ་
 ཇུ་ཐམས་ཅད་ལ། འདུད་པའི་བྱེད་པ་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་
 ལ། ནས། ང་རྒྱལ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ཉེ་བར་གནས་སོ། །ཞེས་པའོ། །ནང་
 དུ་ཆགས་སོགས་ཞི་བས་ཉོན་མོངས་ཀྱན་ལས་རྒྱལ་བའི་བྱེད་པ་དང་། མདོ་
 ནི། ལེའུ་བཅུ་བདུན་པའོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། ནས། མདའ་ལོག་
 ཆད་བྱག་པར་མི་འཇུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །ཆགས་སོགས་ཞི་བས་བྱི་རོལ་གྱི་དུག་
 སོགས་ཀྱི་གཞོད་པས་རྩི་བ་མེད་པའི་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། ཀློག་པོ་ཀ་
 གཞན་ཡང་གལ་ཏེ། ནས། གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་གཞོད་པར་མི་བྱེད། ཅེས་པའོ། །
 མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་པ་དང་ནི། མདོ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ། འདི་ལྟར་འདི་ལ། ནས། བྱང་ཆུབ་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
 སོ། །ཞེས་པའོ། །སྒྲིམ་ལམ་པ་གང་དུ་གནས་པའི་རྟོན་ལུལ་སྟོགས་ལྷ་སོགས་
 གྱིས་མཆོད་པ་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་བྱེད་པ་ནི། མདོ་ནི། ཀློག་པོ་ཀ་གཞན་ཡང་ཤེར་

ཕྱིན་འདི། བཀའ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཕྱི་ལོ་ལྟར་དུ། ཞེས་པའོ། འདི་དུག་གསེར་
ཐང་དུ། དང་པོ་ལྟར་དུ་གཏོགས་པའི་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་དང་པོ་
བཞི་གནས་སྐབས་དང་། ལྟར་ལྟར་ཐུག་གི་བྱེད་པ་དང་། དུག་པ་གཞན་
རྒྱུ་དུ་གཏོགས་པའི་བྱེད་པར་གསུངས་ལ། རྣམ་བཤད་ལས་དང་པོ་བཞི་སྐྱེས་
བྱ་བྱེད་འབྲས་དང་། ལྟར་ལྟར་ཐུག་གི་བྱེད་པ་བདག་འབྲས་སུ་གསུངས་
སོ། །བྱ་ཉ་གཡག་པ་སོགས་ཀྱིས་དང་པོ་བཞི་བྲལ་འབྲས། ལྟར་ལྟར་སྐྱེས་
དང་། དུག་པ་བྱེད་འབྲས་སུ་བྱས་པ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་འགོག་བདེན་དུ་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟར་ལྟར་ཐུག་གི་བྱེད་པར་གསུངས་པས་སྒོ་བ་ལམ་ན་
མེད་དམ་དུང་། ལམ་དང་འགོག་བདེན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་
བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** སྒོ་མ་ལམ་གྱི་རྣམ་པའམ་གནས་སྐབས་**ཐམས་**
ཅད་དུ་རང་གི་སེམས་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་དུལ་བ་དང་། མདོ་
ནི། བརྒྱུད་སྟོང་བར། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུབ་བ་དང་། བཀའ་ ཡོངས་སུ་དུལ་
བ་དང་། ཞེས་པའོ། **དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་ལ་སོགས་པས་པ་མ་དང་གྲོགས་**
སྦྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་དང་། མདོ་ནི། ཁེངས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྐད་དུ་
ཉེ་བར་གནས་པ་ངོ་མཆར་རྟོ། ཞེས་པའོ། དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་ཁྱེན་དེ་
གཉིས་དང་ལྟན་པའི་ནང་གི་འགལ་ཁྱེན་སྒོ་མ་སྤང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་
བྲིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས། བཀའ་ བོ་སྐབས་
མེད་དོ། ཞེས་སྒོ་མ་སྤང་ཉེན་མོངས་དག་ལས་རྒྱལ་ཚུལ་དང་། འདྲིན་པའི་
རྣམ་གྲངས་འཆད་པ་སོགས་བརྒྱུད་ཀྱི་དོན་བསྟན་རྟོ། །ཕྱིའི་འགལ་ཁྱེན་པ་
རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་རིགས་སྤྲུགས་དང་དུག་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་རྩིས་སུ་སྦྱབ་
པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། གཞན་གྱིས་གཞོན་པ་བྱེད་པ། བཀའ་
གཞོན་པར་བྱ་བར་ཡང་མི་སེམས་སོ། ཞེས་པའོ། རྒྱན་སྤང་དུ་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་མདོར་རྒྱས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་འགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བ་ལ་

པན་གདགས་པ་སོགས་དང་། རང་མདོར་རྒྱས་གྱིས་སྟོན་པ་ལ་མངའ་བཞེས་
པ་དང་། གཞན་དེ་ལྟར་བསྐབ་པས་ས་སོན་སྐྱེད་པ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །རང་སྟོབས་གྱིས་**ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐབ་པ་སྟེ་**
ཐོབ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟ་བ་དང་། མདོ་ནི། ཀློག་གི་རིག་སྒྲགས་འདི་ལ།
ནས། གཞུང་བར་འཁྱར་རོ། ཞེས་པའོ། །རང་གང་ན་གནས་པའི་**རྟེན་གྱི་ཡུལ་**
མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མདོ་ནི། ཀློག་གི་གཞན་ཡང་གང་
དུ། ནས། ཡོངས་སུ་འདྲིན་ཏོ། ཞེས་པའོ། །རྒྱན་སྦྱང་དུ་འདིའི་མཆོད་རྟེན་དུ་
ཁྱུར་བའི་དོན། ཁ་ཅིག་གིས་བསོད་ནམས་བསོག་པའི་རྒྱར་མཆོད་རྟེན་དང་
འདྲ་བ་དང་། བཅུན་པ་སྐྱབས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་
བྱིན་གྱིས་སྐབས་པའི་ས་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
མེད་པར་སྟོན་པའི་རྒྱལ་བའི་ཡུལ་འདྲིན་པ་སོགས་གྱི་གནས་མཆོད་རྟེན་
ཡིན་ནོ། ཞེས་པས་བྱི་མ་ལེགས་པར་གསེར་སྤེང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་**བྱེད་**
པ་ནམ་པ་དུག་ཡིན་ནོ། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་ལས། རྫོག་ལོས་བྱེད་པ་དང་བོ་
ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་དང་། གཉིས་པ་བསྐབ་པ། གསུམ་པ་ནམ་དག་སྒྲོམ་
ལམ་གྱི་བྱེད་པ། ཐ་མ་གསུམ་ཐུན་མོང་གི་བྱེད་པར་འཆད་དོ། །ཨ་མྱ་དང་ཤུནྱི་
བས་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་གཅིག་བུའི་བྱེད་པར་འཆད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ་ལས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་མཚམས་ སྦྱར་བ།

གཉིས་པ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་བསྟན་ཏེ་

མཚམས་སྐྱར་བ་དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་**བྱེད་པ་**བསྟན་
པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་སྒོམ་པའི་ལམ་འཆད་པ་སྟེ། དེའི་ངོ་བོ་བསྟན་པར་མ་ཟད་
དབྱེ་བ་ཡང་། **༼ཁ༽**རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་**ཟག་པ་དང་བཅས་པ་**སྒྲ་དོན་འདེས་
ཅུང་དུ་འདྲིན་པ་**དང་།** དེ་ལྟར་མི་འདྲིན་པའི་**ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས།**
༼ག༽ནམ་པ་གཉིས་བསྟན་ཏེ་**༼ག༽**སོ། །སྦྱིར་ཟག་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་
ལ། སྐབས་བཞི་བར་ཉོན་སྦྱིབ་སྤང་བུའི་གཙོ་བོར་བྱེད་མི་བྱེད་དང་། སྐབས་
དང་པོར་གཉིན་པོ་ཡིན་མིན་གྱིས་བཞག་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཆོས་
བཤེས་དང་རྒྱུ་ལོ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཨར་སོགས་གྱིས། ས་བརྒྱད་པར་ནམ་པར་
མི་རྟོག་པ་ལ་དབང་བ་སོགས་གྱིས་བཀག་ནས། གཟུང་འདྲིན་གཉིས་སྤང་གི་
རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བུ་ཉ་སོགས་ཀྱང་དེ་ལ་འདོད་
དོ། །ནམ་བཤད་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ན་སྒྲ་དོན་འདེས་ཅུང་དུ་འདྲིན་
པའི་རྟོག་པ་མེད་ན་སྟོག་ལྟར་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་དགོས་
པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ཨར་ལ་ཡིན་ནོ། །མི་རྟོག་པ་ལ་འབད་ཚོལ་རགས་
པ་མེད་པར་འཇུག་ནུས་པ་དེ་ལ་དབང་བའི་དོན་དུ་རེད་མདའ་བ་གསུངས་
སོ། །གཞན་དག་གིས་བཟུང་འདྲིན་གཉིས་སྤང་ནི། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་
ལས། ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཁྲུལ་བའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤང་བའམ་གཉིས་སྤང་གི་འཁྲུལ་རྟོག་ལ་བྱས་སམ་
དཔུང། རྩེ་བཅུན་པས་ཉོན་མོངས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ནམས་ཉོན་མོངས་
དང་བཅས་པ་ཡིན་པས། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟག་བཅས་མིན་ལ།
དབྱེ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མོས་པ་སྒོམ་ལམ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཀྱང་ཟག་པ་དང་
བཅས་པ་མིན་པར། ནམ་བཤད་ལས། འདི་དག་ཟག་བཅས་སུ་བཞག་པ་ནི།
ཞེས་སོགས་གྱིས་སྦྱབ་པ། བསོད་གྲགས་པས་བཀག་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་སྤང་
ལས། བདེན་སྤང་དེ་ཡང་ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ཤེས་སྦྱིབ་

ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟག་
པ་ལ་ཉོན་མོངས་མི་དགོས་སོ། །

སོ་སོ་འོ་འོ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སོ་སོ་འོ་འོ་བཤད་པ་ཟག་བཅས་སྒྲིམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒྲིམ་
ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དང་པོ་དབྱེ་བའི་མཚམས་སྒྱུར་བ་དང་། སོ་
སོ་འོ་འོ་བཤད་པ་དང་། ཉོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་
པ་**དེའི་ཕྱིར་དམན་མཆོག་གི་རིམ་པས།** དང་པོ་**སྒྲིམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་**
བཅས་པ་འཆད་དོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། **མོས་པ་དང་།** **བསྐྱེ་བ་དང་།** **རྒྱུ་སྐྱེ་ཡི་**
རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ། དགེ་ཆ་སོག་པ་དང་། མི་བད་
པ་དང་། འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་བྱེདོ། །ཤེར་འབྱུང་སོགས་སྒྱུར་
དངོས་མཐུག་གསུམ་གྱིས་བྱེ་བར་བཤད་པ། རྒྱུ་སྐྱེ་བ་ཀྱི་སྐྱབས་བསྐྱེ་བ་གཙོ་
བོར་བྱས་སམ་དབྱུད། གཞོན་ལྷ་དཔལ་གྱིས་ས་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བཞི་བ་
གསུམ་ལ་མོས་པ་དང་། ལྷ་དབྱུག་བདུན་གསུམ་ལ་བསྐྱེ་བ་དང་། བརྒྱད་པ་
དགྲུ་བ་གཉིས་ལ་རྒྱུ་སྐྱེ་ཡི་རང་དང་། བཅུ་བ་ལ་སྐྱབས་པ་དང་ནམ་དག་སྒྲིམ་
ལམ་བཞག་ལ། སྐབ་དགོངས་སུ་རྫོང་ཆེ་བཅོད་པ་གསུམ་རེ་རེར་སྒྲིར་དགྲུ་
ལ་མོས་པ་དགྲུ་དགྲུ་དང་། ཆོས་མཆོག་སྒྲིར་གསུམ་ལ་བསྐྱེ་བ་ཡི་རང་། བྱེད་
པ་གསུམ་བཞག རྗེ་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མོས་པའི་ས་སྒྱུར་ལམ་ཡིན་
པས་མོས་པ་དགྲུ་སྒྱུར་ལམ་ན་ཡོད་ཀྱི། ཟུན་སྒྲུང་དུ་སྒྲིམ་ལམ་ལ་བཤད་པ་
འབྲུལ་བེད། གསེར་ཕྱིར་དུ། མོས་བསྐྱེ་ཡི་རང་གསུམ་ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་

བའི་བར་ཡོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་མེད་པས་བཀག་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་ཉི་མུང་
ལས། ད་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཞེས་པ་ལྟར་རྩི་བཅུན་གྱིས་མཐོང་
སྒྲོམ་སྒྱུ་རིམ་གྱིས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གསེར་སྤེང་དང་། རྟོགས་སྒྲུང་
དུ། ཆོག་གསལ་ལྟར་རང་དོན་མོས་པ་མ་དག་ས་བདུན་དང་། གཉིས་དོན་ས་
བརྒྱད་དགུ་གཉིས་དང་། གཞན་དོན་ས་བཅུ་བར་སྦྱར་བ། རྣམ་བཤད་དུ་གཙོ་
ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ནར་མི་འདོག་པར་གསུངས་པས་རང་ལྷགས་
མིན་ཏེ། གསེར་སྤེང་ལས། སྦྱོར་བས་རང་གི་དོན་ལ་སྟེ་དོན་དུ་དང་། རང་
གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་། གདུལ་བྱ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡུམ་ལ་དམིགས་པ་
ཉིད་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་དེ་གསུམ་ས་བཅུན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ལྷན་པས། རྣམ་བཤད་ལས། སྒྲོམ་ལམ་དགུ་
གའི་རྩིས་ཐོབ་ན་ཡོད་ཅེས་པ་དང་། རྟོགས་སྒྲུང་དུ་རང་དོན་མོས་པ་མ་དག་
ས་བདུན་ན་ཡོད་གསུངས་པ་གཉིས་མ་དག་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྒྲུ་མ་སྒྲོམ་
ལམ་སྒྲོར་དགའི་རྩིས་ཐོབ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་མཁས་གྲུབ་རྩིས་ས་
དང་པོའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་བ།

གཉིས་པ་ལ། མོས་པ། བསྟོན་བ། རྩིས་སུ་ཡི་རང་བའོ། །དང་པོ་ལ།
དངོས་དང་། བན་ཡོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་
བ་ནི། གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། **སྒྲོམ་པའི་ལམ་དང་པོ་མོས་པ་**
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རྩིས་པ་ལ་བཞི། དང་པོ་

ཙ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། རང་གཞན་དོན་དང་
 གཞན་དོན་དང་། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་
 གི་དབྱེ་བ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ནི། རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། སོ་
 སོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དོ། གསུམ་པ་ཉིང་ལག་གི་དབྱེ་བ་༼ཁ༽
 རྒྱང་དུ་ཉི་རྒྱང་དུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས་སོ། ༼ཀ༽དགུ་པོ་དེ་ཡང་
 རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། ༼ག༽བཞི་པ་དོན་བསྐྱབ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་མོས་
 པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་བཤུན་དུ་འདོད་དོ། མདོ་ནི། བརྒྱ་ཕྱིན་གྱིས་གསོལ་
 བ། ཉན། ལུང་སྟོན་ཅིག་ཅིས་པ་བྱེད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྦྱི་རིས་པ་ཡིན་
 པས་མོས་པ་སྦྱི་ལ་སྦྱོར་རམ་སྟུམ། རང་དོན་མོས་པ་དགའི་མདོ་ནི། ཀྱི་
 ཤི་ཀ་དེ་ཅི་སྟུམ་དུ་སེམས། ཉན། མང་དུ་འཕེལ་ལོ། ཞེས་སྟོང་གསུམ་
 མཆོད་ཉེན་གྱིས་གང་བ་མཆོད་པས་ལྷག་པར་གསུངས་པའི་བར་དང་།
 གཉིས་དོན་མོས་པ་དགའ་ནི། ཀྱི་ཤི་ཀ་སྟོང་གསུམ་གྱི། ཉན། རྣམ་མཁྱེན་
 ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་ཡང་མི་འབྲལ་བར་བྱའོ། ཞེས་དང་། གཞན་དོན་
 མོས་པ་དགའ་ནི། ཀྱི་ཤི་ཀ་དེ་སྟེ་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་ནས། བྱད་པར་རམ་
 བྱེ་བྲག་མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པའོ། མོས་པ་ཉེར་བཤུན་སོ་སོའི་མདོ་
 མཆོམས་ལེ་བརྒྱད་མ་ལྟར། སྦྱི་དོན་རོལ་མཆོར་གསལ་ལ། དེས་ལེ་མང་
 ལ་ཡང་ཆོག་རིས་མི་འདྲ་ཡང་ཤེས་སྟའོ། སྦྱིར་མོས་པའི་ཡུལ་ནི། ལུང་
 རིགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབས་པའི་དོན་ལ། ཉི་ཟེར་ལྟར་རྣམ་བཤད་དུ་
 གསུངས་ལ། སྒྲོམ་ལམ་མོས་པའི་ཡུལ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་མོ། ༼དག་ལྟར་
 ལས། ཡུམ་འབྲི་མཆོད་བྱེད་པ་བཞག་པ་མདོའི་ཆོག་ཟིན་དང་མཐུན་
 ཡང་། སྒྲ་མ་ལེགས་པར་གསེར་སྤེང་ལས་གསུངས་པས་མིན་ནོ། སྦྱིར་
 མོས་པའི་ངོ་བོ་ནི། དེས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེས་པར་འཇིན་པ་ཡིན་
 ལ། བྱེ་བྲག་གི་ངོ་བོ་ནི། རྣམ་བཤད་ལྟར་ཡུམ་དོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་

གི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་
ཡིན་ལ། ལྷ་དང་བ་གཉིས་སུ་ཕྱི་མ་གཉིས་སྦྱོར་བ་བར་ཆད་ཡོད་མེད་ལ་
བྱས་པ་ནི། གཙོ་བོ་མ་དག་ས་བདུན་དང་བརྒྱད་དགུ་གཉིས་བཅུ་བ་ལ་
འཛོག་པས་དེས་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་སྤང་ལས། བདག་ཏུ་ང་
རྒྱལ་གྱི་ས་བོན་མ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་ཁོ་ནར་རང་གི་དོན་གྱི་ཚོས་
པ་རྣམ་པ་དགུ་བསྟན་ནས། ཞེས་པ་ལྟར། མ་དག་ས་བདུན་དུ་བདག་ལྟ་
མཛོན་དུ་གྱུར་བ་དང་། དག་ས་གཉིས་སུ་བདག་ལྟ་མཛོན་གྱུར་སྤངས་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་དང་འདྲ་བའི་མཛད་པ་རྗེས་མཐུན་པ་མ་ཐོབ་པས་སྦྱོར་
བ་རྒྱན་ལྡན་མེད་ལ། བཅུ་བར་དེ་ཐོབ་པས་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱན་
ཆགས་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ཞེས་ན། རྣམ་བཤད་དང་འགྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་
ཀྱི་འང་དགོངས་པར་འགྲོའོ། ཁོས་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་། རིམ་
བཞིན་ཡུམ་རང་དོན་དང་། གཉིས་དོན་དང་། གཞན་དོན་གྱི་འབྱུང་
གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་སྟགས་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རྗེས་ལ་མཛོན་རྟོགས་རྟོག་བཅས་བཞག་ན། གསེར་ཕྱེང་ལས། སྦྱོར་
བས་རང་དོན་ལ་སྟེ་དོན་དུ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་དང་།
གདུལ་བྱ་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡུམ་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་
སོ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་
རི་ལྟར་ཚོས་པ་བཞིན་མཐོང་བའི། ཞེས་དང་། རྟོགས་སྤང་ལས། ཡུམ་
ཀྱིས་རང་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པའི་རྒྱས་པ་གསུམ་ལ་
རིམ་བཞིན་དམིགས་པ་ཉིད། ཅེས་པའི་དོན་དུ་འགྲོའོ། དེས་ན་ཚོས་པ་
གསུམ་འགལ་བ་མིན་ལ། གཉལ་དང་བསོད་གྲགས་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་
ཀྱང་མིན་ནོ། ཁོས་པ་སྦྱིའི་རྒྱ་ནི། ལུང་རིགས་རྣམ་དག་དང་། བྱེ་བྲག་
ཚོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྒྱ་ནི། སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་གོ། ལྷ་མ་སྦྱིའི་བྱེད་

ལས། རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྒྲོག་ནས་གཞན་གྱིས་བགྱི་མི་
 ཐུབ་པ་དང་། ཕྱི་མ་བྱེ་བྲག་གི་བྱེད་ལས། ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ལ་ཡིད་མི་
 ཆེས་པ་དང་མི་འདོད་པ་བསྒྲོག་ནས་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་དང་དོན་གཉེར་
 ཆེན་པོར་འགྱུར་བའོ། །གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱིས། མོས་པ་གསུམ་ཆོས་ཡོངས་
 སྤྱལ་གསུམ་གྱི་རྒྱས་བྱེ་བ། གསེར་སྤེང་ལས། གནས་དོན་ནི་འགྲེལ་བ་
 ལྟར་རོ། །ཞེས་པས་བཀའ་གོ། །རོལ་མཆོར། རང་དོན་མོས་པ་དགྲ་སྒྲོམ་
 ལམ་དགྲ་ལ་རིམ་བཞིན་སྦྱོར་བར་གསུངས་ལ། བསྟན་དར་བས། ས་དང་
 བོད་འོ་བོར་གྱུར་བའི་རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེ་
 སྒྲོམ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། རྗེ་
 བཅུན་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། རང་གི་དོན་གྱི་མོས་པའི་རྣམ་པ་
 རྒྱུར་བྱའི་རྒྱུར་བྱ་ལ་སོགས་པ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་གྱི་བདག་ཉིད་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཡང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་
 དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱུང་འབྲིང་དགྲའི་
 གཉེན་པོས་བྱེ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།**
 ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་མ་ཟད་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་
 གྱི་**༼ཁ༽** ཡུལ་རང་གི་དོན་དང་གཉིས་ཀའི་དོན་དང་གཞན་གྱི་དོན་
 གྱི་འབྱུང་གནས་ལ་སྟེ་འབྱུང་གནས་སུ་**དམིགས་པ་ཉིད་**གྱིས་བྱེ་བའི་
 གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཡུམ་ལ་དེ་ལྟར་མོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མོས་
 པ་གསུམ་པོ་དེ་**རྒྱུར་མོས་པ་བཞིན་མཐོང་བའི་དགོ་བའི་ཆོས་དོན་**
 གསུམ་པོ་དེ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་**ཉིན་**ནམ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ལ་ཚོད་
 སྤོང་ནི། འོ་ན་མོས་པ་གསུམ་བསྒྲོམས་མ་ཐག་དོན་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་
 པར་ཐལ། དེ་གསུམ་དོན་གསུམ་ཐོབ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
 ཚོད་པ་ཡང་སྒྲས་བསྟན་པར་རིན་ཆེན་བང་མངོན་དུ་གསུངས་སོ། །ལན་

ཆེན་གསུམ་གྱིས་མོས་པ་རྣམས་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་ནོ། །མོས་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་གྱི་མདོ་མཆམས་པལ་ཆེར་ཡོངས་འདྲིན་གྱི་བརྒྱད་སྟོང་བའི་མཆན་ལྟར་ལ། དེར་རང་དོན་མོས་པ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་སྤྱི་མཐའ། འཛམ་གླིང་རང་བཤེལ་གྱི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱིས་གང་བ་ལྟ་ཞོག ཅེས་པ་བཞག་པ་ནི་ནོར་ཉེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་གསུངས་པ་ནི། ཀྏྟི་ཤི་ཀ་འཛམ་གླིང་། བས། གླིང་བཞི་བའི་འདྲིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བཤད་དོ། །ཆེན་པོའི་ཆུང་བྱ་ནི། ཀྏྟི་ཤི་ཀ་གླིང་བཞི་བའི་འདྲིན་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཞོག་གི། ཞེས་གླིང་བཞིའི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཆོད་པ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་དེ་ཆེན་པོའི་ཆུང་བྱ་དང་། སྟོང་གཉིས་པའི་དེ་ཆེན་པོའི་འབྲིང་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་དེ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་སྐྱར་ནས། ཀྏྟི་ཤི་ཀ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འདྲིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་རེ་རེས། ཞེས་པ་ནས། གཉིས་དོན་མོས་པ་ཆུང་བྱའི་འགོ་བཟུང་ཡང་། མཆན་དུ་གླིང་གཞིའི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཆོད་པ་ཆེན་པོའི་ཆུང་བྱ་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཆེན་པོའི་འབྲིང་དང་། སྟོང་གཉིས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོར་བྱས་ནས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་མཆོད་པ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱིས་སྐྱ་སྤྱི་མེད་པར་མི་ལུས་ཐོབ་པའི་བྱས་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་བསྐྱལ་བའམ་བསྐྱལ་བ་ལས་ལྟག་པར་མཆོད་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་གཉིས་དོན་མོས་པ་ཆུང་བྱར་བྱས་པའི་སྤྱིར་རོ། །མི་དམིགས་སོ། ཞེས་པས་གཞན་དོན་མོས་པ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རྫོགས་ནས། དེ་སྐྱེད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་བ་དང་། ཞེས་པ་མན་མོས་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱུ་ཡིན་ཉེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གསུམ་ཆར་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བར་བྱ་བའི་ཞེས། མན་ཡོན་ཆེ་བ་རང་དོན་དང་། གཞལ་མེད་གཉིས་དོན་དང་། ལུ་མེད་པ་གཞན་དོན་ལ་སྐྱར་རོ། །

དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོན་བཀུར་བསྐྱགས་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཕན་ཡོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོམས་སྐྱར་བ་ནི། མོས་
པ་དེ་སྟོམ་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སྟོབ་བ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར། དུ། དེས་སྐར་
བཤད་པ་དེ་ལྟར་མོས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་
བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་བཀུར་བ་དང་བསྐྱགས་པ་མཛད་དོ། །ཞེས་བསྟོན་
པ་དང་། བཀུར་བ་དང་བསྐྱགས་པ་གསུངས་པ། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། མོས་
ཡུལ་གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ། རང་དོན་
གཉིས་དོན་གཞན་དོན་གྱི་འབྲུང་གནས་སུ་མོས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་
རྣམས་ལ་ནི། །རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་དགྲ་ཆོན་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་མོས་པ་དགྲ་
ལ་བསྟོན་པ་དང་། །གཉིས་དོན་མོས་པ་དགྲ་ལ་བཀུར་བ་དང་ནི་གཞན་དོན་
མོས་པ་དགྲ་ལ་བསྐྱགས་པར་འདོད་དོ། །མདོ་ནི། ལེ་བརྒྱད་མའི་མཆོམས་
འབྲེད་ཚུལ་རྩལ་མཆོ་ལྟར་ལ། སྤང་བ་གཉིས་ལྟར་ན། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་
པ་དང་ལྷན་པའོ། །ཞེས་པ་ཡན་མོས་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱར་བྱས་ན་ལེགས་
སམ་དཔྱད། ལེ་མང་ཏུ་བཅོམ་ལྷན་འདས། ནས། དགྲ་བཅོམ་ལ་བཀོད་པ་ལྟ་
ཅི་སྟོས། ཞེས་བསྟོན་པ་དྲག་པའི་བར་དང་། བསྟོན་པ་བདུན་པ་ཆད་ལ། ཀྱོ་
ཤི་ཀ་གང་ལས། ནས། མང་ཏུ་འཕེལ་ལོ། །ཞེས་པ་བསྟོན་པ་བྱི་མ་གཉིས་
དང་། བཀུར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཏེ་བཞི་བསྐྱར་ནས་བསྟན་ལ། གསུམ་པ་བཞི་
བ་གཉིས་ལྟན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་འདྲ་སྟེ། སྤང་རྩི་ཆེན་པོས་
མནན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེ་ནས་ལྷའི་དབང་བོ། ནས། ལེའུ་
སྟེ་ཉི་ཤུ་གསུམ་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་བསྟོན་བཀུར་བསྐྱགས་གསུམ་གྱི་དོན་
བསྐྱེད། །ལོ་ཆེན་གྱིས། ཕན་ཡོན་གསུམ་མོས་པ་ལ་མཆོན་ཅོམ་ཡིན་པས།
བསྟོན་བ་དང་ཡི་རང་སྟོམ་ལམ་གཉིས་ལ་ཡང་སྐྱར། ཞེས་པ་ལྟར་ན། ཟག་མེད་

སྒྲིམ་ལམ་གཉིས་ལ་ཡང་སྒྱུར་རམ་དབྱད། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། རྩ་བའི་
དོན་འགྲེལ་བ་དང་། རང་བཞིན་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། **ཅེས་བྱ་**
བ་གསུངས་ཏེ། དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་**དི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཐོང་**
བ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་རྣམ་པས་ཞུགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་དང་
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་། སྟེ་དང་པོ་རང་དོན་མོས་པ་རྒྱུ་
འབྱེད་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུ་། སོ་སོར་བྱེ་ན། སྟེ་གཉིས་བསྐྱོད་
པ་རྣམ་པ་དགུས་གོ་རིམ་བཞིན་ཏུ་མོས་པ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལས་བྱི་མ་བྱི་མ་རྟོགས་
པ་གོང་ནས་གོང་ཏུ་བྱུང་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་དགའ་བར་
བྱེད་ཅིང་ དོན་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་སོགས་**བསྐྱོད་པ་** དགུ་དང་། དེ་
བཞིན་ཏུ་གཉིས་པ་གཉིས་དོན་མོས་པའི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུ་སོགས་
བཀུར་བ་ དགུ་དང་། གསུམ་པ་གཞན་དོན་མོས་པའི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་
ཏུ་སོགས་**བསྐྱགས་པ་** དགུ་སྟུར་**བར་འདོད་དེ་** ཤེར་སྒྲོན་ཏུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ལ་བསྐྱོད་བཀུར་བསྐྱགས་པ་སྟུར་ནས་མོས་པའི་བྱུང་ཆོས་ལ་སྟུར་
བ་ལྟར་བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་ཆོས་ཆེ་འདི་ལ་ཕན་ཡོན་བསོད་ནམས་དགུ་
སྟེད་བྱེད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅེས་སྟུར་བ་དོན་མིན་ལ། སྐྱ་མ་ཉི་ཟེར་ལྟར་ཡིན་ནོ།
མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ། ནས། ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་བྱེད་
པའོ། །ཞེས་པས་བསྐྱོད་པ་དགུ་དང་། ཀྲི་ཤི་ཀ་ ནས། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་འབྲས་
བུ་འབྱེད་དོ། །ཞེས་པས་བཀུར་བ་དགུ་དང་། ཀྲི་ཤི་ཀ་ ནས། ལྟ་བའོ། །ཞེས་པ་
བསྐྱགས་པ་དགུ་ལ་མཆན་ཏུ་སྟུར་ཁྱུང་། རྒྱུན་སྒྲུང་ལས། འཕགས་པ་རྣམ་པར་
གྲོལ་བའི་ཐེས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལ་སྒོ་བ་སྟེད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལེགས་སོ་
ལེགས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་པས་བསྐྱོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྐྱགས་པའི་
དོན་ཉི་བར་སྟུང་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས། དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ལེགས་པའི་

སྤང་དུ་འོ། ཞེས་པ་ཡན་གྱི་བསྐྱུགས་པ་དགུ་དང་། དེ་ནས་ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར་
གྱིས། ཞེས་པ་མན་གསུམ་གའི་དོན་བསྟུ་བྱས་ན། གསེར་ཕྱེང་ལས། ཞེས་པ་
ལྷར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བརྒྱ་བྱན་ལ་ཁྱོད་གྱིས་བྱང་སེམས་གྱི་ཐེག་པ་བ་རྣམས་
ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་པ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་འདི་གསུམ་
གྱི་དོན་བསྟུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་འདི་གསུམ་ལེགས་སོ་ཞེས་པའི་
ངག་ཅམ་སྟོན་པ་མིན་པས་སོ། ཞེས་པ་དང་འགྲིག་གོ། གཉིས་པ་བསྟོད་
སོགས་གྱི་རང་བཞིན་དོས་བབྱང་བ་ནི། བསྟོད་སོགས་མདོན་པར་དགའ་བའི་
ཚུལ་ཡིན་པ་**དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་**མོས་པ་སྟོམ་མཁན་
ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྷར་ཡོད་པ་ལྷར་གྱི་**དོན་ཡང་དག་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་རྟོགས་**
པའི་སྟོན་ནས་དེ་ལ་དགུས་པས་དོན་གནས་བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་
གྱི་དོན་ལ་མི་གནས་བཞིན་དུ་གཅམ་བུའི་སྟེང་ག་སྟན་པའི་ངོ་བསྟོད་གྱི་ངོ་
བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཉི་སྤང་ལས། རིག་བྱེད་ཤེས་པས་དོན་བཟོད་པ་ནི་བསྟོད་པ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་དོན་དངོས་བཟོད་པ་བསྟོད་པ་དང་། སྤྲིའི་ཆངས་པ་ནི་དམ་པ་
ཡིན་ནོ། ཞེས་དོན་ལ་མེད་པའི་སྟན་ཆིག་བཀུར་བ་དང་། མར་ལྷ་བུའི་རྗེས་སུ་
བཟོད་པ་བསྐྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རྗེས་སའི་ཆིག་བཟོད་པ་བསྐྱུགས་པ་ཞེས་
བསྟོད་བཀུར་བསྐྱུགས་པ་སྐྱེ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ལྷར་མིན་པར། དེ་ལྷར་མོས་
པའི་ཕན་ཡོན་རྟོགས་ནས་གོང་མ་རྣམས་དགའ་བའི་ཆ་ཤས་ལ་བྱ་གསུངས་
པས། ཆིག་གསལ་ལྷར་བྱུགས་དགུས་པའི་གནས་ཁོ་ནའང་མིན་ལ། ཤེལ་བ་
ལྷར་བཟོད་པ་ཁོ་ནའི་ཆ་ཡང་མིན་པ་ཉི་སྤང་གི་དགོངས་པའོ། ཉ་ཀྱི་ཀ་རྩ་
ལྷུ་རྩས་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བསྐྱུགས་པ་བཟོད་པས་བསྐྱུགས་པའི་དོན་
གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་པས་བསྟོད་སོགས་ངག་རྩ་བཤད་ཅེས་པ་གསེར་ཕྱེང་
དུ་བཀག་པ་ལྷར་ལ། གསེར་ཕྱེང་ལས། དེ་ཡང་ལེའུ་བརྒྱད་མར་འདི་གསུམ་
གྱི་དོན་བསྟུའི་མདོ་སྟུར་བ་མཐོང་བས་ཤེས་སོ། ཞེས། ལེའུ་བརྒྱད་མར་བརྒྱ་

བྱིན་གྱིས་གསོལ་བ། རྣམ། མཐའ་ཡས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ། ཞེས་པ་
མོས་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱེད་མདོ་བསྟོད་སོགས་ལ་སྦྱར་བས་ངག་ཅུ་མིན་
པར་ཤེས་ཏེ། རང་དོན་མོས་པ་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་། གཉིས་དོན་མོས་པ་
ཆད་མ་མཆིས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་དོན་བསམ་མི་བྱུང་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་ལྡན་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་པའོ། རང་དོན་མོས་པ་སྒྲོར་དགུས་
དགུར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་བསྟོད་པ་དགུ་ཡང་བཞག་པས་མཆམས་གྱིས་ཤེས་
སོ། །བསོད་གྲགས་པ་དང་རྗེ་བཙུན་པས་མོས་པ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་དང་
སྐབས་འདིའི་མོས་པའི་པན་ཡོན་བྱད་མེད་བྱས་ཀྱང་སྒྲིམ་དང་མེད་སེར་སྦྱང་
པ་སྐབས་འདིའི་དེ་བསྟོད་བཀྱར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ཅུ་ལ་བཞག་པ་རྗེ་ཡབ་
སྐུ་དང་མཐུན་སྦྱུང་མོ། །

བསྐྱོད་པ་སྒྲིམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བསྐྱོད་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཆམས་སྦྱར་བ་ནི། གོང་གི་
ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡུམ་ལ་མོས་པ་ལས་དེའི་དགེ་ཆ་མི་ཟད་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱོད་པ་
འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་པ་བསྐྱོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་
ཏེ། གཉིས་པ་ཆ་བ་ལ། ཉི་ལྔ་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལྟར་བསྐྱོད་པའི་བྱད་པར་
དང་། བྱེད་པ་དང་། རོ་བོ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བྱད་སེམས་གྱི་དགེ་ཆ་མི་
དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲིམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
དུ་སྦྱ་མེད་བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོད་པ་ཉན་རང་སོགས་གྱི་དགེ་ཆ་ལས་བྱད་
པར་ཅན་ཡིན་ཏེ། མདོ་ནི། དེ་ནས་བྱང་ཆེན་བྱམས་པས། རྣམ། མཉམ་པ་ཞེས་

བྱའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི་སྤང་དུ་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་སྔ་མའི་སྐབ་བྱེད་བསྡོམ་
དེ་ཡི་ལས་ནི། ཉན་རང་རང་དོན་ཁོ་ན་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
དུ་གནས་པས་**བྱེད་པ་མཚོག་ཡིན་ནོ།** །མདོ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན། བྱང་
ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་ཞོ། །ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སོགས་སུ་འདི་
གཉིས་བསྡོམ་བ་དང་པོར་བྱས་སོ། །གསུམ་པ་བསྡོམ་བའི་རང་བཞིན་ལ། བཅུ་
གཅིག་ལས། དང་པོ་བསྡོམ་བྱའི་རྣམ་དང་སྡོམ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དང་། སྡོམ་བ་པོ་ལ་
བདེན་ཞེན་འགོག་པ་གསུམ་ནི། རིམ་བཞིན་སྤར་གྱི་བསྡོམ་བ་**དེ་ནི་**བསྡོམ་བྱའི་
རྣམ་**དམིགས་མེད་**དུ་རྟོགས་པའི་**རྣམ་པ་ཅན།** །ཀྱིས་ཟིན་པའི་བསྡོམ་བ་དང་།
མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར། ཉན། བྱང་ཆུབ་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་
བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །སྡོམ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་**ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་**
པའི་**མཚན་ཉིད་དོ།** །མདོ་ནི། དེ་ནས་བྱང་ཆེན་བྱམས་པས། ཉན། བསྡོམ་བ་སྔ་
ན་མེད་པའོ། །ཞེས་པའོ། །སྡོམ་བ་པོ་བདེན་ཞེན་གྱིས་**དབེན་**པའི་**དང་།** མདོ་ནི།
གལ་ཏེ་བྱང་ཆེན་ནས་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པའོ། །བསྡོམ་བྱའི་རྣམ་བཟང་
ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་**སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསོད་ནམས་**
ཚོགས། །སོགས་ཀྱིས་**རང་བཞིན་**དུ་ཀྱན་རྫོབ་དུ་སྐྱེ་ཞིང་དོན་དམ་པར་མེད་
པར་**ངན་པའི་སྡོད་ཡུལ་ཅན།** །ཀྱི་བསྡོམ་བ་དང་། མདོ་ནི། གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན་
སངས་རྒྱས། ཉན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །བསྡོམ་བྱ་པར་ཕྱིན་
ལ་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་ནི། དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་
སྟོན་དུ་**ཐབས་**མཁས་པ་དང་**བཅས་**པར་རྟོགས་པས་དང་། མདོ་ནི། བྱམས་
པས་སྐྱས་པ། ཉན། ཟུག་རྩ་ཅན་ཏེ། ཞེས་པའོ། །བསྡོམ་བའི་འཁོར་གསུམ་བདེན་
ཞེན་གྱིས་**མཚན་མ་མེད་པ་དང་།** །མདོ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཉན། རིགས་
ཀྱི་བྱ་མོས། ཞེས་པའོ། །བསྡོམ་ཚུལ་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བསྡོམ་བ་**སངས་**
རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །མདོ་ནི། ཇི་ལྟར་ན་འདས་པ་དང་། ཉན། མཐར་

ཕྱིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །འཁོར་བའི་རྒྱུ་མི་བསྐྱོད་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་
 གཏོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །འདི་གཉིས་བསྐྱོད་ཚུལ་ལ་སྐྱུར་རོ། །མདོ་ནི། གཞན་
 ཡང་བྱང་ཆུབ། ཉན། ཡོངས་སུ་བརྟགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའོ། །ཁམས་གསུམ་
 གྱིས་བསྟན་པའི་བསྐྱོད་པ་གསུམ་ནི་རྒྱང་དྲ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི། །བསྐྱོད་
 བ་གཞན་ནི་རྣམས་གསུམ་པོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །མདོ་
 ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི། ཉན། གོང་ན་མེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་།
 རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་། ཉན། གོང་ན་མེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་དང་། རབ་
 འབྱོར་གཞན་ཡང་། ཉན། མཉམ་པའི་བར་བྱའོ། །ཞེས་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་
 རོ། །ཏྲོགས་སྒྲུང་དུ་བསྐྱོད་པའི་རང་བཞིན་བྱང་ཆོས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་གསུམ་
 ཡང་བྱའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གསེར་མེད་ལྟར་
 འདི་ལ་བྱག་ལས། དང་པོ་༼དང་༽བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། འདིར་
 བསྟན་བསྐྱོད་པ་སྒྲིམ་ལམ་ཆོས་ཅན། མོས་པའི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་
 མོས་པའི་ཡུལ་ཉན་རང་གི་དགོ་བ་ལས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ་
 དང་། བསྐྱོད་བྱ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ།
 དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྐྱོད་པ་དང་། སྐྱོ་བ་བོ་དོན་དམ་པར་
 དབེན་པའི་བསྐྱོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགོ་བའི་རྩ་བའི་ཆོགས་གྱི་
 རང་བཞིན་བྱན་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་
 བཅས་པའི་བསྐྱོད་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཆན་མ་མེད་པའི་
 བསྐྱོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་ཞིང་དགུས་པའི་བསྐྱོད་པ་དང་། ཁམས་
 གསུམ་པར་མ་གཏོགས་པའི་བསྐྱོད་པ་དང་། ༼ཁ༽བསྐྱོད་པ་རྒྱང་དྲ་ཡིན་ཏེ་དང་།
 བསྐྱོད་པ་འབྲིང་དང་། བསྐྱོད་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ༼ཀ༽བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་
 བའི་ཞེས་ཐ་མ་གསུམ་གར་སྐྱུར་༼ཅ༽ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བརྟགས་
 པའི་བསྐྱོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བསྐྱུབ་བྱའི་ཆོས་དང་། འོག་གི་

ཉགས་སམ་དོན་དང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ན། སྒྲ་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་དོན་
དམ་པར་། **༡༩༽**དང་། ཕྱི་མ་ནམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་འདྲ་ལ་མིང་དོན་དེ་ལྟར་
སྐྱར་དགོས་པ་ནམ་བཤད་ལྟར་རོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་དེ་ནས་བྱང་ཆེན་
བྱམས་པས། ཉན། མཉམ་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པ། རྒྱ་སྤང་ལས། དང་པོར་བྱང་
པར་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆ་
ཆོག་དང་པོ་གཉིས་ཀའི་མདོ་བསྡོམ་བ་དང་པོར་སྐྱར་ནས། སྒྲ་མེད་བྱང་ཚུབ་
བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་དམིགས་པར་སྐྱུ་མ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་དེར་བསྡོམ་
བས་ཉན་ཐོས་སོགས་དང་མི་མཉམ་པས་བྱང་པར་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །གསེར་
ཕྱེད་ལས། གཞུང་འདི་དང་རྒྱ་སྤང་གི་བསྡོམ་བ་ཐ་མ་གསུམ་ལ་མི་དམིགས་
པ་ལ་ཞེས་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་མི་དམིགས་པར་ཞེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་
སྐྱར་ན་ལེགས་ཏེ་ཞེས་པ། དོན་བཅུ་གཉིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་
བསྡོམ་བའི་དམིགས་པར་བྱས་ན་རྒྱ་སྤང་གི་ལུང་དེ་དག་དང་འགལ་བས།
ཟིན་བྱེད་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་སྐྱུར་དགོས་གསུངས་ཀྱི། མི་དམིགས་པ་ལ་ཞེས་
པ་མ་དག་ཞེས་པ་མིན་ནོ། །འོག་ཏུ་ལུང་འདིས་བྱང་པར་ལ་སོགས་པ་སྡོམ་བར་
བྱེད་མཁན་ལ་མི་བྱེད་པར་བསྡོམ་བའི་གངས་བཅུ་གཉིས་གང་ཞེས་པའི་ལན་
དུ་སྐྱུར་བ་ཡང་བཀག་གོ། ཞེས་པས་སྐྱེ་བ་སོགས་བསྡོམ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡུལ་
བཅུ་གཉིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་བསྡོམ་བྱས་ཕྱི་བར་བཤད་པ་ཡང་
བཀག་ཅེས་པའོ། །བསྡོམ་བ་ཚུལ་**བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་**ཟག་མེད་ཀྱི་**སྤང་བོ་ལྟ་**
དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སོགས་**དང་།** མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་
སྒྲས་པ་དང་། ཉན། བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་གང་ཟག་
ནས། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་འཕྲོས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་སྤང་ལས། ད་
ནི་དེ་ལ་ཆོལ་བ་ངན་པ་ལ་ལན་གདབ་པའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། **སྡོམ་བར་**
བྱེད་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་སོགས་**དང་།** མདོ་ནི། དེ་ནས་

གནས་བརྟན། གན། མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའོ། །བསྐྱེད་པ་བོ་
བདག་ལ་སོགས་པས་གཞན་དང་ལྡན་པའི་དངོས་སོ་དོན་དམ་པར་སོགས་
དང་། མདོ་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་། གན། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །ཉན་
ཐོས་དང་བཅས་པའི་**དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་**དོན་དམ་པར་
སོགས་**དང་།** མདོ་ནི། གང་ཡང་སངས་རྒྱས། གན། བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
པའོ། །**བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་**དུག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་སོགས་**དང་།**
མདོ་ནི། འདི་ལྟར་བྱང་ཆེན། གན། བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ། །སེམས་བསྐྱེད་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དང་། དེ་ནས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་བར་དང་། དེ་
ནས་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱུ་པའི་བར་ཏེ། བར་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་སོགས་བསྐྱེད་པའི་
འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་**མཚན་མ་**བཀག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོགས་
དང་། མདོ་ནི། འོན་ཀྱང་། གན། བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །ཐེག་པ་གསུམ་
གྱི་**ལམ་ཐམས་ཅད་**དོན་དམ་པར་སོགས་**དང་།** མདོ་ནི། ཡང་དེས་རི་ལྟར།
གན། རྒྱུགས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ། །**འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་**དོན་དམ་
པར་སོགས་**དང་།** འཁོར་བའི་རྒྱར་མི་བསྐྱེད་པར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱེད་ཞེས་སྒྱུར་
རོ། །མདོ་ནི། གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱ། གན། ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པའོ། ཞེས་
པའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་**དགེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ།**
སོགས་པས་ཆད་མེད་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མངོན་ཤེས་ལྡེ་ཐོབ་པའི་
བསོད་ནམས་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤར་ཐབས་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་བསྐྱེད་པ་
མཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། **དང་།** མདོ་ནི། ཆོས་ཉིད་འདི། གན། མངོན་ཤེས་ཐོབ་
པའི་བསོད་ནམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་ཞོག ཞེས་པའོ། །འདི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་
མཚན་ནོར་འདུག སེམས་ཅན་རྣམས་**རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པས་**འབྲས་
བྱ་བྱི་མ་གསུམ་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་ཐོབ་པར་བྱས་པ་ལ། སེམས་ཅན་དེ་སྟེད་
ཀྱིས་མཚོད་པའི་བསོད་ནམས་ལས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ། ཞེས་**དང་།** མདོ་

ནི། རབ་འབྱོར་སྟོང་གསུམ་ནས། རང་སངས་རྒྱལ་སྤྱུ་བ་དང་། ཞེས་
པའོ། །གསེར་ཕྱིང་ལས། འདིར་སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞུགས་
སོགས་ལ་མཆོད་པར་བཞེད་པ་ནི་མདོ་འབྲེལ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་ནོ། ཞེས་
པ་སྤྱིར་ལྟར་མ་བྱས་པར་དེ་དག་གིས་སྤྱིར་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ལ་མཆོད་པར་
བྱས་ན་མི་འཐད་ཅེས་པའོ། །འོད་ཀྱང་ཉ་ཀྱི་དང་རྣམ་བཤད་སོགས་སྤྱིར་བརྒྱད་
སྟོང་བ་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་འབྲས་བུ་བཞི་སོགས་ལ་བཀོད་པའི་བསོད་
ནམས་ལས་དེ་དག་ལ་མཆོད་པ་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་སླ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་ལ་གནས་པ་རྣམས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་བཀྲའི་
ལྷ་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ་གོས་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པ་དམིགས་བཅས་ཀྱིས་སྤུལ་བ་
བས་བྱང་སེམས་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བསྟོན་པ་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡང་། ནས། རྒྱན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་
པའོ། །**༼ཆ༽མི་དམིགས་པ་ལ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་སྐྱེ་མ་ལྟར་དམིགས་པ་དང་།**
ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་
རང་རང་གི་ལམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་སྟེ་རྩེ་རོ་བོ་གཞན་པར་གྱི་བྱེད་པ་
དང་ལྟན་པའི་ཐབས་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བསྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། **༼ཁ༽**
གཉིས་པ་རྒྱལ་པར་ན་འདི་རྟགས་བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་ཉེ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་བོ་མི་དམིགས་པ་ལ། ནས། ཟིན་པའི་བསྟོན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་བརྒྱ་གཉིས་པའི་བར་སྤྱིར་ལ། བསྐྱེད་ན་རྣམ་བཤད་ལྟར་སྟོན་པར་བྱེད་
པའི་སེམས་མི་དམིགས་པའི་བསྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །གང་གི་ཆེད་
དུ་ན། **སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུའོ།** །གསུམ་པ་དགོས་པ་གང་གི་དོན་
དུ་ན། བསྟོན་བྱའི་དགོ་བ་དེ་དག་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །**༼ག༽**གང་དུ་
བསྟོན་ན། **སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྟོན་བའོ།** **༼ག༽**
ཐབས་གང་གིས་བསྟོན་ན། **སྟོན་བྱེད་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་བྱེད་དོ།** **༼ཉ༽**རྒྱན་

རང་གིས་མདོན་པར་སྤེལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བསྡོམ་བའི་འོག་ཏུ་གསུམ་པ་
རྩིས་སུ་ཡིད་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ལ། སྤྱད་པར་ཡི་རང་
བསྡོམ་བའི་གོང་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། ཡི་རང་གི་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་ཏུ་བསྡོམ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དགེ་བའི་འཁོར་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་
བྱུང་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང་དོན་དམ་པར་དེ་དག་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་དག་གིས། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་དགའ་
བ་སྒྲིམ་པའི་ཡིད་བདེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དང་བའི་དད་པ་ཡི་རང་བ་ཡིན་
ལ། དེ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི་རྩིས་སུ་ཡི་རང་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲིམ་
པ་ཡིན་པར་མདོ་འདིར་བརྗོད་དོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས།
ནས། བསྡོམ་བའི་ལེའུ་སྟེ་ཉེར་བཞི་བའོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི།
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། སྤྲུག་དོག་ཟད་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དགེ་བ་གོང་ནས་གོང་ཏུ་སྤེལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་
རྩམས་དམིགས་ནས་ཡི་རང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཡུལ་ཅན་དང་། དགེ་བ་དེ་དག་དོན་
དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིམ་ནས་རྩིས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་དོན་དམ་
ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡི་རང་དག་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། བམ་པོ་བརྒྱད་པ།
ནས། ཞེས་པ་སྟེ་དྲུག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་སྒྲིམ་ལམ་ཟག་བཅས་གསུམ་
པོ་དེ་ལ་བྱེད་ལས་མདོར་བསྒྱུས་པའི་དོན་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཡིད་ཆེས་པའི་མོས་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། དཔེར་ན་གསེར་གྱི་གཏེར་རམ་འབྱུང་ཁུངས་དག་
ནས་གསེར་གྱི་གར་བྱ་མང་བོ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་མང་བོ་མདོན་
པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསྡོམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། གར་བྱ་དེ་གསེར་མགར་
ཀྱིས་རྩ་རྒྱན་སོགས་སུ་སྒྱུར་བ་བཞིན་དུ་མོས་པས་བསྒྱུན་པའི་དགེ་བ་སོགས་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་དོ། །རྩིས་སུ་ཡི་རང་

བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། ཡི་རང་སྒྲོམ་པ་པོ་རང་དང་ཡི་རང་བྱ་བའི་དགེ་བ་
 སྐྱབ་པ་པོ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་མཉམ་ན་བསོད་ནམས་བྱས་བ་མཉམ་པ་ཉིད་
 འཛོལ་པོ་ཞེས་བསྟན་པས། སྒྲོ་དམན་ན་ཆུང་བྱ་དང་། མཐོ་ན་ཆེ་བར་ཐོབ་
 ཅིས་བྱུགས་ལ་འཕངས་སོ། ཞེས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་གསུངས་པ་ལེགས་
 སོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱད་པར་ཡིན་ནོ། །

སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་བས་མཆམས་སྐྱར་བ་
 དང་། སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། དམན་མཆོག་གི་རིམ་པས་ཟག་པ་
 དང་བཅས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་
 འཆད་པ་སྟེ། སྒྲ་མར་མ་བཟད་དེ་ཡང་ཟག་མེད་གཅིག་ཉིད་ཐོབ་བྱ་འབྱུང་
 བྱེད་དང་། སྒྲི་མ་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ལྟོག་ཆ་ནས། སྐྱབ་པ་དང་ནམ་དག་སྒྲོམ་
 ལམ་ནམ་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་འབྱུང་སྟག་
 གསུམ་པ་དང་བྱས་ཏྟགས་པ་དང་སྤངས་པ་དང་། བྱ་ཉ་གཡག་གཞོན་
 བཞི་སོགས་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་ནམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བྱས་ནས་ས་དགུ་
 ལ་ནི་སོགས་ཀྱིས་ནམ་དག་གི་རྒྱ་བསྟན་བཟུང་། ལོ་ཆེན་ཀྱིས་མཉམ་
 རྟེན་ལ་སྐྱར་བ་ནམས་དགག་ཚུལ་གསེར་སྤེང་བྱ་གསལ་ལོ། །གཉིས་
 པ་ལ། སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ནམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
 གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆམས་སྐྱར་བ་ནི། ཟག་མེད་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་
 དེའི་སྐྱར་དང་པོ་ཡོན་ཏན་མཛོད་པར་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོམ་

པའི་ལམ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། ལོ་ཆེན་ལྟར་གཉིས་ལས། དང་
པོ་གང་གིས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གསུམ། དང་པོ་ངོ་བོ་ནི། ལུས་
ནམ་བཞག་ཏུ། སྐྱབ་དང་། ཞེས་པའི་སྐྱབ་པ་སྒྲིམ་ལམ་**དེ་ཡི་ངོ་བོ་ནི་དང་**
བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་
ཆོ་ལུན་ཤུ་བྱ། ནས། ངོ་བོ་ནི་ད་སྟོན་པའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འབྲས་
བུའི་བྱད་པར་ནི། འདིས་ཟིན་པས་པར་ཕྱིན་ལུས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པས་
མཆོག་ནི་དང་། མདོ་ནི། བཅོམ་ལུན་འདས། ནས། གོང་ན་མེད་པ་
ཞེས་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་སྒྲིའི་ནམ་པ་སྟེ་བྱེད་ལས་ནི། ཆོས་**ཀུན་**
ལ་བདེན་པར་**མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་**པའོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆོ་ལུན་
ཤུ་བྱས། ནས། མངོན་པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་གང་
བསྐྱབ་པ་ལ་སྟོས་པའི་རྒྱས་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་གནས་སྐབས་གྱི་ཡོན་
ཏན་གཏོད་པ་ནི། ལམ་གྱི་**ཆོས་རྣམས་**བདེན་པར་**དམིགས་སུ་མེད་པར་**
ནི། སྒྲིམ་ལམ་པའི་རྒྱད་ལ་**གཏོད་པར་བྱེད་པ་**དང་། མདོ་ནི། གསོལ་
བ་བཅོམ་ལུན་འདས་དེ་ལྟར། ནས། ཡིད་ཆེས་པར་མི་འཇུག་རོ། ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་དང་འབྲེལ་བ་ནི། **དོན་ཆེན་**པོ་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་**ནི་དང་**བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལུན་འདས་
འདི་ལྟར། ནས། ལེའུ་ཉེར་ལྔ་བའོ། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི།
ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་**ཕྱིན་ཅི་**
མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ནི་སྐྱབ་པ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་**ངོ་བོ་ནི་དང་།** །མདོ་ནི།
བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་བཅོམ་ལུན་འདས་ལ། ནས། རྟོགས་པ་ལེགས་
སོ། ཞེས་པའོ། །འདིའི་དོན་རྒྱན་སྣང་དུ་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དང་མཐོང་
ལམ་བརྒྱ་དྲུག་དང་ཟག་བཅས་སྒྲིམ་ལམ་སོགས་ལ་སྦྱར། སྦྱག་བསྐྱེད་
ཆོས་བཟོད་ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྣང་གི་གཉེན་པོར་སྦྱར་ནས་སྟོན་

གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཨ་བྱས་སྐྱབ་པ་
 སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དོད་སོགས་ལ་སྐྱར་བ་དང་། ལམས་གོང་མའི་
 མཐོང་སྤང་རྣམས་རྗེས་བཟོད་གྱིས་སྦྲོང་བར་སྡོན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་
 འཆད་པ་དོ་མཆར་ཞེས་དགག་པ་ནི། གསེར་སྤང་ལས། རང་ཉིད་ཤིན་
 ཏུ་དོ་མཆར་བར་སྡོན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་དུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་
 པ། གོང་དུ་དེ་ལས་ཨ་བྱས་སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟུས་ལྟར་བྱས་ནས་སྦྲོང་ཚུལ་
 མཛོད་བཞིན་འཆད་པ་ནི་བྱགས་ཅིང་བ་སྟེ། ཀུན་བརྟུས་གྱི་ལུང་དང་
 འགལ་བས་སོ། །ཞེས་ཆོས་བཟོད་གྱིས་གོང་མའི་མཐོང་སྤང་མི་སྦྲོང་བ་
 ཀུན་བརྟུས་དང་འགལ་བར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། འདིའི་མདོའི་དོན་
 སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་ན། སྒྲོབས་བཅུ་བཅུད་པ་སོགས་གྱི་སྐབས་
 སུ་སྒྲོབས་བཅུ་སོགས་བཤད་པར་སྒྲོའོད་ཏུ་བཀལ་བ་དང་ནང་འགལ་
 ལོ། །དེས་ན་འདིས་རྒྱན་སྤང་ལ་ནོར་བ་མང་བར་བཤད་པ་རྣམས་སྒྲོན་
 མེད་པ་ལ་སྤྲག་དོག་གིས་སྒྲོན་འདྲིན་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཞེས་
 གསེར་སྤང་ལས་གསུངས་སོ། །འདིར་རྒྱན་སྤང་ལས། མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་ལན་གསུམ་དུ་བསྒྲས་པས་བདེན་པ་རེ་རེ་
 ལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས།
 སྒྲོབ་དཔོན་ལུགས་ལ་རྣམ་གྲངས་མཛོད་ལྟར་བྱའོ། །དམུས་ལོང་མང་
 བོ་འདྲེན་པ་མེད་ན་གོང་དུ་འགྲོ་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ། དམིགས་བཅས་
 གྱི་སྒྱུན་སོགས་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་འཕྲོབ་པས་ཤེར་བྱིན་
 བྱི་མཆོག་ཉིད་དོ། །མདོ་ནི། བཙེམ་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར། ནས། ཐོབ་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱད་པར་བདེན་
 པའི་སྒྱི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའམ་སྐྱབ་པ་ནི་ཆོས་ཀུན་ལ་
 བདེན་པར་མཛོད་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙེམ་ལྷན་

འདས་ལ། བས། ཞེས་བརྗོད་དོ། ཞེས་པའོ། །སྐར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་
རོ་བོ་ཉིད་དང་ལ་སོགས་པས་འབྲས་བུ་དང་བྱེད་ལས་གསུམ་དང་ལྷན་
པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོས་རྣམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བེན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་གོང་མ་རྣམས་རྣལ་
འབྱོར་བའི་སྒོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་གཏོད་པར་བྱེད་
པའོ། །མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས། བས། བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །དོན་
ཆེན་པོ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་
ཉིད་དོ། །མདོ་ནི། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར། བས། ཆེན་པོ་ལེགས་སོ།
ཞེས་པའོ། །དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་བདེན་མེད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ལྟ་
ག་ཡིན་ནམ་དཔུང།

རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ལ་བཞི། རྒྱུའི་བྱེད་པར་དང་། ཡུལ་
དང་། འབྲས་བུ་དང་། རོ་བོའི་བྱེད་པར་རོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་དེའི་འག་རྩ་བཀའ་མེད་༼ཁ༽འི་ལྷར་
ན། མཐུན་རྒྱུན་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་དང་། འགལ་རྒྱུན་གང་ཞིག་
བོར་བས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་འདིའི་སྦྱོ་བ་དང་མི་
སྦྱོ་བའི་རྒྱ་གང་ཞིག་ཡིན་སྟུང་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བ་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་སྒོ་
ནས་སོ། །༼ཀ༽གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཆན་ཉིད། གསུངས་ཏེ།

༼ག༽གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། **སངས་རྒྱས་མང་པོ་བསྟེན་དང་མདོ་ནི།** དེ་ནས་ཆེ་
 ལུན་ཤུ་བྱ། ཉན་འདིར་སྒྲེས་ཏེ། ཞེས་པའོ། **སྦྱིན་སྟགས་སྦྱོད་པ་དང་།** མདོ་
 ནི། ཤུ་བྱ་བྱང་ཆེན། ཉན། བམ་པོ་སྒྱུ་མ་རྩ་བརྒྱད་པ། ཞེས་པའོ། ཞི་ལྷག་ཟུང་
 འབྲེལ་གྱི་**ཐབས་ལ་མཁས་པ་**སྟེ། མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཙམ་ལུན་འདས་བྱང་
 ཆེན། ཉན། བཙམ་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་པའོ། གསུམ་པོ་**གང་ཡིན་པ།** **འདི་དག་**
 ནི་ནམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུའམ། དག་ལུན་སྟགས་ལྟར་ན་སྒྲོམ་ལམ་ལ་**མོས་**
པའི་རྒྱ་དག་ཡིན། འོ། སྦྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་སྟགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་**ཆོས་ཀྱིས་པོངས་**
པའི་ལས་ནི། ཤེར་མདོ་སྟགས་ལ་འདི་ནི་དམ་པའི་ཆོས་མིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བཀའ་མིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུར་བ་འདེབས་ཤིང་དོར་ཏེ་ཁོང་ཁྱོད་བ་ཡིན་ལ། དེའི་
 མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་སེམས། ཉན། ཟློང་བར་འཁྱུར་རོ། ཞེས་
 ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་ནམ་སྦྱིན་དཔུལ་བར་བསྐལ་བ་མང་བོར་གནས་ཚུལ་
 དང་། དེའི་ལུས་ཀྱི་ཆོད། དེ་ནས་མིར་སྒྲེས་ཀྱང་དཔུས་ལོང་སྟགས་སུ་འཁྱུར་
 བར་གསུངས་སོ། **རྒྱ་ནམ་པ་བཞི་དག་ནི།** **བདུད་ཀྱི་ཐིབས་**འོག་ཏུ་ཆུད་པ་
 ཉིད་**ཀྱིས་**དབང་མེད་དུ་**ཞོན་པ་དང་།** རྟོང་ཉིད་**ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་མ་མོས་**
 པ་དད་པ་མེད་པ་དང་། **ཡུང་བོ་ལ་སྟགས་པ་**བདེན་པར་**མདོན་པར་ཞེན་པ་**
དང་། **སྦྱིག་པའི་གྲོགས་པོས་ཡོངས་སུ་བེན་པའོ།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་
 གསོལ་བ། ཉན། མོས་པར་དཀའོ། ཞེས་པའོ། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། མཐུན་
 རྒྱུན་དང་། འགལ་རྒྱུན་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཕྱིའི་རྒྱུན་སྦྱབ་པ་དང་། ཉན་གི་རྒྱུན་
 སྦྱབ་པའོ། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** དང་པོ་ནི། འཁོར་འབྱུལ་བ་དང་། ཐེ་ཆོམ་
 འདྲི་བ་སྟགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིས།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་སྦྱབ་པའོ། དང་པོ་ནི། **སྦྱིན་**
 པ་ལ་སྟགས་པའི་པ་རོལ་དུ་**བྱིན་པ་**མི་དམིགས་པའི་ནམ་པས་**རྫོགས་པར་**
བྱེད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་**ཞི་གནས་**

ལ་མཁའ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དག་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་
བར་དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས། ནས། ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། ལྷན་དགེ་རྩ་མ་བསགས་པས་**བདུད་**
ཀྱིས་གཞི་དཔ་བྱས་པས་དབང་དུ་སོང་བ་**དང་།** ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་མ་སྤྱངས་
པས་**ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མ་མོས་པ་དང་།** ཆོས་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་མ་གོམས་
པས་སྤང་སོགས་ལ་**དངོས་པོར་འདྲིན་པ་དང་།** བཤེས་གཉེན་ལ་མ་བརྟེན་
པས་མི་དགེ་བའི་གྲོགས་པོ་དང་འགྲོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དག་
ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡང་། ནས། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བདུན་པའོ། །ཞེས་
པའོ། །འདི་དག་མདོ་ལས། ཡུམ་ཙམ་དང་། རྒྱན་ལས། སྒྲོམ་ལམ་ཙམ་དང་།
འཕགས་སེང་གིས་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་ལ་སྤྱར་བ་རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དག་
གི་གཙོ་བོར་གྱུར་བས་ཡིན་ལ། ཤེའི་བས་སྤྱབ་པའི་ཡན་ལག་བདུན་ཞེས་སྤྱབ་
པ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་སྤྱར་རོ། །

ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྤྱར་བ་ནི།
གོང་གི་**དེ་ལྟར་འཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་མི་འཐོབ་པའི་རྒྱ་དག་**བཤད་ནས། གླུ་བས་
སུ་བབ་པའི་དཀྱུས་མའི་དོན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་**རྣམ་པར་དག་པ་**སོ་སོར་
མ་བྱེ་བར་**སྒྱུར།** བསྟན་ནོ། །ཉ་ཀྱི་ཁྱེད་ལོ་ཀ་འདིས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
དང་འོག་མས་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་སྟོན་པར་སྤྱང་ངོ་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ་འདིས་
ཀྱང་སྟོ་བྱར་ངི་བྲལ་ཉིད་བསྟན་པས་སོ་ཞེས་གསེར་ཕྱིང་ལས་སོ། །གཉིས་པ་

ཙ་བ་ནི། དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ངོས་སྐལ་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ན་དེའི་
 ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས། །པ་ནས་ནམ་མཁུན་བར་ཡང་དྲི་མ་དེས་དག་པ་ཉིད་
 དེ་རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་། །ན། འབྲས་བུ་དང་གཟུགས་སོགས་གྱི་དག་པ་དེ་
 གཉིས་ངོ་བོའམ་རྣམས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །ཞོག་པའམ་རིགས་ཐ་དད་པར་
 གྲོས་གཅད་དུ་མེད་པས་མདོར་ཡུལ་དེ་དག་པ་ལ་འབྲས་བུ་དག་པར་
 བརྗོད། །དོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གཟུགས་ནམ་པར་དག་པ། ནས།
 ཐ་མི་དད་དེ། ཞེས་པའོ། །འགྲེས་སྡེ་མ་གཟུགས་ནམ་པར་དག་པ་སྟེ། ཞེས་པ་
 ཙ་བས་དག་པ་ཉིད་དེ་ཞེས་པ་ཡན་དང་། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ནམ་པར་དག་
 པ་ཞེས་པ་མན་གྱི་འགྲེས་ཕྱི་མ་ཙ་བས་དེ་གཉིས་ནས་གཅད་དུ་མེད་ཅེས་
 པས་བསྟུས་ལ། དག་པར་བརྗོད་ཅེས་དོན་བསྟུས་པའོ། །འགྲེས་ཕྱི་མས་ཡུམ་
 དག་པ་རྩ་ཆོག་གིས་མ་བེན་པ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། རྒྱན་དུ་ཁྱེད་པ་ལ་སོགས་
 པའི་འབྲས་བུ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་
 འཕགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ཡུམ་འབྲས་བུ་ལས་ཟུར་དུ་མ་བྱས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།
 མདོའི་སྐྱུ་བེན་ལ་དམིགས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དང་། འབྲས་བུ་དང་། ཡུམ་
 ཤེར་བྱིན་གསུམ་གྱི་ནམ་དག་གསུམ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བ་ཡུལ་འདྲིན་པ་
 འབྲས་བུའི་ནམ་དག་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དམ་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། ལྷམ་པོ་སྟེ་
 འཁྱོག་པོའི་སྐྱ་དང་གྲོས་ཞོག་པ་རིགས་ཐ་དད་པར་མེད་པ་དང་། ངོ་བོ་ཐ་མི་
 དད་པ་དང་། ཞོག་པ་རིགས་སོ་སོར་མ་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་ནམ་དག་
 གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། ཙ་བས་བསྐྱོག་ནས་བསྟན་ཚུལ་ནི།
 ཆོས་ཅན་དག་གཞི་གསུམ། དག་ལྟར་དུ་ཤེར་བྱིན་སྟོམ་ལམ་དང་དེའི་
 དམིགས་པ་དང་འབྲས་བུར་བཤད་ལ། གཤགས་ཆས་འབྲས་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སྟེ་
 ཞེས་བེད། གཞོད་འདྲིམས་གཉིས་སུ་འབྲས་བུ་ཟུང་འདས་དང་། ཤེར་བྱིན་
 ཆོས་སྐུ་ལ་བྱས་པར་ཉ་ཉིལ་གསུངས་ལ། སྒར་རྒྱན་སྒྲུང་དངས་པ་ལྟར་ཡུམ་

དང་འབྲས་བུ་ནམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བྱའོ། །བསྐྱབ་བྱ་ནམ་དག་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་
ཚུལ། ཡུལ་གང་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པ་གང་སྐྱེ་བ་དེ་སྲིད་ཏུ་གང་ཟག་
དེས་ཡུལ་དེ་མཐོང་ཚུལ་ལ་སྐྱིབ་པས། དེས་དེ་མཐོང་ཚུལ་མ་དག་པར་འཛོག་
ལ། གང་གི་ཆེ་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དེ་སྤངས་པ་
དེའི་ཆེ་དག་བྱ་བྱི་མ་གཅིག་བྱ་དེས། ཡུལ་སྤང་ཚུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ནམ་གྲོལ་
ལམ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱིབ་པ་སྤངས་པའི་ནམ་དག་ཡིན་མིན་བྱད་པར་མེད་པ་
ནམ་དག་གཅིག་པའི་དོན་ཏུ་འཕགས་སེང་བཞེད་དོ། །གཉིས་མེད་སོགས་
བཞི་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་བྱས་ཚུལ་རྩ་བའི་དོན་བཤད་པ་ལྟར་ལ། རྩ་བས་བཞིའི་ཕྱི་
མ་གཉིས་ཅམ་གསུངས་པ་ནི། གསེར་ཕྱེང་ལས། ཡང་ན་སྤྲ་མ་གཉིས་གྱིས་
བསྟན་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་གྱིས་བཤད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྟོགས་སྤང་ཏུ་རྒྱ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་བྱི་མ་དེས་ནམ་མཁུན་དེའི་ཡུལ་
གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དག་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་པ་ངོས་སྐལ་ལ་མ་སྐྱར་ན་རྒྱད་
ཐ་དད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་འོང་བའི་ཡིན་ལ། འདིའི་གཟུགས་སོགས་འབྲས་བུ་
ནམ་གྲོལ་ལམ་པ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྔའི་ཆོས་ཉིད་ཟེར་ཞེས་པ་ཉ་ཉི་ཀ་ལྟར་
བཀོད་དེ། ཉ་ཉི་ཀ་ལས། དེ་འབྲའི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱན་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རང་གི་སྤང་བྱ་སྟོ་བྱར་བྱི་མས་ནམ་པར་
དག་པའི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཐོང་སྤང་བདེན་འཛིན་སྤངས་
པའི་འགོག་བདེན་དེ་མཐོང་ལམ་ནམ་གྲོལ་ལམ་དང་དེའི་ཡུལ་སྤང་སོགས་
ཀྱི་ནམ་དག་ཏུ་འཛོག་ཚུལ། སྤྲ་མ་རང་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་
སྤང་བྱ་དང་བལ་བའི་ཆ་དང་། ཕྱི་མ་སྤང་བྱ་དེས་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་གནས་
ལྷགས་སྤང་ཚུལ་ལ་སྐྱིབ་པ་དག་པའི་ཆ་ཡིན་པས་འཛོག་ལ། དེའི་སྤང་བྱ་དེ་
མེད་སོང་བས་མིན་ཏེ། རྩ་བཤད་ལས། རྩ་ལ་འབྱོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་ཆེ་སྤྲ་ལས་མི་འབྲ་བའི་སྤང་བ་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ།

རྟེན་འབྲེལ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་འཆར་
 བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་དང་། འབྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས་ལས། དེས་བསྐྱེད་པ་ནས་
 སྟོང་ལུགས་གཉིས་འབྲེས་པར་སྒྲུང་ཞིང་གནས་ལུགས་གསལ་བར་མཐོང་མ་
 རུས་ཀྱི་བར་དུ་གཞུགས་སོགས་རྣམ་པར་མ་དག་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ། སྐྱིབ་བྱེད་
 ཀྱི་ངི་མ་དག་ནས་གསལ་བར་མཐོང་བའི་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
 གདོད་ནས་རྣམ་པར་དག་ཡོད་པ་དེ་དང་རང་གི་མཐོང་ཚུལ་གཉིས་མཐུན་
 སོང་བའི་གནད་ཀྱིས་གཞུགས་དག་པ་དང་། ཞེས་སྒྲུང་ཚུལ་ལ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་**
དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡིན་
པ་དག་ཚུལ་རང་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
 དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བཞག་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 ཉིད། དམིགས་ཡུལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་
 དང་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡུལ་གཞུགས་ལ་
 སོགས་པ་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་ལ་སོགས་པས་བདག་གི་བར་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་བྱ་གཅིག་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
 བཞག་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཆན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་དང་ཡུལ་དེ་དག་
 གི་རྣམ་པར་དག་པ་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་ཅིང་སྒྲོས་སོ་སོར་གཅད་དུ་མེད་པ་
 ཉིད་དེ། རང་མཆན་རྣམས་ཐ་དད་དང་སྦྱིའི་མཆན་ཉིད་སྟོག་པ་རིགས་ཐ་དད་
 པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་རྣམ་པར་དག་པར་བརྗོད་
 རོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་བམ་པོ་དགུ་བ། ནས། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་
 པའོ། ཞེས་སྒྱུར་བ། སྦྱིར་བསྟན་གྱི་མདོ་དངོས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་མོས་པར་དགའ་
 བའི་རྒྱ་མཆན་དུ་སྒྱུར་བས་ཡིན་ལ། ལེའུ་བརྒྱད་མར་ཤེར་ཕྱིན་ཟད་པ་སོགས་
 མི་སྦྱོར་བའི་རྒྱར་སྒྱུར་བ་ནི། ཉི་ཁྲིར་རྣམ་དག་མོས་དགའ་བའི་རྒྱ་མཆན་དུ་མ་

སྐྱུར་བས་ཡིན་ནོ། །བྱ་ཤིག་སོགས་སུ་འབྲས་བུ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཞི་
རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་དང་མཐའ་གཉིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ས་སྟེ་བཅུ་བདུན་བྱས་པ་ཁྱད་སྤངས་པར་གསེར་སྤེང་ལས་སོ། །འབྲས་བུ་དང་
ཡུལ་དག་པ་ཞེས་པ་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ལ་གསུམ།
དང་པོ་མཚམས་སྐྱུར་བ་ནི། འཕགས་བཞིའི་**རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱིར་བཙོན་ནས་**
ད་ནི་སོ་སོའི་རྣམ་དག་**ཁྱད་པར་དུ།** འཆད་དོ། །གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི། ཉན་རང་
དབྱ་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་བྱང་འཕགས་རྣམས་རིམ་བཞིན་**ཉན་མོངས་**པའི་
སྦྱིབ་པ་དང་། ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་**ཤེས་བྱའི་**སྦྱིབ་པ་དང་། **ལམ་གསུམ་**
ཀྱི། སྦྱིབ་པའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་སྤངས་ཤིང་**ཉམས་**པར་བྱས་པའི་**ཕྱིར།** སྤངས་
པ་དེ་དག་ནི་**སྟོབ་མ་**ཉན་ཐོས་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བདག་
ཁས་ཐ་མི་དད་དོ། །ཞེས་པ་བདག་དང་དུག་གསུམ་ལ་སྐྱུར་རོ། །**བསེ་རུ་**རང་
རྒྱལ་**དང་།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་མ་རིག་པ། ཉན་ཐ་དད་དོ། །ཞེས་
ཉིན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སྐྱུར་རོ། །**རྒྱལ་སྤྱས་**བྱང་འཕགས་**རྣམས་ཀྱི་**རྣམ་
པར་**དག་པ་སྟེ།** མདོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་པར་དག་པ། ཉན་ཐ་མི་དད་དོ། །ཞེས་
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་བར་སྐྱུར་ཏེ་རྣམ་བྱང་གི་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་གསུངས་པ་བྱང་
སེམས་ཀྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བསྟོམ་པས་ཡིན་གསུངས་སོ། །ཚྗགས་པའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་དག་ནི་སྦྱིབ་པའི་**རྣམ་པ་ཀྱན་**ཀྱིས་དག་པའི་
ཤིན་རུ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཉི་ལྔ་ལས། དེ་ལ་མཐའ་ནི་ཆའོ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ་ཞེས་ཤེས་སྦྱིབ་སྤངས་པས་དངོས་པོའི་མཐའ་དང་། ཆོས་སྐྱབས་བརྟེན་
པས་ཟད་མེད་དུས་ཀྱི་མཐའ་འདས་གཉིས་རིམ་བཞིན་མཐའ་ལས་བརྒྱལ་བ་
དང་མཐའ་ལས་ཤིན་རུ་སོང་བ་ཞེས་མཐའ་འདས་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་ནི།
ཤོང་སྟོབ་བརྟན་ཀྱིས་ཨུ་ཤིན་རུ་དང་མཐའ་འདས་གཉིས་ཀར་འཇུག་པས་ཡིན།
ཞེས་པ་ལྟར་རྣམ་དག་མཐའ་འདས་ཟེར་བའི་དབང་དུ་མཛད་དོ། །གསེར་སྤེང་

ལས། རྣམ་དག་འདི་ལ་ཉི་མའི་འགྲེལ་བ་བཞི་དང་བརྒྱད་སྟོང་བའི་འགྲེལ་བ་
 གསུམ་སོ་གང་ནས་མདོ་སྐྱར་བ་མེད་ལ། ཞེས་པ་ཉི་ཟེར་ལྷན་ཡིན་ལ། རྟོན་
 ཀླང་བ་ཐ་མ་འདི་ལ་སྡུ་མ་གསུམ་གྱི་མདོ་ལས་བྱུར་དུ་མ་སྐྱར་བའི་རྟོན་ཡིན་
 གྱི། དེ་ལ་མདོ་མེད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། བྱང་པར་དུ་བསྟན་པའི་རབ་
 འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་
 པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། རྣམ། རྣམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་
 ཡིན་ནོ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་དག་ལ་སྐྱར་བའི་
 ཕྱིར་དང་། ཉི་མའི་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་གསུངས་པའི་མདོ་དེས་ལམ་
 གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ག་ཅི་རིགས་ཉམས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དག་པར་
 གསུངས་པས། མ་ལུས་པར་དག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཏུ་སྟོན་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་ཏུ་སྟོམ་སྤང་ཆུང་ཆུང་ཆུང་ཆུང་གཉེན་པོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
 རྟོན་འདྲ་བ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བར་མདོ་སྐྱར་བ་སྟོན་
 མེད་ལེགས་བཤད་ཡིན་ནོ། །འབྲུམ་ཁྱིམ་དང་ཡུམ་གསུམ་རྟོན་བརྒྱད་ཀྱིས་
 མཐུན་པར་མདོ་སྐྱར་བ་དགོངས་པར་མ་སོང་ལ། སུ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་མཐའ་ལས་
 བཀལ་བ་མཐའ་ལས་ཤིན་ཏུ་སོང་བའོ་ཞེས་པ་སྐྱར་བ་ཉི་ལྔ་དག་གི་ཆིག་མདོར་
 འཁྲལ་ལོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** ཉན་རང་དག་
 བཅོམ་གཉིས་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སྤངས་པ་གསུམ་ནི་ཆོས་ཅན།
༼ཁ༽འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཅམ་དང་། ཉོན་
 སྒྲིབ་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཚུགས་གཅིག་པོ་གཟུང་བའི་རྟོན་གྱི་རྣམ་
 པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཅམ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་
 ཤེས་སྒྲིབ་ཕྱ་རགས་གཉིས་དང་གསུམ་སྤངས་པའི་དེ་དག་གི་རྒྱད་ཀྱི་བྲལ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
ཉན་ཐོས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་སྤངས་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་སྒྲོ་བྱུང་གི་ངི་མ་ཀུན་གྱིས་
ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱུང་བ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
གི་བདག་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། སྤྲན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཡིན་པར་
འདོད་དོ། །འམ་འདོད་དེ། རྒྱ་མདོ་ནི། རབ་འབྱུང་གཞན་ཡང་གཟུགས།
ནས། མཁྱེན་པ་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་པ་རྣམ་དག་བཞི་གར་སྐྱར་བ་སྤར་གྱི་
རྒྱན་སྤང་ལྟར་རོ། །རྣམ་པ་བཞིའི་དང་པོ་གཉིས་ལ་གཞི་ཤེས་དང་། གསུམ་
པར་ལམ་ཤེས་དང་། བཞི་བར་རྣམ་མཁྱེན་འདོག་པར་བྱ་སྟོན་དང་། དེ་དག་
ལ་འགོག་ལམ་གཉིས་ཡོད་པར་ཉ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགོས་པར་གཡག་པ་
ས་སྐྱབ་རྣམས་འདོད་དོ། །བཞི་བ་རོ་བོའི་བྱང་པར་ལ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྣམ་
དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་མིན་གྱི་བྱང་པར་ལ་གཉིས། དང་པོ་ངི་བས་མཚམས་སྐྱར་
བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་གཙོ་
བོར་སློབ་པའི་ཞར་ལ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དག་
པ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་སྟེ་ཕྱོགས་རེ་བར་བཤད་པ་དེ་
ངི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རང་ལམ་མཐར་ཐུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
ཞེས་པ་གསེར་སྤང་ལྟར་ཡིན་ལ། རྣམ་བཤད་དུ་བྱ་སྟོན་ལྟར་ལམ་ཤེས་སྐྱབས་
སུ་ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་སྟོན་པ་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་ཅེས་པར་དེས་ཞར་ལ་སློབ་
ལ་སློབ་ཚུལ་ངི་ལྟར་ཞེ་ན་ཞེས་སྐྱར་རོ། །གཉིས་པ་ལན་ལ། གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་
ཙ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་དེ་
མིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་ས་དབྱེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོམ་ལམ་ནི་སྟོམ་སྤངས་ཆེན་པོ་
ཡིས། ཆེན་པོ་ནས་ཆུང་བུའི་ཆུང་བུ་ལ་སོགས་པས་འདོམས་བྱེད་ངི་མ་

ཡི། །གཉིན་པོ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རྒྱུ་རྩེ་རྒྱུ་རྩེ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
 ལ། །སོགས་པའི་ལམ་ནི་སྤྱི་བ་གཉིས་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན། །ལ། ཉན་
 རང་གི་སྒོམ་ལམ་གྱིས་དྲི་མ་མ་ལུས་པ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར།
 འདིའི་ས་དགུ་རྒྱན་སྤང་ལས། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། ཉན། ས་དགུ་པོའི་སྒོམ་
 པའི་ལམ་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་སྒོམ་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་ལ་བྱས་ནས་དེ་ལ་
 ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་འདོག་པའི་རང་ལུགས་དང་། གཞན་དག་ནི་མི་སྒྲིགས་
 མེད་པ་དང་། ཉན། འཆད་དོ། །འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ནི། དེར་
 ཡུམ་དོན་དམ་པར་གནས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ས་དགུ་
 བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ས་དགུ་མི་སྒྲིགས་མེད་སོགས་དགུ་ཡིན་གྱི། ཁམས་
 གསུམ་ས་དགུ་སྒྲོས་པ་ཡུམ་དེར་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་
 ཞེས་པའི་གཞན་ལུགས་གཉིས་བཤད་ཅིང་། རྣམ་ཀུན་རྒྱ་ཡང་དེར་འདི་གཉིས་
 གདམ་ང་ཅན་བྱས་ཀྱང་། སྡེ་མ་མདོན་པ་ལས་འདོད་པ་དང་སྤྱི་ཅེར་ཟག་
 མེད་མི་བརྟེན་པར་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་རྩུ་བྱས་པར་གསུངས་པས་སྡེ་
 མ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བ་འདིར་ས་དགུ་སྤང་བྱའི་རྟེན་རྩུ་མཛད་པ་ལྟར་
 གཉིས་ཀའི་རྟེན་བསྟན་ནོ། །གསེར་ཐྱིང་ལས། ལུས་རྟེན་གསར་སྐྱེ་འདོད་པའི་
 ལྷ་མི་དགོས་གསུངས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་
 ཤེར་བྱིན་རྣམ་དག ཉན། མདོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའོ། །ཞེས་
 པས་སྒོམ་ལམ་དགུ་བསྟན་པའི་མཚམས་འབྲེད་ཚུལ་ཉི་ལྔ་ལྟར་རོ། །གཉིས་
 པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། བསམ་གཏན་
 དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་པར་འདུག་པ་བཞི་བཞི་དག་སྟེ། ཁམས་
 གསུམ་ས་དགུ་ས་བསྐྱས་པའི་སྤང་བྱ་ལ་ནི་མི་མཐུན་པའི་སྒྱུགས་སྒོམ་སྤང་
 ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱུ་རྩེ་རྒྱུ་རྩེ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉིན་
 པོའི་རོ་བོར་གོ་རིམ་བཞིན་རྩུ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རྒྱུ་རྩེ་རྒྱུ་རྩེ་ནས་ཆེན་

པོ་འདི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་དགའི་སློམ་སྤང་གི་དྲི་མའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བྱེད་གཉེན་པོ་སྟེ་རྒྱ་དང་ཉན་རང་གི་སློམ་ལམ་དགའ་ནི་ཅིག་ཤོས་སུ་སྟེ་ཉན་སློབ་ཅམ་དང་ཤེས་སློབ་རགས་པ་ཅམ་རྣམས་པར་དག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བར་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་ཅིག་ཤོས་ཤིན་ཏུ་བཅ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྟོགས་སྤང་དུ་འགྲེལ་བའི་ས་དགའ་ཡང་སློམ་ལམ་ལ་སྦྱར་བ་བྱ་དང་རེད་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཡག་པ་དང་ཉན་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་སྤང་བྱའི་རྟེན་བྱས་ལ། རྟེན་ཡོད་སྤང་བ་རྒྱན་སྤང་དང་བསྟན་པས་ཐམས་ཅད་དགོངས་པར་འགྲོ་འོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར་དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ། ལྷན་པོ་སུ་རྣམས་པར་དག་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་ཆོག་དགའ་སློམ་ལམ་དགའ་བསྟན་ནོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བར་བསྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བར་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཆོམས་སྦྱར་བ་ནི། སྤང་གི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་རི་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བཅ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་སྟེ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་མིན་པར་སྤང་བྱ་ཆེན་པོར་གཉེན་པོ་ཆེན་པོ་དགོས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། དག་སྟོབས་ལྷན་ལ་གཤེད་མ་སྟོབས་ལྷན་དགོས་པ་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྤང་གཉེན་གྱི་དབྱེ་བ་དགའ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྤང་མ་ཀྱན་རྩིབ་དང་བྱི་མ་བདེན་གཉིས་འགལ་བའི་རྩོད་པའོ། །རྩོད་པ་བྱི་མ་ནི་རྒྱན་སྤང་ལས། རྟོན་དམ་པར་པན་པར་བྱེད་པ་དང་

གཞོན་པར་བྱེད་པ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་ལན་དང་། ཞེས་པ་
 དང་། གསེར་མེད་ལས། འོགས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་མ་བསྐྱངས་ན་འོག་གི་ལན་
 མ་འབྲེལ་བ་དང་རྫོས་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱ་ཉ་སོགས་ལྟར་གཞུང་འདི་གིན་
 ཏུ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པར་བྱས་ན། གཞུང་སྡེ་མས་གིན་ཏུ་བའི་དོན་བཤད་པ་
 དང་རྫོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་སོ། །རྣམ་བཤད་ལྟར་ན་གིན་ཏུ་བར་སྐྱབ་
 ཚུལ་དེ་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། ཚ་བས་དེ་ལ་ལྷན་ཀ་ཞེས་པས་ཚོད་པ་བསྟན་པར་
 བྱས་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ཚ་བ་ནི། ཉི་ཟེར་དང་གསེར་མེད་ལྟར་
 ཉི་ཟེར་དང་བསྟན་ན། གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ། ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ། དེ་ལ་ཚོད་པ་
 སྟོང་བ་གསུམ་མོ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་པའི་༼ད༽གསུམ་པ་ནི་
 ཆོས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་ཏུ་
 མཉམ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་གཉེན་གཉིས་སྦྱེ་འགག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 ཟེར་བར། དོན་དམ་ཏུ་ཕན་གཞོན་མི་བྱེད་པས་རྟགས་མ་གྲུབ། ཐ་སྙད་ཏུ་བྱབ་
 པ་མ་གྲུབ་པོ། །ཆོགས་གཉིས་ལ་འབད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེས་དོན་དམ་
 པར་རྣམ་མཁྱེན་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བར། དོན་དམ་པར་འདོད་ལ། ཐ་
 སྙད་ཏུ་བྱབ་པ་མེད་དོ། །ཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་དང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ།
 དོན་དམ་པར་ཆོས་གང་ཡང་གཟུང་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བར། ལན་སྡེ་མ་
 ལྟར་རོ། །དེ་གསུམ་གྱི་མདོ་ནི། རིམ་བཞིན་གསེལ་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེར་
 ཕྱིན་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སྤྲན་པར་མི། རས། གཞོན་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་།
 ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་གང་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་སོགས་དང་། བཅོམ་
 ལྷན་འདས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་ཤིང་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཐོབ་པར་བཞི་བ་མ་
 ལགས། ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོད་ལན་ཤུགས་ལ་འཕངས་
 སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ལྷན་ཀ་མདོར་ལན་གསུམ་གྱིས་སྤངས་པ་ཡི། །སྒྲོ་ནས། བདེན་
 སྟོང་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་གྲུབ་ལ། དེས་གིན་

ཏུ་བའང་བྱུང་པོ། །**ཁྱེད་ཀྱི་ལམ་ཐ་མ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་གཉིས་པ་ནི་འཇལ་བྱེད་འཛིན་**
པ་དང་གཞལ་བྱ་གཟུང་བ་དག་པ་དེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་
སྟོབ་ལམ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལྷན་དག་ནི་འཆལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་པའོ། །འཆལ་བས་
ཤེས་པ་དང་། བཅོམ་པས་ཤེས་བྱ་བསྟན་ནོ། །**ཁྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟེན་གསུམ་གྱི།** སྒྲིབ་པ་མ་
ལུས་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཉེ། མདོ་ནི། གསོལ་བ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལྷན་དག་པ་ནས། སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །**ཁྱེད་ཀྱི་གསུམ་པ་འགྲེལ་**
བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། མཚམས་སྦྱར་གྱི་ཚུན་པ་དེ་ལ་སྤངས་བྱ་ཆེན་པོའི་
གཉེན་པོ་ནི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་པོར་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མི་མཐུན་
པའི་སྒྲོགས་ནི་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་འགག་པ་ལ་གཉེན་པོ་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་ལ་
སོགས་པར་རིགས་པས་སྟོམ་སྤངས་ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་མཐར་འགག་ན་སྟོམ་ལམ་
ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་མཐར་སྒྲིབ་རིགས་སོ། ཞེས་བྱ་བའི་ལྟན་ཀ་དེ་ཉིད། ཀྱང་
རྟོག་དུ་གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་ཕྱ་མོ་བསལ་བ་ལ་བཅོ་སྟག་མཁན་ཏེ་སྒྲུབ་
མཁན་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་ཅིང་ཚོལ་བ་ཆེན་པོ་དགོས་ལ་དྲི་མ་རགས་པ་སེལ་
བ་ལ་ཚོལ་བ་ཆུང་དུའི་རྒྱས་པའི་དཔེས་ཚུན་པ་དེ་སྤངས་པའི་སྟོན་ནས། སྤར་
གྱི་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་འཐད་པས་ན། **སྟོམ་པའི་ལམ་ལྷན་དག་ཤིན་ཏུ་བ་**
རྒྱར་སྤར་རི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་དེ་སྟོམ་སྤང་གི་དྲི་མ་(༡)སྤང་གཉེན་དོན་དམ་
པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟོན་དུ་འཐད་དེ། སྟོམ་ལམ་དེས་ལམས་གསུམ་པའི་ལྷན་པ་
ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཡུལ་དག་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མདོན་སུམ་དུ་གཟིགས་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བྱ་འཛོམས་པའི་ཕྱིར། འདི་དོན་དམ་གྱི་ཚུན་
པའི་ལན་ནོ། །(༡)མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར།
ན་དེའི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྷན་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པར་ལྷན་

པར་བཞག་གོ། (ཉ)མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། སྤྱ་བྱས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཤེར་ཕྱིན་མ་འཆོལ། ཉན། ཆམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པས་སྒྲོམ་
ལམ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྤང་བའི་གཉེན་པོ་དང་། སྤྱ་བྱས་གསོལ་བ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། ཉན། ཤིན་ཏུ་ཆམ་པར་དག་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་ལྟར་ཀ་གསུམ་གྱི་ལན་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་མན་ལམ་ཤེས་གྱི་མཐུག་སྤྱད་ཡིན་ནོ། མདོར་
ཀུན་རྫོབ་གྱི་ལྟར་ཀ་གསུམ་ལ་བསྟན་པ་བསྟན་བཅོས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་
ནོ། གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱབ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་
གི་བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅིས་བྱ་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་
གཉེས་པའི་འགྲེལ་བའོ། །

སྐབས་པ།

ཐེག་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་བརྟན་ནས་སུ། །
བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། །
ངས་ཆའི་ལྷག་མཐོང་དོད་ཀྱིས་སྒྲིན་བྱས་ནས། །
རང་བཞིན་བྱེད་ལས་བྱང་འཕགས་ལམ་ཤེས་ཀྱིས། །
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་ཀུན་སྐྱབ་པ་ལ། །
མོས་དང་ཡི་རང་བཟློབས་མཆོམས་སྐྱར་ཏེ། །
ཟག་མེད་གཉེས་ཀྱིས་སྒྲིབ་ཀུན་སྐྱངས་པ་ཡིས། །
ཆམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ལ་རེག་ཚུལ་བསྟན། །

ཞེས་བསྟན་བཅོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་
བའི་མཆན་འགྲེལ་ཀུན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་སྟན་སེལ་ལས་སྐབས་གཉེས་པའི་མཆན་

རྩེ་གུང་ཐང་སློབ་གྲྭ་ཆུ་མཆོའི་འགྲེལ་མཆན། (སྟོད་ཆ།)

འགྲེལ་བྱས་ཟིན་ཏོ།

༡༡། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
འབྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་བའི་མཆན་འབྲེལ་ཀྱན་བཟང་
ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ཐུན་སེལ་ལས་སྐབས་གསུམ་
པའི་མཆན་འབྲེལ་བཟུགས་སོ།།

༡༢། །ཁྲ་མ་ལྷ་ཡི་མཐུན་བཅེ་འད་རྟོན་གྱིས། །
རྩོངས་ཐུན་ལོག་ལྷའི་ཆོགས་ཀྱན་བསལ་བ་དང་། །
ལྷན་ཅིག་ཆངས་སྲས་ཐུག་མཆན་ཏམ་བྱ་རས། །
གསལ་ཞིང་སྟན་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཤིས་པ་སྟོལ། །

གསུམ་པ་ལམ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་བཤད་
པ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཆོམས་སྦྱར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། སྐབས་
བསྐྱབ་གསུམ། །དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་འོག་ཏུ་(༡)གཞི་སྤང་སོགས་ཐམས་
ཅད་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐེག་གསུམ་གྱི། ལམ་ལེགས་
པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆད་པའི་ཕྱིར།
ཤེར་འབྱུང་ལྟར་རོ། །(༢)ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
(༣)དག་བྱེད་ཏུ་འཆད་ཚུལ་སྐབས་གཉིས་པར་ལམ་ཤེས་མཐའ་གཉིས་དག་
པའི་ལམ་ཏུ་བསྟན་ཀྱང་། དག་བྱེད་གསལ་བར་མ་བསྟན་པ་འདིར་བཤད་པས་
ཡིན་ལ། ལམ་ཤེས་དེ་སེམས་བསྐྱེད་དམིགས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བསྟོན་བ་གསུམ་
གྱིས་བྱེད་པའི་སྟོན་མི་རྟག་སོགས་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་ཉན་རང་གི་ལམ་

ནམས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲིང་རྩི་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་
བསམ་པ་སྦྱངས་པ་ལ་རག་ལས་པས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་གཞི་ཤེས་དངོས་དེ་
འགྲོ་མི་དགོས་ཀྱང་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། འདིར་བསྟན་མི་མཐུན་སྟུགས་
ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ན། རྟོགས་སྣང་ལས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་མངོན་
རྟོགས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གིས་མ་ཐུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཉི་ཟེར་དུ་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་གཞི་ཤེས་མེད་པར་ཐལ་བ་
སོགས་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་སྐབས་གསུམ་པའི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་ནི་གཉིན་
པོ་སྟུགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དང་། མཐུན་གསུམ་གྱི་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། ཉི་རིང་གི་ལམ་བཤད་པ་
དང་། གཞི་ཤེས་སྟོར་བ་དང་། སྟོར་བ་སྟོམ་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ།

ཤེས་པས་སྤྱིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉི་རིང་གི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྒྱ་མཚན་དེ་བསྐྱབ་པ་
དང་། མི་མཐུན་སྟུགས་དང་གཉིན་པོའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས།

ཉེ་དྲིལ་གི་རྒྱ་མཚན་ལ་རྩ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་རྩ་བ་ནི། འདིའི་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོའི་གཞི་ཤེས་པའི་**༼ཁ༽**
ཚུ་རྩལ་འཁོར་མཐའ་དང་པ་རྩལ་ཞི་མཐའ་ལ་གནས་པ་**མིན།** མཐའ་**དེ་དག་**
གི་བར་ན་**དོན་དམ་པར་ཡང་མི་གནས་པ་དང་།** **༼ང༽**ཏུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་
རྣམས་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་**ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་ཕྱིར།** **༼ག༽**ཤེས་
རབ་གྱི་པ་**རྩལ་དུ་ཕྱིན་པ་**ཆོས་ཅན། **༼ག༽**སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གྱི་རྒྱད་ལ་
ཉེ་པར་**འདོད་དེ།** **༼ཅ༽**མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྟོང་ཆེ་ཚུ་**རྩལ།** བསྟན། མཉམ་པ་**ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།** ཞེས་པའོ། ཤིན་དུ་
རྣམ་དག་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་རྟགས་སོ། གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་
གཉིས།

འགྲེལ་བ་བཤད་པ་ལས་དངོས་བསྟན་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ བཤད་པ།

དངོས་བསྟན་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་དང་། རྟགས་བསྟན་
ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་དག་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་**
གསུངས་ཏེ། གཞུགས་སོགས་**ཏུས་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་**བདེན་
པའི་**སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་**
ཟིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། **སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཉེ་**
བར་གྱུར་བར་འདོད་པའི་གཞི་ཤེས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩལ་དུ་ཕྱིན་པ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སྐྱེས་
བཟོད་ཅིང་མཐོང་བས་རྩོམ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་ལས་ཉོན་གྱིས་རྒྱན་རིང་
པོར་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སྟོང་རྩིས་སོ་སྐྱེས་བཟོད་མི་ལུས་ཤིང་མ་མཐོང་
བས་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་དམན་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གོ་རིམ་
བཞིན་ཏུ་བདག་རྟག་སོགས་སུ་ལྟ་བས་སམ་བདག་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་རྟག་
པའི་མཐའ་དང་། དེ་དག་ཏུ་མི་ལྟ་བས་སམ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཆད་པས་ཆད་
པའི་མཐའི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དང་། རྩ་བ་ལྟར་མཐའ་དེ་དག་གི་བར་ན་
ཡང་དོན་དམ་པར་མི་གནས་པས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སྲིད་པ་དང་
ཞི་བའི་མཐའ་གང་ལའང་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་
རྟོགས་པ་ཉི་བའི་རྒྱ་མཚན་ཏུ་སྦྱར་གྱི། དུ་ཉི་སོགས་ཀྱིས་སྲིད་ཞིར་མི་གནས་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཏུ་སྦྱར་བ་དང་། དེ་འདྲིར་བསྟན་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ལ་
སྦྱར་བ་ནི། འོག་ཏུ་ཉི་རང་གི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། དེས་འཁོར་
བའི་སྐྱོན་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། །

ལོ་ཆེན་གྱིས་གཞི་ཤེས་དངོས་ཉན་རང་ལ་བཞག་ནས་འདྲིར་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་ལ། སྤར་
སྐབས་གཉིས་པར་མཐོང་ལམ་ཏུ་མི་རྟག་སོགས་ཤེས་པར་བཤད་པ། ལམ་ཤེས་
ཀྱི་ཡུལ་ཉན་ཐོས་ལམ་གྱིས་ཤེས་ཚུལ་ཡིན་ཟེར་བ། རྣམ་བཤད་ལས། གཞི་ཤེས་
སྐྱེས་དུས་སོགས་ནི་འཐད་དཀའ་འོ། །ཞིས་གསུངས་སོ། །

ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་ལམ་དེ་དག་དང་བཟུང་བར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་
སྒྲིན་མེད་དེ། །བྱང་མེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྐབས་ལས་བསྒྲིག་སྟེ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པས་སོ། །འོག་མ་ཁ་ཅིག་ཏུ་དངོས་
སུ་བསྟན་པས། རྒྱན་སྒྲུང་ལས། ལ་ལར་ཐོག་པའི་སྟོན་པ་དང་། །ལ་ལར་རྗེས་
འགྲོའི་སྟོན་པ་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་ལ་
དུས་གསུམ་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ན། སངས་རྒྱལ་བྱང་མེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་དང་རིང་བར་རྒྱུར་བས་ཉན་རང་རང་གི་རྟོགས་པ་གང་ཟག་དང་གཟུང་
བ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཙམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གཟུགས་
བརྟན་ལ་གནས་པ་ནི། (༡)སྟོང་བཅེ་བ་དང་(༡)ཤེས་རབ་དང་(༡)བྲལ་བའི་
ཕྱིར། འཁོར་བར་རྒྱན་གྱིས་འཇུག་པས་དངོས་པོ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱར་
དམིགས་པ་དང་། རྒྱང་འདས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་བོ་འགག་པས་དངོས་པོ་མེད་
པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བྱར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཁོར་
བ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་
ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། ཆོ་ལུན་རབ་འབྱོར་གྱིས། ཉན། རྒྱལ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཞེས་པའོ། །ད་ལྟའི་རྟོགས་དཀར་དེའི་གཞུང་གིས་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའོ། །མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་དེ་རྒྱལ་གྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་
པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། །ཞེས། རྒྱང་འདས་དངོས་པོ་དང་འཁོར་བ་དངོས་
མེད་ལ་སྦྱར་བ་ནི། འབྲེལ་བར་སྟོང་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་པར་འཁྲུལ་ཡང་། དེ་སྟོང་སྟོར་གྱི་དོར་ཡིན་པས། ཤེར་སྟོན་ལྟར་

ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང་པོར་གདོན་པ་གསེར་སྤེང་ལས་གསུངས་ལ། རྣམ་
བཤད་ལས། སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་དང་། རྒྱ་མཚན་
སྤྲུལ་གཉིས་གོ་ལྟག་ནས་སྦྱར་བ་ནི་གཞུང་འདིའི་དོན་མིན་པར་རྟེན་
ཀྱི་གསུངས་ལས་འབྱུང་བའོ། ཞེས། སུ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་གསེར་སྤེང་བ་ལྟར།
དངོས་པོ་དངོས་མེད་དང་འཁོར་འདས་གོ་ལྟག་པ་དང་། འདིར་བསྟན་སྟོན་
མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱས་
ནས་དེ་དང་བྲལ་བར་སྦྱར་བ་གཞུང་དོན་མིན་པར། གསེར་སྤེང་ལས། དེ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ་སྤྲུལ་འཁོར་འདས་གཉིས་ལ་རྟག་ཆད་དུ་བཤད་པ་དང་། འདིར་
ཡང་འོག་དུ་འཁོར་བ་ཞེས་སྟོན་ལ་བྱུང་བས། ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་
དེར་མཐའ་གཅིག་དུ་གནས་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་དང་། ཞེས། ཤེས་
རབ་ལ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་དགོས་པར་གསུངས་པའོ། རྣམ་
བཤད་ལས། ཉན་རང་འཁོར་མཐའ་ལ་གནས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་སྟོང་བཅེ་བ་
དང་བྲལ་བ་དང་། ཞི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་སྟོན་པར་སྦྱོར་བ་སྤང་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་འདས་སྦྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་
བ་སྦྱར་བ་ནི། འདིར་བསྟན་སྟོན་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་བ་འགོག་བྱེད་ལ་སྦྱར་བ་
སྦྱབ་ཚུལ་ཀྱིས་ཤེས་ཏེ། ལས་ཉོན་ཀྱི་སྦྱོར་བར་མ་ཟད་སྟོང་རྟེན་དང་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
སྦྱོར་བ་ཡང་འགོག་འདོད་པས། ཞེས་པའོ། དེས་ན་དེ་འགོག་བྱེད་རིམ་བཞིན་
དེ་འདྲའི་སྟོང་རྟེན་དང་ཤེས་རབ་བཞག་ན་ལེགས་སོ། །གསེར་སྤེང་ལས། ཤེས་
རབ་དང་པོར་གདོན་དགོས་གསུངས་པ་འདིའི་ཤེས་རབ་སྤྲུལ་གྱི་སྟོན་མཐའ་
འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་ན་འཁོར་མཐའ་ལ་སྦྱར་དགོས་གསུངས་པས་
མི་འགལ་ཏེ། རྣམ་བཤད་ནས་བཤད་པའི་ཤེས་རབ་དེ་འདིར་བསྟན་སྟོན་
མཐའ་འགོག་བྱེད་མིན་ཀྱང་དེར་ལྷུང་བ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
བྱང་སེམས་ཀྱི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་རང་གི་དོ་བོའི་སྟོན་

འདིར་བསྟན་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་མིན་ཀྱང་གྲོགས་གྲིས་བཞག་གོ། འདི་
དག་ལ་དཔལ་ལྷན་པས་ལོག་བཤད་མང་པོ་བྱས་པའང་མི་འཐད་ཚུལ་དེས་
ཤེས་སོ། །བསྟན་དར་བ་དང་བསོད་གྲགས་པས་འདིར་བསྟན་ཀྱན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་ལ་སྟོས་པའི་སྲིད་ཞིའི་མཐར་ལྷུང་ཚད་དེ་བྱང་སེམས་ལ་སྟོས་པའི་
ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་སྲིད་ཞིའི་མཐར་བཞག་ནས་སྤྱིར་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་
དང་མི་འདྲ་བེད། སྟོ་མང་དང་སེར་བྱས་པས་སྤྱིར་གྱི་དེ་ལས་བྱང་སེམས་ལ་
སྟོས་པ་བྱར་དུ་མི་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚིན་པ་
དང་ལན་ནོ། །

ཉེ་རིང་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚིན་པ་འགོད་པ།

དང་པོ་ནི། རྒྱ་སྐྱབ་གྱི་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་
ལས་ཉེ་ལྷགས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་
དེ་ཉིད་སྐབ་པ་ཁྱོད་ནི་སྟོང་བར་བཞེད། །ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་དུས་
གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི། གཞིའི་གནས་ལྷགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ལ། གཞིའི་གནས་ལྷགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སུ་མ་ཟད་འཕགས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
རྒྱ་དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། རི་
ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རིང་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་ཉེ་བར་འགྱུར་བ་མི་
འཐད་པར་ཐལ་རྒྱ་དེ་ཞེ་ན། བྱ་དང་གཡགས་པས་ལུང་ཁྱངས་རྩ་ཤེས་ལ་བྱས་

པ་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་། ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། འདིའི་ཚྭ་
པ་ཐལ་འགྱུར་བས་བཀོད་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་དེས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སྟོང་
བས་བྱས་པར་བསྟན་གྱང་། ཉན་རང་གིས་དེ་རྟོགས་མི་དགོས་ཟེར་རོ།

འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལན་ལ་གསུམ། དང་པོ་རྩ་བ་ལ། ཐེག་དམན་རིང་བ་
དང་། ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱགས་བསྟན་གྱི་གཞི་ཤེས་
དེ་ནི་ཆོས་ཅན། (༡)མཆན་མར་དམིགས་ཤིང་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས། །རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་ཐབས་མ་ཡིན་པས་སོ། །(༡)ཡང་དག་པའི་ཡུམ་ལ་རིང་བ་སྟེ། །(༡)མདོ་ནི།
གསོལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས། ལྷན། རིང་དུ་སྤང་ངོ་། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་
ནི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞི་ཤེས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། །(༢)རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཐབས་ལ་
མཁས་པ་ཡིས་སོ། །(༢)ཡང་དག་པའི་ཡུམ་ལ་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད་དེ། །(༢)གཉིས་
མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། ལྷན། རོ་མཆར་ཆེའོ། ཞེས་པའོ། །གཉིས་
པ་འབྲེལ་བ་ནི། ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ལྷད་མོ་བས་སྐྱུ་མ་མཁན་
གྱིས་སྐྱུ་ལ་བའི་དངོས་པོ་རྟ་སྤང་སོགས་སྤང་བ་ལ་སྐྱུ་མ་ཡིན་པ་དེའི་རང་གི་
ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་སྤང་གི་དངོས་པོར་མདོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་གྱིས་དེར་
རྟ་སྤང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་རྟོགས་ཤིང་མི་སྤང་བ་བཞིན་དུའོ། །(༢)གཉིས་
སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་
པའི་ཐབས་མཁས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་།(༢)དེ་དག་གིས་དངོས་པོ་བདེན་
བྱུང་གི་མཆན་མ་དང་ལུན་པར་རྟོགས་པས་སོ། །རྟགས་བྱུང་སྟེ།(༢)ཉན་

ཐོས་དང་ལ་སོགས་པས་རང་རྒྱལ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་བདེན་སྟོང་མི་ཤེས་པ་
 རྣམས་ལ་ཆོས་ཅན། ཏུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་དེ། །ང་།
 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཉན་རང་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་
 བའི་ཡུམ་རིང་བར་གྱུར་རྟོ། །མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། ཆེ་ལྷན་རབ་འབྱོར།
 བས། ཆགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་(༥)ཏུས་རིང་
 མོ་ཞིག་ནས་ཕྱིར་རྒྱུན་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་
 མགྲུ་བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ལྷན་པ་ཅན་དང་ནང་
 གི་རྒྱུན་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་སྒྲུབ་
 གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སོ། །(༦)ཡུལ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་
 མངོན་པར་ཞེན་པའི་འབྲུལ་བའི་མཆན་མ་བསལ་བ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་དག་
 བདེན་སྟོང་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡི་ནི་ཤེར་སྒྲོན་ལྟར་སྒྱུ་མ་མཁན་
 གྱིས་རྒྱན་པར་ཤེས་པའི་དཔེས་སྒྱུར་རོ། །དེའི་རྟོགས་གྲུབ་སྟེ། (༡)གཟུགས་ལ་
 སོགས་པའི་ཆོས་བདེན་སྟོང་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ན་ཡུལ་དེ་ཉིད་སྟོས་བྲལ་
 མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆན་དེའི་ཕྱིར། (༡)དེ་
 དག་ལ་ཆོས་ཅན། (༡)ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །རྟོགས་
 གྲུབ་སྟེ། (༦)མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་སྐད་ཅེས། བས། རོ་མཆར་རྟོ། །ཞེས་
 པའོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། ཉེ་རིང་གི་བྱད་པར་འཐད་དེ། ཉན་རང་
 ཐབས་མ་ཡིན་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པ་ཉིད་
 གྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་རོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་སྟོན་
 སོང་དང་བྱང་སེམས་རིགས་ངེས་གཉིས་ཏུས་མཉམ་ཏུ་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཏུ་
 རྟོགས་ན་སྔ་མ་སྟོན་གོམས་སྟོབས་གྱིས་ཡུན་རིང་ཏུ་འཇུག་འདོད་མེད་ཀྱང་
 བར་བར་ཏུ་ཞི་བའི་དབྱིངས་ལ་རྟོགས་པས་ཕྱི་མ་ལས་འབྲས་ལུས་ལ་རིང་བ་
 ཡིན་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ། གཞི་ལམ་ལ་མཆན་འཛིན་གྱི་སྟོང་གཉེན་དང་།

འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྟོང་གཉིན་དང་། མཚུག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ།
སྤང་བྱ་དང་། གཉིན་པོ་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྤང་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པས་རང་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཡུམ་ལ་རིང་བའམ་དེའི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རིང་བར་
གྱུར་བའི་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིང་བ་དེ་ཉིད་བྱང་སེམས་
ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ནི། གཞིས་པ་རྩ་བ་
ནི། གཞི་ཤེས་བྱ་ངེ་ལྟ་བུས་བསྐྱབ་པ་གཞུགས་སོགས་བྱང་པོ་གང་ཟག་གི་
བདག་གིས་སྟོང་ཉིད་དང་། །རི་སྟེང་པས་བསྐྱབ་པ་དུས་གསུམ་གཏོགས་པའི་
ཆོས་རྣམས་དང་། །ལམ་སྦྱིན་སོགས་ལྟག་མ་ལྟ་དང་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ནས་རྣམ་
མཐུན་པར་རྣམས་ལ། །བདེན་པར་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་གྱིས་བཅིང་བའི་ལམ་
ནི། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ཡུམ་སྐྱབ་པ་
ལ་རིང་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ནི། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་བུས། ཉན། རྣམ་
མཐུན་ལ་སྟོན་ན་ཆགས་པའོ། །ཞེས་པའོ། །འདིར་གཞི་ལམ་གྱི་མདོ་གསུམ་
སོ་སོར་ཡོད་དོ། །བྱ་ཉན་འདིས་ཉན་རང་གི་ལམ་བདེན་འཛིན་དུ་འདོད་
པ་དགག་སླ་ལ། གཤགས་ཆར་བྱང་པོ་བདག་དུ་ཡོད་མེད་དང་། དུས་གསུམ་
གཅིག་དང་སོ་སོར་འཛིན་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་སེར་སྣ་སོགས་དང་། སོ་
བདུན་ཆགས་པའི་སྟོང་གཉིན་ཏེ། དེ་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཟེར་
བའང་མི་འཐད་དོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཞུགས་

ལ་སོགས་པ་སྤང་བོ་ལྔ་དང་། ཏུས་གསུམ་པའི་ཆོས་དང་། སྦྱིན་པ་ནས། རྣམ་
མཁྱེན་བར་གྱི་ལམ་ཆོགས་སྦྱོར་ན་ཡོད་པ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མི་
སྦྱོར་ལམ་ན་ཡོད་པ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། མཐོང་སྦྱོར་ན་ཡོད་པ་ཟག་བཅས་
ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མ་ཐུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ།
བདེན་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིང་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་
ཀུན་བརྟགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་སོགས་པས་མཐོང་བ་བོད་པར་གྱིས་
སྦྱོང་བ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཉེ་སོགས་སྦྱབ་པ་སྟེ་སྦྱད་བྱའི་ལམ་དུ་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཅིང་བའི་ལམ་རྣམས་ནི། རང་རང་གི་ངོས་
སྒྲུབ་ཀྱི་སྤང་བྱ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་གནས་ལུགས་ལ་བྱིན་ཅི་
ལོག་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་མཆོན་འདྲིན་གྱིས་བཅིང་བ་ཉིད་ཀྱིས། བྱང་སེམས་རང་
རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་ན། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་གོ་ལ་
ས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། མདོ་ནི། བརྒྱུད་སྦྱོང་བར། དེ་ནས་ཆེ་ལྡན་ཤུ་
བུས། རྣམ། བསྟོ་བར་མི་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའོ། །འདིའི་ཟག་བཅས་སོགས་གསུམ་
རིགས་བྱིན་གྱིས་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་གྱི་སོ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་
མེད། འདིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ས་འོག་མའི་ཉོན་མོངས་ཅི་རིགས་ལ་ཆགས་
བྱལ་བྱས་པས་སོ་སྟེ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བྱས་ནས་གཞི་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་
རྣམ་བཤད་དུ་གསུངས་པ། རྒྱུན་སྤང་ལས། ཏུས་གསུམ་པའི་ཆོས་ཟག་པ་དང་
བཅས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་གནས་སུ་ཐུར་བ་རྣམས་ཀྱི་འདས་པ་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཞེས་པའི་ཆོག་བྱིན་ལྟར་བྱས་པས། གསེར་ཕྱིང་
ལས། རྒྱུན་སྤང་དུ་ཡང་ཟག་པ་ཡོད་མེད་སོགས་སྤང་བོ་དང་ཏུས་ལ་སྦྱར་
བ་ལྟར་སྤང་ཡང་དགོངས་པ་འདི་ལྟར་བྲང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསེར་
ཕྱིང་བས་སྦྱབ་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ལམ་ལ་སྦྱར་ཞིང་དེ་ཡན་གཞི་ལ་སྦྱར་བ་
ལྟར་བྱས་པ་རེད་མདའ་བའི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་དུ་ཉི་ཟེར་ལྟར་བཀོད་པ་

མང་ངོ་། གསེར་ཕྱིང་དུ། རྒྱན་སྒྲུང་གིས་གནས་སུ་གྱུར་བ་རྣམས། ཞེས་པ་
ཡན་གྱིས་གཞི་ལམ་གྱི་ཆོས་ངེས་བཟུང་ནས། དེ་མན་གྱིས་འདས་སོགས་
གཞིའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་སྦྱིན་
སོགས་བསྐྱབ་བྱར་བདེན་པར་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་
པས། དེས་བཅིང་བའི་ལམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན། ཞེས་སུ་ཉ་སོགས་བཤད་
པ་དགོངས་པར་སོང་ཞེས་ཞིབ་དབྱང་གནང་ངོ་། །ཕྱང་བོ་ལྷ་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་
འབྲས་སུ་ཆོས་སོ་བདུན་ནོ། ཞེས་འབུམ་པ་འདོད་ལ། རིན་ཆེན་བང་མཛོད་
དུ། དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་སྦྱོར་ལམ་མན་ཆད་དང་མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་དང་
སྦྱོར་ལམ་ལ་བཤད་དོ། ཅེས་གསུངས་སོ། །སུ་ཉ་ས་ཐེག་དམན་ལམ་མཆན་
འདིན་དུ་བཤད་པ་རྣམ་བཤད་དང་ཉོགས་སྒྲུང་དུ་བཀག་གོ།

གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

གཉེན་པོ་གཉེན་པོ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འམ་དེའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཉེ་བའི་རྒྱ་
མཆན། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཟིན་པས་སྤྲ་མ་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་
ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། གཉེན་པོ་རྩ་བ་ལ་གཉེས། ལྷ་སྟོམ་ལ་ལྟོས་པའི་
གཉེན་པོ་དང་། སྦྱོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན་ནོ། །དང་པོ་ནི་སྦྱིན་ལ་
སོགས་པས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་ལ་ཐོབ་བྱར་ངར་འདིན་པ་མེད་པ་སྟེ་
དེའི་མཐའ་འགོག་པས། ཞེས། ཀླང་བ་གསུམ་པ་དང་པོའི་མཐར་སྦྱར་
རོ། །དེས་ངི་ལྷ་ངི་སྟེད་གཉེས་ལ་མཆན་འདིན་གྱིས་བཅིང་བའི་གཉེན་

བོ་མ་ཟིན་ཀྱང་ཤྱགས་ལ་བསྟན་ནོ། །མདོ་ནི། ཆེ་ལུན་ཤུ་བྱ་གང་ཡང་།
 ཉན། ཆགས་པ་མེད་པ་དག་གོ། །ཞེས་པའི་མདོ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཏེ།
 དང་པོ་གཉིས་རི་ལྟ་རི་སྟེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། གསུམ་པ་སྦྱོན་སོགས་ལམ་
 སྒྲོམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཉེན་པོའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བསྟན་ནོ། །གཉིས་
 པ་སྦྱོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོང་གཉེན་ནི། རང་དེ་འབྲ་བའི་གཞི་ཤེས་ལ་
 གནས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་སྒོ་
 ཉན་ནི་རང་གཞན་གྱི་ཆགས་པའི་མཐའ་སྟེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལྟར།
 མཐའ་ནི་ཆ་ལ་འཇུག་པས་ཆགས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་འགོག་པས། །ན་
 བསྡོམས་པའི་འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བཅིང་བའི་མཆན་
 བཅས་སུ་སྦྱོད་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་དེ་བསྟན་
 ནོ། །འདིས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤྱགས་ལ་སྤང་བྱ་བསྟན་
 ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་བོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཉན། བསྡོམས་མི་
 རུས་སོ། །ཞེས་པའི་མི་མཐུན་ཚྭ་གས་དང་། ཀློ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆེན།
 ཉན། ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ། གཉེན་པོ་ཚྭ་གས་
 ཀྱི་མདོར། ཉི་ལྟར་རྣམ་འགྲེལ་ལེ་བརྒྱད་མ་རྣམས་སུ་སྦྱར་བ་གངས་ཅན་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཐོན་པ་གསེར་སྟེང་དུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་
 ནོ། །མདོ་དོན་ཀྱན་དུ་མོངས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་དང་། བག་
 མེད་པ་ལ་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། ལྷམ་པ་ལ་གཟེངས་བསྟོད་པ་དང་།
 མ་སྦྱལ་བར་ལྷགས་པ་ལ་དགའ་བར་བྱ་བར་ཉི་ལྟར་གསུངས་སོ། །རང་
 རེས་གསེར་སྟེང་དུ་གཉིས་པར་བདག་མེད་ཅེས་པ་མ་དག་གོ། །མདོ་ན་
 སྤང་གཉེན་སོ་སོར་ཡོད་ཀྱང་ཅ་འགྲེལ་དུ་མ་ཟིན་པ་ནི་ཆིག་ཆོགས་
 སྦྱང་བ་དང་ཤྱགས་ཀྱིས་གོ་རུས་པ་ལ་དགོངས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་
 འགྲེལ་བ་༼༡༽ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་(༡)ཀྱི་༼༢༽ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།

འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལམ་དང་གཞི་ལ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས། རང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་
གཞན་སྦྱོར་བའི་བྱང་ཆུང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། །ང་གནས་
ལྷགས་མཐོང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་
ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱིར་དང་། བདེན་པར་ཆགས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སམ་
ས་བོན་ཐམས་ཅད་བཀག་པས་ན། སྤང་བར་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་
སྦྱིར། །ག་ཉན་རང་གི་ལམ་ལྟར་ཉི་ཆེ་བ་མིན་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཞོལ་ཡིན་ཏེ། །ཅ་མདོ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་
བར། ཀྱི་ཤི་ཀ་དེ་བས་ན། ཉན། ལེགས་སོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འབྲས་
བྱུང་ལ་མཚན་འདྲིན་གྱི་སྟོང་གཉེན་ལ་གསུམ། འབྲས་བྱུང་ལ་མཚན་འདྲིན་
གྱི་ངོ་བོ། བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ། འཕྲོས་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ཙ་བ་(༡)ནི། (༡)རྒྱལ་བ་ལ་མཚོད་པ་དང་སོགས་པས་དེ་དག་གི་རྒྱར་
དགེ་བ་རྟོགས་བྱང་དུ་བསྡེ་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་ཕྱ་མོས་བཅིང་
བའི་གཞི་ཤེས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། དེ་ནས་བཙམ་
ལྟར་འདས་ཀྱིས། ཉན། ཡིད་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་
འགྲེལ་བ་ནི། (༢)དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་དེའི་སྐྱེ་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ལ་བདེན་འདྲིན་གྱིས་བཅིང་བཞིན་དད་པས་ཕྱག་འཆལ་བ་ལ་
སོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ལས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི། བདེན་པར་ཞེན་པའི་
ཆགས་པ་ཕྱ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཅིང་བས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཉེས་སྦྱོར་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་བར། རབ་འབྱོར་དེའི་སྦྱིར་ཆགས་
པ། ཉན། དེ་སྦྱིད་དུ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་འགྲེལ་བ་ཆེ་

རྒྱུ་གཉིས་ཀར་གཞི་ལམ་གྱི་གཉེན་པོའི་མཐུག་ཏུ་སྐྱར་བ་སྒེབ་སྦྱར་གྱི་
 དབང་གིས་ཡིན་ནོ། **ཁམ་པོ་གསུམ་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།** གཉིས་
 པ་སྟོང་བྱེད་གཉེན་པོ་ལ་གཉིས། མི་མཐུན་སྦྱགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 དང་། སྟོང་བྱེད་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངི་བ་ནི།
 ཆགས་པ་ཕྱ་མོའི་ངོ་བོར་མ་ཟད་ཡང་རྒྱ་མཚན་ངི་ལྟར་ན་ཆགས་པ་ཕྱ་
མོས་བཅིང་བའི་གཞི་ཤེས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱགས་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་
 ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི་**ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གནས་ལུགས་མཐར་**
ཐུག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དཔེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་
 རོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་ནི་ཟབ་པོ། །ནས།
 བྱ་བར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ནི་**ཅེས་བྱ་བ་**
གསུངས་ཏེ། །**ཀྱི་གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་བདེན་པར་**
ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་བས་སོ། །**ཁྱེད་ཀྱི་དེ་དག་གི་གནས་**
ལུགས་ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཐུབ་སྟེ། །**ཀྱི་གཞི་ལམ་**
བདེན་པར་ཞེན་པས་བཅིང་བར་མ་ཟད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྟོན་སྐྱབས་སུ་དམིགས་པ་ཡང་མི་མཐུན་པའི་
སྦྱགས་ཡིན་ནོའམ་ཡིན་ཏེ། །**དང་མདོ་ནི་བརྒྱུད་སྟོང་བར།** དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
 ཞེ་ན། རྟགས་རང་བཞིན་ཟབ་པོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་སྟོང་བྱེད་གཉེན་
 པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ངི་བ་ནི། **འོ་ན་གཉེན་པོ་གང་གིས་ངི་ལྟར་སྟོང་**
ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྩ་བ་ནི། བྱང་འཕགས་རྣམས་
 ཀྱིས་**ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་བདེན་སྟོང་ཏུ་གཅིག་པར་ནི།** །ཤེས་པས་
 ཟིན་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ནི་**ཆགས་པ་ཕྱ་མོས་བཅིང་བའི་དེ་སྟོང་བ་**
ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད། རྟགས་
 ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་རྣམ་བཤད་སོགས་སུ་བདེན་

འདི་ནི་གཉིས་པོར་སྐྱར་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་མི་མཐུན་ཚུགས་དང་
གཉིས་པོ་ཚུགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་གཞི་ལམ་གྱི་དེས་ཤེས་
སོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེས་འབྲུབ་སྒྲུལ་སྟེ་
དབྱུང། གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ནི། **ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་**
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་
ཡིན་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དེ་དག་རང་བཞིན་མེད་པ་ངས་དོན་གནས་ལྟགས་
ཡིན་པས་སོ། །**ཞེས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་བདེན་སྟོང་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་**
གཅིག་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་ཟིན་པ་ནི། སྐར་གྱི་ཆགས་
པ་སྤྲོས་བཅིང་བའི་དེ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་གཉིས་པོ་ཡིན་ནོ། །མདོ་
ནི། བརྒྱད་སྟོང་བར། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། ཉན། སྤངས་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འཕྲོས་དོན་ལ། ཟབ་པ་དང་། རྟོགས་དཀའ་
བའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་རྒྱུ་བ་ནི། སྤྲོས་རྒྱ་
མཆན་བཤད་པར་མ་ཟད་ཡང་**དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་སྟོས་བྲལ་**
གྱིས་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། (༡)དོན་དམ་པར་དབྱེད་པའི་
རིགས་ཤེས་ལས་གཞན་ཀྱན་རྫོབ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྟད་པའི་
ཤེས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཀག་པ་ཡིས་སོ། །(༢)དོན་དམ་
བདེན་པ་**དེ་ནི་ཆོས་ཅན།** ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོས་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་
མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། (༡)མདོ་ནི། གསོལ་
བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན། ཉན། སངས་མ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རྟོགས་དཀའ་**
བའི་དོན་གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་ཤེས་སོགས་ཐ་སྟད་དབྱེད་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ནས་**དམིགས་**
པའི་དོན་ཡིན་པ་ཆད་མས་བསལ་བས་སོ། །(༣)ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་

བཞིན་དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་
 ཉིད་དུ་མདོ་ལས་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་རྟག་པོ་ཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ལོ་འཇམ་
 ཡིན་ཏེ། རྟག་པོ་མདོ་ནི། བརྒྱུད་སྟོང་བར། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ།
 གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་བྱི་བ་ནི། ཟུང་བར་མ་ཟད་ཡང་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་
 དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་
 གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཚུ་བ་ནི། (༡)གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་
 བདེན་པར་མི་ཤེས་ཕྱིར། (༡)སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐ་སྒྲུབ་པའི་
 སྟོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་དེས་བསམ་མི་བྱུང་བར་འདོད་རིགས་
 པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། (༢)མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེར་
 ཕྱིན་བསམ་མི་བྱུང། གས། མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པའོ། མདོ་
 འདིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པས། ཞེས་བྱེད་ཆོག་ཡོད་པ་དག་ལ་ཉི་མུང་
 སོགས་སུ་གཟུགས། གས། མ་འདྲེས་པའི་བར་དུ་མི་ཤེས་ཞེས་ཤེས་བྱར་
 སྐྱུར་བ་པན་ཚུན་མཆོན་པར་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ནི། ཅེས་
 བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རྟག་པོ་ཉགས་སྐྱུབ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ན་གཟུགས་ལ་
 སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་ཀུན་
 རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་གནས་ལུགས་
 ཡིན་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞིག་གིས་གཟིགས་པས་སོ། རྟག་པོ་དེས་
 བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟག་པོ་སྟོང་ཉིད་དེ་
 ནི་ཐ་སྒྲུབ་པའི་ཆད་མས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་ལོ་འཇམ་ཡིན་ཏེ།
 རྟག་པོ་མདོ་ནི། བརྒྱུད་སྟོང་བར། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་
 འདས། གས། འཆང་རྒྱ་བ་མེད་དོ། ཞེས་པ། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་
 དང་། དེ་ནས་མ་བྱས་པའོ། ཞེས་པས། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་གསུངས་

སོ། །གསུམ་པ་མཐུག་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ། དང་པོ་མཚམས་སྒྱུར་བ་ནི། སྒར་
གྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཚྱོགས་དང་ལ་སོགས་པས་གཉེན་པོ་
ཚྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་གཉེས་རྒྱས་པར་བརྗོད་ནས་དེ་དག་གི་མཐུག་བསྐྱབ་
བར། གཉེས་པ་རྩ་བ་ནི། སྒར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ལྷགས་
ལ་སྟེ་སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་ཚྱོགས་དག་གི། གཞི་ཤེས་
ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། །མདོ་ལས་རི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་
པར་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་མཚན་འདིན་འགོག་
བྱེད་སྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཀྱང་། རྩ་འགྲེལ་
དུ་སྐབས་དོན་དེ་དང་ཐབས་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་གྱིས་མི་རྟག་
སོགས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་ཚྱོགས་ཀྱི་གཞི་
ཤེས་གཉེས་སུ་བྱེ་བ་ཡིན་གྱི། །གཞན་ཚྱོགས་པ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཐེག་དམན་གཞི་ཤེས་མཚན་
འདིན་དང་སྤང་བྱར་བསྟན་པ་མིན་ལ། དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་གོལ་ས་
ཡིན་པས་མི་མཐུན་ཚྱོགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་དེ་བདེན་འདིན་ལ་
དངོས་སུ་གཞོད་བྱེད་མིན་ཀྱང་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པས་
གཉེན་པོའི་ཚྱོགས་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་
གསུངས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དང་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་
མཐུན་པའི་ཚྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་གཉེན་པོའི་ཚྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་མདོ་བྱུར་དུ་མེད་དོ། །

གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཞི་ཤེས་སྒྱུར་པ་ལ། སྒྱུར་བའི་དབྱེ་བ་དང་། རང་
 བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཆམས་སྒྱུར་བ་ནི། **དེ་ལྟར་**
མི་མཐུན་པའི་སྒྲགས་དང་ལ་སོགས་པས་གཉིན་པོ་གཉིས་བརྗོད་ནས།
 སྒྲོང་གཉིན་**དེ་དག་གམ་དེ་དག་མི་དམིགས་པར་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པའི་**
སྒྱུར་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཞི་ཤེས་དེ་དག་གི་སྒྱུར་བའི་ལམ་གསུངས་
 པ་ནི། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི་བྱད་གཞི་**གཟུགས་དང་སོགས་པས་**རྣམ་མཐུན་
 གྱི་བར་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཙུམ་
 ལྟན་འདས་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་པོས་རྣམ་མཐུན་ལ་མི་སྒྱུད་ན་ཤེར་ཕྱིན་
 ལ་སྒྱུད་དོ། །ཞེས་པའོ། **།དེ་དག་གི་བྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་ལ་**བདེན་
 ཞེན་བཀག་པ་**དང་།** །མདོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་རྟག་ཅེས་བྱ་བ། རས།
 རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། **།དེ་དག་གི་ཀུན་བཏགས་**
ཡོན་ཏན་གྱི་ཉེན་དུ་མ་རྗོགས་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་དེར་རབ་དུ་རྗོགས་པ་
དང་གཞི་གཞན་དབང་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་དང་། །མདོ་ནི།
 བམ་པོ་བཞི་བརྩ་བ། རས། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྒྱུད་དོ། །ཞེས་པའོ། **།དེ་དག་ལ་**
བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །བདེན་པར་སྒྱུད་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་
བ་དང་། །ཀླང་བ་བཞི་བ་སྒྱུར་བ་དང་པོ་བཞིའི་མཐར་སྒྱུར་བ་ནི་མདོའི་
 ཆོག་ཟིན་དང་བསྐྱུན་པ་བཞིན། ཉི་ལྔ་རྣམ་འགྲེལ་ཤེས་པ་རྣམས་
 གསུངས་ལ། འགྲེལ་བ་འདིར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བསལ་བའི་སྒྲོ་ནས། ཞེས།
 སྒྱུར་བ་བརྩ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་བ་ལྟར་ཤེར་སྒྲོན་དུ་གསུངས་པ་དོན་
 ཐོབ་ཡིན་པས། གཟུགས་སོགས་ལ་སྒྱུད་པ་བཀག་པ། རས། ལྔ་བ་བདུན་
 ལ་སྒྱུད་པ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ། ཞེས་སྒྱུར་རོ། །མདོ་ནི། གསོལ་བ། བཙུམ་

ལྷན་འདས་དེ་ལྟར། རྣམ། འདུ་ཤེས་མེད་དོ། །ཞེས་པའོ། །ཤེར་ཕྱིན་དོན་
དམ་པར་གཞན་དུ་**མི་འཇུར་**བར་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། མདོ་ནི།
གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟར་ཆོས་ཟབ་མོ། །རྣམ། འཕེལ་བ་མེད་
དོ། །ཞེས་པའོ། །དོན་དམ་པར་**བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་**དུ་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་
བ་**དང་།** །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ། བསྟན་ཀྱང་དེ་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་པའོ། །རྣམ་མཁྱེན་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆེད་དུ་ཐོབ་དགོས་
ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཐོབ་དགའ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་
སྒྱུར་དགོས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལ་སྒྱུར་དགའ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཤེས་
པར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་དགོས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་བསྟན་བྱར་
མ་གྲུབ་པ་སྟེ། **བྱ་དགའ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་**བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་**སྒྱུར་**
བ་དང་། །མདོ་ནི། རིམ་བཞིན། གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན།
རྣམ། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་འཆལ་བའོ། །ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་སེམས་
ཅན། རྣམ། བར་སྤང་ལ་གདགས་པར་འཆལ་བའོ། །ཞེས་དང་། བཅོམ་
ལྷན་འདས་བྱང་ཆེན། རྣམ། གྲོལ་བར་འཆལ་བ་ལགས་ཞེས་མཆིའོ། །ཞེས་
པའོ། །གཏུལ་བུའི་**སྐལ་བ་རི་བཞིན་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་**ན་ཐ་སྟོད་དུ་
འབྲས་བུ་ཡོད་འདོད་པའི་སྒྱུར་བ་**དེ་དང་ནི།** །མདོ་ནི། དེ་རྣམ། དགེ་
སྟོང་གཅིག །རྣམ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཕྱག་འཆལ་སྟམ་པ། ཞེས་པའོ། །རང་གིས་
བསྐྱུང་རྒྱས་པས་བྱང་ཆུབ་**གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་པ་གང་ཡིན་པའི་**
སྒྱུར་བ་**དང་།** །མདོ་ནི། དེ་རྣམ་ལྟའི་དབང་པོ། །རྣམ། སྐལ་བ་ཅན་དུ་
འཇུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །ཤེས་བྱེད་**སྤང་བ་རྣམ་བདུན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་**
པའི་སྒྱུར་བ་དང་བཅུ་ཡོད་**དོ།** །མདོ་ནི། དེ་རྣམ་ལྟའི་དབང་པོ། །རྣམ།
སྐལ་བར་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་
ལ་གཉིས། ཅ་བའི་དངོས་བསྟན་དང་། ཕྱགས་བསྟན་བཀྲལ་བའོ། །དང་།

བོ་ལ། ཡུལ་ངོ་བོ་བྱེད་པ་ཤེས་བྱེད་དཔེའི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་བཞི། དང་པོ་ལ།
 ཀུན་རྫོབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། རོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་གཉིས། དང་པོ་
 ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། **ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ།** བྱད་གཞི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་སྟེ་དེ་
 གང་ཅུང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒྱུར་བ་**དང་།** མདོ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་
 བར། རབ་འབྱོར་གྱིས། ཉན། སྟོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་བྱད་ཆོས་
དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་མི་རྟག་པ་དང་། **སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དང་སོགས་**
པས་བདེ་སྦྱག་སོགས་དང་། །མདོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་མི་རྟག་ །ནས།
 སྟོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་**སོ་**
སོར་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པ་ཉིད་དང་། །མདོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་མ་
 རྫོགས་པ། ཉན། སྟོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །དོན་ནི། ཆོས་དེ་དག་བདེན་གྲུབ་
 བཅ་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་ཏེ་
 ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རང་
 བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་གྱི་
 རྟེན་དུ་རྫོགས་པ། ཞེས་པ་ཡིན་པས། གསེར་ཐང་རྣམ་བཤད་མི་མཐུན་
 པ་མིན་ལ། སྤྲ་མས་དགོངས་པ་མིན་ཞེས་པ་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་
 གྲུབ་སྟོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན་ཡོན་ཏན་མི་སྟེ་བ་དང་སྟེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ།
 ཟུན་སྒྲུང་གི་དགོངས་པ་མིན་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱད་
 པར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའོ། །གཉིས་པ་དོན་དམ་
 ལ་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་**ཆགས་པ་མེད་པ་དང་།**
 །མདོ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས། ཉན། སྟོད་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ངོ་བོས་
 དབྱེ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལས་སུ་བྱ་བ་ཤེར་ཕྱིན་དོན་དམ་པར་འཕེལ་
 འཁྲིབ་ཀྱི་**གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་།** །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱི། ཉན། མི་

འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་
པར་སྒྲགས་བརྗོད་སོགས་བསྐྱར་བའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་དང་། མདོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། ཉན། དེ་སྟེད་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་
བྱ་བ་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་གྱི་རྣམ་མཐུན་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་
ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་རྣམ་
མཐུན་གྱི་རྒྱུའི་སྒྱུར་བ་དང་། གཞི་ཤེས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟད་
དུ་གདུལ་བུའི་དོན་སྐྱབ་པའི་ཐབས་གྱི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པ་
རྣམས་གྱི་བྱ་དཀའ་བ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། གནས་བརྟན། ཉན། དཔའ་བོ་
ལེགས་སོ། །ཞེས་དང་། སྒྲ་ན། ཉན། འཆལ་བ་ལགས་སོ། །ཞེས་དང་། དེ་
ནི། ཉན། ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་རིམ་བཞིན་ནོ། །སྒྲར་གྱི་དེ་དོན་
དམ་དང་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་བྱ་དཀའ་ཚུལ་ལོ། །བྱ་དཀའ་གསུམ་ཡུལ་
ལ་བྱེད་གྱི་བྲགས་ཆ་ལྟར་གོ་ཆའི་དཀའ་སྟོང་སོགས་སྟོར་བ་ལ་མི་
བཤད་དོ། །གསུམ་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་ཀྱི་དང་བོ་འབྲས་བུས་ནི།
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་འཕྲོ་བ་པས་མི་
སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། དེ་ནས་དགེ་སྟོང་། ཉན། བྱེད་པར་འགྱུར་
རོ། །ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་པན་ཡོན་གྱིས་སྐྱང་བྱེད་གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་
མི་འགོ་བ་ཉིད་དང་། མདོ་ནི། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས། ཉན། བྱ་བར་
སེམས་སོ། །ཞེས་པའོ། །བཞི་བ་ཤེས་བྱེད་དཔེའི་སྒོས་གཅིག་ནི། ཕྱི་ནང་
གི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་འདྲིན་གྱི་
བག་ཆགས་གཉིད་ལྟ་བུས་སེམས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྒྲུང་བ་ཅམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་སྒྲར་བཞིན་

ལམ་རིག་པའི་སྒྲགས་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་མཉམ་དུ་ཚོགས་པའི་སྤང་བ་སྤྱུ་མ་
 ཉི་ཤུ་དང་། འགལ་བར་སྤང་བ་སྤྲིག་རྒྱ་བཞིན་དང་། རྒྱུ་ལ་རག་ལས་
 པའི་སྤང་བ་སྤྲི་བརྟན་ཏེ་བྲག་ཆ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་ལས་
 མ་འཕོས་པའི་སྤང་བ་མདོ་ལྟོ་ངན་གཟུགས་བརྟན་དང་རྒྱུ་སྤང་དུ་
 མིག་ཡོར་དང་སྤྱུ་སྤྲོས་འགལ་མེ་འཁོར་ཡོར་བྱས་པ་དང་། བདེན་བར་
 གྲུབ་པའི་རྟེན་མེད་པ་སྤང་བས་རྣམས་སོགས་གདོས་བཅས་མེད་པའི་དྲི་
 ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པ་སོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤང་
 བ་སྤྱུ་ལ་བ་བཞིན། ཞེས་པ་རྣམས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བ་བདུན་ལ་བདེན་
 ཞེན་བཀག་པའི་སྒྱུར་བའོ། །མདོ་ནི། ཀློ་ཤི་ཀ་ནས། ཡོངས་སུ་ཤེས་
 སོ། ཞེས་པའོ། །ཐ་མ་འདི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་བྱེད་
 ཀྱི་རྟགས་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པས་ན་ཤེས་བྱེད་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱང་
 གཞི། ནས། དཔའི་བར་ལ་ཡུལ་བཅུ་ལ་སྤྱུ་བ་པའི་སྒྲགས་ནས་བདེན་པར་
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བསལ་བའི་སྒྲོ་ནས། རྟེན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
 ཀྱིས་སྒྱུར་བའི་ཡུལ་དེ་དང་དེ་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་སྒྱུར་བ་རྣམས་པ་
 བཅུ་འོ། །གཉིས་པ་ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྒྱུར་བ་ནི། དངོས་བསྟན་
 བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་
 པས། ཤུགས་ཀྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི། སྤང་རི་སྤྲད་བཤད་
 པ་ལས་བསྒྲིག་སྟེ་བདེན་ཞེན་མ་བཀག་པར་སྒྲོམ་པའི་སྒྱུར་བ་བསྟན་པ་
 ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་བའི་མཚམས་སྤྱར་དུ་སྒྱུར་བའི་ལམ་ནི། ཞེས་པ། གསེར་
 སྤང་ལས། ལམ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཀུམ་རའིས་སྒྱུར་བ་བྲོད་ཅེ་དང་། མཉམ་ཉིད་བཟོད་མཚོག་ལ་སྤྱར་བ་
 དང་། བྱ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་འདི་དང་ཤེར་འབྱུང་གི་བསྐྱུས་དོན་ལས་རྒྱ་སྒྱུར་
 བ་བཅུ་ཡོད་ན་འབྲས་བྱ་མཐོང་ལམ་འབྱུང་བས། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་

ནས་དེ་བཅུ་སྟུར་ལམ་དུ་བཤད་པ་དང་། སྒྲི་ར་བ་ལ་འབྲམ་ཕྱག་གསུམ་
པས་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་བཞག་པ་རྣམས་དགག་ཆེད་ཡིན་པ། ཆོགས་
ལམ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་བཞག་གོ་ཞེས་དངོས་བསྟན་སྟུར་བའི་ས་
མཚམས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་སྟུར་ལམ་ཡིན་པ།
རྣམ་བཤད་ལས། འདིར་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ། །ནས། བྱང་སེམས་
སྟུར་ལམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། རྟོགས་སྣང་དུ་ཡང་གསུངས་པས་
དངོས་བསྟན་གཙོ་བོ་སྟུར་ལམ་ཡིན་ནམ་དཔྱད། སྟུར་བ་བཅུ་དྲུག་
གཅིག་གསུངས་པ། བྱ་ཀླུ་ལས་སལ་ཆེར་དྲུག་གཅིག་ལ། ཞེས་པ་ལྟར་
ཡིན་གྱི་བྱང་མཉམ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་གཞི་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
སྟུར་བ་ཡིན་ན། བྱང་ཆོས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པས་མ་བྱང་པའི་བྱིར་
རོ། །གསེར་ཕྱོང་ལས། སྟུར་བ་བཅུ་པོ་འདི་རྗེས་ཐོབ་གཙོ་ཆེ་སྟེ། ཞེས་
པ། བྱ་ཀླུ་ལས་གཙོ་ཆེ་བ་བཅུ་པའི་ཞེན་སྟོང་དགག་པ་བཞི་རྗེས་ཐོབ་
གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ནས། དེའི་
ཞེན་སྟུར་བཀག་པ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་ཡོད་ལ། དང་པོ་དགྲུ་མཉམ་
བཞག་གཙོ་ཆེའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བཀོད་སྟུང་ནས་བཅུ་བ་བཅུ་མཁན་མང་
ཡང་སྒོ་མང་ཡིག་ཆ་གསར་བའི་གསུངས་ཚུལ་ལྟར་ན་བཅུ་པོ་སལ་ཆེར་
ལ་ཀུན་རྫོབ་རྣམ་ཅན་བཞག་ནས། བྱ་སྟོན་གྱི་དེ་བཀག་པའི་ཞོར་ལ་
སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་འགོག་པའི་སྟུར་བར་གསུངས་
པ་དང་འགལ་སྟོང་བྱས་སམ་དཔྱད།

སྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་བཞིན་མཉམ་ཉིད་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཆམས་སྒྱུར་
བ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བདེན་སྟངས་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
ཟིན་པའི་སྒྲིན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་བསྒྲོམ་དགོས་པས་ན། སྒྱུར་བའི་འོག་
ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་འཆད་པ་ནི། གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི་གཟུགས་དང་ལ་སོགས་པས་
རྣམ་མཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་མཆན་མ་དང་དབྱེ་བ་དང་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡུལ་
ཅན་ལ་བདེན་པར་རྫོམ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ཟིན་བྱེད་སྒྱུར་
བ་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲུས་པ། ཉན། སྒྲུལ་
བ་ལ་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྣམ་མཐུན་གྱི་བར་ལ་སྒྱུར་རོ། །ཤེར་
འབྱུང་གི་བསྐྱུས་དོན་ལས། སྒྱུར་བ་རྣམ་པ་བརྩུ་བོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། ཉན། རྫོམ་
པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟར་བཞི་བརྩུ་
ཡོད་ལ། དེ་ལ་སྒྱུར་བ་རང་ཉིད་འདོག་པས་མཆམས་གཅིག་པས་དང་། གསེར་
ཕྱང་ལས། མཆན་ཉིད་ལ་རྫོམ་པ་འགོག་བྱེད། ཅེས་པ་དང་། རྣམ་བཤད་ཏུ་
སྒྱུར་ལམ་མཉམ་བཞག་ཚེད་གཞིར་བབྱང་བས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་
ནི་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་
བོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྒྲིན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་
སོགས་རང་ཉིད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱེད་ཀྱི་མཆན་མ་དང་། གཟུགས་
རྣམ་གཉིས་དང་། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཆོས་རང་རང་གི་དབྱེ་བའི་སྒྲིན་པ་དང་།
ཆོས་དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་པར་རྫོམ་པ་རྣམས་བཀག་ནས་
དེ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ནི་ཆོས་ཅན། །༡༧༽ ཟིན་བྱེད་སྒྱུར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་དག་བདེན་མེད་ཏུ་
མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་སོ། །༡༨༽ ཟིན་བྱེད་སྒྱུར་བའི་

མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོམ་ཡིན་ཏེ། །ག། མདོ་ནི། བརྒྱུད་སྟོང་བར་དེ་བས་ན་
དེ་ལ། ཉན། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྦྱོད་དོ། །ཞེས་པའོ། །གཞོན་འཛོམས་ཆུང་བར་གཉིས་
པ་སན་གཞོན་མི་བྱ་བ་དང་། ཆེ་བར་གསུམ་པར་རྩི་ཁོལ་གྱི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ཉི་
ཁྱིར་གཞུགས་བདག་གི་ཞེས་པས་ཡིན་ཀྱང་རང་ལུགས་དབྱེ་བར་སྦྱར་བས་
མིན་ནོ། །ཤུགས་བསྟན་ལ་མཉམ་ཉིད་སྦྱར་བ་འཐད་པར་གསུངས་པས་གསེར་
སྒྲིང་ལྟར་སྦྱར་བ་རང་ལུལ་ལུལ་ཅན་དུ་སྒྲིམ་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་པས་བཞག་
གོ།

མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་སྒྲིམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་མཆོམས་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་
སྐབས་སུ་སྦྱོར་བའི་མཉམ་པ་ཉིད་སོ་སོར་རྟོགས་ནས་དེའི་འོག་དུ་མཐོང་
བའི་ལམ་བསྒྲིམ་དགོས་པས་ན་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་འོག་དུ་མཐོང་བའི་ལམ་འཆད་
དོ། །གཉིས་པ་རྩི་བ་ལ། འདིར་དངོས་བསྟན་འདའ་བྱེད་སྦྱག་བསྐལ་ལ་སོགས་
བདེན་པ་བཞི་ལ། །དམིགས་ནས་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྩིས་སུ་ཤེས་
པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྩིས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ། བཟོད་ཤེས་སྐད་
ཅིག་མ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི་ནི། ཀུན་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལ་འདའ་བྱེད་
མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་
བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བདེན་པ་བཞི་བོ་སོ་སོ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་
པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྩིས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྩིས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ།

བཞི་བཞི་བྱས་པ་དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ནི། ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཉི་མེད་དང་བརྒྱད་
སྟོང་བའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་མ་སྒྱུར་བར་གསེར་ཕྱིང་ལས་གསུངས་
ལ་མེད་པ་མིན་ཏེ་ཀྱུས་བཤད་ཀྱི་དེ་རྣམས་འདིའི་མདོ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་མཐུས་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་མང་པོ་འདུས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་
ཐྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱུ་སྟོང་གིས་ཡུམ་འདི་རབ་འབྱོར་དང་
དང་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཁྱེས་ཏེ་སྟོན་པ་མཐོང་ཞིང་། སྟོན་པ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་
ཁྱེས་ཏེ། དུམས་པ་སོགས་སངས་རྒྱུ་ལྟག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ས་ཐྱོགས་འདིར་
སངས་རྒྱུ་ཏེ་ཡུམ་སྟོན་པར་གསུངས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་ལས་མེད་
པས་དབང་པོར་བསྟན་ཀྱི་དེ་མདོ་མིན་ནོ། །འདས་པ་མ་སྒྲས་པ་དེའི་བསྟན་པ་
རྫོགས་ཟིན་པ་དང་། དུམས་པ་སོགས་བརྫོད་པ་མ་འོངས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ནོ། །སྟོང་སྒྲས་པ་བསྐལ་བ་འདིར་གྲགས་པའོ། །ཤེས་བས་སངས་རྒྱུ་སྟོང་
དང་ཐྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱུ་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པར་བསྟན་ཟེར་རོ། །གཉིས་
པ་རྒྱུ་བཤད་ལ་གཉིས།

ཀྱུས་བཤད་ལ་དྲི་བས་མཆོམས་སྒྱུར་བ།

དང་པོ་དྲི་བ་ནི། བཅུ་དྲུག་གིས་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་རྫོགས་
ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས། དང་པོ་ཙ་བ་ནི། གཟུགས་
སོགས་དོན་དམ་པར་ཞེས་ཀྱུན་གྱི་འགོར་སྒྱུར་ལ་རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་
ཡང་མིན་པར་རྫོགས་པའི་སྒྱུག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་
པར་རྫོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་། རྣམ་པར་དག་པར་རྫོགས་པའི་རྗེས་བཟོད་

དང་། །མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ལ་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་དང་བཞིའི་མདོ་
ནི། རིམ་བཞིན། གསལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས་རྣམ་པ་གང་དང་། རས། རྟོན་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གསལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས་བྱང་ཆེན། རས། རྟོན་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གསལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས་ཤེར་བྱིན། རས། ཡོངས་སུ་
དག་པའོ། །ཞེས་དང་། གསལ་བ། བཅོམ་ལུན་འདས་རི་ལྟར། རས། དག་པའོ།
ཞེས་པའོ། །མཁའ་དང་འབྲུ་བར་རྟོགས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད་དང་།
ཆགས་པ་སོགས་ཀྱི་གོས་པ་སྤངས་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཤེས་དང་། །ཡོངས་སུ་
འཛིན་ལས་གྲོལ་བར་རྟོགས་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། །རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཅིར་ཡང་
བརྟེན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཤེས་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་། རས། རྣམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་རྣམ་
མཁའ་གོས་པ་མེད། རས། དག་པའོ། །ཞེས་པ་གཉིས་པ་འདི་ལེ་མང་ན་ཆད་
རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁའ། རས། དག་པའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁའ་
ལ་ཐ་སྟད། རས། དག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །རྒྱ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་འགོག་པ་
འདིའི་དོན་ངག་ཏུ་བརྟེན་པ་ཡིས། །རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དང་། །དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་རྟོགས་པའི་
ཆོས་ཤེས་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་བཟོད་དང་། རད་མི་
འབྱུང་བའི་པན་ཡོན་དང་ལུན་པའི་རྗེས་ཤེས་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་
མཁའ་བརྟེན་དུ། རས། དག་པའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་། རས།
དག་པའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད། རས། དག་
པའོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གྱིས། རས། རིན་པོ་ཆེའོ། །ཞེས་པའོ། །ངན་སོང་
ཆད་པའི་པན་ཡོན་ཅན་གྱི་ལམ་ཆོས་བཟོད་དང་། །འབྲས་བུ་ནི་མདོན་དུ་བྱ་
ལ་མི་རྟོག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཤེས་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་མཚན་མ་དག་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་རྗེས་བཟོད་དང་། །བརྟེན་བྱའི་དངོས་པོ་དང་རྟེན་བྱེད་མིང་དང་།

དེ་གཉིས་པོ་ལ་ཐ་སྟད་དུ་བདེན་པར་འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་སྦྱི་བ་མེད་པའི་རྗེས་
ཤེས་སོ། །མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལ། བསྟན་ཅིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། བ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། བསྟན་དམིགས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་པར་བྱིན།
བསྟན་ཅིན་པོ་ཆེ་ཞོ། །ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ། བསྟན་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་
དུ་འགྲོ་ཞོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་དག་ནི་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་
ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དག་ཡིན་ཞོ། །གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་གསུམ། དངོས་བསྟན་གྱི་
མཐོང་ལམ་དང་། རྟགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཞོ། །

ལན་གྱི་འགྲེལ་བ་བཤད་པ་ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། བསྟན་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་བཞི་ལས་དང་པོ་སྟུག་བདེན་གྱི་བཟོད་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་
ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། །ང་། རྟོན་དམ་པར་བྱབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་བྱིར། འདི་འོག་མ་ཀུན་གྱི་རྟགས་སྐབ་ཏུ་སྦྱར་རོ། །ཀ། སྟུག་བདེན་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། །ག། རྟོན་
དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་ནའོ། །རྟགས་བྱབ་སྟེ།
ཀུ་། རྟོན་དམ་པར་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ།
ཀུ་ཅེ་དང་། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པ་བྱའོ། །མདོ་
ནི་བརྒྱད་སྟོང་བར། དེ་ནས་སངས་རྒྱལ། བརྒྱད་པའོ། །ཞེས་པ་
མཐོང་ལམ་བརྒྱུ་ཏུ་ངེས་པའི་དབང་པོ་སྟོང་བ་དང་། དེ་ནས། བསྟན་

རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །སྟུག་བསྐྱལ་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། འོན་
དམ་པར་སྟུག་བསྐྱལ་བ་དང་སྟུག་བསྐྱལ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་དོན་དམ་པར་རྟེན་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་།
མདོ་ནི། གཞུགས། ཉན། འཇུར་རོ། །ཞེས་པའོ། །སྟུག་བདེན་དོན་གཞན་
ཀྱི་བདག་གི་སྟོང་བ་ཆོས་ཅན། འོན་དམ་པར་སྟོང་བ་དང་མི་སྟོང་བ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ན། འོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། ཉན། དག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །སྟུག་བདེན་
བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། འོན་དམ་པར་བདག་དང་བདག་
མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན། འོན་དམ་པར་མ་སྦྱེས་པ་དང་མ་
འགགས་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་།
དད་སོགས་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞུགས།
ཉན། དག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྟུག་བདེན་མི་
རྟེན་པ་སོགས་བྱད་ཆོས་བཞི་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་། ཡང་ན་དོན་
དམ་པར་རྟེན་མི་རྟེན་དང་བྲལ་བ་སོགས་བཞི་དོན་རྣམ་དང་། དེ་དག་
མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་རྣམ་དུ་ཉ་དང་གསེར་སྤེང་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོན་རྣམ་ཤེས་རྣམ་དེ་བཞི་ནི། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་ཡིན་ནོ། །དོན་རྣམ་ཤེས་རྣམ་སྟར་ཚུལ་དེ་ནི་
འོག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ཀྱན་འབྱུང་བཅོད་ཤེས་
བཞིའི་རྣམ་པ་ནི། ལས་སྤྱིད་པ་ཆོས་ཅན། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མ་
ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་གསོག་པ་སྟེ་རྒྱུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན།
དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་རྣམ་མཐའ་དང་གཞུགས་སུ་གྲུབ་ན་གཞན་གོ་
མི་འབྱེད་པ་འདྲ་བ་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཐའ། ཉན། དག་
པའོ། །ཞེས་པའོ། །སྟུག་བསྐྱལ་ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་མེད་

པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་ཁྲོ་སོགས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་
སྤངས་པ་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས། ཉན། དག་པའོ། །ཞེས་
པའོ། །ཇིས་བཟོད་ལ་མདོ་མེད། སྤྱག་བསྐུལ་དྲག་ཏུ་ཡུན་རིང་བོར་རབ་
ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བས་
ན། དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐུལ་
རྒྱད་ནས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་མ་ཡིན་པ་ལས་དོན་དམ་པར་རྣམ་
པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་རང་གི་ངོ་བོས་སྦྱས་བཅོལ་དུ་མེད་
པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར། ཉན། དག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །འོག་མ་
གཉིས་ལ་མདོ་མེད། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
བཞི་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འགོག་པ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རྒྱ་
མཁན་གང་གི་ཕྱིར་ན། ཉོན་མོངས་སོགས་དང་བྲལ་བའི་འགོག་པ་དང་།
འགོག་པ་མེད་པ་དང་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་
བདེན་པའི་དོན་ཉོན་མོངས་པ་སོགས་ཅི་རིགས་དང་བྲལ་བ་ཆོས་ཅན།
ཆོག་ཏུ་བཅོལ་པས་དོན་དམ་པར་རམ་ཡང་ན་བཅོལ་པ་ཅམ་གྱི་དེ་མ་
ཐག་རྒྱད་གཞན་ལ་སྐྱེན་དུ་མེད་པ་དང་། སྤྱག་བསྐུལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་
བ་དོན་དམ་པར་མེད་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་མི་དམིགས་
པ་དང་། བདེ་གཙང་གི་ཀྱ་ལོམ་པ་དང་། ཀྱ་ལོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་
དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཉན་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་
འདས་ཤིང་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། མདོ་
ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས། ཉན། དག་པའོ། །ཞེས་པའོ། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་
དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མདོན་སུམ་
ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་ནད་སོགས་ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་ཞིང་ལྷ་

རྣམས་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་བ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་ཏེ། མདོ་ནི། དེ་
སྐད། ཉན། མི་བཞིན་དེ། ཞེས་པའོ། །**ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་**
པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །བཞི་བ་ལམ་ཤེས་བཟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི།
ལམ་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། **ལམ་དང་ལམ་**
མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཆད་ཅིང་བདེ་འགྱོར་སྐྱེ་བ་དང་
རྣམ་བྱང་ཀུན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་རྣམས་པའི་ཕན་ཡོན་ཅན་དང་། མདོ་ནི། དེ་
དག ཉན། མེད་པའོ། ཞེས་པའོ། ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་**རིགས་པ་**
དང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་
ཞུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ཐབས་ལ་
དོན་དམ་པར་**རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང་།** མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་དེའི་
ཉན། གནས་པའོ། ཞེས་པའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་གནས་ཆོད་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལས་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་ཉིད་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཆན་
མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང་། མདོ་ནི། རབ་འབྱོར་ཤེས། ཉན། མི་
འཇིན་ཏོ། ཞེས་པའོ། །རྟག་དུ་ཕན་པའི་གནས་མུང་འདས་སུ་**ངེས་པར་**
འབྱེན་པ་དང་། ངེས་པར་འབྱེན་པ་མ་ཡིན་པ་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་
མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་གྱིས་བྱད་པར་དུ་བྲས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། **བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོའི་**
མཆན་ཉིད་དོན་ཤེས་བྱ་དང་སྒྲ་གཉིས་ལ་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་གཉིས་
སྒྲ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་**ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་**
ཏེ། མདོ་ནི། དེ་ཅིའི། ཉན། ལྷོད་དོ། ཞེས་པའོ། །**ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་**
བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། མཉམ་བཞག་གི་ངོར་ལམ་དང་ལམ་མ་

ཡིན་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་པའི་སྒྱིར། དེ་ལྟར་སྒྱུར་བ་
 རྣམ་བཤད་ལས། རོན་ནི་དོན་དམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གཟིགས་
 རོར་སྒྲིལ་བཅོད་པ་ལྟར་མི་སྤང་ཞིང་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་དོན་ཡིན་
 རོ། ཁོང་མ་རྣམས་ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཆོད་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི།
 གོ་སྤྱོད་བས་དེ་ལྟར་བྱས་ཀྱི། རོན་ནི་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་ཀུན་ལ་སྒྱུར་
 བར་བྱའོ། ཞེས་པ་ལྟར་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མཉམ་བཞག་གི་རོར་སྒྱུག་
 བདེན་ཉག་པ་དང་མི་ཉག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་ཀྱི་
 དང་པོ་གཉིས་སོགས་དངོས་བསྟན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་
 བའི་མཐོང་ལམ་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ལ་འགྲིག་གོ། སྒྱིར་སྒྲོ་འདོགས་སོ་
 གཉིས་ལ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྤྱོད་ཀྱང་ཡོད་དོ། །

བྱ་ཉ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་ལ་བྱི་རོལ་བས་ཉག་
 སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་བཅུ་དྲུག་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཆོས་
 བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་བཅུ་དྲུག་བཞག་ནས་ཐེག་དམན་ཚྭ་གས་གཅིག་
 དང་མ་བྲལ་བེར། རང་ལུགས་ལ་ཡང་ལྷགས་བསྟན་ཉག་མི་ཉག་སོགས་
 སུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་བཞག་ན།
 སྒྲོ་མང་ཡིག་ཆར་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བདེན་པ་མངོན་
 རྟོགས་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་དང་འགྲིག་གོ། གཉིས་པ་
 བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། མཐོང་སྤང་གི་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་
 བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་
 མ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འདའ་བྱེད་
 མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །

ཕྱགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཕྱགས་བསྟན་གྱི་མཐོང་ལམ་ནི། **ཉན་ཐོས་**དང་རང་རྒྱལ་
ནམས་གིས་བདེན་མེད་གྱི་ནམ་ཅན་**དེ་ལས་བསྒྲིག་པ་མི་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་**
པའི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་དང་བདག་མེད་བྱེད་དང་གཉིས་གྱི་ནམ་པ་དག་ཏུ་
མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་ནས་**བསྒྲིམ་པར་བྱ་བ་ནི་**ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་
གྱི་སྐབས་ལ་འདའ་བྱ་དང་ཕྱགས་ལ་བསྟན་པའི་**མཐོང་བའི་ལམ་**དག་ཡིན་
ནོ།།

སྒྲིམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དྲིགས་གཙོད་དང་བཅས་པ།

གསུམ་པ་སྒྲིམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱུ་བ་གཉིས་ལྟར་
ལམ་ཤེས་གྱི་སྐབས་བཞིན་དུ་གཞི་ཤེས་གྱི་སྐབས་སུ་**ཉན་ཐོས་**དང་བྱང་
སེམས་དག་གི་སྒྲིམ་ལམ་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཞེན་ཞེས་པའི་ལན་དུ། **ཉན་**
ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ནམས་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་འདའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྒྲིམ་
ལམ་གྱི་རྒྱན་བསྒྲིམ་ཏེ། **མངོན་དུ་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་སོ།** །དེས་ན་གཞི་ཤེས་
སུ་ལྷུང་བའི་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱན་གོམས་པ་ལྷུང་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲིམ་
པའི་ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་ལོགས་སུ་**མ་བསྟན་ཏོ།** །བྱ་ཉ་སོགས་གྱིས་འདི་ཉན་
ཐོས་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ལྷུང་ནས་བྱང་སེམས་ལ་མ་བསྟན་
ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། **ཉན་ཐོས་ལ་**བསྟན་མི་དགོས་

ཉེ། མཐོང་ལམ་བསྟན་པས་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང་། ཐུབ་དགོངས་སུ་
 ཉན་ཐོས་སྒྲིམ་ལམ་བྱང་སེམས་ལ་རང་དོན་དུ་མངོན་དུ་མི་བྱ་བས་བསྟན་མི་
 དགོས་ཤིང་གཞན་དོན་དུ་མཐོང་ལམ་བསྟན་པས་གོ་སླ་བས་མ་བསྟན་ཟེར་
 བ་གཉིས་མི་འཐད་ཚུལ་སྤང་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པས་ཤེས་སོ། ཉི་སྤང་
 དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བསྟན་ནས་འདའ་འོ། ཞེས་པའི་མདོ་བྱངས་
 བས་གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་མཐོང་གིས་འདའ་བར་
 བྱས་པ་དང་། རྒྱན་ཁྱེད་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་
 བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་བྱངས་ནས་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་གཙོ་
 བོར་བྱེད་པས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་གོམས་པ་ལྟར་མི་བྱེད་དེ། བྱས་
 བ་མཐོང་ལམ་ནས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མདོ་
 གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་སྒྱུར་ལ། རྣམ་
 འཕེལ་བཅུ་དྲུག་གི་ཐད་དུ་ཉན་རང་གིས་ས་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་
 མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མདོ་གཉིས་པ་བྱངས་པས་ཀྱང་སྒྲིམ་ལམ་དུ་གོམས་པ་
 ལྟར་མི་བྱེད་པར་འགྲུབ་པོ། རྒྱན་སྤང་དུ་ཉན་ཐོས་དང་། བས། འདའ་བར་
 བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པས་མངོན་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་རྣམས་ལ་མ་བསྟན་དོ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ངེ་ལྟར་མཐོང་
 བའི་དོན་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་སྒྲིམ་ལམ་ཡིན་པས་གོ་སླ་
 བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ། ཞེས་ལན་དང་པོ་བྱང་སེམས་ལ་མི་སྟོན་པ་ཉི་སྤང་
 ལྟར་ཡིན་ལ། ལན་གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་ལ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཉན་རང་གི་
 མཐོང་ལམ་ལྟགས་ལ་བསྟན་པས་དེའི་རྒྱ་གོམས་པ་ལྟར་བྱེད་པ་སྒྲིམ་ལམ་
 དུ་གོ་སླ་བས་མ་བསྟན་ཞེས་དང་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་ལམ་དང་གཉིས་པ་

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་གསེར་སྤིང་བས་སྦྱར་བ་
སློབ་དཔོན་ཀྱི་དགོངས་པའོ། །གསེར་སྤིང་ལས། འབྲེལ་བ་འདིར་ནི་ཕྱི་མའི་
རྒྱ་མཚན་ལ་བཀོད་དོ། །ཞེས་པ་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་ལ་དཔག་ན་ཕྱི་མའི་རྒྱ་
མཚན་ཤུགས་ལ་བཀོད་དོ་ཞེས་པས་ཤུགས་ལ་ཞེས་པ་ཆད་དམ་སྟུང་སྟེ། ཆོག་
དོན་ཀྱི་སྐབས་སུ་འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློམ་ལམ་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཞེ་ན། མ་བསྟན་
ཀྱང་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཚུག་ཏུ་རྒྱན་སྦྱང་
ལས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
ནི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པར་
བྱེད་པ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སློམ་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་དྲི་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་གསུང་དོ། །ཞེས་འདའ་བྱེད་
མཐོང་ལམ་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་སྤར་སྐབས་དང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་
ཅིང་འདའ་བྱེད་མཐོང་ལམ་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་སྦྱོར་ལམ་ཉན་རང་གིས་གོམས་
པ་སྦྱར་བྱེད་པས་དེ་ལ་བསྟན་དགོས་ཀྱང་འདའ་བྱེད་མཐོང་ལམ་བཤད་པས་
གོ་སླ་བས་ལོགས་སུ་མ་བཤད་ཅེས་པའི་ཤུགས་ལ་གོ་ན། འདའ་བྱེད་མཐོང་
ལམ་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་སློམ་ལམ་ཅིའི་ཕྱིར་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་ཅི་ན། སློམ་ལམ་
ཀྱི་ཆོ་འདའ་བྱེད་དེ་དག་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདས་ཟིན་པས་འདའ་
བྱེད་སྟོན་མི་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་སློམ་གཉིས་ལོགས་སུ་མ་
བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུངས་སོ། །འོ་ན་འདིའི་ཟིན་བྱེད་སྦྱོར་བ་གཙོ་བོ་སྦྱོར་
ལམ་ལ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་འདའ་བྱེད་མཐོང་ལམ་ཀྱི་རྒྱ་སྦྱོར་
ལམ་དེ་ལ་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་བྱབ་སྟེ། ཅུ་བར་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་མིང་གིས་མ་
སྦྱས་པས་ཡིན་ནོ། །ཉི་སྤང་གི་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ནི། སློམ་ལམ་དུ་ཉན་རང་གི་
རྟོགས་རིགས་ཤེས་མཐོང་གིས་བལྟས་ནས་འདས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་ཀྱི་བྱེད་

པར་ཉན་རང་གི་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འདྲ་བ་གཉིས་ལ་བྱེད་པས་གནས་
ནས་འདའ་ཞེས་པ་གོམས་པ་ལྟར་ལེན་གྱི་གནས་ནས་འདའ་བ་ལ་བྱ་ཡི་རྒྱུ་ད
ལ་མི་སྦྱེ་བ་མིན་ཏེ། བྱང་སེམས་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པས་སོ། །འདིར་དངོས་སུ་མི་
སྟོན་རྒྱུ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འདའ་བྱེད་སྒྲོམ་ལམ་དགོས་པ་
འགྲེལ་བ་གསུམ་གྱིས་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་ལ། མི་སྟོན་
རྒྱུ་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ཉན་རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་ཡོད་པ་རྒྱན་སྤང་གི་ལན་གཉིས་པས་
ཤེས་སོ། །

མཁྱེན་གསུམ་མཚུག་སྤྱད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཚུག་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། སྤང་བཤད་པ་**དེ་ལྟར་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་**
དེའི་འོག་ཏུ་༼༡༽མཁྱེན་གསུམ་ནི་མངོན་རྟོགས་བརྒྱུད་ཀྱི་**དོན་མཐའ་དག་**
སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཙུག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་ལྟ་ལ་མཚུག་སྤྱད་
མ་གསུངས་པ་ཡང་རྒྱ་མཚན་དེའོ། **༼༢༽ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་**
མཚུག་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ༼༣༽གཉིས་པ་རྩ་བ་ནི་**དེ་ལྟར་**
མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་འདི་ནི་
ཆོས་གང་། བསྟན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ཞེས། དུས་གསུམ་གཅིག་ཏུ་
བྱས་པའི་གཞི་ཤེས་མཚུག་སྤྱད་ཆིག་བརྒྱ་དགུ་པོ་**འདི་དང་ཡང་རབ་འབྱོར་**
དེ་ལྟར་ཤེས་ཕྱིན་འདི། བསྟན་པ་ལྟར་མཁྱེན་ཉིད་སྦྱབ་པ་མ་ཡིན་འདོར་བ་མ་ཡིན་
ཞེས་ལམ་ཤེས་མཚུག་སྤྱད་ཀྱི་ཆིག་**འདི་དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་འདི་**

ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི། བསྐྱེད་པའི་གནས་སུ་སྐྱུར་བ་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་རྣམ་
མཐུན་མཚུགས་སུ་དེ་གི་ཆོག་འདི་ཡིན་ཏེ། མདོ་ཆོག་རྣམ་གསུམ་པོ། །འདི་ནི་
ཆོས་ཅན། མཐུན་གསུམ་བཟོད་བྱས་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག་གི་
མཚུགས་རྩོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོས་རྟག་མི་རྟག་སོགས་
གྱི་མཐའ་གཉིས་བཀག་ནས་གཞི་ཤེས་དང་། གཉིས་པས་མི་མཐུན་པ་དང་
གཉིན་པོའི་མཐའ་གཉིས་བཀག་ནས་ལམ་ཤེས་དང་། གསུམ་པས་དོན་གཉིས་
ཕུན་ཆོགས་གྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གསུང་རབ་གྱི་རྒྱ་རྣམ་མཐུན་ཡིན་པར་
བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་རྣམ་མཐུན་གྱི་མཚུགས་སུ་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟོན་སོགས་
གྱིས་གཞི་ཤེས་འདི་དང་། བསྐྱེད་པའི་རྣམ་མཐུན་འདི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གསུམ་པོ་
འདི་གནས་སྐབས་ཏེ་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་མཚུགས་སུ་དེ་གི་མདོ་གསུམ་
པོ་འདིས་རྩོགས་པར་བསྟན་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི། ཉི་
ལྟ་དུ་གནས་སྐབས་གསུམ་མཐུན་གསུམ་ལ་བྱས་པ་དང་། འདི་དང་སོགས་
སྟོན་བྱེད་མདོ་ཆོན་གསུམ་ལ་བྱས་པས་ལེའུ་གསུམ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པ་འགལ་
ལོ། །འགྲེལ་བར་ཡང་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་ཞེས་པ་མ་དག་པས། ལེའུ་གསུམ་གྱི་
དོན་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྩོགས་ཟེན་པར་མདོ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཟེར་དགོས་
སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། མཐུན་གསུམ་རྒྱལ་པར་
བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་དོན་བསྟུ་བ། བརྒྱད་སྟོང་བར་རབ་འབྱོར། བསྐྱེད་
ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་གདམས་ངག་སྒྲུབ་བཞི་སྟོན་པའི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གྱི་མཚུགས་སུ་དེ་གི་ཆོག་འདི་དང་། དེ་སྐད་ཅེས།
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱི་མཚུགས་སུ་དེ་གི་ཆོག་
འདི་དང་། དེ་སྐད་ཅེས། བསྐྱེད་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས། ཐམས་ཅད་ཤེས་
པ་ཉིད་གྱི་མཚུགས་སུ་དེ་གི་ཆོག་འདི་སྟེ། དེ་ལྟར་ལེའུ་གསུམ་གྱི་མཚུགས་སུ་
པའི་མདོ་ཆོག་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། མཐུན་གསུམ་གྱི་མཚུགས་ཡོངས་

སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་མཛད་པ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་ནས་ཡས་རིམ་གྱིས་མཛུགས་སྤྱད་སྟོན་
པའི་ཆོག་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྟུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བའོ། །

སྐབས་པ། སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་མཛད་པ་གཉིས་འགོག་བྱེད་ཐབས་ཤེས་ལམ། ཉེ་རིང་
རྒྱ་མཚན་མཚན་འཛིན་སྟོང་གཉིན་དང་། སྦྱོར་བ་འབྲས་བུའི་ལམ་སྟེ་ཆོས་
དགྲ་ཡིས། །སྐབས་དོན་གཞི་ཤེས་མཚོན་ཚུལ་གསལ་བར་བྱས། །ཞེས་བསྟན་
བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཀྱི་འགྲེལ་རྒྱུ་དོན་གསལ་བའི་མཚན་
འགྲེལ་ཀུན་བཟང་ཞིང་གི་ཉི་མ་ཐར་འདོད་ལྷན་སེལ་ལས་སྐབས་གསུམ་པའི་
མཚན་འགྲེལ་བྱས་ཟིན་ནོ། །

ཕྱ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀྱང་། །
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྟན་པའི་རྣམ་དཀར་ལྷང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ། །
གདངས་ཉེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྟབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བསྐྱམས་པའི་ལྷ་སྟོའི་སྤྱི་ག་
སྟོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལུན་གྱི་ཞིང་དུ་སྟབས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་

སྒྲུང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། རྒྱགས་དང་རྒྱགས་ན་
རྩལ་ཐུན་གྱི་མཆོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོན་འཆོ་གུ་ལྷུའི་སྒྱུར་བ་ནི་ཉན་རེ་བཞིན་དུ་དར་
བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལུ་བདོའི་རྒྱད་ཆོགས་མཆོ་ལྟར་བརྟོན་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་།
བྱང་རྒྱགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སྤར་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་
པའི་ལྷོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་ངི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སྤྲད་དང་།
འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འདྲེན་ཤྲུ་སེལླེའི་རིང་ལྷགས་
སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་
ཐུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྟན་དང་བསྟན་འཇུག་གང་ལའང་སྒྱུར་ཆོག་
པའི་དགེ་བསྟོའི་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ཤྲུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྲ་བ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཆོས་སྒྱུར་བའོ། །